

ประกาศ พระราชบัญญัติ

และ

๑๖ พ.ค. ๒๐/๓๗

พระราชกำหนดต่าง ๆ รัชกาลที่ ๖

ว. ศ. ๑๓๐

โรงพิมพ์บำรุงนุกุลกิจ

พิมพ์ครั้งแรก ๑๐๐๐ ฉบับ

ราคาเล่มละ ๖ บาท

มธธ. ๒๕๓

สารบัญ

กฎหมายรัชกาลที่ ๒

รัตนโกสินทร์ ศก ๑๓๐

พระราชบัญญัติ พระราชสัญญาบัตร ศก ๑๓๐	หน้า ๒๙๗
พระราชบัญญัติ ตราวงสิริมาตารัตน โกสินทร์ ศก ๑๓๐	หน้า ๗๙
พระราชบัญญัติ เครื่อง ราชอิสริยาภรณ์ ตรารัตนวงราภรณ์	หน้า ๑๘๕
พระราชบัญญัติ เหรียญจักรพรรดิมาตาศก ๑๓๐	หน้า ๑๙๒
พระราชบัญญัติ เข็ม ขั้วดวง เดิม	หน้า ๑๓
พระราชบัญญัติ ศักดินา ทหารบก ศก ๑๓๐	หน้า ๔๒๐
กฎ การ ตั้ง นายทหาร ชั้นประทวน ใน กอง พหุภค ศก ๑๓๐	หน้า ๔๒๓
ประมวลกฎหมายอาญา	หน้า ๔๔๙
ภาคที่ ๑ ว่าด้วย วิชาชีพต่าง ๆ	หน้า ๔๕๒
• ภาคที่ ๒ ตักษณ ความผิดโดยเจตนา	หน้า ๔๕๗
กฎว่าด้วย อำนาจ ตงอาญาทหารบก	หน้า ๔๘๓
พระราชบัญญัติ ศักดินาทหารเรือ ร.ศ. ๑๓๐	หน้า ๙
พระราชกำหนด การ ยิงตุงศ ร.ศ. ๑๓๐	หน้า ๕๖.๑
พระราชกำหนด เครื่อง แต่งตัว ทหารเรือ	หน้า ๕๒๐
หมวดที่ ๑ ว่าด้วยการ ใช้ พระราชกำหนด	หน้า ๕๒๑
หมวดที่ ๒ ว่าด้วย เครื่อง แต่งตัว	หน้า ๕๒๒
หมวดที่ ๓ ว่าด้วย เครื่องหมายต่าง ๆ	หน้า ๕๓๓

12/10/2566

๖๕๗๕

หมวดที่ ๔	ว่าด้วย การแต่งกาย	หน้า ๕๔๒
หมวดที่ ๕	ว่าด้วย การเบิกจ่ายเครื่อง แต่งตัว	หน้า ๕๔๗
หมวดที่ ๖	ว่าด้วย ผู้กระทำความผิดต่อพระราชกำหนด	หน้า ๕๔๗
หมวดที่ ๗	ว่าด้วย การ รักษา พระราชกำหนด	หน้า ๕๔๘
กฎว่าด้วย อำนาจ ตระกูล ทหารเรือ		หน้า ๕๕๐
กฎเสนาบดี ว่าด้วย นายทหาร กองหนุนใน กองทัพเรือ		หน้า ๑๑๙
กฎเสนาบดี ว่าด้วย นายเรือรบ ชั้น ๒ รับรับ แลตาม หัวเมือง ชายทะเล		
ร.ศ. ๑๓๐		หน้า ๑๑๖
ข้อบังคับ ว่าด้วย การ รับ บัณฑิต ที่ สำเร็จ เข้าเป็น นักเรียน โรงเรียนนายเรือ		
แต่นายช่างกลศึก ๑๓๐		หน้า ๑๕๒
พระราชกำหนดเครื่อง แต่งตัว ข้าราชการ พ.ศ. ๑๓๐		หน้า ๑๖๒
หมวดที่ ๑	ว่าด้วย การใช้ พระราชกำหนด	หน้า ๑๓๒
หมวดที่ ๒	ว่าด้วย เครื่อง แต่งตัว	หน้า ๑๓๔
หมวดที่ ๓	ว่าด้วย เครื่องหมาย ชั้น แด่ หมายถึง ทรวง	หน้า ๑๓๘
หมวดที่ ๔	ว่าด้วย กำหนด การ แต่งตัว เครื่องยศ	หน้า ๑๓๙
หมวดที่ ๕	ว่าด้วย ผู้กระทำความผิดต่อ พระราชกำหนด	หน้า ๑๔๑
หมวดที่ ๖	ว่าด้วย การ รักษาพระราชกำหนด	หน้า ๑๔๑

พระราชกำหนด เลขาธิการ	หน้า ๑๔๒
พระราชบัญญัติ ระเบียบพนักงาน ข้าราชการ ฝ่ายพลเรือน ร.ศ. ๑๓๐	หน้า ๑๒๖
พระราชบัญญัติ แปลงชาติ	หน้า ๙๘
กฎ ข้อบังคับ สำหรับ ถอนน้ำแปลงชาติ	หน้า ๔๑๕
ข้อ บังคับ สำหรับ จัดการ ตาม กฎหมาย แปลงชาติ ค.ศ. ๑๓๐	หน้า ๑๗๒
พระราชบัญญัติ ลักษณะ เข้าหุ้นส่วน แด บริษัท ค.ศ. ๑๓๐	หน้า ๒๐๐
หมวดที่ ๑ บัญญัติ เบ็ดเสร็จ	หน้า ๒๐๑
หมวดที่ ๒ ว่าด้วย ห้างหุ้นส่วน สัมมิ	หน้า ๒๐๕
หมวดที่ ๓ ว่าด้วย ห้างหุ้นส่วน จำกัด สิ้นไซ	หน้า ๒๑๙
หมวดที่ ๔ ว่าด้วย บริษัท จำกัด สิ้นไซ	หน้า ๒๒๕
หมวดที่ ๕ ว่าด้วย ข้าราชการ เข้าหุ้นส่วน ที่ จด ฐุ เบียร์ แด ห้างหุ้นส่วน จำกัด สิ้นไซ	หน้า ๒๒๙
หมวดที่ ๖ ว่าด้วย โทษาน โทษ	หน้า ๒๗๖
หมวดที่ ๗ ว่าด้วย บทบัญญัติ เฉพาะภาค	หน้า ๒๘๒
ข้อ บังคับ สำหรับ การ จด ฐุ เบียร์ ตาม พระราชบัญญัติ ลักษณะ เข้า หุ้นส่วน แด บริษัท	หน้า ๔๒๖
๑๒ ^{10/2566} อัตราค่าธรรมเนียม ซึ่ง เกี่ยว ด้วย การ จด ฐุ เบียร์ ห้างหุ้นส่วน	หน้า ๔๓๔

พระราชบัญญัติ ลักษณะล้มละลาย ค.ก. ๑๓๐	หน้า ๓๒๕
ความเบี่ยงเบน	หน้า ๓๒๕
หมวดที่ ๑ การพิจารณาแต่ ยื่นฟ้อง จน ถึง คำสั่งให้ ผู้ล้มละลาย พ้น จาก คดี	หน้า ๓๓๐
หมวดที่ ๒ การพิจารณา คดี ล้มละลาย ซึ่ง จำเลย เป็น หิน ส่วน	หน้า ๓๖๔
หมวดที่ ๓ การ รวม จำหน่าย ทรัพย์สิน สัมบัติ เป็น คดี เงิน	หน้า ๓๖๖
หมวดที่ ๔ การ พิสูจน์หนี้	หน้า ๓๗๖
หมวดที่ ๕ การ แบ่ง ทรัพย์สิน	หน้า ๓๘๔
หมวดที่ ๖ ความ ตก ลง ใน เรื่อง หิน	หน้า ๓๘๙
หมวดที่ ๗ ความ ผิด แด เบี้ยปรับ ใหม่ ต่าง ๆ	หน้า ๓๙๓
หมวดที่ ๘ หน้าที่ เจ้าพนักงาน รักษา ทรัพย์สิน	หน้า ๓๙๘
หมวดที่ ๙ ข้อ ความ ทวิ ไป	หน้า ๔๐๒
พระราชบัญญัติ ห้าม ใช้ เครื่องหมาย กาก ระบาย แดง	หน้า ๔๓๘
กฎ เสนาบดี ยก เว้น ครุ เชลย ศักดิ์ ที่ เป็น ครุ ลี อน หนึ่ง ชื่อ จาก การ เกณฑ์ทหาร ชั่ว คราว	หน้า ๑๖
กฎ เสนาบดี กระทรวง ยุติ กรรม ว่า ด้วย หม่อม หุ้ม คอง หา ใน คดี อาญา	หน้า ๘๑
กฎ เสนาบดี กระทรวง ยุติ กรรม ว่า ด้วย ค่า กรรม เนียม วัตถุ ที่ ดิน แด ทำ	หน้า ๒๘๓

ข้อบังคับ ใน กระบวนพิจารณา ของ ศาสนัญญา หน้า ๑๙๙

กฎ ข้อบังคับ จตตะเนยยน คน ชัษวีรทรง หน้า ๒๙๑

กฎ เสนาบดี ยกเถียงการ ศักดิ์ศักดิ์ พาหนะ แด่ เด็กใช้ตัวรูปพรรณชนิดเก่า หน้า ๕๑๔

ประกาศ แก่คำใน พระราช มัญญูที่ เครื่อง ราชอิสริยาภรณ์ หน้า ๓๖๖
ข้าง เมื่อ ค.ศ. ๑๒๘

ประกาศ เรียกคน เปน ทหารใน มณฑลพายัพ อุตฺร อีสาน ตาม หน้า ๑๒
ข้อบังคับ การเรียกคน เข้ารับราชการ เปน ตำรวจภูธร หน้า ๑๒
ร.ศ. ๑๒๖

ประกาศ แก่คำใน พระราช กำหนด เครื่อง แต่ง ตัว ทหารบก หน้า ๒๙๖

ประกาศ แก่ ไซ้ เพิ่มเติม พระราชกำหนด เครื่อง แต่ง ตัว ทหารบก หน้า ๔๙๘

ประกาศ กระทรวงทหารเรือ ว่าด้วย การเปลี่ยนแปลง บรรดาศักดิ์ หน้า ๑๑
ยศทหาร เรือ

ประกาศ กระทรวงทหารเรือ ว่า ด้วย การ ตั้ง กองทหาร เรือรักษา หน้า ๑๕๐
พระองค์

ประกาศ กระทรวง ทหารเรือ ว่าด้วย อนุญาตให้ กรมตำรวจภูธร หน้า ๕๕
ใช้ เครื่องหมาย ประกอบธง ราชการ

ประกาศ กระทรวง ทหารเรือ อนุญาตให้ ไซ้ เครื่อง ประกอบ ธง หน้า ๒๘๘
หมาย ตำแหน่ง ข้าราชการ กรม ตระเวร

พ

ประกาศ แก่ คำ ใน พระราชกำหนด เครื่อง แต่ง ตัว ทหาร เรือ หน้า ๓๑๘

ประกาศ แก่ ไซ กฏ เสนาบัติน ว่า ด้วย ระเบียบการ เกี่ยวเนื่อง ด้วย

ราชองครักษ์ ทหาร เรือ ร.ศ. ๑๒๙ หน้า ๒๔

ประกาศ ตั้ง กรมวังนอก เป็น กรม ทหาร รักษาวัง หน้า ๒๓

ข้อ บังคับ เครื่อง แต่ง ตัว กรม ทหาร รักษาวัง หน้า ๘๓

ประกาศ ห้ามไม่ให้ ปล่อย ที่ไม่ได้ เป็น สมาชิก ของ เลื่อนบำไซ เครื่อง แต่ง ตัว

สมาชิก ของ เลื่อนบำ หน้า ๒๕

ข้อ บังคับ เครื่อง แต่ง ตัว สมาชิก ของ เลื่อนบำ หน้า ๒๖

ข้อ บังคับ เครื่อง แต่ง ตัว สมาชิก ของ เลื่อนบำ หน้า ๑๐๗

ประกาศ ส่ง กรรณบัตร ปรึกษ โกลีนาทร ศัก ๑๓๐ หน้า ๑

ประกาศ ใช้ บัตร ศัก ราช ตาม ดุริยคติ หน้า ๕๐๔

ประกาศ คำนำ พระนาม พระบรมวงษา นุวงศ์ หน้า ๑๕๖

ประกาศ แยก หน้า ที่ กรม ราชเดชานุกร แต่ ตั้ง กระทรวง มุราชาร

แต่ เปลี่ยน เสนาบัติน กระทรวง ต่าง ๆ หน้า ๕๑๑

ประกาศ ตั้ง ตำแหน่ง เสนาบัติน ที่ ปฎกษา ตำแหน่ง ราชเดชานุกร

แต่ อธิบดี กรม พระคลัง ข้าง ที่ หน้า ๑๒๕

ประกาศ จัด ราชการ แต่ เปลี่ยน นาม กระทรวง โยธาธิการ ใหม่

กับ ตั้ง กรม คิด ปากกร ขึ้น ใหม่ กรมหนึ่ง หน้า ๕๖๙

ประกาศ ตั้ง ตำแหน่ง รอง เสนาบัติน แต่ ผู้ รัง ปฎกษ หลตอง กระทรวง

ธรรมการ หน้า ๑๐๒

ประกาศ ตั้ง ผู้รับ เลื่อนابد กระทรวง ธรรมการ	หน้า ๓๑๘
ประกาศ นักเรียน กฎหมาย ซึ่ง ได้ ข้าม วิชา ชั้นต้น ชั้น มัธยมบริบูรณ์ แล้ว เปน นักเรียน ชั้น อุดมศึกษา	หน้า ๑๘๘
ประกาศ ตั้ง หลังก่อตั้ง โรงเรียน ข้าราชการ พด เรือชน	หน้า ๑๘๙
ประกาศ กำหนด นักเรียน ชั้น อุดมศึกษา	หน้า ๔๔๑
ประกาศ กรมศึกษาธิการ เปิด การสอน มัธยมสามัญชั้น ในโรงเรียนมัธยมพิเศษ เทพศิรินทร์	หน้า ๔๔๓
ประกาศ กรมศึกษาธิการ เพิ่ม แดงต ข้อว่า ค่าเล่าเรียน ชั้นมัธยม แดงหมด	หน้า ๔๔๔
ประกาศ จัดการ มุด ศึกษา ของ ทวยราษฎร์	หน้า ๕๗
ประกาศ พระราชทาน ยกเงิน อากร ส่วนใหญ่ ค้าง เก้า แดง เดิรดำรวง ต้น ผลไม้ ใหม่ สำหรับ เก็บเงิน อากร ส่วนใหญ่ ศก ๑๓๐	หน้า ๗๑
พิคิต อัคราอากร ส่วนใหญ่ มณฑล กรุงเทพฯ	หน้า ๗๕
ประกาศ กระทรวง นครบาล ว่า ด้วย ปลดถู่ร้าง ตั้ง ที่ ตั้งถู่ดำหลดเขตร์ கடของ ออกไปให้ รัช ถอน	หน้า ๑๒๓
ประกาศ ยก ถอน มหันตโทษ แดงต หุโทษ ไบชั้น (กระทรวง นครบาล)	หน้า ๒๘๕
ประกาศ ถดอัครา ชั้น ที่นาใน คำบต โนนทอง ท้องที่ อำเภอ จตุรรัต	
12/10/2566 แขวง เมืองไชยภุมมี	หน้า ๘

- ประกาศ ยกเว้นไม่เก็บเงิน อากร ค่านาคัก ๑๒๙ ในท้องที่อำเภอ
 ฝาง แขวงเมือง ดงขด น้า ๑๕
- ประกาศ เปลี่ยนวิธีเก็บค่านาคัก โคน เป็นวิธี นาฟางดอย แต่แก้ไข
 อัตราชั้นที่นาใหม่ น้า ๑๘
- ประกาศ ยกเว้นไม่เก็บเงิน อากร ค่านาคัก ๑๒๘ ในตำบลธาราแขวง
 เมืองสุพรรณบุรีไว้สักหนึ่ง น้า ๒๑
- ประกาศ ยกเว้นไม่เก็บเงินค่านาจำนวน คัก ๑๒๘ ในตำบลจรเข้ใหญ่
 ตำบลทมน้ำ ท้องที่ อำเภอ บางปรว แขวงเมืองสุพรรณบุรี น้า ๔๘
- ประกาศ ยกเลิกวิธี เก็บเงิน อากร ค่านา อย่างนา คัก โคน มณฑลนคร
 ศรีธรรมราช เปลี่ยนเก็บ เป็นวิธีนาฟางดอยทั่วไป แต่ตั้ง
 อัตราชั้นที่นาบางตำบลใหม่ น้า ๕๐
- ประกาศ ตัดอัตราเงินค่านา มณฑล กรุงเทพฯ น้า ๕๒
- ประกาศ เปลี่ยนวิธี เก็บเงิน ค่านา ในท้องที่ อำเภอ กุไทย น้อย แขวง
 กรุงเก่า ๕ ตำบล เป็นวิธี นาฟางดอย แต่คงอัตราชั้นที่
 นาใหม่บางตำบล น้า ๑๐๔
- ประกาศ ยกเว้นไม่เก็บเงิน ค่านา บาง ตำบลใน แขวงเมืองพิไชย
 แต่เมือง พิษณุโลก จำนวน คัก ๑๒๘ น้า ๑๘๔
- ประกาศ ตัดอัตรา ชั้น ที่ นาตำบล ต่าง ๆ ใน อำเภอ เมือง พนมสารคาม
 แขวง เมือง ฉะเชิงเทรา น้า ๒๙๐

ประกาศ ยกเว้นไม่เก็บเงิน อากกร ค่าภาค ๑๒๙ ในเขตแขวง
มณฑล นครไชยศรี หน้า ๔๓๗

ประกาศ ยกเว้นเก็บเงิน ค่าภาค ๑๓๐ แต่ยกเว้นเก็บเงินค่าราชการ
ศก ๑๓๑ ใน ตำบลทุ่ง หมอทองที่อำเภอธะเคา หน้า ๕๖๘

ประกาศ ยกเว้นไม่เก็บเงินค่าภาค ราษฎร ซึ่ง ทำไม่ได้ผล
รวม ๒๗๘ ตำบล ในเขตแขวง มณฑลกรุงเก่า
ไว้ศก หนึ่ง หน้า ๕๙๓

ประกาศ เปิด หอทะเบียน แด่ ชุนกระยาหารบริบูรณ์ เปน นายทะเบียน
ที่ดิน เมืองเพ็ชรบุรี ชวดคราอ หน้า ๒๒

ประกาศ ห้ามมิให้จำหน่าย หรือ พาเข้า ใน อำเภอชุมยอม แต่ อำเภอ
เมือง ๆ แม้อยู่ตอน ออกไปต่างเมือง หน้า ๗๘

ประกาศ ห้ามมิให้จำหน่าย หรือ พาเข้าใน เมือง สงขลา ออกไป
ต่างเมือง หน้า ๙๑

ประกาศ อัดรา ภาคหลวง แร่ สังกะสี หน้า ๔๑๔

ประกาศ ใช้เป็น ข้อบังคับ ชวดคราอ สำหรับการ เพาะปลูก ส่วนใหญ่
สัมพัทธ์ที่ไว้ แด่ ภาค ๑๒๙ ซึ่งใช้ อยู่ใน มณฑลชุมพร
นครศรีธรรมราช บัดคานี้ มณฑลภูเก็ตนั้น ให้ ใช้ ใน
มณฑลจันทบุรี ด้วย หน้า ๙๗

ประกาศ ย้าย หอทะเบียน ที่ดิน เมืองเพ็ชรบุรี หน้า ๑๕๕

ประกาศ กระทรวง เกษตรราธิการ บอกรักษาข้าวของบริษัท	หน้า ๑๖
แบงก์สยาม กัมมาจัน จำกัด	หน้า ๑๖
ประกาศ พระราชทาน อำนาจ พิเศษ แก่ บริษัท หัตถกรรม ด้ายมทุน	หน้า ๓๕
จำกัด	หน้า ๓๕
หนังสือ กำหนด อำนาจ บริษัท หัตถกรรม ด้ายมทุน จำกัด	หน้า ๓๕
ประกาศ พระราชทาน อำนาจ พิเศษ แก่ บริษัท เรือกลไฟ ด้ายมทุน จำกัด	หน้า ๕๘
จำกัด	หน้า ๕๘
หนังสือ กำหนด อำนาจ สำหรับ บริษัท เรือกลไฟ ด้ายมทุน จำกัด	หน้า ๖๘
ประกาศ พระราชทาน อำนาจ พิเศษ แก่ บริษัท ชู่อ้อม เสน่ ทุน จำกัด	หน้า ๓๐๑
จำกัด	หน้า ๓๐๑
หนังสือ กำหนด อำนาจ ของ บริษัท ชู่อ้อม เสน่ ทุน จำกัด	หน้า ๓๐๑
ประกาศ ตั้ง อำเภอ เดิมบาง แด เป็ดยัน ชื่อ อำเภอ เดิมบาง เปน อำเภอ	หน้า ๕๕
บ้านเข็ยม	หน้า ๕๕
ประกาศ ยกเขตร์ อำเภอแม่ น้ำข่อม อำเภอดีหมื่น จาก เมืองราชบุรี	หน้า ๑๐๗
ไป ขึ้น เมือง สมุทรสงคราม	หน้า ๑๐๗
ประกาศ โอน การปกครอง เมืองเข็ยมการไป ขึ้น มณฑลอุดร	หน้า ๑๒๓
ประกาศ ใช้ พระราชบัญญัติ ทัศนัย ทาส ศัก ๑๒๔ ใน มณฑลพายัพ	หน้า ๔๒๒
ประกาศ ใช้ พระราชบัญญัติ สัตว์ พาหนะ ศัก ๑๑๙ ใน มณฑล	หน้า ๕๑๒
ที่ ขึ้น กระทรวง มหาดไทย	หน้า ๕๑๒

ประกาศ ใช้ พระราชบัญญัติ คุ้มครองการค้าขายในเมือง ภูเก็ต	หน้า ๕๑๖
ประกาศ แก้อัศวรภาษีหรือโรง ราน ภาษีสัตว์พาหนะ ภาษี บำรุง ถนน มณฑลภูเก็ต	หน้า ๕๑๘
ประกาศ พิทักษ์ อัศวร อากร ส่วนใหญ่ มณฑล นครไชยศรี ราชบุรี ปราจีนบุรี	หน้า ๕๑๗
ประกาศ ตั้ง กรรมการ ศาสด์ฎีกา	หน้า ๕๑๕
ประกาศ ให้ โรงเรียน กุฎหมาย เป็นโรงเรียน หลวง ชัน กระทบวง ยุดิธรรม	หน้า ๕๑๓
ประกาศ ตั้ง กรรมการ ศาสด์ฎีกา	หน้า ๕๑๘
ประกาศ ยกเลิก อัศวรค่า ชนมเนียม เฉพาะตาราง ๑ ทั่วยพระราช บัญญัติ ความแพ่งให้ ใช้ อัศวรค่า ชนมเนียมใน ตาราง ท้าย ประกาศ แทน	หน้า ๓๕๐
ประกาศ แก้อกฎหมาย ดักษณตัมม ติเตาย	หน้า ๕๑๑
ประกาศ แก้อกฎหมาย ดักษณ เข้า หุ่นส่วน แด บริษัท	หน้า ๕๑๒
ประกาศ กระทบวง โยชาธิการ พแนก การ ไทรเดช	หน้า ๓๕๔
ประกาศ กระทบวง โยชาธิการ เปลี่ยน อัศวรไปรษณีย์วัดกุ ส่วน เฉพาะ เมือง เชียงราย	หน้า ๕๑๗
ประกาศ กระทบวง โยชาธิการ เปลี่ยน อัศวรค่าตั้งหีบ ห่อไปรษณีย์วัดกุ มณฑลนคร ธิสถาน อย่างเดียวกับ เมือง เชียงราย	หน้า ๕๑๘
ประกาศ กระทบวง โยชาธิการ พแนกไปรษณีย์ ไทรเดช	หน้า ๕๑๓

ประกาศ ตั้ง ข้าราชการจัดการที่ดิน สร้าง รถไฟ สายใต้ แขวงมณฑล ชุมพร	หน้า ๔๔๕
ประกาศ เปลี่ยน แต่ง ข้าราชการจัดการที่ดิน สร้าง รถไฟสายใต้ มณฑลชุมพร	หน้า ๔๔๗
ประกาศ ข้าราชการจัดการที่ดิน รถไฟ สายใต้ เฉพาะ อำเภอเมืองสงขลา	หน้า ๔๔๘
ประกาศ พระราชทาน เงิน ค่าราชการ ซึ่ง ค้าง ตั้ง แต่ ร.ศ. ๙๒ ถึง ร.ศ. ๑๒๖	หน้า ๔๑๙
ประกาศ สัญญา ว่าด้วย ส่ง ผู้ร้าย ข้าม เขตแดน กัน ใน ระหว่าง กรุงสยามกับ อังกฤษ	หน้า ๑๕๘
หนังสือสัญญา ระหว่าง กรุงสยามกับ อังกฤษ ว่าด้วย ส่ง ผู้ร้าย ข้าม เขตแดน กัน	หน้า ๑๕๙
ประกาศ ผู้กำกับ ถือน้ำ ตาม พระราชบัญญัติ แปลงชาติ	หน้า ๔๑๘
ประกาศ กระทรวง ว่า การ ต่าง ประเทศ ว่าด้วย ตี โอลุโย ใน บังคับ ขึ้น แปลง ชาติ เป็น คน ใน บังคับ สยาม	หน้า ๔๐๕
ประกาศ กระทรวง ว่า การ ต่าง ประเทศ ว่าด้วย หลวง บุรีรัฐ พิจารณา (บี. เอ็ม. เซอร์ฟ) คน บังคับ อังกฤษ แปลง ชาติ เป็น คน ใน บังคับ สยาม	หน้า ๔๐๖
ประกาศ เอ. เอ. ตอซัน คน ใน บังคับ อังกฤษ แปลง ชาติ เป็น คน ใน บังคับ สยาม	หน้า ๔๐๗

ญ

- ประกาศ เอมโปรด คนใน บังคับ อังกฤษ แปลง ชาติ เป็น คน
ใน บังคับ สยาม หน้า ๔๐๘
- ประกาศ ปอด. อะเดรีย . รอดช. มอมาทคัท คนใน บังคับ
ฝรั่งัด์ แปลง ชาติ เป็น คนใน บังคับ สยาม หน้า ๔๐๙
- ประกาศ เอช. จี. เบดี คนใน บังคับ อังกฤษ แปลง ชาติ เป็น
ใน บังคับ สยาม หน้า ๔๑๐
- ประกาศ ยอน. เยมช. เอ.มอริ คนใน บังคับ อังกฤษ แปลง ชาติ
เป็น คนใน บังคับ สยาม หน้า ๔๑๑
- ประกาศ หลวง สิงหนตสาร เอ. แอฟ. ยี. คิตัก คนใน บังคับ อังกฤษ
แปลง ชาติ เป็น คนใน บังคับ สยาม หน้า ๔๑๒
- ประกาศ กระทรวงต่าง ประเทศ ติบุดุราฮิมใน บังคับ อังกฤษ
แปลงชาติ เป็น คนใน บังคับ สยาม หน้า ๕๑๐
- ประกาศ เพิ่ม เติม พระราช กำหนด เครื่อง แต่ง ตัว พลเรือน
(กระทรวง ขบวนการ) หน้า ๑๙๔
- ประกาศ เพิ่ม เติม พระราช กำหนด เครื่อง แต่ง ตัว พลเรือน
(กระทรวง พระคลัง มหาสมบัติ) หน้า ๒๘๔
- ประกาศ กระทรวง พระคลัง มหาสมบัติ ว่า ด้วย ออกใช้ ขนามบัตร
อย่างใหม่ หน้า ๑๕๗
- ประกาศ เพิ่ม เติม พระราช กำหนด เครื่อง แต่ง ตัว พลเรือน
12/10/2566
(กระทรวง เกษตรา ธิการ) หน้า ๒๘๖

ประกาศเพิ่มเติม พระราชกำหนดเครื่องแต่งตัวพลเรือน

(กระทรวงยุติธรรม)

หน้า ๒๘๘

ประกาศเพิ่มเติม พระราชกำหนดเครื่องแต่งตัวพลเรือน (กระทรวงมหาดไทย)

หน้า ๓๕๑

ประกาศเพิ่มเติม พระราชกำหนดเครื่องแต่งตัวพลเรือน

(กระทรวงนครบาล)

หน้า ๔๓๓

ประกาศเพิ่มเติม พระราชกำหนดเครื่องแต่งตัวข้าราชการพลเรือน

ร.ศ. ๑๓๐

หน้า ๕๖๒

สำนักหอสมุด

ประกาศสงกรานต์

รัตนโกสินทร ศก ๑๓๐

มีพระบรมราชโองการ ให้ประกาศไว้แก่ชนทั้งหลายบรรดาซึ่ง
นับถือ พระพุทธเจ้าต่าง แต่ ขวรมเนียม วันคืน เดือน มีอย่างเช่นใช้ ใน
สยาม ทราบทั่วกันว่า ในรัตนโกสินทร ศก ๑๓๐ หรือปีกุนทรศกนี้
โดยทางสุริยคติภาต เปน อธิกสุรทิน ส่วนจันทรคติภาต เปน ปรกติ
มาศวาร

ในปีนั้น วันพฤหัสบดีที่ ๑๓ เมษายน รัตนโกสินทร ศก ๑๓๐ เปนวัน
มหาสงกรานต์ พระอาทิตย์จะยกขึ้นสู่ราศีเมษ เวลาบ่าย ๔ โมง
กับ ๒๔ นาที แต่วันศุกร์ที่ ๑๕ เปนวันเนา แต่วันเสาร์ที่ ๑๕
เดือน เมษายน เปนวันเถลิงศกขึ้นจุลศักราชใหม่ เปน ๑๒๗๓ เวลา
๒ ทุ่ม กับ ๓๑ นาที ๑๒ วินาที

เพราะฉะนั้นในปีนั้น การซึ่งจะทำบุญ แต่เห็นนักชดถุกษนั้น
เปน ๓ วัน คือกำหนดตั้งแต่วันพฤหัสบดีที่ ๑๓ แต่วันศุกร์ที่ ๑๕
และวันเสาร์ที่ ๑๕ เดือน เมษายน . รัตนโกสินทร ศก ๑๓๐

อนึ่ง ตักขณ ซึ่งจะจดหมายวันคืนเดือนปีนั้น ให้ใช้ดังทุกปีมา
คือตั้งแต่วันเสาร์ที่ ๑ เดือน เมษายน ให้จดหมายตั้งข้อบโนที่ทรงปวง
ว่า รัตนโกสินทร ศก ๑๓๐ แต่ให้ลงเลขบนหลังศกนั้น ๒ อย่างนี้

ตาม มีประจำรัชกาลไป กว่าจะเปลี่ยนศกใหม่เทอญ ถ้าจะจดหมายวัน
 คัมเดือน มีตามวิธี จันทรคติ อย่างเก่าให้ ไซ้ตั้งนี้ คือตั้งแต่วัน พุศัศัศัศ
 ที่ ๓๐ มีนาคม รัตนโกสินทรศก ๑๒๙ ตรงกับ ณวันขึ้นค่ำ ๑ เดือน ๕
 ไปจนวันศุกร์ที่ ๑๔ เมษายน รัตนโกสินทรศก ๑๓๐ ตรงกับ ณวันแรม
 ค่ำ ๑ เดือน ๕ ให้ ไซ้ว่า บัณ ยัง เป็นโทษศกจุลศักราช ๑๒๗๒ อยู่ก่อน คือ
 เมื่อถึงวันเสาร์ที่ ๑๕ เมษายน รัตนโกสินทรศก ๑๓๐ ตรงกับ ณวันแรม
 ๒ ค่ำ เดือน ๕ ซึ่งเป็นวันเถลิงศกไปให้ ไซ้ว่า บัณศักราช จุลศักราช ๑๒๗๓
 ไป กว่าจะเปลี่ยนศกใหม่เทอญ

อนึ่ง พระราชพิธี ประชุม ถือน้ำ พระพิพัฒน์สัตยาณัน ตกในวันเสาร์
 ที่ ๑ เดือน เมษายน รัตนโกสินทรศก ๑๓๐ วันหนึ่ง แลวันพุธที่ ๒๐
 กันยายน รัตนโกสินทรศก ๑๓๐ วันหนึ่ง

วันพุธที่ ๓ พฤษภาคม รัตนโกสินทรศก ๑๓๐ เป็นวันพระราชพิธี
 จรดพระนังคัล

อนึ่ง วันวิสาขบูชา ที่นิยมใน คัมภีร์ พระอรรถกถาว่า เป็น
 วันประสูติ แล ตรัสรู้ แล พระบริษัปปพาน ของสมเด็จพระสัมมา
 สัมพุทธเจ้า ใน ปีนี้ นักชดถุภษ วิสาขะบูรณมีตกในวันเสาร์ที่ ๑๓
 เดือน พฤษภาคม รัตนโกสินทรศก ๑๓๐

วันอังคารที่ ๑๑ กรกฎาคม รัตนโกสินทรศก ๑๓๐ เป็นวันเข้าปริม

ศก ๑๓๐

หน้า ๓

วัน พุทธศักราชที่ ๑๐ สิงหาคม รัตนโกสินทรศก ๑๓๐ เป็นวันเข้า
บัจฉิมพรรษา

พระราชพิธีต่าง ๆ นั้น ตกในวัน พุศที่ ๒๐ แต่วัน พุทธศักราชที่ ๒๑
แต่วันศุกร์ที่ ๒๒ เดือน กันยายน รัตนโกสินทรศก ๑๓๐ ใน ๓ ราตรีนี้
ให้การเป็นเสร็จในวันเสาร์ที่ ๒๓ กันยายน รัตนโกสินทรศก ๑๓๐

วันเสาร์ที่ ๑ ตุลาคม รัตนโกสินทรศก ๑๓๐ เป็นวันมหาปวารณา
ที่เรียกว่า ออกพรรษา

พระราชพิธีฉัตรมงคล สัมโภช พระมหาเสวตรถันตรนั้น คงทำในวันเสาร์
ที่ ๑๑ เดือน พฤศจิกายน รัตนโกสินทรศก ๑๓๐

วัน พุทธศักราชที่ ๑๖ พฤศจิกายน รัตนโกสินทรศก ๑๓๐ เป็นวัน
ประชุมถวายบังคม พระบรมรูป

หนึ่งฉลองพระชนมพรรษาตกในวัน พุทธศักราชที่ ๒๑ ธันวาคม รัตน
โกสินทรศก ๑๓๐

วันเฉลิมพระชนมพรรษาโดยทางสุริยคติภาด ตกในวันอังคารที่ ๒
มกราคม รัตนโกสินทรศก ๑๓๐

หนึ่งวันเฉลิมพระชนมพรรษาสมเด็จพระพันปีหลวง ตกในวันอังคาร
ที่ ๒ มกราคม รัตนโกสินทรศก ๑๓๐

พระราชพิธีถวายบังคมพระบรมศพ เริ่มตั้งแต่วันอังคารที่ ๒๖ เดือน ธันวาคม
รัตนโกสินทรศก ๑๓๐ เป็นต้นไป จนถึงวัน พุทธศักราชที่ ๔ เดือน

12/10/2566

มกราคม ๑๐ ราชทินนี้ ให้การเป็นเสร็จในวันศุกร์ที่ ๕ เดือน ธันวาคม
รัตนโกสินทร ศก ๑๓๐

พระราชพิธีศพถวาย เริ่มตั้งแต่วันพฤหัสบดีที่ ๔ เดือน มกราคม
เป็นต้นไป จนถึงวันจันทร์ที่ ๘ เดือน มกราคม ๕ ราชทินนี้ ให้การ
เป็นเสร็จในวันอังคารที่ ๙ เดือน มกราคม รัตนโกสินทร ศก ๑๓๐

ถ้าจะทำมาฆบูชาจากตรงคณินิบาด ซึ่งนิยมว่าเป็นวัน ประชุม
พระสาวก ๑๒๕๐ พระองค์ พระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ทรงแสดงโอวาท
ปาฏิโมกข์ห้ามกลางที่ ประชุมนั้น กำหนดทำในวันอาทิตย์ที่ ๓ มีนาคม
รัตนโกสินทร ศก ๑๓๐ ในวันนั้นซึ่งพอพรหมณ์จะได้ทำพิธีสังฆารัตริ
ณหอเทวสถาน

พระราชพิธีสัมพัจฉรฉินท์ เริ่มตั้งแต่วันพุธที่ ๑๓ เดือน มีนาคม
รัตนโกสินทร ศก ๑๓๐ แลวันพฤหัสบดีที่ ๑๔ แลวันศุกร์ที่ ๑๕
แลวันเสาร์ที่ ๑๖ ใน ๔ ราชทินนี้ ให้การเป็นเสร็จในวันอาทิตย์ที่ ๑๗
เดือน มีนาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๓๐

หนึ่งวัน เวลาที่พระอาทิตย์จะ เปลี่ยนขึ้นสู่ราชันใหม่ที่ เรียกว่าสังกรานต์
เดือน แด พระอาทิตย์สถิตย์ราชัน ห้ามวัน ตฤถ มหาสุณุนั้น

พระอาทิตย์จะยกขึ้นสู่ราชันเมษวันพฤหัสบดีที่ ๑๓ เมษายน รัตน
โกสินทร ศก ๑๓๐ เวลาบ่าย ๔ โมง กับ ๒๕ นาทีเป็นต้นไป จนถึง
วันอาทิตย์ที่ ๑๔ พฤษภาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๓๐ เวลาบ่าย ๒ โมง
กับ ๔๘ นาที

เดือน ๕ วันพุธที่ ๑๙ เมษายน รัตนโกสินทร ศก ๑๓๐ เป็นวันตฤกษ์มหาสุญ แต่้วยกไปสู่ราชย์พฤศกไปจน ถึง วันพุธที่ ๑๔ มิถุนายน รัตนโกสินทร ศก ๑๓๐ เวลา ๕ ทุ่มกับ ๓๖ นาที

เดือน ๖ วันพฤหัสบดีที่ ๔ แดวันพุธที่ ๑๗ เดือน พฤษภาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๓๐ เป็นวัน ตฤกษ์มหาสุญ แต่้วยกไปสู่ราชย์เมถุน เป็นต้นไปจนถึงวันอาทิตย์ที่ ๑๖ กรกฎาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๓๐ เวลาบ่าย ๔ โมงกับ ๒๔ นาที

เดือน ๗ วันพุธที่ ๓๑ พฤษภาคม แดวันอังคารที่ ๒๐ มิถุนายน รัตนโกสินทร ศก ๑๓๐ เป็นวันตฤกษ์มหาสุญ แต่้วยกไปสู่ราชย์กรกฎ เป็นต้นไปจนถึงวันพุธที่ ๑๖ สิงหาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๓๐ เวลา ๑๐ ทุ่มกับ ๒๔ นาที

เดือน ๘ วันอังคารที่ ๔ แดวันจันทร์ที่ ๑๗ กรกฎาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๓๐ เป็นวัน ตฤกษ์มหาสุญ แต่้วยกไปสู่ราชย์ถึง เป็นต้นไปจนถึงวันอาทิตย์ที่ ๑๗ กันยายน รัตนโกสินทร ศก ๑๓๐ เวลาบ่าย ๖ ทุ่มกับ ๔๘ นาที

เดือน ๙ วันจันทร์ที่ ๓๑ กรกฎาคม แดวันอังคารที่ ๑๕ แดวันเสาร์ที่ ๑๙ สิงหาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๓๐ เป็นวัน ตฤกษ์มหาสุญ แต่้วยกไปสู่ราชย์กันย์ เป็นต้นไป จนถึงวันอังคารที่ ๑๗ ตุลาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๓๐ ^{12/10/2666} เวลาบ่าย ๕ โมงกับ ๓๖ นาที

เดือน ๑๐ วันอาทิตย์ที่ ๓ กันยายน วันโกสสินทร ศก ๑๓๐ เป็นวัน
ตฤถีมหาสุญ แต่้วยกไปสู่วราชัน์ตฤถีมหาสุญ เป็นต้นไปจน ถึง วันพฤหัสบดีที่ ๑๖
พฤศจิกายน วันโกสสินทร ศก ๑๓๐ เวลาบ่าย ๓ โมง กับ ๑๒ นาที

เดือน ๑๑ วันเสาร์ที่ ๓๐ กันยายน แต่ วันอาทิตย์ที่ ๑๕ ตุลาคม
วันโกสสินทร ศก ๑๓๐ เป็นวันตฤถีมหาสุญ แต่้วยกไปสู่วราชัน์ตฤถีมหาสุญ เป็น
ต้นไปถึง วันศุกร์ที่ ๑๕ ธันวาคม วันโกสสินทร ศก ๑๓๐ เวลา ๓ ยาม
กับ ๓๖ นาที

เดือน ๑๒ วันศุกร์ที่ ๓ พฤศจิกายน แต่ วันพฤหัสบดีที่ ๑๖ พฤศจิกายน วันโกสสินทร
ศก ๑๓๐ เป็นวันตฤถีมหาสุญ แต่้วยกไปสู่วราชัน์ตฤถีมหาสุญ เป็นต้น
ไปจน ถึง วันอาทิตย์ที่ ๑๕ มกราคม วันโกสสินทร ศก ๑๓๐ เวลา
เช้า ๕ โมง กับ ๓๖ นาที

เดือน ๑ วันศุกร์ที่ ๑ แต่ วันศุกร์ที่ ๑๕ ธันวาคม วันโกสสินทร
ศก ๑๓๐ เป็นวันตฤถีมหาสุญ แต่้วยกไปสู่วราชัน์ตฤถีมหาสุญ เป็นต้นไป
จน ถึง วันจันทร์ที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ วันโกสสินทร ศก ๑๓๐ เวลายาม ๑
กับ ๓๖ นาที

เดือน ๒ วันศุกร์ที่ ๒๒ ธันวาคม แต่ วันเสาร์ที่ ๖ แต่ วัน
อังคารที่ ๑๖ มกราคม วันโกสสินทร ศก ๑๓๐ เป็นวันตฤถีมหาสุญ
แต่้วยกไปสู่วราชัน์ตฤถีมหาสุญ เป็นต้นไปจน ถึง วันพุธที่ ๑๓ มีนาคม วัน
โกสสินทร ศก ๑๓๐ เวลาบ่าย ๓ โมง กับ ๑๒ นาที

เดือน ๓ วันพุธที่ ๓๑ มกราคม วันโกธินทร ศก ๑๓๐ เป็นวันตฤตี
มหาศุภญ แต่ชกไปตั้งราชันเป็นต้นไปจนถึงวันศุกร์ที่ ๑๒ เมษายน
วันโกธินทร ศก ๑๓๑ เวลา ๕ ทุ่มกับ ๑๒ นาที

เดือน ๔ วันพฤหัสบดีที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ แต่วันพฤหัสบดีที่ ๗
มีนาคม วันโกธินทร ศก ๑๓๐ เป็นวันตฤตีมหาศุภญ

อนึ่ง วันขรรฆสงฆะ ซึ่งนิยมตามวิธีบักขณะนา เป็นวันที่รักษา
พระอุโบสถ แต่ประชุมฟังธรรมซึ่งชกเข็องกันกับวันพระตามปรกติ
ในปฏิทินศก จุลศักราช ๑๒๗๓ นี้ คือ

วันศุกร์ ขึ้นค่ำ ๑ แต่วันเสาร์ ขึ้น ๙ ค่ำ แต่วันเสาร์ แรม ค่ำ ๑
แต่วันอาทิตย์ แรม ๙ ค่ำใน เดือน ๒

วันจันทร์ ขึ้น ค่ำ ๑ แต่วันอังคาร ขึ้น ๙ ค่ำ แต่วันอังคาร แรม ค่ำ ๑
แต่วันพุธ แรม ๙ ค่ำใน เดือน ๔

วันพฤหัสบดี ขึ้น ค่ำ ๑ แต่วันศุกร์ ขึ้น ๙ ค่ำ แต่วันศุกร์ แรม
ค่ำ ๑ แต่วันเสาร์ แรม ๙ ค่ำใน เดือน ๑๐

วันอาทิตย์ ขึ้น ค่ำ ๑ แต่วันจันทร์ ขึ้น ๙ ค่ำ แต่วันจันทร์ แรม
ค่ำ ๑ แต่วันอังคาร แรม ๙ ค่ำใน เดือน ๑๒

วันอังคาร ขึ้น ค่ำ ๑ แต่วันพุธ ขึ้น ๙ ค่ำ ใน เดือน ๑
วันพุธ ขึ้น ค่ำ ๑ แต่วันพฤหัสบดี ขึ้น ๙ ค่ำ แต่วันพฤหัสบดี แรม ค่ำ ๑

แต่วันศุกร์ แรม ๙ ค่ำ ใน เดือน ๒

วันศุกร์ ขึ้น ค่ำ ๑ แดวันเสาร์ ขึ้น ๙ ค่ำ ใน เดือน ๓

วันเสาร์ ขึ้น ค่ำ ๑ แดวันอาทิตย์ ขึ้น ๙ ค่ำ แดวันอาทิตย์แรม ค่ำ ๑

แดวันจันทร์ แรม ๙ ค่ำ ใน เดือน ๔

วันจันทร์ ขึ้น ค่ำ ๑ เดือน ๕ ปีชวด ยัง เป็น ตรี ศักดิ์จุติศักราช ๑๕๗๓

นั้น รวมเป็น ๒๙ วัน ดังนี้ นอกจาก ๒๙ วัน นี้ ก็ คง คง กัน กับ

วันพระตาม ปกติ

หนึ่งใน มีรัตน โกสินทร ศก ๑๓๐

วันเสาร์	เป็น วัน ชง ไชย	วันพุธ	เป็น วัน อธิปัตติ
วันศุกร์	เป็น วัน อุกาสน์	วันศุกร์	เป็น วัน โถกาวินาศ ฯ

ประกาศตอตราขึ้นที่นา

ในตำบลโนนทอง ท้องที่อำเภอจัตุรัส
แขวง เมืองไชยภูมิ์ตง เป็น นา ขึ้นเบญจจะ

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงดำรงราชานุภาพ เสด็จมาตั้ง กระทบวง
มหาดไทย รับ พระบรมราชโองการ ได้เกล้า ฯ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ
ให้ ประกาศให้ ทราบ ทูว่กัน ว่า เนื้อที่นาตำบล โนนทอง ท้องที่อำเภอจัตุรัส
แขวง เมืองไชยภูมิ์เป็น ที่ดิน ปน กรวด ปน ทราย การ ทำนาไม่ใคร่ได้ ผล
บริบูรณ์เหมือน ตำบล อื่น ๆ ที่ ราษฎร ต้อง เสียเงิน อากกร ค่านา เป็น นาขึ้น
จัตุวา นั้น 12/ ยังไม่เหมาะ แก่ พิน ภูมิ์ ประเทศ แด ทำเต ผล ประโยชน์ ที่ ทำได้

ศก ๑๓๐

หน้า ๙

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตั้ง อัครราชัน ที่นาโง ตำบลโนนทองของ
:เพนนาซัน เบญจะ ตั้งแต่ศก ๑๒๙ เป็นต้นไป

คำกล่าวการมหาดไทย

ประกาศ มา ณ วันที่ ๒๗ มีนาคม วันโกสินทร ศก ๑๒๙

(ตงพระนาม) ดำรงราชูปถัมภ์

เสนาบดี กระทรวงมหาดไทย

พระราชบัญญัติศักดิ์ดินนาทหารเรือ ร.ศ. ๑๓๐

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระมฤคกุลเกล้าเจ้าอยู่หัว
ทรงพระราชดำริเห็นว่า ลำดับ บรรดาศักดิ์ยศ ทหารเรือตาม พระราชบัญญัติ
ศักดิ์ดินนาทหารเรือ ซึ่งได้ตราไว้แต่วันที่ ๑๘ เมษายน ร.ศ. ๑๒๑ แต่
ต่อมาได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้แก้ไขข้อความในพระราชบัญญัติ
นั้นเป็นครั้งคราว มาแล้ว นั้น บัดนี้ สัมควร จะแก้ไขให้เป็นระเบียบ
อันจะเทียบชั้น ยศ บรรดาศักดิ์กับ ข้าราชการ ตำแหน่งอื่น ๆ ได้ง่ายยิ่งขึ้น
จึง มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ ให้ตรา พระราชบัญญัติศักดิ์ดินนา
ทหารเรือเสียใหม่ ดังจะ กล่าวต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ ให้มีนามว่า พระราชบัญญัติ ศักดิ์ดินนา
ทหารเรือ ร.ศ. ๑๓๐
12/10/2566

มาตรา ๒ ให้กำหนดศักดิ์ดินนา ข้าราชการทหารเรือ ตามลำดับชั้นบรรดาศักดิ์ยศ ทหาร ดังต่อไปนี้

จอมพลเรือ	มีศักดิ์ดินนา	๓๐,๐๐๐
นายพลเรือเอก	มีศักดิ์ดินนา	๗,๐๐๐
นายพลเรือโท	มีศักดิ์ดินนา	๖,๐๐๐
นายพลเรือตรี	มีศักดิ์ดินนา	๕,๐๐๐
นายพลเรือจัตวา	มีศักดิ์ดินนา	๔,๕๐๐
นายนาวาเอก	มีศักดิ์ดินนา	๓,๐๐๐
นายนาวาโท	มีศักดิ์ดินนา	๒,๐๐๐
นายนาวาตรี	มีศักดิ์ดินนา	๑,๕๐๐
นายเรือเอก	มีศักดิ์ดินนา	๑,๐๐๐
นายเรือโท	มีศักดิ์ดินนา	๘๐๐
นายเรือตรี	มีศักดิ์ดินนา	๖๐๐
พันจ่าเอก	มีศักดิ์ดินนา	๕๕๐
พันจ่าโท	มีศักดิ์ดินนา	๕๐๐
พันจ่าตรี	มีศักดิ์ดินนา	๔๕๐
นักเรี่ยนนายเรือ	มีศักดิ์ดินนา	๔๐๐
นักเรี่ยนนายช่างกต	มีศักดิ์ดินนา	๔๐๐
จ่าเอก	มีศักดิ์ดินนา	๔๐๐

จำโท	มีศักดิ์นา	๓๐๐
จำตรี	มีศักดิ์นา	๒๕๐
พลทหาร	มีศักดิ์นา	๕๐

มาตรา ๓ พระราชบัญญัติศักดิ์นาทหารเรือ ร.ศ. ๑๒๑ กับทั้ง ข้อ
 ความที่ได้ประกาศแก้ไขมาเป็นครั้งคราวเหล่านั้น ให้ยกเลิกเสีย
 แต่ให้ใช้พระราชบัญญัติศักดิ์นาทหารเรือ ร.ศ. ๑๓๐ นี้ ตั้งแต่วันที่ ๑
 เมษายน ร.ศ. ๑๓๐ เป็นต้นไป

ประกาศมา ณ วันที่ ๑ เมษายน วันพฤหัสบดีที่ ๑๓๖
 เป็นวันที่ ๑๔๒ ในรัชกาลปัจจุบันนี้

ประกาศกระทรวงทหารเรือ

ว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงบรรดาศักดิ์ยศทหารเรือ

เสนาบดีกระทรวงทหารเรือ รับพระบรมราชโองการเหนือเกล้า ๆ
 ดำรัสสั่งให้ประกาศ ทราบทั่วกัน ว่า ตามที่ได้ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ๆ
 ให้ตราพระราชบัญญัติศักดิ์นาทหารเรือใหม่ ดังได้ประกาศใน หนังสือ
 ราชกิจจานุเบกษา ลง วันที่ ๑ เมษายน ร.ศ. ๑๓๐ แล้วนั้น นับตั้งแต่
 วันที่ได้ใช้พระราชบัญญัติศักดิ์นาทหารเรือ ร.ศ. ๑๓๐ นั้นแล้วเป็นต้น
 ไป บรรดา พระราชกำหนด กฎหมาย แต่ กฎ ข้อบังคับ ของ กระทรวงทหาร
 เรือ ที่ได้ตราไว้ก่อน แต่ ถัดนี้ แต่ ยัง คง ใช้ อยู่ นั้น ที่ ได้ มี ข้อ ความ บัง กิ่ง

12/10/2566

บรรดาศักดิ์ยศ ทหารเรือ ชั้น เปน ตำบับชั้น ที่ใดเปลี่ยนแปลงไป แล้วนี้ ให้เข้าใจ ความตั้ง จะ กล่าวต่อไป นี้ คือ

นายเรือเอก	ให้เข้าใจว่า	นายนาวาเอก
นายเรือเอก ผู้ช่วย	ให้เข้าใจว่า	นายนาวาโท
นายเรือโท	ให้เข้าใจว่า	นายนาวาตรี
นายเรือโท ผู้ช่วย	ให้เข้าใจว่า	นายเรือเอก
นายเรือตรี	ให้เข้าใจว่า	นายเรือโท
นายเรือตรี ผู้ช่วย	ให้เข้าใจว่า	นายเรือตรี

นอกจากนี้ คง ตาม เติม ทุก ประการ

ประกาศ มาณวันที่ ๒ เมษายน วันน โศศันทร ศก ๑๓๐

(ตงพระนาม) บริพัตร

นายพลเรือเอก เจ้านาบี

ประกาศ

เรียกคนเปนทหารใน มณฑลพายัพ มณฑลอุดร มณฑลอิสาน

ตาม ขอบบคัย การเรียก คน เข้าวรราชการ

เปน ตำรวจภูธร ร.ศ. ๑๒๖

นายพลเอก พระเจ้าพญาเจอล กรมหมื่นนครไชยศรีสุริยเดช เจ้านาบี

กระทรวงกระตาดโหม รับ พระบรมราชโองการใส่เกล้า ๆ ให้ ประกาศ

ทราบ ทอดกัน ว่า ตาม ขอบบคัย การเรียก คน เข้าวรราชการเปน ตำรวจภูธร

12/10/2566

ซึ่งสำหรับใช้ใน มณฑล ที่ไม่ได้ใช้ พระราชบัญญัติลักษณะเกณฑ์ทหาร แต่ได้ประกาศใช้ข้อบังคับนี้ มาแล้วใน มณฑลพายัพ มณฑลอุดร มณฑลอิสาณ ตามประกาศลงวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ร.ศ. ๑๒๖ นั้น สัมควร จะเรียกคน ตาม ข้อบังคับ การเรียกคน เข้ารับราชการ เป็น ตำรวจภูธร นี้ เข้ารับราชการ เป็น ทหารที่ มณฑลพายัพ มณฑลอุดร มณฑลอิสาณ นั้น ด้วย จึง ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เรียกคน เข้ารับราชการ เป็น ทหารใน มณฑลพายัพ มณฑลอุดร มณฑลอิสาณ ตาม ข้อบังคับ การ เรียกคน เข้ารับ ราชการ เป็น ตำรวจภูธร นั้น ด้วย ตั้งแต่วันที่ ๑๓๐ เป็นต้นไป

ประกาศ มา ณ วันที่ ๑ เมษายน วันขึ้นปีใหม่ รศ ๑๓๐
 (ลงพระนาม) จีรประวิตรเทศ
 เสนาบดีกระทรวงกระตาดโหม

พระราชบัญญัติ เติม ข้าราชการเพิ่มเติม

พระบาท สมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระอัฐมรามาธิบดินทร พระราชดำริเห็นว่า ผู้ที่เข้ารับราชการ ใน พระองค์ มาตั้งแต่ก่อนเสด็จ เถลิง ถวัลยราชสมบัติ แต่ได้คง รับ ราชการ สังกัด พระเดชพระคุณ ดั้งมา สัมควร ที่ จะได้รับ พระมหากรุณา เป็น พิเศษ ส่วน หนึ่ง ต่างหาก นอกจาก ที่ จะได้รับ พระราชทาน ใน ทางราชการ แผ่นดิน จึง ทรง พระกรุณา โปรดเกล้าฯ ให้ เติมนิยาม ใหม่ สำหรับ พระราชทาน แก่ ผู้ ที่ เป็น ข้าราชการ เติม เพื่อให้เป็นเครื่อง ประดับ เชิดชู ความดี ความ ชอบ เป็นเกียรติยศสืบไป

จึง มี พระบรมราชโองการโปรดเกล้า ฯ ให้ ทราบ พระราชบัญญัติ ดัง
ต่อไปนี้

มาตรา ๑ เหมิน ให้เรียก ว่า เหมิน ข้าหลวง เดิม

มาตรา ๒ เหมิน มีรูป เป็น วชิราวุธ คม เงิน ทำทอง

มาตรา ๓ ผู้ ที่ หนัก ว่า ต้อง ด้วย ตั๊กแตน ข้าหลวง เดิม ตาม พระราช

บัญญัติ นี้ คือ

(ก) ผู้ ที่ ได้ ถวาย ศพ เป็น ข้าราชการ ตั้งแต่ ก่อน ได้ เสด็จ เถลิง ถวาย
ราชสมบัติ

(ข) ถึง แม่ มี ได้ ถวาย ศพ มี ดอกไม้ รูป เทียน ถัด ตาม ถ้า แม่ ได้
ทรง ใช้ ด้อย อย่าง เช่น ข้าราชการ ก็ ใช้ ได้

(ค) ผู้ ที่ ได้ กระทำ ราชการ มี ตำแหน่ง ประจำ กอทัต ขีด พระองค์
เมื่อ ครั้ง ดำรง พระราชพิธี รัชสมัย เป็น ดั้งเดิม พระยุพราช

มาตรา ๔ ข้าหลวง เดิม ที่ หนัก ว่า เป็น ผู้ ดั้งเดิม ได้ รับ พระราชทาน เหมิน
ต้อง เป็น ผู้ ที่ รับ ราชการ ประจำ อยู่ ภาย ได้ รับ ราชการ มา แล้ว โดย ไม่ มี
ความ ผิด

มาตรา ๕ ผู้ ที่ ได้ รับ พระราชทาน เหมิน แรก แม่ มี ความ ผิด ต้อง
รับ พระราชอาญา ถัด ตาม ได้ ๆ เด็ด ต้อง กั้น เหมิน เว้น เสีย จะต้อง ได้ รับ
พระราชทาน พระมหากรุณา เปน พิเศษ จึง จะ คิด ต่อ ไป ได้

มาตรา ๖ เหมิน ให้ ใช้ คิด เสีย ข้าง ซ้าย ได้ ทุก เวลา ให้ คิด
ระหว่าง ราว คน เมื่ มี ที่ ถ้า แม่ แกร่ เหว อด ยศ ประดับ เครื่อง ราช

พิธี ราชการ 10/2586 หนัก มี ให้ คิด เหมิน เครื่อง ราชพิธี ราชการ หนึ่ง แด เหว อด

มาตรา ๗ ให้กรมมหาดเล็กเป็นเจ้าหน้าที่เพิ่มเติมชาหลวงเดิม ให้เป็นไปถูกต้อง ตาม พระราชบัญญัติ

มาตรา ๘ พระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้โดยตั้งแต่วันที่ ๑๕ เมษายน รัตนโกสินทรศก ๑๓๐

ประกาศ

ยกเว้นไม่เก็บเงิน อากรค่านาจำนวน ศก ๑๒๙

ในท้องที่อำเภอตะเตา แขวงเมืองดงขต

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงดำรงราชานุภาพ เสด็จบตี ภัทรทรงมหาดไทย รับพระบรมราชโองการได้เกล้า ฯ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า การทำนาใน ท้องที่อำเภอตะเตา แขวง เมืองดงขตจำนวน ศก ๑๒๙ ราษฎรได้ทำตง แล้ว น้ามากท่วม ต้นข้าวเสียหายไป เก็บเกี่ยวไม่ได้ผล เต็มภาคภูมิ ตาม ปกติ จึง ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ยกเว้นไม่เก็บเงิน อากร ค่านาจำนวน ศก ๑๒๙ ในท้องที่อำเภอตะเตา เพื่อ เปน การบำรุง การ หาเลี้ยงชีพ ของ ราษฎรในท้องที่นี้ไว้ ศกหนึ่ง

ศกสถาปนากรมมหาดไทย

ประกาศมา ณ วันที่ ๑๙ เมษายน รัตนโกสินทรศก ๑๓๐

พระยาศรีวิฑูรเทพ

กฎเสนาบดี

ยกเว้น คุรุเชตยศักดิ์ ที่ เป็น คุรุสอน หนังสือ
จาก การเกณฑ์ทหารชั่วคราว

ด้วย ตามความใน ประกาศ แก่ ใจ พระราชบัญญัติ ลักษณะเกณฑ์ ทหาร
รัตนโกสินทร ศก ๑๒๔ ซึ่งตั้งวันที่ ๒๗ ธันวาคม รัตน โกสินทร ศก ๑๒๙
มาตรา ๑๓ ข้อ ๓ มีว่า “ คุรุเชตยศักดิ์ ยก เว้น ตาม ลักษณะ ที่ได้ ทรง
พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ ยกเว้น ตาม กฎเสนาบดี ที่ จะ ได้ ตั้ง ขึ้น
นี้

บัดนี้ ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ พระราชทาน พระบรมราชานุญาต ให้
เสนาบดี กระทรวงกระต๊อใหม่ ตั้ง กฎ ขอบบังคับ ขึ้นไว้ ดัง คือ ไปนี้

ข้อ ๑ บรรดา คุรุเชตยศักดิ์ ที่มีคุณ คุ้มยศ ครบ ๓ ประการ ดัง ที่ ได้
กล่าวไว้ ใน ข้อนี้ ให้ยกเว้น จาก การเกณฑ์เป็น ทหาร ชั่ว คราว . ใน
ขณะที่ ยัง ทำการ เป็น คุรุสอน หนังสือ อยู่ นั้น คือ

- (๑) เป็น ผู้ มีคุณ คุณิ ทำการ ใน หน้าที่ คุรุสอน หนังสือ ได้
- (๒) เป็น ผู้ มีศิษย์ ที่สอน อยู่ ถ้า ใน เขต รัง ของ กรุงเทพ ฯ ไม่ น้อย
กว่า ๒๐ คน ถ้า ใน หัวเมือง ที่ ชน กระทรวงนครบาล หรือ ชน กระทรวง

(๓) เป็นผู้ที่ได้รับใบตั้งให้เป็นครูจากเจ้าหน้าที่แห่งราชการ

ข้อ ๒ ผู้ออกใบตั้งครูเชดยศักดิ์ตามที่ว่ามานั้น ถ้าในมณฑล
กรุงเทพฯ เป็นหน้าที่เสนาบดีกระทรวงนครบาล ออกใบตั้ง ถ้าในมณฑล
ที่ขึ้น กระทรวงมหาดไทย เป็นหน้าที่ข้าหลวงเทศาภิบาล มณฑลนั้น ๆ
ออกใบตั้ง

ข้อ ๓ ถ้าเสนาบดีกระทรวงนครบาล หรือ ข้าหลวงเทศาภิบาลได้ ออก
ใบตั้งครูเชดยศักดิ์คนใดแล้ว ต้องส่งรายชื่อคนนั้นไปจดเข้าทะเบียน
ครูเชดยศักดิ์ที่ กระทรวงธรรมการ

ข้อ ๔ เสนาบดีกระทรวงนครบาล หรือ ข้าหลวงเทศาภิบาลที่ ออกใบ
ตั้งครูเชดยศักดิ์นั้น ต้องบอกส่งรายชื่อครูต่อ กระทรวงกระต่าใหม่ ทุก
คราวที่ ออกใบตั้ง แต่ทุกคราวที่ครูผู้นั้น ออกจากหน้าที่ครูตามที่ได้
กำหนดไว้

ข้อ ๕ ส่วน กฎยกเว้นครูเชดยศักดิ์ ซึ่งตั้งวันที่ ๑๐ มกราคม
รัตนโกสินทรศก ๑๒๙ นั้น ยกเลิกไม่ใช้ต่อไป

กฎให้ไว้เมื่อวันที่ ๒๒ เมษายน รัตนโกสินทรศก ๑๓๐

(ตงพระนาม) จิตรประดิษฐ์เสช

เสนาบดีกระทรวงกระต่าใหม่

ประกาศเปลี่ยนวิธีเก็บค่านาคูโค

เป็นวิธีนำ ฟาง ตอย แต่แก่ ไซ่อตราชั้นที่ นำใหม่

ใน เมือง สมุทรสาคร

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงดำรงราชานุภาพ เสด็จตั้งกระทรวง
มหาดไทย รับพระบรมราชโองการได้เกล้าฯ ให้ประกาศให้ทราบ
ทั่วกันว่า ที่นาใน เมือง สมุทรสาคร ซึ่ง เก็บ ค่านาเป็น วิธี นาคู โค นั้น
บาง ตำบล พน ที่ ยังไม่ เรียบ ร้อย แต่ เป็น ที่ นา เค็ม ชื้น ถึง การ ทำนา
ได้ ผล เป็น บาง ความ บาง ปี ไม่ ใคร่ จะ สุ่มำ เสมอ กัน จึง ทรงพระกรุณา
โปรดเกล้าฯ ให้ เปลี่ยน วิธี เก็บ ค่านา ใน เมือง สมุทรสาคร บาง ตำบล
เป็น วิธี นำ ฟาง ตอย แต่แก่ ไซ่อตราชั้นที่ นำใหม่ ไซ่อเก็บเงิน
อากร ค่านา ตั้งแต่ จำนวน ศก ๑๒๙ เป็นต้นไป ตาม บัญชี ราย ชื่อ
ตำบลที่ นาใน ท้าย ประกาศ ฉบับนี้

คำกล่าวการมหาดไทย

ประกาศ มา ณ วันที่ ๒๒ เมษายน วันโกสินทร์ศก ๑๓๐

พระยาศรีสุหเทพ

ราชปลัดทูลฉลองเซ็นแทน

บัญญัติรายชื่อคำบัพทาคู่ ใค้ ในเขตร้ แหวงเมืองสมุทสาครมณฑลนครไชยศรี
ซึ่งสมควรจะเปลี่ยนวิธีเก็บเป็นนาฟงดอย จดเก็บค่านางแต่จำนวนคัก ๑๒๕๙

หมายเดช ที่	เืองเดอ อ่าเออ	ค่านบด	เคิมปะนา คโคชนโค	เบตยเบนา ฟงดอยชนโค	หมายเหตุ
๑	เืองสมุทสาคร อ่าเออเมือง	ค่านบด ค่านบดอ่าแพง ค่านบดโคกขาม	ค่ว ค่ว ค่ว	โท โท เบญจะ	
๒	อ่าเออ กะทุมเบน	ค่านบดค่านบิรเดก	โท	โท	

หมายเลข ที่	เมืองต้นทาง	ตำบล	เดิมเป็นนา คูใด	เปลี่ยนเป็นนา คันไถ	หมายเหตุ
๓	อำเภอบ้านฆ้อง	ตำบลโรงเข้ ตำบล หักถ้ำ ตำบล บ้านฆ้อง ตำบล บางโพธิ์วัด ตำบล ภาหอง ตำบล นาโคก	ศรี ศรี ศรี ศรี จุฬา จุฬา	โท โท ศรี จุฬา เบญจะ เบญจะ	

ประกาศ

ยกเว้นไม่เก็บเงินอากรค่านาคัก ๑๒๘
ใน ตำบล ตาราของ เมืองสุพรรณบุรีไว้สักหนึ่ง

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงดำรงราชานุภาพ เสด็จขึ้นที่กระทรวงมหาดไทย รับ พระบรมราชโองการได้เกล้า ๆ ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ๆ ให้ประกาศให้ ทราบทั่วกัน ว่า ตาม ข้อความใน มาตรา ๑๑ ข้อ ๓ แห่ง พระราชบัญญัติ ลักษณะ เก็บ เงิน อากร ค่านาคัก ๑๑๙ ซึ่ง มีความว่า “ถ้าหาก คุ โคน หัว เมืองใด ทำไม่ได้ ผล ส้มควรว จะ ดลด หย่อน เงินค่านาพระราชทานเท่าใด จะ ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ๆ ให้ลด หย่อน เป็น ครั้ง คราว ตาม แต่ จะ ทรง พระราชดำริที่ เห็น ส้มควรว” แต่ ตาม ประกาศ แก่ วชิรพัตถ์ ละ ชน เก็บ เงิน อากร ค่านาคัก ๑๒๘ ข้อ ๖ มีความว่า “ป่า มี คุ บัคว เหตุ ราษฎร แห่งใด ทำไม่ได้ ผล ส้มควรว นั้น จะ ดลด หย่อน เงินค่านา หรือ ยกเว้น เงินค่านาใน ที่ นั้น พระราชทานตามควรแก่การ” นั้น บัดนี้ ได้ ทรง ทราบ ได้ ผล ของ คุ ตพระบาทว่า ใน สัก ๑๒๘ เป็น ปี ที่ ผ่าน ตก ชุก การ ทำ นา ของ ราษฎร ใน ตำบล ตารา ทั้ง ที่ อันถอ บางปทุมมา แขวง เมืองสุพรรณบุรี ซึ่ง ตั้ง อยู่ ใน ที่ ตุ่ม ราษฎร ได้ เพราะ ห่วง น้ คุ ต้ำ ต้น เขาตงใน นานแล้ว น้ มาก คุ ต้ม ต้น เขา เสียหาย ไปไม่ได้ เก็บ เกยว ซ้อ ซาย เป็น อาณา ประโยชน์ เนื้อ ที่ นาที่ ราษฎร ทำไม่ได้ ผล ใน ตำบล ตารา ๑,๕๙๓ ไร่ เป็น เงิน อากร ๑,๖๘๕ บาท เป็น การ เหลือ คุ วิ ได้ย

หน้า ๒๒

ศก ๑๓๐

ที่ราษฎร จะ บังคับได้ จึง ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ยกเงิน
ไม่เก็บเงิน อากร ค่านาคัก ๑๒๘ ใน ตำบล ดาราที่ ราษฎร ทำไม่ได้ผล
ไว้สักหนึ่ง เพื่อ บำรุง การ หาเลี้ยงชีพ ของ ราษฎรใน ตำบลนี้ต่อไป ฯ

ศาลาว่าการมหาดไทย

ประกาศ มา ณ วันที่ ๒๗ เมษายน รัตนโกสินทร์ ศก ๑๓๐

พระยาศรีวัดเทพ

ราชปลัดทูลฉลอง เซ็นแทน

ประกาศ

เบ็ด หอ ทะเบียน แด่ตั้ง ชุนกระยาหารบริบูรณ์

เปน นายทะเบียน ที่ดิน เมืองเพชรบุรี ชั่วคราว

โดย พระบรมราชานุญาต

เสนาบดี กระทรวงเกษตราธิการ รับ พระบรมราชโองการ ได้เกล้าฯ
ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ตั้งว่า เวลานี้ ข้าหลวง ออก โฉนด มณฑล
ราชบุรี ได้ ทำการ ได้ ส่วน หมาย เขตที่ ดิน แด่ ออก โฉนด ให้ แก่ราษฎร
เปน กรรมสิทธิ์ ไปมาก แล้ว สมควร จะ เบ็ด หอ ทะเบียน แด่ตั้ง เจ้าพนักงาน
ทะเบียนไว้ ประจำ ทำการ แก่ ทะเบียน ชุน ที่ เมือง เพชรบุรี ตาม พระราช
บัญญัติ ออกโฉนดที่ ดิน ศก ๑๒๗ คือไป แต่ การ ก่อสร้าง หอทะเบียน
นาย ช่าง ก่าตั้ง ตั้ง มอ กระทบการ อยู่ยังไม่แล้ว เสร็จ บริบูรณ์ ใน ระหว่าง

12/10/2566

ที่ การ ก่อ สร้าง หอ ทะเบียน ยังไม่ เสร็จสิ้น จำเป็น ต้อง หา ใคร รวย ค่า ตา
 วิชา ชีวะ สอน ทำ การ หอ ทะเบียน ไป ชั่ว คราว จึง ทรง พระกรุณา โปรดเกล้า ฯ
 พระราชทาน พระ บรม ราชานุญาต ให้ ให้นำ บัญชี กระทรวง เกษตร วิชาการ
 เบ็ด หอ ทะเบียน ที่ ดิน เมือง เพชรบุรี ที่ ค่า ตา วิชา ชีวะ สอน ชั่ว คราว แต่ ให้
 ขุน กระจ่าง หาร บริบูรณ์ เข้า ระหว่ง ที่ ๒ มณฑล ราชบุรี เป็น นาย ทะเบียน
 ที่ ดิน เมือง เพชรบุรี ชั่ว คราว ด้วย อีก ตำแหน่ง หนึ่ง ตั้ง ตั้งแต่วันที่ ๑
 พฤษภาคม รัตน โกสินทร ศก ๑๓๐ เป็นต้นไป

ถ้า ผู้ หนึ่ง ผู้ ใด มี ข้าราชการ ของ ราชการ ราชบัณฑิตยสถาน ใน ๒ ของ ที่ ๒
 ก่อ มา นี้ ก็ ให้ ไป พบ กับ เจ้า พนักงาน หอ ทะเบียน ที่ ดิน ตาม เวลา
 อัน ตม คว

กระทรวง เกษตร วิชาการ

ประกาศ มาณ วันที่ ๒๖ เมษายน รัตน โกสินทร ศก ๑๓๐

(ตงนาม) วงษา นประพัทธ์

เด้น บัด กระทรวง เกษตร วิชาการ

ประกาศ ตั้ง กรม วัง นอก

เป็น กรม ทหาร รักษา วัง

มี พระบรมราช โองการ ใน พระบาท สมเด็จ พระปรเมนทร มหา อริยราช ราช
 พระมกุฎ ก่อ เจ้า อยู่ หัว ดำรง ด้ เห็น ใจ เกล้า ฯ ให้ ประกาศ ให้ ทราบ ทั่ว กัน ว่า

เดิม กรมวังนอก ซึ่งมีหน้าที่รักษาวังนั้น ทรงพระราชดำริให้เห็น ควรที่จะตั้งเป็นกรมทหารขึ้น จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตั้ง กรมวังนอกเป็นกรมทหาร เรียกว่า “กรมทหารรักษาวัง” ขึ้นอยู่ในบังคับบัญชาของ กระทรวงวัง เพื่อให้เป็นหน้าที่ของ สุ่มหาราชของครักษ์ เป็นผู้กำกับ การกรมทหาร กรมนี้

๗

ประกาศ มา ณ วันที่ ๒ พฤษภาคม รัตนโกสินทรศก ๑๓๐
เป็นวันที่ ๑๗๓ ในรัชกาลปัตยุบันนี้

ประกาศ

แก้ไขกฎเสนาบดีว่าด้วยระเบียบการ
เกี่ยวเนื่องด้วยราชของครักษ์ทหารเรือ ร.ศ. ๑๒๙

ด้วยตามความในกฎเสนาบดีที่ ๑/๑๒๖๒ ตั้งวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ รัตนโกสินทรศก ๑๒๙ ได้พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้ตราขึ้นตั้งได้ประกาศในหนังสือพิมพ์ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๒๗ ตอนที่ ๔๗ ตั้งวันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ศก ๑๒๙ แล้วนั้น

บัดนี้ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้แก้ไขความในข้อ ๔ แห่งกฎเสนาบดีนั้น เป็นดังนี้

“ข้อ ๔ ถ้าราชของครักษ์เวร หรือ ประจำ หรือ ราชของครักษ์พิเศษ ไปราชการแรมคืนในหน้าที่ราชของครักษ์ ให้ได้รับพระราชทานเงินค่า

เบยเตยงเตีร ทางแต พาทนะ ภายใน ข้อกำหนดใน ข้อบังคับ ว่าด้วยค่า
เบยเตยงเตีร ทางแต พาทนะ สำหรับ ภัทรวงทหารเรือ ” ข

คำดำงำการภัทรวงทหารเรือ

วันศุกร์ที่ ๕ พฤษภาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๓๐

(ตงพระนาม) บริพัตร

นายพดเรือเอก เสนาบัตภัทรวงทหารเรือ

ประกาศห้ามไม่ให้ ผู้ใด เป็นสมาชิกกองเสือป่า

ใช้เครื่อง แต่งตัว สมาชิก กองเสือป่า

มีพระบรมราชโองการดำรัสเห็นชอบเกล้า ฯ ให้ประกาศให้ทราบ
ทั่วกันว่า

ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ตั้ง กองพลสัมภังค์ เรียกว่า
“กองเสือป่า” แต่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ตราข้อบังคับเครื่อง
แต่งตัว สมาชิก กองเสือป่า ขึ้น เพื่อให้เป็นระเบียบเรียบร้อย อันดี แต่ทรง
พระราชดำริเห็นว่า ในพระราชกำหนดเครื่อง แต่งตัว ทหาร แต่เครื่อง แต่ง
ตัว ข้าราชการ พดเรือใน พระราชสำนักนี้ ได้มีข้อห้ามไม่ให้บุคคลผู้
ใด หรือ พวกใด แต่งตัว เอง กัด หรือ บุคคลผู้ใด จะจัดให้ผู้อื่น ใดผู้หนึ่ง
แต่ง กัด ด้วยเครื่อง แต่งตัว อันดี ด้วย พระราชกำหนด นั้น นอกจาก
ผู้ มีหน้าที่ แต่ง ตาม พระราชกำหนด บุคคลผู้หนึ่ง หรือ พวกหนึ่ง ทำผิด พระราช

กำหนด ให้ มี โทษจำคุก ไม่เกิน ๑ ปี หรือให้ปรับเป็นเงินไม่เกิน
กว่า ๕๐๐ บาท หรือทั้งจำแถมปรับด้วย ตามแต่ความผิดมาก
แถมน้อย ดังนี้

จึง มี พระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ดำรัสสั่งว่า ขอ บังคับ
เครื่อง แต่งตัว สโมสริก กองเสื่อบานพับ ถ้าได้ มี พระบรมราชานุญาตให้
ประกาศใน หนังสือราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ถือว่า เป็นพระราชกำหนด
เครื่อง แต่งตัว อย่าง หนึ่ง บุคคลผู้ใด หรือพวกใด บรรดาที่ไม่ใช่
สโมสริก กองเสื่อบานพับ แต่งตัว เอง ถัด หรือ บุคคลผู้ใด จะจัดให้ผู้อื่น
ผู้หนึ่ง ที่ไม่ใช่ สโมสริก กองเสื่อบานพับ แต่ง ถัด ด้วยเครื่อง แต่งตัว อันต้อง
ด้วย ขอ บังคับ เครื่อง แต่งตัว สโมสริก กองเสื่อบานพับ บุคคลผู้หนึ่ง หรือ พวกหนึ่ง
มีความผิด ให้จำคุก ไม่เกิน ๑ ปี หรือให้ปรับเป็นเงินไม่เกิน
กว่า ๕๐๐ บาท หรือ ทั้งจำแถมปรับด้วย ตามแต่ความผิดมากแถม น้อย ฯ

ประกาศ มา ณ วันที่ ๑ พฤษภาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๓๐

เป็น วันที่ ๑๗๒ ในรัชกาลปัจจุบันนี้

ขอ บังคับ

เครื่อง แต่ง ตัว สโมสริก กองเสื่อบาน

พระบาท สมเด็จพระเจ้า อยู่หัว ผู้ ทรง ดำรง พระยศ เป็น นายกองใหญ่
แต่ ทรง ดำรง คองหนึ่ง ผู้ บังคับการ กองเสื่อบาน ทรง พระราชดำริที่ว่า

เครื่องแต่งกายของ ตำมาชิก กองเล็อบ้า ควรจะ กำหนดไว้ ให้เป็น ระเบียบ
เรียบร้อยอันดี จึง ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ตั้ง ขอบบังคับจนไว้
ดังนี้

การใช้ขอบบังคับ

ข้อ ๑ ขอบบังคับนี้ให้เรียกว่า “ขอบบังคับเครื่องแต่งตัว ตำมาชิก กอง
เล็อบ้า รัตนโกสินทร ศก ๑๓๐”

ข้อ ๒ ขอบบังคับนี้ให้ ใช้ ใน กองเล็อบ้า ตั้งแต่วันที่ ๖ พฤษภาคม
ร.ศ. ๑๓๐ เป็นต้นไป

ว่าด้วยเครื่องแต่งตัว

ข้อ ๓ มีหมวด ๒ อย่าง

อย่าง ที่ ๑ หมวดสักหลาดดำ ใบกว้าง พับใบข้างขวาขึ้นไป
กตติงกับตัวหมวด มีแพรรัดตัวกับเหลืองจับเป็น
ดอกไม้ คัดข้างขวาที่พับ มีตราหน้าเสื้อติดบน
ดอกไม้ มีผาดายหนังเดือพัน มีสายรัดคางหนังดำ
มีขนนกขาวสำหรับผู้ที่ เป็น ชั้น นายใช้ปัก ข้างขวา
หมวด บาง คราว

อย่าง ที่ ๒ หมวด แก้ม ทรง หม้อตาด สีดำพับผาดายหนังเดือ
กระบังหน้าหนังดำ มีสายรัดคางหนังดำ ถ้า
เป็น ชั้น นายกอง ให้ ใช้ สายรัดคาง เป็น แถบ ทอง
กว้าง ๑ เซนติเมตร แต่ มีตรา หน้าเสื้อ ติดที่
หน้า หมวด

ข้อ ๔ มีเนื้อ ๓ อย่าง

อย่างที่ ๑ เนื้อรูปเนื้อเซตคอปป์ ดีดำ มีตุ่มผ่า มีกระเบา
๒ ข้าง มีใบปกกระเบาตุ่มกต

อย่างที่ ๒ เนื้อดีกหดตัว รูปทูนุกคอปป์ ตุ่มทองเหลือง
เกิดยง ๕ เม็ดแถวเดียว มีขลิบตลอดสี่เหลือง ตรงริม
นำอก ขนข้อมือ แดปาก กระเบา มีบานแผ่นผากวาง
๔ เซนติเมตร ยาว ๑๒ เซนติเมตร ทำเป็น
รูป ๔ เหลี่ยมมี คันแต่ปลายบานเชื่อม หุ้มผ
ดีดำ มีตลอดเหลือง กว้าง ๑ เซนติเมตร ขลิบรอบ
กำ เป็น นายกองไร แถบทอง กว้าง ๑ เซนติเมตร
ขลิบแทนตลอดเหลือง บานให้ คัดตาม ขวาง บ่า
คือ คัดนำไหลไป หลังไหล

อย่างที่ ๓ เนื้อรูปแคง เวลาเย็น ผ่าขาว มีตุ่มทองเหลือง
เกิดยง ด้อยแถว แถวละ ๒ ตุ่ม

ข้อ ๕ มีเนื้อกษณหนึ่งฟอก ตุ่มทองเหลืองเกิดยงแถวเดียว ๔ ตุ่ม

ข้อ ๖ มีเนื้อเซตขาว นำอก แดข้อมือแวง คัดคอปเซตผาดนินแวง

ชนิดคิง หรือคิงพม

ข้อ ๗ มีผาผูกคอป ๒ คียง

อย่างที่ ๑ ผาแพรตายเนื้อ ผูก อย่าง แบบที่เรียกว่าเงื่อนกลาส์

ข้อ ๒ ผ่าพรต่วน ต่ำ เกตียง ผูก อย่าง หู กระต่าย
ข้อ ๘ มี กางเกง ๓ อย่าง

ข้อ ๑ กางเกงสีดำ ขาดัน รูป สำหรับ ชี มา

ข้อ ๒ กางเกงสีดำ ขาดัน รูป กางเกงไทย

ข้อ ๓ กางเกง ขาวว หรือ สีน สีดำ มี แถบ เหลือง กว้าง
๑ เซนติเมตร ติดที่ ตะเข็บ นอก ขา ถ้า เป็น
ชั้น นาย กอง ให้ ติด ๒ แถบ เคียง คู่ กัน ถ้า เป็น
ดมาชิก ดำรง ให้ ไซ เป็น ลวด สี เหลือง แทน แถบ

ข้อ ๙ มี ถุงเท้า ยาว สีดำ

ข้อ ๑๐ มี รองเท้า ๓ อย่าง

ข้อ ๑ รองเท้า สูง หนึ่ง ต่ำ

ข้อ ๒ รองเท้า หนึ่ง ต่ำ หนึ่ง ขอบเท้า มี เซอก ร้อย

ข้อ ๓ รองเท้า หนึ่ง ต่ำ เกตียง

ข้อ ๑๑ ให้ สวม ชก ทง ปอง มี เสือ กั้น หน้า รูป เสือ คดุม ยาว คอ พับ
สัก หวด สัก ต่ำ ขับ ใน แพร เหลือง ที่ คอ มี สัก หวด เหลือง มี ครา หนึ่ง เสือ
ติด ที่ หน้า ออก ทัง ๒ ข้าง มี สาย ไซ้ ของ เหลือง โยง ต่อ กับ ครา จาก ข้าง ขวา
ไป ข้าง ซ้าย กับ เครื่อง แต่ง คิ้ว อย่าง ขึ้น ซึ่ง ไม่ เป็น หลัก สำคัญ เช่น
เสือกั้น ฝน หรือ เครื่อง ที่ ประกอบ เครื่อง แต่ง คิ้ว เพื่อ ความ เรียบ ร้อย ใน
การ บาง อย่าง หรือ เพื่อ สดวก ใน ราชการ ดนาม เป็น ต้น ซึ่ง ไม่ ได้ ก่อ ถาว
ใน ขอบ รั้ง กับ น้ โดย เฉพาะ นั้น ให้ ผู้ บัง คับ การ มี อำนาจ กำหนด ให้ สวม ชก
ไซ ได้ ความ สัมคอร

12/10/2566

01500

ว่าด้วยเครื่อง หมายต่าง ๆ

ข้อ ๑๒ นายกอง และ นายหมี่ ซึ่ง มี ชั้น ยศ สูง ต่ำ กว่ากัน นั้น ให้ มี เครื่อง หมาย ให้ เห็น ลำดับ ยศ ต่าง กัน คือ

(๑) นายหมี่ นั้น ให้ มี บัง คัด เป็น เครื่อง หมาย ยศ ตาม ลำดับ ดังนี้

- นาย หมี่ใหญ่ ๔ บัง
- นายหมี่เอก ๓ บัง
- นายหมี่โท ๒ บัง
- นายหมี่ตรี ๑ บัง

(๒) นายกองนั้น ให้ มี จักร คัด เป็น เครื่อง หมาย ยศ ตาม ลำดับ ดังนี้

- นายกองใหญ่ ๔ จักร
- นายกองเอก ๓ จักร
- นายกองโท ๒ จักร
- นายกองตรี ๑ จักร

ข้อ ๑๓ ลักษณะ แห่ง เครื่อง หมาย ยศ และ วิชา คัด ให้ ใช้ ดังนี้ คือ

(๑) บัง สำหรับ ใช้ กับ เสือ รูป เส็ด และ รูป ทนิก ให้ ทำ ด้วย แถบ ผ้า สี เหลือง กว้าง ๑ เซนติเมตร แต่ ให้ คัด ที่ แขน เสือ ข้าง ซ้าย เห็น ข้อ คอก สำหรับ ใช้ กับ เสือ เวลา เย็น ให้ ทำ ด้วย แถบ ทอง กว้าง กึ่ง เซนติเมตร แต่ ให้ คัด หน้าอก เสือ ที่ พับ

(๒) จักร ให้ ทำ ด้วย ทอง เหลือง สำหรับ ใช้ กับ เสือ ทุก ชนิด ถ้า ใช้ กับ เสือ รูป เส็ด คัด ที่ คอ พับ ถ้า ใช้ กับ เสือ รูป ทนิก ให้ คัด ที่ ฝ่า แถบ ถ้า ใช้ กับ เสือ เวลา เย็น ให้ คัด หน้าอก เสือ ที่ พับ

ข้อ ๑๔ สมาชิก มี เครื่องหมาย ต่ำต้อย ยศ นั้น แล้ว กิตติ ยัง หา พอ ที่ จะ ให้ เห็น ว่า ผู้ โด เป็น สมาชิก ประเภท โด ไม่ ให้ เพิ่ม เครื่องหมาย ขึ้น สำหรับ สมาชิก ตาม ประเภท ดัง นี้

(๑) สมาชิก ที่ โด สำนัด แล้ว ให้ ใช้ ตัว อักษร ย่อ พระปรมาภิไธย (๑๑)

(๒) สมาชิก ดำรง ให้ ใช้ ตัว ส. เครื่องหมาย นี้ ให้ ติด ที่ คอ เสื้อ รูป เซ็ด แด่ ทุนิก แด่ ติด ที่ หน้าอก พับเสื้อ เวลา เย็น

ข้อ ๑๕ สมาชิก ที่ ประจำ กอง แด่ สมาชิก ดำรง พิเศษ ให้ มี เครื่องหมาย ดัง นี้

(๑) ผู้ ที่ ประจำ กอง บัญชาการ ให้ ใช้ เป็น รูป เสื้อ อยู่ กาง จักร

(๒) ผู้ ที่ ประจำ กอง ร้อย ให้ ใช้ เดช ทอง ชาว หมายถึง กอง ร้อย

เครื่องหมาย นี้ ให้ ติด ที่ ปก กระเบว เสื้อ รูป เซ็ด แด่ ทุนิก แด่ ที่ เสื้อ เวลา เย็น ให้ ติด ออก ซ้าย ตรง แนว ตุ่ม ที่ ๑ สมาชิก ที่ มี ได้ ประจำ กอง หรือ ที่ มี ใช้ เป็น ดำรง พิเศษ จะ ใช้ เครื่องหมาย เช่น กล่าว แด่ว ใน ข้อ ๑๕ นี้ ไม่ได้

ว่า ด้วย สำนัด และ ไม่ เท้ สำหรับ ตำแหน่ง

ข้อ ๑๖ นายกอง ให้ ใช้ กระบี่ ดั้น ผักหนิง คำ เครื่อง ทอง เหลือง มี กุ๊ สาย ใหม่ ทอง สด บำ มี สาย กระบี่ แด่ เข้มชัด หนิง คำ เครื่อง ทอง เหลือง กับ มี มัด แด่ เข้มชัด อย่าง สมาชิก ขึ้น ๆ ด้วย

ข้อ ๑๗ นายกองแต นายหมื่นใหญ่ ให้มีไม้เท้าสำหรับตำแหน่ง
 เบนไม้สำหรับ หัว เข็ม ทองเหลือง มีปลอกติดอักษร พระปรมาภิไธยย่อ
 (๑๑) เจาะรูที่โคนหัว เข็ม ลงมา ร้อยสายไหมของสำหรับนายกอง
 ใหม่เหลือง สำหรับ นายหมื่นใหญ่

ข้อ ๑๘ นายหมื่นแต สมาสักทิวไปให้ ใช้ มีด ซองหนึ่งคำ ร้อยกับ
 เข็ม ขัดหนึ่งคำ

ข้อ ๑๙ ตำตราวรุช นอกจาก ที่ ก้าวไว นี้ เพื่อ สดวกใน ราชการ
 สนาม ให้ผู้บังคับ การ กำหนดให้ สมาสักใช้ ได้ตามที่ เห็นสมควร

ว่าด้วย กำหนด การ แต่งตัว

ข้อ ๒๐ ให้ สมาสัก แต่งตัว ให้ เป็น ระเบียบ ดังนี้

เต็มยศ หมวกสักทิวดำ ถ้า เป็น ชั้น นายกอง ให้ บก ชนบก
 เสื้อทูนิก กางเกง มีแถบ คาดมัด นอกเสื้อ ถ้า เป็น ชั้น
 นายกอง คาด กระบี่ ดิ้น นอกเสื้อ ร่องเทาเกลี้ยง ถ้า มี คำ
 สั่งให้ สวม กางเกง ขาดิ้น ต้อง ใช้ ร่องเทาสูง

ครึ่งยศ หมวกแถบ เสื้อทูนิก กางเกง แถบ คาดมัด นอกเสื้อ
 ถ้า เป็น ชั้น นายกอง คาด กระบี่ ดิ้น นอกเสื้อ ร่องเทาเกลี้ยง
 ถ้า มี คำสั่งให้ สวม กางเกง ขาดิ้น ต้อง ใช้ ร่องเทาสูง

สนาม หมวกสักทิวดำ เสื้อ รูปเซ็ค ผูกผ่า ผูกคอ สายเสื้อ
 กางเกง คำ ขาดิ้น ชนิด ซี่มา หรือ อย่าง กางเกงไทย คาดมัด

ถ้าเป็นชั้น นายกอง คาคดกระบี่ชั้น หรือมด ตามแต่จะมี
คำสั่ง ถ้าสรวมทางกอง ชนิดขึ้นมาให้ ไซ้รองเท้าสูง ถ้า
สรวมทางกองไทยให้ ไซ้สูงเท้ายาว กับ รองเท้า รอยเชือก

ดโมสัตว์ หมวกแก๊ป ไซ้ เวลาเย็น ไซ้อกก ไซ้สีเสื้อขาว แดกคอ

ผูกมาผูกคอแพรตัวนดำ ทางเกงแถบขาวาว รองเท้าเกดถึง

ข้อ ๒๑ ผู้ที่มีหน้าที่ถือไม้เท้าเครื่อง หมายถึง ตั้ง ถัดมา มาแถว

ในข้อ ๑๗ นั้น ให้ถือไม้เท้าในเมื่อแต่ง เครื่อง ทุกชนิด เว้นแต่

เครื่องดโมสัตว์ จึงให้ถือไม้เท้าอย่างอื่นได้ตามชอบใจ ส่วนดมาซิกที่

มิได้เป็น นายกอง ก็อนุญาตให้ถือไม้เท้าได้ตามชอบใจ ในขณะที่แต่ง

เครื่องดโมสัตว์ แต่ในเวลาแต่งเครื่อง อย่างอื่น ห้ามมิให้ถือไม้เท้า

นอกจากที่จะได้รับอนุญาตจากผู้บังคับกอง หรือ นายที่มียศสูงกว่า

ผู้ขึ้นในที่ ๆ ตนประจำอยู่

ข้อ ๒๒ เวลาแต่งเต็มยศ ครึ่งยศ แดเครื่องดโมสัตว์ ผู้ที่ได้รับ

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ แด เหรียญ ให้ประดับเครื่อง ราชอิสริยาภรณ์

แด เหรียญได้ทุกชนิด ถ้าเวลาแต่งเครื่อง ดนามให้ ไซ้แพรแถบสีของ

เครื่อง ราชอิสริยาภรณ์ แด เหรียญ หรือ ถ้าแม่จะมีเวลาที่ จะติดเครื่อง

ราชอิสริยาภรณ์ แด เหรียญ ก็ให้ ไซ้เครื่องราชอิสริยาภรณ์ อย่างที่ติด

เป็น แถวเดียวกับ เหรียญเท่านั้น ห้ามมิให้ ไซ้ตาราติดอก หรือ สาย

ดพวย แด สาย คดอง คอ

พ.ศ. ๒๕๖๔

ศก ๑๓๐

ข้อ ๒๓ การแต่งตั้งที่ใดกำหนดไว้ นี้ กำหนดไว้เพื่อเป็น หลัก
แห่ง การ แต่งตั้ง สมาชิก ของเสนาบดี แต่ ถ้า มี พระบรมราชโองการ ให้
สมาชิก แต่งตั้ง ประการใดแล้ว ไม่เป็น อันผิด ต่อ ขอบบังคับ นี้

ข้อ ๒๔ เพื่อ จะ บัง กั้น มิให้ เป็น การ เข้าใจ ผิด ไป จาก ขอบบังคับ นี้
ให้ ยกระบัตร ของเสนาบดี ทำ เครื่อง แต่งตั้ง ทุก อย่าง ไว้ สำหรับ เป็น แบบ ในการ
สร้าง เครื่อง แต่งตั้ง ขึ้นไป จะ ทำให้ ผิด ไป จาก แบบ นั้น ไม่ ได้

ว่า ด้วย ผู้ กระทำ ผิด ต่อ ขอบบังคับ นี้

ข้อ ๒๕ สมาชิกใด ประพฤติ ผิด ต่อ ขอบบังคับ นี้ มีความ ผิด ให้ ปรับ
เป็น เงิน ไม่เกิน กว่า ๑ บาท

ขอบังคับนี้ ตั้ง ขึ้นไว้ ณ วันที่ ๑ พฤษภาคม รัตนโกสินทร์ ศก ๑๓๐

ประกาศกระทรวงโยธาธิการ

พจนการโทรเลข

ด้วย การ ใช้ โทรเลข ซึ่ง รับส่ง ไป มา ถึง มณฑลอุดร เวลานี้ มีความ
เจริญ มาก ขึ้น สมควร จะ เปิด ทำการ รับส่ง โทรเลข ขึ้น ที่ เมือง สักจนคร
แถม เมือง นครพนม ใน มณฑลอุดร นั้น ด้วย

กระทรวงโยธาธิการ จึง ได้นำ ความ ขึ้น กราบ บังคม ทูล พระกรุณา ทราบ
ใต้ ฝ่า ถอง ของ รช พระบาท พระราชทาน พระบรมราชานุญาต ให้ เปิด ใช้ การ

โทรเลข ขึ้น ที่ เมือง สักจนคร แถม เมือง นครพนม ทำการ รับส่ง โทรเลข

ศก ๑๓๐

หน้า ๓๕

ของประชาชนทั่วไป เช่น อย่างที่ทำการโทรเลขอื่น ๆ ตั้งแต่วันที่ ๑๕
พฤษภาคม ร.ศ. ๑๓๐ เป็นต้นสืบไปแล้ว

ประกาศ มา ณ วันที่ ๑๐ พฤษภาคม วันพฤหัสบดี ศก ๑๓๐

(ลงพระนาม) นเรศวรฤทธิ์

เสนาบดีกระทรวงโยธาธิการ

ประกาศตั้งกรรมการศาลฎีกา

มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ดำรัสเหนือเกล้าฯ สั่งว่า
ตำแหน่ง กรรมการศาลฎีกาว่าง อยู่ตำแหน่งหนึ่ง ทรงพระราชดำริเห็นว่า
พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหมื่นสวัสดิวัดนวิศิษฎ์ สมควร จะ รัับราชการใน
หน้าที่นั้นได้ จึง ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ดำรัสสั่ง ให้ พระเจ้าบรมวงศ์เธอ
กรมหมื่นสวัสดิวัดนวิศิษฎ์ เป็น กรรมการ ตรวจสอบ ตัดสิน ความ ฎีกา รัับ
ราชการสนอง พระเดช พระคุณ ตาม ตำแหน่ง สืบไป

พระบรมราชโองการ ดำรัสสั่ง ณ วันที่ ๑๒ พฤษภาคม วันพฤหัสบดี
ศก ๑๓๐

ประกาศ

พระราชทานอำนาจพิเศษ

แก่ บริษัทหัตถกรรมสยาม ทุนจำกัด

มีพระบรมราชโองการ โน พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล
พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศให้ทราบ

12/10/2566

ทั่วกัน ว่า นายต. เถ่ง พระพิศาลสุริยศักดิ์ หลวงบริรักษ์จรัยวาทร์
 นายบุญมี จันฉ้วนชื่นฮวด นายดิน นายขึ้น นายรองพลพ่าย
 รวม ๘ นายด้วยกัน ขอรับ พระราชทาน พระบรมราชานุญาต ตั้ง บริษัท
 มีนามว่า บริษัทหัตถกรรมสยาม แต่ให้บริษัทนี้ได้ ถือว่าเป็นบุคคล
 ในกฎหมาย ไม่ต้องใช้หนังสือเงินทุนที่มี หรือเงินทรัพย์สินที่เป็นผล
 ของทุน หรือที่เรียกว่า ทุนจำกัดนั้น

จึงทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทาน พระบรมราชานุญาตให้
 บริษัทหัตถกรรมสยาม ทุนจำกัด เป็นบุคคลได้ในกฎหมาย เพื่อให้
 ประพฤติตาม ข้อความ ดังที่ได้กล่าวต่อไป

ข้อ ๑ ประกาศ พระราชทาน พระบรมราชานุญาตให้ อำนาจ พิเศษ นี้
 จะทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ เลิกถอน เสียได้ ทุกเมื่อ

ข้อ ๒ ประกาศนี้ ให้ ได้ ใช้ แต่เมื่อ บริษัทได้ จัดทะเบียน เสร็จแล้ว
 ที่ กระทรวงเกษตราธิการ ตามวิธีที่ได้กล่าวไว้ใน ข้อ ๕

ข้อ ๓ รัฐบาลไม่รับผิดชอบแทน บริษัทนี้ด้วย เหตุอย่างใด อย่างหนึ่ง
 เป็น อัน ขาดใน การที่ บริษัท จะได้ ทำไป แต่ พระบรมราชานุญาต นี้ไม่
 ให้นำว่าเป็น เครื่อง มัด รัฐบาล ให้ มีความรับผิดชอบใน การใด ๆ
 ที่ บริษัท จะได้ ทำไป นั้น

ข้อ ๔ โดย ประกาศนี้ ไม่ได้ พระราชทาน พระบรมราชานุญาตให้
 บริษัท หัก เลี่ยง กฎหมาย หรือ ข้อบังคับ ที่มี อยู่ เดี่ยว นั หรือที่ จะ มี ขึ้น

ข้อ ๕ ให้บริษัทนำหนังสือกำหนดอำนาจ (แมมโมแรนด้าออฟแอคต์ โซซิเอชัน) แต่ข้อบังคับ (อาติเกิดออฟแอคต์โซซิเอชัน) ของบริษัท ตั้งข้อจดทะเบียนที่กระทรวงเกษตรราธิการ แต่อย่าให้ กระทรวงเกษตรราธิการ ยอมให้จดทะเบียนได้กว่าจะได้ มีคนรับเข้าแชร์ครบถ้วน ตามที่บริษัท ได้ กำหนดไว้ว่า จะ แบ่ง เป็น จำนวนเท่าไร เพื่อได้ เงิน เป็นทุน แต่กว่า ผู้รับแชร์นั้นจะได้ ออกเงิน หรือส่ง เงินแล้วไม่น้อยกว่า (ร้อยละ สิบห้า) ๑๐๐ ละ ๑๕ แห่ง ราคา ประจำ หุ้นทุก ๆ หุ้นนั้นแล้ว

ข้อ ๖ ให้กระทรวงเกษตรราธิการ ยอมให้คน ทั้งหลาย ตรวจ หนังสือ กำหนด อำนาจ แต่ ข้อบังคับ ของ บริษัทได้ เมื่อได้ เสีย ค่าธรรมเนียม พอ สมควร ตามแต่ เสนอบทึ กระทรวงเกษตรราธิการ จะ กำหนด แต่อย่าให้ เกิน ๑ บาทขึ้นไป

ข้อ ๗ ให้ ถือว่า หนังสือ กำหนด อำนาจ แต่ ข้อบังคับ ของ บริษัท นั้น เป็น หนังสือ สัญญา เหมือน อย่างว่า ได้ ทำ ค้อ หน้า อ้า เกอ เจ้าพนักงาน ใน ระหว่าง บริษัท แต่ ผู้ ถ้อ แชร์ หรือ สมาชิก แต่ เหมือน อย่างว่า สมาชิก ทุกคนได้ตั้งชื่อใน หนังสือ สัญญา นั้นใน ล้วน คน แต่ ผู้ที่ จะ ได้ รับ มรฎก ของ ตน ค้อ ไป รับ ร้อง ว่า จะ ประพฤติ ตาม หนังสือ กำหนด อำนาจ แต่ ข้อบังคับ นั้น ทุก ประการ เว้น แต่ จะ มี ข้อ ความ ที่ ขัด กับ ประการนี้

ข้อ ๘ ถ้า บริษัท จะ แก่ ไร ข้อ ความ ใน หนังสือ กำหนด อำนาจ หรือ ข้อบังคับ อย่างใดก็ดี หรือ จะ ตก ลง เด็ก บริษัท ก็ดี ต้อง ได้ รับ ความ

12/10/2564

ตกลงพิเศษในที่ประชุมของ บริษัท ก่อน แล้วให้บริษัทไปจดทะเบียนบอกกล่าวไว้ที่กระทรวงเกษตรราธิการ ภายในกำหนด ๑๕ วัน

ข้อ ๙ บริษัทแต่บรรดาทรัพย์สินที่บริษัทเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์แต่อำนาจความรับผิดชอบของบริษัททั้งหลายนั้น ต้องอยู่ในบังคับกฎหมายสยามที่ใช้อยู่ แต่ที่ใดตั้งขึ้นใหม่ต่อไปนั้น ทุกประการ

ข้อ ๑๐ ให้บริษัทพิมพ์หนังสือกำหนดอำนาจ และขอบบังคับของตน นำสั่งไว้ที่กระทรวงเกษตรราธิการ ที่ฉบับนั้น แล้วแต่เสนาบดีกระทรวงเกษตรราธิการ จะเห็นสมควร เพื่อจะได้เป็นการติดต่อกันทั้งหลายที่ต้อง การ ตรวจ หนังสือ นั้น ๆ อันให้บริษัทจำเป็นต้องขายหนังสือกำหนดอำนาจและขอบบังคับให้ผู้ใด ๆ ที่ขอซื้อ แต่อย่าให้เรียกราคาเกินบาทหนึ่ง สำหรับหนึ่งขึ้นไป

ข้อ ๑๑ กรรมการ (ไต่เร็กเตอร์) ของบริษัทนี้ ให้มีไม่น้อยกว่า ๓ คน แต่ไม่มากกว่า ๗ คน และให้จดทะเบียนชื่อกรรมการไว้ที่กระทรวงเกษตรราธิการ โดยเร็ว แต่ต้อง บอก รายนาม ชื่อ แซ่ หรือ ภูมิต่อ กระทรวงเกษตรราธิการ ด้วย

ข้อ ๑๒ ผู้ขึ้นเช่นที่เรียกว่า คนที่ ๓ ไม่จำเป็นต้องถือว่าใครได้เป็น หรือได้ ออกจาก ตำแหน่ง กรรมการ กว่าจะได้จดทะเบียนไว้แล้วว่าได้รับ หรือได้ออกจากตำแหน่งนั้น ๆ ใดก็ตาม

ข้อ ๑๓ ผู้ที่จะเป็น กรรมการ ต้อง นำตัว แซ่ ของ ตนไปวางฝากไว้เป็นประกันที่กระทรวงเกษตรราธิการไม่น้อยกว่าคนละ ๑๐ แซ่ มิฉะนั้น

อย่าให้ กระทรวงเกษตรราธิการ ขอมให้จดทะเบียน ลง ว่า เป็น กรรมกร
ชรั ที่ วาง ฝาก เป็น ประกัน นั้น ห้ามไม่ให้ โอน ให้ แก่ ผู้ อื่น ใน เวลา ที่
เจ้าของ เป็น กรรมกร อยู่

ข้อ ๑๔ ให้บริษัท มี ออฟฟิศ ประจำไว้ แห่ง หนึ่ง บริษัท จะ ต้อง ลง
ทะเบียน บอกไว้ ที่ กระทรวงเกษตรราธิการ ว่า อยู่ แห่งไร ตำบลไร แด
เมืองไร เพื่อ ประโยชน์ การ ตั้ง หนังสือ แด บัตร หมาย ทิ้ง ท้าย แก่ บริษัท
เหมือน อย่าง ว่า ตั้ง ลง ใน มื่อ บริษัท นั้น ถ้าไม่มี ออฟฟิศ เช่น นี้ หรือ
ไม่จดทะเบียน กัด ให้ ปรับ เป็น จำนวน เงิน วัน หนึ่ง ไม่ เกิน กว่า ๑๐๐ บาท
ทุก วัน ไป กว่า จะ ได้ ทำ ให้ ถูก คัง

ข้อ ๑๕ ให้บริษัท มี ตรา เป็น สำคัญ ดวง หนึ่ง ใน ดวง ตรา นั้น
ให้ มี ชื่อ บริษัท เป็น อักษร ไทย อ่าน ได้ ชัด แด มี คำ ทูน จำ กัด ต่อ ทาย เหมือน ว่า
เป็น ส่วน ของ ชื่ อ ด้วย แด ให้ นำ ตรา นี้ ไป ลง ทะเบียน ที่ กระทรวงเกษตรรา
ธิการ มี ฉนวน ให้ ปรับ เป็น จำนวน เงิน ไม่ เกิน ๑๐๐๐ บาท

ข้อ ๑๖ ถ้า บริษัท จะ จำ นำ หรือ เอา ททรัพย์ สัม บต ของ ตน เป็น ประกัน
แก่ ผู้ใด ให้ จดทะเบียน ไว้ ที่ กระทรวงเกษตรราธิการ บอก ชื่อ ความ โดยย่อ
แต่ ให้ ชัด เป็น ตน คือ ททรัพย์ อะไร ที่ จำ นำ หรือ เอา เป็น ประกัน เงิน ทอง
เท่าไร กัน แด ชื่อ เจ้า หัน

ข้อ ๑๗ ถ้า ไม่ ได้ ประพฤติ ตาม ที่ กถ่าว ไว้ ใน ข้อ ๑๖ แด้ว การ
จำ นำ แด เอา ททรัพย์ เป็น ประกัน นั้น ใช้ ไม่ ได้ ใน กฎหมาย

ข้อ ๑๘ ถ้าบริษัทจะเพิ่มเงินทุน หรือจะลดทุน หรือจะออกตัว
จำหน่ายทรัพย์สิน หรือให้ทรัพย์สินเป็นประกัน (ดิเบเนเชอร์) อย่างใด ต้องได้
รับความตกลงพิเศษในที่ประชุมของ บริษัท เดียวกัน แล้วนำไปจด
ทะเบียน บอกกล่าวไว้ที่ กระทรวงเกษตรวิสาหกิจ ภายใน ๑๕ วัน

ข้อ ๑๙ ห้ามไม่ให้บริษัท ออกตัวจำหน่าย หรือเช่าทรัพย์สินสมบัติ เป็น
ประกัน (ดิเบเนเชอร์) อย่างใด อย่างหนึ่ง จนกว่าจะได้รับเงินทุนไม่น้อย
กว่าครึ่งที่ได้กำหนดไว้ แต่เงินที่จะยืมมาโดย ออกตัวทั้งหมด หัก
ห้ามไม่ให้เกินกว่าเงินทุนที่บริษัทได้รับแล้ว หรือที่ผู้ถือหุ้นจะได้
ให้ไว้แล้ว

ข้อ ๒๐ ห้ามไม่ให้บริษัท ลดทุน น้อยลง กว่ากึ่งที่ได้กำหนดไว้เดิม
แต่ถึงกระนั้น กึ่ง ต้องโฆษณาใน หนังสือพิมพ์ ราชกิจจานุเบกษา ครั้งหนึ่ง
แต่ หนังสือพิมพ์ ในเมืองที่ ตั้ง ชอพพ์ศ อย่าง น้อย ๓๐ วัน แต่ในระหว่าง
นั้น ไม่มีเจ้าหนัดผู้ใดได้เขียนหนังสือ มาบอกกล่าวไม่ยอม จึง จะ เป็น
อันใช้ได้

ข้อ ๒๑ ห้ามไม่ให้บริษัท ขาย หรือจำหน่าย แต่โอนกรรมสิทธิ์ แต่
อำนาจของบริษัท ซึ่ง มีอยู่ตาม ประกาศ พระราชทาน อำนาจพิเศษนี้ ให้
แก่บุคคล หรือ บริษัทใด ซึ่ง อยู่ นอกพระราชกำหนด กฎหมาย ดัยาม
ถ้าบริษัท เดิมมีความในข้อนี้ ให้ปรับเป็น จำนวนเงิน ๑๐๐๐ บาท
แต่ให้ ถ้อยว่า การ ขาย หรือจำหน่าย แต่โอน นั้นใช้ ไม่ได้ตาม กฎหมาย

ข้อ ๒๒ ในการที่ หอขาย ที่ บริษัท จะ ต้อง เขียน หรือ พิมพ์ ชื่อ ของ บริษัท ๆ กรรมการ สมาชิก เอเย่นต์ ลูกจ้าง แดคนใด ๆ ที่ ทำการ ฝ้ายบริษัท นั้น จะ ต้อง เขียน หรือ พิมพ์ คำ ทูณจำกัด หรือ ท.จ.ก. ไว้ ต่อท้าย ชื่อ บริษัท เหมือน ว่า เป็น ชื่อ ด้วย มิฉะนั้น ให้ปรับ เป็น จำนวน เงิน ไม่เกิน ๑๐๐ บาท หรือ ถ้อยว่า ผู้ที่ ทำผิด นั้น ได้ ทำการ ทำสัญญา ใน ส่วน ตนเอง ๆ ต้อง รับผิดชอบ

ข้อ ๒๓ ให้ บริษัท เขียน บ้าย ชื่อ ของ บริษัท ไว้ ใน ภาษาไทย มี คำ ทูณจำกัด ต่อท้าย ไว้ ที่ ประตู ของ ฟัฟค์ ของ บริษัท แดทุก แห่ง ที่ ทำการ กับ ผู้อื่น ตัว หนังสือ หรือ บ้าย นั้น ต้อง ให้ อ่าน ได้ โดย สดวก มิฉะนั้น ให้ปรับ เป็น จำนวน เงิน ไม่เกิน ๑๐๐ บาท ทุก ครั้ง ที่ ทำการ ผิด หรือ ทุก วัน ที่ ทำการ ผิด ตั้ง นั้น

ข้อ ๒๔ ให้ บริษัท มี อำนาจ ทำการ แต่ เฉพาะ ที่ ได้ พรรรณา ไว้ ใน หนังสือ กำหนด อำนาจ ถ้า ได้ ทำการ เกิน อำนาจ นั้น ไป ไม่ ให้ ถือว่า ใช้ ได้ ใน กฎหมาย มา ยัน เขา แก่ ผู้อื่น หรือ ผู้อื่น มา ยัน เขา แก่ บริษัท เว้นไว้ แต่ การ ที่ ทำ ไป นั้น พอ เห็น ได้ ว่า โดย ดำเนิน การ ตาม ความ ประสงค์ ที่ ปรากฏ ใน หนังสือ กำหนด อำนาจ ของ บริษัท นั้น

ข้อ ๒๕ ให้ บริษัท มี มาณู ชัก คน เขา แชร หรือ สมาชิก ไว้ ที่ ออฟฟิศ ที่ ได้ จด ทะเบียน ถ้า จะ โอน แชร กัน ด้วย ประการ ไต ๆ แล้ว ให้ ลง ไว้ ใน มาณู ชัก นั้น เป็น สำคัญ แด ต้อง บอก ให้ กระทรวง เกษตร วิชากร ทราบ

ทุกคราว มีหนังสือ ไม่ให้ ถือว่า ได้ โอน กัน ถูก ต้อง ด้วย กฎหมาย

ข้อ ๒๖ เมื่อ ถึง วันที่ ๓๑ มีนาคม และ วันที่ ๓๐ กันยายน เสมอ

ทุก ๆ ปี บริษัท ต้อง ทำ บัญชี รายงาน ยื่น ต่อ กระทรวง เกษตราธิการ

สำหรับรักษาไว้ฉบับหนึ่ง แต่ บัด นี้ ใน ที่ คนไป มา เห็นได้ง่าย ตาม

ที่ ทำการ ของ บริษัท ทั้ง ที่ ได้ จด ทะเบียน แล้ว แต่ ที่ ไม่ ต้อง จด ทะเบียน

แห่ง ละ ฉบับ ทุก ๆ คำบล ถ้า ผู้ มา ชัก หรือ เจ้า หนี้ ของ บริษัท คนใด จะ

ต้อง การ บัญชี รายงาน นี้ บริษัท ต้อง ยอม จ่าย ให้ โดย เรียก เขา

ราคา ไม่ เกิน กว่า ฉบับ ละ ๕๐ สตางค์

ข้อ ๒๗ ห้าม ไม่ ให้ ผู้ใด เรียก เงิน จาก ผู้ มา ชัก หรือ ผู้ ถือ แשר ด้วย

เหตุว่า เป็น ผู้ มา ชัก หรือ ถือ แשר นั้น เลย เว้นไว้แต่ ผู้ ถือ แשר นั้น ยิง

ไม่ ได้ ส่ง เงิน เต็ม ตาม แשר ถ้า ตั้ง นั้น แล้ว ให้ เรียก ได้ แต่ ตั้ง วันที่ เหตุ

จะ ต้อง ดัง

ข้อ ๒๘ ให้ บริษัท มี เงิน เผื่อ ขาด เผื่อ เหลือไว้ แต่ ให้ ถอน เขา

เงิน จาก กำไร แต่ ไม่ น้อย กว่า ๑๐๐ ละ ๑๐ ของ กำไร นั้น ทุก ครั้ง ที่

ได้ แบ่ง กำไร กัน มา เป็น เงิน เผื่อ ขาด เผื่อ เหลือ เก็บไว้ จน เงิน นี้ จะ เท่า หรือ

เกิน ๑ ใน ๓ ของทุน

ข้อ ๒๙ ให้ บริษัท ตั้ง งบ บัญชี ที่ กระทรวง เกษตราธิการ ภายใน ๑ ปี

นับ ตั้ง แต่ วันที่ ได้ จด ทะเบียน แต่ ให้ ส่ง ต่อ ไป ทุก ครั้ง ที่ ได้ แบ่ง กำไร

อย่าง น้อย ที่ สิบ ๑ ครั้ง ๑ แถง บัญชี นี้ ต้อง แจง ความ ว่า

แชร์ ได้ส่งเงินแล้วเท่าใด ทวิพย์ ของ บริษัท มีเท่าไร ยังต้องใช้หนี้
เท่าไร ได้กำไรเท่าไร เป็นต้น

ข้อ ๓๐ สิ้นสุดหนังสือ แด่ บัญชี ทุกอย่าง แด่ คิว เงิน หรือ การงานของ
บริษัท ที่ดำเนิน อยู่ รัฐบาล มีอำนาจ ให้เจ้าพนักงาน ไปตรวจได้ ทุกเมื่อ
ถ้าชัดขึ้น ให้ปรับ เป็น จำนวน เงิน ๒๐๐ บาท ทุกคราว หรือ ทุกวัน ที่
มีความชัดขึ้น นั้น แด่ บรรดา ผู้ช่วย การ หรือ ผู้จัดการ ของ
บริษัท ทุก ๆ คน ที่อนุญาตหรือ ยอมให้ชัดขึ้น เช่น นั้น ต้อง มีโทษ ปรับ
เป็น เงิน ไม่เกิน กว่า ๒๐ บาท สำหรับ ทุก วัน ที่มีความชัดขึ้น ซ้ำ เช่น นั้น

ข้อ ๓๑ ผู้ถือ แชร์ มีอำนาจ ที่จะ ตรวจ บัญชี แด่ บัญชี ได้

ข้อ ๓๒ ถ้า สามีชก หรือ ผู้ถือ แชร์ ของ บริษัท นั้น ตกลง จน ไม่ถึง
๗ คน แด่ บริษัท ยัง คง ทำการ อยู่ ต่อ ไป เกิน ๖ เดือน นับ ตั้ง แด่
วันที่ บริษัท นั้น มี สามีชก นั้น น้อย กว่า ๗ คน สามีชก ผู้ ที่ ได้ รับ เหตุ ตกลง นั้น
จะต้อง เป็น ผู้รับ ใช้ หนี้ แทน กัน ต่าง กัน จง เต็ม เห็น ส่วน หนี้ ที่ ได้ มี ชน
ใน เวลานั้น

ข้อ ๓๓ เลื่อน บัด ี กระทรวง เกษตร วิชาการ มี อำนาจ ที่จะ ตรวจ การ
ของ บริษัท นั้น ได้ ทุก อย่าง แด่ ถ้า บริษัท จะ แก้ ไข หนังสือ กำหนด อำนาจ
หรือ ข้อ บังคับ แด่ หรือ ตกลง จะ ออก ตัว จำนำ หรือ ให้ ทวิพย์ เป็น
ประกัน กิต หรือ จะ เลิก การ ของ บริษัท นั้น กิต ต้อง ได้ รับ อนุญาต
ของ เลื่อน บัด ี กระทรวง เกษตร วิชาการ เป็น ดาย ลักษณะ อักษร ไว้ ก่อน จึง ให้

ถือว่า ความที่ ตกลง นั้น ใช้ ได้ ตาม กฎหมาย

12/10/2566

ข้อ ๓๔ เสนาบดีกระทรวง เกษตราธิการ มีอำนาจที่จะเรียกค่า
ธรรมเนียม ในการ จด ทะเบียน หรือ ส่ง หนังสือ ต่าง ๆ ตาม ประกาศ นี้ ได้
ตาม แต่ เสนาบดี นั้น จะ กำหนด พอ สมควร

ข้อ ๓๕ ถ้า มี คดี ระหว่าง บริษัท กรรมการ สมาชิก ผู้ถือหุ้น หรือ
ผู้อื่น ใน กัน แດกัน ให้ ศาล พิจารณาตาม กฎหมาย แต่ ธรรมเนียม
ของ บริษัท ที่ ได้ คง ชน สำหรับ ค่า ขยาย หา ประโยชน์ มี ทุน จำกัด แต่ ตาม
หนังสือ กำหนด อำนาจ แต่ ข้อ บังคับ ของ บริษัท นั้น เว้นไว้ แต่ ทง หตาย น
จะ มี ข้อ ความ ที่ ขัด กับ ประกาศ นี้

ข้อ ๓๖ (๑) ถ้า ได้ ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ ยก ค้น ประกาศ
นี้ กัด (๒) ถ้า บริษัท ตก ลง จะ เด็ด การ แต่ ได้ รับ อนุญาต เสนาบดี
กระทรวง เกษตราธิการ แล้ว กัด (๓) ถ้า บริษัท ไม่ สามารถ จะ ใช้ หนี้
กัด (๔) ถ้า สมาชิก มี น้อย คน กว่า ๗ กัด ให้ จัด การ เด็ด บริษัท
นี้ เด็ด

โดย ประกาศ นี้ ให้ คน ทง หตาย ว่า ตั้งแต่ วันที่ บริษัท หัก ถกรม
สยาม ทุน จำกัด ได้ จด ทะเบียน ที่ กระทรวง เกษตราธิการ ตาม วิธี ที่ ได้
กล่าว มา แล้ว บริษัท หัก ถกรม สยาม ทุน จำกัด เป้น บุคคล ใน กฎหมาย
คน ละ พน จาก สมาชิก นั้น ๆ แต่ สามารถ ที่ จะ ใช้ หนี้ ได้ ตาม ทุน แต่
ทรพย ซึ่ง เป้น ผล ของ ทุน นั้น หรือ ที่ เรียก ว่า ทุน จำกัด แต่ มี อำนาจ
ที่ จะ ถือ ทรพย สมบต เป้น เจ้า ของ มี อำนาจ ที่ จะ รับ หรือ จะ ต้อง เสีย

12/10/2566

ความชอบ ขรรณได้ทั้ง ๒ อย่าง แต่จะเป็นโจทก์หรือจะต้องเป็น
 จำเลย แต่ให้คนทั้งหลายที่จะมีการเกี่ยวข้องกับ บริษัท หัตถกรรม สยาม
 ทุน จำกัด นี้ ถึงเกิดว่า แต่จำว่า บริษัท นี้ อยู่ใน ข้อบังคับ ของ
 ประกาศนี้ แต่ทำการ ได้เพียง ที่ ปรากฏ ใน หนังสือ กำหนด อำนาจ แต่ข้อ
 บังคับ ที่ได้เจต ทะเบียนไว้ ที่ กระทรวง เกษตรธิการ เท่านั้น ข

ประกาศ มา ณ วันที่ ๘ พฤษภาคม รัตนโกสินทรศก ๑๓๐
 เป็นวันที่ ๑๗๙ ในรัชกาลปัตยุบันนี้

หนังสือ กำหนด อำนาจ

บริษัท หัตถกรรม สยาม ทุน จำกัด

ข้อ ๑ นาม ของ บริษัท นี้ คือ บริษัท หัตถกรรม สยาม ทุน จำกัด

ข้อ ๒ ที่ทำการ ของ บริษัท นี้ จะ ได้ เจต ทะเบียน นี้ ตั้ง ชย
 ณ กรุงเทพมหานคร ใน พระราช อาณาเขต สยาม

ข้อ ๓ อำนาจ แล ความ รับผิดชอบ ทั้ง ปวง ของ บริษัท นี้ อยู่ใน พระ
 ราช กำหนด กฎหมาย สยาม ทุก เมื่อ

ข้อ ๔ ความ ประสงค์ ของ บริษัท นี้ คือ

(ก) เพื่อ กระทำ สรรพ การ ช่าง ทั้ง ปวง มี การ ต่อ สรรพ ไม้ หรือ

โตห อย่าง อื่น ๆ การ ไม้ และ สัตก ไม้ แล โตห เป็น พานะ แล รูปพรรณ
 ต่าง ๆ เป็น ต้น บรรดา ที่ จะ จำหน่าย ขาย เป็น สิ้น ค่า ได้

12/10/2566

(ข) เพื่อกระทำการ ช่าง ท่อง นาค เงิน เป็นรูปพรรณเครื่องประดับ แด พวชนต่าง ๆ บรรดาที่จะจำหน่าย ขาย เป็นสินค้าได้ หรือใช้ทำประโยชน์อย่างอื่นได้

(ค) เพื่อกระทำการ รับจ้าง หรือรับเหมาการต่าง ๆ มี การ ต่อไม้ หรือ โถง อย่างอื่น การ บัน และ สลัก เป็น พวชน แดรูปพรรณต่าง ๆ การ ก่อสร้าง ตึก บ้าน เรือน เป็นต้น โดยตรง หรือโดยทาง รับค่อ จากบุคคล หรือ บริษัทใด ๆ

(ง) เพื่อจะได้ ประกอบ กิจ ชุระ อย่างหนึ่ง อย่างใด แต่เพื่อกระทำการอื่น ๆ บรรดาการ ที่ เกี่ยว ของ กับ กิจ ชุระ ดัง กล่าว มา แดแล้ว ซึ่ง เป็น ทาง ให้ เกิด ผด ประโยชน์ แก่ บริษัท

ข้อ ๕ ความรับผิดชอบของ บริษัทนี้ ทุนจำกัด

ข้อ ๖ ทุนของ บริษัทนี้ เป็นจำนวนเงิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท จำแนก เป็น ๑๐๐๐ แשר ๆ ละ ๑๐๐ บาท แต่บริษัทมีอำนาจ จะเพิ่มเงิน ทุนได้ เมื่อ บริษัท เห็น เป็น การ สมควร

ข้าพเจ้าผู้ใดลงชื่อ แด บอก ตำบลบ้านไผ่ ช่าง ต่างนี้ทุกคน มีความพร้อมใจกัน ที่จะตั้ง กิจ ขึ้น เป็น บริษัท ตาม หนังสือ กำหนดอำนาจ ของ บริษัทนี้ แต่ข้าพเจ้าผู้ใด จะ เข้า หุ้ น ส่วน ใน เงิน ทุน ของ บริษัท ตาม จำนวน ที่ เขยิบ ได้ ตรง ชื่อ ข้าพเจ้า ช่าง ต่าง นี้ ทุกคน

นาม	ตำบล บ้าน	จำนวนแซร์ที่ไดงงไว
หตวงบริรักษ์ จรรยาวัตร	วังหลัง	หนึ่ง แซร์
พระพิภักตสุริยศักดิ์	คลองวัดพิไชยญาติ	หนึ่ง แซร์
นายบุญมี	ถนนบ้านหม้อ	หนึ่ง แซร์
จันทวดีนชวด	ถนน เจริญกรุง	หนึ่ง แซร์
นายสิน	ถนน พาหุรัด	หนึ่ง แซร์
นายชน	ถนนถ้ำขร	หนึ่ง แซร์
นายรองพดพ่าย	บ้าน ชมน กรุงเทพฯ	หนึ่ง แซร์
นายต. เถิง	เชิงสะพานพิทยเสถียร	หนึ่ง แซร์

ประกาศ

ยกเว้นไม่เก็บเงินอากรค่านาจำนวน ศก ๑๒๘
ในตำบลจรเข้ใหญ่ ตำบลทับน้ำ ท้องที่อำเภอบางปลาทู
แขวง เมือง สุพรรณบุรี

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงดำรงราชานุภาพ เสด็จขึ้นที่กระทรวงมหาดไทย รับ พระบรมราชโองการได้เกล้าฯ ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศให้ ทราบทั่วกัน ว่า ตาม ข้อความใน มาตรา ๑๑ ข้อ ๓ แห่ง พระราชบัญญัติ ดัชนีณ เก็บเงิน ค่านา ศก ๑๑๙ ซึ่ง มีความว่า ถ้า นา คู้ โคน ใน หัว เมืองใด ทำไม่ได้ผล ส้มคววร จะ ตด หย่อน เงิน ค่านา พระราชทาน เท่าใด จะ ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ ตด หย่อน เป็น ครั้ง คราว ตาม แต่ จะ ทรง พระราชดำริที่ เห็น ส้มคววร แต่ ตาม ประกาศ แก่ ๑๒๘ นั้น เก็บเงิน ค่านา ศก ๑๒๘ ข้อ ๖ ซึ่ง มีความว่า บัดนี้ มี อุบัติเหตุ ราษฎร ทำนาไม่ได้ผล บัดนี้ จะ ตด หย่อน ค่านา ลง หรือ ยก เว้น ค่านา ใน ที่ นั้น พระราชทาน ตาม ส้มคววร แก่ การ นั้น บัดนี้ ได้ ทรง ทราบ ฝ่ายตอของชุดีพระบาทว่า ใน ศก ๑๒๘ เป็น ปีที่ ฝน ตก ชุก การ ทำนา ของ ราษฎร ตำบล จรเข้ ใหญ่ แต่ ตำบล ทับน้ำ ท้อง ที่ อำเภอ บางปลาทู แขวง เมือง สุพรรณบุรี ซึ่ง ตั้ง อยู่ใน ที่ ตุ่ม ราษฎร ได้ เพาะ หว่าน บก ต่ำตน เขา ตง ใน นา แถว นั้น มาก ท่วม ตน เขา เสีย หายไป

12/10/2566

คก ๑๓๐

หน้า ๔๙

ไม่ได้เก็บ เกี่ยวข้อ ชาย เปน อาณา ประโยชน์ เนื้อ ที่ นาคี ราชฎร ทำไม่
ได้ผลใน ๒ ตำบลนี้ เปน เนื้อ ที่ ๗,๙๑๐ ไร่ ๖๙ วา รวม
เงิน อากร ๘,๑๓๙ บาท ๖๑ สตางค์ เปน การ เหลือ วิได้ย ที่ ราชฎร
จะ บ้อง กัน ได้ จึง ทรง พระกรุณา โปรดเกล้า ฯ ให้ ยก เว้น ไม่ เก็บ
เงิน อากร ค่า นา จำนวน คก ๑๒๘ ใน ตำบล จรเข้ ใหญ่ ตำบล ทับน้ำ
ที่ ราชฎร ทำไม่ ได้ ผล ไว้ สัก หนึ่ง เพื่อ บำรุง การ หา เลี้ยง ชีพ ของ ราชฎร
ใน ๒ ตำบล นี้ ต่อ ไป ๗

คำดำว่าการมหาดไทย

ประกาศ มา ณ วันที่ ๑๗ พฤษภาคม วันขึ้นโกสินทร์ศก ๑๓๐

(ลงพระนาม) ดำรงราชานุภาพ

เสนาบดี กระทรวงมหาดไทย

ประกาศยกเลิกเก็บเงินอากรค่านาวิจิณาคูโค

ใน มณฑล นครศรีธรรมราช เปลี่ยนเก็บเป็น วิจิ นาวาง ตอย ทั่วไป
แต่ตั้ง อัตราขึ้น ที่ นา บาง ตำบลใหม่

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงดำรงราชานุภาพ เสด็จขึ้นที่กระทรวงมหาดไทย รับพระบรมราชโองการได้เกล้า ๆ ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ๆ ให้ประกาศ ทราบทั่วกัน ว่า ที่นาบาง ตำบลใน มณฑล นครศรีธรรมราช ซึ่งจัด เก็บเงิน อากร ค่านา เป็น วิจิ นาคู โค นั้น พ้น ๆ ยังไม่เรียบร้อย ที่ ๆ เป็น นาวาง ยังมี อยู่ มาก การ ทำนาได้ผลไม่ใคร่ จะ บริบูรณ์ สม่ำเสมอเหมือน ตาม ปกติ ทั้ง จำนวน คน พลเมือง ที่ ทำนาก็ น้อย กว่า ท้องที่ จึง ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ๆ ให้ยกเลิก วิจิ นาคู โคในมณฑล นครศรีธรรมราช เปลี่ยนเก็บเป็น วิจิ นาวาง ตอย ทั่วไป แต่ตั้ง อัตราขึ้น ที่ นา บาง ตำบลใหม่ เพื่อให้เหมาะ แก่ พ้น ภูมิ ประเทศ ทั้ง ที่ผู้แต่ ทำเด ผล ประโยชน์ ที่จะทำได้ ตาม บำรุง รัชชธิ์ ตำบล ที่นา ในท้าย ประกาศ ฉบับนี้ จัดเก็บเงิน อากร ค่านาตั้ง แต่ ศก ๑๒๙ เป็นต้นไป

คำดำว่าการมหาดไทย

ประกาศ มา ณ วันที่ ๑๘ พฤษภาคม รัตนโกสินทร์ศก ๑๓๐

(ลงพระนาม) ดำรงราชานุภาพ

เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย

บัญชีอะไหล่ราชการ
ในมณฑลนครศรีธรรมราช

หมายเลข	เมือง หรืออำเภอ	ตำบล	เดิมเป็นนา ชนิด	ยกขึ้น เป็นนา ชนิด
๑	เมืองสงขลา อำเภอเมือง	ตำบลเม็ดคี่ ตำบล ปาก รือ ตำบลบา ซาด ตำบล ทำนบ ตำบล จะทง หม้อ	เบญจะ เบญจะ เบญจะ เบญจะ เบญจะ	จัดวา จัดวา จัดวา จัดวา จัดวา
๒	อำเภอปะทิว เมือง นคร ศรีธรรมราช	ทุกตำบล	เบญจะ	จัดวา
๓	อำเภอเมือง	ตำบลมะม่วง ๒ คัน ตำบล นาดาร์ ตำบล ช่าง ช้าย ตำบล นาพรุ	จัดวา จัดวา จัดวา จัดวา	ตรี ตรี ตรี ตรี

หมายเลขเขต	เมืองหรืออำเภอ	ตำบล	เดิมเป็นนาชนิด	ยกขึ้นเป็นนาชนิด
๑	อำเภอเมือง	ตำบลปากนคร ตำบลพระเสด็จเมือง ตำบลคลัง ตำบลไชยมนตรี ตำบลท้ายด้าเกา ตำบลบางจาก ตำบลท่าไร่ ตำบลคำจามไชย ตำบลนา ตำบลประตู่ไชยใต้ ตำบลทางว	๖๖ ๖๖ ๖๖ ๖๖ ๖๖ ๖๖ ๖๖ ๖๖ ๖๖ ๖๖ ๖๖	๖๖ ๖๖ ๖๖ ๖๖ ๖๖ ๖๖ ๖๖ ๖๖ ๖๖ ๖๖ ๖๖
๒	อำเภอกลาง	ตำบลไทยบุรี	๖๖	๖๖
๓	อำเภอรัตนพิบูลย์	ตำบลชะรอด ตำบลสามตำบล	๖๖ ๖๖	๖๖ ๖๖
๑	เมืองพิทลุง อำเภอเมือง 12/10/2566	ตำบลควรมะพร้าว	๖๖	๖๖

หมายเลข เทศ	เมืองหรืออำเภอ	ตำบล	เดิมเป็นนา ชนิด	ยกขึ้น เป็นนา ชนิด
๑	อำเภอ เมือง	ตำบล พยาชน ตำบล คำนง ตำบล โคกชะงาย ตำบล ท่าบด ตำบล นาทุ้ม ตำบล นาโหนด ตำบล ควรถนูน ตำบล หาว โป ตำบล มะกอกใต้	จิตวา จิตวา เบญจะ เบญจะ เบญจะ เบญจะ เบญจะ เบญจะ จิตวา	ตรี ตรี จิตวา จิตวา จิตวา จิตวา จิตวา จิตวา ตรี
๒	อำเภอ ปากพูน 12/10/2566	ตำบล ท่ามะเดื่อ ตำบล นา ปะขอ ตำบล จอถนูน ตำบล ห้วย ดึก ตำบล หนองจัน ตำบล ศหา ตำบล เขาไชยถัน	จิตวา จิตวา จิตวา เบญจะ เบญจะ เบญจะ เบญจะ	ตรี ตรี ตรี จิตวา จิตวา จิตวา จิตวา

หมายเหตุ เลขที่	เมืองหรืออำเภอ	ตำบล	เดิมเป็นนา ชนิด	ยกขึ้น เป็นนา ชนิด
๓	อำเภอ ทะเลน้อย	ตำบล ช่อ หัก ตำบล ศวรชนน ตำบล ปันไต้ ตำบล ศวร ทราย ตำบล ด้พาน้อย ตำบล นาซยาต ตำบล มะม่วง	ใจควา ใจควา ใจควา เบญจะ เบญจะ เบญจะ เบญจะ	ตรี ตรี ตรี ใจควา ใจควา ใจควา ใจควา

ประกาศกระทรวงมหาดไทย

ด้วย กระทรวงมหาดไทย ขอ พระราชทาน พระบรมราชานุญาต ให้
เครื่อง หมาย ประกอบ ที่ มุม บน หน้า ซ้าย ใน ของ ราชการ เพื่อ เป็น ของ
หมาย ตำแหน่ง ข้าราชการ ตาม ความ ใน มาตรา ๕ แห่ง พระราชบัญญัติ ของ
ร.ศ. ๑๒๙ คือ

๑ เครื่อง หมาย ตรา พระแสง โฉม สำหรับ ประกอบ ที่ มุม บน หน้า ซ้าย
ใน ของ ราชการ สำหรับ ใช้ เป็น ของ หมาย ตำแหน่ง ข้าราชการ กรมตำรวจ
กระทรวงมหาดไทย ได้ นำ ความ ขึ้น กราบ บังคม ทูล ทราบ ผ่า ตของ ชุด
พระบาท พระราชทาน พระบรมราชานุญาต แล้ว

ประกาศ มา ณ วัน พุธ ที่ ๑๘ พฤษภาคม วันโกสินทร์ ศก ๑๓๐

(ลงพระนาม) บริพัตร

นายพลเรือเอก เลขาธิการกระทรวงมหาดไทย

ประกาศตั้งอำเภอเดิมบาง

แต่ เปลี่ยน ชื่อ อำเภอเดิมบาง เก่า

เป็น อำเภอบ้านเขยียน

ด้วย มี พระบรมราชโองการ ดำรัส เหนือเกล้า เหนือ กรมหม่อม ให้
ประกาศ ให้ ทราบ ทัด กัน ว่า ที่ ตั้ง ที่ พรหมแดน ระหว่าง เมืองสิงห์บุรี ใน
มณฑลกรุงเก่า กับ เมืองสุพรรณบุรี ใน มณฑลนครไชยศรี แต่ เมือง

ไชยนาท มณฑล นครสวรรค์ นั้น ห่างไกลจาก ที่ว่าการอำเภอ กรมการ
 อำเภอไป ตรวจตราไม่ ใคร่ จะทั่ว ถึง จึง ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ
 ให้แบ่ง ท้องที่ จาก เขตอำเภอนางบวช แขวง เมือง สุพรรณบุรี ๑๒ ตำบล
 คือ ตำบลนางเวียง ๑ ตำบลเขาพระ ๑ ตำบลท่ารถ ๑ ตำบลท่าช้าง ๑
 ตำบลหัวเขา ๑ ตำบลวังศรีวิราช ๑ ตำบลหัวนา ๑ ตำบลป่าสะแก ๑
 ตำบลลำพันบอง ๑ ตำบลบึงกรู ๑ ตำบลห้วยขมิ้น ๑ ตำบลนางบวช ๑
 แด่แบ่ง ท้องที่ จาก เขตอำเภอสิงห์ แขวง เมือง สิงห์บุรี ๒ ตำบล คือ
 ตำบลท่ามะนาว ๑ ตำบลโคกช้าง ๑ กับแบ่ง จาก เขตอำเภอเดิมบาง
 แขวง เมืองไชยนาท ๒ ตำบล คือ ตำบลเดิมบาง ๑ ตำบลท่ามะเขื่อน ๑
 รวม เป็น ๑๖ ตำบล ด้วย กัน จึงการ ปกครอง ขึ้นเป็น อำเภอหนึ่ง ตั้งที่
 ที่ว่าการที่ ตำบลท่ารถ เรียกว่า “อำเภอเดิมบาง” ขึ้น เมืองสุพรรณบุรี
 เพื่อให้สะดวก แก่การปกครอง สืบไป

ส่วน อำเภอเดิมบางเก่า ซึ่งตั้ง ที่ว่าการอำเภอ อยู่ที่ ตำบลบ้านเขื่อน
 ใน เขตเมืองไชยนาท นั้น ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้เปลี่ยน ชื่อ
 เรียกว่า “อำเภอบ้านเขื่อน” ให้ตรง กับชื่อ ตำบล ซึ่ง ตั้ง ที่ว่าการอำเภอ
 นั้น แด่

ประกาศ มา ณ วันที่ ๑๖ พฤษภาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๓๐
 (ตงพระนาม) ดำรงราชานุภาพ

เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย

ประกาศจัดการมตศึกษาของทวยราษฎร

เจ้าพระยามรราช เสด็จมาดี กระทบงนครบบาล ขอ ประกาศให้มหาชน
ทั้งหลาย จง ทราบ ทัด กัน

ด้วยมีพระบรมราชโองการในพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล
พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเห็นชอบเกล้าเห็นชอบ กระทบงน ดังนี้ว่า ทรง
พระราชดำริห์ โดยพระราชเจริยานุวัตร จะ ทำนุบำรุง ให้เหล่าบุตร
กุมาร กุมารี ทั้ง หลาย ใน พระราชอาณาจักร ได้เล่าเรียน วิชา หนึ่งข้อ อัน
จะ เปน ทาง ที่ จะ ประกอบ กิจ การ งาน ทั้ง ปวง ตาม ชาติ ภูมิ ใน ภาย
หน้า ให้ ทัด ถึง กัน จึง ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ จัด ขยาย การ
ศึกษา สำหรับ ให้ บุตร กุมาร กุมารี ทั้ง หลาย ได้ มี ที่ เล่าเรียน ศึกษา วิชา ใน
ชน ชน น ชน ทอด ทุก ตำบล เพื่อให้ เปน การ สดวก แก่ ประชา ราษฎร
ทั้ง ปวง ที่ จะ ได้ ส่ง บุตร หลาน เข้า เล่าเรียน วิชา ใน ที่ ใกล้ บ้าน เรือน
ทั่ว ไป จะ ได้ จัด ตั้ง กรรมการ ตำบล ชน ใด ทุก ๆ ตำบล ๆ ละ ๓ นาย
คือ กำนัน หรือ หัวหน้า ตำบล นั้น คน ๑ กับ อธิการ วัดใด วัด หนึ่ง ใน ตำบล
นั้น รูป ๑ กับ แพทย์ ประจำ ท้อง ที่ ตำบล นั้น ซึ่ง จะ ได้ เลือก ขึ้น ไว้
เป็น ผู้ ช่วย ดำริห์ รักษา พยาบาล ใน เวลา บวช ไข้ นอก นาย ๑ รวม ๓ นาย
เป็น เจ้า นำ ที่ จัด การ ศึกษา วิชา ชน ชน ของ ทวย ราษฎร ทั้ง ปวง

12/10/2566

เพราะฉะนั้น ให้ผู้ปกครอง เด็ก ทั้ง ปวง ส่ง เด็ก ทั้ง หญิง แด่ ชาย ซึ่ง
มีอายุย่างเข้า ๘ ปีแล้ว อันสมควร จะเข้าเรียนให้ ได้เข้าเด้าเรียน
จงทุกคนในสถานโรงเรียนใดโรงเรียนหนึ่ง ตามความพอใจ

กระทรวง นครบาล

ประกาศ มา ณ วันที่ ๑ เมษายน รัตนโกสินทรศก ๑๓๐

(ตงนาม) เจ้าพระยายมราช

เสนาบดี กระทรวง นครบาล

ประกาศ

พระราชทานอำนาจพิเศษ

แก่ บริษัท เรือดัดไฟดียม ทุนจำกัด

มีพระบรมราชโองการ ใน พระบาท สัมเด็จ พระปรเมนทร มหาอริราชธุ
พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศให้ทราบ
ทั่วกัน ว่า จันชงเฮง จันหรง จันเอ็กเฮง จันฮงฮี้ จันดูช จันฮุ่ยฮวน
จันโฮกเฮง นายมี รวม ๘ นายด้วยกัน ขอรับ พระราชทาน พระบรม
ราชานุญาตตั้ง บริษัท มีนามว่า บริษัท เรือดัดไฟดียม แต่ให้บริษัทนี้
ได้ ถือว่า เป็น บุคคลใน กฎหมายไม่ต้องใช้ หนังสือ เก็บ ทุน ที่มี หรือ เก็บ
ทรัพย์สิน ที่เป็น ผล ของ ทุน หรือ ที่ เรียกว่า ทุนจำกัด นั้น

จึงทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ พระราชทาน พระบรมราชานุญาตให้ บริษัท เว็ทกลไฟลี่ยาม ทุนจำกัด เป็นบุคคลได้ ในกฎหมาย เมื่อได้ ประพฤติตาม ข้อ ความ ดัง ที่ได้กล่าวต่อไป นี้

ข้อ ๑ ประกาศ พระราชทาน พระบรมราชานุญาตให้ อำนาจ พิเศษ นี้ จะ ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ เลิกถอน เสียได้ ทุก เมื่อ

ข้อ ๒ ประกาศ นี้ ให้ ได้ ใช้ แต่ เมื่อ บริษัท ได้ จัดทะเบียน เดิม แล้ว ที่ กระทรวง เกษตรธิการ ตาม วิธี ที่ได้ กล่าวไว้ ใน ข้อ ๕

ข้อ ๓ รัฐบาล ไม่ รับ ผิด ชอบ แทน บริษัท นี้ ด้วย เหตุ อย่างใด อย่างหนึ่ง เป็น อัน ขาด ใน การ ที่ บริษัท จะ ได้ ทำ ไป แต่ พระบรมราชานุญาต นี้ ไม่ ให้นับ ว่า เป็น เครื่อง มัด รัฐบาล ให้ มีความ รับ ผิด ชอบ ใน การใด ๆ ที่ บริษัท จะ ได้ ทำ ไป นี้

ข้อ ๔ โดย ประกาศ นี้ ไม่ ได้ พระราชทาน พระบรมราชานุญาต ให้ บริษัท หัก เบี้ย กฎหมาย หรือ ขอบบังคับ ที่ มี อยู่ เดิม นี้ หรือ ที่ จะ มี ขึ้น ใหม่ ใน ภาย นี้

ข้อ ๕ ให้ บริษัท นำ หนังสือ กำหนด อำนาจ (แมมโมแรนดัม ออฟเฟด โซซิเอชัน) แต่ ข้อบังคับ (ฮาคิเกดออฟเฟด โซซิเอชัน) ของ บริษัท ตั้ง ขอบเขต เบื้องต้น ที่ กระทรวง เกษตรธิการ แต่อย่า ให้ กระทรวง เกษตรธิการ ยอม ให้ จัดทะเบียน ได้ กว่า จะ ได้ มี คน รับ เข้า แสร้ง ครบถ้วน ตาม ที่ บริษัท ได้ กำหนดไว้ว่า จะ แบ่ง เป็น จำนวน เท่าไร เพื่อ ได้ เงิน เป็น ทุน แต่ ว่า

ผู้รับชำระหนี้จะได้ออกเงิน หรือตั้งเงินแถวไม่น้อยกว่า (ร้อยตะ
ดียบห้า) ๑๐๐ ตะ ๑๕ แห่ง ราคา ประจำ หุ่น ทุก ๆ หุ่น นั้น แถว

ข้อ ๖ ให้กระทรวงเกษตรราธิการ ยอมให้คน ทั้งหลาย ตรวจหนังสือ
กำหนด อำนาจ แด่ ขอบบังคับ ของ บริษัทใด เมื่อได้เสีย ค่าธรรมเนียม พอ
สมควร ตามแต่ได้แนบดีกระทรวงเกษตรราธิการ จะ กำหนด แต่อย่าให้
เกิน ๑ บาทขึ้นไป

ข้อ ๗ ให้ ถือว่า หนังสือ กำหนด อำนาจ แด่ ขอบบังคับ ของ บริษัท
นั้น เป็น หนังสือ สัญญา เหมือน อย่างว่า ได้ ทำ ค้อ หน้า ข้า เกอ เจ้าพนักงาน
ใน ระหว่าง บริษัท แด่ ผู้ ถ้อ แชร หรือ ส มา ชิก แด่ เหมือน อย่าง ว่า ส มา ชิก
ทุกคน ได้ ลงชื่อ ใน หนังสือ สัญญา นั้น ใน ส่วน ตน แด่ ผู้ ที่ จะ ได้ รับ ม ร ฎ ก
ของ ตน ค้อ ไป รับ รง ว่า จะ ประพฤติ ตาม หนังสือ กำหนด อำนาจ แด่
ขอบบังคับ นั้น ทุก ประการ เว้น แต่ จะ มี ข้อ ความ ที่ ขัด กับ ประกาศ นี้

ข้อ ๘ ถ้า บริษัท จะ แก่ ไข ข้อ ความ ใน หนังสือ กำหนด อำนาจ หรือ
ขอบบังคับ อย่างใด ก็ดี หรือ จะ ตก ลง เดิก บริษัท ก็ดี ต้อง ได้ รับ ความ
ตกลง พิเศษ ใน ที่ ประชุม ของ บริษัท ก่อน แด่ ให้ บริษัท ไป จด ทะเบียน
บอก ก่อตัว ไว้ ที่ กระทรวงเกษตรราธิการ ภายใน กำหนด ๑๕ วัน

ข้อ ๙ บริษัท แด่ บรรดา ท ร พ ย ส ม บ ด ที่ บริษัท เป็น เจ้า ของ ก ร ร ม เดิ ก ช
แต่ อำนาจ ความ รับ ผิด ชอบ ของ บริษัท ทั้งหลาย นั้น ต้อง อยู่ ใน บั ค บ
กฎหมาย สยาม ที่ ใช้ อยู่ แด่ ที่ จะ ได้ ตง ฐ น ใหม่ ค้อ ไป นั้น ทุก ประการ

12/10/2566

ข้อ ๑๐ ให้ บริษัท พมพ จำกัด กำหนดอำนาจ และ ขอบบังคับ ของ
 คน นำ สั่งไว้ ที่ กระทรวงเกษตรราธิการ ก็ นับบน นั้น แล้ว แต่ เสนาบดี
 กระทรวงเกษตรราธิการ จะ เห็น สัมควร เพื่อ จะ ได้ เป็น การ สัดวก แก่ คน
 ที่ หาย ที่ ต้อง การ ตรวจ หนังสือ นั้น ๆ หนึ่ง ให้ บริษัท จำ เป็น ต้อง ขยาย
 หนังสือ กำหนด อำนาจ และ ขอบบังคับ ให้ ผู้ใด ๆ ที่ ขอ ขอ แต่อย่า ให้ เรียก
 ราคาเกิน บาท หนึ่ง สำหรับ หนึ่ง ชิ้นไป

ข้อ ๑๑ กรรมการ (ไต่เร็กเตอร์) ของ บริษัทนี้ ให้ ไม่น้อยกว่า
 ๓ คน แต่ไม่มากกว่า ๗ คน แต่ให้ จดทะเบียน ชื่อ กรรมการไว้ ที่
 กระทรวงเกษตรราธิการ โดย เร็ว แต่ต้อง บอก รายนาม ผู้ถือ แชร หรือ หุ้น
 ต่อ กระทรวงเกษตรราธิการ ด้วย

ข้อ ๑๒ ผู้อื่น เช่น ที่ เรียกว่า คนที่ ๓ ไม่จำเป็นต้อง ถือจำใคร
 ได้ เป็น หรือ ได้ ออก จาก ตำแหน่ง กรรมการ กว่าจะได้ จดทะเบียน ไว้ แล้ว ว่า
 ได้รับ หรือ ได้ ออก จาก ตำแหน่ง นั้น ๆ

ข้อ ๑๓ ผู้ที่จะ เป็น กรรมการ ต้อง นำ ตัว แשר ของ คนไปวาง ฝากไว้
 เป็น ประกัน ที่ กระทรวงเกษตรราธิการ ไม่น้อย กว่า คนละ ๑๐ แשר มีฉนั้น
 อย่าให้ กระทรวงเกษตรราธิการ ยอมให้ จดทะเบียน ลง ว่า เป็น กรรมการ
 แשר ที่ วาง ฝาก เป็น ประกัน นั้น ห้ามไม่ให้ โอน ให้ แก่ ผู้อื่น ใน เวลา ที่
 เจ้าของ เป็น กรรมการ อยู่

ข้อ ๑๔ ให้บริษัท มี ออกพิศ ประจำไว้ แห่ง หนึ่ง บริษัท จะ ต้อง ลง

ทะเบียน บอกรหัสที่ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ว่า อยู่แห่งไร ตำบลไร แต่
เมืองไร เพื่อ ประโยชน์ การ ส่ง หนังสือ แด่ บัณฑิต หมาย ถึง หาดาย แก่ บริษัท
เหมือน อย่าง ว่า ดัง ดัง ใน มือ บริษัท นั้น ถ้าไม่มี ออฟฟิศ เช่น นี้ หรือ
ไม่ จดทะเบียน กัด ให้ ปรับ เป็น จำนวน เงิน วัน หนึ่ง ไม่ เกิน กว่า ๑๐๐ บาท
ทุก วัน ไป กว่า จะ ได้ ทำให้ ถูก ต้อง

ข้อ ๑๕ ให้ บริษัท มี ตรา เป็น ตำนาน ดัง หนึ่ง ใน ดวง ตรา นั้น
ให้ มี ชื่อ บริษัท เป็น อักษร ไทย อ่าน ได้ ชัด แต่ มี คำ ทูน จำกัด ต่อท้าย เหมือน ว่า
เป็น ส่วน ของ ชื่อ ด้วย แต่ ให้ นำ ตรา นี้ ไป ลง ทะเบียน ที่ กระทรวง เกษตร
การ มี คน ให้ ปรับ บริษัท เป็น จำนวน เงิน ไม่ เกิน ๑๐๐๐ บาท

ข้อ ๑๖ ถ้า บริษัท จะ จำนำ หรือ เอา ทรัพย์สิน มรดก ของ ตน เป็น ประกัน
แก่ ผู้ใด ให้ จดทะเบียน ไว้ ที่ กระทรวง เกษตร การ บอกรหัส ความ โดยย่อ
แต่ ให้ ชัด เป็น ตน คือ ทรัพย์สิน ไร ที่ จำนำ หรือ เอา เป็น ประกัน เงิน ทอง
เท่าไร กัน แต่ ชื่อ เจ้า หนี้

ข้อ ๑๗ ถ้า ไม่ได้ ประพฤติ ตาม ที่ กล่าว ไว้ ใน ข้อ ๑๖ แล้ว การ
จำนำ แด่ เอา ทรัพย์สิน เป็น ประกัน นั้น ใช้ ไม่ได้ ใน กฎหมาย

ข้อ ๑๘ ถ้า บริษัท จะ เพิ่ม เงิน ทูน หรือ จะ ตัด ทูน หรือ จะ ออก ตัว
จำนำ ทรัพย์สิน หรือ ให้ ทรัพย์สิน เป็น ประกัน (ดิเบเนเชอร์) อย่าง ใด ต้อง ได้
รับ ความ ตก ลง พิเศษ ใน ที่ ประชุม ของ บริษัท เสีย ก่อน แล้ว นำ ไป จด
ทะเบียน บอกรหัสที่ กระทรวง เกษตร การ ภายใน ๑๕ วัน

ข้อ ๑๙ ห้ามไม่ให้บริษัท ออกตัวจำหน่าย หรือเอาทรัพย์สินเดิมเป็นประกัน (คิเบเนเซอร์) อย่างใดอย่างหนึ่ง จนกว่าจะได้รับเงินทุนไม่น้อยกว่าครั้งที่ได้กำหนดไว้ แต่เงินที่จะยืมมาโดย ออกตัวทั้งหมดนี้ ห้ามไม่ให้เกินกว่าเงินทุนที่บริษัทได้รับแล้ว หรือที่ผู้ถือแชร์จะได้ให้ไว้แล้ว

ข้อ ๒๐ ห้ามไม่ให้บริษัท ลดทุน น้อยลง กว่าที่ได้ออกกำหนดไว้เดิม แต่ถึงกระนั้นก็ต้องโฆษณาใน หนังสือพิมพ์ ราชกิจจานุเบกษา ครั้งหนึ่ง แต่หนังสือพิมพ์ในเมืองที่ ตั้ง ออกพิมพ์ อย่าง น้อย ๓๐ วัน แต่ในระหว่างนั้น ไม่มีเจ้าหนี้ ผู้ใดได้เขียน หนังสือ มาบอกกล่าวไม่ยอม จึง จะเป็นอันใช้ได้

ข้อ ๒๑ ห้ามไม่ให้บริษัท ขาย หรือจำหน่าย แด่โอน กรรมสิทธิ์แต่ อำนาจ ของ บริษัท ซึ่ง มี อยู่ตาม ประกาศ พระราชทาน อำนาจพิเศษนี้ ให้แก่บุคคล หรือ บริษัทใด ซึ่ง อยู่ นอก พระราชกำหนด กฎหมาย ดัยาม ถ้าบริษัท ละเมิด ความใน ข้อ นี้ ให้ปรับ เป็น จำนวน เงิน ๑๐๐๐ บาท แต่ให้ ถือ ว่า การ ขาย หรือจำหน่าย แด่โอน นั้น ใช้ ไม่ได้ ตาม กฎหมาย

ข้อ ๒๒ ในการ ทั้ง หายที่ บริษัท จะ ต้อง เขียน หรือ พิมพ์ชื่อ ของ บริษัท ๆ กรรมการ ผู้มาชิก เอเยนต์ ลูกจ้าง แด่คนใด ๆ ที่ ทำการ ฝ้ายบริษัท นั้น จะ ต้อง เขียน หรือ พิมพ์คำ ทูลจำกัด หรือ ท.จ.ก. ไว้ ต่อท้ายชื่อ บริษัท เหมือน ว่า เป็น ชื่อ ด้วย มิฉะนั้น ให้ปรับ เป็น จำนวน เงินไม่

เกิน ๑๐๐ บาท หรือ ถือว่า ผู้ที่ ทำผิด นั้น ได้ ทำ การ ทำ สัญญา ใน ส่วน
ตนเอง ๗ ต้อง รับ ผิด ชอบ

ข้อ ๒๓ ให้ บริษัท เขียน บัญชี ของ บริษัท ไว้ ใน ภาษา ไทย มี ค่า
ทุน จำกัด ต่อ หาย ไว้ ที่ ประคอบ ออฟฟิศ ของ บริษัท แล ทุก แห่ง ที่ ทำ การ
กับ ผู้ ชื่น คดี หนังสือ หรือ บัญชี นั้น ต้อง ให้ อ่าน ได้ โดย สดวก มี ฉะนั้น
ให้ ปรับ เป็น จำนวน เงิน ไม่ เกิน ๑๐๐ บาท ทุก ครั้ง ที่ ทำ การ ผิด
หรือ ทุก วัน ที่ ทำ การ ผิด ดัง นั้น

ข้อ ๒๔ ให้ บริษัท นี้ มี อำนาจ ทำ การ แต่ เฉพาะ ที่ ได้ พรรณา ไว้ ใน
หนังสือ กำหนด อำนาจ ถ้า ได้ ทำ การ เกิน อำนาจ นั้น ไป ไม่ ให้ ถือ ว่า
ใช้ได้ ใน กฎหมาย มา ยื่น เอา แก่ ผู้ ชื่น หรือ ผู้ ชื่น มา ยื่น เอา แก่ บริษัท
เว้น ไว้ แต่ การ ที่ ทำ ไป นั้น พอ เจ้ง เห็น ได้ ว่า โดย ดำเนิน การ ตาม
ความ ประสงค์ ที่ ปรากฏ ใน หนังสือ กำหนด อำนาจ ของ บริษัท นั้น

ข้อ ๒๕ ให้ บริษัท นี้ มี บัญชี คน เข้า แชร หรือ สมาชิก ไว้ ที่ ออฟฟิศ ที่
ได้ จด ทะเบียน ถ้า จะ โอน แชร กับ ด้วย ประการ ไต ๗ แล้ว ให้ ตั้ง ไว้
ใน บัญชี นั้น เป็น สำคัญ แล ต้อง บอก ให้ กระทรวง เกษตรา ชิก การ ทราบ
ทุก คราว มี ฉะนั้น ไม่ ให้ ถือ ว่า ได้ โอน กับ ถูก ต้อง ด้วย กฎหมาย

ข้อ ๒๖ เมื่อ ถึง วันที่ ๓๑ มีนาคม แล วันที่ ๓๐ กันยายน เสมอ
ทุก ปี บริษัท ต้อง ทำ บัญชี รายงาน ยื่น ต่อ กระทรวง เกษตรา ชิก การ
สำหรับ บริษัท นี้ ๑ ฉบับหนึ่ง แล ปิด ไว้ ใน ที่ คน ไป มา เห็น ได้ งาย ตาม ที่

12/10/2566

ทำการของบริษัท ทั้งที่ได้จดทะเบียนไว้แล้ว แต่ไม่ต้องจดทะเบียน
แห่ง ฉบับใด ๆ คำขาด ถ้าได้มาชิก หรือเจ้าหนี้ ของ บริษัท คนใด จะ
ต้อง การ หมายชี้ รายงาน นี้ บริษัท ต้อง ยอม จ่าย ให้ โดย เรียก เขา ราคา
ไม่เกิน กว่า ฉบับ ละ ๕๐ ดอลลาร์

ข้อ ๒๗ ห้าม ไม่ ให้ ผู้ใด เรียก เงิน จาก ได้มาชิก หรือ ผู้ถือ แชรส์ ด้วย
เหตุว่า เป็น ได้มาชิก หรือ ถือ แชรส์ หนี เลย เว้นไว้แต่ ผู้ถือ แชรส์ หนี ยง
ไม่ได้ ส่ง เงิน เต็ม ตาม แชรส์ ถ้า ตั้ง หนี้ แล้ว ให้ เรียก ได้ แต่ ส่วน ที่ เหลือ
จะ ต้อง ดัง

ข้อ ๒๘ ให้ บริษัท มี เงิน เผื่อ ขาด เผื่อ เหลือ ไว้ แต่ ให้ ถอน เขา
เงิน จาก กำไร แต่ ไม่ น้อย กว่า ๑๐๐ ละ ๑๐ ของ กำไร หนี้ ทุก ครั้ง ที่
ได้ แบ่ง กำไร หนี้ มา เป็น เงิน เผื่อ ขาด เผื่อ เหลือ เก็บ ไว้ เงิน นี้ จะ เท่า หรือ
เกิน ๑ ใน ๓ ของ ทุน

ข้อ ๒๙ ให้ บริษัท ส่ง บ หมายชี้ ที่ กระทรวง เกษตรธิการ ภายใน ๑ ปี
นับ ตั้ง แล้ว วันที่ ได้ จด ทะเบียน แต่ ให้ ส่ง ต่อ ไป ทุก ครั้ง ที่ ได้ แบ่ง กำไร
อย่าง น้อย ที่ สุด ปี ๑ ครั้ง ๑ แถง บ หมายชี้ นี้ ต้อง แจง ความ ว่า
แชร์ ได้ ส่ง เงิน แล้ว เท่าไร ทรัพย์สิน ของ บริษัท มี เท่าไร ยัง ต้อง ใช้ หนี้
เท่าไร ได้ กำไร เท่าไร เป็น ต้น

ข้อ ๓๐ ล้มุด หนึ่ง ดี แต่ บ หมายชี้ ทุก อย่าง แต่ ตัว เงิน หรือ การงาน ของ

บริษัทที่ดำเนินอยู่ รัฐบาลมีอำนาจให้เจ้าพนักงานไปตรวจได้ทุกเมื่อ ถ้าขัดชั้นให้ปรับเป็นจำนวนเงิน ๒๐๐ บาททุกคราว หรือทุกวันที่ มีความขัดชั้นนั้น แต่บรรดาผู้อำนวยความสะดวก หรือผู้จัดการของบริษัททุก ๆ คน ที่อนุญาตหรือยอมให้ขัดชั้นเช่นนั้น ต้องมีโทษปรับเป็นเงินไม่เกินกว่า ๒๐ บาท สำหรับทุกวันที่มีความขัดชั้นอยู่เช่นนั้น

ข้อ ๓๑ ผู้ถือแชร์มีอำนาจที่จะตรวจบัญชีและงบบัญชีได้
ข้อ ๓๒ ถ้าสมาชิกหรือผู้ถือแชร์ของบริษัทนั้น ตัดลงจนไม่ถึง ๗ คน แต่บริษัทยังคงทำการอยู่ต่อไปเกิน ๖ เดือน นับตั้งแต่วันที่บริษัทนั้นมีสมาชิกน้อยกว่า ๗ คน สมาชิกผู้ใดคนหนึ่ง จะต้องเป็นผู้รับใช้แทนกัน แต่ต่างกันจึงเต็ม ในส่วนหนึ่งที่ไม่มีหุ้นในเวลานั้น

ข้อ ๓๓ เลื่อนาบดีกระทรวงเกษตรราธิการ มีอำนาจที่จะตรวจการของ บริษัทนั้นได้ทุกอย่าง แต่ถาบริษัทจะแก้ไขหนังสือกำหนดอำนาจหรือข้อบังคับแล้ว หรือตกลงจะออกจดจำนำ หรือให้ทรัพย์สินเป็นประกันก็ดี หรือจะเลิกการของบริษัทนั้นก็ดี ต้องได้รับอนุญาตของเลื่อนาบดีกระทรวงเกษตรราธิการเป็นลายลักษณ์อักษรไว้ก่อน จึงให้ถือว่าความที่ตกลงนั้นใช้ได้ตามกฎหมาย

ข้อ ๓๔ เลื่อนาบดีกระทรวงเกษตรราธิการ มีอำนาจที่จะเรียกค่า

12/10/2566

ธรรมเนียม ในการ จด ทะเบียน หรือ สิ่ง หนึ่งสิ่ง ใด ต่าง ๆ ตาม ประการนี้ ได้ ตาม แต่เดิมนับตั้ง นั้น จะ กำหนด พอ สัมควร

ข้อ ๓๕ ถ้า มี คดี ระหว่าง บริษัท กรรมการ สมาชิก ผู้ ถัดเข้า หรือ ผู้ ชื่น ใน กัน แต่กัน ให้ คัด พิจารณา ตาม กฎหมาย แต่ ธรรมเนียม ของ บริษัท ที่ ได้ ตั้ง จน ถ้า หอบ คาขาย ห้าม ประโยชน์ มุ่ง จำกั แต่ ตาม หนึ่งเดียว กำหนด อำนาจ แต่ ข้อ บังคับ ของ บริษัท นั้น เว้นไว้ แต่ ทั้ง หาย น จะมี ข้อ ความ ที่ ขัด กับ ประการนี้

ข้อ ๓๖ (๑) ถ้า ได้ ทรง พระกรุณา โปรดเกล้าฯ ให้ ยกเลิก ประการนี้ กัด (๒) ถ้า บริษัท ตก ลง จะ เด็ก การ แต่ ได้ รับ อนุญาต เดิมนับตั้ง กระทรวง เกษตราธิการ แล้ว กัด (๓) ถ้า บริษัท ไม่ สามารถ จะ ใช้ หนี้ กัด (๔) ถ้า สมาชิก มี น้อย คน กว่า ๗ กัด ให้ จัด การ เด็ก บริษัท นี้ เสีย

โดย ประการนี้ ให้ คน ทั้ง หาย รู้ ว่า ตั้ง แต่ วันที่ บริษัท เรือ กัด ไฟ สยาม มุ่ง จำกั ได้ จด ทะเบียน ที่ กระทรวง เกษตราธิการ ตาม วิธี ที่ ได้ กัด มา แล้ว บริษัท เรือ กัด ไฟ สยาม มุ่ง จำกั เป็น บุคคล ใน กฎหมาย คน ะ พน จาก สมาชิก นี้ ๆ แต่ สามารถ ที่ จะ ใช้ หนี้ ได้ ตาม มุ่ง แต่ ทรพย ซึ่ง เป็น ผล ของ มุ่ง นั้น หรือ ที่ เรียก ว่า มุ่ง จำกั แต่ มี อำนาจ ที่ จะ ถัด ทรพย สัมบั เป็น เจ้า ของ มี อำนาจ ที่ จะ รับ หรือ จะ ต้อง เสีย

12/10/2566

ความชอบธรรมได้ทั้ง ๒ อย่าง แต่จะเป็นโจทก์หรือจะตั้งเป็น
 จำเลย แต่ให้คนทั้งหลายที่จะมีการเกี่ยวข้องกับ บริษัท เว็ทไฟ ด้ยาม
 ทุน จำกัด นี้ ตั้ง เกิดว่า แต่จำว่า บริษัท นี้ อยู่ใน ข้อบังคับ ของ
 ประกาศนี้ แต่ทำการได้เพียงที่ปรากฏใน หนังสือ กำหนดอำนาจ แต่ข้อ
 บังคับที่ได้จดทะเบียนไว้ที่กระทรวงเกษตรธิการเท่านั้น

ประกาศมา ณ วันที่ ๑๖ พฤษภาคม รัตนโกสินทรศก ๑๓๐
 เป็นวันที่ ๑๘๗ ในรัชกาลปัตยุบันนี้

หนังสือกำหนดอำนาจ

สำหรับ บริษัท เว็ทไฟ ด้ยาม ทุน จำกัด

- ข้อ ๑ นามของ บริษัทได้เรียกว่า บริษัท เว็ทไฟ ด้ยาม ทุน จำกัด
- ข้อ ๒ ที่ทำการของ บริษัท นี้ ตำบลที่จะได้จดทะเบียนนั้น ตั้งอยู่
 นครกรุงเทพฯ ใน พระราช อาณาเขตร์ด้ยาม
- ข้อ ๓ อำนาจแต่ความรับผิดชอบของ บริษัทนี้ อยู่ใน พระราช
 กำหนดกฎหมายด้ยามทุกเมื่อ
- ข้อ ๔ ความประสงค์ของ บริษัทนี้ คือ
 (ก) เพื่อจะซื้อ แดร์บ์อิน แดร์บ์ เว็ทไฟ แต่เรือที่ใช้
 เครื่อง กัดต่าง ๆ สำหรับรับจ้างโยงเรือ ลากเรือ แพ ต่าง ๆ ไปมา
 ใน ตำบลหน้าเจ้าพระยา แต่แม่น้ำแควประสงค์ แม่น้ำเมือง นครไชยศรี

แต่ในแม่น้ำทุกแห่ง ในพระราชอาณาเขตร์สยาม ในเมื่อเขาขอมจะ เลี้ยค่า ระวัง หรือค่า เติร ทางให้ทุกเมื่อ

(๖) เพื่อรับแต่ส่ง คนโดยสานตาม ต้าแม่น้ำทุกแห่ง ที่ สามารถให้เรือ แดพาหนะ ของ บริษัทไปได้ ในเมื่อเขาขอมจะ เลี้ยค่า ระวัง หรือค่า เติร ทางให้ทุกเมื่อ

(๗) เพื่อรับจ้าง บรรทุก แดเป็น ชูระ จัดซื้อ แดส่ง สิ้นค้าต่าง ๆ ในพระราชอาณาเขตร์สยาม ตามที่ บริษัทนี้ สามารถ จะทำแต่ส่งได้

(๘) เพื่อ กระทำ การ อยู่เรือ แดสรรพกิจ ชูระใน การ ช่าง กด เช่น เป็นเจ้าของ อยู่ซ่อม เรือ ต่อเรือ กดไฟ เรือต่าง ๆ ทำเครื่องจักร เครื่องเหล็กใช้ ในการก่อสร้าง แดขาย สิ้นค้าต่าง ๆ สำหรับใช้ การโรงสี แดการช่าง กด

(๙) เพื่อ รับเหมา ทำการก่อสร้าง บำรุง แดแก้ไข บรรดา เรือน โรง แด การรับเหมา ก่อสร้าง อย่างอื่น ๆ

(๑๐) เพื่อ ประกอบ กิจ ชูระใน ทาง เรือ อย่าง หนึ่ง อย่างใด แดเพื่อ กระทำ การ อย่างอื่น ๆ ซึ่ง เกี่ยว ข้อง กับ กิจ ชูระดัง กกล่าว มา แดนี้ ด้วย ตามแต่จะ ได้ เป็น การเกิด ผล ประโยชน์ แก่ บริษัท

ข้อ ๕ ความ รับผิดชอบ ของ บริษัทนี้ ทุน จำกัด

ข้อ ๖ ทุน ของ บริษัทนี้ เป็น จำนวน เงิน ๕๐๐,๐๐๐ บาท จำแนก ออกเป็น ๕๐๐๐ แช่ว ๆ ละ ๑๐๐ บาท แด บริษัทนี้ มีอำนาจ จะเพิ่ม เงิน ทุนได้^{๑2/10/2566}

ข้าพเจ้า ผู้ใด ลง ชื่อ แด่ บอกร คำบดบ้าน ไว้ ข้าง ต่างนี้ ทุกคน มีความ
 พยายามที่จะตั้งกัน ขึ้น เป็น บริษัท โดย หนังสือ กำหนด อำนาจ บริษัทฉบับ นี้
 แด่ ข้าพเจ้า ผู้ใด จะ เข้า หุ้น ส่วน ใน เงิน ทุน สำหรับ บริษัท โดย รับ เป็น
 ผู้ ถือ หุ้น ตาม จำนวน ที่ เขียนไว้ ตรง ชื่อ ของ ข้าพเจ้า ข้าง ต่าง นี้ ทุกคน

นาม	คำบด บ้าน	จำนวนแชร์ ๆ ละ ๑๐๐ บาท
เงินหรั่ง	บางตำบต่าง	๒๕๐ แชร์
เงินฮ่งเฮ้ง	บางตำบต่าง	๒๕๐ แชร์
เงินเฮ็กเฮ้ง	บางตำบต่าง	๒๕๐ แชร์
เงินฮงย	บางตำบต่าง	๒๕๐ แชร์
เงินวูช	เมืองกรุงเก่า	๑๐๐ แชร์
เงินฮุ้ยฮวน	เมืองกรุงเก่า	๒๐๐ แชร์
เงิน โส้กเผง	เมืองกรุงเก่า	๒๐๐ แชร์
นายมี	บ้านหม้อ	๕๐ แชร์

ประกาศพระราชทานยกเงินอากรสวนใหญ่ค้างเก่า
 แต่เดิรสำรวจ ต้นผลไม้ ใหม่สำหรับ เก็บเงินอากรสวนใหญ่
 รัตนโกสินทร ศก ๑๓๐

มีพระบรมราชโองการใน พระบาท สมเด็จพระปรเมนทร มหาอริราชธุระ
 พระมงกุฎเกล้าเจ้า อยุ่หัว ให้ประกาศให้ ทราบทั่วกัน ว่า ตามโบราณ
 ราชประเพณี เมื่อเปลี่ยน รัชกาลใหม่ เคยตั้งข้าหลวงแปดนาย ออกเค็รวางวัด
 สวน ทำไฉนต แต่ นับ ต้นผลไม้อัน ต้อง ด้วย พิกัดยตรา ลงไว้ ในหน้าไฉนต
 ให้ชาวสวน เสีย เงิน อากร เบน ประเพณี มา บัดนี้ การ ออกไฉนตที่ติด
 ได้แยกไปไว้ พแนกหนึ่ง แล้ว แต่ ส่วน การ เก็บเงิน อากร สวนก็ได้เลิก
 พระคตัง สวน ย้าย มา ตั้ง เก็บใน กรมสรรพากร แต่ ทรง พระราชดำริห์
 เห็นว่า จำนวน ต้น ผลไม้ ที่ ชาวสวน ต้อง เสีย เงิน อากร อยุ่ ทุกวัน นี้ ได้
 ดำรงไว้ แต่ ครั้ง บ มะเมีย จิตวา ศก ๑๒๔๔ นับ ถึง เวลานั้น ได้ ๓๐ ปี แล้ว
 บ้านเมือง มีความ เจริญ ยิ่ง ขึ้น สวน บาง แห่งได้ คัด เบน ถนน หนทาง แด
 ปลูก บ้านเรือน ที่ ทำการ อื่น ๆ ได้ คัด พ้น ต้นผลไม้อัน ใน ที่ เหล่า นั้น ลงเสีย
 เบน อื่น มาก แล้ว เจ้า ของสวน เหล่า นั้น ยัง คง ต้อง เสีย เงิน อากร ตาม
 จำนวน ต้น ผลไม้ ที่ ดำรงไว้ ใน หน้าไฉนต แต่ เดิม ไม่ ตรง กับจำนวน
 ที่มี อยุ่จริง ย่อม เป็น การ เดือด รอน แก่ เจ้า ของสวน อยุ่ เมื่อ เป็น ตงน
 เงิน อากร ก็ ทั้ บั้ม คง คาง แก่ เจ้า ของสวน มาก ขึ้น ทุกที่ ครั้น จะ เรัง

เรียกเงิน อากร ที่ ค่าง เก่า ก็จะเป็น การ เต็มชวชน แก่ไพร่ฟ้า ข้าแผ่นดิน
 มี พระราชประสงค์จะ ทรง ทำนุบำรุง การ เพาะปลูกให้เจริญยิ่งขึ้น แต่ให้
 ชาวสวน คง เสียเงิน อากรตามพระราชประเพณี แต่จำเพาะจำนวน ต้นผลไม้
 ที่มี อยู่จริง จึง ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ยกเงิน อากร ส่วนใหญ่
 ค่าง เก่าตั้ง แต่ปี มะเมีย จัตวาศก ๑๒๔๔ ถึง ศก ๑๒๕๙ นั้น พระราชทาน
 แก่เจ้า ของสวน ที่ ยัง คง ค่าง อยู่ บาง ราย นั้น เสีย ทังสิ้น ธิยาให้เจ้าพนักงาน
 งานไป เร่ง รัต เก็บเงิน อากร ค่าง เก่าแก่เจ้า ของสวนเหล่านั้น อีกเคย ให้
 จัดการ ดำรวจ ต้น ผลไม้ เก็บเงิน อากร ส่วนใหญ่ตาม จำนวน ที่ ดำรวจ ใหม่
 ตั้ง แต่จำนวน ศก ๑๓๐ เป็นต้น แต่ต่อไป ดังนี้

ข้อ ๑ ให้เสนาบดีกระทรวง นครบาล แต่ ข้าหลวงเทศาภิบาล จัด
 เจ้าพนักงาน ดำรวจการ พร้อม ด้วย กรมการ ข้าเถิก ประจำ ท้อง ที่ ออก
 ดำรวจ นับ ต้น ผลไม้ ที่ ต้อง ด้วย พักต อตรา อากร ส่วนใหญ่ ออกไปหน้า
 ให้เจ้า ของ ทราบไว้ว่า จะต้อง เสียเงิน อากรตามจำนวน ต้นผลไม้ ในที่
 นั้น ๆ เท่าไร

ข้อ ๒ บรรดา ต้น ผลไม้ ไม่ว่าจะ ปลูกไว้ ในที่ใด ๆ เว้น แต่ในที่ ซึ่งได้
 รับ พระราชทาน พระบรมราชานุญาตให้ ยก เว้น ถ้า เป็น ต้นผลไม้ ที่ เคย
 มีผลแล้ว หรือ ต้อง ด้วย พักต อตรา ตาม ซึ่ง เสนาบดี จะ ได้ ขอ พระบรม
 ราชานุญาต ประกาศ กำหนด ขึ้นไว้ ตาม สัมควร แก่ ท้องที่ มณฑล นั้น ๆ แล้ว
 ก็ให้เจ้าพนักงาน ดำรวจ เก็บเงิน อากร ส่วนใหญ่ ได้ ทังสิ้น ส่วน การ คิด

จำนวนเงิน อากร ซึ่ง เคย คิด บัดเศษ เบี้ย ขึ้น เป็น เพียงหนึ่ง นน ให้ยกเลิกเสีย
คงให้คิด บวก แต่เก็บแค่เงินค่า ขรรมนิยมแปลง ตะ ๓๖ (๓๖) ตามที่
เคยเสีย มาแต่ ก่อน นั้น ทุก ๆ แปลง

ข้อ ๓ เมื่อจะสำรวจใน ท้อง ที่ ตำบลใด ให้เจ้าพนักงาน ประกาศ
บอกกำหนดวัน ให้เจ้าของ ส่วน ทราบ ถึง นำ อย่าง น้อย ๑๕ วัน แต่ให้
เจ้าของ หรือ ผู้แทน คอย นำเจ้าพนักงาน ซึ่งแจ้ง ข้อ ความ อัน เกี่ยวด้วยการ
สำรวจ แต่ คอย รับใบ นำ จาก เจ้าพนักงาน เจ้า ของ รายใด ไม่ มา นำ หรือ
ไม่ จัด ผู้แทน มา คอย นำ ซึ่งแจ้ง ข้อ ความ แก่ เจ้า พนักงาน ตาม หน้า ที่ ซึ่ง ได้ ว่า
มาใน ข้อ นี้ ผู้นั้น มีความผิด ให้ปรับ โทษ ตาม ที่ กำหนด ได้ ใน กฎหมาย
อาญา มาตรา ๓๓๔ ข้อ ๒ คือ จำคุก ไม่ เกิน ๑๐ วัน หรือ ปรับ ไม่ เกิน
๕๐ บาท หรือ ทั้ง จำ แด ปรับ ด้วย ทั้ง ต้อง เสีย

ข้อ ๔ ให้เจ้าพนักงาน ประกาศ กำหนด วันที่ จะเก็บ เงิน อากร ส่วนใหญ่
ตำบลใด เมื่อใด แต่ให้ผู้ที่ จะ เสีย เงิน อากร ส่วนใหญ่ ไป เสีย เงิน อากร
แก่ เจ้าพนักงาน ณ ที่ใด ผู้ซึ่ง จะ ต้อง เสีย เงิน อากร ส่วนใหญ่ ต้อง นำเงิน
ไปเสีย ตาม จำนวน ณ ที่ แต่ ตาม เวลา ที่ กำหนด นั้น ถ้าไม่ นำเงิน ไป เสีย
ตาม กำหนด ให้เจ้าพนักงาน มีอำนาจ ออกหมาย เกาะตัว มาบังคับ ให้ เสีย เงิน
แต่เมื่อ ถึง เกาะกุม ให้เจ้าพนักงาน มีอำนาจ ที่จะ เรียก เงิน ค่า เกาะ นอก
จาก เงิน อากร ที่ จะ ต้อง เสีย นั้น อีก ราย หนึ่ง ครั้ง ตะ ๑ บาท

ข้อ ๕ ต้น ผลิตไม่ตามจำนวนที่เจ้าพนักงานได้สำรวจใหม่นี้ ถ้าเจ้า
 ของ ส่วนใดตัด พัน ตง เสีย หรือ ต้น ผลิตไม่ เป็น อัน ทรายไป ด้วยเหตุ
 ประการใด ๆ ก็ดี ให้ นำ ความ มวน เจง ต่อ เจ้า พนักงาน ขอ หัก ภาษี ชั่ง เรียก
 ไม่ ต้อง เสีย เงิน อากร อีก ต่อ ไป แต่ ถ้า ยัง ไม่ ได้ มา เจง ต่อ เจ้า พนักงาน
 ให้ หัก ภาษี ชั่ง เรียก อยู่ ครบ ใด คง เป็น ผู้ รับ ผิด ชอบ เสีย เงิน อากร
 ส่วน อยู่ ตาม เดิม จน กว่า จะ ได้ มา เจง ให้ เจ้า พนักงาน หัก ภาษี ชั่ง เรียก
 ให้ แล้ว เสร็จ ไป

ข้อ ๖ ให้ เลื่อน าบ ตั ้ ะ ท ร ง ม หาด ไทโย แต่ เสน าบ ตั ้ ะ ท ร ง น ก ร บาด
 ซึ่ง เป็น ผู้ บัญชาการ กรม สรรพากร มี อำนาจ ตั ้ ะ กฏ เสน าบ ตั ้ ะ เป็น ข้อ บังคับ
 สำหรับ จั ด การ ให้ เสน ไป ตาม ประการ คั ้ นี้ แต่ มี อำนาจ กำหนด พัก ด อ ต ร า
 จำนวน ต้น ผลิต ที่ จะ ต้อง เก็บ เงิน อากร ส่วน ใหม่ ตาม สั ม ส ก ร เก ่ ท้อง ที่
 ใน มณฑล นั้น ๆ แต่ เมื่อ กฏ เสน าบ ตั ้ ะ นี้ ได้ รับ พระราชทาน พระบรม ราช
 นุญาต ประกาศ ใน หนังสือ พิมพ์ ราชกิจจานุเบกษา แล้ว ให้ ใช้ ได้ เหมือน
 ส่วน หนึ่ง ของ ประการ คั ้ นี้

ประกาศ มา ณ วันที่ ๒๐ พฤษภาคม รัตนโกสินทร์ศก ๑๓๐
 เป็น วันที่ ๑๙๑ ในรัชกาล บั ต ย บั น นี้

พิกัดอัตราอากรสวนใหญ่

มณฑลกรุงเทพฯ

ด้วย ตามความใน ประกาศพระราชทาน เงินอากรสวนใหญ่ ค้างเก่า แต่ เดิม สำหรับ ต้น ผลไม้ ใหม่นี้ สำหรับ เก็บเงิน อากร สวนใหญ่ รัตนโกสินทร ศก ๑๓๐ นี้ มีความใน ข้อ ๒ ว่า ให้ เดิมนามที่มี อำนาจ ตั้ง กฎ เดิมนามที่ กำหนด พิกัด อัตรา จำนวน ต้น ผลไม้ ที่ จะ ต้อง เก็บเงิน อากร สวนใหญ่ ตามสมควรแก่ ที่ ซึ่ง นั้น บทนี้ พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้ เดิมนามที่ กระทรวงนครบาล ตั้ง กฎ เดิมนามที่ กำหนด พิกัด อัตรา แด่ จำนวน ต้น ผลไม้ ที่ จะ ต้อง เก็บเงินอากรสวนใหญ่ใน มณฑล กรุงเทพฯ ดัง ต่อไป นี้

รายชื่อ ต้น ไม้	พิกัด	จำนวน เงินอากร ต่อดังนี้
ทุเรียน	ตั้ง ๓ ศอก วัดรอบได้ ๓ กำ ขึ้นไป ต้น ละ	๑๐๐
มังคุด	ตั้ง ศอกกึ่ง วัดรอบได้ ๒ กำ ขึ้นไป ต้น ละ	๑๒
ถาวรดาต	ตั้ง ศอกกึ่ง วัดรอบได้ ๒ กำ ขึ้นไป ต้น ละ	๑๒
มะม่วง	ตั้ง ๓ ศอก วัดรอบได้ ๓ กำ ขึ้นไป ต้น ละ	๑๒
มะปราง	ตั้ง ๓ ศอก วัดรอบได้ ๓ กำ ขึ้นไป ต้น ละ	๑๒

รายชื่อต้นไม้	ปริมาณ	จำนวน เงินซาก สุดท้าย
มะพร้าว	ตั้ง ต้นปลูกต้น ๑ คอกขึ้นไป ต้นละ	๘
มะขาม	ตั้ง ๓ คอกวัดรอบได้ ๓ กำขึ้นไป ต้นละ	๖
หมากออก	ตั้ง ๓ วา หรือ ๔ วาขึ้นไป ต้นละ	๒
หมากโท	ตั้ง ๕ วา หรือ ๖ วาขึ้นไป ต้นละ	๒
หมากตรี	ตั้ง ๗ วา หรือ ๘ วาขึ้นไป ต้นละ	๒
หมากผลการขาย	ออกดอก ประปราย ต้นละ	๒
ตะกั่ว	ตั้ง ๒ คอกวัดรอบได้ ๓ กำขึ้นไป ต้นละ	๒
เงาะ	ตั้ง ๒ คอกวัดรอบได้ ๒ กำขึ้นไป ต้นละ	๒
ต้นจืด	ตั้ง คอกคืบวัดรอบได้ ๒ กำขึ้นไป ต้นละ	๒
ตำแย	ตั้ง คอกคืบวัดรอบได้ ๒ กำขึ้นไป ต้นละ	๒
มดุม	ตั้ง คอกคืบวัดรอบได้ ๓ กำขึ้นไป ต้นละ	๑
ฝรั่ง	ตั้ง ๑ คอกวัดรอบได้ ๑ กำขึ้นไป ต้นละ	๑
มะไฟ	ตั้ง ๒ คอกวัดรอบได้ ๒ กำขึ้นไป ต้นละ	๑

รายชื่อต้นไม้	พิกัด	จำนวนเงินซากสัตว์ต่างค์
ส้ม	สูง ๒ ศอก วัดรอบได้ ๓ กำ ขึ้นไป ต้น ๓	๑
ขนุน	สูง ๒ ศอก วัดรอบได้ ๒ กำ ขึ้นไป ต้น ๓	๑
ตะขอกไทย	สูง ศอกกับวัดรอบได้ ๒ กำ ขึ้นไป ต้น ๓	๑
ตะขอกฝรั่ง	สูง ๑ ศอก วัดรอบได้ ๑ กำ ขึ้นไป ต้น ๓	๑
ขนุน	สูง ๑ ศอก วัดรอบได้ ๒ กำ ขึ้นไป ต้น ๓	๑
พุทรา	สูง ๑ ศอก วัดรอบได้ ๒ กำ ขึ้นไป ต้น ๓	๑
มะขวิด	สูง ๒ ศอก วัดรอบได้ ๓ กำ ขึ้นไป ต้น ๓	๑
หมากเด็ก	สูง ๑ ศอก ขึ้นไป ๒ ต้น	๑

กฎให้ไว้ ณ วันที่ ๒๐ พฤษภาคม รัตนโกสินทร์ ศก ๑๓๐

(ลงนาม) ยมราช

เด่นาบตี กระจ ทรวง นครบาล

ประกาศ

ห้ามมิให้จำหน่าย หรือ พาเข้าไป ใน อำเภอชุมพล
แต่ อำเภอเมือง ๆ แม้ต้องสอน ออกไปต่าง เมือง

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงดำรงราชานุภาพ เสด็จมาที่ กระทรวงมหาดไทย รับพระบรมราชโองการได้เกล้า ๆ ให้ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า ได้ทรงทราบมาของชุดพระบาทว่า ใน รัตนโกสินทร ศก ๑๒๙ ราษฎรใน ท้อง ที่ อำเภอชุมพล แต่ อำเภอเมือง ๆ แม้ต้องสอน มณฑลพายัพ คำ นานาไต่เขาน้อย ถ้า ราษฎร ที่ มี เขา อยุ่ จำหน่าย เข้า ไป เสีย ต่าง เมือง ขตว เขาจะไม่เพียง พอ ขุด ขยาย กั้น ใน พน เมือง ไต่ แต่ ราษฎร ที่ หา ขอ เข้า ใน พน เมือง ไม่ ได้ ก็ จะ ได้ รับ ความ อด อดยาก เดือดร้อน มี พระราชประสงค์ที่ จะ ทรง บัง คั้น ความ เดือด ร้อน ของ อาณาประชา ราษฎร ใน เมือง แม้ต้องสอน จึง ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ๆ ให้ประกาศ ห้าม มิ ให้ ผู้หนึ่ง ผู้ใด จำหน่าย หรือ พา เข้า ออกจาก ท้อง ที่ อำเภอชุมพล แต่ อำเภอเมือง แม้ต้องสอน ไปต่าง เมือง จนกว่า จะ ได้ เข้า ใหม่ ตั้ง แต่ วันที่ ได้ ประกาศ นี้ เป็นต้นไป

คำว่ากรมมหาดไทย

ประกาศ มา ณ วันที่ ๒๓ พฤษภาคม รัตนโกสินทรศก ๓๓๐

(ลงพระนาม) ดำรงราชานุภาพ

เสนาบดี กระทรวงมหาดไทย

พระราชบัญญัติตราวชิรมาลา

รัตนโกสินทร ศก ๑๓๐

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาจักรีบรมราชูปถัมภ์ พระมงกุฎเกล้าเจ้าแผ่นดิน
สยาม ทรงฉายเหนือผ้ายไตร แด่ดินแดนทั้งหลายที่ใกล้เคียง คือ ดาวเหนือ
ดาวกลาง มดาวุ้แกว้ง แด่อื่น ๆ

มีพระบรมราชโองการ ดำรัสเหนือเกล้า ฯ ให้ประกาศให้ทราบทั่ว
กันว่า

ทรง พระราชดำริเห็นว่า เหยียดุชฎีมาลา ซึ่ง สมเด็จพระบรมชนกนาถ
พระบาท สมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์ พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
ทรง สถาปนา ขึ้นไว้ ตาม พระราชบัญญัติ ตั้งวันศุกร์ เดือน ๖ ขึ้น ๔ ค่ำ
ปีมะเมีย จศว ศก จตุศักราช ๑๒๔๔ ตรงกับ รัตนโกสินทร ศก ๑๐๑ นั้น
ตัว เหยียดุชฎี มีพระบรมรูป แด่พระบรมนามาภิไธย ใน พระบาทสมเด็จพระ
พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว แด่มี เข็ม สำหรับ พระราชทาน ประกอบด้วย
ตัว เหยียดุชฎี มีอักษร จาตุก ที่ ถัดมา เข็ม เบน ๕ ชนิด คือ ราชการใน
พระองค์ ชนิด ๑ ราชการแผ่นดิน ชนิด ๑ ศักดิ์พิทยา ชนิด ๑ ความกรุณา
ชนิด ๑ ความ ถัดมา หาญ ชนิด ๑ สำหรับ พระราชทาน เป็น ที่ หมวย แห่ง
คุณพิเศษ ข้าราชการ ที่ ควร จะ ได้รับ พระราชทาน นั้น ตัว เหยียดุชฎี แด่มี
ชนิดอื่น นอก จาก ราชการใน พระองค์ ควร จะ คง เป็น เหยียดุชฎี ของ ราช
ข้าราชการ สำหรับ แผ่นดิน ต่อไป เพื่อ เปน เครื่อง เชิดชู พระเกียรติยศ

ใน พระบาท สัมเด็จพระพุทธเจ้าหลวง ซึ่ง เป็น ผู้ ทรง สถาปนา เห็ญญุต
เข้มนั้น ขึ้น แต่ เติม มา

แต่ ผู้ ที่ มีความ ต่ ความ ชอบ เนิภาะ พระองค์ พระบาท สัมเด็จพระเจ้า
อยู่หัว รัชกาล ๒๕ นั้น จะ พระราชทาน เห็ญญุต ๕ มาดา เข้ม ราชการ
ใน พระองค์ ของ พระบาท สัมเด็จพระพุทธเจ้าหลวง ก็ เป็น การ ขัด ขู่
เพราะ ต่า พระองค์ กัน จึง ทรง พระกรุณา โปรดเกล้า ฯ ให้ ด้วง คว้า
ราชการ ใน พระองค์ ขึ้น ออก อย่าง ๑ พระราชทาน นาม ว่า คว้า ขีร มาดา
จึง ทรง พระกรุณา โปรดเกล้า ฯ ให้ ด้วง พระราชบัญญัติไว้ ดังนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัติ นี้ ให้ เรียกว่า พระราชบัญญัติ คว้า ขีร มาดา
รัตนโกสินทร ๒๑ ๑๓๐๖ แต่ ให้ ใช้ ได้ ตย แต่ วันที่ ๑๑ ประการ นี้ เป็น ต้น ไป

มาตรา ๒ คว้า ขีร มาดา นี้ ให้ มี รูป พรพรรณ แต่ เครื่อง หมายถึง ดังนี้
คือ เป็น รูป วนิษา วุฑ์ คมเงิน ตาม ท้อง กตาง ตาม ดย ยวราชาวดี ด้ ขาบ
มี รัศมี เป็น ทอง โปรง รอบ ขอบ เป็น รูป ประทุม ดย ยวราชาวดี ขอบ ใน
ด้ ขาบ กติบ มี ชาว กนถ รอบ นอก ด้ ขีมภู ข้าง บน เป็น เข้ม ของ คำ
จาลูก อักษร ว่า ราชการ ใน พระองค์ ห้ญญ แพร แถบ ร้ว เหลือง คม ต่า
ให้ ประดับ แบน เลื่อ ที่ ออก ข้าง ซย เหมือน อย่าง เครื่องราชอิสริยาภรณ์
แต่ เห็ญญู เครื่อง ประดับ ทั้ ปวง

มาตรา ๓ คว้า ขีร มาดา นี้ สำหรับ พระราชทาน ผู้ ที่ ด้ รับ ราชการ
ฉลอง พระเดช พระคุณ ใน พระองค์ แต่ รัชทายาท แต่ ราชตระกูล โดย
ความ จง รัก รัก ๒๒๖๖ ที่ จะ ให้ เป็น คุณ เป็น ประโยชน์ เป็น พระเกียรติยศ

ในพระองค์ แดงราชตระกูล เป็นการ ปราบกฏ กัด มีปราบกฏ กัด จะ
 ทรง พระราชดำริหรือวินิจฉัย ด้วย พระองค์ ผู้หนึ่ง ผู้ใด จะ มา เกี่ยว ของ แนะ
 นำว่า ผู้หนึ่ง ผู้ใด ควร จะ ได้รับ พระราชทาน ไม่ ได้ โดย เป็น อื่น ชาติ ผู้ ที่
 ได้รับ พระราชทาน คราว อย่างนี้ จะ ได้ ประสงค์ ใน หนังสือ ราชกิจจานุเบกษา
 ให้ทราบทั่วกัน

มาตรา ๔ ผู้ ที่ ได้รับ พระราชทาน คราว แลว แม้ มีความ ผิด ของ
 รับ พระราชทาน ฐานใด ๆ กัด ต้อง คืน คราว นี้ เว้น เสีย แต่ จะ ได้รับ
 พระราชทาน พระมหากรุณา เป็น พิเศษ จึง จะ ประดับ ต่อ ไป ได้

มาตรา ๕ ให้ กรมราชเลขาณุกการ เป็น เจ้าหน้า ที่ คราว นี้ มาตรา ให้
 เป็น ไป ถูก ต้อง ตาม พระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัติ คราว นี้ แล้ว วันที่ ๒๘ พฤษภาคม รัตนโกสินทร์ ศก ๑๓๐
 เป็น วันที่ ๑๙๙ ในรัชกาล บัณฑิตยพูน

กฎเดิมน่าดี
 กระทรวงยุติธรรม

ว่า ด้วย เรื่อง ห้าม อม ห้าม ต้อง หา ใน ศคคอาญา

กฎ ที่ ๒๑ ด้วย ทรง พระกรุณา โปรดเกล้า ฯ ว่า ใน เรื่อง ห้าม อม ห้าม
 พระบรมวงศของหาในศคคอาญา ให้ ถ้อยเหมือนอย่าง ราชการชั้นสัญญาบัตร
 ในเวลาที่ ห้าม อม ห้าม นั้น ยัง อยู่ ใน ความ ปก ครอง ของ เจ้า นาย จริง ๆ

12/10/2566

กฎของบังคับ

เครื่องแต่งตัวกรมทหารรักษาวัง

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระอัฐมรามาธิบดินทร ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ยกกรมวังนอกแต่เดิมมาเป็นกรมพลเรือนในพระราชวัง ให้ยกกรมวังนอกขึ้นเป็นกรมทหาร เรียกว่า กรมทหารรักษาวัง ตั้งที่ขึ้นอยู่ในกระทรวงวังตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ที่ จะเปลี่ยนแปลงแก้ไขเครื่องแต่งตัวข้าราชการกรมวังนอก แต่พลซาวังเดิม ให้ตั้งระเบียบใหม่คล้ายเครื่องแต่งตัวทหารบก จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งกฎของบังคับใหม่ ดังต่อไปนี้

ว่าด้วยการใช้กฎของบังคับ

ข้อ ๑ กฎของบังคับให้เรียกว่า กฎของบังคับเครื่องแต่งตัว กรมทหารรักษาวัง

ข้อ ๒ กฎของบังคับให้ใช้ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๔๗๖ เป็นต้นไป แต่ให้นับเป็นเหมือนส่วนหนึ่งแห่งพระราชกำหนดเครื่องแต่งตัวข้าราชการฝ่ายพลเรือนในพระราชวังวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๔๗๖

ข้อ ๓ พระราชกำหนดเครื่องแต่งตัวข้าราชการฝ่ายพลเรือนในพระราชวังนี้ มาตรา ๒๓ ซึ่งว่าด้วยเครื่องแต่งตัวข้าราชการกรมวังนอกนั้น ให้ยกเลิกเสียแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๔๗๖

ว่าด้วยเครื่องแต่งตัวทหารรักษาวง

ข้อ ๔ เครื่องแต่งตัว นายสิบพลทหาร นั้น ให้ มีดังนี้

(๑) หมวก ๒ อย่าง อย่างที่ ๑ หมวกลักษณะดำรูปสี่เหลี่ยม

สวมทางขวา มีดอกไม้แพรจับด้านบนติดที่หน้าหมวก มีตรา
พระครุฑพาดิบนดอกไม้แพรจับ มีสายรัดคางหนังดำ มีก้นด้น
สีขาวทรงตั้งตรงปักที่หมวก เนื้อตราพระครุฑพาดา อย่างที่ ๒
หมวกเก็บรูปทรงหม้อตาดสีเทา ขอบพื้นผ้าสีบานเย็น กระบังหน้า
หนังดำ มีสายรัดคางหนังดำ และมีตราประทุมมูณาโลมที่หน้าหมวก
กับมีปดอกผ้าขาวด้วย

(๒) เสื้อ ๒ อย่าง อย่างที่ ๑ เสื้อผ้าขาวรูปแบบราชการ

มีคอแฉก มีมือเสื้อเป็นลักษณะสีบานเย็น ขดิมเหลือง สำหรับใช้ฝึก
ที่เสื้อ อย่างที่ ๒ เสื้อผ้าสีเทารูปกระดอมคอพับ

พลรบ มีผ้าเป็นแผ่นผ้าวาง ๕ ซองติเมตร ยาวไม่เกินกว่า
ระหว่างไหล่ถึงคอ ทำเป็นรูปสี่เหลี่ยมรี ค้นผ้าเป็น ๓ เหลี่ยม
หุ้มผ้าสีบานเย็น มีลวดเหลืองกว้าง ๑ ซองติเมตร ขดิมขอบ สำหรับ
ติดตามตรงบ่า คือแต่ค้นคอไปไหล่

ผช่วยพลรบ มีผ้าเป็นแผ่นผ้ายาว ๑๒ ซองติเมตร เป็นรูป
๔ เหลี่ยมรี ค้นแฉกปลายเป็น ๓ เหลี่ยม หุ้มผ้าสีตามสังกัด
มีลวดเหลืองกว้าง ๑ ซองติเมตร ขดิมขอบ สำหรับติดตามตรงบ่า
คือแต่นำไหล่ไปหลังไหล่

(๓) มีกำแพง ๒ อย่าง อย่างที่ ๑ กำแพงด้านเงินแก่ข้าง
มีแถบด้านบนเช่น อย่างที่ ๒ กำแพงด้านสีเงินแก่

(๔) มีฝาผนัง ๒ อย่าง อย่างที่ ๑ ด้านเงินแก่ อย่างที่ ๒
สีน้ำตาล

(๕) มีวงเท้า ๒ อย่าง อย่างที่ ๑ วงเท้าหนึ่งคำ อย่างที่ ๒
วงเท้าผ่าใบสีน้ำตาล

(๖) พดรบ มีต้นขพหนึ่ง แถบหนึ่ง ด้านรบ สพายเฉียง บำชาย
ข้อ ๕ เครื่อง แต่งตัว นายทหาร ชั้นนายพัน แต่ นายร้อยให้ มดรง

(๑) มีหมวก ๓ อย่าง อย่างที่ ๑ หมวกสีน้ำตาลดำ รูปคอกเขี้ยว
กลมทางขวาง มีตอกไม้แพร่จับด้านบนติดที่ นำหมวก มีตรา
พระศุภพาหิตติดบนตอกไม้แพร่จับ มีสายรัดคางเป็นแถบทองกว้าง
๑ ซองติเมตร มีหูชนสีน้ำตาล ทรงคางตรง บกที่หมวก เห็นตรา
พระศุภพาหิต อย่างที่ ๒ หมวกเก็บรูปทรงหมวกสีดำ ขอบพื้นผ้า
ด้านบน กระบังหนึ่งคำ มีตอกผ้าสีน้ำตาลหรือสีเทา มีสายรัดคาง
เป็นแถบทองกว้าง ๑ ซองติเมตร แต่มีตราประทุมอุณาโตม อย่างที่ ๓
หมวกกันแดดสีน้ำตาลหรือเทา พื้นผ้าแถบด้านบน มีตราประทุมอุณาโตม
สายรัดคางหนึ่งเหลือง

(๒) มีเสื้อ ๒ อย่าง อย่างที่ ๑ เสื้อผ้าขาวรูปแบบราชการ
มีคอแต่ข้อมือเสื้อเป็นกำมหยีสีบานเย็น ขดิมทองสำหรับติดที่เสื้อ อย่าง
ที่ ๒ เสื้อสีท้าวรูปแบบราชการ คอพับ

เลขที่ ๒ อย่างนี้ มีป่าเป็นแผ่นผาตั้ง กว้างได้ ไม่น้อย ๔ (๒) นั้น
แต่ นายพัน นายร้อย มีแถบของ กว้าง ๑ ช่อง ตี เมตร ชนิดบริม มีจุดของ
ชดว่ง ที่ชอบ ป่าด้วย อัน นายพัน เพียงแถบของ กว้าง กิ่ง ช่อง ตี เมตร
พาด กว้าง ป่าตามยาว

(๓) มี ทางแกว ๓ อย่าง อย่างที่ ๑ ทางแกว ดี นำเงิน แก้ว
มีแถบ ดี ตี ม ลัก ตี กว้าง ๕ ช่อง ตี เมตร ดี ตี ที่ ตี ตี ขา ทางแกว
ข้างนอก อย่างที่ ๒ ทางแกว ดี นำเงิน แก้ว ขาดัน อย่างที่ ๓ ทางแกว
ผ้า ดี ขาว ขาดัน หรือ ขาว ก็ได้

(๔) มี รองเท้า ๒ อย่าง อย่างที่ ๑ รองเท้า หนัง ดี กำเดียง
อย่าง ที่ ๒ รองเท้า ดี นำตาดี ในเมื่อ ใช้ ทางแกว ขาดัน ถ้า ใช้ รองเท้า ดี ตี
ตอง ใช้ ดี นบ แขง ดี นบ และ ใช้ ผ้า พน แขง แทน ดี นบ แขง ได้ หรือ จะ ใช้
รองเท้า ดี แทน ดี นบ แขง ก็ได้

(๕) มี ประคด ใหม่ ดี แต่ง มี รองของ ดี ตี เงิน บน พน แต่ง

(๖) มี คันชพ หนึ่ง เต่า ยหนึ่ง แถบใหม่ ของ ทับ ดี สำหรับ ชพาย
เพียง ป่า ชย

ข้อ ๖ ให้ นาย ทหาร ชม ดี ญญาบตรี มี เลื่อ กั้น ทาว ดี เทาร ป เลื่อ
คลม คอพน มี จุด ดี บ้านเย็น ชนิด ชอบ ที่ คอ มี ดี กหลาย ดี บ้านเย็น
คิด ดี แต่ ที่ นำ กอ ไป เพียง เล่ม ข ป่า กับ เคว อัง แต่ง ดี อย่าง ชน ซึ่ง ไม่
เป็น หลก ดี สำญ หรือ เคว อัง ที่ ประ กอ น เคว อัง แต่ง ดี เพื่อ ความ เรียบ ร้อย
ในการ บาง อย่าง ซึ่ง ไม่ ได้ จัก ว่า ใน พระราช กำหนด นี้ โดย เฉพาะ นั้น

ให้ เสนาบดี กระทรวงวัง มี อำนาจ กำหนด ให้ ใช้ ได้ ตาม สมควร

เครื่องหมายต่าง ๆ

ข้อ ๗ ทหาร รัชกาลที่ เป็น ผู้ช่วย พตรบ ให้ มี ดี เป็น เครื่องหมาย ให้ เห็น แปรต กัน เป็น พนงก ๆ พนงกใด จะ ควร หมาย ดี ไต ก็ ควร อนุ โดม ตาม ที่ ไซ อยู่ ใน กอง ทนงก

ข้อ ๘ นายทหาร ชั้น นายพัน นายร้อย นายสิบ ซึ่งมี ตำแหน่ง ยก สูง ต่ำ กว่า กัน นั้น ให้ มี เครื่อง หมาย ให้ เห็น ต่ำ ตับ ยก ต่าง กัน คือ

(๑) นายสิบ นั้น ให้ มี บั้ง แดง ใหม่ ของ ติด ที่ แขน ซ้าย เห็น อี ซอก ออก ตาม ต่ำ ตับ ยก ดัง นี้

จำ นาย สิบ	๔	บั้ง
นาย สิบ เอก	๓	บั้ง
นาย สิบ โท	๒	บั้ง
นาย สิบ ตี	๑	บั้ง

(๒) นาย พัน แด นาย ร้อย ให้ มี จักร เงิน ติด ที่ บน บ่า ดัง นี้

นาย พัน	นาย ร้อย	เอก	๓	จักร
นาย พัน	นาย ร้อย	โท	๒	จักร
นาย พัน	นาย ร้อย	ตี	๑	จักร

ข้อ ๙ นอก จาก เครื่อง หมาย ที่ กต่าง มา แล้ว ให้ เพิ่ม เครื่อง หมาย ชั้น สำหรับ ตำแหน่ง แต่ หน้า ที่ ตี นี้

(๑) นาย สิบ พด ทหาร ให้ มี ตัว อักษร ก ของ ชาว ติด บน บ่า

(๒) นายทหาร ชั้น ตัญญา ตีร์ ประจำ กรม ให้ มี ตัว อักษร ก

ประจำ กลาง บัว กระ หนก เงิน ติด ที่ บน กลาง บ่า

(๓) นายทหารที่เป็นราชองครักษ์ ให้ใช้เครื่องหมายอย่างเดียวกันกับนายทหารราชองครักษ์ทหารบกทุกประการ

(๔) นายทหารที่มีหน้าที่ขี่ม้า ให้ใช้เตี้ยที่ขุ่นเท้า

(๕) ทหารซึ่งประจำอยู่ในตำแหน่งราชการ กรมทหารรักษาวัง ให้ใช้เครื่องหมายสำหรับตำแหน่งพลรบแต่ผู้ช่วยพลรบเพิ่มขึ้น ตามโถงตามที่กำหนดไว้ให้ใช้ในกองทัพบก ตั้งปรากฏอยู่ในพระราชกำหนดเครื่องแต่งตัวทหารบก มาตรา ๑๕ นั้นแล้ว

เครื่องดำตราวชิห์ที่ดำหรับใช้กับเครื่องทหารรักษาวัง

ข้อ ๑๐ นายทหารชั้นสัญญาบัตร ให้ใช้กระบี่ ๒ อย่าง อย่างที่ ๑ กระบี่รูปไทยฝักหนึ่ง เครื่องทองเหลือง มีภูใหม่ทอง มีสายแถบทองดำหรับสพายกระบี่ อย่างที่ ๒ กระบี่รูปอย่างทหารบก ฝักของขาว มีภูใหม่ทอง มีสายหนึ่งเหลือง หรือสายแถบใหม่ทอง

ข้อ ๑๑ จำนายสืบใช้กระบี่ ๒ อย่าง เช่นนายทหารชั้นสัญญาบัตร แต่อย่างที ๑ สายสพายเป็นหนึ่งเหลือง อย่างที่ ๒ ฝักเป็นเหล็ก มีภูใหม่เหลือง ฝักทั้ง ๒ อย่าง

ข้อ ๑๒ กระบี่อย่างที ๑ ให้ใช้สพายเฉียง บ่าขวา นอกเสื้อ กระบี่อย่างที ๒ ให้ใช้คาดในเสื้อ เว้นแต่เวลาดำเครื่องรบจึงให้ใช้คาดนอกเสื้อ

ข้อ ๑๓ นายสืบพลทหารให้ใช้ บนมีเข็มขัดของกระสุนกับซองตาม บัดย บน คัด นอกเสื้อ ตามครวที่ให้ใช้

กำหนดการตั้งศรัทธาเมืองทวารวดี

ขย ๑๔ นายพัน เต นายร้อย ให้ตั้ง ศรัทธา

เตมยศ หมวกสักหลาดดำ เสื้อผ้าขาว ตัดคอ แตะข้อมือ การเกงขาคัน
ตั้งนาเงินแก้มแถบ รัตประคตแดง สดับเงิน ทอง ทัพพาคันชีพ
กระบี่ไทย ทัพพายนอกเสื้อ รองเทาดัง หิ้งดำ

เตมยศขาว เหมือน เตมยศ แต่เสื้อไม่ตัดคอ แตะข้อมือ

ศรัทธยศ หมวกแถบ เสื้อผ้าขาวตัดคอ แตะข้อมือ กางเกง ขาวยาว
ตั้งนาเงิน แก้มแถบ ทัพพาคันชีพ กระบี่ฝรั่ง ศรัทธาในเสื้อ
รองเทาดำ

ศรัทธยศขาว เหมือน ศรัทธยศ แต่เสื้อไม่ตัดคอ แตะข้อมือ

ขรรวมตา หมวกแถบ หรือ หมวก กั้น แดง เสื้อ รูปแบบราชการ
ขาว หรือ เทา กางเกง นาเงินแก้มแถบ หรือไม่มีแถบ หรือ
กางเกง ขาว กระบี่ฝรั่ง ศรัทธาในเสื้อ หรือ มีศรัทธาใต้ รองเทาดำ
หรือ สัฟฟาดำ ถ้าใช้ฉันทันแก้มก็ให้ใช้ สัเดียว กับ รองเทาดำ

ขย ๑๕ นายสิบ พด ทหาร ให้ตั้ง ศรัทธา

เตมยศ หมวก สักหลาดดำ เสื้อผ้าขาว ตัดคอ แตะข้อมือคนชีพ
กางเกง ขาคัน สดับเงินแก้มแถบ รองเทาดำ พนแข้งดำ ถ้าในเวลา

12/11/2006 เตมยศขาว ไม่ตัดคอ ข้อมือ

ครั้งที่ ยศ หมวกเก็บ เลื่อผ้าขาว คัดคอแต่ขอมือคนชีพทางเง
ชาขาวดีตามแถบ รองเท้าดำ ถ้าใน เวลาครั้งที่ขาว
ไม่คัดคอแต่ขอมือ

ขรรุมตา หมวกเก็บ เลื่อขาวหรือดีเทา กางเกงสีน้ำเงินแก่
มีแถบหรือ กางเกง ขาดันดีน้ำเงินแก่ รองเท้าดำหรือดี
น้ำตาล พันแข้งตามดีรองเทา หรือเพื่อความดีจกบาง
ครั้ง บางคราว จะสั่งให้ลดผ้าพันแข้ง และ รองเท้าเสียก็ได้
ยั้ง จำนายสืบ ในเวลาแต่งเต็มยศให้ใช้กระบี่ไทย สพาย
นอกเสื้อ นอกจากนั้นให้คาด กระบี่ฝรั่งในเสื้อ

ข้อ ๑๖ นายทหาร ที่เป็น ราชองครักษ์ ให้ใช้ดาบ ยงยศอนุโตม
ตาม ระเบียบแห่ง กองทัพบก

ข้อ ๑๗ เวลาแต่งเต็มยศครั้งที่ ผู้ที่ใครบเครื่อง ราชอิสริยาภรณ์
และ เหรียญ ให้ประดับเครื่อง ราชอิสริยาภรณ์ และ เหรียญ ถ้าเวลา
แต่ง ขรรุมตาให้ ใช้แพร แถบสีของ เครื่อง ราชอิสริยาภรณ์ และ เหรียญ
ทำเป็น แผ่น ผ่ากว้าง ๒ ซองติเมตร ติดที่ ออก เบื้อง ซ้ายแนว คมคอเสื้อ

ข้อ ๑๘ ห้ามมิให้ทหาร รักษาวัง เวลาแต่งเครื่อง ทหารใช้เครื่อง
ประดับกาย อย่างอื่น ซึ่งมีได้ มีพระบรมราชานุญาตให้ ใช้ติด นอก หรือ
ทับเครื่อง แต่งตัว ทหาร

กฎ ขอบังคับนี้ ให้ ใ้ ณวันที่ ๑ มิถุนายน รัตนโกสินทรศก ๑๓๐
๑๒/10/2566
เป็นวันที่ ๒๐๓ ในรัชกาลปัจจุบันนี้

ประกาศห้ามไม่ให้จำหน่ายหรือพาเข้า
ในแขวงเมืองสงขลาออกไปต่างเมือง

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงดำรงราชานุภาพ เสด็จมาตั้งกระทรวง
มหาดไทย รับพระบรมราชโองการไว้เกล้า ๆ ให้ประกาศให้ทราบทั่ว
กันว่า ได้ทรงทราบฝ่าละอองธุลีพระบาทว่า ในรัตนโกสินทร ศก ๑๒๙
การทำนาของราษฎรเมืองสงขลาได้ผลน้อยกว่าปีก่อน ๆ มาก ราษฎร
บางตำบลได้เข้าไม่พอ กินตลอดปีก็มี แต่ได้ทรงทราบฝ่าละอองธุลี
พระบาทว่า เขาเก่าในพนเมืองยังมีพออาไ้รยซื้อขายแตกเปลี่ยนกัน
ได้อยู่บ้าง แต่ถาราษฎรที่มเขาอยู่จำหน่ายเขาไปเสียต่างเมืองหมด
แล้ว ราษฎรในทกนตารเขาจะหาซื้อเขาในพนเมืองไม่ได้ ก็จะได้
รับความอดอยากเดือดร้อน จึงมีพระราชประสงค์ที่จะทรงป้องกัน
ความกั้นดารเดือดร้อนของอาณาประชาราษฎรในเมืองสงขลา นั้น จึง
ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ๆ ให้ประกาศห้ามมิให้ผู้หนึ่งผู้ใดจำหน่าย
เขาในเมืองสงขลาออกไปต่างเมืองมีกำหนด ๖ เดือน ตั้งแต่วันที่ได้
ประกาศนี้เปนต้นไป

ประกาศมา ณ วันที่ ๒๐ พฤษภาคม รัตนโกสินทรศก ๑๓๐

(ลงพระนาม) ดำรงราชานุภาพ

เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย

ประกาศ ตัด อัตราราคา เงิน ค่านา

มณฑล กรุงเทพ ฯ

เจ้าพระยามหาเสนาบดีกระทรวงนครบาล รับพระบรมราชโองการ
 ใต้เกล้า ฯ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ประกาศให้ทราบทั่วกัน
 ว่า ด้วยตามความใน พระราชบัญญัติลักษณะเก็บเงินค่านา ร.ศ. ๑๑๙
 มาตรา ๑๖ มีความว่า อัตราราคาเงินค่านาจะเก็บในที่ดินไร่นาใด จะ
 ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ประกาศอัตราที่ทรงเห็นสมควรแก่
 ที่นั้น

บัดนี้ ได้ทรงทราบ ได้มาตของชุดีพระบาท จากรายงานของ กระทรวง
 นครบาลว่า การทำนาใน มณฑล กรุงเทพ ฯ จำนวน ศก ๑๒๘
 แต่จำนวน ศก ๑๒๙ ได้ลดน้อยในปีติด ๆ กัน เป็นเหตุให้ชาวนาขาด
 ทุนไป มีพระราชประสงค์จะทรงทำนุบำรุงราษฎรชาวนาให้ได้อำนาจ
 เต็มภูมิตัวนา เพื่อก่อเป็นกรรมแก่ตัวในปีที่เลี่ยมมานั้น จึงทรงพระ
 กรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ตัดอัตราราคาเงินค่านา ซึ่งจะต้องขาดเงินพระ
 ราชทรัพย์ไปประมาณ ปีละ ๑๗๖,๐๐๐ บาทนั้น พระราชทานเป็น
 การลดหย่อนราษฎรชาวนา

เพราะฉะนั้น ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ตัดแต่งเก็บเงินค่านา
 ใน มณฑล กรุงเทพ ฯ ตามอัตราใน ภายนี้ท้าย ประกาศนี้ ตั้งแต่
 12/10/2566
 จำนวน ศก ๑๓๐ เป็นต้นไป

เมือง แล อำเภอ	ตำบล	เดิมเป็น นาฟาง ดอยชั้น	ดัดแปลงเป็น นาฟาง ดอยชั้น	หมายเหตุ
กรุงเทพฯ บางรัก	ทุกตำบล	เอก	โท	
ดุสิต	ทุกตำบล	เอก	โท	
ราชบุรณ	ทุกตำบล	เอก	โท	
ภาษีเจริญ	ทุกตำบล	เอก	โท	
บางซื่อ	ทุกตำบล	เอก	โท	
บางเขน	ทุกตำบล	เอก	โท	
คลัง	ทุกตำบล	เอก	โท	
บางกระบี่	ทุกตำบล	เอก	โท	
บางขุนเทียน	ทุกตำบล	เอก	โท	
หนองแขม	ทุกตำบล	เอก	โท	
นนทบุรี ตลาดขวัญ	ทุกตำบล	เอก	โท	
บางใหญ่	ทุกตำบล	เอก	โท	
ปากเกร็ด	ทุกตำบล	เอก	โท	
บางบัวทอง	ทุกตำบล	เอก	โท	
สมุทรปราการ เมือง	ทุกตำบล	โท	โท	
บางเหี้ย	ทุกตำบล	โท	โท	
บางพลี	ทุกตำบล	โท	โท	

เมือง แด อำเภอ	ตำบล	เดิมเป็น นาฟาง ตอยชั้น	ตดตงเป็น นาฟาง ตอยชั้น	หมาย เทศ ^๑
นครเขื่อนขันธ์ เมือง	ทุกตำบล เว้นบางจาก บางจาก	เอก ตรี	โท โท	
พระโขนง	ทุกตำบล เว้น คตของ ประเวศ คตของประเวศ	เอก ตรี	โท โท	
ประทุมธานี เมือง	ทุกตำบล	โท	โท	
เขียงราก	ทุกตำบล	โท	โท	
สามโคก	ทุกตำบล	โท	โท	
ธัญบุรี เมือง	คตของ วังสิต ผังเหนือ แตคตของสามวาผังคว้น ชอก ถึง คตของ ๑๑ ผัง คว้นตก ย่นขึ้นไป ๔๐ เส้น ผังใต้ แตคตของ สามวา ถึงคตของ ๑๑ จุด อำเภอถ้าตอกกา นอกจากกำหนด แด้ว ใน อำเภอ นี้	เอก ตรี	โท โท	

ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ด้วยตามประกาศพระราชทานอำนาจพิเศษ ให้แก่ บริษัท แบนด์สยาม
 จำกัด มาจตุ ทุนจำกัด ตั้งวันที่ ๓๐ มกราคม ค.ศ. ๑๒๕๕ นั้น บริษัท
 สยามกัมมาจตุ ทุนจำกัด มีหนังสือมา ยัง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ว่า บริษัท
 ได้ประชุม พอด หุ่น ส่วน ของ บริษัท ตก ตง กัน ว่า ให้เปลี่ยน แก้ว
 เต็ม ซึ่ง เป็น แก้ว ๑,๐๐๐ บาท เป็น แก้ว ๑๐๐ บาท ต่อไป ขอ อนุญาต
 แก้ว ตาม ความ ตก ตง ของ ที่ ประชุม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้นำ ความ
 กราบ บังคม ทูล พระกรุณา ทรง ทราบ ผา ดของ ชุด พระบาท แด้ว ทรง พระกรุณา
 โปรดเกล้า ฯ พระราชทาน พระบรมราชานุญาต ให้ บริษัท แบนด์สยาม
 จำกัด มาจตุ ทุนจำกัด เปลี่ยน แก้ว เป็น แก้ว ๑๐๐ บาท ตั้ง แต่ บัด นี้ เป็น
 ต้นไป

๗

ประกาศ มา ณ วันที่ ๒๙ พฤษภาคม ร.ศ. ๓๑๐๓

(ลงนาม) วิจารณ์ ประพัทธ์

เสนาบดี กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ประกาศ

ใช้ประกาศ เปน ข้อบังคับ ข้อ คราว สำหรับ การเพาะ ปลูก ส่วนใหญ่
 สมพัคร์ ที่ไว้ แดนา รัตนโกสินทร ศก ๑๒๙ ซึ่ง ประกาศใช้
 อยู่ใน มณฑลชุมพร มณฑลนครศรีธรรมราช มณฑลปัตตานี
 มณฑลภูเก็ต แล้ว นั้น ใน มณฑลจันทบุรี อีก มณฑล หนึ่ง

เดิมาดี กระทรวงเกษตราธิการ รับ พระบรมราชโองการได้เกล้า ฯ
 ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ ประกาศให้ทราบทั่ว กันว่า

ด้วย การเพาะ ปลูก พืช ผล พรรณไม้ ในที่ ส่วนใหญ่ สมพัคร์ ที่ไว้
 แดนา ใน มณฑลจันทบุรี มีความเจริญ มาก ขึ้น กว่าแต่ก่อน แต่มี ผู้ขอ
 จ้าง ของ ที่ ดิน ทำการ เพาะ ปลูก อยู่เนื่อง ๆ สมควร จะใช้ ประกาศ เปน ข้อ
 บังคับ ข้อ คราว สำหรับ การเพาะ ปลูก ส่วนใหญ่ สมพัคร์ ที่ไว้ แดนา
 รัตนโกสินทร ศก ๑๒๙ ซึ่ง ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ ออก ประกาศ
 ใช้ ใน มณฑลชุมพร มณฑลนครศรีธรรมราช มณฑลปัตตานี มณฑล
 ภูเก็ต เมื่อวันที่ ๑ มีนาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๒๙ ขึ้น ใน มณฑล
 จันทบุรี ได้ แล้ว

จึง ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ พระราชทาน พระบรมราชานุญาต ให้
 ออก ประกาศ ใช้ ประกาศ เปน ข้อ บังคับ ข้อ คราว สำหรับ การ เพาะ ปลูก ส่วน
 ใหญ่ สมพัคร์ ที่ไว้ แดนา รัตนโกสินทร ศก ๑๒๙ ใน มณฑลจันทบุรี

12/10/2566

อีก มณฑลหนึ่ง ตั้งแต่วันที่ลงในประกาศนี้สืบไป) เมื่อผู้หนึ่งผู้ใดจะ
ขอจับจองที่ดิน กระทำการเพาะปลูกใน มณฑลจีนบุรีนี้แล้ว ก็ให้
ผู้นั้นประพฤติตามประกาศซึ่งกล่าวแล้ว จึงทุกประการ ข

ประกาศมา ณ วันที่ ๓๐ พฤษภาคม วันโกสินทร ศก ๑๓๐

(ลงนาม) วงษาอนุประพัทธ์

เสนาบดีกระทรวงเกษตราธิการ

พระราชบัญญัติแปลงชาติ

มีพระบรมราชโองการ ใน พระบาท สมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล
พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ให้ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า ด้วย ทรง
พระราชดำริเห็นว่า สัมคอง จะมีข้อบังคับไว้ ให้เด็ดขาดสำหรับการ
อนุญาตให้แปลงชาติ อันเป็นทาง อย่างหนึ่ง ซึ่ง อยู่ใน วิธีหลายทาง
สำหรับที่จะมีแต่จะเป็น ชาติไทยไต่เน่น จึง ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ
ให้ตราเป็น พระราชบัญญัติไว้ ดังสืบไป

หมวดที่ ๑ นามตั้งเขตแดนการใช้ให้สำเร็จ

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า "กฎหมายแปลงชาติ ร.ศ. ๑๓๐"

มาตรา ๒ ให้เสนาบดีว่าการต่างประเทศ เป็น ผู้รักษา และจัดการให้
สำเร็จตาม พระราชบัญญัตินี้ ให้ มีอำนาจ ทำ ข้อบังคับ สำหรับจัดการ
ให้สำเร็จตาม พระราชบัญญัตินี้ มี ข้อสำคัญคือ ใน การ ที่จะวางแบบ

เรื่อง รวบรวมข้อเปลี่ยนแปลงชาติ ฎาแบบคำแต่งตั้งคน แต่คำอัตราธรรมเนียม
ที่จะต้องใช้ข้อบังคับเหล่านี้ เมื่อโปรดเกล้าฯ พระราชทานพระบรม
ราชานุญาต แต่ลงพิมพ์ในหนังสือราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้นำว่า
เป็นส่วน ของ พระราชบัญญัติคนด้วยเหมือนกัน

หมวดที่ ๒ ลักษณะที่ต้องมีในการเปลี่ยนแปลงชาติ

มาตรา ๓ คนต่างประเทศผู้ใดผู้หนึ่งซึ่งได้กระทำตามข้อความที่
กล่าวไว้ใน มาตรา ๒ แต่ ๗ ต่อไปนี้แล้ว ก็ร้องขอเปลี่ยนแปลงชาติเป็น
คนไทย มั่งคั่งสยามได้

มาตรา ๔ การที่จะอนุญาต ฎาไม่อนุญาตให้เปลี่ยนแปลงชาตินั้น สุด
แต่รัฐบาลจะเห็นสมควรทั้งสิ้น

มาตรา ๕ คำร้องขอเปลี่ยนแปลงชาตินั้น ต้องเขียนเป็นเรื่องราวยื่น
ต่อเสนาบดีว่าการต่างประเทศ

มาตรา ๖ ห้ามมิให้อนุญาตให้เปลี่ยนแปลงชาติจนกว่า —

(๑) ผู้ร้องขอนั้นเป็นคนที่มีอายุเต็มบริบูรณ์ ตามกำหนดใน
กฎหมายไทย แต่กฎหมายแห่งชาติของตนด้วยแล้ว แต่

(๒) ผู้ร้องขอนั้นเป็นคนอยู่ ณกรุงสยามในเวลาที่ร้องขอนั้นด้วย แต่

(๓) ผู้ร้องขอนั้นเป็นคนที่ได้เคยอยู่ใน กรุงสยาม มาแต่ก่อนไม่น้อย
กว่า ๕ ปีแล้วด้วย แต่

(๔) ผู้ร้องขอนั้นเป็นคนที่มีความประพฤติดี และมีสมบัติพอที่
จะเลี้ยงตนได้ด้วย

มาตรา ๗ ข้อ กำหนดเวลาที่ ต้องได้ อยู่ใน กรุงสยาม ๕ ปีนั้น ไม่ จำต้องใช้ ใน ข้อ ที่ กล่าว ต่อไปนี้ คือ --

(๑) ถ้า ผู้ ร้อง ขอ นั้น ได้ กระทำ การ มีความ ชอบ อย่าง วิเศษ ต่อ รัฐบาลสยาม ฤฯ

(๒) ถ้า ผู้ ร้อง ขอ นั้น แต่ เดิม เป็น คน ใน บังคับ สยาม ภาย หลัง ได้ ไป แปลง ชาติ ใน เมือง กาง ประเทศ โดย ได้รับ อนุญาต ของ รัฐบาล สยาม ให้ แปลง แล้ว แต่ บัด นี้ มีความ ปรารถนา จะ ถัด แปลง ชาติ เป็น ไทย ตาม เดิม

(๓) ถ้า ผู้ ร้อง ขอ นั้น เป็น บุตร ของ คน ต่าง ประเทศ ผู้ ที่ ได้ แปลง ชาติ มา เป็น คน ใน บังคับ ไทย แล้ว แต่ เมื่อ เวลา ที่ แปลง ชาติ นี้ ผู้ ร้อง ขอ นั้น มี อายุ ครบ เต็ม บริบูรณ์ ตาม กำหนด ใน กฎหมาย ไทย แต่ กฎหมาย ชาติ ของ ตน ด้วย

มาตรา ๘ การ แปลง ชาติ นี้ อนุญาต ได้ เฉพาะ แต่ เมื่อ ได้รับ พระราชทาน พระบรมราชานุญาต แล้ว อย่าง เดียว

มาตรา ๙ เมื่อ เห็นว่า บัด นี้ การ ทาง ประเทศ ได้ รับ พระราชทาน พระบรมราชานุญาต แต่ เมื่อ ผู้ ร้อง ขอ ได้ ถอน นำ พระพิพัฒน์ สัตยานุสสัย แล้ว ก็ ให้ ออก ประกาศ ว่า ผู้ ร้อง ขอ นั้น ได้ แปลง ชาติ เป็น คน ใน บังคับ สยาม ผู้ ห้าง แล้ว

มาตรา ๑๐๑๖ ถ้า ผู้ ซึ่ง ได้ แปลง ชาติ นี้ ร้อง ขอ แล้ว ก็ ให้ ทำ หนังสือ สำคัญ กล่าว เนื้อ ความ ตาม ที่ มี ใน ประกาศ นี้ ให้ นับ ๑

หมวดที่ ๓ ผลของการแปลงชาติ

มาตรา ๑๑ ตั้งแต่วันที่ใด พมพี ประกาศ ใน ราชกิจจานุเบกษาแล้ว ผู้ที่ได้แปลงชาตินั้น ย่อมมีอำนาจอันชอบธรรม กรรมสิทธิ์ ทั้งหลาย แด่คง อยู่ในกิจทั้งหลาย อันจำเป็นจะต้อง กระทำ ตาม อย่าง คน ที่มี ตั้งกต อยู่ใน บังคับฝ่ายสยาม

มาตรา ๑๒ ภรรยา ของ คนที่ใด แปลง ชาติ แล้ว นั้น ย่อมมีอำนาจอันชอบธรรม เป็น คนใน บังคับไทย ด้วย ดำ

มาตรา ๑๓ บุตร ทุกคน ของ ผู้ที่ได้แปลงชาติแล้ว บรรดาที่ยัง มีอายุไม่ครบ บริบูรณ์ ใน เวลาที่แปลงชาตินั้น ย่อมมีอำนาจอันชอบธรรม เป็น คนใน บังคับสยาม ตาม บิดา ด้วย แต่จำบุตร อย่าง เช่น ว่าน ถ้าทำ คำแสดง คนอื่น คือ เห็นว่า การต่าง ประเทศ ภายใน กำหนด มี ๑ ตั้งแต่ เวลาที่ คน มีอายุครบ บริบูรณ์แล้ว ว่าไม่สมัคร อยู่ใน บังคับไทย จะ ขอ กลับไป เป็น คนใน บังคับ ชาติ เดิม ของ คนนั้น ก็ให้ เป็น ได้ดัง ปรารถนา

ผู้แสดง คน อย่าง ว่ามานี้ จะ ต้อง การ หนังสือ ตอบ รับ คำแสดง นั้นไว้ เป็น สำคัญ ก็ให้ ทำ ให้อด้วย

มาตรา ๑๔ คนต่าง ประเทศ ผู้ที่ได้แปลง ชาติใน กรุงสยาม แล้ว เมื่อ ออกไป อยู่ภายใน อาณาเขต ของ ประเทศ ที่ คน อยู่ใน บังคับแต่ ก่อน นั้น จะ ถือเอา ประโยชน์ที่ คน เป็น คนใน บังคับสยาม ไม่ใช้ ไป ที่ นั้นไม่ได้ 12/10/2566 เว้นไว้ดัง ตาม กฎหมาย ของ ประเทศ นั้น ก็ดี ถ้า ตาม หนังสือ สัญญา ที่ได้

ทำไว้กับ ประเทศ นั้น กติ มีความ อนุญาต ยอมให้ ถ้อย โยชน เช่น ว่า
นั้น แล้ว จึง จะ ถ้อย หรือ ใช้ ประ โยชน ที่ คน แปลง ชาติ นั้น ได้

ใน อากา ร อย่าง เดียว กัน นี้ คน ไทย ที่ ได้ ไป แปลง ชาติ ใน เมือง ต่าง ประเทศ
แล้ว เมื่อ กติ บั มา อยู่ ใน กรุง สยาม ไม่ สามารถ ที่จะ ถ้อย เอา ประ โยชน
ที่ มี ดัง กติ เป็น คน แปลง ชาติ ต่าง ประเทศ ได้ เว้น ใด แต่ จะ ได้ รับ อนุญาต
ของ รัฐบาล สยาม ให้ แปลง ชาติ นั้น ด้วย

มาตรา ๑๕ คน ใน บัง คับ ไทย ทุก คน ที่ ได้ เกิด มา เป็น คน ไทย ฤ
ที่ ได้ แปลง ชาติ มา เป็น คน ไทย แล้ว นั้น เมื่อ ไม่ เป็น คน ใน บัง คับ ไทย อีก
สืบ ไป ฤ ว่าเป็น คน ใน บัง คับ ต่าง ประเทศ หนึ่ง แล้ว ก็ เป็น คน ไม่
มี อำนาจ พิเศษ หนึ่ง ภาย ที่ มี สำหรับ กับ คน ใน ดัง กติ บัง คับ สยาม

ประกาศ มา ณ วันที่ ๑๘ พฤษภาคม รัตน โกสินทร์ ศก ๑๓๐
เป็น วันที่ ๑๘๙ ใน รัช กาศ บั ดย บั น นี้

ประกาศ ตั้ง ตำแหน่ง รอง เสนา บั ตี
แต่ ผู้ รัง ปลัด ทอด ถน ของ กระทรวง ธรรม การ

มี พระ บรม ราชา โองการ ดำ ริ ดั เห็น เกต ภา ฯ ดัง ว่า เจ้า พระ ชาติ ติ ดงษ์
วุฒิ ไกร เสนา บั ตี กระทรวง ธรรม การ มี อากา ร บวย ทุ พด ภา พ พระ ยา
วิ ดุ ทษ สั วิ ศ กิ ต์ ปลัด ทอด ถน ของ ได้ เป็น ผู้ ทำ การ แทน เสนา บั ตี อยู่ ฤ ฤ ฤ
๑๒/๑๐/๒๕๑๖
แต่ ทรง พระ ราชา ดำ ริ ให้ ว่า เจ้า พระ ชาติ ติ ดงษ์ วุฒิ ไกร เสนา บั ตี ก็น อย าย ุ มาก

ทั้งมีโรคภัยเบียดเบียนอยู่เนื่อง ๆ ถ้าแม่จะให้ทำการ หักโหมหนัก ก็จะได้เงินกำลัง

เพราะฉะนั้นจึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้พระยาวิสุทธิศรีศกดิ์ มีตำแหน่งเป็นรองเสนาบดีกระทรวงมหาดการ ถ้าเมื่อใดเจ้าพระยาวิสุทธิวงษ์ วุฒิไกร สบายพอที่จะไปกระทรวงได้ จึงให้บังคับบัญชาการตาม ตำแหน่งหน้าที่ แต่เจ้าพระยาวิสุทธิวงษ์ วุฒิไกรไม่สบายพอที่จะไป กระทรวงได้ ก็ให้รองเสนาบดี มีอำนาจบังคับบัญชาการแทนเสนาบดี

ส่วนหน้าที่ ปลัด ทูลฉลอง ซึ่งพระยาวิสุทธิศรีศกดิ์ ยังคงกระทำอยู่นั้น ถ้าแม่จะให้ทำการ ทั้งในหน้าที่ผู้แทนเสนาบดีแต่ ปลัดทูลฉลองด้วย ก็จะไม่ เป็นไปโดยเรียบร้อยได้

เพราะฉะนั้นให้พระยาไพศาลคีตปลัดศรีเจ้ากรม กรมตรวจในกรมศึกษาธิการ เป็นผู้รับตำแหน่ง ปลัดทูลฉลองต่อไป

ประกาศมาแต่วันที่ ๔ มิถุนายน รัตนโกสินทร์ศก ๑๓๐
เป็นวันที่ ๒๐๖ ในรัชกาลปัตยุมันนี้

ประกาศให้ โรงเรียนกฎหมาย
เป็นโรงเรียนหลวงชั้น กระทรวงยุติธรรม

มีพระบรมราชโองการ ดำรัสเหนือเกล้า ฯ ให้ประกาศทราบทั่วกันว่า

โรงเรียนกฎหมาย ซึ่งสำหรับสอน วิชากฎหมาย ที่ตั้ง อยู่ในสถานที่ของ

กระทรวงยุติธรรมนี้ ยังมีผู้จัดการ ทนุบำรุง รับผิดชอบโดยตรง
 ต่อโรงเรียนไม่ ทรงพระราชดำริเห็นว่าวิชากฎหมายนี้ พระเจ้าพี่ยาเธอ
 กรมหมื่นนราชนพตรีเดโชถ์ เป็นผู้ที่ได้ตั้ง การ ดอน แด ด้อมได้ขึ้น เป็น
 ครั้งแรก เฉพาะแต่ในโรงเรียนนี้ เพื่อที่จะให้ โรงเรียนนี้ ตั้ง มี อยู่
 ต่อไป ควรจะให้ มี ผู้รับผิดชอบจัดการ โรงเรียนให้ เป็น หลักฐาน
 เพราะฉะนั้น ตั้ง แต่ นี้ ไปให้ โรงเรียนกฎหมายที่ ได้ ตั้ง อยู่ แล้ว นี้ เป็น
 โรงเรียน หดงชั้น แก่ กระทรวงยุติธรรม ให้ได้นามตั้ง กระทรวงยุติธรรม
 เป็นผู้นำที่ รับผิดชอบ แด่ จัดการในโรงเรียนนี้สืบไป

ประกาศมาณวันที่ ๗ มิถุนายน รัตนโกสินทรศก ๑๓๐
 เป็นวันที่ ๒๐๙ ในรัชกาลปัจจุบันนี้

ประกาศเปลี่ยนวิธีเก็บเงินค่านาในท้องที่อำเภออุไทยน้อย

แขวง เมือง กรุงเทพฯ ๕ ตำบล เป็นวิธีนาฟาง ดอย
 แด่ กะตั้ง อัคราชน หน้าใหม่บาง ตำบล

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงดำรงราชานุภาพ ได้นามตั้งกระทรวง
 มหาดไทย รับพระบรมราชโองการไว้เกล้า ๆ ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ๆ
 ประกาศให้ ทราบทั่วกัน ว่า การ ทำนาในตำบล บ่อตาโล่ ตำบล ลำตาเสา
 ตำบล ลำไช ตำบล พยอม ตำบล พึ่งตะเภา ท้องที่ อำเภอ อุไทยน้อย
 แขวง เมือง กรุงเทพฯ ซึ่งเป็น นาที่ โค รวง ๕ ตำบล นี้ ทำไม่ได้ผลบริบูรณ์

12/10/2563

ศก ๑๓๐

หน้า ๑๑๕

ตาม บรक्तिเป็นลำดับ มาถึง ๓ ศกแล้ว จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เปลี่ยนวิธีเก็บเงินค่าหนังสือ ๕ คำบดนี้ เป็นวิธีนา ฟาง ดอย แด กะตั้ง อัครราชัน ที่ นาโน แขวง เมือง กรุงเก่า บาง คำบดใหม่ ตาม บานูชี รายชื่อ คำบดที่ นาโน ท้าย ประกาศ ฉบับนี้ เพื่อให้เหมาะแก่พื้นภูมิ ประเทศท้องที่ แะ ทำเด ผลประโยชน์ที่ทำได้ จัดเก็บเงินอากร ค่าหนังสือ ตั้งแต่ จำนวนศก ๑๒๙ เป็นต้นไป

คำดำว่าการมหาดไทย

ประกาศ มา ณ วันที่ ๗ มิถุนายน วันโกสินทร์ศก ๑๓๐

(ตงพระนาม) ดำรงราชานุภาพ

เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย

สำนักหอสมุด

บัญชีรายชื่อ ตำบล หน้าที่ จะ ขอ เปลี่ยน วิถี นา คู่ โค
เป็น นา ฟางดอย แต่ ที่ อีกรวมใน หน้าที่ ใหม่ ใน เมือง รุ่ง ก่า

เลขที่	ชื่อ ตำบล	เดิมเป็นนา		ขอ เปลี่ยน เป็นนา		หมายเหตุ
		ชนิดโค	ชนิดโค	ชนิดโค	ชนิดโค	
<u>อำเภอ อุทัยน้อย</u>						
๑	ตำบล ดำไร่	คู่ โค	โท	ฟางดอย	ตรี	
๒	ตำบล บ่อตาใส	คู่ โค	โท	ฟางดอย	ตรี	
๓	ตำบล ตำตาเต่า	คู่ โค	โท	ฟางดอย	ตรี	
๔	ตำบล พยอม	คู่ โค	ตรี	ฟางดอย	จัตวา	
๕	ตำบล หินคะเภา	คู่ โค	ตรี	ฟางดอย	จัตวา	
๖	ตำบล วังน้อย	ฟางดอย	โท	—	ตรี	
๗	ตำบล วังกุดา	ฟางดอย	ตรี	—	เบญจ	
๘	ตำบล แดงม	ฟางดอย	ตรี	—	เบญจ	
๙	ตำบล สันนันท	ฟางดอย	ตรี	—	จัตวา	
๑๐	ตำบล เขางาม	ฟางดอย	ตรี	—	เบญจ	
<u>อำเภอ พระราชวัง</u>						
๑	ตำบล เขียงรากน้อย	ฟางดอย	ตรี	—	เบญจ	

ประกาศยกเขตอำเภอ

แม่น้ำอ้อม อำเภอสีหมัน จาก เมือง ราชบุรี

ไปขึ้น เมือง สุ่มทลุงคราม

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงดำรงราชานุภาพ เสด็จมาตั้งที่ประทับที่
 มหาไถย รับพระบรมราชโองการไว้เกล้า ๆ ให้ประกาศให้ทราบทั่ว
 กันว่า เมือง ราชบุรี มีท้องที่กว้างใหญ่ถึง ๗ อำเภอ การตรวจตรา
 ดูแลที่จะให้ทั่วถึงได้โดยยาก ส่วนเมือง สุ่มทลุงคราม มีแต่ ๒ อำเภอ
 จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ๆ ให้ตัดเขตอำเภอแม่น้ำอ้อม ๑ อำเภอ
 สีหมัน ๑ จากเมือง ราชบุรี ไปรวมอยู่ในเขตเมือง สุ่มทลุงครามแล้ว
 เพื่อให้การปกครองดูแลตรวจตราสะดวกยิ่งขึ้น

ประกาศมา ณ วันที่ ๓ มิถุนายน รัตนโกสินทร์ศก ๑๓๐

(ตงพระนาม) ดำรงราชานุภาพ

เสด็จมาตั้งที่ประทับที่ มหาไถย

ขอรับ

เครื่อง แต่งตัว สวมชก กอง เลื่อนบำ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ผู้ทรง ดำรง พระยศ เป็น นายกองใหญ่

แต่ ทรง ดำรง ตำแหน่ง ผู้บังคับ การ กอง เลื่อนบำ

ทรง พระราชดำริเห็นว่า

๑๒/๑๐/๒๕๖๖

เครื่อง แต่งกาย ของ สวมชก กอง เลื่อนบำ

ควร จะ กำหนดไว้ ให้เป็นระเบียบ

เรียบร้อยยอนต์
ตั้งให้
จึง ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งข้อบังคับขึ้นไว้

การใช้ ข้อ บังคับ

ข้อ ๑ ข้อ บังคับนี้ให้เรียกว่า “ข้อ บังคับ เครื่อง แต่งตัว ตำราชัก
กองเสียบา รัตนโกสินทรศก ๑๓๐”

ข้อ ๒ ข้อ บังคับนี้ให้ใช้ ในกองเสียบา ตั้งแต่วันที่ ๖ พฤษภาคม
ร. ศ. ๑๓๐ เป็นต้นไป

ว่าด้วย เครื่อง แต่งตัว

ข้อ ๓ มีหมวด ๒ อย่าง

อย่าง ที่ ๑ หมวด สักหลาด ตำโบายกว้าง พับใบข้าง ขวาขึ้นไป กัด
ไว้กับตัว หมวด มีแพร สีดำ กับ เข็มทอง จับ เป็น ดอกไม้ ติด ข้างขวาที่ พับ
มีตรา หน้าเสื่อ ติด บน ดอกไม้ มีผ้า ฉาย หนึ่ง เลื่อ พับ มี สายรัด คาง หนึ่ง ต้า
มี ขนนก ขาว สำหรับ ผู้ ที่ เป็น ชั้น นาย ใช้ บก ข้างขวา หมวด บาง คราว

อย่าง ที่ ๒ หมวด แกบ ทรง หมก คาง สี ต้า พับ ผ้า ฉาย หนึ่ง เลื่อ
กระบัง หน้า หนึ่ง ต้า มี สาย รัด คาง หนึ่ง ต้า ถ้า เป็น ชั้น นาย กง ให้ ใช้
สายรัด คาง เป็น แถบ ทอง กว้าง ๑ เซนติเมตร และ มี ตรา หน้า เสื่อ ติด
ที่ หน้า หมวด

ข้อ ๔ มีเสื้อ ๓ อย่าง

อย่าง ที่ ๑ เสื้อ รูป เสื่อ เช็ด คอ พับ สี ต้า มี ตุ่ม สี ต้า ที่ คอ ๑ ที่ หน้า ออก ๒
มี กระเป๋าสองข้าง มี ใบ ปก กระเป๋าคอม กัด

เมเตอร์ ติดที่ตะเข็บนอกขา ถัดเป็นชั้น นาย กงให้ ติดสอง แถบเคียง
คู่กัน ถ้าเป็น สมาชิก สำรองให้ ใช้เป็น ถวดดีเหลือของ แทน แถบ

ข้อ ๙ มีถุงเท้า ยาว สี่ตัว

ข้อ ๑๐ มีรองเท้า ๓ อย่าง

อย่าง ที่ ๑ รองเท้าสูง หนึ่งตัว

อย่าง ที่ ๒ รองเท้า หนึ่งตัว หมู ขนเท้า มีเชือก ร้อย

อย่าง ที่ ๓ รองเท้า หนึ่งตัว เกิดยิง

ข้อ ๑๑ ให้ สมาชิก ทั้งปวง มีเสื้อกันหนาว รูปเสื้อคลุม ยาว คอพับ

สักหลาด สี่ตัว ขั้วใน แพร เหลือง ที่คอ มีสักหลาด เหลือง มีคราหน้า

เสื้อ ติดที่หน้าอก ทั้ง ๒ ข้าง มีสายโซ่ทอง เหลือง คัดกับตราจาก

ข้างขวาไป ข้างซ้าย กับเครื่อง แต่งตัว อย่างอื่น ซึ่งไม่เป็น หลัก สำคัญ

เช่น เสื้อกันฝน หรือเครื่อง ที่ ประกอบเครื่อง แต่งตัว เพื่อ ความ เรียบร้อยใน

การ บาง อย่าง หรือ เพื่อ สดวกใน ราชการ ดันนาม เป็นต้น ซึ่งไม่ได้กล่าว

ใน ข้อ บังคับนี้ โดย เฉพาะ นั้น ให้ผู้ บังคับการ มีอำนาจ กำหนด ให้ สมาชิก

ใช้ ได้ตาม สัมควร

ข้อ ๑๒ เครื่อง แต่งตัวทุกอย่าง ที่กล่าวมา แล้ว นี้ เป็น ของ ที่อนุญาต

ให้ ใช้ แต่งตัวได้ แต่ไม่ ใช้ บังคับว่า สมาชิก ทุก ๆ คน จำเป็น จะ ต้อง

มีไว้ทุก ๆ สิ่ง ที่ จำเป็น โดย แท้ นั้น เฉพาะ แต่ สิ่ง ที่ จะ ใช้ คู่ม เขา เป็น

เครื่อง ดันนาม ก็คือ

12/10/2566

(๑) หมวก สักหลาดดำ

- (๒) เด็ดรูปเซ็ดสี่ตำ
- (๓) กางเกง ขาสั้น สี่ตำ ชนิดรูป กางเกงไทย
- (๔) ถุงเท้า ยาว ตำ
- (๕) รองเท้า หนังดำ ชนิด หมู ขี้อ เท้า รวย เซ็ดก

นอกจากสิ่ง ที่กล่าว แลว ทง ๕ สิ่ง นี้ เป็น แต่กำหนดไว้เพื่อว่า
 สามีซึกผู้ใด มีความ ประสงค์ จะ แต่ง ตัว ให้งาม ๆ ตาม เวลา อัน ควร จะ
 แต่งได้ ก็จะได้ จัด สร้าง เครื่อง แต่งตัว ชนิด ให้ ถูก ต้อง ตาม แบบ

ว่าด้วยเครื่อง หมาย ต่าง ๆ

ข้อ ๑๓ นาย กอง แล นาย หมู ซึ่งมี ชั้น ยศ สูง ต่ำ กว่กัน นน
 ให้ มี เครื่อง หมาย ให้ เห็น ถัดับ ยศ ต่าง กัน คือ

(๑) นาย หมู นน ให้ มี บง คัด เป็น เครื่อง หมาย ยศ ตาม ถัดับ ดัง นี้

- นาย หมู โหญ่ ๔ บง
- นาย หมู เขก ๓ บง
- นาย หมู โท ๒ บง
- นาย หมู ตริ ๑ บง

(๒) นาย กอง นน ให้ มี จักร คัด เป็น เครื่อง หมาย ยศ ตาม ถัดับ ดัง นี้

- นาย กอง โหญ่ ๔ จักร
- นาย กอง เขก ๓ จักร
- นาย กอง โท ๒ จักร
- นาย กอง ตริ ๑ จักร

ข้อ ๑๔ ลักษณะแห่งเครื่องหมายยศและวรรคตให้ ใช้ดังนี้ คือ

- (๑) บังสำหรับใช้กับเสื้อรูปเชิดแต่รูปทูนึก ให้ทำด้วยแถบผ้าสีเหลือง กว้าง ๑ เซนติเมตร แต่ให้ ตัดที่ แขนเสื้อ ข้างซ้ายเหนือ ข้อศอก สำหรับใช้กับเสื้อ เวดายืน ให้ทำด้วย แถบของ กว้าง ๒ เซนติเมตร แต่ให้ ตัดหน้าอกเสื้อที่พับ
- (๒) จักร ให้ทำด้วยทองเหลือง สำหรับใช้กับเสื้อทุกชนิด ถ้าใช้กับเสื้อรูปเชิดแต่รูปทูนึกให้ ตัดที่คอพับ ถ้าใช้กับเสื้อ เวดายืน ให้ ตัด หน้าอกเสื้อที่พับ

ข้อ ๑๕ ตัมาชิกมีเครื่องหมายลำดับยศ นัน แดงกิต ยังหาพอที่ ให้เห็นว่าผู้ใด เปน ตัมาชิก ประเภทใดไม่ ให้เพิ่มเครื่องหมายขึ้น สำหรับ ตัมาชิก ตาม ประเภท ดังนี้

- (๑) ตัมาชิกที่ ได้ลำดับแล้ว ให้ ใช้ตัวอักษรย่อ พระปรมาภิไธย
- (๒) ตัมาชิกตำรวจให้ ใช้ตัว ต. เครื่องหมายให้ ตัดที่คอเสื้อรูปเชิดแต่รูปทูนึก แต่ตัดที่ หน้าอกพับเสื้อ เวดายืน

ข้อ ๑๖ ตัมาชิกที่ ประจำกอง และ ตัมาชิกตำรวจพิเศษ ให้มีเครื่องหมาย ดังนี้

- (๑) ผู้ที่ ประจำกองบัญชาการ ให้ ใช้เป็น รูปเสื้อ อยู่กลางจักร ทำด้วยทองเหลือง
- (๒) ผู้ที่ ประจำกอง ร้อยให้ ใช้ แถวทองเหลือง หมายถึง ร้อย

เครื่องหมายนี้ให้ คิด ที่ ปกกระเบาะเสื่อ รูป เช็ด และ ทินค และ เสื่อเวลา
เย็นให้ คิด ออก ซ้าย ตรง แนว คม ที่ ๑ สมาสึก ที่มี ได้ ประจำ กง หรือ ที่มี
ใช้ เป็น ตำรอง พิเศษ จะ ใช้ เครื่องหมาย เช่น กต่าง แดง โน ซื่อ ๑๕ นี้ ไม่ ใช้

ข้อ ๑๗ สมาสึก เต็ม มา ทุก ๆ คน ให้ มี เครื่องหมาย ดัง เกิด ได้ ว่า
เป็น สมาสึก สำหรับ คิด ที่ เสื่อ ใน เวลา ที่ ไม่ ได้ แต่ง เครื่อง เสื่อ เพื่อ
สมาสึก ที่ ไม่ รู้จัก กัน ส่วน ตัว ก็ จะ ได้ ดัง เกิด เห็น ได้ โดย ทน ที่ ว่า ผู้ใด
เป็น สมาสึก เครื่องหมาย อัน นี้ จะ มี ทรา หน้า เสื่อ เป็น สำคัญ มี แผ่น
ป้าย เพื่อ จด เลข ประจำ ตัว สมาสึก เครื่องหมาย เช่น นี้ ยก ระเบิด จะ ได้
จัด สร้าง ขึ้น ได้ เพื่อ จำหน่าย ให้ แก่ สมาสึก ตาม ราคา อัน สสมควร แต่ ถึง
แม้ จะ หาย หก ตก หด ่น ไป อย่าง ไต ก็ ห้าม มี ให้ สมาสึก สร้าง ขึ้น โดย ตำ พัง
ตนเอง เป็น อัน ซาต ต้อง ให้ มา รับ ไป จาก ยก ระเบิด อีก อัน หนึ่ง ใหม่
เพื่อ จะ ได้ เป็น หนทาง ใหญ่ กง ทราบ ได้ ว่า เครื่องหมาย เช่น นี้ ได้ หาย ไป

ว่า ด้วย ตำตรา วุช และ ไม่ เท่า สำหรับ ตำแห่ง

ข้อ ๑๘ นาย กง ให้ ใช้ กระบี่ ดั้น ผู้ก หนึ่ง ตำ เครื่อง ทอง เหลือง
มี กุ๋ ส่าย ใหม่ ทอง สด ับ ตำ มี ส่าย กระบี่ และ เข็ม ขัด หนึ่ง ตำ เครื่อง ทอง เหลือง
กิม มี มีด และ เข็ม ขัด อย่าง สมาสึก อื่น ๆ ด้วย

ข้อ ๑๙ นาย กง แด นาย หมู ใหญ่ ให้ มี ไม่ เท่า สำหรับ ตำแห่ง
เป็น ไม่ ดี ตำ หัว เต็ม ม ทอง เหลือง มี ปลอก ตัด อักษร พระ พร มาภิ รัช
เงาวู ที่ ไท หัว เต็ม ม ตง มา รัช ส่าย ใหม่ ทอง

12/10/2566

ข้อ ๒๐ นาย หมู่ และ สามี ชัก ทัว ไป ให้ ไช้ นม มี ผัก หรือ ของ ร้อย กับ เข็ม ขัด หนังสือ

ข้อ ๒๑ สัตว์ รวบรวม นอก จาก ที่ ก่อตัว ไว้ แล่น เพื่อ สัตว์ ก็นิราชการ สนาม ให้ ผู้ บังคับ การ กำหนด ให้ สามี ชัก ไช้ ได้ ตาม ที่ เห็น สัมควร

ว่า ด้วย กำหนด การ แต่ง ตัว

ข้อ ๒๒ ให้ สามี ชัก แต่ง ตัว ให้ เป็น ระเบียบ ดังนี้

เต็มยศ หมวก สัก หวด คำ ถ้า เป็น ชั้น นาย กอง ให้ บก ชน นก เสื้อ

ทูนีค เสื้อ เชิด ผา ดิน นน ชาว กับ คอ ตั้ง ผูก ผ่า ผูก คอ ฉาย เสื้อ

กางเกง มี แถบ คาคม ต นอก เสื้อ ถ้า เป็น ชั้น นาย กอง คาค กระบี่

สั้น นอก เสื้อ รอง เท้า เกด ยง ถ้า มี คำ สั่ง ให้ สรวม กางเกง

ซา สั้น คอง ไช้ รอง เท้า สั่ง

ครึ่งยศ แต่ง เหมือน เต็มยศ

สนาม หมวก สัก หวด คำ เสื้อ รูป เชิด ผูก ผ่า ผูก คอ ฉาย เสื้อ

กางเกง คำ ซา สั้น ชั้น ต ซี่ มา หรือ อย่าง กางเกง ไทย คาค มัด ถ้า

เป็น ชั้น นาย กอง คาค กระบี่ สั้น หรือ มัด ตาม แต่ จะ มี คำ สั่ง ถ้า

สรวม กางเกง ชั้น ต ซี่ มา ให้ ไช้ รอง เท้า สั่ง ถ้า สรวม กางเกง ไทย

ให้ ไช้ ถูง เท้า ยาว กับ รอง เท้า ร้อย เข็ม

สี โมสร หมวก แถบ เสื้อ เวตา เย็น เสื้อ กัก เสื้อ เชิด ชาว แด คอ

12/10/566 ผูก ผ่า ผูก คอ แพร่ ตัว น คำ กางเกง แถบ ซา ยาว รอง เท้า เกด ยง

ข้อ ๒๓ ผู้ที่มีหน้าที่ถือไม้เท้าเครื่องหมายยศ ตั้งกล่าว มาแล้ว
 ในข้อ ๑๙ นั้น ให้ถือไม้เท้าในเมือแต่งเครื่องทุกชนิด เว้นแต่
 เครื่องสีโมสร จึงให้ถือไม้เท้าอย่างอื่นได้ตามชอบใจ ส่วนสมาชิกที่
 มิได้เป็น นายกอง ก็อนุญาตให้ถือไม้เท้าได้ตามชอบใจ ในขณะที่แต่ง
 เครื่องสีโมสร แต่ในเวลาแต่งเครื่องอย่างอื่น ห้ามมิให้ถือไม้เท้า
 นอกจากที่จะได้รับอนุญาตจากผู้บังคับกอง หรือ นายที่มียศสูงกว่า
 ผู้อื่นในที่ ๆ ตนประจำอยู่

ข้อ ๒๔ เวลาแต่งเค็มยศ ครีงยศ และเครื่องสีโมสร ผู้ที่ได้รับ
 เครื่องราชอิสริยาภรณ์ และ เหรียญ ให้ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์
 แด่เหรียญได้ทุกชนิด ถ้าเวลาแต่งเครื่องสีนามให้ใช้แพรแถบสีของ
 เครื่องราชอิสริยาภรณ์ และ เหรียญ หรือถ้าแม่จะมีเวลาที่ จะติดเครื่อง
 ราชอิสริยาภรณ์ แด่เหรียญ ก็ให้ใช้เครื่องราชอิสริยาภรณ์ อย่างที่คิด
 เป็น แด่เดียวกับ เหรียญเท่านั้น ห้ามมิให้ใช้ดาราติดอก หรือ สาย
 สพาย แด่ สาย คดตอง คอ

ข้อ ๒๕ การแต่งตัวที่ ได้กำหนดไว้ นี้ กำหนดไว้เพื่อเป็น หลัก
 แห่ง การ แต่งตัว สมาชิก ของเสนา แต่ตามพระบรมราชโองการ ให้
 สมาชิก แต่งตัว ประการใดแล้ว ไม่เป็น อันผิด ต่อ ข้อบังคับนี้

ข้อ ๒๖ เพื่อจะ ร้อง กัน มิให้ เป็น การ เข้าใจ ผิดไป จาก ข้อ บังคับนี้
 ให้ ยกระบัตรกองเสนาทำเครื่อง แต่งตัว ทุก อย่างไว้สำหรับ เป็น แบบในการ
 แต่ง เครื่อง แต่ง ตัว สืบไป จะทำให้ ผิด จาก แบบ นั้นไม่ได้

ว่าด้วย ผู้กระทำผิด จาก ขอบงคณน

ข้อ ๒๗ ถ้าผิดจากโทษ ประพฤติผิด ต่อ ขอบงคณน นี้ มีความผิดให้ปรับ
เป็นเงินไม่เกินกว่า ๑ บาท ต่อ ๑ ข้อ ที่ ประพฤติผิด

ข้อ ขอบงคณน คง ขึ้นไว้ ณวันที่ ๑ พฤษภาคม รัตนโกสินทรศก ๑๓๐

กฎเสนาบดี

ว่าด้วย น้าที่ เรือรบ ช่วย ระวัง เหตุ
ตาม หัวเมือง ชาย ทะเล ร.ศ. ๑๓๐

ด้วยใน การที่ เรือรบ ออกไป ผูกหัดหรือไปราชการนอกกรุง บางคราว
มีเหตุ การณ์ที่ ผาย เทศาภิบาล ขอ กำตั้ง ทหาร ช่วยใน การ ระวัง เหตุ หรือ
จับกุม คนร้าย หนึ่ง ถ้า เรือ รบไป พบ เห็น การ กระทำร้าย การ เตมิต
พระราชกำหนด กฎหมายใน น่านน้ำ หรือ ท้อง ที่ ไต ๆ ใน ขณะ ที่ไม่มี เจ้า
น้าที่ ผาย เทศาภิบาล ประจำ ชาย ก็สมควร จะ เป็น กำตั้ง ช่วย ระวัง แด่จับ
กุม คนร้ายได้ แต่ใน เวลานั้น ยัง หาได้ มี กำหนด อำนาจ แด่ น้าที่ ของ กอง
เรือ รบใน การ ช่วย ระวัง เหตุ แด่ การ จับกุม ผู้ เตมิต พระราชกำหนด
กฎหมาย ดัง นี้ อย่าง ไตไม่ จึง ทรง พระกรุณา โปรดเกล้า ฯ ให้ กระทรง
ทหารเรือ ตรา กฎเสนาบดี ขึ้นไว้ ดัง ต่อ ไปนี้

ข้อ ๑ กฎนี้ ให้ เรียกว่า กฎเสนาบดี ว่า ด้วย น้าที่ เรือ รบ ช่วย ระวัง
เหตุ ตาม หัวเมือง ชาย ทะเล ร.ศ. ๑๓๐

ข้อ ๒ เว้นรับสยามตำหนึ่งตำใด ได้ออกไปราชการในเขต
 อำเภอสยาม แต่เมื่อใดเห็น ผู้กระทำความผิด พระราชกำหนด กฎหมาย อัน เป็น
 เหตุร้ายแรง เช่น วิวาท หรือโจรกรรม เป็นต้น แต่ไม่มีเจ้าพนักงาน
 จะระงับเหตุ นั้นให้สงบลงได้ ก็ให้นายเวร นำ ทหารไป ระงับ เหตุร้าย นั้น
 ให้ทน ท้อง ที่

ข้อ ๓ แต่ถาเห็น เหตุร้ายดัง กล่าว แล้วใน ข้อ ๒ ณะตำบลที่ มีกอง
 ตระเวน หรือ ตำรวจภูธร รักษาอยู่ แล้ว ให้นายเวร จัด ทหารไป ช่วย ระงับ
 เหตุได้ คือเมื่อ มีเจ้าพนักงาน ผู้ปกครอง ท้องที่ใดร้อง ขอให้ช่วย เท้า นั้น

ข้อ ๔ ถ้า เป็น เหตุ ที่ เกิดขึ้น ใน เวลากลางคืน ซึ่ง ชุก ชง ต่างประเทศ
 จึงให้ ถือ ว่า มีหน้าที่ ระงับ เหตุได้ คือ เมื่อ นายเวร หรือผู้แทน นายเวร
 ตำนั้น ร้อง ขอให้ช่วย ระงับ เหตุ โดยบอก มา ด้วย ชง สัญญา หรือ ด้วย
 อาการ อย่าง อื่น

ข้อ ๕ ใน การ ระงับ เหตุ แลจับกุม นี้ ห้ามไม่ ให้ทหาร ใช้ อาวุธ
 นอกจาก มีผู้ คอสูด้วย ตำรวจ

ข้อ ๖ ถา นายเวร จัดการ ระงับ เหตุ แลจับ ผู้กระทำความผิด ไต ๆ ได้
 แล้ว ให้ นำคน ร้าย นั้น ส่ง เจ้านาที่ กองตระเวน หรือ ตำรวจภูธร ใน ท้องที่
 หรือ เจ้านาที่ ฝ่าย เทศาภิบาล ซึ่ง ขยู่ โกลด เคียง กับ คำบด ที่ เกิด เหตุ นั้น

ข้อ ๗ การ คุมตัว คน ร้าย ส่ง ให้ ใช้ กุญแจ มือ หรือ กัก ชง ได้ คือ
 เมื่อ ผู้ คอสูจับ นั้น ประพฤติ ตนไม่เรียบร้อย หรือ เจ้าพนักงาน เห็น ว่า

จำเป็นจะต้องใช้ จึงให้ใช้ ถ้าไม่มีความจำเป็น ห้ามมิให้ใช้ แต่ห้ามไม่ให้ใช้อำนาจอย่างอื่น นอกจากที่กล่าวนี้

ข้อ ๘ นายเรือ รบ ต่ยามที่จับผู้ร้ายได้แดงนั้น ต้องจ่ายอาหารของ ทดวง ให้ผู้คุมจับได้ รบ พระราชทาน ตาม ล้มคววร จนกว่าจะขาดจาก อารักขา ของ คน

ข้อ ๙ เมื่อมี เหตุการณ์ ซึ่ง ต้อง ระวัง เหตุแล้ว ครั้งหนึ่ง ให้ทำ รายงาน การ ระวัง เหตุ นั้น เส้นล มา ยัง กระทรวง ทหาร เวศ ทุก ครั้ง ไป

ข้อ ๑๐ ตั้งแต่วันที่ ได้ ใช้ กฎ เด่นาบัดนี้ ให้ยกเลิก ข้อ บังคับ ที่ ๖ / ๒๔๙๕ ว่า ด้วย หน้าที่ ราชการ สำหรับ เรือ รบ ซึ่ง ประจําการ คอย ระวัง เหตุ ใน ปาก ย่าว กรุง เทพ ฯ ตั้ง วัน จันทร์ ที่ ๙ กรกฎาคม ร.ศ. ๑๒๕ นั้น เสีย

กฎนี้ ให้ ใช้ ได้ ตั้งแต่วันที่ ๙ มิถุนายน วัน ดน โทสินทร ศก ๑๓๐ เปน ต้นไป

๓

คำดำงาการกระทรวง ทหาร เรือ

วัน จันทร์ ที่ ๑๒ มิถุนายน วัน ดน โทสินทร ศก ๑๓๐

(ลงพระนาม) บริพัตร

นายพลเรือเอก เสนาบดี กระทรวง ทหาร เรือ

กฎเสนาบดี

ว่าด้วย นายทหารกองหนุน ใน กองทัพเรือ

ร. ศ. ๑๓๐

ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เสนาบดี กระทรวงทหารเรือ ครา กฎ
เสนาบดี ว่าด้วยหน้าที่และการ เกี่ยวเนื่อง กับ นายทหาร กองหนุน ใน กอง
ทัพเรือ ซึ่งไว้ ตั้ง จะ ถัดมา ต่อไปนี้

ข้อ ๑ กฎนี้ให้เรียกว่า “กฎเสนาบดีว่าด้วย นายทหารกองหนุน
ใน กองทัพเรือ ร. ศ. ๑๓๐”

ข้อ ๒ นายทหารกองหนุน ตาม กฎนี้ หมายความว่า นายทหาร ซึ่ง
สัญญาบัตร

ข้อ ๓ หน้าที่ ของ นายทหารกองหนุน นั้น คือ ต้อง เข้ารับราชการใน
ขณะ มี ราชการพิเศษ หรือ เมื่อ มี การ ระดม ราชการทหาร เช่น ราชการ
ทัพ หรือ การ ผูก ซ้อม วิชายุทธ เป็น คน เพราะ ฉะนั้น นายทหารกองหนุน
จึง จะ ต้อง เด็ดอก สัตว์ แต่ผู้ ที่ เคย รับราชการ ใน กอง ประจำการ แล ยัง เป็น
ผู้มี กำลัง แล ความ สามารถ สัมควร กับ หน้าที่

ข้อ ๔ จำนวน นายทหาร กองหนุน ซึ่ง จะ ต้อง มี เท่าใด จะ ได้
กำหนด อัตรา ตาม คราว ที่ สัมควร กับ ทาง ราชการ ทหาร ที่ ดำเนิน อยู่

ข้อ ๕ นายทหารกองหนุน ต้อง พังบงคับ บัญชากรมทหาร ซึ่ง ตน ตั้ง กัด
เช่น เดียว กัน กับ นายทหาร ประจำการ ทุก ประการ

ข้อ ๖ ให้นายทหาร กองหนุน ได้รับพระราชทาน เงิน เบี้ยหวัด ๑ ใน ๔ แห่ง เงิน เดือน ใน เดือน ที่ สุด ที่ ได้รับ พระราชทาน อยู่ใน ขณะ รับ ราชการประจำ นั้น แต่ให้รวม เบี้ยจ่าย เป็น ปี ละ ๓ งวด แต่ ถ้า เข้า เป็น นายทหาร กอง หนุน หรือ ออกจาก ตำแหน่ง นายทหาร กอง หนุน ใน เมื่อ ยังไม่บรรจบรอบ แห่ง ปี ก็ให้ คิด เชื้อตาม ราย เดือน ที่ เป็น กองหนุน นั้น แม่นายทหาร กองหนุน ต้อง เข้า รับ ราชการ เมื่อใด ก็ ได้รับ พระ ราชทาน เงิน เดือน แด่ ประโยชน์ เหมือน เช่น นายทหาร ประจำ ภาร ส่วน เงิน เบี้ยหวัด ให้ ยก เด็ก เป็น ทัพ ไป

ข้อ ๗ อนุญาต ให้นายทหาร กองหนุน ไป อยู่ ตาม ภูมิจำเนา ตาม ประสงค์ ได้ แต่ เมื่อ ย้าย ภูมิจำเนา หรือ มี กิจ ไป ชั่ว คราว ตั้ง แต่ ๑๕ วัน ขึ้น ไป ต้อง รายงาน ให้ กรม ทหาร ทราบ ตาม ดัง กติ แต่ กรม ต้อง ส่ง รายงาน ตาม ดัง ขัน จน ถึง เจ้านาย เพื่อ ได้ ส่ง หมาย ชี้ ว่าเป็น สำคัญ

ข้อ ๘ นายทหาร กองหนุน ผู้ใด ประกอบ การ เติงชีพ อย่างใด ตลอด ถึง การ รับจ้าง ใน บริษัท แด่ บุคคล กติ ต้อง แจ้ง ให้ กระทรวง ทหาร เว็ ทราบ ก่อน ที่ ได้ ทำ การ นั้น แต่ ถ้า นาย ทหาร กอง หนุน ผู้ใด จะ เข้า รับ ราชการ ใน กระทรวง หนึ่ง กรมใด ต้อง ได้ รับ อนุญาต จาก กระทรวง ทหาร เว็ ก่อน

ข้อ ๙ 12/10/2566 แม่นการ สังคราม เกิดขึ้น ถึง จะ ไม่ ได้ รับ ค่า สังกะ ษณ์ ร้อง

ประการใด นาย ทหาร กอง หนุน ต้องไป พัง ราชการ ที่ กรม ทหาร โดย เว็ด
ที่ สุด ที่ จะ ไป ได้

ขย ๑๐ บุรพา นายทหาร กองหนุน คง มี เครื่อง ยศ ทหาร ตาม ที่
กระทรวง ทหาร เว็ด ได้ จ่าย ได้ สำหรับ ตัว นั้น ให้ ครบ บริบูรณ์ เพ็ด ไซ
แต่ ง ใน เวลา ที่ มี ราชการ ทหาร

ขย ๑๑ ในการ พระราช พิธ ี ถิ่น น้า พระ พิพฒน สัตยา ธิษฐาน บณะ ๒ ครั้ง
ให้ นายทหาร กองหนุน ที่ อยู่ ใน กรุง เทพ ฯ รับ พระราชทาน น้า พระ พิพฒน
สัตยา ธิษฐาน ที่ วัด พระศรีรัตน ค้า สดารา ม หรือ ที่ กระทรวง ทหาร เว็ด
ตาม ควร กับ เหตุ การณ์ ส่วน ผู้ ที่ อยู่ นอก กรุง เทพ ฯ อนุญาต ให้ รับ
พระราชทาน น้า พระ พิพฒน สัตยา ธิษฐาน ใน เมือง ที่ อยู่ นั้น ได้

ถ้า เจ็บ บ่อย หรือ มี เหตุ จำ เปน ที่ จะ ไป รับ พระราชทาน น้า พระ พิพฒน
สัตยา ธิษฐาน ไม่ได้ ด้วย ประการ ไต ๆ แลว ต้อง แจง ความ ให้ กรม ทหาร
ทราบ ตาม ดั่ง กัด ทุก คราว

อนึ่ง บุรพา ผู้ ที่ ได้ รับ พระราชทาน น้า พระ พิพฒน สัตยา ธิษฐาน ต้อง
ลง ชื่อ ไว้ ที่ กรม ชั่ง ตัน สังกัด นั้น ถ้า รับ พระราชทาน น้า พระ พิพฒน สัตยา
ธิษฐาน ใน เมือง อื่น ซึ่ง กรม ทหาร มิ ได้ ตั้ง อยู่ ก็ ต้อง มี จดหมาย รายงาน
ให้ กรม ทหาร ทราบ ตาม ดั่ง กัด ทันท

ขย ๑๒ นายทหาร กองหนุน ผู้ ไต มิ ได้ รับ พระราชทาน น้า พระ พิพฒน

ตั้งยาริชฐาน แต่ไม่ได้แจ้ง เหตุจำเป็น ให้กรมทหารทราบตามสังกัด หรือได้รับพระราชทาน นำพระพิพัฒน์ดิศยาริชฐาน แต่ไม่ได้ลงชื่อ หรือ รายงานให้กรมทหาร ทราบกิต্ত ถ้าในปี ๑ ชาติ ๑ ครั้ง ให้ตัดเงินเบียดหัวถึง จำนวนปี ชาติ ๒ ครั้ง ตัดทั้งปี

ข้อ ๑๓ บรรดา นายทหาร ซึ่ง ออกจาก ตำแหน่ง ประจำการไป เป็น นายทหาร กองหนุน นั้น เมื่อ มีอายุครบ กำหนดที่ กล่าวไว้ข้าง ท้าย

ข้อ ๑๓ นี้ ผู้นั้น ต้อง ออกจาก กองหนุนไป เป็น นายทหาร นกค ราชการ ไม่ได้รับ พระ ราชทาน เงิน เบียดหัวถึง กองหนุน ดังต่อไปนี้ มีกำหนดอายุ ดังนี้

- (๑) นายเวือตรี นายเวือโท อายุครบ ๕๐ ปี
- (๒) นายเวือเอก อายุครบ ๕๕ ปี
- (๓) นายพวฉา อายุครบ ๖๐ ปี
- (๔) นายพลเวือ อายุครบ ๖๕ ปี

แต่ กระทรวงทหารเรือ จะมี คำสั่ง ให้ นายทหารกองหนุน ออกจาก ตำแหน่งก่อน เมื่อ มีอายุครบ กำหนด ด้วย เหตุที่ สัมควร ก็ได้

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ ๑๙ มิถุนายน รัตนโกสินทร ศก ๑๓๐ เป็นต้นไป

คำดำไว้การกระทรวงทหารเรือ

วัน พุฒ ที่ ๒๑ มิถุนายน รัตนโกสินทร ศก ๑๓๐

(ลงพระนาม) บริพัตร

นายพลเวือเอก เสนาบดีกระทรวงทหารเรือ

ประกาศ

โอน การปกครอง เมืองเชียงดาว ไปขึ้น มณฑลอุดร

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงดำรงราชานุภาพ เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย รับ พระบรมราชโองการ ได้เกล้าฯ ให้ประกาศให้ทราบทั่วกัน ว่า เมือง เชียงดาว ซึ่ง ขึ้น แก่ มณฑลพิษณุโลก เวล นี้ เป็น ที่ ห่างไกล จาก ที่ ตั้ง ศาลารัฐบาล มณฑลพิษณุโลก เจ้าพนักงาน ที่ มณฑลไปตรวจตราไม่ทั่วถึง เปน การลำบาก แก่ มณฑลพิษณุโลก ที่ จะ ปกครองเมือง เชียงดาว ให้เจริญยิ่งขึ้น แต่เมือง เชียงดาว นี้ อยู่ ใกล้กับ เขตรัชมณฑลอุดร จึง ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ โอน การ ปกครองเมือง เชียงดาว จาก มณฑลพิษณุโลก รวม กับ เมืองเดยโพน มณฑลอุดร เพื่อ สอดคล้อง ราชการ สืบไป

ประกาศ มา ณ วันที่ ๒๓ มิถุนายน รัตนโกสินทร์ ศก ๑๓๐

(ลงพระนาม) ดำรงราชานุภาพ
เสนาบดี กระทรวงมหาดไทย

ประกาศกระทรวงนครบาล

ว่าด้วย ผู้ ที่ ปลุกสร้าง สิ่ง ที่ ผิด ถ้า หลีก เขตคลอง ออกไป
ให้ รับ จัดการ รัช ฤทธอน เสีย ให้ เด็ดจ ภาย ใน กำหนด ๒ เดือน

เจ้าพระยามรรษ ^{๑๒๑๐๙๕๕๖๖} เสนาบดีกระทรวงนครบาล ขอประกาศให้ ประชาชน

ทราบทั่วกันว่า บรรดาคลองต่าง ๆ ในกรุงเทพมหานคร บางคลอง
 ก็ได้มีเขื่อนเป็นเขตคดของอยู่แล้ว ส่วนคลองใดที่ยังไม่ได้มีเขื่อน
 เป็นเขต ก็ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้กระทรวงโยธาธิการ
 บัญญัติหมายเขตคดของขึ้นไว้เป็นหลักฐาน เพื่อบ่งกันมิให้ผู้ใด
 หนึ่งปลูกสร้างเรือนโรงร้านพะเพิง หรือปลูกทอดไม้ซอมต่งต่าง
 ออกไปนอกเขตได้เป็นอันขาด ดังมีความแจ้งอยู่ในประกาศสำหรับ
 กว บัญญัติหมายเขตคดของ ถึงวันที่ ๙ มิถุนายน รัตนโกสินทร
 ศก ๑๑๗ นั้นแล้ว

บัดนี้มคดของ บางคลอง ที่มบัญญัติหมายเขตคดของไว้แล้ว หรือมี
 เขื่อนมีกำแพงกันเขตรไว้เป็นหลักฐาน ที่เห็นปรากฏแล้วนั้น มีผู้
 ได้บุกเสาะปลูกสร้างเรือนโรงร้านพะเพิง หรือปลูกทอดไม้ซอมต่งต่าง
 ออกไปนอกเขต บัญญัติหมายเขตคดของ เป็นอันมาก เป็น การฝ่าฝืน
 ต่อประกาศที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น แลเรือนโรงร้านพะเพิงก็ได้ปลูก
 สร้างขึ้นไว้แล้วนั้นแล้ว ตูรก รุง รังไม่เรียบร้อย แลเป็นที่กีดขวาง
 แก่การสัญจรไป มาของ มหาชนในทางเรือ เป็น การผิดต่อกฎหมาย
 ขาดอาชกประการหนึ่ง

เพราะฉะนั้น จึงขอประกาศตักเตือนมา ให้บรรดาเจ้าของเรือน
 โรงร้าน พะเพิง แลสิ่งต่าง ๆ ที่ได้ปลูกสร้างต่งต่างสิ่ง ซึ่งปรากฏว่าเป็น
 เขตคดของไว้แล้วนั้น รับผิดชอบ รื้อถอน เรือนโรงร้าน พะเพิง ออกเสีย
 ให้เรียบร้อยภายในกำหนด ๒ เดือน นับตั้งแต่วันที่ได้อประกาศมานี้

๒2/10/2566

ศก ๑๓๐

หน้า ๑๒๕

เป็นต้นไป ถ้าเจ้าของที่ยังละเลยเพิกเฉยเสียไม่จัดการ หรือ ถอน เวียน
โรงงาน พระเพลิง ของ คนให้แล้วเสร็จ เมื่อ พ้น กำหนด แล้ว เจ้าพนักงาน
จะได้จัดการ ตาม น้่าที่

ประกาศ มา แต่ กระทรวงนครบาล ณ วันที่ ๑๖ มิถุนายน วันพฤหัสบดี
ศก ๑๓๐

ประกาศตั้งตำแหน่งเสนาบดีที่ปรึกษา

ตำแหน่งราชเลขาณุกการ แต่ อธิบดี กรมพระคลังข้างที่

มี พระบรมราชโองการ ดำรัส เห็นเกล้า ฯ สั่งว่า พระเจ้าบรมวงศ์เธอ
กรมขุนธมมคตอมรพันธุ์ ประชวร มี พระอาการ จะหาย ได้ช้า หมอ แนะนำ
ให้ ทรง หยุด พัก ราชการ พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมขุนธมมคตอมรพันธุ์
ได้ ขอ พระ ราชทาน กราบ ถวาย บังคม ถา ออกจาก ตำแหน่ง ราช เลขา ณุกการ
แต่ อธิบดี กรมพระคลังข้างที่ ทรง พระราชดำริเห็นว่า เป็นการ ควรอยู่ แล้ว
ที่จะ พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้ พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมขุนธมมค
ตอมรพันธุ์ กราบ ถวาย บังคมถา ออกจาก เพื่อจะได้ มีโอกาส ทรง พัก ผ่อน
ตาม พระประสงค์ แต่ พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมขุนธมมคตอมรพันธุ์ เป็น
ผู้ที่ ทรง ทราบ ละเอียด ชนบ ชรรวมเนียมใน ทาง ราชการ มาก ยัง จะ
ต้อง ทรง ธุาไครย เป็น ที่ ปรึกษา ราชการ ต่อไป สัมควร จะ ทรง ตั้งไว้ ใน
ตำแหน่ง เสนาบดี ที่ ปรึกษา ส่วน ตำแหน่ง ราชเลขาณุกการ แต่ อธิบดี กรม
พระคลังข้างที่ ทรง พระราชดำริ เห็น ว่า พระเจ้าพี่ยาเธอ กรมหมื่น

ปราจีนกิตติบัตรสมควร จะ เป็น ราชเสนาบดีการ พระยาสุภภรณ์บรรณสาร
สมควร จะ เป็น อธิบดี กรมพระคลังข้างที่ ค่อยไปได้

จึง ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทาน พระบรมราชานุญาตให้
พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมขุนลุ่มมตอมรพันธุ์ กราบ ถวาย บังคมตา ออก
จากตำแหน่ง ราชเสนาบดีการ แล อธิบดี กรมพระคลังข้างที่ ทรง ตั้ง ให้เป็น
ตำแหน่งเสนาบดีที่ปลุกษา แลให้พระเจ้าพี่ยาเธอ กรมหมื่นปราจีนกิตติบัตร
เป็น ราชเสนาบดีการ พระยาสุภภรณ์บรรณสาร เป็น อธิบดี กรมพระคลัง
ข้างที่ ตั้ง แต่ บัด นี้ไป

ประกาศ มา ณ วัน เสาร์ ที่ ๒๔ มิถุนายน รัตนโกสินทรศก ๑๓๐

พระราชบัญญัติระเบียบถนันท

ข้าราชการฝ่ายพลเรือน

ร.ศ. ๑๓๐

มี พระบรมราชโองการ ใน พระบาท สมเด็จพระปรเมนทร มหาอริยราช
พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้าฯ ให้ประกาศให้ทราบทั่ว
กันว่า ระเบียบถนันท ข้าราชการ ทั้ง ฝ่าย ทหาร แลพลเรือน แต่โบราณ มา
ยศ แต่ บรรดาศักดิ์ ย่อม รวม อยู่ใน ตำแหน่ง ที่ รับราชการ เมื่อ ย้าย
ตำแหน่ง ข้าราชการ คนใด ก็ต้อง เปลี่ยน ทั้ง ยศ แต่ บรรดาศักดิ์ ข้าราชการ
คน นั้นไปให้ตรง กับ ตำแหน่งใหม่ทุกคราว ครั้น เมื่อ ระเบียบราชการ

12/10/2566

ได้แก่ ไซ เป็ถึยง เป็ถึง โดย ถำถึบ มา มีตำแหน่ง ขำราชกร มก ชัถึน
 ระเบ็ยบ บรธาศักถึค อยำง โบรมณ เป็ถึ ที่ ชัด ชัถึง เมื่อ ถึง กรมยทุทขนากกร
 พระบาทสมเด็จพระพุทธุเจำหดวง จัถึงได้ทรง พระกรุณาไปรดให้ถึง
 ระเบ็ยบ ยศ ขำราชกร ฝ่ายทหาร เป็ถึ นายพล นายพัน นายร้อย นายถึบ
 แยก ยศ ออก เป็ถึส่วนหนึถึงต่างหากจากบรธาศักถึค แต่ให้บรธาศักถึคต่าง
 หาก จาก ตำแหน่ง ถึค มา เมื่อ ณวันที่ ๑๕ มีนาคม รติถึน โถถึนทรศก. ๑๑๗
 พระบาทสมเด็จพระพุทธุเจำหดวง ได้ทรง พระกรุณาไปรดให้ถึง พระราช
 บัญญัติ ระเบ็ยบ บรธาศักถึค กำหนด ถำถึนศร ฝ่าย พลเรือ นให้ มียศ เป็ถึ
 ชัถึนที่ ๑ ที่ ๒ ที่ ๓ คดยำกับ ถำถึบ ขำราชกร ฝ่าย ทหาร แต่ยังไม่
 ได้ แยก ยศ บรธาศักถึค แต่ ตำแหน่ง ให้ ชัด เจน ทรง พระราชดำริให้ เห็น ว่า
 สมควร จะ แกะ ไซ พระราชบัญญัติ ระเบ็ยบ ถำถึนศร ขำราชกร ฝ่าย พลเรือ
 ให้ เร็ยบ ร้อย จัถึง ทรง พระกรุณาไปรดเกดถำ ถึ ให้ถึทรา พระราชบัญญัติ
 ถึบไปถึง นีว่า

มาตรา ๑ พระราชบัญญัติ นีให้ เร็ยกว่า พระราชบัญญัติ ถำถึนศร
 ขำราชกร ฝ่าย พลเรือ น ร. ศ. ๑๓๐

มาตรา ๒ ให้ ไซ พระราชบัญญัติ นีถึงแต่ วันที่ ได้ ประกาศ เป็ถึ ต้นไป
 ถึงแต่ วันที่ ได้ ไซ พระราชบัญญัติ นี ให้ ยก เด็ก พระราช
 บัญญัติ ระเบ็ยบ บรธาศักถึค ร. ศ. ๑๑๗ เด็ย ให้ พระราช
 บัญญัติ นี แทน

มาตรา ๓ ระเบียบ ถานันดร ข้าราชการ ฝ่ ย พด เรือ น นั้น ให้ มี กำหนด เป็น ๓ อย่าง คือ ยศ อย่าง ๑ บรรดาศักดิ์ อย่าง ๑ ตำแหน่ง อย่าง ๑

มาตรา ๔ ยศ คือ ถานันดร ชั้น เป็น ที่ กำหนด ระเบียบ ดังต่อไปนี้ กำหนด เป็น ๑๐ ชั้น คือ

- ๑ มหาอำมาตย์เอก เทียบเท่า นายพลเอก ทหารบก
- ๒ มหาอำมาตย์โท เทียบเท่า นายพลโท ทหารบก
- ๓ มหาอำมาตย์ตรี เทียบเท่า นายพลตรี ทหารบก
- ๔ อำมาตย์เอก เทียบเท่า นายพันเอก ทหารบก
- ๕ อำมาตย์โท เทียบเท่า นายพันโท ทหารบก
- ๖ อำมาตย์ตรี เทียบเท่า นายพันตรี ทหารบก
- ๗ รองอำมาตย์เอก เทียบเท่า นายร้อยเอก ทหารบก
- ๘ รองอำมาตย์โท เทียบเท่า นายร้อยโท ทหารบก
- ๙ รองอำมาตย์ตรี เทียบเท่า นายร้อยตรี ทหารบก
- ๑๐ ราชบุรุษ เทียบเท่า นายตบ ทหารบก

มาตรา ๕ ยศ นั้น เป็น ยศ ประจำ ตัว อย่าง ๑ ยศ ประจำ ตำแหน่ง อย่าง ๑ ยศ ประจำ ตัว คือ ทรง พระกรุณาโปรดคังให้ ผู้ใด มี ยศ ชั้นใด ก็ให้ผู้นั้น อยู่ใน ยศ ชั้น นั้น ตลอด เวลา ที่ พต พระราชหฤทัย ถ้วน ยศ ประจำ ตำแหน่ง นั้น ตำแหน่ง

ใดได้ทรง พระกรุณาให้กำหนดว่ามียศชั้นใด เมื่อผู้ใด
รับราชการในตำแหน่งนั้น ก็ให้มียศตามที่กำหนดประจำ
ตำแหน่งไว้ ตลอดเวลาที่รับราชการ อยู่ในตำแหน่งนั้น
เมื่อผู้หนึ่ง ออกจากตำแหน่งนั้น เมื่อใด ก็เป็นอัน ออกจาก
ยศประจำตำแหน่งนั้นด้วย

มาตรา ๖ ยศ มหาวชิรมาศย์ อามาศย์ รอง อามาศย์ ที่ เป็น ยศ
ประจำตัว นั้น ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ตั้ง ด้วย
พระราชทานสัญญาบัตร ถ้า เป็นยศประจำตำแหน่ง ไม่
มีสัญญาบัตร แต่ ราชบุรุษ นั้น เจ้ากระทรวง ตั้ง

มาตรา ๗ บรรดาศักดิ์ ชื่อ อานันดร ที่ พระราชทาน ป็น บำเหน็จ
แก่ผู้ มีความชอบ ให้ มีราชทินนาม เป็น เจ้าพระยา
พระยา พระ หาดวง ชุน เป็นต้น อยู่ตลอดเวลาที่พอ
พระราชหฤทัย ผู้ มียศใน ตำแหน่ง ราชการไม่จำเป็น จะต้อง
มีบรรดาศักดิ์ ทุกคน

บรรดาศักดิ์ นั้น ถ้า ราชการ มี ยศ แต่ ชั้น รอง อามาศย์
ขึ้นไป พระราชทานสัญญาบัตร ตั้ง ถ้า เป็น ชั้น ราชบุรุษ
ทรง พระกรุณาโปรดให้ เสด็จมาตั้ง เจ้า กระทรวง ทำ ประทวน ตั้ง

มาตรา ๘ ตำแหน่ง คือ อานันดร อันเป็น เครื่อง กำหนด อำนาจ แล
หน้าที่ ใน กระทรวง ทบวงการ ตั้ง เช่น เป็น เสด็จมาตั้ง เป็น

ปลัดทูลฉลอง หรือเป็นเจ้ากรม ปลัดกรม เป็นต้น ตาม
 ทำเนียบแต่จำนวน ฮัตตรา ซึ่ง ได้กระวาง เป็น แบบแผน โดย พระ
 บรมราชานุญาต ตำแหน่งข้าราชการฝ่ายพลเรือนให้มีกำหนด
 เป็น ๓ ชั้น ทุก ๆ กระทรวง คือ ชั้น ตัญญาบัตร ชั้น ๑
 ชั้น ราชบุรุษ ชั้น หนึ่ง ๑ แต่ชั้น เสมียน พนักงาน ชั้น ๑
 ตำแหน่งใด ๆ ควร เป็นชั้น ตัญญาบัตร ตำแหน่งใด ๆ ควร
 เป็น ชั้น ราชบุรุษ แต่ตำแหน่งใด ๆ ควร เป็นชั้น เสมียน
 พนักงาน ให้เจ้ากระทรวง กระ แต่เมื่อได้รับพระราชทาน
 พระบรมราชานุญาตแล้ว จึงให้ตั้ง เป็น ฮัตตราตำแหน่งใน
 กระทรวง นั้น ๆ

ตำแหน่ง ข้าราชการชั้น ตัญญาบัตรนั้น ควรแก่ผู้ ที่ได้รับ
 พระราชทาน ตัญญาบัตรยศ ถ้า เป็น ตำแหน่ง ชั้น ฮัน ฮัมควร
 แก่ ยศ รองอำมาตย์ตรี กิตติ รองอำมาตย์โท กิตติ อ่างลง
 แต่เจ้ากระทรวง เห็น ว่าผู้ ที่ เป็น ตำแหน่ง นั้นยังไม่ถึง เวลาอัน
 สมควร รับ พระราชทาน ตัญญาบัตรยศ จะให้เป็นผู้ รังการ
 ไป ก่อน ก็ได้ ผู้ รัง เช่นนี้ มยศ เสมอ ชั้น ราชบุรุษ

มาตรา ๑๙ ใน การที่จะ เรียง ลำดับ ข้าราชการ นั้น ให้เรียง ลำดับโดย
 กำหนดดังนี้ คือ

ข้อ ๑ ให้ ถ้อย ยศ เป็น ลำดับ ถ้อย บรรดาศักดิ์ ผู้มี
 ยศสูง แม้บรรดาศักดิ์จะ ต่ำกว่า ก็ให้ ย้อย หน้า ผู้มี บรรดาศักดิ์ สูง

ยกตัว อย่าง ตั้ง ผู้ มี ยศ เป็น ข้ามาตย์ ตริ มี บรรดาศักดิ์ เป็น ชุน
ให้ อยู่ นำ ที่ มี ยศ เป็น รองข้ามาตย์ เอก แม่ มี บรรดาศักดิ์
เป็น ทอดง

ข้อ ๒ ถ้ายศ แด บรรดาศักดิ์ เล่มอกัน ผู้ ได้รับ
พระราชทาน เครื่องราชอิสริยาภรณ์ ชั้น สูง อยู่ นำ ผู้ ได้รับ
พระราชทาน เครื่องราชอิสริยาภรณ์ ต่ำ กว่า ยกตัว อย่าง
ตั้ง ผู้ มี ยศ เป็น มหาข้ามาตย์ ตริ แด บรรดาศักดิ์ เป็น พระยา
ด้วยกัน ผู้ หนึ่ง ได้รับ พระราชทาน เครื่องราชอิสริยาภรณ์
จุลจอมภรณ์ อีก ผู้ หนึ่ง ได้รับ พระราชทาน เครื่องราช
อิสริยาภรณ์ จุลจุมภรณ์ ผู้ ที่ ได้รับ พระราชทาน เครื่อง
ราชอิสริยาภรณ์ จุลจุมภรณ์ ได้ อยู่ นำ

ข้อ ๓ ถ้ายศ บรรดาศักดิ์ แด เครื่องราชอิสริยาภรณ์
เล่มอกัน ให้ ผู้ ที่ ได้รับ พระราชทาน สัญญาบัตร ยศ ชั้น น้อย ก่อน
อยู่ นำ ผู้ ที่ ได้รับ พระราชทาน ที่ หลัง

มาตรา ๑๐ ข้าราชการ ที่ ย้าย ตำแหน่ง กิตติ หรือ ออกจาก ตำแหน่ง
โดยมิได้ ถูก ถอด ถิ่น กิตติ ยศ ประจำตัว แด บรรดาศักดิ์
คง อยู่ อย่าง เดิม

ประกาศ มา ณ วันที่ ๑ กรกฎาคม รัตนโกสินทร ศักราช ๑๓๐

12/10/2563
เป็น วันที่ ๒๓.๑ ใน รัชกาลปัจจุบันนี้

พระราชกำหนดเครื่องแต่งตัว

ข้าราชการพลเรือน ร.ศ. ๑๓๐

มีพระบรมราชโองการ ให้นพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระอัฐมรามาธิบดินทร ให้ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า ทรงพระราชดำริเห็นว่า เครื่องแต่งตัวสำหรับยศและเครื่องหมายลำดับชั้นยศข้าราชการพลเรือนนั้น สมควรจะให้เป่งแบบแผนทั่วทุกกระทรวง ส่วนข้าราชการในราชสำนักนั้น ก็ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งพระราชกำหนดวงระเบียบแบบแผนไว้ แต่ในวันที่ ๑ มกราคม ร.ศ. ๑๒๙ แล้ว บัดนี้จึง ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งพระราชกำหนดเครื่องแต่งตัวสำหรับข้าราชการพลเรือนในกระทรวงอื่นต่อไป ดังนี้

หมวดที่ ๑

ว่าด้วยการใช้พระราชกำหนด

- มาตรา ๑ พระราชกำหนดนี้ให้เรียกว่า พระราชกำหนดเครื่องแต่งตัวข้าราชการพลเรือน
- มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชกำหนดนี้ตั้งแต่วันที่ ได้ประกาศเป็นต้นไป เมื่อได้ใช้เครื่องแต่งตัวตามพระราชกำหนดนี้แล้ว ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติเครื่องแต่งตัวข้าราชการพลเรือนหัวเมือง ร.ศ. ๑๑๙ พระราชกำหนดเครื่องแต่งตัวข้าราชการพลเรือนในกระทรวงโยธาธิการ ร.ศ. ๑๒๔ และประกาศให้ใช้

วัตถุประสงค์ เครื่อง แต่ง ตัว ข้าราชการ พลเรือนใน กระทรวง โยธา
ธิการ ร.ศ. ๑๒๕ ให้ ใช้ พระราชกำหนดนี้ แทน สืบไป

มาตรา ๓ ข้าราชการในราชสำนักนี้ แด่ ข้าราชการ กระทรวง ต่าง
ประเทศ ให้ ใช้ เครื่อง แต่งตัว ตามยศ ตาม แบบ อย่างใน
กระทรวง นั้น ๆ ไม่ ต้อง ใช้ เครื่อง แต่งตัว ตาม พระราช
กำหนดนี้

มาตรา ๔ ข้าราชการ พลเรือน ที่มี ยศ ตาม พระราชบัญญัติ ระเบียบ
दानันตริ ร.ศ. ๑๓๐ นั้น ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ
ให้ แต่ง เครื่อง แต่งตัว ตาม ยศ ซึ่ง กำหนดไว้ ใน พระราช
กำหนดนี้ ตลอดเวลาที่ ย้าย ในตำแหน่ง ราชการ เมื่อ เวลา
ออก นอก ตำแหน่ง แล้ว ถ้า เดิม ได้รับ พระราชทาน พระบรม
ราชานุญาต พิเศษ จะ แต่ง เครื่อง แต่งตัว ตาม ยศ อย่าง ถ้าว
ไว้ใน พระราชกำหนดนี้ ไม่ได้

มาตรา ๕ ข้าราชการ พลเรือน นอก ตำแหน่ง ซึ่ง ได้รับ พระราช
ทาน พระบรมราชานุญาต ให้ แต่ง ตัว ที่ กำหนดไว้ ใน พระ
ราชบัญญัติ นี้ กิต ข้าราชการ ที่ เคย ใช้ เครื่อง แต่งตัว เขา เข้า
ตาม เพศ ตามชาติ ดัง เช่น ข้าราชการ ที่ เป็นพรหมณ์ ใ
มวย หรือ เป็น คน ไร่ เมือ แด เป็นแขก เป็นญวน เคย สวม เสื้อ
ยาว เฝ้า กิต ให้ แต่ง เครื่อง แต่งตัว อย่าง ที่ ใช้ ใน ราชการ
แต่ ก่อน มา

หมวดที่ ๒

ว่าด้วยเครื่องแต่งตัว

มาตรา ๖

เครื่องแต่งตัว ข้าราชการ ชั้นราชบุรุษ

ข้อ ๑ มีหมวก กับ ทรงหม้อคาดสีดำ แถบรอบ

หมวกพندا ขดบสีดำ กระทรง กิ่ง ข้างข้าง ข้างบน กระบัง

หน้าหนึ่งดำ มีสายรัดคาง แถบทอง กว้าง ๑ เซนติเมตร

มีตราพระศิวพาหิตต หน้าหมวก

ข้อ ๒ มีเสื้อผาขาวแบบราชการ คุมทองเกดยง ๕ เม็ด

มีแผ่นกำมะหยี่ติด ขวาง บ่าทั้ง ๒ ข้าง แผ่นกำมะหยี่ นพด

ตามกระทรง กว้าง ๔ เซนติเมตร ยาว ๑๑ เซนติเมตรครึ่ง

รูปตัดมุม ขดบแถบทอง กว้าง กิ่ง เซนติเมตร รอบ

ข้อ ๓ มีผานุ่งไหมสีน้ำเงิน

ข้อ ๔ มีกางเกง สีทึบคาดดำ ขาวดำ คัดแถบทอง

ถายไชยพฤษ์ กว้าง ๒ เซนติเมตร

ข้อ ๕ มีถุงเท้าขาว หรือดำ

ข้อ ๖ มีรองเท้า ๒ อย่าง อย่างที่ ๑ รองเท้าดำ

สำหรับใช้กับ กางเกง ขาวดำ อย่างที่ ๒ รองเท้าสูงสีดำ

หรือขาว หรือสีน้ำตาล สำหรับเวดานุ่งผ้า

มาตรา ๑๒๗๐/๒๕๖๖ เครื่องแต่งตัว ข้าราชการ ชั้น รอง ข้าราชการ

ข้อ ๑ มีหมวด ๒ อย่าง อย่าง ที่ ๑ หมวดเก็บ
ทรง หม้อคาด เช่น ถ้าว ถ้าว ใน มาตรา ๖ ข้อ ๑
อย่าง ที่ ๒ หมวด ขนตำใบพื (คือกแอต) ขดิม ขนถำ
ติด แพร่ จับ เป็น ดอกไม้ ดี ตาม กระจรอง เกรือง แต่ง ต้น
ของ ถัก ติด พระศรุตพ่าห์ ตรง ที่ต้น พับ ข้างต่าง

ข้อ ๒ มีข้อ ๒ อย่าง อย่าง ที่ ๑ เสื้อผ้าชาวแบบ
ราชการ แด แผ่นกำมะหยี่ ติดบ้าง เช่น ถ้าว ถ้าว ใน มาตรา ๖
ข้อ ๒ แต่แถบทอง ที่ ขดิม รอบ นั้น กว้าง ๑ เซนติเมตร
อย่าง ที่ ๒ เสื้อเต็มยศสักหลาดดำ ปรกติแถว ชายยาวเต็มขอเข้า
ตุ้มทอง เกตยง หน้า ๗ หลัง ๒ คอ ฟัน สักหลาดดำ บัก ต้นทอง
เป็น ถวด ขดิม ข้อมือ สักหลาดดำ บัก ถวดทองติด ข้างบน
กลาง ข้อมือ มี ด้าย บักทอง เป็น ข้อง สอด กำมะหยี่ ดี ตาม
กระจรอง แด มี ด้าย ทอง รูป ตาม กระจรอง ติด ทั้บ กำมะหยี่

ข้อ ๓ มี รัศประศคใหม่ ดี หน้าเงิน

ข้อ ๔ มี ฉาน่งใหม่ ดี หน้าเงิน

ข้อ ๕ มี กางเกง ชายยาว สักหลาดดำ ติด แถบ ทอง
ลายไชยพฤกษ์ กว้าง ๔ เซนติเมตร

ข้อ ๖ มี กระบี่ พดเวียน เกรือง ทอง

ข้อ ๗ มี ตุ้งเท้า เช่น ถ้าว มา ถ้าว ใน มาตรา ๖ ข้อ ๕

หน้า ๑๓๖

ปก ๑๓๐

มาตรา ๘ มีรองเท้า เช่น ก้าว มา แดง ใน มาตรา ๖ ข้อ ๖
เครื่อง แต่งตัว ข้าราชการ ชั้น อำมาตย์

ข้อ ๑ มีหมวก ๒ อย่าง คือ หมวก แกบ แด หมวก
ขนดำใบพับ เช่น ก้าว มา แดง ใน มาตรา ๗ ข้อ ๑

ข้อ ๒ มีเสื้อ ๒ อย่าง เช่น ก้าว มา แดง ใน มาตรา ๗

ข้อ ๓ มีตีนผ้า ที่ แผ่น กำมะหยี่ คิด ป่า เดิม แกบ ทอง
กว้าง ครึ่ง เซนติเมตร คิด กลาง ตาม ยาว อีก ด้าย ๑
แต่ เดิม เดิม ยศ สัก หาด ต่ำ คอ บัก ด้าย กระหนก ข้าง หน้า ข้าง

กระหนก ข้อ มือ มี กระหนก คอ ด้าย ข้าง ทั้ง ๒ ข้าง

ข้อ ๔ มีวัด ประเทศใหม่ ส่นำเงิน ขยับ ทอง ทั้ง ข้าง ต่าง
ข้าง บน

ข้อ ๕ มีผ้านุ่งใหม่ ส่นำเงิน

ข้อ ๖ มีกางเกง เช่น ก้าว มา แดง ใน มาตรา ๗

ข้อ ๗

ข้อ ๘ มีกระเป๋ พด เรือน เครื่อง ทอง

ข้อ ๙ มีถุงเท้า เช่น ก้าว มา แดง ใน มาตรา ๗

ข้อ ๑๐

ข้อ ๑๑ มีรองเท้า เช่น ก้าว มา แดง ใน มาตรา ๗

ข้อ ๑๒

มาตรา ๙ เครื่องแต่งตัวข้าราชการ ชั้นมหาอำมาตย์

ข้อ ๑ มีหมวก ๒ อย่าง เช่นกล่าวมาแล้วในมาตรา ๗

ข้อ ๑ แต่หมวกชนิดำใบพับ ใช้ติดขนนกขาว

ข้อ ๒ มีเสื้อ ๒ อย่าง เช่นกล่าวมาแล้วในมาตรา ๗

ข้อ ๒ ผิดกันแต่แผ่นกำมะหยี่ติดกับักทองรอบเสื้อ

เด็มยศสักหลาดดำ คอปักตายทองรอบข้อมือปักตาย

ทองรอบปักอกแดงชายข้างหลังเป็นกระหนกนาค ออกใช้

ลับขอแทนตุ้ม

ข้อ ๓ มีวชิระศตของต่วน

ข้อ ๔ มีพานงูใหม่สีน้ำเงิน

ข้อ ๕ มีกางเกง เช่นกล่าวมาแล้วในมาตรา ๗

ข้อ ๕ แต่แถบทองกว้าง ๕ เซนติเมตร

ข้อ ๖ มีกระบี่พลเรือนเขี้ยวทอง

ข้อ ๗ มีถุงเท้า เช่นกล่าวมาแล้วในมาตรา ๗ ข้อ ๗

ข้อ ๘ มีรองเท้า เช่นกล่าวมาแล้วในมาตรา ๗ ข้อ ๘

มาตรา ๑๐ ถ้าจะใช้เสื้อคลุมหนาว ให้ทำด้วยสักหลาดดำคอพับ

ที่คอหมายดีตามกระทรวง ชั้นมหาอำมาตย์ใช้ซับใน

แพรสีตามกระทรวงด้วย นอกนี้ไม่ต้องติดเครื่องหมาย

ยศอย่างอื่น

เครื่อง แต่งตัว อย่างอื่น ซึ่ง ไม่เป็น หลัก สำคัญ เช่น เสื้อ
 สำหรับใช้ เติร์ บา หมวก กั้น แดด เสื้อ สักหลาดใช้ สำหรับ
 ใน ถูคูหนาว หรือ เครื่อง ที่ ประกอบ เครื่อง แต่งตัว เพื่อ ความ
 เรียบร้อย แด เพื่อ สดวกใน การ บาง อย่าง แด บาง เวลา
 ซึ่ง ไม่ ได้ กล่าว ใน พระราชกำหนดนี้ โดย เฉพาะ นั้น ให้ เสนาบดี
 เจา กระทบรอง เป็น ผู้ รับ พระบรมราชโองการ กำหนด ให้ ใช้
 ตาม สมควร

หมวดที่ ๓

จำกัดด้วยเครื่อง หมายถึง แด หมายกระทบรอง

มาตรา ๑๑ ให้ มี ตราเงิน สำหรับ ติด ข้อมือ เสื้อ บัก แด ติด แผ่น
 ติด บ่า เป็น เครื่อง หมายถึง ชั้น เอก ติด ข้าง ตะ ๓ ดาว ชั้น โท
 ติด ข้าง ตะ ๒ ดาว ชั้น ตริ ติด ข้าง ตะดาว ๑ เหมือน กัน ทั้ง
 ชั้น มหาอำมาตย์ อำมาตย์ แด รอง อมาตย์

มาตรา ๑๒ ผู้ใด ได้รับ พระราชทาน คุณภักดี อภิเชษฐ พระนาม ทรง
 พระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทาน พระบรมราชานุญาตให้
 ใช้ คุณ นัน ติด เสื้อ ขาว รูป ราชกวาง ได้ ทุ เมื่อ

มาตรา ๑๓ ที่ เป็น เครื่อง หมายถึง ต่าง กระทบรอง นั้น ดังนี้ คือ

มหาดไทย	ตั้ง
กระต๊อ	ตั้งแดงขาด

	นครบาด	ดีนางน
	คลัง	ดีพา
	เกษตร	ดีเยว แก่
	ยุติธรรม	ดีชาว
	ธรรมการ	ดีเหลือง
	โยธา	ดีดีดหม
	ทหารเรือ	ดีงาม
มาตรา ๑๔	รูปเครื่องหมายต่างกระทรวง	ดี ดึง น
	มหาดไทย	ราชดี
	กระทรวงมหาดไทย	คชดี
	นครบาด	ดีง
	คลัง	นุกวายุภักษ์
	เกษตร	นาค
	ยุติธรรม	ดุขย์
	ธรรมการ	ธรรมจักร
	โยธา	วิคัถรรณ
	ทหารเรือ	ดีมอ

หมวดที่ ๔

ว่าด้วยกำหนดการแต่งตั้งเครื่องยศ

มาตรา ๑๕ ลักษณะแต่งตั้งตามยศ มหาอำมาตย์ อำมาตย์ รอง

12/10/2๕๖๖
 อำมาตย์ ดึง น คือ

ข้อ ๑ เต็มยศ หมวกชนิดำใบพับ เสื้อสักหลาดดำ
กางเกงสักหลาดดำ คอครีตประคต ชุดกระเป๋ รองเท้าดำ

ข้อ ๒ เต็มยศขาว ใช้เสื้อผ้าขาว รูปราชการ คัดงแผ่น
กำมะหยี่ที่ป่า นอกนั้น เหมือน เต็มยศ

ข้อ ๓ ครึ่งยศ หมวกเก็บ เสื้อแบบราชการ ผ้าขาว
คัตงแผ่น หมวยยศที่ป่า กางเกงดำ ชุดกระเป๋ รองเท้าดำ

ข้อ ๔ ขรรพมดา หมวกกันแดด เสื้อแบบ ราชการ ขาว
คัตงแผ่น กำมะหยี่ที่ป่า นุ่งผ้าไหมสีน้ำเงิน กุ้งเท้าขาว หรือ
ดำ รองเท้าขาว หรือ ขาว สั้น คัดงได้เหมือนกัน นี้ รวม
กุ้งเท้าดำ คัตง รวม รองเท้าดำ

มาตรา ๑๖

ลักษณะ แต่งตัวตามยศ ราชบุรุษ ดังนี้ คือ

ข้อ ๑ เต็มยศ หมวกเก็บ เสื้อผ้าขาว แบบราชการ
มีแผ่น กำมะหยี่คัตงป่า กางเกงดำ รองเท้าดำ

ข้อ ๒ ครึ่งยศ แต่งเหมือนเต็มยศ

ข้อ ๓ ขรรพมดา แต่งอย่างเช่นกั้วมดัวใน มาตรา ๑๕

ข้อ ๔

มาตรา ๑๗

ข้าราชการที่เป็น ชาวยุโรป เมื่อจะแต่ง เครื่องยศขรรพมดา
อนุญาตให้ ใช้กางเกง ผ้าขาว ขาวผา แทน นุ่งผ้าใหม่
สีน้ำเงินได้ นอกนั้นให้แต่ง อย่าง ที่ กั้วม มาแล้วใน

12/10/2566

มาตรา ๑๕ ข้อ ๔

หมวดที่ ๕

ว่าด้วยผู้กระทำความผิด ต่อ พระราชกำหนดนี้

มาตรา ๑๘

บุคคลผู้ใด หรือ พวกใด บรรดาที่ ไม่มีศัตาม พระ
 ราชบัญญัติ ระเบียบ ภาณบัตรคดี ศก. ๑๓๐ แต่ มิได้รับ
 พระราชทาน พระบรมราชานุญาต เป็น พิเศษ แต่ง ตัวเอง กัด
 หรือ บุคคลผู้ใด จะจัด ให้ผู้ใด ผู้หนึ่ง ที่ ไม่มีศัตาม พระราช
 บัญญัติ ระเบียบ ภาณบัตร ศก. ๑๓๐ หรือ มิได้รับ พระราชทาน
 พระบรมราชานุญาต พิเศษ แต่ง กัด ด้วย เครื่อง แต่งตัว อัน
 ต้อง ด้วย พระราชกำหนดนี้ บุคคลผู้หนึ่ง หรือ พวกหนึ่ง มี
 ความผิด ให้จำไว้ ไม่เกิน ๑ ปี หรือ ให้ปรับเป็น เงิน
 ไม่เกินกว่า ๕๐๐ บาท หรือ ทั้ง จำ แต่ ปรับ ด้วย ตาม ความ
 ผิด มาก แต่ น้อย

หมวดที่ ๖

ว่าด้วย การ รักษา พระราชกำหนด

มาตรา ๑๙

ให้เสนาบดี เจ้ากระทรวง เป็น ผู้รักษา การ ให้เป็น
 ไปตาม พระราชกำหนดนี้
 ประกาศ มา ณ วันที่ ๑ กรกฎาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๓๐
 เป็น วันที่ ๒๓๓๓ ใน รัชกาลปัจจุบันนี้

พระราชกำหนดเสียศรัย

มีพระบรมราชโองการ ใน พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระอัฐมรามาธิบดินทร
 พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้าฯ สั่งว่า เสียศรัยเป็น
 เครื่องแต่งตัวในงานเต็มยศใหญ่แต่โบราณมา แต่บัดนี้ได้โปรดให้
 มีเครื่องแต่งตัวตามตติยยศข้าราชการผู้ใหญ่ผู้น้อย ทั้งฝ่ายทหาร
 พลเรือนจัดให้เป็นระเบียบเรียบร้อย ทรงพระราชดำริเห็นว่า การ
 ที่จะใช้เสียศรัยนั้น สืบควรจะมีพระราชกำหนดไว้ ให้เป็นระเบียบ
 เสียด้วย จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชกำหนดไว้
 ดังต่อไปนี้

- มาตรา ๑ พระราชกำหนดนี้ให้เรียกว่า พระราชกำหนดเสียศรัย
- ร.ศ. ๑๓๐
- มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชกำหนดแต่วันที่ได้ประกาศเป็นต้นไป
- มาตรา ๓ เมื่อได้ใช้พระราชกำหนดนี้แล้ว ให้ยกเลิกความใน
 มาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติเครื่องราชอิสริยาภรณ์
 สำหรับตระกูลจุลจอมเกล้า ส่วนฝ่ายนำซึ่งได้ประกาศ
 เมื่อ ณ วันอาทิตย์ที่ ๑ ตุลาคม ร.ศ. ๑๑๒ นั้นเสีย

มาตรา ๔ ผู้ที่จะส่งรวมเสด็จยุยงนั้น ค่อยไปให้ส่งรวมได้แต่ผู้มี
บรรดาศักดิ์ หรือ มีตำแหน่ง หรือ อยู่ในจำพวกที่ได้รับ
พระราชทาน พระบรมราชานุญาต ซึ่งกล่าวไว้ใน พระราช
กำหนดนี้

มาตรา ๕ ผู้ที่จะส่งรวมเสด็จยุยงได้ โดยบรรดาศักดิ์นั้น คือ ผู้ที่
ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นสูง นับตั้งแต่ชั้น
ทุติยจุลจอมเกล้า หรือ จตุตถาภรณ์ หรือ จุลสุภรณ์
ขึ้นไป

ผู้ที่จะส่งรวมเสด็จยุยงได้ โดยตำแหน่งนั้น คือ

ข้อ ๑ ผู้พิพากษาทุกชั้น ให้ส่งรวมเสด็จยุยงในเวลา
แต่ง เต็มยศ ทุกเมื่อ

ข้อ ๒ พระบรมวงษานุวงศ์ และข้าราชการผู้ชำน
ประกาศ หรือ ชำนคำถวายไชยมงคลในชั้น เวลา ฉเพาะ กาด

ข้อ ๓ ข้าราชการ เข้าในหน้าที่ พระราชพิธี อันมีกำหนด
ให้ส่งรวมเสด็จยุยง

มาตรา ๖ ถ้าผู้ที่จะส่งรวมเสด็จยุยงนั้น ถ้าเป็น ผู้มีหน้าที่ กระทำ
การพิธีให้ส่งรวมทั้งตัว หรือ ส่งรวมเพียง บ่า อย่างใด อย่าง
หนึ่ง ตามควร แก่กิจ ถ้าไม่มีหน้าที่ กระทำการพิธี จะ
ส่งรวมทั้ง ตัว หรือ จะ ห่ม ครุฑให้ต่อก็ได้เหมือนกัน

มาตรา ๗ เจ้านาคที่ จะบรรพชา นั้น ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทาน พระบรมราชานุญาต ให้ตั้งรวม เลือกรวยตาม ประเพณี ที่มี มาแต่โบราณได้ แต่ห้ามไม่ให้ ให้เลือกรวย เกิน บรรดาศักดิ์ ถ้าแต่เจ้านาค มี บรรดาศักดิ์ไม่เทียบถึง ชั้น นายร้อย ทหารบก หรือ นายเรือ ทหารเรือ หรือ รอง อำมาตย์ ฝ่าย พด เรือ่น ให้ตั้งรวมได้แต่เพียง เลือกรวย ชั้น ตริ

มาตรา ๘ พระบรมวงษานุวงศ์ นับแต่ หม่อมเจ้าขึ้นไป ซึ่ง ทรงศักด์ิ หรือ ตำแหน่ง คอว ทรง ฉดอง องค์ ทรุย นั้น ให้ทรง ฉดอง พระองค์ ทรุย พระราชวงษ ผลิต กับเลือกรวย เสด่นามาตย์ ดังนี้ คือ
 ข้อ ๑ ฉดอง พระองค์ ทรุย พน กรอง ทอง หรือ กรอง เงิน บัก ทอง ดาย ก้านแย่ง หรือ พน สี่ สัดบทอง หรือ พน ขาว สัดบ ทอง มี ส้วรต ขอบ ส้วรต ดัน พระกร ปดาย พระกร แด ส้วรต ข้าง

ข้อ ๒ ส้วรต ฉดอง พระองค์ ทรุย นั้น พน กรอง ทอง บัก ทอง หรือ ใช้ทอง เส้น หยาบ ฉดิบตุงไม้ทอง กัดได้ นก จาก พระบรมวงษานุวงศ์ ที่ ถัดมา ให้ ใช้้อย่าง ส้วร ทรุย เสด่นามาตย์

มาตรา ๙ เลือกรวย เสด่นามาตย์ นั้น กำหนดเป็น ๓ ชั้น คือ
 ชั้น เอก ชั้น โท ชั้น ตริ มีลักษณะ ต่าง กัน ดังนี้

ข้อ ๑ ชั้นเอก เลือครุยพินขาว (หรือตั้งหมุดเกาะ
มีงาน พระราชพิธี กำหนดให้แต่ง) บั๊กทอง ตายกาน แยม
มีตำรตกรองทอง บั๊กทอง ตัด ขอบรอบ แต่ต้นแขน ปลายแขน

ข้อ ๒ ชั้นโท เลือครุยพินขาว (หรือตั้งหมุดเกาะ
งาน พระราชพิธี กำหนดให้แต่ง) บั๊กทอง ตอกกระจาย มี
ตำรตกรองทอง บั๊กทอง ตัด ขอบรอบ แต่ต้นแขน ปลายแขน

ข้อ ๓ ชั้นตรี เลือครุยพินขาว (หรือตั้งหมุดเกาะ
งาน พระราชพิธี กำหนดให้แต่ง) ไม่มีบั๊ก อย่างใด อย่างหนึ่ง
มีตำรตกรองทอง บั๊กทอง ตัด ขอบรอบ แต่ต้นแขน ปลายแขน

มาตรา ๑๐ ข้าราชการซึ่งมียศเสมอนั้นนายพลทหารบก หรือนายพล
เรือทหารเรือ หรือมหาอำมาตย์ฝ่ายพลเรือน ให้ใช้
เลือครุยชั้นเอก ยศเสมอนายชั้น นายพัน ทหารบก หรือ
นายนาวาทหารเรือ หรืออำมาตย์ฝ่ายพลเรือน ให้ใช้
เลือครุยชั้นโท ยศชั้น นายร้อย ทหารบก หรือ นายเรือ
ทหารเรือ หรือรองอำมาตย์ฝ่ายพลเรือน ให้ใช้เลือครุย
ชั้นตรี

มาตรา ๑๑ ผู้ซึ่งได้รับ พระราชทานตรา เครื่องราชอิสริยาภรณ์ใด ๆ
ให้ปรับรูปตารานั้น ๆ ด้วยกันเสมอ แต่สีไว้สำหรับติดอก

ให้ ^๕เสด็จ ^๕ครุฑ ^๕ข้าง ^๕ซ้าย ^๕ ตรา ^๕วง ^๕เครื่อง ^๕ราช ^๕อิสริยา ^๕ภรณ์ ^๕ชั้น ^๕ที่ ^๕ ๑
 ให้ ^๕ทำ ^๕ขนาด ^๕กว้าง ^๕ ๑๔ ^๕ เซน ^๕ติ ^๕เม ^๕เตอร์ ^๕ ตรา ^๕วง ^๕เครื่อง ^๕ราช ^๕
^๕อิสริยา ^๕ภรณ์ ^๕ ชั้น ^๕ที่ ^๕ ๒ ให้ ^๕ทำ ^๕กว้าง ^๕ ๑๔ ^๕ เซน ^๕ติ ^๕เม ^๕เตอร์ ^๕ ถ้า
 ได้รับ ^๕พระ ^๕ราช ^๕ทาน ^๕ เครื่อง ^๕ราช ^๕อิสริยา ^๕ภรณ์ ^๕ จุ ^๕ด ^๕จ ^๕อม ^๕เก ^๕ด ^๕า ^๕ เพียง
^๕ชั้น ^๕ ที่ ^๕ดู ^๕ดย ^๕จุ ^๕ด ^๕จ ^๕อม ^๕เก ^๕ด ^๕า ^๕ (^๕ยัง ^๕ไม่ ^๕ได้ ^๕รับ ^๕พระ ^๕ราช ^๕ทาน ^๕ ตรา ^๕)
 รูป ^๕ สำหรับ ^๕ เครื่อง ^๕ราช ^๕อิสริยา ^๕ภรณ์ ^๕ จุ ^๕ด ^๕จ ^๕อม ^๕เก ^๕ด ^๕า ^๕ นั้น ให้ ^๕มี ^๕กับ
 รูป ^๕ วง ^๕ ใน ^๕ของ ^๕ ตรา ^๕วง ^๕ ที่ ^๕ดู ^๕ดย ^๕จุ ^๕ด ^๕จ ^๕อม ^๕เก ^๕ด ^๕า ^๕ คือ ^๕ รั ^๕ย ^๕บน ^๕นอก ^๕เป็น ^๕แถบ
 หน้า ^๕เงิน ^๕ วง ^๕ ก ^๕ด ^๕ม ^๕ มี ^๕หน ^๕ง ^๕ล ^๕้อ ^๕ “ ^๕เรา ^๕จะ ^๕บำรุง ^๕คร ^๕ม ^๕ระ ^๕ก ^๕ด ^๕วง ^๕ษ์ ^๕ ให้ ^๕เจริญ ^๕ ”
 ใจ ^๕ ก ^๕ด ^๕าง ^๕ พ ^๕น ^๕ ส ^๕ม ^๕ม ^๕ภ ^๕มี ^๕ อ ^๕ก ^๕ษ ^๕ร ^๕ จ ^๕ ๓ ^๕ อ ^๕ก ^๕ษ ^๕ร ^๕ ไ ^๕ว ^๕ ก ^๕น ^๕ ขนาด ^๕กว้าง
 ส ^๕ุด ^๕ ข ^๕อบ ^๕ ๑๔ ^๕ เซน ^๕ติ ^๕เม ^๕เตอร์ ^๕ ต ^๕ัด ^๕ ออก ^๕ เส ^๕ด ^๕คร ^๕ุฑ ^๕ แทน ^๕ ตรา ^๕
^๕ จุ ^๕ด ^๕จ ^๕อม ^๕เก ^๕ด ^๕า ^๕ ตรา ^๕วง ^๕ ต ^๕ัด ^๕ ศ ^๕ก ^๕ เส ^๕ด ^๕คร ^๕ุฑ ^๕ ที่ ^๕ งาม ^๕ น ^๕ ให้ ^๕ ต ^๕ัด ^๕ แต่
 ตรา ^๕วง ^๕ จะ ^๕ ตรา ^๕วง ^๕ เด ^๕ียว

มาตรา ๑๒ ^๕ โน ^๕ง ^๕าน ^๕ ส ^๕ร ^๕วม ^๕ เส ^๕ด ^๕คร ^๕ุฑ ^๕ ถ้า ^๕ไม่ ^๕มี ^๕ห ^๕มา ^๕ย ^๕ ก ^๕ำ ^๕ห ^๕น ^๕ด ^๕ ให้ ^๕ ต ^๕ัด ^๕ ตรา ^๕
^๕ เครื่อง ^๕ราช ^๕อิสริยา ^๕ภรณ์ ^๕ ไ ^๕ด ^๕ ก็ ^๕ให้ ^๕ ต ^๕ัด ^๕ ตรา ^๕วง ^๕ เครื่อง ^๕ราช ^๕อิสริยา
^๕ ภรณ์ ^๕ นั้น ^๕ ตาม ^๕ ห ^๕มา ^๕ย ^๕ ถ้า ^๕มี ^๕ไ ^๕ด ^๕ มี ^๕ห ^๕มา ^๕ย ^๕ ก ^๕ำ ^๕ห ^๕น ^๕ด ^๕ ให้ ^๕ ต ^๕ัด ^๕ ตรา ^๕
^๕ เครื่อง ^๕ราช ^๕อิสริยา ^๕ภรณ์ ^๕ ไ ^๕ด ^๕ โดย ^๕ อ ^๕เ ^๕าะ ^๕ ก ^๕ั ^๕ดี ^๕ หรือ ^๕ มี ^๕ห ^๕มา ^๕ย
 ก ^๕ำ ^๕ห ^๕น ^๕ด ^๕ ตรา ^๕วง ^๕ เครื่อง ^๕ราช ^๕อิสริยา ^๕ภรณ์ ^๕ ไ ^๕ด ^๕ แต่ ^๕ผู้ ^๕ที่ ^๕ จะ ^๕ ส ^๕ร ^๕วม
^๕ เส ^๕ด ^๕คร ^๕ุฑ ^๕ ยัง ^๕ไม่ ^๕ได้ ^๕รับ ^๕ พระ ^๕ราช ^๕ทาน ^๕ ตรา ^๕วง ^๕ นั้น ^๕ ก ^๕ั ^๕ดี ^๕ ก็ ^๕ให้ ^๕ ต ^๕ัด

๑๒/10/2566
 ตรา ^๕วง ^๕ เครื่อง ^๕ราช ^๕อิสริยา ^๕ภรณ์ ^๕ อย่าง ^๕ สูง ^๕ ที่ ^๕ ได้ ^๕รับ ^๕ พระ ^๕ราช ^๕ทาน

มาตรา ๑๓ เจ้านาค ที่ จะ บรรพชา นั้น ถึง เป็นผู้ ได้รับ พระราชทาน
ตราเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ก็ไม่ต้อง คิด ตราใน เวลา
ด้รวม เสือครุฑ ใน งาน ที่ จะ บรรพชา นั้น

มาตรา ๑๔ ให้เสนาบดี กระทรวงวัง เป็นผู้ รักษา การ ให้ เปน ไป ตาม
พระราช กำหนด นี้

ประกาศ มา ณ วันที่ ๑ กรกฎาคม วันโกสอินทศักราช ๑๓๐
เป็น วันที่ ๒๓๓ ใน รัชกาล ๒๕๖๖ นี้

ประกาศกระทรวงโยธาธิการ

แผนการไปรษณีย์

เปลี่ยน อัตราไปรษณีย์วัตถุ ส่วนใน พระราชอาณาเขต

เฉพาะ เมือง เชียงราย

ด้วยการรับ แด่ ส่งไปรษณีย์วัตถุ ไป มา ถึง เมือง เชียงราย ใน มณฑลพายัพ
มหาชนใช้ ส่ง หีบ ห่อ สิ่ง ของ เครื่องใช้ ต่าง ๆ ไป มา ใน ทางไปรษณีย์ มากขึ้น
กรมไปรษณีย์ โทรเลข ก็ ต้อง จัด พานหระ ที่ ส่ง หีบ ห่อไปรษณีย์วัตถุ ท่อ ขึ้น
แต่ เงิน ค่าจ้าง พาหระ เปน ราคาแพงผิด กับ การเดินทาง โดย ขรรมตา เพราะ
หน ทางไป มา ใน ระยะเวลา นี้ เปน ทางไกลกันดาร ต้อง ใช้น เข่า ข้าม ฟ้า ตาม
ดำห่วย เปน หดาย แห่ง สัมควร เปลี่ยน อัตราค่า ส่งไปรษณีย์วัตถุ ให้เพียง
พอ แก่ ค่าจ้าง พาหระ ที่ จะ ได้ ส่ง ไป มา นั้น

กระทรวงโยธาธิการ ได้นำข้อความ ๖๕ กรมบังคับมณฑล พระกรุณา ทราบ
 ใตฝ่าออกของชุดพระบาทแล้ว ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทาน
 พระบรมราชานุญาต ให้เปลี่ยน อัตราไปรษณีย์ด้วย ๑ ส่วนใน พระราช
 อาณาเขตฯ ซึ่ง จะได้รับแต่ส่งไป มาเฉพาะ เมือง เชียงราย มีกำหนด
 หนัก ๑ ปอนด์ (หรือ ๓๐ บาท) เรียกอัตรา ๕๐ สตางค์ทุก ๆ ปอนด์
 หรือ เศษ ของ ๑ ปอนด์ นับแต่ วันที่ ๑ มิถุนายน ค.ศ. ๑๓๐ เป็นต้นไป

กระทรวงโยธาธิการ

ประกาศ มา ณ วันที่ ๒๔ พฤษภาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๓๐

เสนาบดีเสด็จไปราชการ

พระยาเสถียรราชบัณฑิตย์

ปลัดทูลฉลอง เช่นแทน

ประกาศกระทรวงโยธาธิการ

พนักไปรษณีย์

เรื่องเปลี่ยน อัตรา ค่าส่ง หนัก ห่อไปรษณีย์ด้วย ๑ ใน มณฑลอุดร

มณฑลอุดร มีอัตรา อย่าง เดียว กับ เมือง เชียงราย

ด้วยความ ประกาศ ดัง วันที่ ๒๔ พฤษภาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๓๐
 เปลี่ยน อัตรา ค่าส่ง หนัก ห่อไปรษณีย์ด้วย ๑ ส่วนใน พระราชอาณาเขตฯ
 ซึ่ง จะได้รับแต่ส่งไป มาเฉพาะ เมือง เชียงราย ใน มณฑลพายัพ มีกำหนด
 หนัก ปอนด์ หนึ่ง (หรือ ๓๐ บาท) เรียกอัตราค่าส่ง ๕๐ สตางค์ทุก ๆ
 ปอนด์ หรือ เศษ ของ ปอนด์ หนึ่ง ความ คง อยู่ ด้วย นัน

12/10/2566

บัดนี้ ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้เปลี่ยนอัตราค่าส่งหีบห่อไปรษณีย์
 วัตถุที่ผู้ฝากตาม เมือง มณฑลต่าง ๆ ใน พระราชอาณาจักร ขอให้ส่ง
 ถึงผู้รับใน มณฑลอุดร มณฑลอิสาน หรือผู้ฝาก อยู่ใน มณฑลอิสาน
 มณฑลอุดร ขอให้ส่งไปยังผู้รับที่อยู่ตาม เมือง มณฑลต่าง ๆ ใน
 พระราชอาณาจักร มีอัตราอย่างเดียวกันกับ ทหารเมือง เชียงราย อัน
 เปน ทางหัวเมือง กันตาร นับแต่ วันที่ ๑ กรกฎาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๓๐
 เปน ต้นไป

ประกาศ มา ณ วันที่ ๒๒ มิถุนายน รัตนโกสินทร ศก ๑๓๐

เสนาบดี เด็ดส่งไปราชการ

พระยาเด็ดยุธาปนกิจย์

ปลัดทูลฉลอง เซ็นแทน

ประกาศตั้งกรรมการศาลฎีกา

มี พระบรมราชโองการ ดำรัส เห็นเกล้า ฯ สั่งว่า คณะกรรมการศาล
 ฎีกา นั้น สมควรจะมี ผู้ ที่สามารถ เปน กรรมการพิเศษ มา ประชุม เปนครั้ง
 เปน คราว สุดแต่จะมี คดีที่ จะ ควร ปรึกษา หาฤฯ ทรง พระราชดำริห์
 เห็นว่า พระยาภักดีธรรมาโมทย์ ที่ ปรึกษา ราชการ ประกอบด้วย นิคิตาร
 สมบัติ สมควร จะ เปน กรรมการได้ จึง ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ
 ให้ พระยาภักดีธรรมาโมทย์ เปน กรรมการใน ศาลฎีกา รับ ราชการ ฉดของ
 พระเดช พระคุณ ตั้ง แต่ บัดนี้ สืบไป

พระบรมราชโองการ ดำรัส สั่ง ณ วันที่ ๑๒ กรกฎาคม รัตนโกสินทร

ประกาศ

คำเนื่รกระแ่พระบรมราชโองการ

เส่นาบดีกระทรวงทหารเรือ รับ พระบรมราชโองการ ดำรัสเห็นอเกิดำ ๆ
 ตั้งจำ ทรง พระราชดำริหว่า ใน กองทัพเรือ สุ่มควร จะมี ทหารรักษา
 พระองค์ ใว้ ๑ กอง จึง ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ยก
 กองทหาร ซึ่ง ประจำ เรือ พระที่นั่ง มหาจักรี ขึ้น เป็น กองทหารรักษา
 พระองค์ ให้ มี นาม ว่า “ กองเรือพระที่นั่งรักษาพระองค์ ” ให้บรรดา
 นายทหาร แด พด ทหาร ซึ่ง ประจำ การใน กอง เรือ พระที่นั่ง รักษา พระองค์นี้
 ประดับ เครื่องหมาย เป็น กษัตริ์ พระบรมราชัยย์ มี มงกุฎ คือ

นายทหารชั้น ตัญญาบัตร เครื่องหมาย ทำ ด้วย แผ่นเงิน กัดตี ที่ ออก
 เลื่อ ข้าง ซ้าย ระหว่าง คุม เม็ดที่ ๑ กับที่ ๒

นายทหารชั้น ประทวน เครื่องหมาย ทำ ด้วย แผ่น ทองเหลือง กัดตี
 ที่ ออก เลื่อ ข้าง ซ้าย ระหว่าง คุม เม็ดที่ ๑ กับที่ ๒ อย่าง เดียว กัน กับ นาย
 ทหารชั้น ตัญญาบัตร

จำ แด พดทหาร เครื่องหมาย ทำ ด้วย แผ่น ทองเหลือง กัดตี ที่ แชน
 เลื่อ ข้าง ซ้าย เหนือ ซอกคอก ใน ระยะประมาณ กิ่ง กลาง ระหว่างให้ต่กับคอก
 แด ถ้า เป็น จำ ให้กกัดได้ เหนือ บัง หมายถึงที่ แชน นั้น ๆ

คำดำว่การกระทรวงทหารเรือ

วันพฤหัสบดีที่ ๑๓ กรกฎาคม วันตนโกสินทรศก ๑๓๐

(ลงพระนาม) บริพัตร

นายพดเรือเอก เสนาบดี กระทรวงทหารเรือ

ประกาศเพิ่มเติมพระราชกำหนด

เครื่องแต่งตัวพลเรือน ร.ศ. ๑๓๐

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงดำรงราชานุภาพ เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย รับ พระบรมราชโองการได้เกล้า ๆ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ๆ ให้ ประกาศทราบทั่วกันว่า ตาม ความใน มาตรา ๗ ของ พระราชกำหนดเครื่องแต่งตัวข้าราชการพลเรือน ร.ศ. ๑๓๐ ว่า ด้วยเครื่องแต่งตัว อันไม่นับว่าเป็น หัตถ์ ของ พระราชกำหนด เช่น เสื้อดำหริบใช้ เกร็บา แต่ หมวก ก้น แด่ เปน ต้น ให้ เสนาบดีเจ้ากระทรวง เปน ผู้รับ พระบรมราชโองการ กำหนดให้ ใช้ ตาม ส้มควน นั้น

บัดนี้ ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ๆ พระราชทาน พระบรมราชานุญาต ให้ ข้าราชการ กระทรวง มหาดไทย ใช้ หมวก แด่ แต่ เครื่อง เกร็บา ทาง โดย กำหนดไว้ ดังนี้ :-

ข้อ ๑ หมวก แด่ดำหริบใช้ กับ เครื่อง แต่งตัว ปกติ ตามพระราชกำหนดนั้น เปน หมวก เฮดเมต หุ้มแพร ดีไฟด แต่ พันผ้า (เหมือนอย่าง ที่ ข้าราชการ ใน ราชสำนักนี้ ใช้ อยู่ ผิด กัน แต่) มีผ้า ดี ตาม กระทรวง ซ้อม ไค ผ้า พัน หมวก ข้าง ต่าง จับ ๑

ข้อ ๒ เสื้อ เกร็บา นั้น เปน เสื้อ รูป ราชการ คิด แผ่น ก้านะหยี่ หมายถึง ที่ ป่า เหมือน ที่ ก่อตัว แด่ ใน พระราชกำหนด ผิด กัน แต่ เสื้อ เกร็บา ให้ พัน นวม ผืน คอ พับ แต่ จะ เปน ดีดำ หรือ ดีกากก็ได้

ข้อ ๓ กางเกง จะใช้กางเกง ยาว หรือ กางเกง สั้น สัก หรือ สักกักได้เหมือนกัน ถ้าใช้ กางเกง สั้น จะใช้ รองเท้า สูง หรือ ส้น แข็ง หรือ ผา พน แข็ง สัก หรือ ส้น ตาด หรือ สักกัก ได้ เหมือน กัน

ข้อ ๔ ฉะนั้นใช้ กับ เครื่อง แต่ง ตัว เดิม ทาง นั้น จะใช้ ฉา ใหม่ สัก เงิน หรือ ผา พน สัก เงิน ก็ได้

ข้อ ๕ หมวก ที่ ใช้ กับ เครื่อง แต่ง ตัว เดิม ทาง ให้ ใช้ หมวก แดง ที่ ถ้าว มา แดง ใน ข้อ ๑ นั้น

คำสั่งว่าการมหาดไทย

ประกาศ มา ณ วันที่ ๑๓ กรกฎาคม วันโกสินทร์ศก ๑๓๐

(ลงพระนาม) ดำรงราชานุภาพ

เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย

ข้อบังคับการวิบุบุคคล

ที่สมัครเข้าเป็นนักเรียน โรงเรียนนายเรือแด นายช่างกล

รัตนโกสินทร์ศก ๑๓๐

ข้อ ๑ บุคคลผู้ใดคนหนึ่ง ที่จะสมัครเข้าเป็นนักเรียนโรงเรียน

นายเรือแดโรงเรียน นายช่างกล

๑ ต้อง เป็น ผู้ ที่ ประพฤติตนเรียบร้อย คือ ไม่ได้ เปน หนี สัก ผู้ใด

ไม่ได้ หัก หนี จาก นำที่ แด ไทย ไม่ได้ หนี จาก การ ที่ ได้ กระทำ

เหตุร้าย ซึ่ง จะ ต้อง รับ ความ ได้ ด่วน เปน ความ อาญา หรือ

กำลังเกี่ยวข้อง ซึ่ง คิด เป็น ความ อาญา ไม่ได้เคยรับราช
 อาญาโดย ประการใด แต่ บิดามารดาไม่ได้เป็น ทาส แต่ไม่ได้
 เป็น ผู้ ซึ่ง อยู่ใน ระหว่าง ต้อง พระราชอาญา จำคุก เป็นต้น
 ๒ ต้อง เป็น ผู้ มี ร่าง กาย บริบูรณ์ ซึ่ง ถ้ามารด จะ ศึกษาวิชา
 ทหารได้
 ๓ ต้อง ตาม พิกัด อายุ แต่ มี วิชา ความรู้ ดัง จะ ได้ กำหนด ต่อไป
 ๔ ต้อง มี ผู้นำ แต่ ผู้ รับ รอง รับ ผิด ชอบ ตาม กำหนด แต่ ตาม
 แบบ ใบ รับ รอง นักเรียน นายเรือ แต่ นาย ช่างกุด กระทรวงทหารเรือ
 แต่ ผู้ รับ รอง นั้น ต้อง เป็น ผู้ มี บรรดา คดี ดัง แต่ ซึ่ง ได้ ฎีกา บักร
 ไข ไป

ข้อ ๒ การ ศึกษาวิชา นักเรียน นายเรือ แต่ นายช่างกุด นั้น แบ่ง ออก
 เป็น ๕ ชั้น ชั้น แรก เรียกว่า ชั้น ๑ แต่ ตาม ลำดับ ไข ไป จน
 ถึง ชั้น ๕ เป็น อย่าง สูง แต่ การ ที่ จะ รับ บุคคล เข้า เป็น นักเรียน
 นายเรือ แต่ นายช่างกุด นั้น ให้ รับ ได้ ตั้ง แต่ ชั้น ๑ เท่านั้น แต่
 บุคคล นั้น จะ ต้อง มี อายุ ใน ระหว่าง ๑๔ ปี เต็ม ถึง ๑๕ ปี เต็ม
 มี วิชา สอบ ได้ ได้ ประโยค ประถม พิเศษ หรือ มี ขยม ดำเนิน บริบูรณ์
 แล้ว ตาม ใบ ประกาศ นี ยบ ตร นั้น ไม่ กว่า ๑ ปี หรือ ถ้า สอบ วิชา
 ที่ โรงเรียน นายเรือ แต่ นายช่างกุด ได้ ตาม หลัก สูตร ประถม พิเศษ
 ของ กระทรวง ขบวนการ

ข้อ ๓ ผู้ ที่ จะ ดำเนิน เข้า เป็น นักเรียน นายเรือ แต่ นายช่างกุด นั้น ต้อง

12/10/2566

ไปตงโบสถ์ที่โรงเรียน นายเรือ แด นายช่างกล ส่วน การ รับ
เข้าโรงเรียน แด สอบได้ เข้า นั้น จะจัดการ รับเข้า แด สอบได้ใน
เดือน เมษายน ครั้ง หนึ่ง แด เดือน กันยายน ครั้ง หนึ่ง ทุก ปี ตาม
วันที่ โรงเรียน นายเรือ แด นายช่างกล จะ กำหนด แด นัดหมาย

๕ ๔ เมื่อ บุคคล ที่ สมัคร เข้า เป็น นักเรียน นายเรือ แด นายช่างกล สอบ
วิชา ได้ ตาม กำหนด แด มี ผู้ รับ รอง ตาม ระเบียบ แด แด ได้ รับ
เข้า เป็น นักเรียน นายเรือ แด นายช่างกล แด แด ใน ระหว่าง เป็น
นักเรียน นายเรือ แด นายช่างกล อยู่ ณ ถ้า หาก ผู้ รับ รอง แห่ง
นักเรียน ผู้ นั้น จะ ถอน การ รับ รอง เสีย ก็ ดี หรือ หา ชีวิต ไม่
แด้ ก็ ดี หรือ ไม่มี หลักฐาน ที่ เจ้าพนักงาน เห็น ว่า ไม่สมควร
จะ เป็น ผู้ รับ รอง ต่อ ไป ก็ ดี ให้ เจ้านาย ที่ กำหนด ให้ นักเรียน
นายเรือ แด นายช่างกล ผู้ นั้น หา ผู้ รับ รอง เปลี่ยน ใหม่ ภายใน
กำหนด ที่ เจ้านาย จะ ได้ ะ ให้ ถ้า นักเรียน นายเรือ แด นายช่างกล
ผู้ นั้น ยัง หา ผู้ รับ รอง ไม่ได้ ภายใน กำหนด ก็ ให้ เจ้านาย
รายงาน ต่อ กรมยศศึกษา เพื่อ จะ ได้ ส่ง ให้ นักเรียน นายเรือ แด
นายช่างกล ผู้ นั้น ออก จาก ตำแหน่ง นักเรียน นายเรือ แด นายช่างกล
หรือ จะ ได้ ดำริ หัก การ อย่างใด ตาม ที่ เห็น สมควร

คำดำว่าการกระทรวงทหารเรือ

วันพฤหัสบดีที่ ๒๐ กรกฎาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๓๐

(ลงพระนาม) บริพัตร

ประกาศ

ย้ายหออทะเบียนที่ดินเมืองเพชรบุรี โดย พระบรมราชานุญาต

เสนาบดีกระทรวงเกษตราธิการ รับ พระบรมราชโองการได้เกล้า ฯ
 ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ สั่งว่า การ ก่อ สร้าง หออทะเบียนที่ดิน เมือง
 เพชรบุรี ครอบ เหนือ ได้ ทำการ ก่อ สร้าง แล้ว เสร็จ บริบูรณ์ สมควร จะ ย้าย
 หออทะเบียนที่ดินเมืองเพชรบุรี ซึ่ง ตั้ง อยู่ ณ ศาลา วัด ช่อหิน ไป ตั้ง ณ หอ
 ทะเบียน ที่ สร้าง ขึ้น ใหม่ ประจำ ทำการ แก่ ทะเบียน ตาม พระราชบัญญัติ
 ออกโฉนดที่ดิน ศก ๑๒๗ ได้ จึง ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ พระ
 ราชทาน พระบรมราชานุญาต ให้ ย้าย หออทะเบียนที่ดิน ซึ่ง ตั้ง ทำการ อยู่ ที่
 ศาลา วัด ช่อหิน มา ตั้ง ทำการ ที่ หออทะเบียนที่ดิน เมืองเพชรบุรี ที่ สร้าง ขึ้น
 ใหม่ ตั้ง ตั้งแต่วันที่ ๑ กรกฎาคม วันต้น โทษินทร ศก ๑๓๐ เป็นต้นไป
 ถ้า ผู้หนึ่ง ผู้ใด มีเรื่อง เกี่ยว ของ ด้วย กรรมสิทธิ์ ที่ดิน ใน ท้องที่นั้น กล่าว
 มา ให้ ไป พบ กับ เจ้าพนักงาน ทะเบียนที่ดิน ตาม เวลา อัน สมควร ฯ

กระทรวงเกษตราธิการ

ประกาศมา ณ วันที่ ๑๑ กรกฎาคม วันต้น โทษินทร ศก ๑๓๐

(ลงนาม) วงษานุประพัทธ์

เสนาบดี กระทรวงเกษตราธิการ

ประกาศ

คำนำพระนาม พระบรมวงษานุวงศ์

มีพระบรมราชโองการ ดำรัสเหนือเกล้าฯ ให้ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า
 เมื่อวันที่ ๒๓ ตุลาคม รัตนโกสินทรศก ๑๒๙ ทรงพระกรุณาโปรด
 เกล้าฯ ให้ประกาศใช้คำนำพระนาม พระบรมวงษานุวงศ์ เปลี่ยนตาม
 รัชกาล ความแจ้งอยู่แล้ว บัดนี้ ทรงพระราชดำริเห็นควร จะแก้ไข
 ค่อยไปให้เป็น การเรียบร้อยเป็นที่กำหนดสิ่งเกดง่าย จึง ทรงพระกรุณา
 โปรดเกล้าฯ ให้แก้ไขคำนำพระนาม พระบรมวงษานุวงศ์ บางหมู่ ดังนี้

พระบรมวงษานุวงศ์ ซึ่งเป็น พระราชโอรส พระราชธิดาใน พระบาท
 สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลก่อน ๆ มา ให้ใช้คำนำว่า สมเด็จพระเจ้า
 บรมวงษ์เชอ พระเจ้าบรมวงษ์เชอ ตามพระเกียรติยศ แต่ให้หมายชั้น
 ตามรัชกาล เป็น สมเด็จพระเจ้าบรมวงษ์เชอ ฤ็ พระเจ้าบรมวงษ์เชอ
 ชั้น ๑ ชั้น ๒ ชั้น ๓ ชั้น ๔ ตามลำดับ

ส่วน คำนำพระนาม พระเจ้าบรมวงษ์เชอ ทั้ง ๔ ชั้น แต่ พระบรมวงษ์เชอ
 นั้น เป็น คำคล้าย คลึง กับ คำนำพระนาม พระเจ้าบรมวงษ์เชอ จะพา
 ให้ปะปนกันไป ให้เปลี่ยนใช้ว่า พระเจ้าราชวงษ์เชอ ชั้น ๑ ชั้น ๒
 ชั้น ๓ ชั้น ๔ ตามที่ กำหนดชั้น พระเจ้าบรมวงษ์เชอ มาแต่เดิม ส่วน
 พระบรมวงษ์เชอ นั้นให้ ใช้คำนำพระนามว่า พระราชวงษ์เชอ

12/0/2558

การที่ใช้ลำดับชั้นนั้น ให้ใช้แต่ในที่จำเป็น ที่จะให้ทราบว่าเป็น
รัชกาลใด ถ้าเป็นการที่ใช้อยู่เสมอ ทราบกันอยู่แล้ว เช่น พระเจ้า
บรมวงศ์เธอ ชั้น ๔ ก็ไม่ต้องบอกชั้นในคำนำพระนามเดิมไป ฯ

ประกาศ มา ณ วันเสาร์ที่ ๑๕ กรกฎาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๓๐
เป็นวันที่ ๒๔๗ ในรัชกาลปัจจุบันนี้

ประกาศกระทรวง พระคลังมหาสมบัติ

ว่าด้วยการออกใช้ ธนบัตรอย่างใหม่

เสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ ถัดอำนาจซึ่ง ทรง พระกรุณา
โปรดเกล้า ฯ พระราชทานไว้ ในมาตรา ๑๗ (ง) แห่ง พระราชบัญญัติ
ธนบัตรสยาม รัตนโกสินทร ศก ๑๒๑ ขอ ประกาศให้ทราบทั่วกัน ว่า
กรมธนบัตร จะได้จำหน่าย ธนบัตร ชนิด ๕ บาท อย่างใหม่ ชั้นต้น ตั้งแต่
ฉบับที่ ๐๐๐๐๑ ซึ่งมีหมวดเลขหมายเพิ่มชั้นอีก ๒ แห่ง คือที่ได้
คำว่า เจ้าพนักงาน เป็นเลขไทยแห่ง ๑ และที่ได้คำว่า เสนาบดี เป็น
เลขฝรั่งอีกแห่ง ๑ รวมเป็นหมวดเลขหมาย ๔ แห่งด้วยกัน นอกจาก
ลักษณะที่กล่าว มาแล้วนี้ มีสี แดง วดตาย เหมือนกับ ธนบัตร หมวด ๕
แต่ ๐ ที่ได้ออกใช้ อยู่แล้วนั้น

ชนบัตร ชนิด เก่า ทั้งหลาย ที่ กรมชนบัตร ได้ จำหน่าย ออกไป แล้ว หรือ
ที่จะ ได้ จำหน่าย ภาย หลัง วัน ประกาศ นี้ ให้ คง เป็น อัน ใช้ ได้ ตัด ออก ไป ฯ

ประกาศ มา ณ วันที่ ๒๕ กรกฎาคม วันโกสินทร ศก ๑๓๐

(ลงพระนาม) กิติยากร

เสนาบดี กระทรวงพระคลังมหาสมบัติ

ประกาศ

สัญญา ว่า ด้วย สิ่ง ผู้ร้าย ข้ามแดน กัน

ใน ระหว่าง กรุงสยาม กับ อังกฤษ

มี พระบรมราชโองการ ดำรัส เห็น เกดว่า ฯ ให้ ประกาศ ให้ ทราบ
ทั่ว กัน ว่า เมื่อวันที่ ๔ มีนาคม วันโกสินทร ศก ๑๒๙ รัฐบาลสยาม
กับ รัฐบาลอังกฤษ ได้ ตกลง กัน ทำ หนังสือ สัญญา ที่ กรุง เพท ฯ นั้น ฉบับ ๑
ว่า ด้วย การ สิ่ง ผู้ร้าย ข้ามแดน ซึ่ง กัน แล กัน แล้ว หนังสือ สัญญา นี้ ได้ มี
พระราชานุญาต ทั้ง สอง ฝ่าย แต่ ได้ แยก เป็ ด่วน หนังสือ พระราชานุญาต
ฝ่าย ไทย แล ฝ่าย อังกฤษ ต่อ กัน ที่ กรุง ลอนดอน ณ วันที่ ๑ สิงหาคม
วันโกสินทร ศก ๑๓๐ แล้ว จึง แล้วย ให้ เจ้าพนักงาน ทั้ง หลาย ถือ แล
กระทำ ตาม ข้อ ความ ใน หนังสือ สัญญา ซึ่ง มี แจง อยู่ ต่อ ทาย ประกาศ นี้
จง ทุก ประการ ฯ

ประกาศ มา ณ วันที่ ๙ สิงหาคม วันโกสินทรศก ๑๓๐

เป็นวันที่ ๒๗๖๖ ใน รัชกาล บัดนี้

สัญญาส่งรายชามแดน
ระหว่าง กรุงสยาม กับ อังกฤษ

สมเด็จพระเจ้ากรุงสยาม กับสมเด็จพระเจ้ากรุงเกรตบริเตนเดไอร์แลนด์อัน
อันรวมกัน แด อาณาจักร อังกฤษ ที่ พน ทะเล ทั้งหลาย แด บรม
ราชาธิราช แห่ง อินเดีย ได้ มี พระราชวินิจฉัย พิเศษ กัน เพื่อจะจัดการ
ค้าตยุติกรรมดี หรือ ชำระ ความให้ ดั่ง ชน แด เพื่อ จะ บัง กันไม่ให้ มี
ผู้กระทำความผิดร้าย อันเป็นโทษ อยู่ใน พระราชอาณาจักร ทั้ง ๒ ฝ่าย
คือคนที่ต้อง หา หรือ ว่าคนที่พิจารณาเป็น ดั่งว่า กระทำความผิด
อันมีโทษ ตามที่ มีรายชื่อ กล่าวไว้ใน สัญญา นี้ แด เป็น ผู้ซึ่ง หดบ หนี
จาก ค้าตยุติกรรม นั้น ดั่งควร ที่ จะ ตั้งตัวให้ ชั่ง กัน แด กันใน เหตุ การ
บาง อย่าง เช่น กล่าวไว้ ฝ่ายไทย แด ฝ่าย อังกฤษ จึงได้ แต่ง ตั้ง ผู้มี อำนาจ
เต็ม ทั้ง ๒ ฝ่าย ให้ ตกตง กัน ตาม สัญญา เพื่อ ประโยชน์ ที่ กล่าว มา
นี้ คือว่า

ฝ่าย สมเด็จพระเจ้า กรุงสยาม นั้น คือ พระเจ้า บรมวงษ์เธอ กรม
หลวงเทเวศร์วิโรประการ เสนาบดีว่า การ ต่างประเทศ ฝ่าย สยาม
แฉฝ่าย สมเด็จพระเจ้า กรุงเกรตบริเตนเดไอร์แลนด์อัน รวมกัน แด
อาณาจักร อังกฤษ ที่ พน ทะเล ทั้งหลาย แด บรมราชาธิราช แห่ง อินเดีย
นั้น คือ อาเชอบิต เฮลโลวรี อรรคราชทูต พิเศษ แด ผู้มี อำนาจ เต็ม
ฝ่าย อังกฤษ ประจัญหน้า พระราชสำนักกัน ที่กรุงเพท ฯ

ผู้ มีอำนาจ ทั้ง ๒ ฝ่าย ได้แสดงหนังสือสำคัญ ซึ่งได้รับมอบ
 อำนาจเต็ม ที่ได้สืบทอดซึ่งกัน แล กัน แล เห็น กัน ว่า หนังสือ นั้น ถูกต้อง
 ตามแบบ อย่าง ดีแล้ว จึงได้ตกลงยินยอมพร้อมกัน ทำหนังสือสัญญา
 มีข้อความดังต่อไปนี้

ข้อ ๑

ประเทศที่ ทำสัญญา กัน ทั้ง ๒ ฝ่าย นี้ สัญญาว่าจะส่งซึ่งกัน แล กัน
 บรรดาคนที่ อยู่ใน อำนาจศาล ของ ฝ่ายนั้น ๆ อัน เป็นคนที่ ต้อง หา หรือ
 ที่ พิจารณา เป็น สัตย์ว่ เกรงทำผิด มีโทษในดินแดน ของ ฝ่ายหนึ่ง ซึ่ง จะ
 หลบหนีไป พบตัว อยู่ใน ดินแดน อีก ฝ่ายหนึ่ง นั้น ตาม เหตุ การณ์ ตาม
 ข้อ ความ ที่ กล่าวไว้ ใน หนังสือ สัญญา นี้

ข้อ ๒

- ความผิดอัน มีโทษ ทั้งหลาย ซึ่ง จะ ส่ง ผู้ร้าย ซ้ำม แค้น แก่ กัน นั้น คือ
- ๑ โทษฆ่าคนตายโดยเจตนา หรือโทษพยายาม จะฆ่าคนให้ตาย
หรือ สัมคบ กัน จะ ฆ่า คนให้ตาย
  - ๒ โทษ ฆ่าคนตายโดยไม่มีเจตนา
  - ๓ โทษ ประทุษร้าย แก่ ร่าง กาย ถึงบาดเจ็บ โทษ ลงใจ ประทุษร้าย
แก่ ร่าง กาย อย่าง ดีหี้อ
  - ๔ โทษ ปลดอม เงิน ตรา หรือ แผลง เงิน ตรา หรือ จำหน่ายใช้

เงินตรา ปลดอม หรือ แผลง

๕ โทษ กระทำ เสร็จสิ้น หรือ จัก อดใจ ซึ่ง รู้ว่า สำหรับ จะ ใช้ หรือ เจตนา จะ ใช้ สำหรับ ปลดอม แปลง เงินตรา

๖ โทษ ปลดอม แปลง หรือ เปลี่ยน สืบ ฤ็กกระทำ สรรพสิ่ง ซึ่ง เป็น ของ ผู้อื่น เป็น ของ ปลดอม แปลง หรือ เป็น ของ เปลี่ยน สืบ แทน ของ จริง

๗ โทษ ยักยอก ททรัพย์สิน หรือ สัก ททรัพย์สิน

๘ โทษ จงใจ ทำร้าย แก่ ททรัพย์สิน สัมบัติ ด้วย เครื่อง ระเบิด ฤ็ ด้วย เครื่อง มือ อย่าง อื่น ๆ อัน เปน มหันตโทษ

๙ โทษ ฉ้อ โกง เอา เงิน ฤ็ สิ่ง ของ หรือ หนังสือ สำคัญ

๑๐ โทษ รับ เงิน หรือ หนังสือ สำคัญ หรือ ททรัพย์สิน ของ อัน มี ราคา เมื่อ รู้ว่า สิ่ง นั้น เป็น ของ โจร สักมา หรือ เป็น ของ ยักยอก กันมา หรือ เป็น ของ ที่ได้ มา โดย ไม่ ชอบด้วย กฎหมาย

๑๑ โทษ ทิ้ง หาดาย อัน ผิด ต่อ กฎหมาย สัม จะ ฉาย

๑๒ โทษ ฉ้อ โกง ซึ่ง ผู้รับ มอบ ททรัพย์สิน ชนาкар เขเยนค้ ผู้รับ ชาย ผู้ที่ไว้ใจ ให้จัดการ หรือ ผู้ช่วย อยการ หรือ สัมมาชิก หรือ พนักงาน ของ บริษัทใด ๆ ได้ กระทำ ผิด ซึ่ง กฎหมาย ที่ ใช้ อยู่ใน เวณ นั้น กำหนด ไว้ว่า เป็น ความ ผิด ใน ทาง อาญา

๑๓ โทษ เบิก ความ เท็จ หรือ จัด หา ผู้ ชื่น มา เบิก ความ เท็จ

๑๔ โทษ ช่ม ชิ้น ทำ ชำเรา

หน้า ๑๖๒

ศก ๑๓๐

๑๕ โทษ กระทำซ้ำเรา หรือ พยายาม จะ กระทำ ซ้ำเรา หญิง ที่มี
ชาย คู่ ยังไม่^๕แต่งงาน ตาม ที่มี กำหนดไว้ ใน กฎหมาย ของ ประเทศ
ฝ่ายนั้น ๆ

๑๖ โทษ กระทำ อนาจาร

๑๗ โทษ รั้ง ตุ๊ก ให้ ตุ๊ก แท่ง ใช้ ยา กิน หรือ ใช้ เครื่อง มือ ทั้งหลาย
ด้วย เจตนา หมายถึง ให้ หญิง แท่ง ตุ๊ก

๑๘ โทษ ลัก พา คน นี้

๑๙ โทษ ดัก เด็ก

๒๐ โทษ ตะทิ้ง หรือ ทอดทิ้ง หรือ ถก ขง เด็ก ใจ โดยไม่ ชอบ ด้วย
กฎหมาย

๒๑ โทษ ตัก คน หรือ ถก ขง คน ใจ ใน ที่ ผิด ต่อ กฎหมาย

๒๒ โทษ ศัก ช่อง หรือ ย่อง เบา

๒๓ โทษ วางเพลิง

๒๔ โทษ ชิงทรัพย์ โดยใช้กำลัง

๒๕ โทษ จงใจ กระทำร้าย ด้วยเจตนา หมายถึง ให้ เกิด ภัยอันตราย
แก่ ผู้หนึ่ง ผู้ใด ใน รุกไฟ

๒๖ โทษ ชู้ เชิญ ด้วย หนังสือ หรือ ด้วย อนุบาย อย่างอื่น ๆ โดย
เจตนา เพื่อ กัน โสภณา ทรัพย์

๒๗ โทษ ใจรัศถิต ตาม กฎหมาย ระหว่าง นา ๆ ประเทศ

๒๙ โทษ ทำให้เรือกำปั่นไฟ ทะเลจม หรือ เปน อันตราย หรือ โทษ พยายาม หรือ สัมคบ กัน กระทำการ เช่นว่านี้

๓๐ โทษ กระทำร้าย ต่อ ร่างกาย ในเรือ ซึ่ง เติร อยู่ใน ท้องทะเล ด้วย เจตนา หมายถึง ให้ ถึง แก่ชีวิต หรือ จะให้เจ็บปวด ลำหัด

๓๑ โทษ ชดชืน หรือ สัมคบ กัน เพื่อ จะ ชดชืน อำนาจ ของ นายเรือ ตั้งแต่ ๒ คน ขึ้นไป ใน เวลา เรือ เติร อยู่ใน ท้องทะเล

๓๒ โทษ คำขาย ทาส ที่ นับว่า เปน ผิด ต่อ กฎหมาย ทั้ง ๒ ประเทศ การ ตั้ง ผู้ร้าย ซาม แตน กัน นั้น ถ้า กฎหมาย ทั้ง สอง ฝ่าย ว่า ผู้ตั้ง ร่วมคิด มีความ ผิด ควร ตั้ง โทษ ด้วย แล้ว ก็ จะ ตั้ง ผู้ตั้ง ร่วมคิด ให้ ซึ่ง กัน แล กัน ด้วย เหมือนกัน

ถ้า โทษ อย่าง อื่น ๆ นอก จาก ที่ ก้าว มา ข้างบน นี้ ถ้า มีความ อยู่ใน กฎหมาย ซึ่ง ไซ้ ชยู่ ทั้ง สอง ฝ่าย ว่า จะ ตั้ง ผู้ร้าย ให้ กัน ได้ นั้น ก็ ตั้ง แล้ว แต่ ประเทศ ซึ่ง รับ คำ ขอ ให้ ตั้ง นั้น จะ เห็น สัมควว่า จะ ตั้ง ผู้ร้าย ซาม แตน ให้ ต่อ กัน หรือ ไม่

ข้อ ๓

รัฐบาล ฝ่าย หนึ่ง ฝ่ายใด เมื่อ เห็น ว่า ไม่ควร ขอม ตั้ง คน ในบังคับ ของ รัฐบาล ฝ่าย นั้น ให้ แก่ รัฐบาล อีก ฝ่าย หนึ่ง แล้ว ก็ ไม่ ต้อง ตั้ง ให้ แก่ กัน

ข้อ ๔

ถ้า คน ที่ รัฐบาล ฝ่าย หนึ่ง ขอ กัด หรือ คน ที่ รัฐบาล อีก ฝ่าย หนึ่ง ขอ กัด เป็น คน ที่ ได้ ชำระ แดบ โดย ให้ พัน โทษ ไป แล้ว หรือ ได้

ตงโทษแล้ว หรือว่ายังกำลังชำระ อยู่ด้วยโทษ ที่ร้อง ขอ กั้น นัน ในเมือง
อังกฤษ กัด หรือ กำลัง ชำระ อยู่ ใน กรุง สยาม กัด ฝ่ายหนึ่ง ฝ่ายใดโดย
ลำดับ ที่กล่าว มา นี้แล้ว ไม่ ต้อง ส่ง ผู้ร้าย นั้น ข้ามแดนให้ ซึ่งกัน แรกกัน

ถ้า คน ที่ รัฐบาล สยาม ร้องขอ กัด หรือ คน ที่ รัฐบาล อังกฤษ ร้อง ขอ
กัด เป็น คน ที่ กำลัง ต้อง ได้ ส่วน อยู่ ด้วยโทษ อย่างใด ๆ ใน เมือง
อังกฤษ กัด หรือ ใน กรุง สยาม กัด กาว ที่ จะ ส่ง ผู้ร้าย ข้ามแดนให้กัน นั้น
จะ ต้อง งด รอไว้ จนกว่า จะ ได้ พิจารณา แดง โทษ เสรีจ แล้ว จึง จะ ส่ง
ให้ ซึ่งกัน แรกกัน

ข้อ ๕

ถ้า ผู้ร้าย ที่ หนี มา ยี่ ประเทศใด ประเทศ นั้น เห็น ว่า โทษ ที่ ขอ ให้
ส่ง ตัว ไป ชำระ นั้น เป็น โทษ มี ลักษณะ ผิด ต่อ อำนาจ ของ บ้านเมือง กัด
หรือว่า ผู้ร้าย นั้น นำพยาน พิสูจน์ ให้ เห็น ว่า การ ที่ ขอ ให้ ส่ง ตัว กลับไป
เป็นการ เพื่อ จะ ชำระ แดง โทษ อัน มี ลักษณะ ผิด ต่อ อำนาจ ของ บ้าน
เมือง แล้ว ก็ ไม่ ต้อง ส่ง ผู้ร้าย คน นั้น ให้ แรกกัน

ข้อ ๖

ผู้ร้าย ที่ ส่ง ไป ให้ แล้ว นั้น ห้าม ไม่ ให้ ประเทศ ที่ รับ ตัว ไป นั้น เอา ไป
กักขัง หรือ ชำระ โทษ อย่าง อื่น ๆ นอกจาก โทษ ที่ ร้อง ขอ รับ ตัว ไป จน
กว่า จะ ได้ ปลดปล่อย ตัว หรือ ให้ โอกาส แก่ คน ที่ รับ ตัว ไป นั้น เพื่อ กลับ
ไปยัง ประเทศ ที่ ส่ง ตัว ให้นั้น ได้แล้ว จึง จะ ชำระ โทษ คดี อย่าง อื่น ๆ ได้

แต่ขอความที่จำเป็น ไม่หมาย ความถึง โฆษ ที่ ๒ ราย ซึ่ง ส่ง คิวไป นั้น
จะได้กระทำความผิดขึ้น ใหม่ เมื่อ รับผิดชอบไปถึง ประเทศ นั้น แดง

ข้อ ๗

การ ที่ ขอ ให้ ส่ง ผู้ ราย ชาม แตน กน นน จะ ต้อง ขอ ทาง ทศ ของ
ประเทศ ที่ ทำ สัญญา นี้ ต่อ กัน แดงกัน

การ ขอ ให้ ส่ง ผู้ ต้อง หา ว่า กระทำความผิด มี โฆษ นน จะ ต้อง มี
หมายจับ ของ เจ้าพนักงาน ผู้ มี หน้าที่ ใน ประเทศ ที่ ต้อง การ จะ ให้ ส่ง ตัวคน ราย
แต่ จะ ต้อง มี พยาน ให้ พอ ที่ จะ จับ ได้ ตาม กฎหมาย ที่ ใช้ กน อยู่ ณ ที่ พบ ตัว
ผู้ ต้อง หา ถ้า หาก ผู้ ต้อง หา ได้ กระทำความผิด ณ ที่ นน ด้วย

ถ้า เป็น การ ขอ ให้ ส่ง ตัว ผู้ ราย ที่ ต้อง รับผิดชอบ อยู่ แดง นน จะ ต้อง ให้
มี สำเนา คำ ตัด สิ้น ของ ศาล ที่ มี อำนาจ พิพากษา พิพากษา คดี ใน ประเทศ ที่
ร้อง ขอ นน ว่า ได้ พิพากษา ลง โฆษ คน ที่ พิพากษา เป็น สัตย์ นน ด้วย

การ ลง โฆษ ถาน ข้อ ๗ นี้ อำนาจ ศาล ไม่ ให้ นับ ว่า เป็น การ ลง โฆษ
ให้ คง ถ้อย นน ว่า เป็น จำ แดง ฎ ผู้ ต้อง หา

ข้อ ๘

ถ้า การ ที่ ขอ ให้ ส่ง คน ราย ชาม แตน กน นน ได้ กระทำ ถูก ต้อง ตาม
ความ ที่ กล่าว มา ของ คน นน แดง เจ้าพนักงาน ผู้ มี หน้าที่ รับผิดชอบ ของ
ประเทศ ที่ ถูก ร้อง นน จะ ต้อง จัดการ จับกุม ผู้ ราย ที่ หนี มา หา ได้ รัย อยู่
แล้ว นำ ตัว ผู้ ต้อง รับผิดชอบ ไป ส่ง ให้ ตุลาการ ผู้ มี หน้าที่ ได้ ส่วน คดี เสมอ เหมือน
หนึ่ง ว่า ผู้ นน ต้อง ถูก จับ ถาน กระทำ ผิด เป็น โฆษ ใน เมือง นน เอง

ข้อ ๙

เมื่อประเทศที่ ทำสัญญา นี้ ภายหนึ่ง ภายใด เห็น ว่า เป็น การ ร้อน แฉก ภาย นั้น จะ ร้อง ขอ ให้ จบ กฎ กติกา คน กัก ชัง ไว่ แต่ จบ สิ่ง ของ ที่ เกี่ยว กับ โทษ ผิด นั้น ไว่ พดาง ก่อน ก็ ได้

การ ขอ เช่น นี้ จะ ยอม ทำให้ ได้ ต่อ เมื่อ มี หลักฐาน มี คำ พิสูจน์ หรือ มี หมาย จับ มา แสดง ก่อน กับ ทั้ง แล้ง โทษ ของ ผู้ หัดบ นั้น ต้อง หา อย่างไร ให้ ชัด เจน เสีย ก่อน ด้วย

หมาย จับ ที่ ก้าว ไว่ ใน ข้อ นี้ จะ ต้อง เป็น หมาย ที่ เจ้าพนักงาน ผู้ มี หน้าที่ จะ ออก ใน เมือง ซึ่ง ร้อง ขอ ส่ง คน ข้ามแดน ได้ ออก แต่ เมื่อ จับ ผู้ ต้อง หา ได้ แล้ง ต้อง รับ ส่ง ตัว เอง ยัง ศาลากร ผู้ มี หน้าที่ ได้ ส่วน โดย เร็ว ที่ สุด ที่ จะ กระทำ ได้

ข้อ ๑๐

ในการ ได้ ส่วน ซึ่ง จะ ต้อง กระทำ ตาม ความ ที่ ถัด มา ข้าง คน นี้ เจ้า พนักงาน ใน ประเทศ ที่ รับ คำ ขอ นั้น จะ ต้อง ยอม รับ เป็น พยาน คำ ให้ การ อัน ได้ ด้ าบาด หรือ กระทำ ด้ ด้ ยาริฐาน เบิก ความ ไว่ ใน ประเทศ อีก ภาย หนึ่ง นั้น แล้ง หรือ ด้ ำเนา ถ้อยคำ ของ พยาน เหล่า นี้ ก็ ด้ ด้ หมาย ที่ ได้ ออก แล้ง คำ คติ ซึ่ง ที่ ได้ พวทษา ใน อีก ประเทศ หนึ่ง ใน เว้น ข้น แล้ง ก็ ด้ แล้ง ถ้อยคำ ซึ่ง เป็น ดายติ กษณ อักษร ของ ผู้ มี หน้าที่ หรือ หนึ่ง ล้อ ต่าง ๆ ใน ล้านวน ความ แด้ง ถึง การ ตง โทษ ก็ ด้ แต่ หนึ่ง ล้อ นั้น ๆ เจ้า พนักงาน ผู้ มี หน้าที่ จะ ต้อง รับ ร้อง ตัง ค้อ ไป นี้

12/10/2566

(๑) หมายถึง ต้องให้ลงชื่อผู้พิพากษา หรือเจ้าพนักงานใน ประเทศ อีกฝ่ายหนึ่ง

(๒) คำให้การ หรือคำแต่งตั้งใน ด้จจชฐาน หรือ สำเนา คำ ทงหลายนี้ ต้องให้ผู้ พวภษษ หรือ เจ้าพนักงาน ผู้ มี น้ท้ใน ประเทศ อีภ ฉาย หนึ่ง นน รับรอง ว่า เปน ต้น ฉบับ คำให้การ หรือ คำแต่งตั้งใน ด้จจชฐาน หรือ ว่า เปน สำเนา อื่น ถูกต้อง กับ ต้น ฉบับ เดิม ของ คำเหต่นนี้ สู้ตแต่ แต่ที่ จะ คอง การ ใช้

(๓) ถ้อยคำ ซึ่ง เปน ลายลักษณะอักษร ของ ผู้ มี น้ท้ หรือ หนึ่ง สู้ต ค่าง ๆ ใน สำนวน ความ แสดง ถึง การ ลงโทษ นั้น ต้องให้ผู้ พวภษษ หรือ เจ้าพนักงาน ผู้ มี น้ท้ ของ ประเทศ อีภ ฉาย หนึ่ง นน รับรอง

(๔) ในคดีทุกเรื่อง หมายถึง คดี คำให้การ กดี คำแต่งตั้งใน ด้จจชฐาน กดี สำเนา หนึ่ง สู้ต กดี ถ้อยคำ ซึ่ง เปน ลายลักษณะอักษร ของ ผู้ มี น้ท้ หรือ หนึ่ง สู้ต ค่าง ๆ ใน สำนวน ความ กดี ต้อง มี พยาน ส้าบาด รับรอง หรือ มี ครวค้ำแห่ง ของ เฒ่นาบดี กระทรวง ยุคิขรรรม ประทับ หรือ ครวค้ำแห่ง เฒ่นาบดี กระทรวง อื่น ใน ประเทศ อีภ ฉาย หนึ่ง ประทับ รับรอง กดี แต่ ถ้า มี วิชั รับรอง อย่าง อื่น ซึ่ง กฎหมาย ใน ประเทศ ที่ ได้ ส่ฉวน คดี อยู่ ใน ขณะนั้น อนุญาตให้ ใช้ ได้ แลว จะ ใช้ วิชั อย่าง อื่น นั้น แทน วิชั ที่ กล่าว มา ขาง ต้น นี้ ก็ ได้

ข้อ ๑๑

การที่ส่งผู้ร้ายข้ามแดนกันนี้ ยังไม่ต้องส่งให้แก่กัน เว้นไว้แต่
 จะมีพยานพอตาม กฎหมาย ของ ประเทศ ที่ ถูก ขอให้ส่ง ผู้ร้าย นั้น ให้
 เห็นว่า ถ้าหากความผิดนั้น จำเลยได้กระทำในประเทศนั้นเองแล้ว จะ
 ส่งซึ่งจำเลยไว้รอการ พิเคราะห์ต่อไป ประการหนึ่ง หรือมีพยาน มาแสดง
 ให้เห็นว่า จำเลย นี้ เป็น คน คน เดียว กัน กับ ผู้ ที่ ต้อง โทษ ตามคำพิพากษา
 ของ ศาล แห่ง ประเทศ ซึ่ง ขอให้ส่ง ตัว นั้น แต่ความผิดที่จำเลย ต้องรับ
 โทษ นั้น เป็น ความผิด อย่าง หนึ่ง ซึ่ง ประเทศ ที่ ถูก ขอให้ส่ง คน ร้ายข้าม
 แแดน จะส่งตัวให้ ได้ ในเวลาที่ พิพากษา ลงโทษ จำเลย นั้น คน ร้าย ที่
 หนี เช่นว่า นี้ ยังไม่ต้องส่งตัวให้แก่กัน จนกว่า จะครบ ๑๕ วัน
 นับตั้งแต่วันที่ ได้ส่งให้ซึ่งไว้อย่าง คุก รอการ ส่ง ตัว

ข้อ ๑๒

ถ้าคนร้ายหนีหายประเทศด้วยกันร้องขอให้ส่งตัว ตาม สัญญานี้แล้ว
 จะต้องส่งตัวคนร้ายนั้นให้แก่ประเทศที่ได้ร้องขอก่อนประเทศอื่น

ข้อ ๑๓

ถ้าไม่มีพยาน หลักฐาน เพียงพอ สำหรับ จำส่ง คน ร้าย ข้ามแดน กัน ภาย
 ใน กำหนด ๒ เดือน นับตั้งแต่วันที่จับตัวคนที่หนีได้แล้ว ฤๅภายใน
 กำหนดเวลาที่ ประเทศ ที่ ถูก ขอ ฤๅ ศาล ของ ประเทศ นั้น จะได้ ให้เวลา
 12/10/2566
 ต่อไปอีก แล้ว จะต้อง ปล่อยตัว คน หนี นั้น ไป

ข้อ ๑๔

บรรดาสิ่งของที่จับได้อันเป็นของที่พบอยู่กับบุคคลที่จะได้ส่งใน
 เวลาเมื่อจับกุมตัวนั้น ถ้าเจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่ขอไปสมควรในประเทศ
 ที่ถูกข้อมคำสั่งว่าให้ส่งสิ่งของนั้นด้วยแล้ว เมื่อเวลาส่งตัวคน
 ร้ายข้ามแดนไป สิ่งของนั้นจะได้นำไปด้วย แต่การส่งสิ่งของนั้นจะ
 ไม่กำหนดเฉพาะแต่สิ่งของที่ลักษณะโดยสิ่งของทุกอย่างที่จะเป็น
 พยานในความผิดนั้นได้ จะส่งด้วยเหมือนกัน

ข้อ ๑๕

ประเทศที่ทำสัญญานี้ทั้งต้องฝ่ายสัญญาว่าจะไม่ลิดคั้นเอาเงิน
 ค่าใช้สอยทั้งหลายที่จะต้องใช้ในการจับกุม และในการรักษาคนที่
 จะส่งแก่กัน แต่ค่าพาหนะที่จะพาตัวไปส่งจนถึงตงเรือกำปั่น
 ประเทศทั้งสองฝ่ายยอมกันว่า จะใช้เงินเหล่านี้เอง

ข้อ ๑๖

ข้อสัญญาทั้งหลายในหนังสือสัญญานี้ จะใช้ได้ตลอดไปถึง
 หัวเมืองขึ้น แด่อาณาจักรของสมเด็จพระเจ้าแผ่นดินอังกฤษ ตามแต่
 กฎหมายของหัวเมืองขึ้น แด่อาณาจักรที่ได้ใช้อยู่ในเวลานั้น
 ว่าจะเป็นไปไต่เพียงใด

12/10/2566

การขอให้ส่งคนร้ายที่หนีไปอาไศรยอยู่ในหัวเมืองชั้น แต่อาณา
 เขตเช่นว่านี้ ผู้หนึ่งผู้ใดที่ได้รบอำนาจไป อยู่ในหัวเมืองชั้นหรือ
 อาณาเขตของอังกฤษ อย่างเช่น เจ้าพนักงาน กงสุล ฝ่ายสยาม เป็นคน
 จะขอต่อผู้ว่าราชการเมือง หรือขอต่อเจ้าเมืองนั้นก็ได้

การขอให้ส่งคนเช่นว่านี้ ผู้ว่าราชการเมืองหรือเจ้าเมืองจะจัดการ
 ให้เป็นไปตามความที่กล่าวไว้ในสัญญา นี้ อย่างใกล้ชิดที่สุดที่จะกระทำ
 ได้ตามกฎหมายของหัวเมืองชั้น แต่อาณาเขตจะยอมส่งตัวคนร้ายให้
 หรือจะบอกข้อความไปยังรัฐบาลอังกฤษก็ได้

สมเด็จพระเจ้าแผ่นดินอังกฤษอย่างไรก็ดี จะคิดจัดการเป็นพิเศษ
 ในหัวเมืองชั้น แต่อาณาเขต เพื่อให้ส่งตัวผู้ร้ายที่หนีไปจากกรุง
 สยามเข้าไปอาไศรยอยู่ในหัวเมือง แต่อาณาเขตอังกฤษ ตามข้อความ
 ที่มีอยู่ในหนังสือสัญญา นี้ อย่างใกล้ชิดที่สุดที่จะเป็นไปได้ แต่ตาม
 กฎหมายของหัวเมือง แต่อาณาเขตนั้น จะยอมให้ทำได้

การที่หัวเมือง แต่อาณาเขตของสมเด็จพระเจ้าแผ่นดินอังกฤษ
 จะขอให้ส่งตัวคนร้ายที่หนีมาอยู่ในกรุงสยามนั้น จะต้องเป็นไป
 ตามข้อบังคับที่กล่าวไว้ในข้อก่อน ๆ ของสัญญา นี้

ข้อ ๑๗

หนังสือสัญญา นี้ จะใช้ได้ภายใน ๑๐ วัน ตั้งแต่ได้พิมพ์ประกาศตาม
 แบบที่ มี อยู่ในกฎหมายของประเทศที่ ๒ ที่ทำสัญญากัน นี้ ถ้า

ประเทศ ที่ ทำ สัญญา นี้ ฝ่าย หนึ่ง ฝ่าย ใด จะ บอก ให้ ทราบ ต่อ ง่า ก่อน ๒ เดือน
ว่า มีความ ประสงค์ จะ เติบ สัญญา นี้ เมื่อใด ก็ เติบ ได้

หนังสือ สัญญา นี้ จะ ต้อง มี พระ ราชานุญาต ด้วย แต่ หนังสือ พระ
บรมราชานุญาต นั้น จะ ได้ แดง เปลี่ยน กั้น ที่ กรุง ลอน ดอน โดย เร็ว ที่ สุด
ที่ จะ กระทำ ได้

ใน การ ที่ จะ ให้ มี ผล ถัก ใน สัญญา นี้ ผู้ มี อำนาจ เต็ม ทัง ๒ ฝ่าย
จึง ได้ ตง ชื่อ แดง ประทับ ตรา ลง ไว้ เป็น สำคัญ

สัญญา นี้ ได้ ทำ เป็น ๒ ฉบับ ความ เดียว กัน ที่ กรุง เทพ ฯ ณ วันที่ ๔
มีนาคม รัตนโกสินทรศก ๑๒๙ ๑๑๑๑

(เห็น) เหวงวงษ์ วัโรประการ (ประทับตรา)

(เห็น) อาเชอบีด (ประทับตรา)

เจ้าพนักงานหอสมุด

ข้อบังคับ

สำหรับจัดการ ตาม กฎหมาย แปลง ชาติ ร.ศก ๑๓๐

ด้วยเหตุที่จะจัดการ ตาม มาตรา ๒ แห่ง กฎหมาย แปลง ชาติศก ๑๓๐ นั้น จึงได้ทำ ข้อ บังคับ ๑๒ ข้อ วางแบบ หนังสือ ๔ อย่าง แต่ กำหนด อัตรา ค่า ชดเชยที่ จะ ต้อง ใช้ ตาม พระราชบัญญัติ นั้น ได้ นำความ ขึ้น กราบ บังคมทูล พระกรุณา ทราบฝ่า ถอนของชุดี พระบาท แด ทรง พระ กรุณา โปรดเกล้า ฯ พระราชทาน พระ บรมราชานุญาต แล้ว บังคม จึง พิมพ์ ประทานไว้ ใน วาซกกิจจานุเบกษาให้ทราบทั่วกัน ตั้ง ตั้งต่อไปนี้

ข้อ ๑ คนใน บังคับ ต่างประเทศ ผู้ใด ที่ ร้อง ขอ แปลง ชาติ เป็น คน ใน บังคับ สยาม ต้อง เขียน คำ ร้อง ขอนั้น เป็น เรื่องราว ยื่น ต่อ เด็นบัตติ ว่า การ ต่างประเทศ

ข้อ ๒ ใน เรื่องราว นั้น ต้อง มี ข้อ ความ เหล่า นี้ กล่าว ดังไว้

- (๑) ชื่อ ตัว
- (๒) วัน เดือน ปี แด คำ บัตติ ที่ คน เกิด แด ชื่อ บิดา แด มารดา ทั้ง ที่ เกิด แด วัน เดือน ปี เกิด ของ บิดา มารดา ด้วย
- (๓) คน สังกัด อยู่ใน บังคับ ชาติใด แด เหตุใด จึง ได้ มี สังกัด อยู่ใน บังคับ ชาติ นั้น
- (๔) คน มี ชาติ ยุ เต็ม บริบูรณ์ ตาม กำหนด ใน กฎหมาย แห่ง ชาติ ของ คน หรือ ยัง

- (๕) วัน เดือน ปี ที่ตนได้แรกเข้ามาอยู่ในกรุงเทพมหานคร
- (๖) คำบดที่ตนอยู่ในเวลานี้
- (๗) ชื่อภรรยาของตนทุกคน ถ้าหากมีภรรยา
- (๘) ชื่อแต่อายุบุตรของตนทุกคน ถ้าหากมีบุตร
- (๙) ชื่อแต่คำบดที่อยู่ของพยานสองคน ที่ควรเชื่อถือฟังว่าสามารถเป็นพยานได้ในข้อความที่ตนกล่าวนั้นว่าเป็นการจริง

ข้อ ๓ เห็นว่า การต่างประเทศมีอำนาจที่จะสอบถามปากคำของผู้ร้องขอ แต่ปากคำพยานที่ผู้ร้องขออ้างมาประกอบหรือสอบถามบุคคลใด ๆ ที่เห็นว่าสามารถจะเบิกความเป็นพยานได้ในข้อความอย่างใด ๆ ที่สมควรนับว่าเนื่องในการที่จะสืบให้เห็นว่าถ้อยคำที่ผู้ร้องขอได้กล่าวนั้นเป็นความจริงหรือไม่ แต่ทั้งเพื่อให้เห็นได้ว่าผู้ร้องขอนั้นเป็นคนมีความสมควรที่จะรับอนุญาตให้แปลงชาติเป็นคนในบังคับสยามได้หรือไม่

ข้อ ๔ เห็นว่า การต่างประเทศจะไม่เห็นสมควรยอมรับเรื่องราวของผู้หนึ่งผู้ใดที่ขอแปลงชานินก็ได้ แต่ไม่ต้องชี้แจงว่าเหตุใดจึงไม่ยอมรับ

12/10/2566

ข้อ ๕ ถ้าเห็นว่า การต่างประเทศ เห็นว่าคำร้องขอแปลงชาติ

ของผู้ใดสมควรจะรับได้   ให้นำบัตรจะไร้นำความขึ้นกราบบังคมทูล
พระกรุณา ขอสพระราชทานพระบรมราชานุญาต

ข้อ ๖ ถ้าทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานพระบรมราชานุญาต
ให้นำบัตรว่า การต่างประเทศจะแจ้งความไปให้ผู้ร้องขอ นั้น ทราบ
แต่ผู้ให้ผู้นั้นไปยังที่หนึ่งทีใด ณวันใด เวลาตามที่ จะกำหนด เพื่อ
ให้ผู้นั้น ถอน นำ พระพิพัฒน์ สัตยานุสตัย

ข้อ ๗ เมื่อผู้ร้องขอแปลงชาตินั้นได้ ถอนนำพระพิพัฒน์ สัตยานุสตัยแล้ว
ให้นำบัตรว่า การต่างประเทศจะไต่ จด เป็น รายงาน ลงไว้ แต่ ออกประกาศ
ให้ทราบทั่วกัน ว่า ผู้นั้นได้ แปลงชาติเป็น คนไทย บังคับ สยาม ผู้นั้นแล้ว

ข้อ ๘ ประกาศที่ว่ามานี้ ต้องลงพิมพ์ ในหนังสือราชกิจจานุเบกษา
เป็นสำคัญ

ข้อ ๙ คำร้องขอแปลงชาติ ตามแบบที่ ๑ แต่คำประกาศ
ตามแบบที่ ๒ แต่จดหมายอื่น ๆ ที่กล่าวไว้ในกฎหมายแปลงชาติ
ร.ศ. ๑๓๐ นั้น จะเขียนตามแบบที่มีอยู่ท้ายซองของฉบับนี้ แต่ให้นำบัตร
ว่า การต่างประเทศจะ เปลี่ยนแปลง แบบนั้น ตามเวลาที่เห็นสมควร
จะแก้ไขได้

ข้อ ๑๐ เวลาที่นำเรื่องมาขอแปลงชาติ ตามแบบที่ ๑
ไปยื่นนั้น ผู้ยื่นต้องเสียค่าธรรมเนียมเงิน ๕ บาท

ข้อ ๑๑ คำขรมเนียม ออกหนังสือสำคัญ ตามแบบที่ ๓ หรือ
ใบรับคำแต่งตั้ง ตามแบบที่ ๔ ชั้นเดิมนั้นให้เรียกฉบับละ ๕ บาท

ข้อ ๑๒ คำขรมเนียม ออกหนังสือสำคัญ ตามแบบที่ ๓ หรือ
ใบรับคำแต่งตั้ง ตามแบบที่ ๔ ชั้นต่ำเนา เพราะฉบับเดิมหายจะ
คัดงาใหม่อีกนั้น ให้เรียกฉบับละ ๒ บาท

กฎให้ไว้แต่คำดาว่า การ ต่างประเทศ ณวันที่ ๗ เดือน สิงหาคม
รัตนโกสินทร ศก ๑๓๐

(ลงพระนาม) เหวงวงษ์โรประการ

เด้นาบดีว่าการ ต่างประเทศ

(แบบที่ ๑)

เรื่องราว ร้อง ขอ แปลงชาติ

คาม ตักษณ กฎหมาย แปลงชาติ ร.ศ. ๑๓๐

ข้าพระพุทธเจ้า.....ขอพระราชทาน ทำ คำร้อง

ขอ ฉบับ น ยิน ต่อเด้นาบดีว่าการ ต่างประเทศ เพื่อที่จะ ขอ พระราชทาน

พระบรมราชานุญาตให้ข้าพระพุทธเจ้า แปลงชาติ เป็น ข้า แผ่น ดิน ของ

พระบาท สมเด็จพระเจ้ากรุงสยามสืบไป

ข้าพระพุทธเจ้า ขอ แสดง โดย สัตย์จริง ว่า ข้าพระพุทธเจ้าเกิดเมื่อ

12/10/2566

วันที่.....เดือน .....รัตนโกสินทร ศก.....

ณตำบล.....ใน เมือง.....ประเทศ.....

บิดา ^๕ข้าพระพุทธเจ้า ^๕ชื่อ.....มารดา ^๕ข้าพระพุทธเจ้า ^๕ชื่อ.....

เวदान ^๕ข้าพระพุทธเจ้า ^๕เป็นคน ^๕ใน ^๕บังคับ ^๕ชาติ.....แต่

^๕ได้ ^๕เป็น ^๕คน ^๕ใน ^๕บังคับ ^๕ชาติ ^๕นั้น ^๕โดย ^๕เหตุ.....

ตาม ^๕กฎหมาย ^๕ของ ^๕ชาติ ^๕ข้าพระพุทธเจ้า ^๕เวदान ^๕ข้าพระพุทธเจ้า ^๕เป็น ^๕คน ^๕มี ^๕อายุ ^๕เต็ม ^๕บริบูรณ์

^๕ข้าพระพุทธเจ้า ^๕ได้ ^๕เข้ามา ^๕ดำเนิน ^๕กิจ ^๕อยู่ใน ^๕พระ ^๕ราช ^๕อาณา ^๕เขต ^๕สยาม ^๕ตั้ง

^๕แต่.....แต่ ^๕เวदान ^๕ข้าพระพุทธเจ้า ^๕พัก ^๕อาศัย ^๕อยู่ ^๕ที่

ตำบล.....

จดหมาย— ถ้าโดยเหตุเพราะแปลงชาติจากชาติอื่น ก็ให้กล่าวลงไว้ว่า
ได้แปลง ชาติเมื่อไร แต่ที่ไหน

^๕บิดา ^๕ข้าพระพุทธเจ้า ^๕หา ^๕เลี้ยง ^๕ชีพ ^๕ใน ^๕ทาง.....

^๕ข้าพระพุทธเจ้า ^๕มี ^๕ภรรยา.....คน ^๕ชื่อ.....

^๕ข้าพระพุทธเจ้า ^๕มี ^๕บุตร.....คน ^๕ชื่อ.....

12/10/2566
^๕ข้าพระพุทธเจ้า ^๕ขอ ^๕อ้าง ^๕ว่า ^๕ผู้ ^๕มี ^๕ชื่อ ^๕ที่ ^๕ลง ^๕ตาย ^๕มี ^๕ค่อ ^๕ไป ^๕นี้ ^๕เป็น ^๕พยาน

แห่ง ความจริงของถ้อยคำที่ข้าพระพุทธเจ้าได้กราบทูลมาแล้ว ในเรื่องราว
ฉบับนี้ทุกประการ

เรื่องราว ฉบับนี้ ยื่นไว้แต่ ณ วันที่.....เดือน.....ร.ศ.....

(ลงชื่อพยาน).....ตำบลบ้าน.....

(ลงชื่อพยาน).....ตำบลบ้าน.....

(ลงชื่อผู้ร้องขอ).....

(แบบที่ ๒)

ประกาศ

เสนาบดีว่าการต่างประเทศ ขอประกาศให้ทราบทั่วกัน

ด้วย.....ซึ่ง ขณะ นั้น เป็น คน ใน บังคับ

ชาติ.....ได้ ทำ เรื่องราวยื่นต่อ เสนาบดีว่าการต่างประเทศ

เมื่อวันที่.....รัตนโกสินทร ศก.....ขอแปลง

ชาติ เป็น คน ใน บังคับ ด້ยาม ตาม ดัชนี กฎหมาย แปลงชาติ ร.ศ. ๑๓๐

เสนาบดีว่าการต่างประเทศได้ เห็น หลักราบ เป็น ที่ พอใจ แล้วว่า ผู้

ร้อง ขอได้ ปฏิบัติ ถูก ต้อง ตาม ดัชนี กฎหมาย แปลงชาติ ร.ศ. ๑๓๐ จึง

ได้ นำความ ขึ้น กราบ บังคมทูล พระ กรุณา ขอ รับ พระ ราชทาน พระบรม

ราชานุญาต

บัดนี้ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระ ราชทาน พระบรมราชานุญาต

แต่ผู้ร้องขอโตถอนำพระพิพัฒน์สถิตยานุรักษ์ คือ พระบาทสมเด็จพระ
เจ้าอยู่หัวด้วยแล้ว

เพราะฉะนั้น จึงขอประกาศให้ทราบทั่วกันว่า..... ได้
แปลงชาติเป็น คนใน มังคัม ชยาม นูหนึ่งแล้ว

ประกาศ มาณวันที่.....รัตนโกสินทร ศก .....

(พระนาม).....

เสนาบดีว่าการต่างประเทศ

(แบบที่ ๓)

หนังสือสำคัญ

สำหรับผู้แปลงชาติตามกฎหมายแปลงชาติ ร.ศ. ๑๓๐

ขอประกาศแก่บรรดาผู้ที่เกี่ยวข้องของ จง ทราบ

หนังสือสำคัญฉบับนี้ ได้ ออก ตาม คำร้อง ขอ ของ .....

แต่เป็น พยานว่า เมื่อ วันที่.....เดือน.....ร.ศ.....

ได้ มี ประกาศ ลง พิมพ์ ใน หนังสือ ราชกิจจานุเบกษา มีความดังต่อไปนี้

ด้วย.....ซึ่ง ขณะ นั้น เป็น คนใน มังคัม ชาติ.....

.....ได้ ทำ เรื่องราว ขึ้น คือ เสนาบดีว่าการต่างประเทศ

ศก ๑๓๐

หน้า ๑๗๙

เมื่อวันที่.....รัตนโกสินทร ศก.....ขอแปลงชาติ

เป็นคนในบังคับสยาม ตาม ตักษณ กฎหมาย แปลงชาติ ร.ศ. ๑๓๐

เสนาบดี ว่า การ ต่างประเทศ ได้ เห็น หลักราช เป็น ที่ พอใจ แล้ว ว่า ผู้
ร้อง ขอได้ ปฏิบัติ ถูก ต้อง ตาม ตักษณ กฎหมาย แปลงชาติ ร.ศ. ๑๓๐
จึง ได้ นำ ความ ขึ้น กราบบังคม ทูล พระกรุณา ขอ รั้ง พระราชทาน พระ
บรมราชานุญาต

บัดนี้ ทรง พระ กรุณาโปรดเกล้า ฯ พระราชทาน พระบรมราชานุญาต
แต่ ผู้ ร้อง ขอได้ ถอน หัก พระ พหุณห์ สัตยานุสัถย์ ต่อ พระบาทสมเด็จพระ
เจ้าอยู่หัว ด้วยแล้ว

เพราะ ฉนั้น จึง ขอ ประกาศ ให้ ทราบ ทัง กัน ว่า.....

.....ได้แปลงชาติเป็นคนในบังคับสยามผู้หนึ่งแล้ว

ประกาศ มาณวันที่.....เดือน.....รัตนโกสินทร ศก.....

(พระนาม)

เสนาบดี ว่า การ ต่างประเทศ

(แบบ)

หนังสือรับคำแสดงตน

ตาม ตักษณมาตรา ๑๓ แห่ง กฎหมาย แปลงชาติ ร.ศ. ๑๓๐

ด้วย มีความใน มาตรา ๑๓ แห่ง กฎหมาย แปลงชาติ ร.ศ. ๑๓๐

บัญชีไว้ว่า

12/10/2566

บุตร ทุกคน ของ ผู้ ที่ ได้ แปลง ชาติ แล้ว บรรดา ที่ ยังมี มี อายุ ไม่ ครบ
 บริบูรณ์ ใน เวลา ที่ แปลง ชาติ นั้น ย่อม มี อำนาจ กัน ชอบ ชรรณ เป็น คน
 ใน บังคับ สยาม ตาม บิดา ด้วย แต่ ว่า บุตร อย่าง เช่น ว่า มี ถ้า ทำ คำ
 แสดง ตน ขึ้น ต่อ เสนาบดี ว่า การ ต่าง ประเทศ ภายใน กำหนด หนึ่ง ครั้ง แต่
 เวลา ที่ ตน มี อายุ ครบ บริบูรณ์ แล้ว ว่า ไม่ สัมภัก อยู่ ใน บังคับ ไทย จะ ขอ
 กลับ ไป เป็น คน ใน บังคับ ชาติ เดิม ของ ตน นั้น ก็ ให้ เป็น ได้ ตั้ง ปรมาณา

ผู้ แสดง ตน อย่าง ว่า มา นี้ จะ ต้อง การ หนังสือ ตอบ รับ คำ แสดง นั้น ได้
 เป็น ลำคณู ก็ ให้ ทำ ให้ ด้วย ดังนี้

เพราะ ฉนั้น ข้าพเจ้า เสนาบดี ว่า การ ต่าง ประเทศ ผู้ ได้ ลง ชื่อ ข้าง
 ทาย นี้ ขอ แสดง ว่า ข้าพเจ้า ได้ รับ คำ แสดง ตน ของ .....

ตั้ง ณ วันที่ ..... เดือน ..... รัตน โกสินทร ศก .....

ซึ่ง มีความ ตง ต่อ ไป นี้ ' ใ้ .....

ข้าพเจ้า .....

เวลานี้ ตั้ง บ้าน เวณ ชัย ตำบล ..... จึง ขอ แสดง
 ตง ต่อ ไป นี้ ว่า .....

ข้าพเจ้า .....

เกิด ณ วันที่ ..... เดือน ..... รัตน โกสินทร ศก .....

เป็น บุตร .....

เมื่อ ณ วันที่ ..... เดือน ..... รัตนโกสินทร ศก.....

(ชื่อ บิดา) ..... ของ ข้าพเจ้า ..... ซึ่ง ขณะนี้ เปน คน
โง่ บังคับ ซ้ำชาติ ..... นั้น ได้ แปรตงชาติ เปน คน ใน
บังคับสยาม

เมื่อ เวลาที่ ..... ได้ แปรตงชาติ เปน คน ใน บังคับ
สยาม นั้น ข้าพเจ้า มี อายุ ยัง ไม่ เต็ม บริบูรณ์ ตาม กฎหมาย ต่อ วันที่ .....
เดือน ..... รัตนโกสินทร ศก ..... ข้าพเจ้า จึง มี
อายุ ครบ บริบูรณ์

แต่ ใน วัน ที่ ได้ ทำ คำ แสดง ตัว คือ วันที่ ..... เดือน .....
..... ร.ศ. .... อัน เปน เวลา ภายใน กำหนด มี หนึ่ง ตั้งแต่ เวลา
ที่ ข้าพเจ้า มี อายุ ครบ บริบูรณ์ แล้ว นั้น ข้าพเจ้า ขอ แสดง ใน ที่ นี้ ต่อ ท่าน
เสนาบดี ว่า การ ต่าง ประเทศ ว่า ..... ข้าพเจ้า ไม่ สัมค อยู่ ใน บังคับ สยาม
ข้าพเจ้า จะ ขอ ถัดไป เปน คน โง่ บังคับ ซ้ำ ชาติ เดิม ของ ข้าพเจ้า

ใบรับ คำ แสดง นี้ ทำให้ ใ้ แต่ คำ ฐา ว่า การ ต่าง ประเทศ กรุง เทพ ฯ
ณ วันที่ ..... ร.ศ. ....

(พระนาม) .....

(แบบที่ ๔)

คำแสดง

ตาม ตักขณ มาตรา ๑๓ แห่ง กฎหมายแปลงชาติ ร.ศ. ๑๓๐

ด้วยมีความใน มาตรา ๑๓ แห่ง กฎหมายแปลงชาติ ร.ศ. ๑๓๐
บัญญัติไว้ว่า

บุตรทุกคนของ ผู้ที่ใดแปลงชาติแล้ว บรรดาที่ยังมีอายุไม่ครบบริบูรณ์
ในเวลาที่แปลงชาติ นั้น ย่อม มีอำนาจอัน ชอบธรรม เป็น คนใน บังคับ
สยาม ตาม บิดาด้วย แต่ ว่าบุตร อย่าง เช่นว่านี้ ถ้าทำคำแสดง ตนยื่นต่อ
เสนาบดีว่า การต่าง ประเทศ ภายใน กำหนด ปีหนึ่ง ตั้งแต่เวลาที่ตนมี
อายุครบ บริบูรณ์แล้ว ว่าไม่สมัคร อยู่ใน บังคับไทย จะขอ กลับไป
เป็น คนใน บังคับ ชาติ เดิม ของ ตนนั้น ให้เป็นได้ดัง ปรารถนา ดังนี้

เพราะฉนั้น ข้าพเจ้า.....

เวลาที่ ตั้ง บ้าน เรือน อยู่ ตำบล..... จังหวัด

ขอแสดง ดังต่อไปนี้ว่า...

ข้าพเจ้า.....

เกิด ณวันที่..... เดือน..... รัตนโกสินทร ศก.....

12/10/2566

เป็น บุตร.....

เมื่อ ณวันที่.....เดือน.....รัตนโกสินทรศก.....

(ชื่อบิดา).....ของข้าพเจ้า ซึ่ง ขณะ นั้น เป็น คน
ในบังคับ ชาติ.....นั้น ได้แปลงชาติเป็น
คนใน บังคับ สยาม

เมื่อ เวลาที่.....ได้แปลงชาติ เป็น
คนในบังคับ สยาม นั้น ข้าพเจ้า มี อายุ ยังไม่ เต็ม บริบูรณ์ ตาม กฎหมาย
คือ วันที่.....เดือน.....รัตนโกสินทร ศก.....

ข้าพเจ้า จึง มี อายุ ครบ บริบูรณ์

แต่ ใน วันที่ ได้ ทำ คำ แสดง ตัว คือ วันที่.....เดือน.....
ร.ศ. ....อัน เป็น เวลา ภายใน กำหนด บ้าง หนึ่ง ตั้ง แต่ เวลา ที่ ข้าพเจ้า
มี อายุ ครบ บริบูรณ์ แล้ว นั้น ข้าพเจ้า ขอ แสดง ใน ที่ นี้ คือ ท่าน ด้ เหน่า บัด
ว่า การ ต่าง ประเทศ ว่า ข้าพเจ้า ไม่ ด้ มัค อยู่ ใน บังคับ สยาม ข้าพเจ้า จะ
ขอ กลับ ไป เหน่ คน ใน บังคับ ชาติ เดิม ของ ข้าพเจ้า

คำ แสดง นี้ ได้ ยื่น ไว้ แล ณ วันที่.....เดือน.....ร.ศ.....

(ลง ชื่อ ผู้ แสดง).....

(ลง ชื่อ พยาน).....

(ลง ชื่อ พยาน).....

ประกาศ

ยกเว้นไม่เก็บเงินค่าหา บาง ตำบล

ใน แขวง เมืองพิไชยแต่ เมืองพิศณุโลกจำนวนศก ๑๒๘

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงดำรงราชานุภาพ เสด็จขึ้นที่กระทรวงมหาดไทย รับพระบรมราชโองการได้เกล้าฯ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า ในศก ๑๒๘ เป็นปีที่ฝนตกชุก การทำนาของราษฎร บางรายในตำบลวังงาม ทั้งที่อำเภออุตรดิตถ์ ตำบลนาโปลิ่ง ตำบลยางระโต ตำบลทุ่งยั้ง ทั้งที่อำเภอลับแล แขวงเมืองพิไชย แต่ตำบลหัวรอ ตำบลปากโทก ตำบลวัดศาล ตำบลบ้านป่า ทั้งที่อำเภอเมือง ๆ พิศณุโลกรวม ๑๔๘ ราย ซึ่งตั้งอยู่ในที่ดุ่ม ราษฎรได้เพาะหว่าน บักดำต้น เขาตงโนนาแล้ว น้ำมากท่วมต้นเขาเสียหายไปไม่ได้เก็บเกี่ยวซื้อขายเปนอาณาประโยชน์ เปนการเสียจิวโดยที่จะบ้องกันได้ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ยกเว้นไม่เก็บเงินค่าหาแก่ราษฎร ซึ่งทำไม่ได้ผลรวม ๑๔๘ ราย เปนเนื้อที่ ๓,๘๕๒ ไร่ ๓ งาน ๕๗ วา เงินอากร ๒,๒๕๒ บาท ๑๘ สตางค์ในวศกหนึ่ง ๆ

คำดำว่าการมหาดไทย
ประกาศมาณวันที่ ๑๐ สิงหาคม รัตนโกสินทรศก ๑๓๐

(ลงพระนาม) ดำรงราชานุภาพ
เสด็จขึ้นที่กระทรวงมหาดไทย

พระราชบัญญัติ เครื่องราชอิสริยาภรณ์
ตราวิถนวารภรณ์

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระมฤคกุล เสด็จเจ้าอยู่หัว
ทรงพระอนุสรณ์คำนึงถึง ความดี ความชอบ ของข้าราชการ ผู้ที่ได้ทรงพระ
กรุณาใช้สอยใน ที่ใกล้ชิดสนิทสนม แต่ผู้หนึ่ง ๆ ได้ตั้งใจอุทิศสำหรับ
ราชการ ผดของ ประเทศ พระคุณ โดย ความดีความกล้าหาญ และ ชื่อสัตย์สุจริต
คือได้ ผลิตของสูงพระบาท เปรียบที่พอพระราชหฤทัยมาช้านานนั้นว่า
สมควรจะมี เครื่องหมายอันเป็นที่เชิดชูเกียรติคุณ ความดีความชอบไว้
ให้ปรากฏ จึง มี พระบรมราชโองการดำรัสสั่งให้ สร้าง เครื่องราชอิสริยา
ภรณ์ ขึ้น อย่าง หนึ่ง เรียกว่า ตราวิถนวารภรณ์ แล้วโปรดเกล้าฯ
ให้ตราพระราชบัญญัติไว้ดังนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้ มี นามว่า พระราชบัญญัติเครื่องราช
อิสริยาภรณ์ วิถนวารภรณ์ ฎาเรียกอย่างตั้งเขปว่า ตราวิถนวารภรณ์
แต่ให้ ใช้ ได้ตั้งแต่วันที่ ได้ลงใน พระราชบัญญัติ นี้ เป็นต้นไป

มาตรา ๒ ดวงตราวิถนวารภรณ์นี้ เรือนทองรูปไข่ ส่วนรัประมาณ
๔ เซนติเมตร ส่วน ขวาง ประมาณ ๓ เซนติเมตร ขอบ มี ถาย เป็น
กระหนก แซงสังหี กลาง พื้น ลงยาดี ขาบ มีอักษร พระบรมนามาภิธิชัย

12/10/2566

ย่อ อ. ป. ว. ที่ ห่วง เป็น รูป พระมหาวชิราวุธ ประดับเพชรทั้งตัว
ด้าน หลัง มี คตบแก้ว สำหรับ บรรจุ เสด็จ พระเจ้า ร้อย ด้วย แพรแถบสี เหลือง
ขอบ ดำริม เหลือง กว้าง ๓ เซนติเมตร สำหรับ คล้อง คอ

มาตรา ๓ คราว คั่นวราภรณ์ นี้ จะ พระราชทาน ได้ ทั่ว ไป ทุก ชั้น
บุคคล ตาม พระราชประสงค์ ไม่ เกี่ยว ด้วย ยศ ฤๅ บรรดาศักดิ์

มาตรา ๔ แต่ การ ที่ จะ พระราชทาน นั้น จะ ได้ ทรง พระราชดำริห์
วินิจฉัย พระราชทาน แก่ เฉพาะ ผู้ ที่ ได้ รับราชการ แต่ ประพฤติตน เป็น ที่ ต้อง
พระราช อภัย ภัย ไครย เพราะ ฉนั้น ห้าม มี ให้ ผู้ หนึ่ง ผู้ ใด กราบ บังคม ทูล
ขอ พระราชทาน เพื่อ ตน เอง ฤๅ กราบ บังคม ทูล แนะนำ เพื่อ พระราชทาน
แก่ ผู้ อื่น เป็น อื่น ชาติ

มาตรา ๕ เมื่อ พระราชทาน เครื่องราชอิสริยาภรณ์ ดวง นี้ แก่ ผู้ ใด
ผู้ หนึ่ง จะ ได้ พระราชทาน ประกาศ นัย บักร ถ่า กับ ด้วย เป็น สำคัญ

มาตรา ๖ ผู้ ที่ ได้ รับ พระราชทาน เครื่องราชอิสริยาภรณ์ ดวง นี้ จะ
ประดับ กับ เครื่อง ยศ ได้ ทุก ชั้น แต่ จะ ประดับ เมื่อ เวลา แต่ง กาย ตาม
ปรกติ ด้วย ดวง ครา จำต้อง ก็ได้

มาตรา ๗ เมื่อ เวลา ประดับ กับ เครื่อง ยศ นั้น ให้ ล้อม คอ ฤๅ ถ้า จะ
ไม่ เช ร้อย ด้วย แพรแถบ จะ ทำ ห่วง คล้อง กับ คม คอ เลื่อ ก็ได้

มาตรา ๘ ทรง พระกรุณา โปรด พระราชทาน พระบรมราชานุญาต ให้
ผู้ ที่ ได้ รับ พระราชทาน เครื่องราชอิสริยาภรณ์ นี้ ทำ ดวง ครา จำต้อง ด้วย

เรือนเงิน สังกัเพื่อรั ด้รัง ันใช้ ประดับใน เวลาแต่ง กาย ตาม ปกติได้ แต่ ห้ามไม่ให้ ัชรอยด้วย แพรแถบ คลองคอก ให้ ัชห้อง คลอง คุม คอเสื้อ แทน หรือจะ ัชด้วย ัชรอย ัชย ดวงตรา จำลอง คลองคอกก็ได้

มาตรา ๙ ผู้ที่ใ้รับ พระราชทาน เครื่องราชอิสริยาภรณ์ วัตันจวราภรณ์ นี้ จะใ้เป็น สมาชิก ของ เครื่องราชอิสริยาภรณ์ นี้ อยู่ ตลอดเวลา อันเป็นที่ พอ พระราชหฤทัย ถ้าทรง พระราชดำริเห็นว่า สมาชิกผู้ ึ่งนี้ ผู้ใด ประพฤติ คน ไม่สมควร จะรักษา เกียรติยศ ของ เครื่องราชอิสริยาภรณ์ นี้ได้ จะโปรดเกล้าฯ ให้ถอด ออกจาก สมาชิก เมื่อใด ๆ ก็ได้

มาตรา ๑๐ ถ้าสมาชิกผู้ ึ่งนี้ ผู้ใด รักษา เกียรติยศ เกียรติคุณ ความดี ความชอบไว้ ได้ตลอดเวลา แต่ ถ้าสมาชิกผู้ ึ่งนี้ สิ้นชีพแล้ว ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทาน ดวงตรา นี้น แก่ผู้รับ ทรมัย นรฎก รักษาไว้เป็น เครื่อง สักการะบูชาต่อไปไม่ต้องส่งคืน แต่ผู้ ที่ได้รับทรมัยนรฎกนั้น จะ ประดับ ตรา นี้นไม่ได้ นอกจาก จะได้รับ พระราชทาน พระบรมราชานุญาต หรือ ได้รับ พระราชทาน ตรา ชนิด นี้ เป็น บำเหน็จ ความ ชอบใน ส่วน ตน เอง

มาตรา ๑๑ เมื่อโปรดเกล้าฯ พระราชทาน เครื่องราชอิสริยาภรณ์ นี้ แก่ผู้ใดผู้ ึ่งนี้แล้ว ให้เจ้าพนักงาน จดทะเบียน สมาชิกไว้ ใหม่ ณ คง

มาตรา ๑๒ ถ้าโปรดเกล้าฯ ให้ถอด ผู้ใด ออกจาก สมาชิก ของ เครื่องราชอิสริยาภรณ์ นี้ แล้ว ให้เจ้าพนักงาน จดหมายเหตุ ถอน ทะเบียน สมาชิกผู้ ึ่งนี้เสีย ^{๒๕10๕566} แล้วให้เป็น ชุระ เรียก ดวง ตรา คิน เสียด้วย

มาตรา ๑๓ ให้กรมราชเลขาทำการเป็น เจ้าหน้าที่จะรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติตราไว้ ณ วันที่ ๑ สิงหาคม รัตนโกสินทร์ศก ๑๓๐ เป็นวันที่ ๒๖๘ ในรัชกาลปัตยุบันนี้

ประกาศ

ให้นักเรียนกฎหมายซึ่งได้ ข้าราชการชั้นต้นชั้นมัธยมบริบูรณ์แล้ว เป็นนักเรียนชั้นอุดมศึกษา

มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ ให้ประกาศ ทราบทั่วกันว่า ได้ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ ออก ประกาศ ยกโรงเรียนกฎหมาย มาขึ้นแก่กระทรวงยุติธรรม ให้เสนาบดีกระทรวงยุติธรรม มีอำนาจบังคับบัญชาจัดการโรงเรียนนั้นต่อไป ความแจ้ง อยู่ใน ประกาศ ลง วันที่ ๗ มิถุนายน ศก ๑๓๐ แล้ว

บัดนี้ ทรง พระราชดำริเห็น ว่า นักเรียนกฎหมาย เป็น นักเรียนวิชาชั้นสูง ในเวลาทำถึงได้เรียน อยู่ในโรงเรียน สัมควร จะมีกำหนดให้ เป็นนักเรียนชั้นอุดมศึกษา เพราะ ฉะนั้น ตั้งแต่บัดนี้ต่อไป บรรดา นักเรียนกฎหมายที่ยังไม่เข้ามวิชาชั้นต้น ให้ กระทรวงยุติธรรม เป็นผู้สอบวิชาชั้นต้น กำหนด หลักสูตรสอบวิชาชั้นต้น ให้เทียบเท่าวิชาชั้นมัธยมบริบูรณ์ เมื่อสอบวิชาชั้นต้นได้แล้ว ให้ยกนักเรียนจำพวกนี้ เป็น

12/19/2566

นักเรียนวิชาชั้นอุดมศึกษา ตามความในพระราชบัญญัติลักษณะเกณฑ์
 ทหารลงวันที่ ๒๑ ธันวาคม ค.ศ. ๑๒๙ มาตรา ๑๓ ข้อ ๒ นั้น เว้น
 แต่ นักเรียน คนใดได้ มีวิชา มาแล้ว แต่ โรงเรียนใด ๆ ซึ่ง พอจะ เทียบเท่า
 วิชาชั้นมัธยมบริบูรณ์ได้แล้ว นักเรียนผู้นั้น คง เป็น นักเรียนชั้นอุดม
 ศึกษา ตามความใน ประกาศนี้ได้ โดยไม่ต้อง สอบวิชาชั้นต้น ฯ

ประกาศ มา ณ วันที่ ๑๑ สิงหาคม วันจันทร์ ศก ๑๓๐

เป็นวันที่ ๒๗๔ ในรัชกาลปัตยุบันนี้

ประกาศ

ตั้งหลักสูตร โรงเรียนข้าราชการพลเรือน

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงดำรงราชานุภาพ นายกฤษฎาจัดการ
 โรงเรียนข้าราชการพลเรือน ของ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้า
 อยู่หัว รับพระบรมราชโองการเห็นเกล้า ฯ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ
 ให้ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า ตามที่ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้
 ตั้งโรงเรียนข้าราชการพลเรือน ของ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้า
 เจ้าอยู่หัว ขึ้นอยู่ในพระบรมราชูปถัมภ์ เป็นสถานที่ศึกษาราชการ
 ฝ่ายพลเรือน อย่างโรงเรียนนายร้อยเป็นที่ศึกษาราชการฝ่ายทหารบก
 โรงเรียนนายเรือเป็นที่ศึกษาราชการฝ่ายทหารเรือ แต่ทรงพระกรุณา
 โปรดเกล้า ฯ ให้มีกรรมการจัดการ ปรึกษาความเห็น พร้อมด้วย

12/10/2566

เสนาบดีเจ้ากระทรวง ทบวง เป็น สฎาอัน หนึ่ง ความแจ้ง อยู่ใน ประกาศ
พระบรมราชโองการ ลงวันที่ ๑ มกราคม รัตนโกสินทร ศก ๑๒๙ นั้น

สฎาได้ ปฤกษาตกลง กันว่า โรงเรียน ข้าราชการ พดเวือน ของ พระ
บาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว นี้ จะเป็น ที่ สอบ วิชา อย่าง ๑
จะ เปน ที่ สอบ วิชา อย่าง ๑ การ สอบ วิชา นั้น คือ จะ สอบ วิชา ชั้น
เดี่มย่น เอก ผู้ที่ จะ เข้า สอบ วิชา ชั้น นี้ ไม่ ต้อง เรียน ใน โรงเรียน นี้
จะ มา แต่ กระทรวงใด ๆ ถ้า เปน ผู้สมัคร ที่ จะ รับ สอบ วิชา กรรมการ
จะ สอบ วิชา ให้ ถ้า สอบ ได้ ตาม หลัก สฎร์ จะ ให้ ประกาศ นี้ยมตร เปน สำคัญ
แต่ แต่ ผู้ นั้น จะ รับ ราชการ หรือ ไป ทำ การ ณ ที่ใด ส่วน การ ที่ จะ
ฝึกสอน ใน โรงเรียน นี้ นั้น จะ จัด เปน โรงเรียน อุดมศึกษา

กำหนดรับนักเรียน เปน ๒ จำพวก คือ

๑ นักเรียนหลวง คือ นักเรียน ที่ สอบ ได้ ได้ มี ขยมศึกษา บริบูรณ์
สฎา เดี่ก เห็น ว่า เปน คน ฉลาด หลกัแหลม ควร จะ ฝึกหัด เปน ข้าราชการ
ได้ สฎา จะ รับ ไว้ เปน นักเรียน หลวง เรียน รู้ แล้ว ส่ง ไป รับ ราชการ
กระทรวงใด ๆ ตาม ความ สามารถ ของ นักเรียน

๒ นักเรียน กระทรวง คือ เปน ผู้ที่ เข้า ถึง กัด กระทรวง แล้ว เจ้า
กระทรวง เห็น ส้มควร ส่ง เข้า มา เปน นักเรียน เมื่อ เรียน รู้ แล้ว ไป รับ
ราชการ กระทรวง นั้น

ใน ชั้น นี้ จะ จัด การ สอบ วิชา ชั้น ตำรอง นายเวร ไป ก่อน เมื่อ
12/10/2566
โรงเรียนใด สฎาง สฎาน ที่ ให้ กว้างขวาง ออก ไป แล้ว จึง จะ รวม โรงเรียน

ต่าง ๆ ฝ่ายพลเรือน จัดการ สอน วิชา ให้ กว้าง ขวาง แต่ สูง ขึ้น ตาม
สมควร แก่ กาล สมัย ต่อไป

ส่วน หลักสูตร สำหรับ สอน วิชา ชั้น เดิม ย่น เอก แต่ สำหรับ สอน วิชา
ชั้น ตำ รong นาย เวร กรรมการ ได้ ร่าง ขึ้น แด หมา รัช เจ้า ภั ระ ทรง ต่าง ๆ
เห็น ชอบ พร้อ ม กัน แต่ เป น การ คอง ด้วย กระแส พระ ราช ดำ ริ หัก แด

จึง มี พระ บรม ราช โอง การ ดำ ริ สั เหนือ เกิด ำ พระ ราช ทาน พระ บรม ราช
นุญา ต ให้ ประกาศ ใช้ หลักสูตร สำหรับ โรง เรือ น ำ ราช การ พล เรือ น
ของ พระ บาท สม เต้ จ พระ จุ ด จอม เกิด ำ เจ้า ชย หิว ตง ต่อ ไป นี้ ตง แต่ บั ด นี้ ไป

หลักสูตร สำหรับ สอน วิชา เดิม ย่น เอก

๑ อ่าน คือ อ่าน หนังสือ ราชการ ตลอด จน โศ ดง ฉินท์ ให้ ถู ก วรรค
ตอน แล อักขระ คือ ฮ ย ำ เอา ร เ ป น ๓ เ ป น ๓ แต่ อ่าน หนังสือ
โบราณ ซึ่ง เขียน กระจาษ เพลา หรือ สุ่ม ต่ ไทย ได้ ความ แต่ อ่าน ร่าง หวัด
ที่มี ตระ แด วง กา ได้

๒ เขียน เขียน ตาย มือ หวัด ตาย มือ บร ร จง ด้วย เส้น ห้ม ก เขียน
ร่าง หวัด คือ เขียน เหา เร็ว ำ ำ จัก ตระ อักขร ซึ่ง ไม่ จำ ขง เขียน ร่าง
ตัด พิมพ์ เร็ว กว่า ๓๐ คำ ต่อ นาที เขียน เร็ว แต่ ตัด พิมพ์ นี้ ถ้า เขียน
ชอตแอนดได้ สุ่ม ชอตแอนด อย่าง เต็ม ๖ เ ป น เตน ได้ เขียน ตาม คำ บอก
ให้ ถู ก วรรค ถู ก อักขร ตาม ที่ ใช้ ใน ราช การ โดย สุ่ม ญ

๓ คัด คัด รอย ความ หรือ คัด กระจาษ แด ตง คือ เก็บ ความ จาก

12/10/2566

หนังสือหลายฉบับเรียงเรียงลำดับเขาเป็นเรียงให้ดูอย่างหนึ่ง คิด
ทอดถอน คือ คิดแต่ใจความในหนังสือสำหรับเสนอผู้ใหญ่ให้ได้ใจ
ความให้หมด ไม่ให้เสียเวลา

๔ ทาน ทาน จดหมาย ซึ่ง ผู้ คน เขียน อย่าง หนึ่ง ทาน หนังสือ ผดวรค
ผิดคำ ผิด อักษร ให้ดู อย่าง หนึ่ง

๕ แต่ง แต่ง จดหมาย อย่าง หนึ่ง แต่ง โศภ หรือ ถิ่น ที่ หรือ ถิ่น
ตาม ถิ่น ตาม เนื้อ เรื่อง ที่ จะ บอก ให้ แต่ง อย่าง หนึ่ง แต่ง รายงานการ
อย่างใด ที่ ตั้ง ให้ ไป ตรวจ อย่าง หนึ่ง จด คำ ให้ การ อย่าง หนึ่ง แต่ง
โทรเลข อย่าง หนึ่ง

๖ เลข ตั้งแต่ มาตรา วิชา ขึ้น ไป จน เศษ ล้าน เศษ สิบล้าน คิด เห็น ม
ตาราง แด เห็น ผด มาก ได้ ภาษี รับเงิน จ่ายเงิน ที่ เรียกว่า ภาษี
รายวัน เงิน ผด อย่าง หนึ่ง

๗ ภาษีหนังสือ คือ วิชา ที่จะ เขา เรือง เก็บ ผด ผด จน ทำ อื่น เดกซ์

๘ ราชาศัพท์ คือ ศัพท์ ที่ ต้อง ผด ต้อง เขียน ต่าง กัน ตาม ชนิด บุคคล
สอบ เฉพาะ ที่ ต้อง ใช้ โดย มาก ศัพท์ ที่ ไม่ ต้อง ใช้ โดย มาก ไม่ ต้อง สอบ

๙ ภูมิศาสตร์เมืองไทย ให้ วิชา ประเทศ ที่ ผด ต่อ กับ เมือง ไทย วิชา ชื่อ
แม่น้ำ แด ภูมิ แดน ที่ เมือง ไทย ชื่อ มณฑล ชื่อ เมือง ชื่อ อำเภอ จน

สอบ ได้ ดังนี้ คือ ว่า ถ้า จะ ให้ ไป เมือง ขอนแก่น จาก กรุงเทพฯ ๖

จะ เดิร ทาง ไหน อาจ จะ บอก ได้

๑๐ จรรยา แต่งหนังสืออธิบาย ตำนานที่ จะถามได้
หลักสูตร สำหรับ ดอน วิชาชั้น ตำรอง นายเวร

๑ วิชาชั้น เล่มียน เอก (ตาม หลักสูตร เล่มียนเอก)

๒ ตำกถภูมิคำศตร์

๓ พงษาวดาร ดยาม

๔ ระเบียบวิธีปกครอง กรุงสยาม

๕ กฎหมาย ปกครอง

๖ กฎหมายอัยคดี

๗ กฎหมาย ระหว่ง ประเทศ

๘ วิธีภาษีอากร

๙ วิธีทำแผนที่

๑๐ ผูกหัด วิธีทหาร แต่ การ เติร ทาง

ประกาศ มา ณวันที่ ๑๑ สิงหาคม รัตนโกสินทร์ ศึก ๑๓๐

ประกาศกระทรวงโยธาธิการ

พแนกไปรษณีย์โทรเลข

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงนครสวรรค์ฯ เต้นบตี กระทรวง

โยธาธิการ ขอประกาศให้ทราบทั่ว กัน ว่า

12/10/2566

ด้วยทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้เปิดการไต่สวนข้อหาโทษคดี
ชั้นที่ เมืองกาญจนบุรี เพื่อทำการ รับ แล ดั่ง เงิน ไป มา กับ กรุงเพท ฯ
ได้ตั้งแต่วันที่ ๑ กันยายน รัตนโกสินทร ศก ๑๓๐ เป็น ต้นไป ฯ

กระทรวงโยธาธิการ

วันอังคารที่ ๑๕ สิงหาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๓๐

(ตงพระนาม) นเรศวรฤทธิ

เสนาบดีกระทรวงโยธาธิการ

ประกาศเพิ่มเติมพระราชกำหนด

เครื่อง แต่ง ตัว พลเรือน ร.ศ. ๑๓๐

เสนาบดีกระทรวงธรรมการ รับ พระบรมราชโองการ ได้เกล้า ฯ
ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ประกาศ ทราบ ทัด กัน ว่า ตาม ความ ใน
มาตรา ๑๐ ของ พระราชกำหนด เครื่อง แต่ง ตัว ข้าราชการพลเรือน ร.ศ. ๑๓๐
ว่า ด้วย เครื่อง แต่ง ตัว ชั้น ไม่ นับ ว่า เป็น หลั ก ของ พระราชกำหนด เช่น เสื้อ
สำหรับ ใช้ เดิม บา แด หมวก กัน แดด เป็น ต้น ให้ เสนาบดี เจ้า กระทรวง
เป็น ผู้ รับ พระบรมราชโองการ กำหนด ให้ ใช้ ตาม สัมคอร นั้น

บัดนี้ ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ พระราชทาน พระบรมราชานุญาต
ให้ ข้าราชการ กระทรวงธรรมการ ใช้ หมวก กัน แดด แด เครื่อง เดิม ทาง
โดย กำหนดไว้ดัง นี้ คือ

12/10/2566

ข้อ ๑ หมวก กั้นแดด สำหรับใช้กับ เครื่อง แต่ง ตัว ปรกติ ตาม พระราชกำหนด นั้น เป็น หมวกเข้ดเม็ค หมมแพรสีไฟด แด พนมผา (เหมือน อย่าง ที่ชาวราชการ ใน พระราชสำนัก ใช้ อยู่ติดกัน แต่) มี ผาส์ ตาม กระทรง ข้น โด ผาพนหมวก ข้าง ต่าง จีบ ๑

ข้อ ๒ เสื้อ เดิร ทาง นน เป็น เสื้อ รูป ราชการ คัด แผ่น ก่ามะหยี่ หมาย ช็ค ที่ ป่า เหมือน ที่ กุด่าว แดว ใน พระราชกำหนด ติด กัน แต่ เสื้อ เดิร ทาง ให้ เป็น เสื้อ คอ พมึ แด จะ เป็น สี่ ต่า หรือ สี่ กาก กิด

ข้อ ๓ กางเกง จะ ใช้ กางเกง ยาว หรือ กางเกง สั้น สี่ ต่า หรือ สี่ กาก กิด เหมือน กัน ถ้า ใช้ กางเกง สั้น จะ ใช้ ร่อง เทา สูง หรือ ส้น บั้ง หรือ ผาพน ข่ง สี่ ต่า หรือ สี่ นาคาด หรือ สี่ กาก กิด เหมือน กัน

ข้อ ๔ ผา นง ใช้ กับ เครื่อง แต่ง ตัว เดิร ทาง นั้น จะ ใช้ ผา ใหม่ สี่ น้าเงน หรือ ผาพน สี่ น้าเงน กิด

ข้อ ๕ หมวก ที่ ใช้ กับ เครื่อง แต่ง ตัว เดิร ทาง ให้ ใช้ หมวก กั้นแดด ที่ กุด่าว มา แดว ใน ข้อ ๑ นั้น

คำถ่าว การ กระทรง ขรรกรมการ
ประกาศ มา ณ วันที่ ๑๖ สิงหาคม รัตนโกสินทรศก ๑๓๐

(ลงนาม) พระยาวิสุทธวิริยศักดิ์
รองเสนาบดี

พระราชบัญญัติ เหยี่ยญจักรพรรดิมาลา

รัตน โกสินทร ศก ๑๓๐

พระบาท สมเด็จพระปรเมนทร มหาอริยราชูปัชฌายะ พระมงกุฎเกล้า เจ้าอยู่หัว
 มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้า ฯ สั่งว่า เหยี่ยญจักรพรรดิมาลา
 ซึ่ง สมเด็จพระบรมชนกนาถ พระบาทสมเด็จพระปรมินทร มหาจุฬาลงกรณ
 พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรง ดำรง ขึ้น แด่ ครา พระราชบัญญัติไว้
 แต่ วันที่ ๓ มีนาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๑๔ นั้น ความใน พระราชบัญญัติ
 กล่าวไว้ เป็น เหยี่ยญสำหรับพระราชทานเป็นบำเหน็จความชอบแก่ ผู้ปฏิบัติ
 ราชการ ที่ ทั่วไป ไม่มีกำหนด ชัด คั้น อย่างใด แต่ ตาม พระราชนิยมที่ พระ
 ราชทานชนหลังนั้น สำหรับ พระราชทาน ผู้ ที่ ได้รับ พระราชทานสัญญาบัตร
 ขุนนางครบ ๒๘ ปี เป็นบำเหน็จที่รับราชการยังยืนมั่นคงนานทำนองเดียว
 กัน กับ เหยี่ยญจักรมาลา ที่ พระราชทาน แก่ นายทหาร ซึ่ง รับราชการ ครบ
 กำหนด ๑๕ ปี จึง สมควรที่จะ แก่ ไข พระราชบัญญัติให้ โดด กับ พระราช
 นิยมใน ชัน หลัง นี้ แด่ แก่ รูป เหยี่ยญให้ เป็น คู่ กัน กับ เหยี่ยญจักรมาลา
 ฝ่าย ทหาร จึง ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ ครา พระราชบัญญัติไว้
 ดังนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า พระราชบัญญัติ เหยี่ยญ
 จักรพรรดิมาลา รัตนโกสินทร ศก ๑๓๐ ให้ ใช้ แต่ วันที่ ๑ มกราคม
 รัตนโกสินทร ศก ๑๓๐ เป็นต้นไป

12/12/2566

มาตรา ๒ ให้ยกเลิก พระราชบัญญัติ เหรียญจักรพรรดิมาตา ลงวันที่ ๓ มีนาคม รศ. โทสินทร ศก ๑๑๔ ตั้งแต่วันที่ใช้พระราชบัญญัติใหม่นี้

มาตรา ๓ เหรียญจักรพรรดิมาตา เทียบ เหรียญจักรมาตา ของ ทหาร เป็น เหรียญเงิน มีต้นฐาน เป็น รูปจักร ด้าน หน้า มีรูป พระครุฑพาด อยู่ ในวงจักร ด้าน หลัง มีรูปช้าง อยู่ ใน วงจักร มีอักษรจากทุก วง รอบว่า "บำเหน็จแห่งความยั่งยืนแด่มั่นคงในราชการ" ช่าง บน เหรียญ มี เข็มฉัตรวิฆเนศ ห้อย กับ แพรแถบ สี่แดง ขอบสี่เหลือง กับ สี่เขียว มี เข็มเงิน เบื้อง บน แพรแถบ จากอุกอักษรว่า ราชสุปรีย์ สำหรับติดที่ ออก เตื่อ ข้าง ซ้าย

มาตรา ๔ ผู้ที่ได้รับ พระราชทาน เหรียญจักรพรรดิมาตานั้น มีประกาศนียบัตร พระราชหัตถเลขา ประทับ พระราชลัญจกรสำหรับ เหรียญนี้ด้วย เป็น สำคัญ

มาตรา ๕ เหรียญจักรพรรดิมาตานั้น เมื่อผู้ที่ได้รับ พระราชทานนั้นสิ้นชีพล่วงดับไปแล้ว ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานไว้ให้เป็นที่ รุกก แก่บุตรหลานสืบต่อไปไม่ต้องส่งคืน แต่ผู้ซึ่งได้รับต่อ ๆ กันไปดังนี้ จะใช้ ติด เหรียญนี้ ประทับ ภายไม่ได้ เป็น แต่ พระราชทานให้เก็บไว้เป็นที่ รุกก เท่านั้น

มาตรา ๖ ถ้าผู้ที่ได้รับ พระราชทาน เหรียญจักรพรรดิมาตา มีความผิด ต้อง ถอด จาก ยศ บรรดาศักดิ์เมื่อใด ให้เจ้าพนักงาน เรียก เหรียญ แด ประกาศนียบัตร คืน ทน ท

มาตรา ๗ เหยื่อจักรพรรดิมาตามที่ได้กล่าว มาแล้ว นี้ สำหรับ พระราชทาน แก่ข้าราชการ ผู้ที่ได้รับราชการ ประจำ ใน ตำแหน่ง หน้าที่ ภาย พลเรือน มาไม่ต่ำกว่า ๒๕ ปี นับ ตั้งแต่ ได้เข้ารับราชการ มีตำแหน่ง หน้าที่ มา ผู้ ออก จาก ตำแหน่ง ประจำการ ไม่นับ

มาตรา ๘ ผู้ใดได้รับ พระราชทาน เหยื่อจักรมาตาแล้ว ไม่ต้อง รับ พระราชทาน เหยื่อจักรพรรดิมาตา อีก

มาตรา ๙ ผู้ได้รับ พระราชทาน เหยื่อจักรพรรดิมาตา อย่างเต็มแล้ว ให้คงใช้ อย่าง นั้น ต่อไป

มาตรา ๑๐ ผู้ใดซึ่ง เสนอ ผู้สมควร จะได้รับ พระราชทาน ตามพระราช บัญญัติ นี้แล้ว แต่ผู้นั้น เป็น ผู้ประพฤติ ชั่ว อย่างใด ๆ ซึ่ง ทรง พระราช ดำริเห็นว่า ยังไม่สมควร จะ พระราชทาน ก็ จะโปรดเกล้า ๆ ให้งดไว้ ยังไม่ พระราชทาน ถ้า ได้ รับ พระราชทาน ไปแล้ว ภายหลัง ปรากฏว่า เป็น ผู้ประพฤติ ชั่ว ตาม ที่กล่าว มาแล้ว จะโปรดเกล้า ๆ ให้เรียกเหยื่อ แด่ ประกาศนียบัตร คืน ตาม พระราชดำริเห็นว่า ไม่สมควร

มาตรา ๑๑ นอกจากที่ได้กล่าว มาแล้ว นี้ ผู้ใด ที่ ทรง พระราช ดำริเห็นว่า ไม่สมควร จะได้รับ พระราชทาน จะได้ ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ๆ พระราชทาน เป็น พิเศษ

มาตรา ๑๒ ห้ามไม่ให้ผู้ ที่ไม่ได้รับ พระราชทาน เหยื่อนี้ ตัดเหยื่อ ปลดยอมตั้ง ผู้ ที่ได้รับ พระราชทาน

มาตรา ๑๓ ให้กรมราชเลขาณุกวรวเป็นเจ้าหน้าที่รักษาพระราชบัญญัติ
 นี้ ให้ดำเนินไปโดยถูกต้องตามพระราชบัญญัติทุกประการ ข
 พระราชบัญญัติตราไว้แต่วันที่ ๒๙ สิงหาคม วันพฤหัสบดี ค.ศ. ๑๓๐
 เป็นวันที่ ๒๙๒ ในรัชกาลปัตยุบันนี้

ข้อบังคับ

ในกระบวนพิจารณาของศาลฎีกา

มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ ให้ประกาศทราบทั่วกันว่า
 ด้วยทรงพระราชดำริเห็นสมควรที่จะมีพระราชวินิจฉัยชี้แจงความไว้ใน
 พระราชบัญญัติกระบวนพิจารณาคดีในศาลฎีกา แต่ให้มีข้อบังคับดัง
 ในเวลาเมื่อจะมีความเห็นต่าง ๆ กันอยู่ในกรมการศาลนั้น จึงทรง
 พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติไว้ดังนี้

ข้อ ๑ คำพิพากษาของศาลฎีกา ในคดีแพ่ง คดีอาญาทั้งปวง ให้
 พึงถือเอาคำพิพากษาซึ่งผู้พิพากษา มีเสียงมากเห็นร่วมกันเป็นประมาณ
 เป็นคำพิพากษาของศาลเด็ดขาด ให้ผู้พิพากษาบรรดาได้ประชุม
 พิจารณาพิพากษาคดีนั้นลงข้อด้วยกันทุกคน อย่าให้ทำคำพิพากษาแย้ง
 ไปได้เลย

ข้อ ๒ ในคดีแพ่ง ถ้าผู้พิพากษา มีความเห็นแตกต่างกันไป ถ้าว
 ต้องพวก จะตัดสินเอาตามเสียงมากในประชุมมิได้ ให้ท่านผู้
 พิจารณาพวกข้างน้อยที่คู่ต่อสู้ ยอมลงเห็นเห็นด้วยพวกข้างมากร่วมกัน

12/10/2566

ข้อ ๓ ในคดีอาญา ถ้าผู้พิพากษา มีความเห็นแตกต่างกันไป
 กว่าสองพวก จะตัดสินเขาตามเสียงมากใน ประชุม มิได้ใช้ ท่าน
 ให้ผู้พิพากษา ฝ่ายที่ เห็น ว่า จำเลย มี พुरुช มี โทษ หก ขอม ลง เนื้อ เห็น ด้วย
 ขาง ฝ่ายที่ เห็น ว่า จำเลย มี พुरुช น้อย มี โทษ เบา เพื่อ เป็น ผล ต่ ปรวณย
 แก่ ผู้ยาก บาง ดง นี้ จึง จะ เป็น ยุติ เป็น ธรรม

ประกาศ มา ณ วันที่ ๗ สิงหาคม วันทศโกสินทร ศก ๑๓๐
 เป็น วันที่ ๒๗๐ ใน รัชกาล บัคยบหนี

พระราชบัญญัติลักษณะเขาหนุ่สวนแลบวิษั
 รัตนโกสินทร ศก ๑๓๐

มีพระบรมราชโองการ ใน พระบาทสมเด็จพระปรมนทร มหาจักรีราชู
 พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้า ฯ ให้ ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า
 การค้าขาย ของ พ่อค้า พาณิช จำเริญ ขึ้น โดยลำดับ พร้อมกับ ความ วัฒนา
 แห่ง พระนคร บัด นี้ เป็น เวลา ส้มควร จดให้ มี วิช จดฐูเบयर ห้าง หนุ่ สวน
 แลบวิษั ให้ เป็น การมันคง แล บทกฏหมายซึ่ง ได้ ไร บงคิบ ในการเขาหนุ่
 ส่วน ค้าขาย นั้น ควร แก่ ไข รวบ รอม เข้า เป็น ทมวด หมู่ เพื่อให้ สดวก
 แก่ การพิจารณาสำรคั้ จึง ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ ตราพระราช
 บัญญัติ โดยบท มาตราไว้คือไป ดัง นี้

12/10/2566

หมตที่ ๑ บทบัญญัติเบ็ดเสร็จ

มตร ๑

พระรชบัญญัติ นให้เรยคว่ กฏหมย ดักษณ เข้ หุน ส่วน แด บริษัท
รตน โกสินทร คี ๑๓๐

มตร ๒

ให้ ใช้ พระรชบัญญัติ นเป็น กฏหมย ตง แดวัน ที่ ๑ เดือน มกรคม
รตน โกสินทร คี ๑๓๐

มตร ๓

ข้อควม แห้ง พระรชบัญญัติ ที่ บงคบไว้ ใน มตร ซึ่ง หมยคว่
หตัก มตร ทัง หดย นั้น ทน หม มีให้ ยก เวณ ฎ กั ไซไต้ โดย

ข้อ พระรชบัญญัติ สําหรับ การ หัง หุน ส่วน ซึ่ง มีไต้ อยู่ ใน หตัก มตร
นั้น ๆ จะ พัง ยก เวณ ฎ กั ไซไต้ เมื่อ ผู้ เป็น หุน ส่วน ทุก ฝ่าย ไต้ ประณ
ประณอม ซึ่ง กั น แด กั น

ข้อ พระรชบัญญัติ สําหรับ การ บริษัท ซึ่ง มีไต้ อยู่ ใน หตัก
มตร นั้น ๆ จะ พัง ยก เวณ ฎ กั ไซไต้ คอ เมื่อ ไต้ จต หมย บันทัก เป็น
ข้อ บงคบ ของ บริษัท นั้น เยง

มตร ๔

อนั ว่า สัณญา เข้ หุน ส่วน ฎ สัณญา เข้ บริษัท อนั นั เป็น สัณญา

ซึ่ง บุคคล ดัง แต่ ต้อง คน ขึ้นไป ปรอง ดอง เข้า กัน เพื่อ ทำ กิจการ ร่วม กัน
ด้วย ประสงค์ จะ แบ่ง บั้น กำไร ซึ่ง จะ พัง ได้ มา แต่ การ นั้น

มาตรา ๕

ท่าน จิต ประเภท การ เข้า หุ้น ส่วน แด เข้า บริษัท ได้ เป็น ๓ ประการ คือ

- ๑, ห้าง หุ้น ส่วน สามัญ
- ๒, ห้าง หุ้น ส่วน จำกัด สิน ไซ
- ๓, บริษัท จำกัด สิน ไซ

มาตรา ๖

เด่นาบตี กระทบยุดิกรรม เป็น เจ้า นำ ที่ ออก กฏ ข้อ บังคับ จัด ตั้ง สถาน
ที่ สำหรับ รับผิดชอบ ห้าง หุ้น ส่วน แด บริษัท ได้ ตาม กฏหมาย

มาตรา ๗

ห้างหุ้นส่วน ฎาบริษัท ทุก ๆ จำพวก อัน ได้ จัดตั้ง รับผิดชอบ แล้ว ท่าน ให้ ระบุว่า
เสมอ เป็น บุคคล โดย นี้ คิ สัมมคติ ใน ทาง อรรถคดี เป็น บุคคล อัน หนึ่ง
ต่าง หาก จาก ผู้ เป็น หุ้น ส่วน ฎา ผู้ ถือ หุ้น ส่วน ทั้ง หลาย ซึ่ง รวม เข้า ใน จำพวก
นั้น ๆ

หลักมาตรา ๘

การ รับผิดชอบ นั้น ห้าง หุ้น ส่วน ฎา ห้าง บริษัท ตั้ง ทำ กิจ การ
มี เบาะ แล สำนักงาน แห่ง ไหญ่ อยู่ ณ ตำบล ... ใน พระราชอาณาจักร
ท่าน บังคับ ให้ รับผิดชอบ เฉพาะ แต่ ที่ หอฐ รับผิดชอบ ณ ตำบล นั้น

แม้การแก้ไขข้อความใน รุเบรียร ซึ่ง จะ พัง ทำ ต่อไป กับ ทั้ง ขย
 ความใด ๆ อัน พระราชบัญญัติฉบับนี้บังคับไว้ ฤๅ อนุญาตให้ จด รุเบรียร ก็ คง
 ทำ ณะ หอ รุเบรียร แห่ง เดียว กัน นั้น

หลัก มาตรา ๙

ใน การ จด รุเบรียร นั้น ท่านให้ เรียก ค่า ฤๅ ฐรรมนิยม ตาม
 พักติ ซึ่ง เสนาบดี กระทรวงยุติธรรม จะ ได้ บังคับไว้

หลัก มาตรา ๑๐

ใน การ ขอ จด รุเบรียร นั้น ถ้า หนังสือ เอกสาร ซึ่ง นำ มา ขอ จด ลง
 รุเบรียร มี ข้อ ความ ไม่ บริบูรณ์ เต็ม ตาม กฎหมาย บังคับไว้ ให้ ดำ แง ไว้ ก็ ดี
 ฤๅว่า เพื่อ ความ พิสดาร ใน หนังสือ เอกสาร นั้น ขัด ขวาง กับ กฎหมาย ก็ ดี ฤๅ
 ว่า หนังสือ เอกสาร ใด ซึ่ง บังคับไว้ ว่า ให้ ส่ง ยัง ขาด ชยุมิ ได้ ส่ง ให้ ครบ
 ก็ ดี ห้าม มิให้ พนักงาน รุเบรียร รับ จด ลง รุเบรียร จน กว่า หนังสือ
 เอกสาร นั้น จะ ได้ แก้ไข ให้ ถูก ต้อง ฤๅ ได้ ส่ง มา ครบ ทุก สิ่ง อัน

หลัก มาตรา ๑๑

ชน ทั้ง หดาย อาจ ตรวจ จด หนังสือ เอกสาร ซึ่ง เจ้า พนักงาน รุเบรียร เก็บ
 รักษาไว้ มิ ได้ ฤๅ ปรารถนา ขอ ใบ สำคัญ ว่า ห้าง หุ่น ส่วน ใด บริษัท
 ใด ได้ จด ลง รุเบรียร แล้ว ฤๅ จะ ขอให้ พนักงาน รุเบรียร คัด ข้อ ความ
 หนังสือ เอกสาร ใด ๆ ทำ ใบ สำคัญ มอบ ให้ ก็ ได้ ท่านให้ เรียก ค่า ฤๅ ฐรรมนิยม ตาม พักติ ซึ่ง เสนาบดี กระทรวงยุติธรรม จะ ได้ บังคับไว้

หุ้นส่วน แด บริษัทนั้น ๆ ให้เป็นอันพึงได้ โฉมเบื่องศ์ว่า เป็นหลักฐาน
ถูกต้อง แห่ง การ ที่ได้ บันทึกไว้ ใน นั้น ทุก ประการ

หมวดที่ ๒ ว่าด้วยห้างหุ้นส่วนสามัญ

ภาค ๑-บทวิเคราะห์ศัพท์

มาตรา ๑๖

ห้างหุ้นส่วนสามัญนั้น คือใน การ ห้างหุ้นส่วนใดผู้เป็นหุ้นส่วน
ทั้งหลาย จำต้อง ออก สิ้น ใช้นั้น ของ ห้างหุ้นส่วน รวมกัน แทนกันโดย
ไม่มีที่จำกัด

ภาค ๒-ความประพฤติในระหว่างผู้เป็นหุ้นส่วนกันเอง

หลัก มาตรา ๑๗

ผู้เป็นหุ้นส่วนทั่วทุกคน จำต้อง มีสิ่งหนึ่งสิ่งใด มาช่วยเข้าหุ้นใน
จะ เป็นการ เข้าช่วย ด้วย ลง เงิน ด้วย ลง ทรัพย์สิน อื่น ๆ ด้วย ลง แรง ตน ก็ได้

มาตรา ๑๘

การ ลงทุน ลงแรง เข้าแทนหุ้นส่วนในห้างนั้น ในเมื่อ มีเหตุสงสัย
ท่านให้ลงสันนิษฐานว่า มีมูลค่าเท่า ๆ กันทุกฝ่าย

มาตรา ๑๙

ถ้าว่าผู้เป็นหุ้นส่วนคนใด ได้ลงแต่แรงตนเข้าช่วยเป็นหุ้น แต่
ในสัญญาเข้าหุ้นส่วนมิได้ ตีราคาค่าแรงนี้ไว้ว่า มาก น้อยเท่าใด ท่าน
ให้ คิดคำนวณส่วนกำไรของผู้เป็นหุ้นส่วนเช่นนั้น ว่าเป็นส่วนอันหนึ่งเสมอ
กับหุ้นส่วนอื่น ๆ ซึ่งได้ลงเงิน ลงทรัพย์สิน เข้าหุ้นช่วยใน การนั้น

มาตรา ๒๐

ถ้าผู้เป็นหุ้นส่วนคนหนึ่งให้ ยืม ทรัพย์สิน มาใช้ เขา เป็น ของเขาหุ้น
ในทางหุ้นส่วน ถ้าแต่จะมีอรรถคดีพิพาทกัน ด้วยการ มอบ สิ่ง ของ
ค่าซ่อมแซม ของ กัด ด้วย จะ ต้อง ออก ดิน ไร่ ค่า ของ ขำ รุก กัด ด้วย
จะ ต้อง ออก ดิน ไร่ ค่า ขบ ได้ กัด ฤ ด้วย ขอ ที่ ไม่ ต้อง ออก ดิน ไร่ ดั่ง นี้ ใช้
ทำ ให้ บังคับ ตาม พระราชบัญญัติ ลักษณะ เข้า ถือ ทรัพย์สิน

มาตรา ๒๑

ถ้าผู้ เป็น หุ้นส่วนคน หนึ่ง ยก กรรมสิทธิ์ แห่ง ทรัพย์สิน ให้ เด็ดขาด เขา
ดั่ง เป็น ของ ที่ ตน เขา หุ้น ถ้าแต่จะมีอรรถคดีพิพาทกัน ด้วยการ มอบ
สิ่ง ของ แต่ ค่าซ่อมแซม ของ กัด ด้วย จะ ต้อง ออก ดิน ไร่ ค่า ของ ขำ รุก
กัด ด้วย จะ ต้อง ออก ดิน ไร่ ค่า ขบ ได้ กัด ฤ ด้วย ขอ ที่ ไม่ ต้อง ออก ดิน
ไร่ ดั่ง นี้ ใช้ ทำ ให้ บังคับ ตาม พระราชบัญญัติ ลักษณะ ตัญญา ซ้อ ชาย

มาตรา ๒๒

ถ้าผู้ เป็น หุ้นส่วนคนใด ละเลย เสีย มี ใด น้า ดั่ง หนึ่ง ดั่ง ใด มา เขา หุ้น
ผู้ เป็น หุ้นส่วนอื่น ทง หลาย พง ศต สัน พรอม กัน ให้ กำจัด นั้น ออก เสีย ได้ ถ้า
ผู้ เป็น หุ้นส่วน หนึ่ง ถูก กำจัด ออก นั้น ใด ดั่ง ทรัพย์สิน ส่วน ใด เขา หุ้น ใด บาง
แต่ ยัง ไม่ ครบ ดั่ง นี้ ก็ ต้อง ให้ คน ส่วน อื่น นั้น ฤ มูล ค่า ทำ นั้น แก่ เขา ไป

มาตรา ๒๓

การ เปลี่ยน แปลง ใน ข้อ ตัญญา เดิม แห่ง หุ้นส่วน ฤ ใน ประเภท
แห่ง การ งาน นั้น นอกจาก ความ ยิน ยอม ของ ผู้ เป็น หุ้นส่วน ทัง ปวง
แล้ว ใ 12/10/2561 ไร จะ เปลี่ยน แปลง แต่ ดำ พง นั้น ไม่ ได้

มาตรา ๒๔

ถ้าผู้เป็นหุ้นส่วนมีมติสัญญาตกลงกันว่า ใครจะเป็นผู้จัดการของห้างใช้ ท่านให้ ถือว่าในการเช่นนี้ ผู้เป็นหุ้นส่วน ย่อมจัดการห้างนั้นได้ทุกคน แต่ห้ามมิให้คนหนึ่งคนใด เขาชื่อห้าง ออกทำบริิณสัญญา เมื่อมีผู้เป็นหุ้นส่วนอีกคนหนึ่ง รังเกียจ

มาตรา ๒๕

ถ้าหาใด มีสัญญาตกลงกันว่า การงานของห้างหุ้นส่วนนั้นจักได้ตัดสินใจให้เป็นไปตามเสียงพวกรมากในประชุม ท่านให้ ถือว่าผู้เป็นหุ้นส่วนคนหนึ่ง ย่อมมีเสียงหนึ่งเป็นคะแนนนับในการตัดสินใจ ไม่ให้ถือจำนวนที่เข้าหุ้น มากน้อยเป็นประมาณ

มาตรา ๒๖

ถ้าหาใด มีสัญญาตกลงกันว่า จะให้ผู้เป็นหุ้นส่วนหลายคนด้วยกัน เป็นผู้จัดการงานของห้าง ผู้เป็นหุ้นส่วนเหล่านั้นต่างคนต่างจัดการห้างได้ แต่ห้ามมิให้ผู้จัดการฝ่ายหนึ่ง ทำการใด ๆ ซึ่งผู้จัดการอีกฝ่ายหนึ่ง รังเกียจ

มาตรา ๒๗

ผู้เป็นหุ้นส่วนซึ่งเป็ผู้จัดการคนใด ถ้าว่าผู้เป็นหุ้นส่วนทั้งหลายอื่นเห็นตกลงพร้อมกันใช้ ก็อาจจะให้ถอดถอนผู้นั้น ออกเสียจากตำแหน่งผู้จัดการห้างได้

มาตรา ๒๘

ถ้าผู้เป็นหุ้นส่วนทั้งหลายได้สัญญาตกลง มอบงานให้ผู้เป็นหุ้นส่วน เป็น ผู้จัดการของ ห้าง อยู่ คน เดียว กิติ หหลาย คน ด้วย กัน กิติ ผู้เป็นหุ้นส่วน นอกจาก ผู้จัดการ เหล่านี้ ย่อม มี อำนาจ ทั่ว ทุก ๆ คน เพื่อ จะ ได้ ถาน ถึง การ งาน ที่ เป็น อยู่ ณ ระยะเวลาใด ๆ ใด แต่ มี อำนาจ เพื่อ จะ ตรวจดู แล คัด ลำเนา ต้มุด บัญชี แล สรรพ หนึ่ง ล้อ ของ ห้าง ได้ ด้วย

มาตรา ๒๙

ห้ามมิให้ผู้เป็นหุ้นส่วน ประกอบ การ งาน อย่างใด ซึ่ง มี ประเภท ตุจ เดียว กัน กิติ ฤ็ เป็น การ แข่ง ชัน กับ ห้าง ที่ ตน ได้ เขา เป็น หุ้น ส่วน กิติ ไม่ว่า ทำ เพื่อ ประโยชน์ คน ฤ็ ประโยชน์ คน อื่น เว้น ใด แต่ จะ ได้ รับ คำ ยิน ยอม ของ ผู้ เป็น หุ้น ส่วน ที่ ปวง แล ้ว

มาตรา ๓๐

ถ้าผู้เป็นหุ้นส่วน คนใด คน หนึ่ง ชัน ประพฤติ ขัด ต่อ ขอบ ห้าม ใน มาตรา ซึ่ง ว่า มา ข้าง บน นี้ ผู้ เป็น หุ้น ส่วน อื่น ๆ มี อำนาจ เรียก ร้อง เขา ผล กำไร ณ ผู้ นั้น จะ หา ได้ ทั่ว หมด ฤ็ เรียก สิ้น ใหม่ เท่า ค่า เสีย หาย ซึ่ง ห้าง หุ้น ส่วน ได้ เสีย ไป ด้วย เหตุ นั้น แต่ ห้าม มิ ให้ ร้อง เรยน คติ น ต่อ ศาล เกิน ค่า หนึ่ง แต่ หนึ่ง ประพฤติ ขัด ชัน

มาตรา ๓๑

ผู้เป็นหุ้นส่วน จำต้องตั้งใจจัดการงานของห้างหุ้นส่วนด้วยความ
ระไวระวังให้มาก เท่ากับว่าจัดการของตนเองในฐานะแยกต่างหากเช่นเดียวกัน

มาตรา ๓๒

ห้ามมิให้ชักนำเอาบุคคลนอกเข้ามาเป็นหุ้นส่วนในห้าง
จากได้รับคำยินยอมจากผู้เป็นหุ้นส่วนด้วยกันทั้งนั้น

มาตรา ๓๓

ถ้าผู้เป็นหุ้นส่วนมิได้รับคำยินยอมจากผู้เป็นหุ้นส่วนทั้งหลายอื่น
จะโอนซึ่งผลกำไรในหุ้นส่วนของตนทั้งหมดก็ได้ แต่บางส่วนก็ได้
ให้แก่บุคคลภายนอกคนใด บุคคลภายนอกเช่นนั้นจะนับว่าเป็นหุ้นส่วน
ด้วยนั้นหาไม่ได้

มาตรา ๓๔

ผู้เป็นหุ้นส่วนซึ่งเป็นผู้จัดการกับผู้เป็นหุ้นส่วนอื่น ๆ ทั้งหลาย
ท่านว่ามีความประพฤติเกี่ยวข้องซึ่งกันและกันฉันทันทีเป็นตัวแทนกับตัวการ
ให้ฟังบังคับตามพระราชบัญญัติลักษณะสัญญาว่าด้วยตัวแทนนั้น

มาตรา ๓๕

ถ้าผู้เป็นหุ้นส่วนแต่ไม่ได้เป็นผู้จัดการ
งานของห้างหุ้นส่วนก็ได้ ถ้าผู้เป็นหุ้นส่วนซึ่งเป็นผู้จัดการ
การนอกเขตอำนาจที่ฟังมีดังนี้ ท่านให้บังคับตามพระราช
บัญญัติลักษณะสัญญาว่าด้วยตัวแทนนั้น

12/10/2566

บัญญัติลักษณะ สัญญา คดี แหม ว่าด้วยความประพฤติของผู้จัดการงานกับ
เจ้าของคดี การ นั้น

มาตรา ๓๖

ส่วน กำนี่ กี่ดี ส่วน ขาดทุน กี่ดี ของ ผู้เป็น หุ่น ส่วน ทุก ๆ
คน พึ่ง คำนวน เทียบ ชน ตง ตาม ส่วน เจ้า หุ่น เปน ประมาณ

มาตรา ๓๗

ถ้า หุ่น ส่วน ของ ผู้ใด ได้กำหนด ไว้แต่ข้าง ฝ่าย กำนี่ ว่า จะ แบ่ง เขา
เท่าไร ฤๅแต่ข้าง ขาดทุน ว่า จะ ยอม ขาดเท่าไร นั้น ให้ ถือว่า ส่วน
กำนี่ย ฤๅส่วน ขาดทุน นั้น เปน ประมาณ ที่ จะ พึ่ง คำนวน เหมือน กัน
ในการ ได้การ เสีย

มาตรา ๓๘

ผู้เป็น หุ่น ส่วน จะ ควร ได้ สิ้นจาง ราววัด เพราะ เหตุว่า ได้จัดการ
งาน ของ ห้าง หุ่น ส่วน นั้น หา มิได้

มาตรา ๓๙

ถ้า ว่า ชื่อ ของ ผู้ ออก จาก หุ่น ส่วน แล้ว คง ใช้ เรียก ขาน คิด เปน ชื่อ
ห้าง อยู่ แล ผู้ ออก หุ่น ไป แลว นั้น จะ ร้อง ขอ ให้ งัด ใช้ ชื่อ ของ
คน เสีย นั้น ท่าน ว่า ควร รับ บังคับ ได้

ภาค ๓—ความประพฤติของผู้เป็นหุ่นส่วนกับบุคคลภายนอก

หลัก มาตรา ๔๐

การใด ๆ อัน ผู้เป็น หุ่น ส่วน คนใด คนหนึ่ง ได้ จัด ทำไป ในทาง

เป็น ธรรมตาทิจ ชูระ ของ ห้าง ผู้เป็น หุ่น ส่วน ทั้งนั้น จะ ต้อง รับ ผลิต แดชอบ
ใน การ นั้น ๆ รวม กัน แทน กัน แต่ จำ ต้อง รับ ออก ดิน ไร่ ชำระ หนี้ ที่
ได้ ก่อ หนี้ ไว้ นั้น โดย มิ ได้ จำกัด จำนวน

หลัก มาตรา ๔๑

ผู้ที่ เคย เป็น หุ่น ส่วน แม้ แต่ ออก จาก หุ่น ไป แล้ว ยัง จำ ต้อง รับ
ใช้ หนี้ ซึ่ง ห้าง หุ่น ส่วน ได้ ก่อ หนี้ ไว้ ใน ขณะ เมื่อ ตน ยัง มิ ได้ ไร่ ออก จาก หุ่น
ตลอด ภาย

หลัก มาตรา ๔๒

บุคคล ใด เข้า มา เป็น หุ่น ส่วน ใหม่ ใน ห้าง ก็ จำ ต้อง รับ หนี้
ซึ่ง ห้าง หุ่น ส่วน ได้ ก่อ หนี้ ไว้ แต่ เวลา ก่อน ที่ ตน ใด เข้า มา เป็น หุ่น ส่วน
นั้น ตลอด ภาย

หลัก มาตรา ๔๓

ห้าง หุ่น ส่วน ที่ มิ ได้ จด ฐระเบียร แม้ จะ มี สัญญา เป็น ข้อ จำกัด
อำนาจ ใน ระหว่าง ผู้ เป็น หุ่น ส่วน ด้วย กัน ข้อ ความ เช่น นั้น ท่าน ว่า มิ
ให้ ใช้ บังคับ ถึง บุคคล ภาย นอก ได้ เลย

หลัก มาตรา ๔๔

บุคคล ใด ดำเนิน ตน ว่า เป็น หุ่น ส่วน ด้วย วจา กัด ด้วย ภาย
ลักษณะ อักษร กัด ด้วย กิริยา กัด ด้วย ยิน ยอม ให้ เขา ใช้ ข้อ ตน เป็น
ข้อ ห้าง หุ่น ส่วน ภา๒/2566 ฎำ ฎำ แล้ว มิ คัด คำน กัด บั ปลด อย ให้ เขา แสดง ว่า

คนเป็น พวก หุ่น ส่วน กิต บุคคล นั้น จำ ต้อง ระวัง ใช้ หนี้ ของ ห้าง หุ่น ส่วน ให้แก่ คน ภายนอก เด็ด มี คน หนึ่ง ว่า คน ใด เป็น หุ่น ส่วน ด้วย แก้ว (เหตุ ว่า คน ช่วย ตวง ท่าน ให้ หลง เชื้อ) แต่ ถ้า ว่า ผู้ เป็น หุ่น ส่วน คน หนึ่ง คน ใด ตาย ต้อง ดับ ไป แล้ว ห้าง หุ่น ส่วน นั้น ยัง คง ใช้อยู่ ชื่อ ห้าง เป็น อย่าง เดิม การ ใช้นั้น ชื่อ ห้าง แม่ มี ชื่อ ของ ผู้ ตาย คิด คอบ อยุ่ ด้วย ดังนี้ ไม่ เป็น เหตุ ทำให้ ทรัพย์ มรฎก ของ ผู้ ตาย ต้อง เด็ด ย ชอก สิ้น ใช้นั้น ซึ่ง ห้าง หุ่น ส่วน ใด ก่อ ขึ้น ภาย หลัง มรฎก ภาต

ภาค ๔—การ เด็ก หุ่น ส่วน แด ชำระ บาป ฐี ห้าง สำนัญญ

มาตรา ๔๕

ห้าง หุ่น ส่วน สำนัญญ ย่อม เด็ก จาก กัน เพราะ ด้วย ข้อ สำนัญญา หุ่น ส่วน บังคับ ไว้ เป็น มุต เหตุ แล ยังมี เหตุ ที่ ต้อง เด็ก อีก ๔ ประการ คือ

- ๑, ถ้า สำนัญญา ทำ ไว้ เฉพาะ มี กำหนด ภาต เมื่อ สิ้น กำหนด ภาต
- ๒, ถ้า สำนัญญา ทำ ไว้ เฉพาะ ทำ งาน สิ่ง เดียว เมื่อ งาน นั้น เสร็จ
- ๓, ถ้า สำนัญญา ทำ ไว้ ไม่มี กำหนด ภาต กิต เมื่อ ผู้ เป็น หุ่น ส่วน

คน ใด คน หนึ่ง บอก ต้อง นำ แก้ว เพื่อน หุ่น ส่วน หนึ่ง เตือน ขอบ ออก จาก ห้าง หุ่น ส่วน

๔, เหตุ ผู้ เป็น หุ่น ส่วน คน ใด คน หนึ่ง ตาย ฤๅ ต้ม ฤๅ พิกัด พิการ เป็น ผู้ ไม่ สามารถ โดย นีติ บัญญัตติ

หลัก มาตรา ๔๖

๑ ถ้า ว่า สิ้น กำหนด ภาต ซึ่ง ได้ ตก ลง กัน ไว้ โดย สำนัญญา แล้ว แต่ การ ห้าง

หุ้นส่วนนั้นยังไม่ปิด ผู้จัดการของห้างซึ่งเคยจัดมาอย่างใด ก็คงทำต่อไปอย่างนั้น ไม่ได้หยุดคิดบัญชีชำระบัญชีซึ่งนี้ ให้ถือว่าผู้เป็นหุ้นส่วนทั้งปวง ได้ตกลงคงทำการเป็นหุ้นส่วนกัน อีกสืบไป โดยไม่มีกำหนดกาล

มาตรา ๔๗

ในเหตุที่แสดงไว้ในมาตรา ๔๕ ข้อ ๓ ๔ ข้อ ๕ (ซึ่งว่าผู้เป็นหุ้นส่วนขอ ออกจากหุ้นที่ตนได้ขายพิถพิการก็ดี) ถ้าว่าผู้เป็นหุ้นส่วนที่ยังอยู่รับซื้อหุ้นส่วนของผู้ที่ออกไปของผู้ที่เสียไปนั้นๆ ใช้สัญญาหุ้นส่วนเดิมทำได้นั้น ยังคงใช้ได้ ในระหว่างผู้เป็นหุ้นส่วนที่ยังอยู่

หัตถ์มาตรา ๔๘

ห้างหุ้นส่วนเลิกจากกันเมื่อใด ผู้เป็นหุ้นส่วนทั้งหลายจำต้องคิดชำระบัญชีของ การงาน เมื่อนั้น

หัตถ์มาตรา ๔๙

การชำระบัญชีของห้างหุ้นส่วนนั้น ให้ทำโดยลำดับดังนี้

๑, ให้ชำระหนี้ทั้งหลายซึ่งค้างแก่บุคคลภายนอก

๒, ให้หักใช้เงิน ทดรอง แด่ค่าได้หุ้ย ซึ่งผู้เป็นหุ้นส่วนได้ร้องออกไปเมื่อจัดการงานห้างอยู่นั้น

๓, ให้คืนทุนทรัพย์ที่ได้นง เป็นหุ้นให้แก่ผู้เป็นหุ้นส่วนทุก ๆ คน ถ้าว่ายังมีตัวเงิน ทรัพย์เหลืออีกเท่าไร ให้เฉลี่ยแจกผู้เป็นหุ้นส่วนเป็นกำไร ตามส่วน มีอีกแต่น้อย

มาตรา ๕๐

ถ้าเมื่อได้ชำระหนี้ซึ่งยังคงอยู่ บุคคลภายนอกแล้ว แต่หากใช้เงิน
ทอดรองค่าไต่ห้อยแล้ว ตัวเงินฎาทพยที่ขังอยู่นั้นไม่พอจะคืนแก่ผู้เป็น
หุ้นส่วนให้ครบจำนวนที่ตั้งเข้าหุ้นใช้ อันนี้เป็นการขาดทุน แต่ให้
คิดเฉลี่ยช่วยกันขาดตามส่วนมากแต่น้อย

ภาค ๕—การจดทะเบียนหุ้นส่วนสามัญ

มาตรา ๕๑

หุ้นส่วนสามัญนั้น อาจเป็นบุคคลโดยนิติสัมพันธ์ได้คนหนึ่ง
ต่างหากจากบุคคลซึ่งหลายที่รวมเข้าอยู่ในนั้น โดยมาจดทะเบียนตาม
พระราชบัญญัตินิยมใน มาตราตั้งจะว่าต่อไป

มาตรา ๕๒

การจดทะเบียนหุ้นส่วนนั้น ท่านบังคับไว้ว่า ให้จัดข้อความโดย
พิสดารดังนี้ คือ—

- ๑, ชื่อฎาญหรือชื่อของหุ้นส่วน
- ๒, ประสงค์จะประกอบกิจการใด
- ๓, เบาะแสสำนักงานแห่งใหญ่แห่งน้อยทั้งตั้ง
- ๔, ชื่อตัวชื่อแ่สกุล ส่วนก้ออาศัยแ่การหาเลี้ยงชีพของผู้
เป็นหุ้นส่วนทุก ๆ คน ถ้าแ่ผู้เป็นหุ้นส่วนคนใดมีชื่อฎาญหรือชื่อหุ้น
เดิมก็ให้เอาจดทะเบียนด้วย
- ๕, ชื่อผู้เป็นหุ้นส่วนซึ่งเป็นผู้จัดการหุ้น (ถ้าได้ตั้งแ่ตั้งกันไว้)

๖, ข้อ ความ กำกัด อำนาจ ของ ผู้ จัด การ (ถ้า ว่า ได้ มี ปรากฎ ใน สัญญา ประการใด)

๗, ตรา ฎี หอ ซึ่ง ใช้ เป็น สำคัญ ของ ห้าง แต่ ข้อ ความ พิสดาร อื่น ๆ ลุดแต่ ผู้ ทำ สัญญา เข้า หุ่น ส่วน จะ เห็น สัมควร ให้ มี หาชน ทราบ ทัก กัน

แต่ หนังสือ ที่ จด ฐเบียร นั้น ให้ ลง ชื่อ ลง ตาย มี ประทับ ตรา ของ ผู้ เปน หุ่น ส่วน ถอน ทุก คน แล ให้ ประทับ ตรา ฎี หอ ของ ห้าง นั้น ด้วย

หลัก มาตรา ๕๓

พนักงาน ฐเบียร จะ ได้ ทำ ไป สำคัญ ว่า ได้ จด ลง ฐเบียร ห้าง นั้น แล มอบ ให้ เปน คู่ มือ แก่ ห้าง หุ่น ส่วน นั้น

มาตรา ๕๔

ห้าม มี ให้ ผู้ เปน หุ่น ส่วน ใน ห้าง ที่ ได้ จด ฐเบียร แล นี้ ประกอบ การ อย่าง ใด ซึ่ง มี ประเภท ตูๆ เดียว กัน กัด ฎา ประกอบ การ แข่ง ชัน กับ ห้าง ที่ คน ใด เขา เปน หุ่น ส่วน นั้น กัด ไม่ว่า ทำ เพื่อ ประโยชน์ ตน ฎา เพื่อ ประโยชน์ คน อื่น แต่ ห้าม มี ให้ เขา เปน พอก กับ ห้าง หุ่น ส่วน อื่น ๆ ที่ ได้ จด ฐเบียร แล ซึ่ง มี ประเภท ทำ การ ชนิต เดียว กัน กับ ห้าง ของ คน เว้น ใด แต่ จะ ได้ รับ คำ ยิน ยอม ของ พวก ที่ เปน หุ่น ส่วน ทัก ทั้ง นั้น

แต่ ข้อ ที่ ห้าม ปราบ ไร เช่น นี้ ท่าน มิ ได้ ประสงค์ ให้ ใช้ ใน คดี ดัง ว่า ใวน 12/10/2566 คือ เมื่อ เวลา จด ลง ฐเบียร ห้าง นั้น ความ ทราบ ปรากฎ ชัด แก่

ผู้เป็น หุ่น ส่วน ๒ ทงหลาย แล้ว ว่า ผู้เป็น หุ่น ส่วน คนใด คนหนึ่ง ได้เข้า
 เป็น พวก อยู่ใน หาง หุ่น ส่วน ทำการ มี ประเภท เหมือน กัน แต่ใน สัญญา
 เขา หุ่น ส่วน ที่ ทำไว้ ตอ กัน นั้น ก็ไม่ได้ บังคับ ให้ ถอน ตัว ออก เสีย จาก
 การ ฝ่าย โนน ดง

มาตรา ๕๕

ถ้า ผู้เป็น หุ่น ส่วน คนใด ขึ้น ประพฤติ ขัด ข้อ ห้าม ใน มาตรา ซึ่ง
 ว่า มา ข้าง บน นี้ หาง หุ่น ส่วน ที่ ได้ จด ฐุเบียง แล้ว นั้น มี อำนาจ เรียก
 ร้อง เขา ตัก ไร่ ไร่ คน นั้น จะ หา ได้ ทงหมด ฤฯ พ้อง เรียก ค่า ทำ ชวณ ซึ่ง หาง
 หุ่น ส่วน ได้ เสีย หาย ไป ด้วย เหตุ นั้น แต่ ห้าม มี ไร่ ของ เรียง คน ตอ ค่า ต
 เกิน กำหนด บั หนึ่ง แต่ วัน ที่ ได้ ประพฤติ ขัด ข้น

หัก มาตรา ๕๖

ผู้ เป็น หุ่น ส่วน ใน หาง ที่ ได้ จด ฐุเบียง แล้ว นั้น ยัง จำ ต้อง รับ ไซ ณ
 ซึ่ง หาง หุ่น ส่วน ได้ ก่อ ไว้ ใน ขณะ เมื่อ คน ยัง ไม่ได้ ออก จาก หุ่น ส่วน นั้น แต่
 ท่าน วาง กำหนด ว่า เพียง ภายใน ๒ ปี นับ แต่ เวลา ที่ ออก แล้ว นั้น
 จึง ให้ เรียก ร้อง แก่ กัน ได้

หัก มาตรา ๕๗

ขอ ความ ใน มาตรา ๕๕ ซึ่ง บังคับ ไว้ ว่า หาง หุ่น ส่วน ต้อง เรียก เพราะ
 เหตุใด นั้น ให้ ไซ บังคับ แก่ หาง หุ่น ส่วน ที่ จด ฐุเบียง แล้ว ได้ ทง ส้น
 แต่ ยัง เพิ่ม ขึ้น อีก อย่าง หนึ่ง คือ เพราะ เหตุ ที่ หาง นั้น ต้อง ตม ตะตาย

हतकमात्रा ५८

เจ้าหนี้ ของ ห้าง หุ่นส่วน ที่ ไต่ จด ฐุเบยร แดง เมื่อ ห้าง นั้น ต้ม ละลาย แล้ว ย่อม มีอำนาจ เรียกร้อง ให้ ผู้เป็น หุ่น ส่วน คนใด คน หนึ่ง ใน ห้าง นั้น ไซ้ หนี้ แก่ คนใด

มาตรา ๕๙

ใน คดีใดๆ จะ ว่า ไฉน ใน มาตราข้าง บน นี้ ถ้า ว่า ผู้เป็น หุ่น ส่วน นำ พิสูจน์ ได้ ว่า (๑) สิน ทรัพย์ ของ ห้าง หุ่น ส่วน นั้น มี พoth ที่ จะ ไซ้ หนี้ ได้ ทั้ง หมด ฤๅ แต่ ภาค หนึ่ง ก็ ดี (๒) พิสูจน์ ว่า การ ที่ จะ บังคับ จับ ยึด ทรัพย์ ของ ห้าง หุ่น ส่วน ตาม กฎหมาย นั้น ไม่ เป็น การ ยาก จำบาก ดิ้น ก็ ดี ศาล พึง ไซ้ คุก พิณิจด้วย โดย สุ่ม ครอบ แล้ว บังคับ สั่ง ให้ เขา สิน ทรัพย์ ของ ห้าง หุ่น ส่วน นั้น ไซ้ หนี้ ก่อน ได้

มาตรา ๖๐

เมื่อ ห้าง หุ่น ส่วน ที่ ไต่ จด ฐุเบยร แดง นั้น มี ใต เด็ก ร้าง คง ตั้ง อยู่ คราบ ใต พวก เจ้า หนี้ ของ ผู้เป็น หุ่น ส่วน คนใด ใน ห้าง นั้น ย่อม ไซ้ กรรม สิทธิ ใต แต่ เพียง จะ ถือ เขา หมด กำไร ฤๅ เงิน ที่ ควร ได้ แก่ ผู้เป็น หุ่น ส่วน คน นั้น เท่านั้น ถ้า เมื่อ ห้าง หุ่น ส่วน นั้น ใต เด็ก จาก กัน แล้ว พวก เจ้า หนี้ ย่อม ไซ้ กรรม สิทธิ ใต ตลอด จน ถึง คน หุ่น ส่วน ของ ผู้เป็น หุ่น ส่วน ใน ห้าง นั้น ด้วย

ภาค ๖ - สมทบห้างหุ้นส่วนสองฝ่ายเป็นอันเดียวกัน

มาตรา ๖๑

ห้างหุ้นส่วนที่ได้จัดฐุเบียร์แล้ว อาจสมทบเข้ากับห้างหุ้นส่วน
ที่ได้จัดฐุเบียร์แล้วอีกห้างหนึ่งได้ โดยความประณีประณอมของ
ผู้เป็นหุ้นส่วนทั้งสอง

หลักมาตรา ๖๒

เมื่อห้างหุ้นส่วนที่ได้จัดฐุเบียร์แล้ว มาเห็นตกธงว่าจะสมทบ
กับอีกห้างหนึ่งนั้น ห้างนั้นจำต้องตั้งโฆษนาการในหนังสือพิมพ์
ซึ่งจำหน่ายในตำบลนั้น ๒ ครั้งแล้ว พึงแจ้งความให้เจ้าพนักงาน
ทุก ๆ คนทราบว่าประสงค์จะสมทบ แต่ขอให้เจ้าพนักงาน
แสดงเหตุคัดค้านรังเกียจในการที่จะทำนั้นแต่ภายใน ๓ เดือน

ถ้าไม่มีใครยกข้อขณคัดค้านภายในกำหนดเวดานั้น ก็ให้พึง
ถือว่าไม่มีใครรังเกียจ ถ้าแต่มีเจ้าพนักงานยกข้อขณคัดค้านไว้ ท่าน
ห้ามมิให้ห้างหุ้นส่วนนั้น ทำการสมทบเข้ากับอีกห้างหนึ่งจนกว่าจะ
ได้ชำระหนี้เสร็จ ถ้าได้ให้ประกันมั่นคงจนเป็นที่พอใจแก่เจ้าพนักงานนั้น ๆ

หลักมาตรา ๖๓

ห้างหุ้นส่วนทั้งสองฝ่ายนั้น ได้จัดทำการสมทบเข้ากันเสร็จแล้ว
เมื่อใด ต่างห้างก็ต่างเป็นหน้าที่จะต้องนำเนื้อความนั้นไปจัดตั้งฐุเบียร์
ว่าได้สมทบเขือกันเป็นห้างหุ้นส่วนขึ้นใหม่อันหนึ่งเมื่อนั้น

หลักมาตรา ๖๔

ห้างหุ้นส่วนใหม่ที่ย่อมได้รับ ทั้ง กรรมสิทธิ์สินทรัพย์แต่ ต้อง รับ ออก
สินไช้ ของ ห้างหุ้นส่วน ทั้ง ๒ ที่ ไ้เข้า สัม ทบกัน แล้ว นั้น

หมวด ๓ ว่าด้วยห้างหุ้นส่วนจำกัดสินไช้

มาตรา ๖๕

อัน ว่า ห้างหุ้นส่วน จำกัดสินไช้ นั้น ได้ แก่ การ เข้า หุ้นส่วน ระหว่าง
บุคคล สองจำพวก (๑) คือ จำพวก หนึ่ง ผู้เป็น หุ้นส่วน ตั้งแต่ คน หนึ่ง
ขึ้นไป มา ทำบริคน สัญญา ลงทุน ทรัพย์ เข้า หุ้นใน ห้าง เป็น จำนวน
มากน้อย เพียงใด รับ ออกสินไช้ นี้ โดย จำกัด แต่เพียง จำนวน นั้น

(๒) อีกจำพวก หนึ่ง ผู้เป็น หุ้นส่วน ตั้งแต่ คน หนึ่ง ขึ้นไป รับ สัญญา
ออกสินไช้ นี้ ของ ห้างหุ้นส่วน รวมกัน แทนกัน โดยมีได้ มีจำนวน จำกัด

หลักมาตรา ๖๖

ห้างหุ้นส่วน จำกัดสินไช้ นั้น ท่าน บังคับ ว่า ต้อง ให้ จด ฐเบียร

หลักมาตรา ๖๗

การ จด ลง ฐเบียร นั้น บังคับ ว่า ให้ จด ชื่อ ความ โดย พิสดาร ดังนี้ คือ

๑, ชื่อ ฐี หือ ของ ห้างหุ้นส่วน

๒, ถ้อยคำ ชัด เจน ว่า เป็น ห้างหุ้นส่วน จำกัดสินไช้ แต่ ประสงค์

ประกอบ การใด

12/10/2566

๓, เมาระแ่ง สำนักงาน แห่งใหญ่แห่ง น้อย ทั้ง ปวง

๔, ชื่อตัวชื่อสกุล ผู้หรือ ค้าขาย ดำเนินการค้า แด การหา
เลี้ยงชีพ ของ ผู้เป็น หุ้น ส่วน ที่มีจำกัด ดิน ไร่ แต่ จำนวนทุน เข้า หุ้น
ส่วนใน ห้าง นั้น

๕, ชื่อตัวชื่อสกุล ผู้หรือ ค้าขาย ดำเนินที่ อยู่ แด การหา
เลี้ยงชีพ ของ ผู้เป็น หุ้น ส่วน จำกัด ที่ รับ ออก ดิน ไร่ โดยไม่มี จำกัด

๖, ชื่อ ผู้เป็น หุ้น ส่วน ซึ่ง เป็น ผู้จัด การ

๗, ข้อ กำ กัด อำนาจ ของ ผู้จัด การ ซึ่ง เป็น บริษัท ณ ตัญญา ตรา ครัง
ห้าง หุ้น ส่วน ไฉ

แต่ ข้อ ความ พิสดาร ขึ้น ๆ สุด แต่ ผู้ทำ สัญญา เข้า หุ้น ส่วน จะ เห็น สัม
ควร ให้ มี หมาย ทราบ ทัก กัน

แต่ หนังสือ ที่ จัด ตง รัฐ เบียร์ นั้น ให้ ตง ชื่อ ตง ตาย มี ประ ทัม ตรา ของ
ผู้เป็น หุ้น ส่วน ถอน ทุกคน แด ให้ ประ ทัม ตรา ผู้ หรือ ของ ห้าง หุ้น ส่วน
เป็น สำคัญ ด้วย

หลัก มาตรา ๖๘

เจ้า พนักงาน จะ ได้ ทำ ไฉ สำคัญ ว่า ได้ จัด ตง รัฐ เบียร์ ห้าง นั้น แด มขอ
ให้เป็น คู่ มือ แก่ ห้าง หุ้น ส่วน นั้น

หลัก มาตรา ๖๙

ห้าง หุ้น ส่วน จำกัด ดิน ไร่ นั้น ท่าน ให้ พึง ถือ เสมอว่า เป็น ห้าง หุ้น ส่วน
สามัญ ซึ่ง ผู้เป็น หุ้น ส่วน ทั้ง ตาย รวม กัน แพน กัน คชง รับ ออก ดิน ไร่ นี้

ของ ห้าง หัง ลีน โดย ไม่มี จำกัด จำนวน จน กระทั่ง ได้ จัด ฐิเบียร ตาม พระราชบัญญัติ แดว

หลักมาตรา ๗๐

ขอ พระราชบัญญัติ สำหรับ ห้าง หัง ลีน ส่วน สามัญ ทั้ง หลาย แม้ ขอ ใด ๆ ซึ่ง มิ ได้ ยก เว้น ฎา แก่ ไซ่ ตัด แปร ดง โดย พระราชบัญญัติ แห่ง หมวด ๓ นี้ ยอม ให้ ไซ่ บงคบ แก่ ห้าง หัง ลีน ส่วน จำกัด ลิน ไซ่ ใด ดว

หลักมาตรา ๗๑

ถาว่า ไน ห้าง หัง ลีน มี ผู้ เป็น หัง ลีน จำพวก ที่ รับ ลิน ไซ่ โดย ไม่มี จำกัด จำนวน มาก ดว ยกัน หลาย คน ทำน ให้ ไซ่ ขอ พระราช บัญญัติ สำหรับ ห้าง หัง ลีน สามัญ เป็น ขอ บั้ คับ ความ ประ พฤติ ไน ระหว่าง คน จำพวก นั้น เอง แดะ ระหว่าง คน จำพวก กับ ห้าง หัง ลีน นน ดว

หลักมาตรา ๗๒

ขอ ฎิ หอ ของ ห้าง นั้น ทำน ไม่ ให้ เขา ขอ ผู้ เป็น หัง ลีน จำพวก ที่ มี จำกัด ลิน ไซ่ มา ออก มา ขาน เป็น ชื่อ ห้าง

หลักมาตรา ๗๓

ผู้ เป็น หัง ลีน มี จำกัด ลิน ไซ่ คน ใด ยินยอม โดยตรง ฎา โดย ทาง อ้อม ให้ ไซ่ ขอ คน ะ คน เป็น ชื่อ ห้าง ดง นี้ เมื่อ มี อรรถคดี พิภาษ กับ บุคคล ภาย นอก ทำน ว่า ผู้ นั้น จะ ตอง ออก ลิน ไซ่ ให้ แก่ บุคคล ภาย นอก เสมอ คุจ ผู้ เป็น หัง ลีน ที่ ตอง ออก ลิน ไซ่ โดย ไม่มี จำกัด ลิน นั้น

แต่ว่า ใน คดี เขา พิ ภา ย กั น เอง โน ระ หวั ง ผู้ เบ น หุ้ น ส่ว น ท่าน ให้
เขา ตั น ญา หุ้ น ส่ว น เบ น โห งู แ ต่ ให้ กง บั ง คั บ ตาม นั น

ห ต ก มา ต ร า ๗๔

การ เขา หุ้ น ของ ผู้ เบ น หุ้ น ส่ว น จำ พว ก ที่ มี จำ กั ต สั น ไซ้ นั น จำ ตอ ง
ให้ สง เ จ น ฤ ฎ ง ท ร พ ย อื น

ห ต ก มา ต ร า ๗๕

หาม มิ ให้ จาย เ จ น บั น ผ ล ฤ ฎ ง ต อ ก ให้ แก่ ผู้ เบ น หุ้ น ส่ว น ที่ มี จำ กั ต สั น ไซ้
น อ ก จาก เ จ น ที่ ซั ก แ ต่ ผ ล กั ร ใด ซึ่ ง หั ง หุ้ น ส่ว น ทำ มา ค า ไ ต่ ถ้า ว่า ทุ น
ของ หั ง หุ้ น ส่ว น บ ก พ ร อ ง ไป เ พ ร า ะ ค า ขา ต ท่าน หาม มิ ให้ บั น ผ ล ฤ ฎ ง
ต อ ก ให้ แก่ ผู้ เบ น หุ้ น ส่ว น ที่ มี จำ กั ต สั น ไซ้ นั น จน ก ว่ า คั น ทุ น ซึ่ ง ขา ต
ไป นั น จะ ไ ต่ คั น เ ค ม จั น ว น เ ค ม

แต่ ว่า ถ้า ผู้ เบ น หุ้ น ส่ว น ที่ มี จำ กั ต สั น ไซ้ ค น ไ ต่ ไ ต่ รั บ ส่ว น บั น ผ ล
ฤ ฎ ต อ ก ไป แ ต่ว โดย ทา ง ตุ จ ร ิ ต จะ ก ล บั บั ง คั บ ให้ เขา คั น นั น มิ ไ ต่

ห ต ก มา ต ร า ๗๖

ถ้า ว่า ผู้ เบ น หุ้ น ส่ว น ที่ มี จำ กั ต สั น ไซ้ ไ ต่ แ ต่ ด ง โดย หนั ง ตั อ ต ิ ข ิ ต ิ พ ร ะ กั ร ษ
ฤ ฎ โดย อู มาย อื น ให้ คั น ภา ย น อ ก ท ร า ม ว่า คั น ไ ต่ เขา หุ้ น มาก ก ว่ า
จั น ว น ซึ่ ง ไ ต่ จ ต ด ง รุ ฎ เ ยี ย ร แ ล ว เ พี ย ง ไ ต่ ท่าน ว่า ผู้ นั น ตอ ง รั บ อ อ ก สั น
ไซ้ เ ท่ ำ จั น ว น ที่ มาก เ พี ย ง นั น

12/10/2566

มาตรา ๗๗

หนังสือสัญญา ซึ่ง ผู้เป็น หุ้น ส่วน ทั้ง หลาย ทำกัน เพื่อ จะ คัดแปลง ประเภท ของ เขา หุ้น ฎา เพื่อ จะ ตัด จำนวน เขา หุ้น แห่ง ผู้เป็น หุ้น ส่วน ที่ มี จำกัด สิ้น ไซ้ คน หนึ่ง คนใด ท่าน ว่า ยัง ไม่มี ผลแก่ คน ภายนอก จน กระทั่ง ได้ จด ชู เบียร์ แล้ว

ต่อ เมื่อ ได้ จด ชู เบียร์ แล้ว สัญญา นั้น ๆ จึง มี ผล เฉพาะ แต่ แก่ คน ซึ่ง ห้าง หุ้น ส่วนใด ก่อ ขึ้น ภาย หลัง เวลา ที่ ได้ จด ชู เบียร์ เท่านั้น

หลักมาตรา ๗๘

ห้าง หุ้น ส่วน จำกัด สิ้น ไซ้ นั้น จำ ต้อง ให้ จด การ ใด แต่ จำ เพราะ ผู้เป็น หุ้น ส่วน ที่ ต้อง ออก สิ้น ไซ้ โดย ไม่มี จำกัด จำนวน

หลักมาตรา ๗๙

ถ้า ผู้เป็น หุ้น ส่วน ที่ มี จำกัด สิ้น ไซ้ คนใด ล้อ ด เขา ไป ทำ บัระ หนึ่ง ว่า คน เป็น เจ้า กิจ เจ้า การ ไน ไซ้ นำ ที่ ซึ่ง มี ผู้ จด การ ห้าง หุ้น ส่วน อยู่ แล้ว ท่าน ว่า ผู้เป็น หุ้น ส่วน ต้อง ออก สิ้น ไซ้ ณ ห้าง รวม ด้วย กัน กับ เขา โดย ไม่มี จำกัด จำนวน เหมือน กัน

ออก ความ เห็น แด่ ให้ คำ ตักเตือน กัด ออก เสี่ยง เป็น คะ แฉน หับ ไน การ ตั้ง แด่ ถอดถอน ผู้ จด การ ตาม ที่ มี บัง คับ ไว้ ใน สัญญา หุ้น ส่วน นั้น กัด เหตุ ที่ มี ไม่ จัด ว่า เป็น การ ล้อ ด ไน ไซ้ นำ ที่ เคย

๒2/10/2566

มาตรา ๘๐

ผู้เป็น หนี้ ส่วน ที่มี จำกัด สิน ใช่ นั้น อาจ รัับ คำ หมายั เป็น ผู้ชำระ บานูช่ เด็ก ถาน หุ่ ส่วน กั ใด

มาตรา ๘๑

ผู้เป็น หนี้ ส่วน ที่มี จำกัด สิน ใช่ นั้น อาจ ปรระ กอบ การงาน ใด ๆ เพื่อ ปรระ โยชน์ ัน ตน ฤ เพื่อ ปรระ โยชน์ คน อื่น กั ทำได้ ถึง แม้ ว่า การ งาน เช่น นั้น จะ มี ปรระ เภท เหมือน กัน กั การ หาร หุ่ ส่วน กั มิ ใด ของ หาร

มาตรา ๘๒

ผู้เป็น หนี้ ส่วน ที่มี จำกัด สิน ใช่ นั้น อาจ จะ โอน หนี้ ส่วน ของ ตน ใด ไม่ ต้อง พัก คอย ให่ ผู้เป็น หนี้ ส่วน อื่น ๆ ยิน ยอม

มาตรา ๘๓

หาร หุ่ ส่วน จำกัด สิน ใช่ นั้น ไม่ เป็น อัน ต้อง เด็ก จาก กัน เพราะ เหตุ ผู้เป็น หนี้ ส่วน ที่มี จำกัด สิน ใช่ นั้น ตาย ฤ ตั้ม ฤ พัก สฬการ แต่ อย่าง ใด อย่าง หนึ่ง เดย

มาตรา ๘๔

ถ้า ผู้เป็น หนี้ ส่วน ที่มี จำกัด สิน ใช่ นั้น ตาย ผู้รับ มรดก ย่อม หาร ับ เป็น หนี้ ส่วน แทน ที่ ผู้ตาย

หลัก มาตรา ๘๕

ถ้า ผู้เป็น หนี้ ส่วน ที่มี จำกัด สิน ใช่ ของ ตั้ม หนี้ ใน หาร ของ ผู้ นั้น ำ น บัง คบ ให่ เขา ออก หาร เป็น ดิน ทรพย์ ใน จำนวน ตั้ม ละ ตาย

12/10/2566

หลัก มาตรา ๘๖

ห้างหุ้นส่วนจำกัดสินไชยยังตั้งอยู่มิได้เลิกจากกัน ตราบใด ฝ่าย
เจ้าหนี้ห้างย่อมไม่มีอำนาจจะเรียกร้องแก่ผู้เป็นหุ้นส่วนที่มีจำกัดสินไชย
ใด ๆ ครบถ้วน

ต่อเมื่อใด ห้างหุ้นส่วนนั้นได้เลิกจากกันแล้ว เจ้าหนี้ทั้งหลาย
จึงมีอำนาจเรียกร้องเอาแก่ผู้เป็นหุ้นส่วนที่มีจำกัดสินไชย ได้เต็มอเพียง
จำนวนดังนี้ คือ

- ๑, จำนวนเขาหุ้นในห้างที่ค้างส่งยังไม่ครบ
- ๒, จำนวนเขาหุ้นในห้างแต่ที่ใด ถอนขึ้นได้จากสินทรัพย์ของห้าง
- ๓, จำนวนเงินปันผลแต่ละดอก ซึ่งผู้เป็นหุ้นส่วนได้รับไปแล้ว

โดยทางทุจริต ผิดกับพระราชบัญญัติ มาตรา ๗๕ นั้น

หมวด ๔ ว่าด้วยบริษัทจำกัดสินไชย
ภาค ๑-ประเภทเริ่มก่อการบริษัท

มาตรา ๘๗

อันว่าบริษัทจำกัดสินไชยนั้น ได้แก่ การเข้าหุ้นส่วนกันค้าขาย
เป็นบริษัท มีต้นทุนจัดแบ่งออกเป็นหุ้น มีมูลค่าเท่ากัน ผู้ถือหุ้น
ต่างคนต่างจำต้องออกสินไชยนี้ โดยจำกัดแต่เพียงค่าหุ้นที่ตนถือตาม

จำนวน มาก แต่ น้อย ถึง แม้ ที่ ยังไม่ ได้ ตั้ง เงิน เขา หุ่น เสรีจ ก็ จำ ต้อง
ออก ดิน ไร่ เต็ม ค่า หุ่น นั้น

มาตรา ๔๘๘

บุคคล ตง แต่ เจ็ด คน ขึ้น ไป อาจ ริเริ่ม ก่อ เป็น บริษัท จำ กัด ดิน ไร่ ได้
โดย มา เข้า ชื่อ กัน ทำ หนังสือ บริคณ ดนธิ นั้น ทัก กระทรวง ความ ที่ ได้
คุม เข้า กัน นั้น ลง ไว้ แล้ว ประพฤติ ตาม พระราช บัญญัติ สืบ ไป โดย
ประการ นั้น ๆ

หลัก มาตรา ๔๘๙

หนังสือ บริคณ ดนธิ นั้น ทำน ให้ ลง กระทรวง ความ ตง นี้ คือ

- ๑, ชื่อ บริษัท ซึ่ง คิด จะ ตง ขึ้น จำ ต้อง ให้ มี คำ ว่า จำ กัด ไร่ สุก
ท้าย ชื่อ นั้น ด้วย เสมอ ไป
- ๒, เบาะ แล ลำ ักงาน ของ บริษัท จะ ตง ณะ คำ บด โต ใน แผ่น ดิน ท่าน
- ๓, ความ ประสงค์ ของ บริษัท เพื่อ ประกอบ การ ไต
- ๔, ถอย คำ ว่า ผู้ ถือ หุ่น จำ ต้อง ออก ดิน ไร่ แต่ เพียง จำ กัด จำนวน
- ๕, จำนวน หุ่น ซึ่ง บริษัท ได้ วาง เปน กำหนด เพื่อ ให้ จด ลง รฐ เบียง
- ๖, จำนวน หุ่น มาก น้อย เปน มุด คำ หุ่น ละ เท่า ไต
- ๗, ชื่อ ตัว ชื่อ แล ลักศ ด่าน ัก อากัษ แด การ หา เียง ชัฟ แด ดาย มือ
ลง ชื่อ ของ ผู้ ริเริ่ม ก่อ การ ทง หลดาย แด จำนวน หุ่น ซึ่ง ต่าง คน ต่าง เข้า ชื่อ
จับ ของ ไว้ ด้วย

มาตรา ๕๐

ผู้เป็นกรรมการ ของ บริษัท จำกัดสินใช้นั้น อาจสัญญา รับออกสิน
ใช้นั้นโดยไม่มีจำกัดจำนวนก็ได้ ถ้าการ เป็นเช่นนั้น ท่านให้จัด
ถ้อยคำโดยชัดเจนไว้ใน หนังสือ บริคณ สนิช นั้น ด้วย

แต่ผู้เป็นกรรมการของ บริษัท คนใด แม้ ได้ ออก แล้วจากตำแหน่ง
ผู้นั้น ยังไม่พ้นที่ จำต้อง ออกสินใช้ โดยไม่มีจำนวน จำกัด จนกว่า ๒ ปี
ได้ล่วง แล้วไป เป็นที่สุด

หลัก มาตรา ๕๑

ผู้ เริ่ม ก่อการ บริษัท จะเข้า ชื่อ ของ หุ่น น้อยไปกว่า หุ่น ไม่ได้

หลัก มาตรา ๕๒

หนังสือ บริคณ สนิช นั้น ท่านให้ทำเป็น ต้น ฉบับไว้ ไม่น้อย
กว่า ๒ ฉบับ แต่ให้ส่ง ตามมือผู้เริ่ม ก่อ บริษัท แต่ให้ มี พยานลง ชื่อ
ไม่ต่ำกว่า ๒ คนไว้เป็นสำคัญ

หลัก มาตรา ๕๓

บริคณ สนิช ฉบับ ๑ ให้นำมาจดลงรูเบียร์ แล้ว มอบไว้ ที่หอรูเบียร์
แห่งใดในแผ่นดินของท่าน ซึ่งเป็น คำบด บังไว้ว่าจะ ตั้ง ตำแหน่ง งาน ของ
บริษัท นั้น

พนักงาน รูเบียร์ จะ ได้ ทำ โบ สำคัญ ว่า ได้ จัด รูเบียร์ บริคณ สนิช นั้น
แล้ว มอบ ให้ เป็น คู่มือแก่ผู้เริ่ม ก่อ บริษัท

หลัก มาตรา ๙๔

ห้ามมิให้ ออกโฆษณา ประกาศ ชักชวน คน ให้เข้าชื่อ ของ หุ่น จนกว่า จะได้ จัด ฐึเบียร์ หนังสือ บริคณสันธิ นั้น แลว

หลัก มาตรา ๙๕

คำพรรณนา ประกาศ บ่าวร้อง ฤฯ ชักชวน ให้ ของ หุ่น โดย ประการ อื่น ๆ นั้น ท่าน ให้ ผู้เริ่ม ก่อการ ลงชื่อ เอง อย่าง ละเอียด บั แล้ว ให้ นำมา จด ลง ฐึเบียร์ ก่อน ที่ จะ เอา ออก โฆษณา

หลัก มาตรา ๙๖

ใน คำ พรรณนา ประกาศ บ่าว ร้อง ฤฯ คำ ชักชวน โดย ประการ อื่น ๆ ทุก ๆ ฉบับ ให้ ดัง กระทบ ความ แดงใจ ดัง นี้ คือ

- ๑, ใจ ความ ใน หนังสือ บริคณสันธิ
  - ๒, จำนวน เงิน เวียก ถ่วง นำ ของ หุ่น ก่อน เวลา บริษัท จะ ได้ จัด ฐึเบียร์
  - ๓, จำนวน หุ่น พิเศษ (ถ้า จัด ให้ มี) มาก น้อย เป็น มุตร ค่ำรวม กัน
- เท่าใด หุ่น เช่น นี้ จัก ได้ มี กรรม สิทธิ พิเศษ กว่า หุ่น ส่ำมัญ โดย สถานใด เพียงใด แล เพราะ เหตุใด จึง ได้ คิด จัด ให้ มี ไว
- ๔, จำนวน หุ่น ส่ำมัญ ฤฯ หุ่น พิเศษ มาก น้อย (ถ้า จัด ให้ มี) เป็น มุตร ค่ำรวม กัน เท่าใด ซึ่ง จัด เป็น หุ่น ส่ำมัญ ไม่ ต้อง ออก เงิน เหย กัด ต้อง ออก เงิน ออก ทรัพย์ แต่ บาง ส่วน กัด แล หุ่น เหล่า นั้น ได้ จัด ไว
- เป็น หุ่น ส่ำมัญ เพราะ เหตุใด เพื่อ ได้ ไซ้ แรง แทน คุณ แทน ทรัพย์ อย่างใด ให้ แก่ ใคร

๕, จำนวนเงินใช้จ่ายในชั้นแรก จำนวนจริง ฎา ประมาณ ก็ตามที่

๖, จำนวนเงิน (ถ้าจัดให้มี) สำหรับใช้ ให้แก่ผู้เริ่มก่อการ คนใดคนหนึ่ง แต่เพราะเหตุใด จึงควรให้

๗, ข้อความ พิดดาร์ แห่ง ประเภท บริคน สัญญาใด ๆ ซึ่งผู้เริ่มก่อการได้ทำไว้ ในชื่อตนเอง ฎา ในชื่อ บริษัท อันเนื่องด้วยการ เริ่มก่อมา แล้ว แต่เพื่อจัดการ จัดงานใน ภายหน้า

หตุก มาตรา ๙๗

จำนวน หุน ทั้ง หมดซึ่ง บริษัท กำหนดว่าจะ จด ลง รัฐเบียร์ นั้น ท่าน บังคับว่า ต้อง ให้ มุขเขา ชื่อ ของ ฎา จบ ของ ให้คน เสรีจเสีย ภาย เวลา ไป จด รัฐเบียร์ บริษัท

หตุก มาตรา ๙๘

จำนวน เงิน ตวง หน้า สำหรับ หุน หนึ่ง ๆ ก่อน แต่ บริษัท ได้ จด รัฐเบียร์ นั้น บังคับว่า ความ ให้ เบียด นอย ไป กว่า ร้อย ละ ๑๕ ตาม ฮติวรา แห่ง คำ หุน ที่ ตั้งไว้

หตุก มาตรา ๙๙

บุคคลใด โดย ทาการ ที่ มา เข้า ชื่อ ของ หุน ย่อม ผูก ตน ด้วย สัญญาว่า ถ้า บริษัท ได้ ตั้ง ชน แล้ว จัก ใช้ เงิน เท่า จำนวน หุน ทั้ง หลาย นั้น ให้ แก่ บริษัท ตาม คำ พรรณนา ประกาศ แต่ สัญญา ข้อ บังคับ นั้น ๆ

หตุก มาตรา ๑๐๐

เมื่อก หุน ชนด ที่ จะ ต้อง ลง เงิน มี ผู้ ได้ จบ ของ อยู่ ครบ ทง สิ้น แล้ว ผู้ เริ่ม

ก่อนการบริษัทจะต้องนัดผู้ของหุ้นทั้งปวงมาประชุมพร้อมกัน ประชุม
เช่นนี้ได้ ชื่อว่า ประชุมตั้งบริษัท

หลัก มาตรา ๑๐๑

การงานอันจะพึงจัดพึงทำณะประชุมตั้งบริษัทนั้นคือ

- ๑, ทำความตกลงตั้งสัญญาขอบังคับของบริษัท (ถ้าจะพึงมี)
- ๒, ทำประณิญาณรับสัญญาทั้งหลาย ซึ่งผู้เริ่มก่อนการได้ทำไว้
แต่รับออกค่าใช้จ่ายที่เขาได้ทอดรองไปใน การเริ่มก่อนบริษัท
- ๓, วางจำนวนเงิน ซึ่งจะใช้ให้แก่ผู้เริ่มก่อนการ (ถ้าจะพึงมี) ว่า
จะควรเท่าใด
- ๔, วางกำหนดจำนวนหุ้นพิเศษ (ถ้าจะพึงมี) ที่จัดตั้งไว้ แต่
กำหนดประเภทกรรมสิทธิ์พิเศษว่าเป็นสถานใดเพียงใด
- ๕, วางกำหนดจำนวนหุ้นสามัญ ฤ็หุ้นพิเศษที่จัดเป็นหุ้นสำเร็จ
ไม่ต้องออกเงินเลยก็ดี ต้องออกเงินออกทรัพย์แต่บางส่วนก็ดี (ถ้าพึงมี)
แต่กำหนดจำนวนเงิน ซึ่งจะต้องให้ออกนั้นว่าเพียงเท่าใด

ให้หยิบยกเอาเหตุที่จัดหุ้นสามัญหุ้นพิเศษเหล่านี้เป็นหุ้นสำเร็จขึ้น
ปฤ็ษาหาฤ็ไนที่ประชุมโดยแจ้งชัด

- ๖, เลือกตั้งกรรมการทั้งหลายเป็นชุดแรก แต่ตั้งพนักงานสอบสวน
บัญชี วางกำหนดอำนาจของคนที่เหล่านี้ด้วย

หลัก มาตรา ๑๐๒

ข้อคำวินิจฉัยคำใด อันที่ประชุมตั้งบริษัทจะได้ปฤ็ษาทกลง
ยังไม่ควรพึงว่าเป็นเที่ยงดี (เพราะท่านประสงค์จะมีให้บังคับทำกัน แต่

12/10/2566

ต้อง ตาม คน) คือ เมื่อผู้ของหุ้น รวมด้วยกันไม่ต่ำกว่ากึ่งหนึ่ง ในจำนวน
 คนผู้ของทั้งหุ้น แลจับของหุ้นไว้รวมกัน คนนาได้ ไม่ต่ำกว่ากึ่งหนึ่ง
 ในจำนวนหุ้นทั้งหุ้น ได้มา อนุญาต ตกตงโดยวิธี ออกเสียง มาก เปน
 คณณ ตาม นิยม แลว่าฉัน ท่าน จึงให้ฟังไต่ ว่าชอบด้วย บท กฎหมาย
 หนึ่ง ผู้เริ่ม ก่อ การกิด ผู้ของหุ้น กิด ไม่มี อำนาจ ออกเสียง
 นับ เปน คณณใน ข้อคำปรกษาใด ๆ ซึ่ง เกี่ยวแก่ ผล ประโยชน์ที่ ตน จะได้
 จะ เสีย เฉพาะ ตัวเอง

หลักมาตรา ๑๐๓

ภายหลัง แต่ กาด ประชุม ตง บริษัท เดรั้งแล้ว ให้ผู้เริ่ม ก่อ บริษัท
 มอบ การ งาน ทั้ง ปวง ให้แก่ผู้ เปน กรรมการ ทง หตาย เมื่อ ننกรรมการ
 กิดได้ บงคบเรียกให้ผู้ เริ่ม ก่อ การ แลผู้ของหุ้น ทง หตาย ตง เงิน ต่วงนำตาม
 จำนวนหุ้น ไม่น้อยกว่า ร้อยละ ๑๕ เปน อัตราที่ ได้ กำหนดไว้ ใน คำ
 พรรณนา ประกาศ บ่าวร้อง ฤฯ คำ ชักชวน นั้น ๆ

หลักมาตรา ๑๐๔

เมื่อเงิน ต่วง นำ ซึ่ง ว่าไว้ ใน บทมาตรา ข้าง บน นี้ เรียกได้ ครบจำนวน
 แล้ว ให้ กรรมการ ขอ จด รุ้เบียร บริษัท ในการ ขอ จด รุ้เบียร
 นั้น ให้ตง ดำเนา สัญญา ขอ บงคบ สำหรับ บริษัท (ถ้าได้ ทำได้) กับ
 ทง จดหมาย บันทก ระเบียบ การ ประชุม ตง บริษัท ด้วย หนังสือ ทง น ให้
 ตง ชื่อ ด้วย ตาย มือ ผู้ เปน กรรมการ ทง นั้น

หลักมาตรา ๑๐๕

ให้กรรมการ พิมพ์ ดำเนา หนังสือ บรคณสนธิ แล สัญญา ขอ บงคบ

สำหรับ บริษัท (ถ้าได้ทำไว้) ส่งมอบไว้ ณ ฐึ่หรือฐึ่เบียร ๕๐ ฉบับ
ณ ระยะเวลาเดียวกับ กั้บที่ มา จด ฐึ่เบียร

หลักมาตรา ๑๐๖

การ ขอ จด ฐึ่เบียร นั้น ท่านให้ ระบุ กะ ทง ความ ตาม ที่ ได้ วจน ฌย
คกตง แดว ณ ะ ที่ ประชุม ตง บริษัท ว่า

๑, จำนวน หุ่น ทง สัน ซึง ได้ ม ฌ จอง แด จบ จอง ให้ แก่ กน แดว เปน
ชนิด หุ่น สามี ฌย เท่า ไ้ หุ่น ฌษ เท่า ไ้ ให้ แจ้ง ชด

๒, จำนวน หุ่น สามี ฌย ฤ หุ่น พิเศษ ที่ จด เปน หุ่น สามี เร็ว ไม่ คอง ออก
เงิน เตย กั้บ คอง ออก เงิน ออก ทว พัย แด บาง ส่ว น กั้บ (ถ้า มี แด
ชนิด หุ่น น) ว่า จำนวน เงิน ที่ คอง ให้ ออก เท่า ไ้ ด้วย

๓, จำนวน เงิน ที่ ได้ เรย ก แดว เสรี จ บด หุ่น ๆ ะ เท่า ไ้

๔, รวม ทง สัน เปน จำนวน เงิน ค่า หุ่น ทง หลาย เท่า ไ้

๕, ชื่อ คว ชื่อ แด สัก กุ สำน ก อา คย แด การ เตย ซัพ ของ ผู้ เปน

กรรม การ ทุก คน

๖, ถ้า ว่า กรรม การ คน ไ้ มี อำนาจ นำ ที่ จด ตั้ง อำนวย การ แยก เปน
พิเศษ เตพะ คน ๆ ให้ แด้ง ว่า อำนาจ อย่าง ไ้ใด มอบ ให้ แก่ ไ้ใคร ให้ ระบุ
ชื่อ กรรม การ ซึง มี อำนาจ ตง ชื่อ เปน สำ คัญ แทน บริษัท ด้วย

๗, กาด เปน กำหนด อายุ ของ บริษัท ที่ ได้ ตง ซน (ถ้า ได้ กำหนด ไว้)

การ จด ตง ฐึ่เบียร จะ พึง มี ฌย ความ พิศ ดาร ไ้ อื่น อี ก กั้บ สด แดว แด

12/10/2566

กรรม การ จะ เห็น สำน กว ให้ ทว ปรากฎ แก่ มหาชน

หลัก มาตรา ๑๐๗

พนักงาน ฐึ่เบียร์ จะได้อำนาจไป ดำเนินว่า ได้จัด ฐึ่เบียร์ บริษัท นั้น แลว มอบ ให้เป็น คู่ มือ แก่ บริษัท

หลัก มาตรา ๑๐๘

ถว้ว่า ข้อ พระราชบัญญัติ ตั้งแต่ มาตรา ๑๐๓ จน มาตรา ๑๐๖ ยัง มีได้ ประพฤติ ให้เป็นไป ถูก คอง ตาม นั้น จน ถ่วง ๔๐ วัน นับ แต่ การ ประชุม ตั้ง บริษัท ทำน ว่า บริษัท นั้น ไม่เป็น อัน ตั้ง ดำ เร็จ ให้ คืน เงิน ถ่วง นำ ซึ่ง ได้ เรียก ไว้ แก่ ผู้ ขอ จอง หัน จง เต็ม จำนวน มี ได้ ถด เตย

ถว้ว่า เงิน นั้น ยัง มี ได้ คืน ให้ แก่ เจ้า ของ ภายใน กำหนด ๔๘ วัน นับ แต่ วัน ประชุม ไซ้ ทำน ว่า ผู้ เป็น กรรมการ ทุก คน รวม ด้วย กัน จำ ต้อง ใช้ ทง ตน เงิน แด ตอก เบย คัด รอย ตะ ๗ กิ่ง ต่อ บตง แต่ เวลา นั้น ไป

แต่ ถ้า กรรมการ คนใด จะ พัง พู่ รัน ได้ ว่า เงิน ขาด หาย ไป กัด ไซ้ คน ซว้ ไป กัด มี ได้ เป็น เพราะ ความ ผิด ของ คน ไซ้ ผู้ นั้น จง จะ พน ที่ จะ ต้อง ออก ดิน ไซ้ ทง ตน เงิน แด ตอก

หลัก มาตรา ๑๐๙

ผู้ เริ่ม ก่อ การ บริษัท จำ ต้อง รับ ไซ้ ณั้ แด ชด ไซ้ เงิน ซึ่ง ที่ ประชุม ตั้ง บริษัท ได้ อนุญาต ไว้ นั้น รวม กัน แทน กัน โดย ไม่ มี จำกัด จำนวน จน กระทั่ง เวลา ได้ จัด ฐึ่เบียร์ บริษัท แลว

12/10/2566

หลัก มาตรา ๑๑๐

ผู้เริ่มก่อ การ บริษัทจำกัดของ บริษัทอื่น แต่ขาดใช้เงิน ซึ่งที่ประชุมตั้ง บริษัท มีได้ตกลง อนุญาต นั้น รวมกัน แทน กันโดยไม่มีจำกัดจำนวน

หลัก มาตรา ๑๑๑

กรณี ได้ จด ฐระเบียร แล้ว เมื่อ นั้น บริษัท เป็น ชนใด คง ชน แล้ว เป็น บุคคล โดยนี้ติ สัมมต คนหนึ่งต่างหาก จากผู้ ถือ หุ้น ทั้งหลาย ซึ่ง รวม เข้า อยู่ ใน นั้น แต่ อยู่ ใน บังคับ คุ่ม ครอบ แห่ง พระราชกำหนด กฎหมาย

หลัก มาตรา ๑๑๒

เมื่อ บริษัท ได้ จด ฐระเบียร แล้ว ผู้ ขอ ของ หุ้น จะ ร้อง ฟ้อง ขอ ดอนเงิน ดอนจอง โดย ยก เหตุว่า สำคัญผิด ไป กัด หรือ ต้อง ช่มชืนกัน โสภก กัด ฎา ข้อ โกง กัด ท่าน มิ ให้ ศาล รับ ไว้ บังคับ บัญชา

หลัก มาตรา ๑๑๓

ถ้า ว่า ชื่อ บริษัท ซึ่ง ตั้ง ไว้ ใน หนังสือ บริกณ ดนริ แต่ ก่อน ฎา เมื่อ จด ฐระเบียร แล้ว นั้น พ้อง กับ ชื่อ บริษัท อื่น ซึ่ง ได้ มี จด ฐระเบียร แล้ว กัด ฎา ไม่ พ้อง แต่ เป็นแต่ คล้าย คง กัน จน พอ จะ ดวง ให้ มหารชน หอง ไป ได้ คง นี้ กัด บุคคล ผู้ ที่ มี ประโยชน์ จะ เสีย ไป เพราะ เหตุนี้ อาจ ร้อง เรียก เบี้ย ทำ ขวัญ แก่ ผู้ เริ่ม ก่อ การ บริษัท ได้ แต่ อาจ ร้อง ขอ ให้ ศาล บังคับ ให้ เปลี่ยน ชื่อ นั้น เสีย ใหม่ ถ้า แต่ ศาล รับ ไว้ บังคับ ชื่อ ซึ่ง เปลี่ยน ใหม่ นั้น ท่าน ให้ เขา จด ลง ฐระเบียร แทน ชื่อเก่า แต่ ให้ พนักงาน ฐระเบียร แก่ ใน สำคัญ ว่า ได้ เปลี่ยน ชื่อ ใหม่ จด ฐระเบียร แล้ว คง นั้น

12/10/2566

หลักมาตรา ๑๑๔

บุคคลใดปรากฏว่าได้จำหน่ายหนังสือบริคณห์สนธิแต่โดยฉ้อโกง หรือ บังคับ
ของ บริษัทหนึ่ง บริษัทใด ก็ให้เรียกซื้อได้ แต่ราคาหนังสือสนธิ
มิให้เรียกเกินกว่า ๑ บาท

หลักมาตรา ๑๑๕

บริษัท เติร์ รดไฟรดวง บริษัท รับประกันต่าง ๆ บริษัท ทำการ
คลังเงินเหล่านี้ ท่านห้ามมิให้ตั้งขึ้น นอก จากได้รับพระบรมราชานุญาต

ภาค ๒-หุ้น แต่ผู้ถือหุ้น

หลักมาตรา ๑๑๖

มูลค่าหุ้นหนึ่งมิให้จัดค่าต่ำกว่าสิบบาท (๑๐)

มาตรา ๑๑๗

หุ้นซึ่งมีมูลค่าสูงกว่าสิบบาท จะแบ่งจะผ่าก็ได้ แต่ไม่ให้ต่ำกว่า
กว่าหุ้นละสิบบาท

หลักมาตรา ๑๑๘

หุ้นทุก ๆ หุ้น จำต้องให้ใช้เงินจนเต็มค่า เว้นแต่หุ้น
ซึ่งจำหน่ายให้กันโดยบทมาตรา ๑๑๑ ข้อ ๕ ฎา มาตรา ๒๒๔

หลักมาตรา ๑๑๙

กรรมการ อาจเรียกให้ผู้ถือหุ้น ใช้เงินค่าหุ้น ซึ่งยังค้างได้ทั้งหมด
เว้นแต่ที่ประชุมบริษัทจะได้วินิจฉัยเป็นอย่างอื่น

หลัก มาตรา ๑๒๐

การเรียกเงินค่าหุ้นนั้น ท่านบังคับว่าให้กรรมการ แจ้ง ความล่วงหน้า ไม่ต่ำกว่าสี่สิบห้าวัน โดยหนังสือ ตั้ง ฐุเบียง กรมไปรษณีย์ ไปทุก ครั้ง ทุกคราว แต่ผู้ถือหุ้น จะต้องใช้เงินตาม จำนวนที่ เรียก นั้น ให้แก่ บุคคลใด ณะที่ใด เวลาใด นั้น สุดแต่ กรรมการ จะได้ กำหนดไป ให้ทราบ

หลัก มาตรา ๑๒๑

ถ้าเงินค่าหุ้น ซึ่ง บริษัทเรียกนั้น ผู้ถือหุ้นคนใดไม่ได้ ใช้ ให้ ทัน เวลาที่กำหนดมา ผู้นั้น จำต้องใช้ ดอกเบี้ยร้อยละ ๗ ถึง คืบแปดปีตรา ตั้งแต่วันที่ กำหนดให้ ใช้จน ถึง วันที่ ได้ ใช้แล้วจริง

มาตรา ๑๒๒

ถ้าผู้ถือหุ้นคนใด ยังมีได้ ใช้เงินที่เรียกค่าหุ้นตามวันกำหนดมานั้น กรรมการ พึง แจ้ง ความโดย ตายลักษณะอักษร บังคับให้ผู้นั้นใช้ เงิน ที่เรียก กับ ทง ดอก เบี้ย ด้วย

มาตรา ๑๒๓

ถ้าแจ้งความอันนี้ ให้ กำหนด เวลาผ่อนพอด้มควร แต่บอกบ่งที่แห่งหนึ่ง ซึ่งจะให้ ใช้เงินที่เรียกกับทงดอกเบี้ย ค่าแจ้งความ นั้นให้ พึงบอกไปด้วยว่า ถ้าไม่ได้ ใช้ เงินให้ตาม เรียกใช้ บริษัท อาจ ริบเอา หุ้น นั้น เสียได้

มาตรา ๑๒๔

ถ้าได้บอกล่วงหน้าไปว่าบริษัทอาจริบเอาหุ้นเสียได้แล้ว แล เงิน ค่าหุ้น

ที่เรียกกับดอกเบญจมีใต้ ใช้ให้เสร็จครบใต้ กรรมกร อาจประกาศ ให้รับหุ่นนั้น ๆ ใต้ตราบนั้น

หลัก มาตรา ๑๒๕

หุ่นซึ่งรับแล้วนั้น ท่านบังคับให้เอา ออกขายทอดตลาด ใต้ จำนวนเงินเท่าใด ให้หักใช้ค่า หุ่นที่ เรียก กับ ดอกเบญจ ถ้า มี เหลือ กว่า น ก้ ต้อง คืน ให้ แก่ ผู้ ถือ หุ่น นั้น

หลัก มาตรา ๑๒๖

ผู้ซื้อ หุ่น ซึ่ง รับ แล้ว นั้น ย่อม มี กรรม สิทธิ์ เต็ม ขาด ถึง แม้ว า การรับเอา ออกขาย เช่น นั้น จะผิดจะถูกอย่างไร ก็มิให้ตั้ง กรรม สิทธิ์ ของ ผู้ ซื้อ หุ่น นั้น ได้ เลย

หลัก มาตรา ๑๒๗

ให้บริษัท ทำฎีกาใบสำคัญสำหรับ หุ่น ใบเดียวก็ดี หลายใบก็ดี มอบให้เป็นคู่มือแก่ผู้ ถือ หุ่น ทุก ๆ คน

หลัก มาตรา ๑๒๘

เมื่อ มอบฎีกาใบสำคัญ หุ่น นั้น จะพึง เรียก ค่า ชนวน เข็ม ใต้ แต่ ไม่ ให้ เกิน ๕๐ สตางค์ สู้ แต่ กรรมกร จะ ตั้ง ไว้

หลัก มาตรา ๑๒๙

ใน ฎีกาใบสำคัญ หุ่น ทุก ๆ ใบ ท่านให้ กรรมกร ตั้ง แต่ หนึ่ง ขึ้น ไป ลง ชื่อ เอง แล ประทับตรา ของ บริษัท เป็น สำคัญ ฎีกาใบสำคัญนั้น ให้ จัด ข้อ ความ ให้ แจง ชัด คัก

- ๑, ชื่อ บริษัท
- ๒, จำนวน หุ่น มาก น้อย ประจำฎีกาใบนั้น
- ๓, มูลค่า หุ่น หนึ่ง เป็น เงิน เท่าใด
- ๔, ถ้า แด่เป็น หุ่น ที่ ยังไม่ ได้ ใช้ เงิน เสรี จ ให้ จด ลง ว่า ได้ ใช้ เงิน ค่า หุ่น หนึ่ง ๆ เท่าใด แล้ว
- ๕, ชื่อ ผู้ ถู หุ่น ฎีกา มิ นน กให้ ลง ว่า ได้ ออก ให้ เป็น คู่ มื อ แก่ ผู้ ถู ฎีกา ใบ สำ คัญ นี้ เอง

หลัก มาตรา ๑๓๐

การ โอน หุ่น ชนิด ทุ ระเบ บ ชื่อ ปรากฏ ใน ฎีกา ใบ สำ คัญ นี้ นอ ก จาก ทำ กัน โดย ตาย ตั กษ ณ อัก สร ท่าน ว่า มี ขอบ ด้วย บท กฏ หมา ย โอน กัน เอง แม้ จะ เชื้อ พง กน แต่ กิ บ บริษัท ฎีกา คน ภาย นอก นน ท่าน มิ ให้ พง เขา ว่า ชอบ จน กว่า จะ ได้ หน้า เหนือ ความ ที่ โอน ทง ชื่อ แด่ ที่ อยู่ แห่ง ผู้ ครอบ โอน นั้น ไป จด ตง รุ เบ ย ร สำหรับ ผู้ ถู หุ่น ณ ะ ส่วน กง งาน บริษัท แด่

หลัก มาตรา ๑๓๑

หนังสือ เอก สร สำหรับ โอน หุ่น นี้ ต้อง ให้ ตง ชื่อ ด้วย ตาย มื อ ทง ผู้ โอน แด่ ผู้ ครอบ โอน แด่ ให้ ตง ชื่อ พญา น ผู้ ครอบ เห็น ตง แต่ หนึ่ง คน เป็น อย่าง น้อย ใน หนังสือ เอก สร นน ให้ ระบุ เลข จำนวน หุ่น ซึ่ง โอน กัน ไว้ ด้วย

หลัก มาตรา ๑๓๒

หุ นใด เงิน ที่ เรียก ค่า หุ่น ยัง ค้าง อยู่ มิ ได้ ชำ ระ เสรี จ บริษัท จะ ไม่ ย่อ มรับ จด รุ เบ ย ร ให้ โอน หุ่น นี้ ก็ ได้

หลัก มาตรา ๑๓๓

ในกำหนด ๑๔ วัน ก่อน การ ประชุม สำนวน บริษัท จะ ปิด สำนวน
ฐึ่เบียงรต การ โอน หุ้ตง นี้ ก็ ทำได้

หลัก มาตรา ๑๓๔

ถ้า ว่า โดย เหตุ ผู้ ถ้อ หุ้ตง ตาย ตม ฎา ออก มี เรือน บุคต อ้อคคน หนึ่ง มา
เป้น ผู้ควร ได้ รับ กรรมสิทธิ์ หุ้ตง นำฎีกา ไป สำคัญ สำหรั บ หุ้ตง นั้น พร้อ ม
กั บ หลัก ฐาน อ้น ควร เชื้อ มา แต่งแก่ บริษัท เมื่ อ บริษัท พิจารณา ท้อง แท
แล้ว พึง ให้ จต ฐึ่เบียงร วั บ บุคต นัน เป้น ผู้ ถ้อ หุ้ตง ด้ บไป

หลัก มาตรา ๑๓๕

ผู้ โอน หุ้ตง ที่ ยัง มิ ได้ ไซ้ เงิน เต็ม ค่า หุ้ตง นั้น ยัง จะ ต้อง วั บ ไซ้ จำนวน
ที่ ค้าง เพียง เวลา ภายใน ๒ ปี นับ แต่ ที่ ได้ โอน กัน นั้น แต่ ท่าน บังคับ
ไว้ อ้อคตง นี้ ว่า

๑, อย่า ให้ ผู้ โอน ต้อง ออก สิ้น ไซ้ ณ ที่ ซึ่ง บริษัท ได้ ถ้อ ช้น เมื่ อ ภายใน
หลัง โอน

๒, อย่า ให้ ผู้ โอน ต้อง ตั้ง เงิน ค่า หุ้ตง ที่ ค้าง เว้น ไว้ แต่ เมื่ อ ศาล เห็น ว่า
ผู้ ถ้อ หุ้ตง ซึ่ง วั บ โอน ไป นั้น ไม่ สามารถ โดย แท้ จริง ที่ จะ ตั้ง เงิน ค่า หุ้ตง ได้
จึง บังคับ ให้ ผู้ โอน ไซ้ แทน

หลัก มาตรา ๑๓๖

๑๒/10/2566
ถ้า สำนวน ข้อ บังคับ ของ บริษัท ได้ มี ออนุญาตไว้ ให้ ทำฎีกา ไป สำคัญ

หุ้น ออกให้แก่คน ถือหุ้น (โดยไม่ต้องเขียนระบุชื่อผู้ ถือหุ้นลงไว้) ใบ
สำคัญ เช่นนี้ ทำได้แต่เฉพาะสำหรับหุ้น ที่หาย ที่ได้ ใช้เงินเต็ม ค่าหุ้นแล้ว

หลัก มาตรา ๑๓๗

หุ้น ชนิดที่มีฎีกาใบสำคัญว่า ออกให้แก่คน ถือหุ้น ดังนี้ อาจโอน
กันเองได้โดย เขาฎีกาใบสำคัญ หุ้น มอบให้แก่กันเท่านั้น

หลัก มาตรา ๑๓๘

ผู้ ถือฎีกาใบสำคัญ ที่ ออกให้แก่คน ถือ นำมาขอเปลี่ยน เขาฎีกา
ใบสำคัญ ที่ ระบุชื่อผู้ ถือหุ้น ปรากฏ ท่านให้บริษัททำฎีกาอย่างนั้น
มอบให้แก่เขา ตาม ประสงค์

หลัก มาตรา ๑๓๙

ถ้าว่ามีบท ของบริษัท บังคับไว้ว่า ผู้จะเป็น กรรมการ จำต้อง ถือ
หุ้น มีจำนวน เท่านั้น เป็น องค์คุณ สำหรับ ตำแหน่ง หุ้น เช่นนี้ ต้องให้เขา
ลงใน ฎีกาใบสำคัญ ระบุชื่อ ปรากฏ

หลัก มาตรา ๑๔๐

บริษัทที่ ได้จัด ฐุเบียงแล้ว ให้ มี ฐุมุต ฐุเบียง ผู้ ถือหุ้น ทำไว้ เป็น
สำคัญ แต่ให้จัด ข้อความไว้ ในนั้น ก็

๑ ชื่อ แด่ สำนัก ศาลัย แด่ การหาเลี้ยงชีพ ของผู้ ถือ ฎีกาใบสำคัญที่ระบุ
ชื่อ ทั้ง เลข หมาย ฎีกา แด่ วัน เดือน ปี ในนั้น จำนวน หุ้น มาก น้อย แด่
จำนวน เงิน ที่ ได้ ใช้แล้ว เป็น ค่าหุ้น นั้น

๒, เลขหมาย ฎีกาใบสำคัญที่ ออกให้แก่ผู้ถือแต่วันเดือนปีนั้น แต่จำนวนหุ้น มากน้อยที่ได้ลงในฎีกานั้น ๆ

๓, วันเดือนปีที่ได้เข้าฎีกาใบสำคัญหุ้น ทั้ง สอง ชนิด

หลัก มาตรา ๑๔๑

ผู้ถือหุ้น ผู้ถือหุ้น นั้น ให้เริ่มทำตั้งแต่วันที่ได้จด ฐุเบกษา บริษัทแล้ว แต่ให้รักษาไว้ ณที่สำนักงาน ของ บริษัทแห่งที่ ระบุไว้ใน ฐุเบกษา

ผู้ถือหุ้น คนใด คนหนึ่ง จะ ปรารถนา ตรวจสอบได้ ไม่ให้เรียกค่า ชرمเนียมดูใน เวลา บริษัท เปิดทำงาน แต่ให้เปิดเผย ผู้ถือหุ้นไว้ วันละ ๒ ชั่วโมง เป็น อย่าง น้อย

มาตรา ๑๔๒

ผู้ถือหุ้น คน หนึ่ง คนใด จะ ปรารถนาให้คัดสำเนา ฐุเบกษา นั้น ฤา แต่ ตอน หนึ่ง ตอนใด บริษัท จะ ต้อง จดคัด ส่งให้แก่เขาแต่ให้ คัดค่าคัด เพียง ๕๐ สตางค์ ต่อ ร้อย คำ

มาตรา ๑๔๓

ผู้ถือหุ้น ผู้ถือหุ้น นั้น ให้พึงได้ ใน เบื้อง ต้น ว่า เป็น หลักฐาน อัน ถูกต้อง แห่ง ข้อ กะทง ความ มั่นคง ที่มี พระราช บัญญัติ บังคับ ฤา อนุญาต ไว้ว่า ให้เขาจด ลงใน ฐุเบกษา นั้น

หลัก มาตรา ๑๔๔

ห้ามมิให้ บริษัทที่ ได้ จด ฐุเบกษา แล้ว เป็น เจ้า ของ ผู้ถือหุ้น ของ บริษัท เอง ฤา รัับหุ้นนั้นไว้เป็น จำนำ

ภาค ๓—วิธีจัดการบริษัทจำกัดขึ้นใช้

๑ บทเปิดเสรีฯ

หลัก มาตรา ๑๔๕

บริษัทที่ได้จัด ฐึ่เบียร แล้ว นั้น ให้ผู้เป็น กรรมการ คน เดียว ฤฯ
หลาย คน ด้วย กัน เป็น ผู้จัด การ มี ประชุม ผู้ถือ หุ้น ทั้งหลาย ครอบ จำ อยู่
เหนือ กรรมการ อีก ชั้น หนึ่ง โดย บท บังคับ ของ บริษัท ดังนี้

หลัก มาตรา ๑๔๖

จำ เดิม แต่ได้จัด ฐึ่เบียร บริษัท เดรัจ แล้ว ท่าน ห้าม มิให้ตั้ง ขอ
บงคับ ชั้นใหม่ ฤฯ เพิ่ม เดิม ดัด แปลง ตัญญา ข้อ บังคับ สำหรับ บริษัท
แต่ ข้อ ความ ใน หนังสือ บริคณ ตันชึ แต่อย่างใด อย่าง หนึ่ง นอก จาก ที่
ประชุม ผู้ถือ หุ้น จะได้ อนุญาคิ ขั้ ชาติ อัน สำเรจ ด้วย ทจวาร วิฉฉย
(คือประชุมปลุกษาคถกตงกันต้องควารตั้งว่าไว้ ในมาตรา๑๔๕เบองหน้าโน้น)

หลัก มาตรา ๑๔๗

ตัญญาเป็นข้อบงคับของบริษัทข้อใด อันได้เพิ่ม เดิม ดัด แปลง แต่ง ตั้ง
ชั้นใหม่ โดย ทจวาร วิฉฉย แห่ง ประชุม ผู้ถือ หุ้น ทั้งหลาย ท่าน บงคับ
ให้บริษัท นำ ข้อ ความ นั้นไป จัด ฐึ่เบียร แต่ ภายใน กำหนด ๑๔ วัน
แต่วัน ที่ได้ทำ ตัญญา

หลัก มาตรา ๑๔๘

ให้บริษัท พิมพ์สำเนา บริษัท คนสนิท ฎา ข้อบังคับ ที่ได้เพิ่มเติม ดัดแปลง
 แต่งตั้ง ชื่นใหม่ เป็น ตัญญา ข้อบังคับ ควบคุม บริษัท ไว้ ณ
 ไว้ ณหอ ฐึเบียร ๕๐ ฉบับ ณเวลา มาจด ฐึเบียร นี้

มาตรา ๑๔๙

บริษัท จากตัดสิน ใช้ ทุก ๆ บริษัท จำ จะ ต้อง มี ดำเนินงาน ที่ ได้ จด
 ฐึเบียร แล้ว ปรากฏ เพื่อ ว่า ชุม ผู้ มี ฐานะ ด้วย บริษัท จะ ได้ ไป มา สืบ ดั่ง
 บัทร หมายใบ แจง ความ ไป ถึง ที่ ได้ สักดวก

หลัก มาตรา ๑๕๐

เมื่อ หุ่น บริษัท ยัง มิ ได้ เรียก เงิน ชำระ ให้ เต็ม ค่า หุ่น ควบ ไปด้วย ห้าม มิ
 ให้ บริษัท แสดง จำนวน ต้น หุ่น โดย เอา ตง พิมพ์ ฎา บอก แจง ความ บัทร ธิง
 โดย ฎีกา คราว ดำรง สรรพ หนึ่ง สืบ ใด ๆ เว้น ใด แต่ จะ ได้ แสดง ด้วย ใน ที่ เดียว กัน
 นั้น ว่า จำนวน เงิน ที่ เรียก แล้ว มา เป็น หุ่น มี เท่า นั้น

๒-กรรมการ

หลัก มาตรา ๑๕๑

ผู้ เป็น กรรม การ จัด การ บริษัท จะ ควร มี จำนวน มาก น้อย เท่า ใด แด
 จะ ควร ได้ นำ เห็น ต รวง วัช เท่า ใด ให้ สัก ด้ว ด้ว ประ ชุม ผู้ ถู ก หุ่น ทั้ง หาด ย
 จะ วาง เป็น กำ หนด ไว้

มาตรา ๑๕๒

ผู้เป็น กรรมการนั้นอันประชุมผู้ถือหุ้นท่านนั้น อาจจะต้องถูกถอดได้

มาตรา ๑๕๓

จำเดิมแต่ได้จัดฐึ้นบริษัทแล้ว เมื่อถึงการประชุมสามัญครั้งแรก
คณะกรรมการสามัญคือไปทุก ๆ ปี ให้กรรมการเปลี่ยนเวียนกัน
ออกจากตำแหน่งโดยจำนวนหนึ่งในสามคนเป็นอัตรา

มาตรา ๑๕๔

ถ้าแต่กรรมการมิได้จัดเวรปรองคองกันเอง ว่าใครจะออกจาก
ตำแหน่งในปีแรกแต่ปีที่สอง ก็ควรให้จับฉลากกัน ต่อเนื่องไป
กรรมการคนใดอยู่นาน คนนั้นจะต้องตั้งเวรออกจากตำแหน่ง

มาตรา ๑๕๕

กรรมการผู้ออกแล้วนั้น มิได้ต้องห้ามว่าไม่ให้เขออกเข้าเป็น
กรรมการได้อีกเลย

มาตรา ๑๕๖

ถ้าว่ากรรมการคนใดล้มถูพิถนพิการ ตำแหน่งนั้นได้ชื่อว่าว่าง

มาตรา ๑๕๗

เมื่อมีเหตุตำแหน่ง กรรมการว่างลงโดยมิใช่เพราะถึงคราวออกตาม
เวรเช่นนี้ ให้กรรมการนั้นเองเลือกผู้ถือหุ้นที่สมควรตั้งไว้แทน แต่
บุคคลที่ไ้เป็น กรรมการใหม่นั้น ให้มีเวลาอยู่ในตำแหน่งได้เท่าที่
แทนเขา

มาตรา ๑๕๘

ถ้าประชุมผู้ถือหุ้นให้ถอดกรรมการผู้หนึ่งออกแต่ยังไม่ครบกำหนด
กาลของเขา แต่ตั้งคนหนึ่งเขใจไว้แทนที่ บุคคลที่ได้เป็น กรรมการใหม่
คนนี้ ควร มี เวลา อยู่ใน ตำแหน่ง ได้แต่เท่าที่แทน เขาผู้ที่ ถูก ถอดเดวอนั้น

มาตรา ๑๕๙

ใน หมู่ กรรมการ แม้ตำแหน่ง จะว่างบ้าง แต่ที่มีตัวคง ยัง นับ ครบเป็น
องค์ประชุมได้แล้ว ก็ อาจ บังคับ จัด การ งานใน น้ำ ที่ นั้นได้

หลัก มาตรา ๑๖๐

ตั้ง กรรมการ ขึ้นใหม่เมื่อใด ท่านให้ นำ ความ ไป จด ฐ เบื่ยร
หลวง แต่ภายใน ๑๔ วัน แค่นั้น

มาตรา ๑๖๑

ให้ กรรมการ ทั้งหลาย วาง กำหนด ว่า กรรมการ มาก น้อยเท่าใด จะ
ควร เป็น องค์ประชุม เพื่อ ปฎักษา หา ฎา จัด การ งาน

มาตรา ๑๖๒

ชัก ปฎักษา ซึ่ง เกิด เป็น บัณหาใน ประชุม กรรมการ ให้ ไซ้ ไซ้ ชาติ
ศต สิ้นเอาเสียง มากเป็นใหญ่ ไซ้ ไซ้ เมื่อใดคะแนนเสียง เท่า กัน ให้
ธัฎา นายกนี้ เสียง ไซ้ ชาติ เด็ด เมือ นั้น

มาตรา ๑๖๓

กรรมการ คนหนึ่ง อาจ นัด เรียก ให้ ประชุม กรรมการ เมื่อใด นั้นก็ได้

มาตรา ๑๖๔

กรรมการ หักขาด พึ่ง สัมมต นายกไว้ เป็น ประธาน แต่ กำหนด
เวลา ว่า จะให้ ยืน ใน ตำแหน่ง นายก เพียง ใด ใด ถ้า แต่ มิ ได้ สัมมต กัน ไว้
ก็ ตี ฎา นายก ที่ สัมมต ไว้ แล้ว ขาด นิต ฤค ฤค เวลา ประชุม ก็ ตี กรรมการ
การ ที่ อยู่ นั้น อาจ เล็ก คน ใด คน หนึ่ง ใน พวก คน สัมมต เป็น นายก ใน
ประชุม นั้น ใด

มาตรา ๑๖๕

กรรมการ อาจ มอบ อำนาจ ใน หน้าที่ ของ คน ใด ให้ แก่ กรรมการ อื่น คน ใด ใด
ฎา หลาย คน รวม กัน เป็น คณะ เข้า รับ ชุรุจ ฤค การ แทน ใด นาย ฎ
ฤค การ ฎา คณะ กรรมการ รอง เช่น นี้ จะ คง พัง คำ สั่ง ใด คน ใด อื่น จะ
ใช้ อำนาจ หน้าที่ ซึ่ง กรรมการ ได้ มอบ ไว้ นั้น ๆ

มาตรา ๑๖๖

ข้อ ปลูก ษา ซึ่ง เกิด เป็น บัณ หนา ใน ประชุม คณะ กรรมการ รอง นั้น ให้
ใช้ ษ ษ ชาติ คัด สั้น เอา เสียง มาก ใน พวก ที่ มา เป็น โห ญี่ ถ้า แต่ เมื่อ ใด คณะ ณะ
เสียง เท่า กัน ให้ นายก มี เสียง ษ ษ ชาติ เดจ เมื่อ นั้น

หลัก มาตรา ๑๖๗

ถ้า แม่ ว่า กรรมการ คน หนึ่ง ซึ่ง ใน ภาย หลัง ความ ปรากฏ ว่า มี
วิบ ฤค ใน การ แต่ง ตั้ง ก็ ตี เป็น ผู้ ไม่ บริบูรณ์ ด้วย ของ ศัก ฤค ก็ ตี ใด ทำ
การ โดย ตำแหน่ง นั้น ไว้ เป็น ประการ ใด การ นั้น ทว่า น ว่า ไซ้ ใด พัง ใด ว่า
ชอบ มี ใด วิบ ฤค ไป ตาม บุค ฤค นั้น เทย

หลัก มาตรา ๑๖๘

นอกจากที่มีบทกฎหมายบังคับบัญญัติไว้โดยสถานอื่นแล้ว ความ
ประเพณีระหว่างผู้เป็นกรรมการแต่บริษัทแต่กับบุคคลภายนอกนั้น ท่าน
ให้เอาพระราชบัญญัติลักษณะสัญญาว่าด้วยตัวแทนบังคับบัญชา

หลัก มาตรา ๑๖๙

กรรมการจัดการงานของบริษัทอยู่แต่กระทำผิดโดยเจตนาฝ่าฝืน
ข้อบังคับฎาตอนใดเป็นเหตุให้เขาเสื่อมทรัพย์เสียสิ้นไปด้วยประ
การใด ท่านว่าบริษัทจะต้องรับผิดชอบผู้ผิดแต่ต้องออกเงินใช้
แทนให้แก่เขา

หลัก มาตรา ๑๗๐

เมื่อบริษัทต้องเสียหายไปเพราะเหตุที่กรรมการคนใดกระทำผิด เช่น
นี้ บริษัทอาจเรียกของเอาคืนใหม่แก่กรรมการคนนั้นได้ ฎาเมื่อ
บริษัทไม่ฟ้องผู้ถือหุ้นคนใดคนหนึ่งก็อาจหยิบเอาคืนนั้นขึ้นว่าได้

หลัก มาตรา ๑๗๑

ถ้าว่าการตั้งใดอันกรรมการได้ทำไป (เป็น ฉายา ระวางผิดก็ดี) แต่
ที่ประชุมผู้ถือหุ้นได้ประกาศตงเห็นชอบด้วยแล้ว การนั้นเป็นอันพ้น
ที่กรรมการจะต้องรับผิดชอบบริษัท ฎาต่อผู้ถือหุ้นซึ่งได้ตงเห็น
ชอบด้วยแล้ว

แต่ฝ่ายผู้ถือหุ้น ซึ่งไม่ได้ลงมือเห็นชอบด้วยการตั้งหนี้ ถ้าประสงค์
จะยกเอาคดีนั้นขึ้นว่ากล่าว ท่านว่าให้ฟ้องได้แต่ภายในกำหนด
๖ เดือนแต่วันที่ได้ประชุมลงมือเห็น

๓ — ประชุมผู้ถือหุ้น

หัตถ์มาตรา ๑๗๒

การประชุมผู้ถือหุ้นของบริษัท ท่านบังคับว่าให้เรียกชุมนุมกัน
ภายใน ๖ เดือนแต่วันที่ได้จัดตั้งบริษัทแต่เป็นครั้งแรก แต่ให้
มีสืบไปในบั้นหลังให้ได้ประชุมกันครั้งหนึ่งเป็นอย่างน้อย

การประชุมประจำปีเช่นนี้ ให้ชื่อว่าประชุมสามัญ

การประชุมนอกจากนี้ ให้ชื่อว่าประชุมวิสามัญทั้งสิ้น

มาตรา ๑๗๓

กรรมการอาจนัดประชุมวิสามัญณะเวลาใดนั้น ก็ได้เรียกให้
ประชุมได้ดังแต่จะเห็นสมควร

หัตถ์มาตรา ๑๗๔

ถ้าผู้ถือหุ้นมีจำนวนหนึ่งรวมกันกว่าห้าแห่งจำนวนหุ้น
ในบริษัท ให้เขียนคำร้องยื่นขอให้นัดประชุมดังนี้ ก็ให้นัดเรียก

ประชุมตามนั้น แต่ในคำร้องนั้นให้ชี้แจงให้ชัดว่าด้วยประสงค์ขอ
12/10/2566

ใดซึ่งจะให้ประชุมปรึกษากันดังนี้

หัตถ์ มาตรา ๑๗๕

เมื่อผู้ถือหุ้นใด ยื่น คำร้อง ขอให้ประชุม วิสามัญ ครั้งใดแล้วแต่ใด ใน
มาตราข้างบนนี้ ให้กรรมการ นัดเรียกประชุม ตามนั้น ถ้าแต่ กรรมการ
มิได้เรียกให้ประชุม กัน แต่ภายใน เดือนหนึ่ง นับแต่วันยื่น คำร้องใช้ ผู้ถือ
หุ้น ซึ่งได้ เป็น ผู้ร้อง ทั้งหลาย ถ้าผู้ ถือหุ้น นอก จากนั้น ซึ่งมีจำนวน
เท่าที่ บท บัญชีไว้ อาจ นัด เรียกให้ประชุม กันได้เอง

หัตถ์ มาตรา ๑๗๖

คำ นัดหมาย เรียกประชุม นั้น ให้ตั้งพิมพ์ โฆษณาไม่น้อยกว่า ๒ ครั้ง
ใน หนังสือ พิมพ์ ประจำ ค่ำบด นั้น แต่ให้ตั้ง ตั้งแต่ ๗ วัน ก่อน วันนัด
ประชุม ถ้าจะ ตั้ง นัดหมายไป ทางไปรษณีย์ แต่ ๗ วัน ก่อน วันนัดให้
ถึง ผู้ถือ หุ้น บัดดา มีชื่อใน รัฐเบียร์ ของ บริษัท ทั้ง นั้น ก็ได้ ใน
คำ นัดหมายนั้น ให้ระบุที่ ระบุวัน เวลา แต่ ระบุประเภท การงาน ที่ จะได้
ประชุม ปรึกษา กัน ด้วย

หัตถ์ มาตรา ๑๗๗

ผู้ ถือ หุ้น ทูท หุค คน มีอำนาจ จะ เข้า มาใน ที่ประชุมได้ ทุก สมัย

หัตถ์ มาตรา ๑๗๘

ประชุม กัน เพื่อ จะปรึกษา จัด การ งาน ถ้าว่าผู้ ถือหุ้น ที่ ไทมานาน
รวม กัน มีจำนวน หุ้น ไม่ถึง สี่ เท่าหนึ่งใน จำนวน หุ้น ของ บริษัท ท่าน ว่า จะ
ประชุม จัด การงาน ของ เขา มิได้

มาตรา ๑๗๙

ประชุมกัน เพราะเหตุผู้ถือหุ้นร้องขอให้นัดประชุม ถ้าว่าต้ง เวลา
นัดไม่ได้ชั่วโมงหนึ่ง ผู้ถือหุ้นยังไม่ครบองค์ประชุมตู่จะแต่งตั้ง
ไว้ในมาตรา ๑๗๘ ให้ก็ได้ให้เลิกประชุม

ถ้าแต่ประชุมกันมิใช่เพราะเหตุผู้ถือหุ้นร้องขอให้นัดประชุม เมื่อ
ขาดองค์ประชุมเกินนี้ ก็ให้ชอกนัดหมายเรียกประชุมกันได้อีกคราว
หนึ่งภายใน ๑๕ วัน แต่ในประชุมที่นัดเรียกครั้งต้งนี้ ไม่จำต้อง
มีครบองค์ก็ประชุมปรึกษาจัดการได้

มาตรา ๑๘๐

ในการประชุมผู้ถือหุ้นนี้ ให้นายกในคณะกรรมการหนึ่งเป็นประธาน
(ว่ากล่าวให้เป็นไปตามบทมีคีย์ไว้) ถ้าแต่ นายกมิได้ตมตกันไว้
ก็ให้ นายก มาตราตาดเวตนัดแต่ ๑๕ นาทีไปกต ใหญ่ถือหุ้นทั้งหลาย
ซึ่งใด มาตวนหนึ่ง เลือกตมตผู้ถือหุ้นคนหนึ่งขึ้นเป็นประธานนายก

มาตรา ๑๘๑

เมื่อผู้ประชุมยินยอมพร้อมกันแล้ว นายกอาจตั้งเลื่อนประชุมให้ไป
ประชุมต่อวันอื่นได้ แต่ห้ามมิให้ปรึกษาจัดการงานในวันประชุมต่อนั้น
นอกจาก การงานที่ค้าง มาแต่วันประชุมก่อน

มาตรา ๑๘๒

หุ้นหนึ่งให้มตียงหนึ่งเป็นคะแนน (ประมาณในการวินิจฉัยค้ำปรึกษา
ผู้ถือมากหุ้นก็ยอมมตียงมากเท่าจำนวนหุ้น ผู้ถือน้อยหุ้นก็ยอม
มตียงน้อยเท่านั้น)

หลัก มาตรา ๑๘๓

ถ้าผู้มี บก บังคับของ บริษัท วาง เบน กำหนดไว้ว่า คือ เมื่อ ผู้ถือ หุ้น มีจำนวน แต่เท่าใด ขึ้นไป จึง ควร ให้ ออก เสียง เป็น คณณ ไต ดึง มี ผู้ถือ หุ้น มีจำนวน น้อย กว่า นั้น ย่อม มี อำนาจ ที่ จะ รวม หุ้น เขา ด้วยกัน ให้ ได้ เท่า จำนวน นั้น แลว ตั้ง พวก ของตน คน หนึ่ง ให้ เป็น ผู้นำ ฉันทไป ออก เสียง แทน ใน การ ประชุม

มาตรา ๑๘๔

ผู้ถือ หุ้น คนใด ยัง มี ได้ ชำระ เงิน ค่า หุ้น ซึ่ง บริษัท ได้ เรียก เขามาค่ ตน ให้ เส็จ รัด นั้น ผู้ นั้น มิได้ มี อำนาจ ออก เสียง ใน การ บริษัท ได้ โดย

มาตรา ๑๘๕

ผู้ถือ หุ้น มี ประโยชน์ อัน ตน จะ ได้ จะ เสีย ไป เพราะ คำวินิจฉัย ของ ประชุม คำใด ห้าม มิให้ ออก เสียง ฐาต ด้วย ใน คำ นั้น

มาตรา ๑๘๖

ผู้ถือ ฐีกาโบ สำคัญ หุ่น ออก ให้ แก่ คน ถือ นั้น ย่อม ไม่ สามารถ ออก เสียง ได้ ใน การ ประชุม เว้น แต่ จะ ได้ มอม ฐีกาโบ สำคัญ หุ่น ของ คน นั้น ไว้ แก่ บริษัท แต่ ก่อน เวลา ประชุม

มาตรา ๑๘๗

ผู้ถือ หุ้น ทั่ว ทุกคน อาจ มอม ฉันท ให้ ออก เสียง แทน ได้ ใน การ ประชุม แต่ การ มอม นำ ฉันท เช่น นี้ ทำน ให้ ทำ เป็น ตาย ฉกษณ อักษร จึง จะ ใช้ ได้

มาตรา ๑๘๘

ห้ามมิให้แต่งบุคคลที่ไม่ใช่ผู้ถือหุ้น มาเป็นผู้นำฉันท

มาตรา ๑๘๙

ตายลักษณะแต่งผู้นำฉันทนั้น ให้ตั้งวันตั้งชื่อด้วยตายมือ
ผู้ถือหุ้นแต่ให้แต่ง

- ๑, จำนวนหุ้น มาก น้อย ซึ่ง ตน ถือ อยู่
- ๒, ชื่อผู้นำฉันทซึ่ง แต่ง มา
- ๓, สำหรับ ประชุม ครั้งใดคราวใด .ฎกำหนด กาลที่ ตั้งไว้ ชำ เรด
เพียงใด ดังนี้

มาตรา ๑๙๐

ตายลักษณะแต่งผู้นำฉันทนั้น ให้มอบสิ่ง แก่ นายกแต่ เวลา ก่อน
เริ่ม ประชุม จำเพาะ ที่ ประชุม ซึ่ง บังไว้ ใน ตาย ลักษณะ ว่า แต่ง มา ให้
ออกเสียแทน

มาตรา ๑๙๑

ใน การ ประชุม คำวินิจฉัย คำใด อันได้เสียง มากเป็น คนฉันท
แล้ว คำนั้นให้ถือ ว่าเป็น อันที่ ประชุม อนุญาต ตก ลงได้

มาตรา ๑๙๒

ใน การ ประชุม ถ้าหากว่า ผู้ถือหุ้น แต่ ๒ คนขึ้นไป คิดใจขอให้
นับคนฉันทเสียง เขาจำนวน แน่ นอก ดังนี้ จึงต้องให้ทำตามนั้น ถ้า
มีฉันท 12/10/25๒6 แต่ เพียง การ ที่ นายกคน นั้นแล้ว ประกาศ ว่า ข้อวินิจฉัย

คำนั้น ๆ ให้เป็น อัน อนุญาต ฤๅ ยก เสีย แล้ว แต่ได้เอา ข้อความ จุดใน
สมุดบันทึก ของ บริษัท ดัง นั้น แล้ว ท่านให้ฟัง ว่า เป็น หลักฐาน พอ แก่ การ

มาตรา ๑๙๓

ถ้า ว่า มี ผู้ ถู ก หนี ตัดใจ ขอ ให้ นับ คณณ เสีย ดัง นั้น ให้ นาย ก ของ
ที่ ประชุม จะ ฟัง ตั้ง ว่า ควร ใช้ ระเบวณ นับ อย่างใด สัดว ก ก็ ให้ ใช้
ระเบวณ นับ คณณ เสีย

มาตรา ๑๙๔

ถ้า เมื่อใด คณณ เสีย ๒ ฝ่าย เท่า กน ให้ นาย ก มี เสียง ฆราวส เตต เมื่อนั้น

หตุ ก มาตรา ๑๙๕

คำวินิจฉัย ฆราวส คำใด ถ้า ว่า ประชุม ผู้ ถู ก หนี ตัดใจ อนุญาต ตกลง
เนื่อง กน ต้องครวโดย วิธี่ แสดง ค่อไป นี้ คำ นั้น ได้ ชื่อ ว่า ทวาร วินิจฉัย
วิธี่ ประชุม นั้น ตั้ง นี้ คือ

ข้อความ ที่ จะ ยกขึ้น ปฤกษา นั้น ให้ตั้ง ใน หมายนิต เรียก ประชุม
ครวสคน แต่ ประชุม นี้ ได้ วินิจฉัย ฆราวส อนุญาต แล้ว ด้วย เสียง มาก
แปล คณณไม่ น้อย กว่า ดี เขา ส่วนใน จำนวน เสียง

ประชุม ครั้ง ที่สอง ได้ นิต หมาย เรียกประชุม กน ใน ระหว่าง ๑๔ วัน ตั้ง
แล้วไปจน เตอน กิ่ง แต่ ประชุม ครั้ง ก่อน

คำวินิจฉัย อนี่ ประชุม ครั้ง ก่อน ได้ ฆราวส อนุญาต ตกลง แล้ว เป็น ประ
การใด ให้เขียนคำนั้น ลง เคม ที่มี ให้ ตัดทอนใน หมายนิต เรียก ประชุม แต่
คำ วินิจฉัย อนี่ ประชุม ครั้ง ก่อน ได้ อนุญาต ตกลง แล้วนั้น ประชุม ครั้ง ที่

ต้องได้เข้าอนุญาตตกลง ดังนั้น โดยเสียง มากเป็น คนคนหนึ่งได้ ตาม เขา
ต้องใน จำนวนเสียง ที่ ได้ ประชุม ทั้ง สิ้น

หลัก มาตรา ๑๕๖

ถ้า บริษัทได้ ออก หุ้น พิเศษ แต่ กำหนด เขต กรรมสิทธิ์ พิเศษ สำหรับ
หุ้น นั้น ๆ ไว้ อย่างใด เพียงใด นั้น ท่าน ห้าม มิ ให้ ตัด แปลง แกะ ไข ได้ เลย

หลัก มาตรา ๑๕๗

ถ้าว่าการ ประชุม ถูก นัดหมาย เรียก ประชุม กัด คำวินิจฉัย ชัด
อนุญาต ข้อ คำใด ๆ กัด ได้ มี โท เป็น ไป โดย ผ่าน ชั้น ชั้น พระราช
บัญญัติ แต่ บท บังคับ ของ บริษัท นั้น ถ้า กรรมการ ถูก ถู กัด หัก คน หนึ่ง
คนใด ร้อง ชี้ น ค่อ ศาล ขอให้ ตัด บ้าง คำ วินิจฉัย นั้น ๆ เสีย ดังนี้ ท่าน ให้
รับ ไว้ พิจารณา แต่ บังคับ โดย ที่ ชอบ แต่ การ ที่ จะ ร้อง เรีย นคดี เช่น นี้ ให้ ว่า
กล่าว แต่ ภายใน กำหนด เดือน หนึ่ง แต่ วันที่ ได้ ลง วินิจฉัย

๔ - บัญญัติซึ่งเทียบ

หลัก มาตรา ๑๕๘

บัญญัติซึ่งเทียบ การ บริษัท นั้น บังคับ ไว้ ว่า ให้ ทำ ไม่ ต่ำ กว่า ครั้ง หนึ่ง
ใน ๑๒ เดือน คือ ให้ ทำ เมื่อ ประชุม มี ซึ่ง บริษัท ได้ ตั้ง ไว้ เป็น สมัย
ทำงาน มี งบ เทียบ อัน นี้ ให้ แ่ ดง ยอด ประมวน เทียบ จำนวน สิ้นทรัพย์
แต่ จำนวน สิ้น ไร่ ของ บริษัท กับ ทั้ง บัญชี กำไร ชาติทุน ให้ แจง ชัด ดวย

หลัก มาตรา ๑๕๙

งบเทียบนั้น ให้ มี ผู้ ต่อม บัญชี คน หนึ่ง ๆ ภาย คน ได้ ตรวจ สอบ

เสร็จแล้วแต่ให้เสนอที่ประชุมผู้ถือหุ้น เพื่อได้ ขาด อนุญาตไว้ เชื้อ ฟัง
แต่ภายใน ๔ เดือน นับแต่วันที่ ตั้ง เอง บเทียบนั้น

อนึ่งให้ทำสำเนา บเทียบนั้น ตั้งไป ยัง ผู้ ถือ หุ้น ทั่ว ทุกคน บินดา มี
ชื่อใน สูเบียร์ บริษัท แต่ตามวัน ก่อน วันนัด ประชุม เปรน อย่าง น้อย

แต่สำเนา บเทียบนั้นให้เปิดเผยไว้ ใน สำนักงาน ของบริษัท แต่สาม
วัน ก่อน ประชุม เพื่อให้ผู้ถือ ฎีกาไม สำคัญ หุ้น ที่ ออกให้ แก่คน ถือ นั้น
ได้ พิจารณา ด้วย

หลัก มาตรา ๒๐๐

ใน เมื่อ เสนอ ภายซึ่ง บเทียบ ต่อ ที่ ประชุม ผู้ ถือ หุ้น นั้น ให้กรรมการ
ทำ รายงานชี้แจงว่า ได้ ัดการ งาน ของ บริษัท เปรน ประการใด ใน ระหว่าง
๘ ึ่ง นั้น

หลัก มาตรา ๒๐๑

บุคคลใด ปรารถนาจะได้ ภายซึ่ง บเทียบ การ บริษัท เฉพาะ แต่ บาน
หลัง ที่สุดก็ อาจ เรียก ขอได้ ห้าม มี ให้เรียก ราคาเกิน กว่า ๕๐ ัดต่างค์

๕ — เงินปันผล

หลัก มาตรา ๒๐๒

การเฉลี่ย เงิน ปันผล ฤฯ ตั้ง คอก นั้น ให้เอาจำนวน ที่ได้ ใช้ ค่า
หุ้น เขา เทียบ บคำนวณ ขึ้น ลง เปรน มาณ เวนไว้ แต่ เฉพาะ หุ้น วิเศษ ที่ได้
จัดไว้ เปรน ถานอื่น

หลัก มาตรา ๒๐๓

ห้ามมิให้จ่ายเงินปันผล ฤๅตั้ง ดอกให้แก่ผู้ถือหุ้น นอกจากที่จ่ายตามคำวินิจฉัย อนุญาต ของที่ประชุม ผู้ถือหุ้น แต่เป็นเงินที่ชักมาแต่ผลกำไร ซึ่งบริษัท ทำมาค่าได้เท่านั้น

หลัก มาตรา ๒๐๔

ถ้าบริษัท ขาดทุน ห้ามมิให้จ่ายเงินปันผล ฤๅตั้ง ดอก จนกว่าเงิน ทุนที่ขาดนั้น จะได้คืน มาดังเดิม

หลัก มาตรา ๒๐๕

ถ้าว่าเงินปันผล ฤๅตั้งดอกได้จ่าย ออกไป โดยฝ่าฝืน ข้อบังคับของ มาตรา ทังต้อง ข้าง บนนี้ไซ้ เจ้าน ทังหลาย ของบริษัทนั้นอาจเรียกเอาคืนเขาใน บริษัทได้ แต่ว่าถ้าผู้ถือหุ้น คนใด ได้รับเงิน ปันผล ฤๅตั้งดอกไป แล้วโดย ทาง สุจริต จะ กดบ บังคับให้เขาคืน มิได้

หลัก มาตรา ๒๐๖

เงินปันผลอันได้ประชุมประกาศอนุญาตให้จ่ายแล้วนั้น ให้ตั้งแจ้งความโฆษณาใน หนังสือพิมพ์ ประจำถิ่น นั้น สองคราว ฤๅให้ตั้ง หนังสือแจ้งความไปถึง ผู้ถือหุ้น ทัง ทุกคน บันดา มีชื่อใน รุเบรียร ของ บริษัท นั้น

หลัก มาตรา ๒๐๗

เงินปันผลอันได้ประชุม ประกาศ อนุญาต ให้จ่าย ทังสิ้น นั้น ถ้าหาผู้ทวง เรียกว่า เขามีได้ พน กำหนด ๓ ปี แล้ว ก็ให้ กดบ คั้น เปน ของบริษัท

หลัก มาตรา ๒๐๘

เงิน บัณฑิต นั้น แม้จะอ้าง จำย อยุ่เพียงใด จะคิด เขาตอกเบีย้แก่บริษัท นั้นมิได้

๒-สัมตบาญชี

หลัก มาตรา ๒๐๙

ให้กรรมการ จัดให้ทำบาญชีที่ลัดยที่จริงไว้ ใน สรรพการงาน คือ

- ๑, จำนวนเงิน ที่ บริษัทได้รับ แดได้จ่าย แดเรื่อง รวยการ ทุก ๆ สิ่ง อัน เป็นเหตุให้รับ ฎาจ่าย จำนวน เงิน นั้น ๆ
- ๒, จำนวน ดินทรัพย์สิน รอน แดจำนวน ดินใช้ ของ บริษัท

หลัก มาตรา ๒๑๐

ให้กรรมการ จัดให้ มี สัมต บันทัก ระเบียบ การ ประชุม ผู้ ถัด หั้น แด บันทัก ระเบียบ การ ประชุม กรรมการ เพื่อได้จด รวยงาน ซึ่งได้ ปฎักษา แด คำวินิจฉัย ชัดใน ประชุม ทั้งสอง อย่าง นั้น บันทัก ระเบียบ รวยงาน ฎา คำวินิจฉัย อัน นายก แห่ง ประชุม นั้น ฎา ประชุม ต่อ ถัด นั้น ได้ตั้ง ชื่อตง ตาย มีอ แดไว้ ให้ฟังได้ว่าเป็น หลักฐาน อัน ถูก ต้อง แห่ง ข้อ ความ ที่ได้ จดตงในสัมต นั้น ๆ แดให้ฟังได้วาระเบียบ รวยงาน แด คำวินิจฉัย นั้น ๆ เป็นอัน ที่ประชุมได้ อนุญาต ตก ตง แดไว้โดย ชอบ

ภาค ๔- การสอบบาญชี

มาตรา ๒๑๑

ผู้สอบ บาญชี นั้น อาจเลือกเอา ผู้ ถัด หั้น ของ บริษัท ให้รับ ตำแหน่ง

12/10/2566

ก็ได้ แต่ห้ามมิให้เด็กบุคคลใด ซึ่งมีประโยชน์สัมพันธ์อันตนจะได้ จะเสีย เพราะ การบริษัทโดยสถานอื่น นอกจาก ที่ เป็นผู้ถือ หุ้น ใน บริษัท เท่านั้น แต่ห้ามมิให้เด็กเอากรรม การ ฤ็ผู้เป็น ตัว แทน อื่น ๆ ฤ็ ลูกจ้าง คนงาน ของ บริษัทในเวลาที่ เขายัง คง ในหน้าที่ นั้น ๆ

มาตรา ๒๑๒

ผู้สอบ ภาณู็นั้น ให้ ที่ ประชุมสามัญ็เลือก ตั้ง กำน็ใหม่ทุก ปี แต่ ผู้สอบภาณู็ซึ่ง ออกแล้ว นั้น จะ กลับเลือก ให้ เขารวม นำที่ ใหม่อีก ก็ได้

มาตรา ๒๑๓

ผู้สอบภาณู็็ควร จะ ได้ ดิน ็จาง ราง ็วัดเท่าใด นั้น ให้ ประชุม ผู้ถือ ็หุ้น ็วาง เปน กำหนดได้

มาตรา ๒๑๔

ถ้า แล ทำ ็แห่ง ผู้สอบ ็วาง ็ง โดย การณ็ซึ่งมิได้ ็อง ็งเห็น ให้ ็กรม การ ็หมาย ็ัด เรียกประชุม ็ิดำมัญ็ เพื่อ ให้ ็เลือก ตั้ง ็ิน ใหม่ ให้ ็เต็ม ็ำ ็แห่ง

มาตรา ๒๑๕

ถ้า แล มิได้ ็เลือก ตั้ง ผู้สอบ ็าณู็ โดย ็ิริยา ็ัน ว่า ็ได้ ใน ็อง ็น ็น ็ เมื่อ ผู้ถือ ็ิน ตั้ง แล ็ำ ็น พริช ม กน ร็ง ็ัน ก็ ็อบ ให้ ็ำ ็ตั้ง ผู้ สอบ ็าณู็ ็ำ ็หรั็ ็น ็น แล กำหนด ดิน ็จาง ราง ็ัด แก่ ็น ็น ด้วย

มาตรา ๒๑๖

12/10/2566
ผู้สอบ ็าณู็ ็ุก ๆ คน มี ็ำ ็า ็เรียก ็า ็รรพ ็่มุ็ แต่ ็าณู็

ของบริษัทไปตรวจสอบได้ โดยกต ส้มควง แต่อาจได้ ตามลัทธิอดวิน
กรรมการ ญาผู้แทนตัวอื่น ๆ ญาถูกจ้าง ของ บริษัท ในการอัน
เนื่องด้วย ส้มควง บัญชีนั้น ๆ ได้ทุกประการ

มาตรา ๒๑๗

ให้ผู้สอบบัญชี ทำ รายงาน ยื่น ต่อที่ ประชุม สัมมนา วางบเทียบ
แต่บัญชี ของ บริษัท นั้น ตน เห็นว่า ได้ทำ ชน ถูกต้อง แล้ว สัน แก่ที่
จะ สำ แดง การ งาน ของ บริษัท ให้ ปรากฏ ตาม ที่ เป็น ชัยุ่ จริง แท้ ฉนั้น

ภาค ๕— อำนาจตรวจสอบสองการบริษัท

หลักมาตรา ๒๑๘

เมื่อมีผล หัก ใน บริษัท มีจำนวน รวมกัน ไม่ ต่ำ กว่า ห้า เขา หนึ่ง
ในจำนวน หัก ทั้ง หลาย ได้ทำ เรื่อง รว ร้อง เรียน เป็น คำ เหตุ ให้
เสนาบดี กระทรวง ยุติธรรม ตั้ง พนักงาน ผู้ตรวจ สอบ สอง คน เดียว ญา
หลาย คน ให้ ไปตรวจ การ งาน ของ บริษัท ที่ ได้ จด รุ เบียบ แล้ว แต่ ทำ
รายงาน ยื่น ให้ทราบ

แต่เสนาบดีนั้น ก่อน แต่ที่ จะ ตั้ง พนักงาน ผู้ตรวจ ให้ ไป อาจ
บังคับให้ ผู้ ยื่น เรื่อง รว ร้อง ทั้ง หลาย หา ประกัน มั่นคง เพื่ อรับ ออกเงิน
ค่าใช้ สรรย ใน การ ตรวจสอบ สอง นั้น ได้

หลักมาตรา ๒๑๙

กรรมการ กิติ ถูกจ้าง แต่ ตัว แทน ของ บริษัท กิติ จำ ต้อง ตั้ง
สรรพ ส้มควง บัญชี เอกสาร หนังสือ ตีต ๆ ซึ่ง ตน เป็น หน้า ที่ เก็บรักษาไว้ ให้

แก่พนักงาน ผู้ตรวจ แต่ให้พนักงาน ผู้ตรวจ มีอำนาจ บังคับให้กรรมการ
ถูกจ้าง แต่ตัวแทน ของ บริษัทคนใดคนหนึ่ง ดำเนิน ตัว แล้ว ตาม เป็นคำ
ให้การไว้ ในเหตุการณ์ ซึ่งได้มาตรวจ สอดส่อง นั้น ๆ

หลัก มาตรา ๒๒๐

ให้พนักงาน ผู้ตรวจ ทำ รายงาน ซึ่ง ตนได้ตรวจ สอดส่อง ขึ้น ต่อ
เจ้า กระทรวง แต่ จะควร ให้เขียน ฎา ให้ ตีพิมพ์ รายงาน นี้ก็ สุดแต่ได้นามตี
กระทรวง ยุติกรรม จะ บัญชา ดำเนิน รายงาน นั้นให้เสนาบดี ส่งไป ยัง สำนัก
งาน บริษัทที่ ได้จตุเบียร แล้ว แต่ให้ส่ง แก่ผู้ ก่อ หุ่น ที่ ยื่น เรื่อง รวานั้น
ด้วย ทุก ๆ คน

หลัก มาตรา ๒๒๑

คำใช้ ร้อยใน การ ตรวจ สอดส่อง เช่นนี้ ให้ผู้ ยื่น เรื่อง รวไว้
ทั้ง สิ้น ฎา มีอนั้น ถ้า บริษัทใด ประชุม กัน เมื่อ การ ตรวจ สำเร็จ ลง แล้ว
ได้ ยินยอม ว่า จะจ่าย ค่า ดินทรัพย์ ของ บริษัท นั้น ก็ ได้

หลัก มาตรา ๒๒๒

เสนาบดี กระทรวง ยุติกรรม มีอำนาจ โดย ต่ำพิง ตนเอง เพื่อ จะ
ตั้ง พนักงาน ผู้ตรวจ คนเดียว ฎา หลาย คน ให้ ไป ตรวจ สอดส่อง การ
บริษัท แต่ ทำ รายงาน ขึ้น ต่อ รัฐบาล ใน การ ตั้ง พนักงาน ผู้ตรวจ เช่นนี้
จะ ควร ฎา มี ควร ดัดานใด สุดแต่ สุด พินิจฉัย ของ เสนาบดี ผู้ นั้น

ภาค ๖— เพิ่มทุนและลดทุน

มาตรา ๒๒๓

บริษัทที่ได้จดทะเบียนแล้ว อาจเพิ่มทุนของบริษัทขึ้นได้ โดย
ออกหุ้นใหม่ตาม ทวิวารวินิจฉัย ของ ประชุมผู้ถือหุ้น

หลักมาตรา ๒๒๔

ห้ามมิให้บริษัทที่ได้จดทะเบียนแล้ว ออกหุ้นใหม่ซึ่งจัดเป็นหุ้น
สำเร็จที่ไม่ต้องออกเงินเลยก็ได้ ถ้าต้องออกเงินออกทรัพย์แต่บางส่วน
ก็ดั่งนั้น เว้นแต่ที่ทำตาม คำทวิวารวินิจฉัย ของ ประชุมผู้ถือหุ้น

มาตรา ๒๒๕

ถ้าหากว่าที่ ประชุมมีมติวินิจฉัยไว้เป็นอย่างอื่น ด้รพหุ้นที่จะ
ขอใหม่นั้น ควรให้เอาเงินแก่ผู้ถือหุ้นทั้งหลาย ว่าจะต้องประสงค์
หรือไม่ตามมากน้อย ค่าเช่นนี้ให้ ทำเป็น หนังสือแจ้ง ความไปยัง
ผู้ถือหุ้นทุก ๆ คน ให้บ่งระบุจำนวนหุ้นซึ่งผู้นั้น ควร จะจอง ได้
แต่ให้กำหนดวันว่าผู้นั้นไป มีได้ มีค่าเต็มของรับมาแล้ว ก็ จะพึงถือว่า
เป็นอัน ปฏิเสธ

เมื่อวันที่ กำหนดไว้ ต้องไป แสดงเกิด ถ้าผู้ถือหุ้นใดตอบ ปฏิเสธมาว่า
ไม่รับหุ้นนั้นก็ได้ ให้กรรมการเอาผู้นั้น ออกเสียชั่วคราวให้คน
ภายนอกเข้าซื้อจบบ้าง

หลักมาตรา ๒๒๖

คำพรรณนา ประกาศ บอกร้าง ถ้า คำชั่วคราวโดยประการอื่น ๆ ให้

บุคคลภายนอกเข้าชื่อของหุ้นให้นั้น ๆ ให้กรรมการทั้งหลายลงชื่อ
ด้วยลายมือตนนำไปจดฐุเบียงหลวง ก่อนแต่ที่จะเอาออกโฆษณา

หลักมาตรา ๒๒๗

คำพรรณนาประกาศบารองฎาคำชักชวนนั้น ให้แสดงความไวติงนี้ คือ

๑, ชื่อตัวชื่อแล้ลตุตุ ลัันัก อาศัย การหาเตยง ฐัพ ของ กรรมการ
แต่ผู้ตอบ บานฐุทั้ง หดวย

๒, ใจความหน้งลือ บรึคณ ลัณธิ ของ บรึษัท

๓, ทุน ของ บรึษัท ที่ได้ จดฐุเบียงแล้ว เปน จัันวน หุ้นด้ามัญเท้าโต
หุ้น วิเคษ เท้าโต หุ้น ล้าเรจ เท้าโต

๔, จัันวน เเงิน ที่ได้ เรยึคมาแล้ว เปน ทุน นั้น เท้าโต

๕, ใจความ บานฐุซึ่งบเทยบด้าแดง ลัณครพิย แด ลัณไซ ของ บรึษัท

๖, จัันวน หุ้นซึ่งจะออกใหม่ มากน้อย เท้าโต เปน จัันวน เเงินเท้าโต
แต่เพื่อ ประสงค์อื่นใด จึงได้ ออกหุ้นใหม่

๗, เเงิน เรยึค ลัวง นำค่าหุ้น หน้ง เท้าโต จัันวน นี้ ท่าน บงคิขไว้ว่า
มิให้เรยึค น้อยกว่า ร้อย ละ ๑๕ เปน อติรา แห่ง มุตค่าหุ้น

๘, หุ้นใหม่ นั้น เปน หุ้น วิเคษ ทั้ง หมด ฎา แต่บางลัวน มีกรรมลัทธิ
วิเคษ เปน ลัถานใดเพียงใด

๙, หุ้นใหม่ นั้นจัด เปน หุ้น ล้าเรจ ที่ไมตองออกเงิน เณย ถึติ ฎาตอง
ออกเงิน ออกทวีพย์แต่ บาง ลัวน ถึติ มี จัันวน มาก น้อย เท้าโต

จัันวน เเงิน ซึ่ง จะ ตองให้ ออก นั้น เท้าโต หุ้น เหล่า นี้จัดไว้ เปน หุ้น ล้าเรจ
เพื่อได้ ไซ แรง แทน ทุน แทน ทวีพย์อย่างใดให้ แก่ใคร ตั้ง นี้

มาตรา ๒๒๘

บริษัทที่ได้จดทะเบียนแล้วอาจลดทุนของบริษัทได้ด้วยมาลดมูลค่าหุ้นที่ลงตราด้วย มาลดจำนวนหุ้นให้น้อยลง ตาม ทวิวารวินิจฉัยของ ประชุมผู้ถือหุ้น

หลักมาตรา ๒๒๘

ห้ามมิให้ลดทุนของบริษัทลงไปต่ำกว่าจำนวนทุนเดิม แบ่งสี่เอาไว้นึ่งส่วน

หลักมาตรา ๒๓๐

เมื่อ บริษัทประชุมตกลงเพื่อจะลดทุนตั้งนี้ บังคับทำให้ โฆษณาใน หนังสือพิมพ์ซึ่งจำหน่ายใน ตำบล นั้น ๗ ครั้งแล้ว พึงแจ้งความแก่เจ้านี่ของบริษัททุก ๆ คนให้ทราบ ประสงค์ที่จะลดทุนลง แต่ขอให้เจ้านี่ทั้ง หาย แสดง เหตุคัดค้าน รังเกียจใน การ ลดทุน นั้น แต่ภายใน ๓ เดือน

หลักมาตรา ๒๓๑

ถ้าว่าไม่มีใคร ยกข้อขึ้นคัดค้าน ภายใน กำหนดเวลา ๓ เดือน ก็ให้ พึง ถือว่าไม่มีใคร รังเกียจ ถ้าแต่มีเจ้านี่ ยกข้อขึ้นคัดค้านไว้ ท่านห้ามมิให้บริษัทจัดการลดทุนลงจนกว่าจะได้ชำระหนี้เสร็จ ฎาได้ให้ประกัน มัน คงใน หนี้ นั้น ๆ

หลักมาตรา ๒๓๒

ถ้าว่าเจ้านี่คนใด หากได้แสดงเหตุคัดค้านใน การ ที่ บริษัท จะลดทุน

๒ ๒ 10/2566

ลงมาไม่ เหตุว่าตน มีถิ่น ทราบ แล เหตุ ทั้งนี้ปรากฏชัดว่ามีได้เป็น
 เพราะ ความ เติม เต็มฝ่ายเจ้า หนี้ นั้นใช่ ท่าน จึงบังคับไว้ว่า ผู้ถือหุ้นทั้ง
 หลายบริษัทที่ได้รับเงิน คืนไปตามส่วนที่ตัดหุ้นดังนั้น ยังจำจะ ต้องออก
 คืนให้ ให้แก่เจ้า หนี้ เช่นนี้ โดย จำกั้เท่าจำนวน ที่ได้รับทุน คืนไป
 เพียงภายใน กำหนด ๒ ปี นับแต่วัน ที่ได้จัด ฐระเบียร การลดทุนลง แล้วนั้น

หลัก มาตรา ๒๓๓

คำ ทิววาร วินิจฉัย ของ ประชุม ผู้ถือหุ้น ซึ่งขาด อนุญาตให้ เพิ่มทุน
 กัด ให้ลดทุน กัด ดังนี้ ท่านให้ จัดคำ นั้น ลง ฐระเบียร หดวง แต่ภายใน
 ๑๔ วัน แล้ววันได้ทำวินิจฉัย

ภาค ๗— กรรมธรรม์ กู

หลัก มาตรา ๒๓๔

ห้าม มิให้บริษัท ออกกรรม ธรรม์ กู เว้นไว้แต่ ทำตาม ทิววาร วินิจฉัย

หลัก มาตรา ๒๓๕

จำนวน เงิน กรรมธรรม์ กู นั้น ห้าม มิให้ทอม จำนวนเงิน ทุน บริษัท
 ที่ได้เรียกไว้แล้ว ถ้าว่า บัญชีงบเทียบ ครั้งที่สุด แดงจ จำนวน ดินทรัพย์สิน
 ของ บริษัทว่าลด น้อยลงไป กว่าจำนวน เงิน ทุน ที่ได้เรียกไว้แล้ว ท่าน
 ห้าม มิให้ ออกกรรม ธรรม์ กู ทอม จำนวน ดินทรัพย์สิน ที่ ปรากฏ นั้น

หลัก มาตรา ๒๓๖

มูลค่ากรรม ธรรม์ กู ใดหนึ่ง มิให้จัดค่าลงไปกว่า ห้าสิบบาท (๕๐)

หลักมาตรา ๒๓๗

กรมธรรม์ ใดๆ ก็ ใ้ ำต้องให้ ใช้ เงิน แก่กัน

หลักมาตรา ๒๓๘

ก่อนแต่ที่ จะได้ ออก กรมธรรม์ กุ นั้น ทำนให้ จค ฐ เบี้ยร ชอ

ความ พืดคาร ดัง นี้ คือ

- ๑, ยอดจำนวน เงิน ที่ จะ กุ
- ๒, จำนวน กรมธรรม์ กุ มากไป น้อยไป เท่าใด
- ๓, มูลค่า กรมธรรม์ กุ ใ้ หนึ่ง เท่าใด
- ๔, อัตรา ดอก เบี้ย เท่าใด
- ๕, วิธได้ ค่น กรมธรรม์ กุ ภายใน กำหนด เวลา เพียง ใด
- ๖, ถ้า ว่า บริษัท ใด ออก กรมธรรม์ กุ ใ้ ก่อน มี จำนวน ที่ บริษัท ใ้ เป็น ค่น ใ้ ใน กรมธรรม์ กุ เก่า นั้น เท่าใด
- ๗, ราคา ที่ ตั้ง ว่า จะ ออก กรมธรรม์ กุ ใหม่ นี้ เท่าใด,
- ๘, วิธส่ง เงิน ใ้ ค่า กรมธรรม์ กุ ภายใน กำหนด เวลา เท่าใด
- ๙, จำนวน หุ่น ซึ่ง เป็นทุนของ บริษัท แต่ยอดเงิน ที่ ได้ เรียกแต่จแต่ค่า หุ่นนี้ ใ้ เท่าใด
- ๑๐, จำนวน ดิน ทวพย ของ บริษัท มี ใ้ ณะเวลา นั้น ตั้ง ที่ ปรากฏ

ในบเทียบบานที่ ๘๓

12/10/2566

หลัก มาตรา ๒๓๙

คำพรรณนา ประกาศ บัญชี หรือ ฎีกาที่ชงวนโดยประการอื่น ๆ ให้ชน
เขา เชื้อจวง กรมธรรม์ กู้เงิน ให้กรมการทั้งหลาย ลงชื่อ ด้วยลายมือ แต่
จตุรเมียร เดี่ยวก่อน จึง เขา ออกโฆษณา แต่ให้ มีชื่อ ความ พิสดาร ตั้ง ว่า
ไว้ใน มาตราข้าง บน นั้น ปรากฏใน หนังสือ ทิ้ง น้ ทุก ๆ ฉบับ

หลัก มาตรา ๒๔๐

บท พระราชบัญญัติ มาตรา ๑๒๗ จน ถึง ๑๓๒ แต่ มาตรา ๑๓๔ จน
๑๓๘ ซึ่ง บังคับไว้ ด้วย ฎีกาใบ สำคัญ นั้น นั้น ให้ พัง อนุโตมิใช่บังคับ
ได้ แก่ กรมธรรม์ กู้ตาม ที่ ควร แก่ บท นั้น ๆ

หลัก มาตรา ๒๔๑

ใน สำน กรมธรรม์ กู้ทุก ๆ ใบ ท่าน บังคับ ให้ แสดง เนื้อ ความ
พิสดาร ตั้ง ว่าไว้ใน มาตรา ๒๓๘ ข้อ ๑ จน ถึง ข้อ ๕

ภาค ๘ - เด็กบริษัท

หลัก มาตรา ๒๔๒

บริษัท ที่ ได้ จตุรเมียร แล้ว ย่อมเลิก จากกัน เพราะ สัญญา ข้อ บังคับ
ของ บริษัท เป็น มูลเหตุ แต่ยังมี เหตุ ที่ ต้อง เลิก อีก ๔ ประการ คือ
๑, ถ้า บริษัท ได้ ตั้ง ขึ้น เฉพาะ มี กำหนด กาล เมื่อ ตั้ง กำหนด กาล นั้น
๒, ถ้า บริษัท ได้ ตั้ง ขึ้น เฉพาะ ทำงาน ถึง เจียว เมื่อ งาน นั้น ดำเนิน
๓, เพราะ สิ้น ค้ เลิก จากกัน โดย ทวิวาร วินิจฉัย
๔, เพราะ เหตุ บริษัท ต้อง ล้ม ละลาย

12/10/2566

เมื่อ บริษัท ของ ตม แวด คง นี้ กวร เดิก จาก กั้น นี้ ทำน ให้ บังคับ
จัด อนุ โดม ตาม ข้อ พระ ราชบัญญัติ ตกษณ พอง ตม ณะตาย ซึ่ง ไซ อยู่
ณะเวตา นั้น

ภาค ๙- สัมทตบบริษัทจำกัดสิน ไซ

หตัก มาตรา ๒๔๓

บริษัท ที่ ได้ จด ฐเบียร แวด จะ ไซ สัมทตบ กับ บริษัท อัก ผาย หนึ่ง
นอก จาก ที่ ได้ อนุญาติ แวด โดย ทวิวาร วินิจฉัย นั้น มิ ได้

หตัก มาตรา ๒๔๔

คำ ทวิวาร วินิจฉัย เปน เหตุ จะ ให้ ไซ สัมทตบ กั้น สำเรจ นั้น ให้ บริษัท
นำ ไป จด ฐเบียร แวด ภายใน ๑๔ วัน คง แต่ ได้ ปฤกษา ตก ตง แวด

หตัก มาตรา ๒๔๕

ทำน บังคับ ให้ บริษัท ตง ไซษณา ๗ คราว ใน หนึ่ง สือ พิม พซึ่ง จำหน่าย
ใน คำบถ นั้น แวด พง ให้ แจจ ศวณ แก่ เจาฉน ของ บริษัท ทุๆ คน ให้
ทรวนควณ ประสงค์ ที่ จะ ไซ สัมทตบ กั้น นั้น แด ขอ ให้ เจาฉน ทง หลาย แด ตง
เหตุ คัด คาน รัง เกยต ใน ที่ จะ สัมทตบ แวด ภายใน ๓ เดือน ถ้า แด มิ มี ใคร
ยก ขอ ฉน คัด คาน ภายใน เวตา กำหนด นั้น ก็ ให้ พงถยว่า มิ มี ใคร รัง เกยต
ถ้า มิ เจาฉน ยก ขอ ฉน คัด คาน ไว ทำน ว่า ขอ ยา ให้ บริษัท จัด กวร ไซ สัม ทบ
กั้น จน กวรา จะ ได้ ไซ ระ ณ สำเรจ ฤา ได้ ให้ ประกัน มั่นคง ใน ฉน นั้น ๆ

หลัก มาตรา ๒๔๖

บริษัทใดจัดการเข้า สัมทบ กัน แลว เมื่อใด ต่าง บริษัท ก็ต่าง เป็น หน้า ที่ นำ เพื่อความไป จด ฐ เบียร์ แต่ภายใน ๑๔ วัน ว่าได้ สัมทบ กัน เข้า เป็น บริษัทใหม่ อัน หนึ่ง

หลัก มาตรา ๒๔๗

จำนวน ทุน เป็น หัก ของ บริษัทใหม่ นั้น บังคับ ว่าให้ตั้ง เท่าจำนวน ทุน ที่ เป็น หัก ใน บริษัท ทง สอง ฝ่าย ซึ่ง ได้ สัมทบ เข้า กัน แลว

หลัก มาตรา ๒๔๘

บริษัทใหม่ นี้ ยอม ด้รับ กรรมสิทธิ์ ใน ดิน ทรัพย์ แลว ต้อง รับ ออก ดิน ไร่ ของ บริษัท ทง สอง ฝ่าย ซึ่ง ได้ สัมทบ กัน แลว นั้น

ภาค ๑๐ - ใต้ หมาย

มาตรา ๒๔๙

หนังสือ นัดหมาย ไป แจ้ง ความ อัน บริษัท จะ พัง ตั้ง ให้แก่ ผู้ ถู หัก นั้น ถ้า ว่า ได้ ส่ง เภาะ ตัว เอง ก็ดี ฎา ตั้ง ไป โดย ไปรษณีย์ ดัด ก หลัง ถึง สำนัก อากัย ของ ผู้ ถู หัก ที่ ได้ มี ชื่อ ปรากฏ ใน ฐ เบียร์ ของ บริษัท แลว ให้ นับ ว่า เป็น อัน ได้ ส่ง ขอบ แลว

มาตรา ๒๕๐

นัด หมาย ไป แจ้ง ความ ใด ๆ ซึ่ง ได้ ตั้ง โดย ไปรษณีย์ ดัด ก หลัง หนังสือ นั้น ถูก ต้อง แลว ก็ ให้ ถู ว่า เป็น อัน ได้ ส่ง ถึง มี ผู้ รับ นับ แต่ เวลา ที่ หนังสือ ไปรษณีย์ จะ ควร เดิร ถึง ได้

หมวด ๕ ว่าด้วยชำระบำนาญซึ่งค้าง หักส่วน ที่ได้ จดฐิติเบียร แล้ว
ห้าง หักส่วน จำกัดตสิน ใช้ แลบริษัท จำกัดตสิน ใช้

มาตรา ๒๕๑

ถ้าว่า ประชุม ซึ่ง ใช้ ใน หมวดนี้ มีความ มุ่งหมาย เอา ประชุม ต้อง
ประการ คือ

๑, ประชุม ผู้เป็น หัก ส่วน ทั้งหลายใน ห้าง ที่ได้ จดฐิติเบียร แล้ว แล
ใน ห้าง หักส่วน จำกัดตสิน ใช้ ซึ่ง อาศักคณน เต้ย พวก มาก เป็นใหญ่
ใน การ วินิจฉัย

๒, ประชุม ผู้ถือ หัก บริษัท จำกัดตสิน ใช้ ตาม ที่ได้ บัญญัติไว้
ใน มาตรา ๑๗๒

หลักมาตรา ๒๕๒

ห้าง หักส่วน กัดบริษัท กัด แม่ ไต่เต็ก จาก กณ แล้ว ถ้าให้ พง ก่อว่า
ยังมี ตัว อยู่เพียง เวลา ที่ ควร แก่ การ ชำระ บำนาญ เท่านั้น

หลักมาตรา ๒๕๓

ผู้ชำระ บำนาญ มีกรณียโดยนำที่ เป็น ผู้จรวบรัด การงาน ของ ห้าง
หักส่วน ฤา บริษัท เพื่อ ตาง บำนาญ ชำระนี้ แล จดแบ่ง คณ ตสิน ทวพย
ของ ห้าง แล บริษัท นั้น

มาตรา ๒๕๔

ถ้าว่า ห้าง หักส่วน กัดบริษัท กัด ได้เต็ก จาก กณ แล้วเมื่อใด แล

เลิกจากกัน นั้น เพราะเหตุ นอกจาก ดินแดน พนศ ต่อตั้ง มี ผู้จัดการ
 ห้าง ฤๅ กรรมการ ของ บริษัท ย่อม เป็น ผู้ชำระ ภาษี เมื่อ นั้น เว้นไว้ แต่
 ถ้า ข้อสัญญา ของ ห้าง ฤๅ บริษัท บังคับ บริษัท จะมี กำหนดไว้ เป็น สถานอื่น
 ถ้า ว่า ไม่มี บุคคล ใดสมควร เป็น ผู้ชำระ ภาษี ได้ ตั้ง ว่า ใด ช่างบน นี้ ผู้
 ประโยชน์อื่น จะ ได้ เสีย ใน การ ห้าง แด บริษัท ทำ คำ ร้อง ขอ ให้ ศาล ตั้ง
 ผู้ชำระ ภาษี ดังนี้ ทำ ให้ รับผิด บังคับ บัญชา

หัตถ์ มาตรา ๒๕๕

ผู้จัดการ ห้าง ฤๅ กรรมการ บริษัท มี อำนาจ นำ ที่ โดย คำ แห่ง เดิม
 ดินใด ก็ ยัง คง มี อำนาจ ใน นำ ที่ เป็น ผู้ชำระ ภาษี ดิน นั้น

หัตถ์ มาตรา ๒๕๖

แต่ ภายใน ๑๔ วัน นับ แต่ ได้ เลิก ห้าง เลิก บริษัท ฤๅ นับ แต่ วันที่ ศาล
 ได้ ตั้ง ผู้ชำระ ภาษี แล้ว ทำ น บังคับ ให้ ผู้ชำระ ภาษี นั้น กระทำ ดัง นี้ คือ
 ๑, ให้ แจง ความ ให้ มหชน ทราบ โดย ประกาศ โฆษณา ใน หนังสือ พิมพ์
 ซึ่ง จำหน่าย ใน ตำบล นั้น ๒ ครั้ง ว่า ห้าง หุ่น ส่วน นั้น ฤๅ บริษัท นั้น
 ได้ เลิก จาก กัน แล้ว ให้ ผู้ เป็น เจ้า ณ ที่ ท้อง ยื่น คำ ทวง ณ แก่
 ผู้ชำระ ภาษี

๒, ให้ ส่ง หนังสือ แจง ความ โดย จุด ลง รู้อย่าง งาม ไป รด นี้ ยัง
 เจ้า ณ ที่ ท้อง ทุก ๆ คน บันดา มี ชื่อ ปรากฏ ใน สมุด ภาษี แด ด้รรพ หนังสือ
 ของ ห้าง ฤๅ บริษัท นั้น ให้ ทราบ ด้วย

หลัก มาตรา ๒๕๗

ให้ผู้ชำระบัญชี นำเนื้อความไปจัดรูเบียร์ว่า ห้างหุ้นส่วน ฎา บริษัท
ได้เลิกจากกัน กับทั้งชื่อของผู้ชำระบัญชีทุก ๆ คน แต่ภายใน
๑๔ วัน นับแต่วันเลิก

หลัก มาตรา ๒๕๘

ให้ผู้ชำระบัญชี กระทำงบเทียบส่งให้ผู้สอบบัญชี ตรวจ สอบ ส่วน
แล้ว ลง สำคัญไว้ว่า ถูกต้องแล้ว โดยเวลาที่ จะ พัง ทำ ได้เร็ว อย่างที่ สุด
แล้ว จึงให้ นิต หมาย เรียก ประชุม หุ้น ส่วน

มาตรา ๒๕๙

ประชุม ผู้ถือ หุ้น นั้น มีกิจ ที่ จะ พัง ทำ ดังนี้ คือ

- ๑, สัมมต กรรม การ ขึ้น เป็น ผู้ชำระบัญชี ฎา เดิม กง ผู้ชำระ บัญชีอื่น
- ๒, ตรวจ บัญชีงบ เทียบ ฎา จะ พัง บง คบ ให้ ผู้ชำระบัญชี นั้น ทำ
งบ ประมาณ ค่า ราคา สิ้น ทรัพย์สิน ฎา จัดการ ได้ ๆ สุด แต่ จะ เห็น สัมควร

หลัก มาตรา ๒๖๐

ผู้ชำระบัญชี นอกจาก คน ที่ ค้าต ได้ ตั้ง ไว้ ใน ตำแหน่ง นั้น ถ้า ว่า
ผู้ เป็น หุ้น ส่วน ฎา ประชุม ผู้ถือ หุ้น พา กัน เห็น พรอม เป็น เสีย เดียว กัน
ก็ อาจ จะ ถอด ผู้ นั้น แด ตั้ง ผู้ อื่น แทน ที่ ได้ ผู้ชำระบัญชี คนหนึ่ง คนใด
แม่ เป็น คน ที่ ค้าต ได้ ตั้ง ไว้ ถ้า ผู้ เป็น หุ้น ส่วน ใน ฎา ผู้ถือ หุ้น ใน
บริษัท มี จำนวน รวม กัน คง แต่ ๒๐ เหา ๑ ใน จำนวน ทุน ของ ห้าง ฎา

บริษัท นั้นให้ทำคำร้องขอให้เปลี่ยนตัว ดังนี้ คำต มีอำนาจที่จะถอด
ผู้หนึ่งแต่ตั้งผู้ขึ้นแทนที่ใด

หลัก มาตรา ๒๖๑

การเปลี่ยนตัวผู้ชำระบัญชีใหม่มีขึ้นคราวใด ก็ให้นำเนื้อความ
จดรูเบียรแต่ภายใน ๑๔ วันแต่การเปลี่ยนตัวกันนั้น

หลัก มาตรา ๒๖๒

ผู้ชำระบัญชีทั้งหลายย่อมมีอำนาจ ดังนี้ คือ

- ๑, เพื่อจะแก้ต่างว่าต่างห้างแต่บริษัท ซึ่งอรรถคดีพิพาศขึ้น
เป็นแพ่งฎาฎาทั้งปวง แต่เพื่อจะทำยอมคดีนั้น ๆ
- ๒, เพื่อจะจัดการของห้างหุ้นส่วนฎาบริษัทนั้นไป โดยเวลาที่
สมควร เพียงแต่จะให้เป็นผู้ประโชชน์แก่การชำระตั้งขึ้น
- ๓, เพื่อจะขายทรัพย์สินของห้างหุ้นส่วน ของบริษัท จะเป็นทรัพย์สิน
อันยากไหวฎาเป็นทรัพย์สินแก่ที่ทั้งนั้น
- ๔, เพื่อทำการโดยสถานอื่นใด ๆ ซึ่งจะเป็นคุณแก่การ
รวมรัดชำระบัญชีให้สำเร็จตั้งนี้

หลัก มาตรา ๒๖๓

ข้อจำกัดอำนาจของผู้ชำระบัญชีแม้มีเป็นสถานใด แต่จะอ้างมา
ใช้ต่อสู้คดีพิพาศแก่บุคคลภายนอก ข้อจำกัดนั้นท่านมิให้ฟังได้วา

มาตรา ๒๖๔

ผู้ชำระบัญชีต่งใจหลาย คน ด้วยกัน ท่านให้ปลุกษาหา ฤๅจัด การไปโดยพร้อมเพรียง กัน ถ้าว่าแยกกัน ต่าง คน ต่าง ทำสิ่งใด การ สิ่งนั้นไม่ชอบ เว้นไว้แต่ที่ ประชุม ฤๅ ค่ำต จะได้ บังคับ แบ่ง นำที่ไว้ เป็น ส่วน ๆ แต่ขณะเมื่อแรกตั้ง ผู้ชำระบัญชีต่งนี้ จะ แยกกัน ต่างคน ต่าง ทำหน้าที่ ของ คน ก็ชอบ

หลัก มาตรา ๒๖๕

คำวินิจฉัย ของ ที่ ประชุม กัด ฤๅ คำ บังคับ ของ ค่ำต กัด ซึ่ง แบ่งปัน นำที่ ผู้ชำระ บัญชี ให้มี อำนาจ ต่าง คน ต่าง ทำการ คน ละ ส่วน ได้ต่งนี้ ท่านให้เอา คำนับ ไป จด รุ้เบียร หดวง ภายใน ๑๔ วัน แต่ได้ บังคับ นั้น

มาตรา ๒๖๖

คำ ฤๅ ธรรม เนียม กัด คำ ภาษี ฮาทร ธนธน ศลต กัด แต่ คำ ใช้ ด้รอย ใน การ ชำระ บัญชีนี้ ผู้ชำระ บัญชี จำ ต้อง หักไว้ ใช้ ก่อน ณ อื่น ๆ

มาตรา ๒๖๗

ถ้า ว่า เจาณั คนใด หายไป มิได้ มา ทวงถาม ให้ ใช้ ณั ให้ ผู้ชำระ บัญชี (พิจารณาว่า ณั มี ถอง แท้) จง วาง เงิน เท่า จำนวน ณั นั้น โดยวิธีช้อน ท่านจัดไว้ ใน พระราชบัญญัติ ตกษณ กุณั ซึ่ง ว่าด้วย วาง เงินไว้ ใช้ ณั นั้น

หลัก มาตรา ๒๖๘

ผู้ชำระ บัญชี อาจ เรียก เป็น หุ่น ส่วน ใน ห้าง ฤๅ ผู้ถือ หุ่น ใน บริษัท ให้ ใช้ เงิน ค่าเช่า หุ่น ที่ ยัง คง มี ได้ ชำระ ด้ร้ง นั้นได้

แต่เงินที่ค้างชำระนี้ ท่านบังคับว่าให้ ชัยทัศน์ ที่ถึงแม้ว่าจะ
 ได้ มีสัญญาจ้าง หัก ส่วน ฎา ข้อ มัด กับ ของ บริษัท ว่า ยัง จะ เรียก ต่อ
 ภายหลัง เวदानันตังนี้ ก็ไม่ โหงคได้โดย

หลัก มาตรา ๒๖๙

ถ้า เจ้า ชำระ บัญชี มา พิจารณา เห็น ว่า จำนวน เงิน ค่า หุ่น ซึ่ง เรียก
 มาได้แล้ว ทั้งสิ้น แต่ ประมวล เป็น สินทรัพย์ ใน บริษัท ก็ จัก ยัง ไม่
 พอ จะ ออก เป็น สิน ใ้ ณ ของ บริษัท ได้ ดัง นี้ ใน ทันใด นั้น ให้ เจ้า ชำระ
 บัญชี นำ ความ ร้อง เรียบ คอ ค้า ด ทดลอง ขอให้ ประกาศ ว่า หัก หุ่น ส่วน นั้น
 ฎา บริษัท นั้น สิ้น ต้น พน ทั่ว คง ดม ตะตาย

หลัก มาตรา ๒๗๐

ให้ เจ้า ชำระ บัญชี ทำ รายงาน ยื่น ไว้ ณ ะ หอบ ฐึ เบียร์ ทุก ระยะเวลา ๓ เดือน
 ครั้ง หนึ่ง ว่า ได้ จด การ ไป เป็น ประการ ไດ แต่ ให้ สัว แคง บัญชี ที่ ไດ
 ชำระ อยู่ นั้น ว่า เสรี ใ ไป เพียง ไດ ยัง ค้าง เพียง ไດ แต่ รายงาน อัน นี้ ให้
 เปิด เผย แก่ ผู้ เป็น หุ่น ส่วน แต่ ผู้ กอ หุ่น แล เจ้า ณ ึ่ง หหลาย เพื่อ ทรวจ คุ ไถ
 มิ ให้ คง เสี่ย ค่า ฎา ชำระ นนิยม

หลัก มาตรา ๒๗๑

ถ้า การ ชำระ บัญชี นั้น ยัง คง ทำ อยู่ โดย กาส ดึง กว่า ๒ ให้ เจ้า ชำระ
 บัญชี หนด เรียก ประชุม หุ่น ส่วน ใน เวตา ประจวบ ๒ แต่ ให้ ทำ รายงาน
 ยื่น ที่ ประชุม ดำรง การ ที่ คน ไค ใต ไบ โดย ึ่ง ถอน เพื่อ ให้ ฐาน ัก ติ
 ที่ เปน อยู่ นั้น ปรากฎ

หลัก มาตรา ๒๗๒

ทรัพย์สินของห้างทรัพย์สินของบริษัท ซึ่งจะแบ่งกันให้แก่ผู้เป็นหุ้นส่วน
ญาติพี่น้อง หรือตามจำนวนเหลือจากต้อง การเอาไว้อำระหนี้ของห้าง
บริษัทเท่าใด ก็ควรเอาหุ้นกันได้แต่จำเพาะเท่านั้น

หลัก มาตรา ๒๗๓

การชำระบัญชีห้างบริษัทสำเร็จลงเมื่อใด ให้ผู้ชำระบัญชี
นัดเรียกเจ้าของหุ้นส่วนประชุมกันเมื่อนั้น แต่ให้ทำบัญชีชี้แจง การ
งานที่ได้ชำระเสร็จสิ้นนั้น ภายหลังจากได้ประชุมตกลงรับเชื่อฟัง
ตามบัญชานั้น นับได้ไม่เกิน ๑๔ วัน ให้ผู้ชำระบัญช้นำข้อความ
ในบันทึกระบียบประชุม นั้นไปจดตงฐุเบียง

หลัก มาตรา ๒๗๔

ท่านให้มอบสิ่ง สิ้นสุดบัญชีไปรับใบยื่น สรรพเอกสาร จำนวนของห้าง
ของบริษัทที่ได้ชำระบัญชีเสร็จกันแล้วนั้น ๆ ไว้ยัง หอฐุเบียง ใน
เวลาเดียวกับที่ มาจดฐุเบียง ว่าได้ชำระบัญชีจบเสร็จแล้ว แต่ให้
พนักงาน ฐุเบียง รักษา สิ้นสุดบัญชีแต่ สรรพหนี้สิน จำนวนนั้นไว้ อีก ๑๐ ปี
แต่วัน นั้นเป็นต้นไป เพื่อ บุคคลผู้มประโยชน์อื่นจะได้ จะเสียในการ
นั้น ได้พิจารณาหาฎาได้ตาม ประสงค์

หลัก มาตรา ๒๗๕

เมื่อ 12/10/2566
เมื่อ การชำระบัญชีจบเสร็จแล้ว ผู้มี อรรถคดีจะ พียง รัชง

- ๑, ห้างหุ้นส่วน ๓ บริษัท กี้ดี
- ๒, ผู้เป็นหุ้นส่วน ๓ ผู้ถือ หุ้นคนใดคนหนึ่ง กี้ดี
- ๓, ผู้ชำระบัญชีคนใดคนหนึ่ง กี้ดี

ท่านให้ว่ากล่าวแก่กันไว้แต่ภายใน กำหนด ๒ ปี นับแต่วันที่ ได้จัด ชูเบียร์
ว่าได้ชำระบัญชี จบแล้ว

หลัก มาตรา ๒๗๖

บทพระราชบัญญัติตั้งแต่ มาตรา ๑๗๓ จนถึง มาตรา ๑๙๔ กับ
มาตรา ๑๙๗ มาตรา ๒๑๖ ทั้งนี้ ให้ พง อนุโตมไซ บงคภ แก่ ประชุม
ในการชำระบัญชีนี้ ได้ ตามสมควร แก่ บท นั้น ๆ

หมวด ๖ โฆษณุโทษ

หลัก มาตรา ๒๗๗

ผู้ใด ตง โฆษณา คำ พรรณา ประกาศ บ่าว ร้อง ๓ ชัก ชวน ด้วย ประการ
อื่น ๆ ให้ชน เขา ชื่อ ของ หุ่น ใน บริษัท จำกัด สิ้น ใช้ แต่ เวลา ก่อน ที่
ได้ จัด ชูเบียร์ หนังสือ บริษัท สิ้น ใช้ ของ บริษัท นั้น ท่าน ว่า ผู้ นั้น เติมิต
ให้ตง โฆษน์ ปรับใหม่ เป็นเงิน แต่ ๑๐๐ บาท จน ๑๐๐๐ บาท เป็น พินัย หดวง

หลัก มาตรา ๒๗๘

ผู้ใด ตง โฆษณา พรรณา ประกาศ บ่าว ร้อง ๓ ชัก ชวน ด้วย ประการ อื่น ๆ
ให้ ชน เขา ชื่อ ของ กรมธรรม์ กี่ ใน บริษัท จำกัด สิ้น ใช้ แต่ ก่อน เวลา
ที่ ได้ จัด ชูเบียร์ บริษัท นั้น ท่าน ว่า ผู้ นั้น ต้อง ระวาง เติมิต ให้ตง โฆษน์
ปรับใหม่ เป็นเงิน แต่ ๑๐๐ บาท จน ถึง ๑๐๐๐ บาท เป็น พินัย หดวง

หลัก มาตรา ๒๗๙

ผู้ใด ลงโฆษณา พรรณ นา ประกาศ บำรุง ร้าง ฤกษ์ ชักชวน ด้วย ประการ
อื่น ๆ ให้ชน เข้าซื้อ ของ หุ่น กัด ของ กรมธรรม์ กู้ กัด โดย ผู้คน
ซึ่งจัดพระราชบัญญัติ มาตรา ๙๕ มาตรา ๙๖ มาตรา ๒๒๖ มาตรา ๒๒๗
ฎา มาตรา ๒๓๙ ดังนี้ ท่าน ว่า ผู้ นั้น เติมิต ให้ ลง โฆษ ปรบ ใหม เป็น เงิน
แต่ ๑๐๐ บาท จน ถึง ๑๐๐๐ บาท เป็น พินัย หลวง

หลัก มาตรา ๒๘๐

ผู้ใด แดง เอง ฤ ให้ คน ชื่น แดง ซึ่ง ถอย คำ ที่ คน รุ่ย ว่า เป็น เ็จ
แต่ อำ พวาง ข้อ ความ สำคัญ ใน หนังสือ บริคณ ส่นชิ อิน เหม ก่อ การ บริษท กัด
ใน หนังสือ พรรณ นา ประกาศ บำรุง ร้าง ชักชวน ด้วย ประ การ อื่น ให้ชน เข้า
ซื้อ ของ หุ่น ของ กรมธรรม์ กู้ กัด ใน ข้อ ความ ซึ่ง ได้ จัด ลง ผู้เบียร ตาม
พระราช บัญญู ค มังคมา ได้ กัด ท่าน ว่า ผู้ นั้น มีความ ผิด ระวาง อำ พวาง
ให้ ลง โฆษ จำคุก ไม่ เกิน ๓ ปี ฤ ให้ ปรบ ใหม ไม่ เกิน ๕๐๐๐ บาท ฤ ให้
ลง โฆษ จำ ด้วย ปรบ ด้วย ทั้ง สอง ต่ถาน

หลัก มาตรา ๒๘๑

ถ้า ว่า บริษท ใด ที่ ได้ จัด ผู้เบียร แดง ละ เเตย เเตย มี ได้ เขียน คำ ว่า
“จกค” ไว้ ขาง หาย ชื่อ บริษท กระทำให้ คน ชาติ ตก บก พร่อง ใน ดวงตรา
บ้าย ผู้ ห้อ โม แฉง ความ คำ บำรุง ร้าง ประกาศ ฤ ดรรพ เอก ส่าร ใด ๆ
ของ บริษท ดัง นี้ ใช้ ท่าน ว่า บริษท นั้น เติมิต ให้ ปรบ ใหม ไม่ เกิน ถว่า
๑๐๐ บาท เป็น พินัย หลวง

หลัก มาตรา ๒๘๒

ถ้าว่า บริษัทใด ละเลยเสียมิได้กระทำ ตามพระราชบัญญัติมาตรา ๑๕๐ ซึ่ง บังคับไว้ว่าให้ มัดมุต ฐุเบียร ผู้ ถิ่น หุ่น ตง นีไซ่ ท่าน ว่า บริษัท เดิมติด ให้ปรับใหม่ เป็น เงิน ไม่ เกิน กว่า วัน ละ ๒๐ บาท รายวันตลอด เวลา เท่าที่ เดิมติด อยู่

หลัก มาตรา ๒๘๓

ถ้าว่า บริษัทใด กระทำให้ ขาด คตาด เค็ด อ้น เวลา ซึ่ง ท่าน บัญญัติ ไว้ ในมาตรา ๑๔๗ มาตรา ๒๓๓ มาตรา ๒๔๔ ฎ มาตรา ๒๕๖ ซึ่ง ว่า ด้วย การ ฐุเบียร ตง นีไซ่ ท่าน ว่า บริษัท นั้น เดิมติด ให้ปรับใหม่ เป็น เงิน ไม่ เกิน กว่า วัน ละ ๒๐ บาท เรียง ราย วัน ไป ตลอด เวลา ที่ เดิมติด ชุ่

หลัก มาตรา ๒๘๔

ถ้าว่า บริษัทใด ละเลยเสีย มิได้กระทำ ตาม พระราช บัญญัติ มาตรา ๑๔๔ ซึ่ง บังคับ ว่าให้ ส่ง ดีนา หนังสือ บรคณ ส่น ชนเจ ชอ บังคับ กัด มาตรา ๑๔๑ ซึ่ง บังคับ ให้ ทา ฐุเบียร ผู้ ถิ่น หุ่น กัด ฎ มาตรา ๑๕๐ ซึ่ง ว่าให้ ส่ง ดีนา ถึง ทูทของ บริษัท ในหนังสือ เอกถำร ของ บริษัท ตง นีไซ่ ท่าน ว่า บริษัท นั้น เดิมติด ให้ ใหม่ ไม่ เกิน กว่า ๕๐ บาท เป็น พินัย หลวง

หลัก มาตรา ๒๘๕

ถ้าว่า บริษัทใด ชื่อ หา หุ่น ของ คน เอง กัด ฎ ปรับไว้ เป็น จำนำ กัด ฎ ละเลย เสีย มิ ได้ เขา หุ่น ที่ ได้ รับ แดง ออณ ชาย ทอด คตาด กระทำ ผ่า ส่น

พระราชบัญญัติมาตรา ๑๒๔ ดังนี้ ใช้ ท่านให้ปรับใหม่บริษัทนั้นเป็นเงินไม่เกินกว่า ๑๐ บาท เว้นแต่กรณีอื่นที่ ได้รับ ข้อหา แต่เก็บไว้ใน

หลักมาตรา ๒๘๖

ถ้าว่าโทษเดิมซึ่ง บริษัทต้อง ปรับตาม มาตรา ๒๘๑ มาตรา ๒๘๒ มาตรา ๒๘๓ มาตรา ๒๘๔ มาตรา ๒๘๕ นั้น ๆ ได้เป็น ไปเพราะการรวมการ ของ บริษัทคนใด ทำขาด ตกบกพร่องโดยหน้าที่ ใช้ บริษัทนั้นชอบที่จะ เรียก ร้อง เอาสินไหมค่า ทำขวัญแต่ ผู้เป็น กรรมการนั้น ๆ ได้โดยจำนวน ที่ ต้อง เสียค่าปรับ กับ ทั้งค่า ฤชาธรรมเนียมแต่ค่าใช้ สรรย ซึ่งต้อง เสียไปในคดีนั้น

หลักมาตรา ๒๘๗

ถ้าว่า บริษัทใด ออกฎีกาใบ สำคัญ หุ่น ฎีกาใบ สำคัญ กรมธรรม์ กษนิค ที่ ออกให้แก่ ผู้ถือ โดย กระทำ ผ่าฝืน ชั้น ขัด พระราชบัญญัติ มาตรา ๑๓๖ ฎีกา มาตรา ๒๔๐ ดังนี้ ท่านว่า กรรมการ ทุกคน ซึ่งได้ ลงชื่อใน ฎีกาใบ สำคัญ นั้น ๆ มีความผิดฐาน เดิมด ให้ปรับใหม่ เว้นแต่ เป็นเงินไม่เกินกว่า ๑๐๐๐ บาท เป็น พิษ หลด

มาตรา ๒๘๘

ถ้าว่า การ ประชุมซึ่ง ท่านบังคับไว้ โดย มาตรา ๑๗๒ ฎีกา มาตรา ๑๗๔ มิได้ ออก นิต หมายให้ ประชุมกัน ท่านให้ ปรับใหม่ กรรมการ ของ บริษัทนั้น เป็นเงินไม่เกินกว่า วัน ละ ๕๐ บาท เว้นรายวันตลอดเวลาที่ ทำ ขาด ตกบกพร่อง อยู่ในนี้

หลักมาตรา ๒๘๙

ถ้าว่าเงิน บัน ผด ฤ ตั้ง ดอก ได้จ่าย ออกไปโดย การ ผ่าน ชั้น ชัด
พระราชบัญญัติมาตรา ๒๐๓ ฤ มาตรา ๒๐๕ ดังนี้ ท่านว่ากรรมการของ
บริษัท ทุก คน กระบด สิ้น ต้อง ระวัง โทษ ให้จำคุกไม่เกิน กว่า ปีหนึ่ง
ฤ ให้ปรับใหม่ไม่เกินกว่า ๕๐๐๐ บาท ฤ ทั้ง จำแลปรับด้วย ทั้งต้อง สักงาน

หลัก มาตรา ๒๙๐

ถ้า กรรมการคนใด ละเลยเสียมิได้ ทำตามพระราชบัญญัติมาตรา ๑๙๘
ฤ มาตรา ๑๙๙ ซึ่งบังคับไว้ ด้วยบทบัญญัติซึ่งเทียบกติ ชัดชั้นคือมาตรา ๒๑๐
ซึ่ง บังคับไว้ ด้วย บทกั ระเบียบ ประชุมแต่ คำวินิจฉัย กิติ์ ท่านว่า กรรมการ
นั้น ๆ มีความผิดฐานเดิมติ ให้ ใหม่ไม่เกินกว่า ๑๐๐๐ บาท เป็น พินัยหลวง

หลัก มาตรา ๒๙๑

ถ้าว่า คำ บาร้อง ซึ่ง ท่าน บังคับไว้ โดย มาตรา ๒๕๖ มิได้เอา ลง ใน
หนังสือ พิมพ์ จำหน่าย ใน คำบด ภายใน เวลา กำหนดไว้ดังนี้ ผู้ชำระ
บาร้องบริษัท ทุก ๆ คนต้องระวังเดิมติ ให้ ใหม่ไม่เกินกว่าวันละ ๑๐ บาท
รายวัน จน ตลอดเวลา ที่ ทำ ซาค ตก บก พร้อง อยู่ นั้น

หลัก มาตรา ๒๙๒

ถ้าว่า ผู้ชำระ บาร้องที่ คนใด ทำให้ ซาคตกสาดเคลื่อนเวลาซึ่ง ท่าน บัญญัติ
ไว้ในมาตรา ๒๕๗ มาตรา ๒๖๑ ฤ มาตรา ๒๗๓ ซึ่งว่าด้วยการจรฐ์เบียร

ตั้งนี้ใช้ ท่านว่าผู้ชำระ ภาษีเงินได้เดมิต ให้ปรับใหม่ไม่เกินกว่าวัน
ละ ๕ บาท เรียงรายวัน ตลอดเวลาที่ ได้ทำ ชาติ ตกบก พร่อง นั้น

หลัก มาตรา ๒๙๓

ถ้าว่า รายงาน ซึ่ง ท่าน บังคับไว้ โดยมาตรา ๒๗๖ มิได้ ยื่น ยัง หอ
รับภายใน เวลาที่กำหนดไว้ตั้งนี้ ท่านว่าผู้ชำระ ภาษีเงินได้เดมิต ให้
ใหม่ไม่เกินกว่าวัน ละ ๕ บาท รายงานตลอดกาลที่ ได้ทำ ชาติ ตกบก พร่อง
อยู่นั้น

หลัก มาตรา ๒๙๔

ถ้าว่าใน เวลาชำระ ภาษี บริษัท อยู่ การ ประชุม ซึ่ง ท่าน บังคับไว้
โดยมาตรา ๑๗๔ ตามมาตรา ๒๗๑ มิได้ ยื่น หมาย เรียกให้ ประชุม กัน
ตั้งนี้ ท่านว่าผู้ชำระ ภาษีเงินได้เดมิต ให้ใหม่ไม่เกินกว่าวัน ละ ๒๐ บาท
รายงาน ตลอดกาลที่ ได้ทำ ชาติ ตกบก พร่อง นั้น

หลัก มาตรา ๒๙๕

ถ้า แดกรรมาการ คนใด ผู้ชำระ ภาษี คนใด จะ พึง พิจารณา ได้ว่า
คนใด ทัก ทวง คัด งานใน การ ที่ กระทำ ผิด ฎา ได้ ตก เค็ดอน ใน การ ที่ กระทำ
ชาติ ตกบก พร่อง ใน บท พระราช บัญญัติ แห่ง มาตรา ตั้งแต่ ๒๘๘ จน ถึง
มาตรา ๒๙๔ ตั้งนี้ ท่านว่า ชัย ได้ เหา โทษ แก่ เหา เเลย

12/10/2566

หมวด ๗ บทบัญญัติเฉพาะกาล

มาตรา ๒๕๖

ห้างหุ้นส่วนบันตามี่อยู่ ณระบณี่ทุก ห้าง อาจ จดฐึเบียรได้
ณะ หอ ฐึเบียร ในคำบดที่ คอว โดย พระราชบัญญัตินี้

ถ้า ห้างใดได้ จด ฐึเบียร แต่ภายใน ๑๒ เดือน แต่วันที่ ใช้ พระราช
บัญญัตินี้ ห้าง นั้น ย่อมได้ รับ คุณ ประโยชน์อื่น จะ พัง มี แต่ การ จด
ฐึเบียร นั้น คตอด กาด นั้บ ถอย หดง เข้าไป จน ถึง วันที่ ได้ คุม กน เข้า
เปน หั้บ ลั้บ

ถ้า แต่ ห้าง ใดได้ จด ฐึเบียร ภาย หดง ๑๒ เดือน แต่ วันที่ ใช้ พระราช
บัญญัตินี้ ห้าง นั้น ย่อม ได้ รับ คุณ ประโยชน์อื่น จะ พัง มี แต่ การ จด
ฐึเบียร นั้น นั้บ เพียง แต่ วันที่ ได้ จด ฐึเบียร แล้ว ลั้บ ไป

หลักมาตรา ๒๕๗

บริษัท จก กต ดิน ใช้ บันตามี่ อยู่ ณระบณี่ (นอก จาก บริษัท ทำ การ
เตีร รถไฟรถราง การ คดง เงิน การ รับ ประกัน ต่าง ๆ) อาจ จด ฐึเบียร
ได้ ณะ หอ ฐึเบียร ในคำบดที่ คอว โดย พระราชบัญญัตินี้ ภายใน ๑๒ เดือน
นั้บ แต่ วันที่ ใช้ พระราช บัญญัติ นี้ คั้บ มา ทำ เรื่ง รวว ขอ จด ฐึเบียร ตาม
วิธิ บังคับ ไว้ ใน มาตรา ๔๙, ๕๐ แต่ ๑๐๖ นั้น บริษัท อื่น ได้ จด
ฐึเบียร เดี่ง จาก ดั่งนี้ ให้ อยู่ ใน ความ บังคับ ปกครอง ของ พระราช
บัญญัตินี้ ลั้บ ไป

มาตรา ๒๙๘

ข้อพระราชบัญญัติทั้งหลาย ซึ่งว่าด้วยหุ้น กับ ผู้ถือหุ้น ว่าด้วย
 วิธีจัดการ บริษัท การปล่อย ใบอนุญาต ตรวจ ปล่อย ต่อกิจ การอนุญาต เพิ่มทุนตักทุน
 ว่าด้วย กรม ชรบมภ์ การเลิกบริษัท การล้มทบทบริษัท นิตหมายแด
 ชำระใบอนุญาต กับ ว่าด้วย โทษานุโทษ ทุก หมวด ทุก ตอน ท่านให้ ใช้
 บังคับแก่ บริษัท จำกัด ดินไซ ซึ่ง มี ได้ จด รุ เบียร ภายใน ๑๒ เดือน แต่
 ว่ามาตราใด มิได้ เปน ประกษณ์ กับ พระบรมราชานุญาตแด บท บังคับ
 ของ บริษัท ซึ่ง ได้ วางไว้ เปน หดัก แต่ ก่อน เวลาใช้ พระราช บัญญัติ นั้น
 จำเพาะ มาตรา นั้น ๆ จึง ควร ใช้ บังคับ ได้

พระราชบัญญัติตราไว้ ณ วันที่ ๑๗ กันยายน รัตนโกสินทร ศก ๑๓๐
 เป็น วันที่ ๓๑๑ ในรัชกาล บัทยาธิบดี

กฎเสนาบดีกระทรวงยุติธรรม

ว่าด้วยเรื่อง คำชรรมนิยม วัดที่ดิน แด ทำ แผนที่

กฎที่ ๖๒ ด้วยตาม ความใน พระราชบัญญัติวิธี พิจารณา ความ แพ่ง
 ร.ศ. ๑๒๗ มาตรา ๑๔๒ มี ข้อ ความ ให้ เสนาบดี กระทรวงยุติธรรม
 มี อำนาจ ออก กฎ เพิ่ม เดิม ชิดรา คำชรรมนิยม ซึ่ง มี ชัย ใน ตาตราง ท้าย
 พระราชบัญญัติ นั้น เมื่อ ปราบกฎ ว่า อัดควา บก พร่อง ใน แห่ง หนึ่ง แห่ง ไต

บัดนี้ เห็น ว่า ใน ตาตราง ๓ ท้าย พระราชบัญญัติ กำหนด คำ ว่า ด ที่ ดิน

แต่ทำแผนที่วันละ ๒ บาทนั้นยังเป็นการบกพร่องอยู่ ให้เพิ่มอัตรา
ค่าวัสดุที่ดินแต่ทำแผนที่ในตาราง ๓: ท้ายพระราชบัญญัติที่กล่าวนี้เป็น
วันละ ๘ บาท อัตราให้เพิ่มอัตราให้โดยในกองหมายแต่จำกัด
ทั่วไป

กฎให้ไว้ ณ วันที่ ๗ กันยายน รตนโกสินทรศก ๑๓๐

เจริญศักดิ์

เสนาบดีกระทรวงยุติธรรม

ประกาศเพิ่มเติมพระราชกำหนด

เครื่องแต่งตัวพลเรือน ร.ศ. ๑๓๐

พระเจ้าพี่ยาเธอ กรมหมื่นจันทบุรีสุรนาถ เสนาบดีกระทรวงพระคลัง
มหาสมบัติ รับพระบรมราชโองการได้เกล้าฯ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ
ให้ประกาศทราบทั่วกันว่า ตามความในมาตรา ๑๐ ของพระราช
กำหนดเครื่องแต่งตัวข้าราชการพลเรือน ร.ศ. ๑๓๐ ว่าด้วยเครื่องแต่ง
ตัวนั้นไม่นับว่าเป็นหลักของพระราชกำหนด เช่น เสื้อสำหรับใช้เดินป่า
แต่หมวกกันแดดเป็นต้น ให้เสนาบดีเจ้ากระทรวงเป็นผู้รับพระบรม
ราชโองการกำหนดให้ใช้ตามสมควรนั้น

บัดนี้ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานพระบรมราชานุญาต
ให้ข้าราชการกระทรวงพระคลังมหาสมบัติใช้หมวกกันแดด แต่เครื่องเดิน
ทางโดยกำหนดไว้ดังนี้ คือ

ข้อ ๑ หมวกกันแดดสำหรับใช้กับเครื่องแต่งตัวประเภทตามพระราชกำหนดนั้น เป็นหมวกเสตเมนต์ หุ้มแพรสไลด์ แดพินส์ (เหมือนอย่างที่ข้าราชการในพระราชสำนักใช้ อยู่ติดกันแต่) มีฉาบตามกระทรวงช้อนได้ฉาบหมวกข้างข้างจับ

ข้อ ๒ เสื้อเดีรทางนั้น เป็นเสื้อแบบราชการ คิดแผนกแม่หย้หมายยศที่ มา เหมือนที่กล่าวไว้ในพระราชกำหนด ผิดกันแต่เสื้อเดีรทางให้เป็นเสื้อคอพับ แดจะเป็ สี่ตัว หรือ สี่ตัวก็ได้

ข้อ ๓ กางเกงจะใช้กางเกงยาว หรือกางเกงสั้น หรือดำ หรือสีกักก็ได้เหมือนกัน ถ้าใช้กางเกงสั้น จะใช้รองเท้างัด หรือ ส้นแข็ง หรือ ผาพันแข็ง สีดำ หรือ สีน้ำตาล หรือ สีกักก็ได้เหมือนกัน

ข้อ ๔ ผาพันใช้กับเครื่องแต่งตัวเดีรทางนั้น จะใช้ผาใหม่ ดินาเงิน หรือ ผาพัน ดินาเงิน ก็ได้

ข้อ ๕ หมวกที่ใช้กับเครื่องแต่งตัวเดีรทาง ให้ใช้หมวกกันแดดที่กล่าวมาลงในข้อ ๑ นั้น

หรือรักษากรพิพัฒน์

ประกาศ มา ณ วันที่ ๒ กันยายน รัตนโกสินทร ศก ๑๓๐

ประกาศยกกองมหันต โทษแดตหุโทษ

ไปขึ้นกระทรวงนครบาล

แด่ตหุโทษแต่เดิมก็เคยขึ้นอยู่ในกระทรวงนครบาล แต่เรือนจำ
 ในหัวเมืองทั่วไป เวลานั้นก็ขึ้นอยู่กับเจ้าหน้าที่ย้ายปกครอง จึงมี
 พระบรมราชโองการดำรัสสั่ง ให้ย้ายกองมหันตโทษแด่ตหุโทษไปขึ้น
 อยู่ในกระทรวงนครบาล ตั้งแต่บัดนี้ไป แต่ฝ่ายตุลาการให้มีอำนาจไป
 ตรวจในเรือนจำได้ อย่างระเบียบที่ใช้อยู่ในหัวเมืองแล้ว

ประกาศมาณวันที่ ๒๘ กันยายน รัตนโกสินทร์ ศก ๑๓๐

เปนวันที่ ๓๒๒ ในรัชกาลปัตยุบันนี้

ประกาศเพิ่มเติมพระราชกำหนด

เรื่อง แต่งตั้ง พลเรือน ร.ศ. ๑๓๐

เดินามติกระทรวงเกษตราธิการ รับพระบรมราชโองการได้เกล้าฯ
 ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศทราบทั่วกันว่า ตามความใน
 มาตรา ๑๐ ของพระราชกำหนดเรื่องแต่งตั้งข้าราชการพลเรือน ร.ศ. ๑๓๐
 ว่าด้วยเรื่องแต่งตั้งอันไม่นับว่าเป็นหลักของพระราชกำหนด เช่นชื่อ
 สำหรับใช้แต่บัดนี้แต่หมวกกันแดด เป็นต้น ให้เสนาบดีเจ้ากระทรวง
 เป็นผู้รับพระบรมราชโองการกำหนดให้ใช้ตามสมควร

บัดนี้ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานพระบรมราชานุญาต
 ให้ข้าราชการกระทรวงเกษตราธิการ ใช้หมวกกันแดด และเครื่องเดินทาง
 โดยกำหนดไว้ดังนี้ คือ

12/10/2566

ข้อ ๑ หมวกกันแดดสำหรับใช้กับเครื่องแต่งตัวประเภทตามพระราชกำหนดนั้น เป็นหมวกเฮลเม็ต หมวกเพรดีไฟด แต่ฉัพเพน (เหมือนอย่างข้าราชการในพระราชสำนักนี้ใช้อยู่ ผิดกันแต่) มีสายตามกระหวง ซ้อนใต้ฉัพเพนหมวกข้างต่างจับ ๑

ข้อ ๒ เสื้อเดิรทางนั้น เป็นเสื้อรูปราชการ คิดแผนกามะหัยหมายยศที่บ่า เหมือนที่กต่างเดวในพระราชกำหนด ผิดกันแต่เสื้อเดิรทางให้เป็นเสื้อ กอพับสี่เตา

ข้อ ๓ กางเกง จะใช้กางเกงยาวหรือกางเกงสั้นก็ได้เหมือนกัน แต่ต้องเป็นสี่เตา ถ้าใช้กางเกงสั้น จะใช้รองเทาสั่ง หรือ ส้นบั้งหรือฉัพเพนแข้ง สี่เตา

ข้อ ๔ ฉาผนังใช้กับเครื่องแต่งตัวเดิรทางนั้น จะใช้ฉาใหม่สีน้ำเงินหรือฉัพเพนสีน้ำเงินก็ได้

ข้อ ๕ หมวกที่ใช้กับเครื่องแต่งตัวเดิรทาง ให้ใช้หมวกกันแดดที่กต่าง นวเดวในข้อ ๑ นั้น

กระทรวงเกษตราธิการ

ประกาศ มา ณ วันที่ ๒ ตุลาคม รัตนโกสินทรศก ๑๓๐
เสนาบดี ความ เล็ดจ้ พระราชดำเนิรประพาศ มณฑลพิศณุโลก

(ลงนาม) ประชาชีพบริบาล

ปลัดทูลฉลอง เซ็นแทน

หม่อมเจ้าจรัญศักดิ์กฤดากร เสด็จตั้งกระทรวงยุติธรรม รับพระบรมราชโองการได้เกล้า ๆ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ๆ ให้ประกาศทราบทั่วกันว่า ตามความในมาตรา ๑๐ ของพระราชกำหนดเครื่องแต่งตัวข้าราชการ พด.เรื่อ น ร.ศ. ๑๓๐ ว่าด้วยเครื่องแต่งตัว อันมีนับว่าเป็นหลักของพระราชกำหนด เช่น เสื้อสำหรับใช้เดิรมาแต่หมวกกันแดด เป็นต้น ให้เสด็จตั้งเจ้ากระทรวงเป็นผู้รับพระบรมราชโองการกำหนดให้ใช้ตามสมควร นั้น

บัดนี้ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ๆ พระราชทาน พระบรมราชานุญาตให้ข้าราชการ กระทรวงยุติธรรมใช้หมวกกันแดด แด่เครื่องเดิรทางโดยกำหนดไว้ดังนี้ คือ

ข้อ ๑ หมวกกันแดดสำหรับใช้กับเครื่องแต่งตัว ปรกติตามพระราชกำหนดนั้น เป็นหมวกเฮดเม็คท์ หุ้มแพรสีไฟด แดพินผ้า (เหมือนอย่างที่ข้าราชการในพระราชสำนักใช้อยู่ ผิดกันแต่) มีผลัดตามกระทรวงอื่นได้ผาพัน หมวกข้างต่างจับ ๑

ข้อ ๒ เสื้อเดิรทางนั้น เป็นเสื้อแบบราชการ ติดแผ่นกำมะหยี่หมายยศที่บ่า เหมือนที่กต่างแล้วในพระราชกำหนด ผิดกันแต่เสื้อเดิรทางให้เป็นเสื้อคอพับ แต่จะเป็นสีดำ หรือสีทากก็ได้

ข้อ ๓ กางเกงจะใช้กางเกงยาว หรือ กางเกงสั้น สีดำ หรือสีทากก็ได้เหมือนกัน ถ้าใช้กางเกงสั้น จะใช้รองเท้าสูง หรือ ส้นับแข็ง หรือ ผาพันแข็งสีดำ หรือ ส้น้าตาต หรือ สีทากก็ได้เหมือนกัน

ศก ๑๓๐

หน้า ๒๘๘

ข้อ ๔ ฝานู๋ไซกั๋บเครื่องแต่งตัวเดี๋รทาง ฝั้น จะใช้ฝานู๋ใหม่สี่นาเงิน
หรือฝานู๋สี่นาเงิน กั๋ได้

ข้อ ๕ หมวกที่ใส่กั๋บเครื่องแต่งตัวเดี๋รทาง ให้ใช้หมวกกันแดด
ที่ถักตัวมาแต่ในข้อ ๑ ฝั้น

กระทรวงยุติธรรม

ประกาศ มา ณ วันที่ ๓ ตุลาคม รัตนโกสินทรศก ๑๓๐

ประกาศกระทรวงทหารเรือ

ด้วย กรมกองตระเวน ขอ พระราชทาน พระบรมราชานุญาตให้เครื่อง
หมาย ประกอบที่มุม บน หน้าข้างใน ของ ราชการ เพื่อเป็น ของ หมาย ตำแหน่ง
ข้าราชการ ตาม ความ มาตรา ๕ แห่ง พระราชบัญญัติ ของ ร. ศ. ๑๒๙ คือ

เครื่อง หมาย คราเพชรราวุช สำหรับ ประกอบที่มุม บน หน้าข้างใน
ของ ราชการ สำหรับ ให้ เป็น ของ หมาย ตำแหน่ง ข้าราชการ กรมกองตระเวน

กระทรวงทหารเรือ ได้นำ ความ ขึ้น กราบ บังคมทูล พระ กรุณา ทราบ ฝ่า
ตองของชุดพระบาท พระราชทานพระบรมราชานุญาตแล้ว

ประกาศ มา ณ วัน พุทธศักราชที่ ๕ ตุลาคม รัตนโกสินทรศก ๑๓๐

(ลงพระนาม) บริพัตร

นายพลเรือเอก เสนาบดี กระทรวงทหารเรือ

ประกาศลดอัตราขึ้นที่นาตำบลต่าง ๆ

ใน อำเภอ เมืองพนมสารคาม

แขวง เมือง ฉะเชิงเทรา

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงดำรงราชานุภาพ เสด็จขึ้นกระบวน
มหาดไทย รับพระบรมราชโองการไว้เกล้า ๆ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ๆ
ให้ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า ที่นาใน ตำบลบางควา ตำบลดงน้อยใต้
ตำบลดงน้อยเหนือ ตำบลคันนา ตำบลท่าถ่าน ตำบลเมืองเก่า ทั้งสี่
อำเภอเมือง ๆ พนมสารคาม แขวง เมือง ฉะเชิงเทรา เป็นที่ นา คอน
การทำนา หาได้รวยได้แต่ น้ำฝน อย่าง เดี่ยว ต้นข้าวที่ ราษฎรได้ หว่าน บัก
ดำลงในที่ เหล่านี้ ไม่ใคร่ จะออก งานได้ ผล บริบูรณ์ดี เหมือนในที่ อื่น ๆ
ที่ ราษฎร ต้อง เสีย เงิน ค่านา เป็น นา ชั้น โท ชุ่มน้ำ ยังไม่เหมาะแก่ พัน
ภูมิ ประเทศ ทั้งที่ แด ทำแต่ ผล ประโยชน์ที่ ทำได้ ทรงพระกรุณาโปรด
เกล้า ๆ ให้ลดอัตราขึ้นที่ นาใน ๒ ตำบลนี้ ลง เก็บ เป็น นา ชั้น ต่ำ ตั้ง
แต่ศก ๑๓๐ นี้ เป็น ต้นไป

ศรัทธาว่าการมหาดไทย

ประกาศ ณ วันที่ ๑๔ ตุลาคม วันพฤหัสบดี โทศก ๑๓๐
พระยาศรีสุทโธ

ราชปลัดทูลฉลองเซ็นแทน

กฎข้อบังคับจดทะเบียนคนขับรถราง

เสนาบดีกระทรวงนครบาล รับ พระบรมราชโองการใส่เกล้า ฯ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ประกาศให้ทราบทั่วกัน ด้วยทรงพระราชดำริเห็นว่า เป็นเวลาอันสมควรแล้วที่จะให้คน ขับ รถราง จดทะเบียน แด่รับใบอนุญาตสำหรับ ขับ รถราง ซึ่งใช้เดิน อยู่ใน มณฑลกรุงเทพฯ ฯ เพื่อให้เป็น หลัก ตาม มั่น คง ค่อย ไป ภาย หน้า จึง ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ พระราชทาน พระบรมราชานุญาตให้ ตั้ง กฎ ข้อ บัง คับ ขึ้น ไว้ ดัง แง่ ค่อย ไป นี้

ข้อ ๑ ให้เสนาบดีกระทรวงนครบาล ตั้ง เจ้าพนักงาน ขึ้น นาย หนึ่ง ซึ่งจะได้เรียกต่อไปใน กฎ ข้อ บัง คับ นี้ ว่า เจ้าพนักงาน จด ทะเบียน คน ขับ รถราง มีหน้าที่ จดทะเบียน แด่ ออกใบ อนุญาต แด่ ทำการ ต่าง ๆ ตามที่ ได้กำหนดไว้ ใน กฎ ข้อ บัง คับ นี้

ข้อ ๒ ห้ามมิให้ผู้หนึ่งผู้ใด ซึ่งมีใบจดทะเบียน แด่ รับใบ อนุญาต ตาม ข้อ ความ ใน กฎ ข้อ บัง คับ นี้ ขับ รถราง เป็น อัน ขาด

ข้อ ๓ ห้ามมิให้เจ้าพนักงาน จด ทะเบียน แด่ ออกใบ อนุญาต สำหรับ ขับ รถราง ให้ แก่ ผู้ หนึ่ง ผู้ ใด นอกจาก ผู้ ที่ ได้นำ หนังสือ สำคัญ สำหรับ ตัว ของ บริษัท รถราง ซึ่ง เป็น บริษัท ที่ ได้ รับ อนุญาต จาก รัฐบาล ให้ เดิน รถราง แด่ นั้น มา แด่ ตั้ง ค่อย เจ้าพนักงาน หนังสือ สำคัญ สำหรับ ตัว นี้ ต้อง กล่าวไว้บริบูรณ์ ว่า ผู้ ที่ ขอ จดทะเบียน แด่ ขอ รับใบ อนุญาต เป็น คน

บริษัทได้ซื้อบริษัท วิชี เบ็ดเต็อง เครื่อง เคียว รถมอเตอร์ไซด์ มี
 ความรู้พอที่จะยอมให้เบ็ดเต็องบริษัทได้ แต่ถ้าเป็นผู้ที่ได้เคย
 รับพระราชอาญา ถอนคดีถานหนึ่ง ซึ่งได้พ้นโทษมาแล้วยังไม่ครบ ๓ ปี
 หรือผู้ที่เจ้าพนักงาน เห็นว่า อายุต่ำกว่า ๒๐ ปี จะไม่รับจดทะเบียน
 แต่ออกไปอนุญาตให้ก็ได้

ข้อ ๔ การออกไปอนุญาตสำหรับบริษัทนั้น เจ้าพนักงาน จะ
 ออกให้เมื่อใดก็ได้ แต่อายุของใบอนุญาตต้องสิ้นกำหนดในวันที่ ๓๑
 เดือนมีนาคมเสมอไป

ข้อ ๕ ใบอนุญาตทุกฉบับต้องมีข้อความเดี่ยวดังนี้ คือ

- (๑) เลขหมายของใบอนุญาต
- (๒) วันเดือนปีที่ออกไปอนุญาต
- (๓) วันสิ้นกำหนดอายุของใบอนุญาต
- (๔) นามตำบลบ้านที่อยู่ แต่อายุของผู้รับใบอนุญาต
- (๕) เลขหมายที่เป็นแผ่นสำหรับบริษัท
- (๖) ตายพิมพ์นิ้วมือของผู้รับรถ

ข้อความเหล่านี้ ต้องจัดบรรทัดลงในทะเบียนที่จะได้ทำขึ้นไว้
 สำหรับกรณี แต่เก็บรักษาไว้ ณที่ทำการของเจ้าพนักงานทะเบียน
 แต่ต้องให้มีรูปถ่ายของคนรับรถวางเคียงเครื่องแต่งตัวของบริษัทรถวาง
 แต่ติดแผ่นเลขหมายแผ่นใดไว้ในใบอนุญาตแต่ในสมุดทะเบียนด้วย

ข้อ ๖ ใบอนุญาตทุกฉบับจะ ค่ำ กำหนด อายุได้ โดย จะ สัก หลัง ว่า
 ได้ ค่ำ อายุ แต่ ดง วัน เดือน ปี แต่ นาม ของ เจ้าพนักงาน ทะเบียนไว้ เป็น
 สำคัญ เมื่อได้ ค่ำ อายุ ใบอนุญาต เช่น นี้ แล้ว ก็ ให้ หมายถึง ไว้ ใน สำมุด
 ทะเบียน ด้วย

ข้อ ๗ ใบ อนุญาต ชำรุดวาง ที่ได้ ออก ให้ ตาม กฎ ฉบับนี้ ให้
 เจ้าพนักงาน เรียก ค่ำ ชำรุดเนียม ฉบับ ละ ๒ บาท แต่ เมื่อ เจ้าพนักงาน จะ
 มอบ ใบ อนุญาต ให้ ก็ ให้ จ่าย แผ่น เลข หมายเลข ตรง กัน กับ เลข หมายเลข ใน ใบ
 อนุญาต ให้ แก่ ผู้รับ ใบ อนุญาต ไป ด้วย

ถ้า เป็น การ ค่ำ กำหนด อายุ ของ ใบ อนุญาต ให้ เจ้าพนักงาน เรียก ค่ำ
 ชำรุดเนียม ครั้ง ละ ๑ บาท

ข้อ ๘ คน ชำรุดวาง ซึ่ง ได้ รับ ใบ อนุญาต แต่ แผ่น เลข หมายเลข ไว้ แล้ว
 เมื่อ กำลัง ทำการ ชำรุดวาง อยู่ ต้อง เก็บ ใบ อนุญาต นั้น ติด ค่ำ ไว้ เดิม
 แผ่น เลข หมายเลข นั้น ต้อง ติด ไว้ ที่ แขน ข้าง ซ้าย เหนือ ข้อศอก ให้ เห็น ได้ ชัด
 ถ้า เจ้าพนักงาน กรมกอง ตระเวน จะ ขอ ดู ใบ อนุญาต ก็ ต้อง ให้ ดู ถ้า คน
 ชำรุดวาง คนใด ชัด ชื่น ไม่ ประพฤติ ตาม ความใน ข้อ นี้ ผู้นั้น มีความ ผิด
 ต้อง ระวัง โทษ ปรับ เป็น เงิน ไม่ เกิน กว่า ๑๒ บาท ทุก ครั้ง ไป

ข้อ ๙ ถ้า บริษัท รุดวาง บริษัท ไดยอม ให้ ผู้ ซึ่ง มี ได้ รับ อนุญาต ทำ
 การ ชำรุดวาง แล้ว บริษัท นั้น ก็ มีความ ผิด ต้อง ระวัง โทษ ปรับ เป็น เงิน
 ไม่ เกิน กว่า ๑๒ บาท ทุก ครั้ง ไป

ข้อ ๑๐ ผู้ใดขับ รรวางโดยไม่ได้รับใบ อนุญาต ผู้ นั้น มีความ ผิด ต้อง ระวัง โทษ จำ ขัง ไม่ เกิน กว่า ๑๐ วัน ด้ถาน หนึ่ง หรือ ปรบ ปรน เงิน ไม่ เกิน กว่า ๕๐ บาท ด้ถาน หนึ่ง หรือ ทั้ง ปรบ ทั้ง จำ ด้วย ทั้ง ด้ถาน ด้ถาน

ข้อ ๑๑ คน ขับ รรวาง ที่ ด้รับ ใบ อนุญาต ตาม กฎ ของ บง คบ นี ถ้า เขา ใบ อนุญาต หรือ แผ่น เลข หมายเลข ที่ ด้รับ นั้น โดน ให้ หรือ ให้ ผู้ อื่น ยืม ใ้ หรือ ผู้ หนึ่ง ผู้ ใด ซึ่ง มิ ด้รับ ใบ อนุญาต ขับ รรวาง ใ้ อนุญาต หรือ แผ่น เลข หมายเลข นั้น ก็ ต้อง มีความ ผิด ด้ถง ระวัง โทษ จำ ขัง ไม่ เกิน กว่า ๑ เดือน หรือ ปรบ ปรน เงิน ไม่ เกิน กว่า ๑๐๐ บาท หรือ ทั้ง ปรบ ทั้ง จำ ด้วย ทั้ง ด้ถง ด้ถาน

ข้อ ๑๒ ผู้ หนึ่ง ผู้ ใด ใ้ หรือ คัด บาย เลข หมายเลข ที่ คัด ขย ด้ถง คน หรือ ด้ถง ใจ จะ ให้ เหมือน กัน กับ บาย ซึ่ง ด้ ด้ อนุญาต ให้ ตาม กฎ ของ บง คบ นี เพื่อ ปรด ด้ถง ใจ หรือ ด้ถง ด้ถง ด้ถง ไม่ ทำ ตาม ข้อ ความ ใน กฎ ของ บง คบ นี ผู้ นั้น มีความ ผิด ด้ถง ระวัง โทษ จำ ขัง ไม่ เกิน กว่า ๑ เดือน ด้ถาน หนึ่ง หรือ ปรบ ปรน เงิน ไม่ เกิน กว่า ๑๐๐ บาท ด้ถาน หนึ่ง หรือ ทั้ง ปรบ ทั้ง จำ ด้วย ทั้ง ด้ถง ด้ถาน

ข้อ ๑๓ ถ้า ปรากฏ ว่า คน ขับ รรวาง คน ใด ซึ่ง ด้รับ ใบ อนุญาต ไป ด้ถง ผา ผน ข้อ บง คบ นี ข้อ ใด ข้อ หนึ่ง ก็ ด้ หรือ เมื่อ คัด ที่ มี อำนาจ ด้ พิจารณา ด้ถง ด้ถง คน ขับ รรวาง คน ใด ซึ่ง ด้รับ ใบ อนุญาต อยู่ แล้ว ขับ รร

โดยความเดินเลื่อไม่ระวัง ระวังก็ดี หรือ ขับรถ เร็ว น้า กัด จะ เป็น เหตุ การณ์ อันตราย หรือ ได้ เกิด เหตุ การณ์ อันตราย ขึ้น เนื่อง จาก การ ขับรถ เร็ว เช่น นี้ กัด หรือ เมื่อ บริษัท รถราง ที่ เป็น ผู้ จ้าง คน ขับรถ ราง นั้น ได้ รับ คน ขับรถ ราง คน หนึ่ง คน ใด ถึง ๓ ครั้ง ภายใน กำหนด ปี ๑ โดย เหตุ ที่ ผู้ นน ได้ ผ่า ผืน ขอบ รั้ว ของ บริษัท ใน การ ขับรถ ราง ซึ่ง บริษัท ได้ ตกลง ไว้ เพื่อ บ่ง กั้น เหตุ การณ์ อัน ตราย เช่น นี้ กัด เจ้า พนักงาน ทะเบียน จะ งด โใบ อนุญาต ของ ผู้ นน เสีย ขวด ครัว กัด หรือ ถ้า เจ้า พนักงาน เห็น ว่า เหตุ การณ์ ที่ เกิด เป็น ขึ้น เป็น การ ร้ายแรง จะ ไม่ ยอม ออก โใบ อนุญาต ให้ ผู้ นน เป็น คน ขับรถ ราง ต่อ ไป อีก ก็ได้

ข้อ ๑๔ คน ขับรถ ราง คน หนึ่ง คน ใด ที่ ถูก งด โใบ อนุญาต เสีย แล้ว กัด หรือ ไม่ ได้ รับ อนุญาต ต่อ กำหนด อายุ ของ โใบ อนุญาต เต็ม กัด หรือ เด็ก ไม่ เป็น คน ขับรถ ราง ด้วย เหตุ ประการ ใด กัด ก่อน วันที่ จะ ดัน กำหนด เวลา โใบ อนุญาต ของ คน จะ ต้อง คืน โใบ อนุญาต แด่ แผ่น เดช หมายถึง ให้ แก่ บริษัท หรือ เจ้า พนักงาน ทะเบียน ทนที ถ้า ไม่ คืน ก็ มี ความ ผิด ถาน ระบุ โโทษ ตั้ง ระวัง โโทษ ปรับ เป็น เงิน ไม่ เกิน กว่า ๑๒ บาท ข

กฎ ให้ ไว้ ณ วันที่ ๓๐ กันยายน รัตนโกสินทร์ ศก ๑๓๐

(ลงนาม) ยมราช

ประกาศแก้คำ

ในพระราชกำหนดเครื่อง แต่งตัว ทหารบก

รัตนโกสินทร ศก ๑๒๗

ด้วยมีพระบรมราชโองการ ดำรัสดีเหนือเกล้า ฯ ตั้งว่า การ แต่งตัว
 ที่ เรียกว่า ครั่ง ยศใน เวลานั้น ฝ่าย ทหาร กับ ฝ่าย พดเรือ นยังไม่ตรง กัน
 คือ ฝ่าย ทหารบก ไซ้เสื้อ ดีกัลดาดดีเท่า อย่าง เต็มยศ แต่ฝ่าย พดเรือ ไซ้เสื้อ
 ผาขาว แบบ ราชการ อย่าง ชรรมดา ถ้า ฝ่าย ทหารบก จะ ไซ้แต่ง ครั่ง ยศ
 เสื้อ ผาขาว ก็ เรียกว่า “ครั่งยศขาว” ดัง นั้น ยัง หา เป็น ระเบียบ เดียว กันไม่
 สมควรแก้คำ บาง คำใน การ แต่งตัว ให้ เป็น ระเบียบ เดียว กัน เพื่อให้ เป็น
 การ เรียบร้อยต่อไป

จึง ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้แก้คำใน พระราชกำหนดเครื่อง
 แต่งตัว ทหารบก รัตนโกสินทร ศก ๑๒๗ ดัง นี้

คำที่ว่า “ครั่งยศขาว” นั้นให้เรียกว่า “ครั่งยศ” ส่วน คำว่า
 “ครั่งยศ” ให้เรียกว่า “ครั่งยศใหญ่” ตั้ง แต่บัด นี้ไป ฯ

ประกาศ มา ณ วันที่ ๒๗ ตุลาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๓๐
 (ลงพระนาม) จิตรประวัตรเทศ

พระราชบัญญัติพระราชดำริจักร

รัตนโกสินทร ศก ๑๓๐

มีพระบรมราชโองการ ใน พระบาท สมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้า อยู่หัว
 ดำรัสเห็นชอบเกล้า ๆ สั่งว่า พระราชดำริจักร ประจำแผ่นดิน ซึ่ง สำหรับ
 ประทับกำกับ พระบรมนามาภิไธยในหนังสือสำคัญต่าง ๆ แต่ พระราชดำริจักร
 ใน พระองค์ พระเจ้าแผ่นดิน ต้อง สร้างใหม่ ทุก คราว ที่ เปลี่ยน รัชกาล
 ทรง พระราชดำริให้ว่า พระราชดำริจักรพระครุฑพาด เป็น พระราชดำริจักร
 สำหรับ แผ่นดิน ดั้ง มา แต่ กรุงศรีอยุธยาโบราณ ใน ครั้ง นี้ จะ ต้อง
 เปลี่ยน พระราชดำริจักร ประจำแผ่นดิน ตาม ที่ เปลี่ยน รัชกาล สมควร จะ
 ใช้พระราชดำริจักรพระครุฑพาด เป็น พระราชดำริจักรประจำแผ่นดิน จะได้
 ไม่ต้อง เปลี่ยน แลตงใหม่ ค่อยไป แต่ตาม พระราชบัญญัติ พระราชดำริจักร
 ซึ่ง สมเด็จพระบรมชนกนารถ พระบาท สมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้า อยู่ หัว
 ทรง ตราไว้แต่วันที่ ๓ ตุลาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๒๒ นั้น พระราช
 ดำริจักร พระครุฑพาด เดิม สำหรับ ใช้ ประทับ เบื้อง บน ประกาศ พระราช
 บัญญัติต่าง ๆ เมื่อ จะ ใช้ พระราชดำริจักร พระครุฑพาด เป็น พระราช
 ดำริจักร ประจำแผ่นดิน ประทับ พระบรมนามาภิไธย ก็ จะ ชั่ว กั้น จึง ทรง
 พระราชดำริให้ว่า ใน คราว ที่ พระบาท สมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้า อยู่ หัว

ทรงสร้าง พระราชตัญจกร มหาโองการ องค์ กกลาง แต่ พระครุฑพาด องค์
 กกลาง ชั้น นั้น ก็มี พระราชปรารภ จะ ทรงสร้าง พระราชตัญจกร หงษ์พินาน
 ชั้น ให้ครบ พระ เป็น เจ้า ทั้ง สาม แต่ ยัง หาได้ ทรงสร้าง ชั้น ไม่
 ใน ครั้ง นี้ จะ ใช้ พระราชตัญจกร พระครุฑพาด เป็น พระราชตัญจกร ประจำ
 แผ่นดิน แล้ว สมควร จะมี พระราชตัญจกร ชั้น ใหม่ แทน ที่ ใช้ พระราช
 ตัญจกร พระครุฑพาด องค์ กกลาง ชั้น จึง ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้
 สร้าง พระราชตัญจกร พระครุฑพาด ชั้น ใหม่ ขนาด เท่า พระราชตัญจกร
 ประจำแผ่นดิน ของ เดิม เป็น พระราชตัญจกร ประจำ แผ่นดิน สืบไป
 แต่ ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ สร้าง พระราชตัญจกร หงษ์พินาน ชั้น
 สำหรับ ใช้ แทน ที่ ประทับ พระครุฑพาด องค์ กกลาง ใน ที่ ประทับ พระราชตัญจกร
 เบื้อง บน สาม ดวง แต่ ใน ที่ ใช้ พระราชตัญจกร เบื้อง บน แต่ สอง ดวง แล้ว
 ใช้ ประทับ พระราชตัญจกร มหาโองการ เบื้อง ซ้าย ประทับ พระราชตัญจกร
 ไอยราพต กกลาง เบื้อง ขวา ส่วน พระราชตัญจกร ใน พระองค์ ทรง พระ
 กรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ สร้าง ชั้น ใหม่ เป็น รูป วชิระ

จึง มี พระบรมราชโองการ โปรดเกล้า ฯ ดำรัสสั่ง ให้ คราว พระราชบัญญัติ
 สำหรับ ที่ จะ ประทับ พระราชตัญจกร สืบไป ภาย นี้ ให้ กำหนด ทราบ ทัว
 ไป ดังนี้

มาตรา ๑ พระราชตัญจกรพระครุฑพาดองค์ใหม่ประจำแผ่นดิน สำหรับ
 ประทับ กำกับ พระบรมนามาภิธิยใน หนังสือ สำคัญ ทัวไป

มาตรา ๒ พระราชบัญญัติกรมหาโงการประจำชาติของค์กลาง สำหรับ
 ประทับ ประกาศใหญ่ อยู่เบื้องซ้าย พระราชบัญญัติไอยราพตใหญ่
 ประทับ ประกาศ พระราชบัญญัติ ทั้งปวง แต่ใบกำกับสุพรรณบัตร
 หิริณบัตร แต่ ประกาศนียบัตรนพรัตนราชวรภรณ์ อยู่เบื้องซ้าย พระราช
 ตัญจนกรไอยราพต กลาง ประทับ ตัญญาบัตรบรรดาศักดิ์ ก็ อยู่เบื้องซ้าย
 พระราชตัญจนกรไอยราพต กลาง

มาตรา ๓ พระราชตัญจนกรหงษ์พิมาน ประจำชาติ สำหรับ ประทับ
 ประกาศใหญ่ อยู่เบื้องขวา พระราชตัญจนกรไอยราพตใหญ่ ประทับ
 ประกาศ พระราชบัญญัติ ทั้งปวง แต่ใบกำกับสุพรรณบัตร หิริณบัตร
 แต่ ประกาศนียบัตรนพรัตนราชวรภรณ์ อยู่เบื้องขวา พระราชตัญจนกร
 ไอยราพต กลาง

มาตรา ๔ พระราชตัญจนกรไอยราพต ประจำชาติ องค์ใหญ่ สำหรับ
 ประทับ ประกาศใหญ่ อยู่ใน ระหว่าง กลาง พระราชตัญจนกรมหาโงการ
 แต่ หงษ์พิมาน พระราชตัญจนกรไอยราพต กลาง สำหรับ ประทับ ประกาศ
 พระราชบัญญัติ ทั้งปวง แต่ใบกำกับสุพรรณบัตร หิริณบัตร แต่ ประ
 กาศนียบัตรนพรัตนราชวรภรณ์ อยู่ใน ระหว่าง กลาง พระราชตัญจนกรมหา
 โงการแต่ หงษ์พิมาน

มาตรา ๕ พระราชตัญจนกร พระบรมราชโงการ องค์ใหญ่ ประจำชาติ
 สำหรับ ประทับ ตัญญาบัตรยศ แต่ ตัญญาบัตรตำแหน่ง แต่ หนังสือ

พระราชทาน ที่ ใน หว่าง กตาง องค์เดียว องค์นี้ขอสำหรับ ประทับ
พระราชทาน พระบรมราชานุญาต เครื่อง สรรพาวุธ แต่ ตำแหน่งนี้ขอแต่
การที่ไม่สำคัญ

มาตรา ๖ พระราชบัญญัติกรมสยามโตกักราช สำหรับ ประทับวิสุ
คามลีมา ในห้วงกตางองค์เดียว

มาตรา ๗ พระราชบัญญัติ กรมกรง องค์ใหญ่ สำหรับ ประทับใบ
ถวายเต้านั้น แต่โดยพระราชทาน พระบรมราชานุญาต ข้าราชการ กราบ
ถวายบังคมตา บวช ในระหว่าง กตาง องค์เดียว

มาตรา ๘ พระราชบัญญัติจักรจักรรถ สำหรับ ประทับ เรือรบ เดชใน
หนังสือ ซึ่ง ประทับ พระราชบัญญัติกรมหาโงการ แต่ พระบรมราชโองการ

มาตรา ๙ พระราชบัญญัติกรมอุณาโตมโนกตัมบัวพระชำมรงค์ สำหรับ
ประทับ เรือรบ เดชใน หนังสือ ฟังไม่ได้ ประทับ พระราชบัญญัติกรมหาโงการ
แต่ พระบรมราชโองการ

มาตรา ๑๐ พระราชบัญญัติกรมประจำพระองค์ สำหรับ ประทับ กำกับ
พระบรมนามาภิธิชัย ใน ประกาศนียบัตร สำหรับ เครื่องราชอิสริยาภรณ์
รัตนวราภรณ์ ตราจักษิรมาตา เหรียญรัตนาภรณ์ แต่ ราชการใน พระองค์
องค์เล็ก สำหรับ ประทับ พระราชทาน พระบรมราชานุญาต เครื่อง สรรพาวุธ
แต่ ประจำ พระบรมนามาภิธิชัยในใบ อนุญาต ทูลตา บวช แต่ ราชการ ล้วน

พระองค์ อย่างอื่น ๆ

มาตรา ๑๑ พระราชบัญญัติฯ ประจำ เครื่องราชอิสริยาภรณ์ มหาจักรีบรมราชวงษ์ จุดจอมเกล้า ข้างเสื้อ มงกุฎสยาม สำหรับประทับ ประกาศนียบัตร ตาม เครื่องราชอิสริยาภรณ์ ที่พระราชบัญญัติฯ ประจำ สำหรับกัน

มาตรา ๑๒ ราชการพิเศษ นอกจากที่กำหนดไว้ ใน พระราชบัญญัติฯ นี้ แต่แต่ ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประทับ พระราชบัญญัติฯ ของคดี

มาตรา ๑๓ พระราชบัญญัติฯ ให้กำหนด เริ่มใช้ แทน พระราชบัญญัติฯ เดิม ตั้งแต่วันที่ ๑๑ เดือน พฤศจิกายน วันโกสสินทร ศก ๑๓๐ ซึ่ง เป็นวัน พระราชพิธีฉัตรมงคล เป็นต้นไป

มาตรา ๑๔ ให้กรมราชเลขาการ เป็นผู้รักษาการให้เป็นไปตาม พระราชบัญญัติฯ นี้ทุกประการ

ประกาศ มา ณ วันที่ ๑ พฤศจิกายน วันโกสสินทร ศก ๑๓๐ เป็นวันที่ ๓๕๖ ในรัชกาล บัณฑิต

ประกาศพระราชทานอำนาจพิเศษ

แก่บริษัท ชูสามเสน ขุนจำกัด

มีพระบรมราชโองการ ใน พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศให้ทราบทั่วกัน ว่า อพัสยามเตอร์ ไรส์ หลวงโสภณเพชรรัตน์

๑๒10/2566

มาตรา ๑๑ พระราชบัญญัติกร ประจำ เครื่องราชอิสริยาภรณ์ มหาจักรีบรมราชวงศ์ จุดจอมเกล้า ข้างเผือก มงกุฎสยาม สำหรับประทับประกาศนียบัตร ตาม เครื่องราชอิสริยาภรณ์ ที่พระราชบัญญัติกร ประจำ สำหรับกัน

มาตรา ๑๒ ราชการพิเศษ นอกจากที่กำหนดไว้ใน พระราชบัญญัตินี้ แล้ว แต่ ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ประทับพระราชบัญญัติองค์ใด

มาตรา ๑๓ พระราชบัญญัตินี้ ให้กำหนดเริ่มใช้แทน พระราชบัญญัติเดิม ตั้งแต่วันที่ ๑๑ เดือน พฤศจิกายน รัตนโกสินทรศก ๑๓๐ ซึ่ง เป็นวัน พระราชพิธีฉัตรมงคล เป็นต้นไป

มาตรา ๑๔ ให้กรมราชเลขาณการ เป็นผู้รักษาการให้เป็นไปตาม พระราชบัญญัตินี้ ทุกประการ

ประกาศ มา ณ วันที่ ๑ พฤศจิกายน รัตนโกสินทรศก ๑๓๐
เป็นวันที่ ๓๕๖ ในรัชกาล บัดยุนันนี้

ประกาศพระราชทานอำนาจพิเศษ

แก่บริษัท ชูสามเส็น ทุนจำกัถ

มีพระบรมราชโองการ ใน พระบาทสมเด็จพระปรเมนทร มหาอชิราวุธ พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ประกาศให้ ทราบทั่วกัน ว่า ชาลส์ชานเดอร์ โรส หลวงโสภณเพชรรัตน์

มีสเตอร์ บี ชาวดา หลวงจิตรจำนงานิช ผู้เดิมชื่อนี้เดิม นายชม
 ผู้เดิมชื่อนี้เดิม รวม ๗ นายด้วยกัน ขอรับพระราชทานพระบรมราชานุญาต
 ตั้งบริษัทนี้ชื่อว่า บริษัทผู้สามเส้นทุนจำกัด เพื่อให้บริษัทนี้ได้ถือ
 ว่าเป็นบุคคลในกฎหมายไม่ต้องใช้หนังสือขึ้นเงินทุนที่มี หรือเกินทรัพย์
 ที่ เป็น ผล ของ ทุน หรือที่ เรียกว่า ทุนจำกัด นั้น

จึง ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ พระราชทาน พระบรมราชานุญาตให้
 บริษัทผู้สามเส้น ทุนจำกัด เป็น บุคคลได้ ใน กฎหมาย เมื่อได้ ประพฤติตาม
 ข้อ ความ ดัง ที่ได้ กล่าว ก่อไป นี้

ข้อ ๑ ประกาศ พระราชทาน พระบรมราชานุญาตให้อำนาจพิเศษ นี้
 จะ ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ เด็ด ถอน เสียได้ทุกเมื่อ

ข้อ ๒ ประกาศนี้ ให้ ได้ ใช้แต่เมื่อ บริษัทได้จดทะเบียน แล้วจึง ก่อตั้ง
 กระทรวงเกษตราธิการ ตามวิธีที่ได้กล่าวไว้ ใน ข้อ ๕

ข้อ ๓ รัฐบาลไม่รับผิดชอบ แทนบริษัทนี้ ด้วย เหตุอย่างใดอย่าง
 หนึ่ง เป็นอันขาดใน การ ที่ บริษัท จะได้ทำไป แต่ พระบรมราชานุญาตนี้
 ไม่ให้ นับว่า เป็น เครื่อง มัด รัฐบาลให้ มีความรับผิดชอบใน การใด ๆ
 ที่ บริษัท จะได้ทำไป นั้น

ข้อ ๔ โดยประกาศนี้ ไม่ได้ รับ พระราชทาน พระบรมราชานุญาตให้
 บริษัท หลักเดิม กฎหมาย หรือ ข้อบังคับ ที่มี อยู่ เดิมนี้ หรือที่ จะ มี ขึ้น

ข้อ ๕ ให้บริษัทนำหนังสือกำหนดอำนาจ (แมมโมแรนดัมออฟแอสโซซิเอชัน) แด่ข้อบังคับ (ฮาคิเกอิฮอออฟแอสโซซิเอชัน) ของบริษัทขอจดทะเบียนที่กระทรวงเกษตรราธิการ แต่อย่าให้กระทรวงเกษตรราธิการยอมให้จดทะเบียนได้กว่าจะได้ มีคนรับเช่าแชร์ครบถ้วน ตามที่บริษัทได้กำหนดไว้ว่าจะแบ่งเป็นจำนวนเท่าไร เพื่อได้เงินเป็นทุน แต่กว่าผู้รับแชร์นั้นจะได้ ออกเงิน หรือส่งเงินแล้วไม่น้อยกว่า (ร้อยละยี่สิบห้า) ๑๐๐ ๓๕ แห่ง ราคาประจำหุ้นทุก ๆ หุ้นนั้นแล้ว

ข้อ ๖ ให้กระทรวงเกษตรราธิการ ยอมให้คนทั้งหลายตรวจหนังสือกำหนดอำนาจแต่ข้อบังคับของบริษัทได้ เมื่อได้เสียค่าธรรมเนียมพอสมควรตามแต่เห็นว่าที่กระทรวงเกษตรราธิการ จะ กำหนด แต่อย่าให้เกิน ๑ บาทขึ้นไป

ข้อ ๗ ให้ ถือว่า หนังสือกำหนดอำนาจแต่ข้อบังคับ ของ บริษัทนั้นเป็นหนังสือสัญญา เหมือนอย่างว่า ได้ทำต่อหน้าอำเภอเจ้าพนักงานในระหว่างบริษัท แต่ผู้ถือแชร์ หรือ สมาชิก และเหมือนอย่างว่า สมาชิกทุกคนได้ลงชื่อใน หนังสือสัญญานั้นในส่วนตัว แต่ผู้ที่จะได้รับ มรดก ของ คนต่อไป รับรองว่า จะ ประพฤติ ตาม หนังสือกำหนด อำนาจ แต่ข้อบังคับ นั้นทุกประการ เว้นแต่จะมีข้อความที่ขัดกับประกาศนี้

ข้อ ๘ ถ้าบริษัท จะ แก้ไข ข้อความใน หนังสือ กำหนด อำนาจ หรือ ข้อบังคับ อย่างไรก็ดี หรือ จะ ตก ลง เด็ด บริษัท ก็ดี คงได้ รับ ความ

ตกลง พิเศษใน ที่ ประชุม ของ บริษัท ก่อน แล้ว ให้ บริษัท ไป จดทะเบียน
บอกกล่าวไว้ ที่ กระทรวงเกษตรราธิการ ภายใน กำหนด ๑๔ วัน

ข้อ ๙ บริษัท แด บรรดา ทพยสัมมคที่ บริษัท เป็น เจ้าของ กรรมสิทธิ์
แล อำนาจ ความ รับผิดชอบ ของ บริษัท ทั้งหลาย นั้น ต้อง อยู่ใน บริษัท
กฎหมายสยามที่ ๒๕๖ แต่ที่จะได้ตั้ง ชุมใหม่คือไป นั้น ทุก ประการ

ข้อ ๑๐ ให้ บริษัท พิมพ์ หนังสือ กำหนดอำนาจ แด ข้อบังคับ ของ ตน
นำส่งไว้ ที่ กระทรวงเกษตรราธิการ ก็ ฉบับ นั้น แด แต่ เสนาบดี กระทรวง
เกษตรราธิการ จะ เห็น สมควร เพื่อ จะได้เป็น การ สดวก แก่ คน ทั้งหลาย
ที่ต้องการ ตรวจ หนังสือ นั้น ๆ อนึ่ง ให้ บริษัท จำเป็น ต้อง ชาย หนังสือ
กำหนด อำนาจ แด ข้อบังคับ ให้ ผู้ใด ๆ ที่ ขอซื้อ แดอย่า ให้ เร็ว ราคา
เกิน บาท หนึ่ง ดำรับ หนังสือ นั้นไป

ข้อ ๑๑ กรรมการ (ไตเร็กเตอร์) ของ บริษัท นั้น ให้ มี ไม่น้อย กว่า
๓ คน แต่ไม่มาก กว่า ๗ คน แด ให้ จดทะเบียน ชื่อ กรรมการ ไว้ ที่
กระทรวงเกษตรราธิการโดยเร็ว แด ต้อง บอก รายนาม ผู้ ถ้อ แชร หรือ หุน
ต่อ กระทรวงเกษตรราธิการ ด้วย

ข้อ ๑๒ ผู้ ชื่น เช่น ที่ เรียกว่า คน ที่ ๓ ไม่ จำเป็น ต้อง ถือ ว่า ใคร ได้
เป็น หรือ ได้ ออก จาก ตำแหน่ง กรรมการ กว่า จะ ได้ จดทะเบียนไว้ แด ว่า ไต
รับ หรือ ได้ ออก จาก ตำแหน่ง นั้น ๆ

ข้อ ๑๓ ผู้ เป็น กรรมการ ต้อง นำ ตัว แชร ของ ตน ไป วาง ฝาก

ไว้เป็นประกันที่กระทรวงเกษตรธิการ ไม่น้อยกว่าคนละ ๑๐ แคร่
มิดนั้น ขอให้กระทรวงเกษตรธิการ ยอมให้จดทะเบียนลงว่า เป็น
กรรมกร แคร่ที่วางฝากเป็นประกันนั้น ห้ามไม่ให้โอนให้แก่ผู้อื่นใน
เวลาที่เจ้าของเป็นกรรมกรอยู่

ข้อ ๑๔ ให้บริษัทมีออฟฟิศประจำไว้แห่งหนึ่ง บริษัทจะต้อง
ลงทะเบียนบอกไว้ที่กระทรวงเกษตรธิการว่า อยู่แห่งไร ตำบลไร
แต่เมืองไร เพื่อประโยชน์การส่งหนังสือ แต่บัตรหมายทั้งหลายแก่บริษัท
เหมือนอย่างว่า ส่งลงในมือบริษัทนั้น ถ้าไม่มีออฟฟิศเช่นนี้หรือไม่
จดทะเบียนก็ดี ให้ปรับเป็นจำนวนเงินวันหนึ่งไม่เกินเงิน ๑๐๐ บาท
ทุกวันนี้ไปกว่าจะได้ทำให้ถูกต้อง

ข้อ ๑๕ ให้บริษัทมีตราเป็นสำคัญดวงหนึ่ง ในดวงตรานั้นให้
มีชื่อบริษัทเป็นอักษรไทยอ่านได้ชัด และมีคำคุณจำกัดต่อท้ายเหมือน
ว่าเป็นส่วนของชื่อด้วย แต่ให้หน้าตรานั้นไปลงทะเบียนที่กระทรวง
เกษตรธิการ มิดนั้นให้ปรับบริษัทเป็นจำนวนเงินไม่เกิน ๑๐๐๐ บาท

ข้อ ๑๖ ถ้าบริษัทจะจำหน่าย หรือ เช่าทรัพย์สินสมบัติของตนเป็นประกัน
แก่ผู้ใด ให้จดทะเบียนไว้ที่กระทรวงเกษตรธิการ บอกข้อความ
โดยย่อแต่ให้ชัดเป็นต้น คือทรัพย์สินอะไรที่จำหน่าย หรือเช่าเป็น
ประกันเงินทองเท่าไร ถิ่นแต่ชี้แจงให้

ข้อ ๑๗ ถ้าไม่ได้ประพฤติตามที่กล่าวไว้ในข้อ ๑๖ แล้ว การ
จำหน่ายเอาทรัพย์สินนับเป็น ประกัน นั้นใช้ไม่ได้ ในกฎหมาย

ข้อ ๑๘ ถ้าบริษัทจะเพิ่มเงินทุน หรือจะลดทุน หรือจะออก
ตัวจำหน่ายทรัพย์สิน หรือให้ทรัพย์สินเป็นประกัน (ดีเบนเชอร์) อย่างใด ต้อง
ได้รับความตกลงพิเศษในที่ประชุมของ บริษัท เดี่ยวก่อนแล้ว นำไป
จดทะเบียน บอกกล่าวไว้ที่ กระทรวงเกษตรพาณิชย์ ภายใน ๑๕ วัน

ข้อ ๑๙ ห้ามไม่ให้บริษัท ออกตัวจำหน่าย หรือเอาทรัพย์สินนับเป็น
ประกัน (ดีเบนเชอร์) อย่างใด อย่างหนึ่ง จนกว่าจะได้รับเงินทุนไม่น้อย
กว่าครั้งที่ได้กำหนดไว้ แต่เงินที่จะขี้นมาโดย ออกตัวทั้งหลายนี้
ห้ามไม่ให้เกินกว่าเงินทุนที่บริษัทได้รับแล้ว หรือที่ผู้ถือหุ้นจะได้ให้
ไว้แล้ว

ข้อ ๒๐ ห้ามไม่ให้บริษัท ลดทุน น้อยลง ต่ำกว่ากึ่งที่ได้กำหนดไว้เดิม
แต่ถึง กระนั้นก็ดี ต้องโฆษณาใน หนังสือพิมพ์ราชกิจจานุเบกษา ครั้งหนึ่ง
แต่ หนังสือพิมพ์ ในเมือง ที่ตั้ง ออฟฟิศ อย่างน้อย ๓๐ วัน แต่ใน ระหว่าง
นั้นไม่มีเจ้าหน้าที่ใดได้เขียน หนังสือ มาบอกกล่าวไม่ชอบ จึง จะ เบ่น
อนเห็นได้

ข้อ ๒๑ ห้ามไม่ให้บริษัท ขาย หรือจำหน่าย แล โอนกรรมสิทธิ์ แล
อำนาจของ บริษัท ซึ่ง มีอยู่ ตาม ประกาศ พระราชทาน อำนาจพิเศษนี้ ให้
แก่บุคคล หรือบริษัทใด ซึ่ง อยู่ นอก พระราชกำหนด กฎหมาย สยาม

ถ้าบริษัท ใดเกิดความใน ข้อนี้ ให้ปรับเป็นจำนวนเงิน ๑๐๐๐ บาท แต่ให้ถือว่า การขาย หรือ จำนำ แต่โอนนั้นใช้ ไม่ได้ตามกฎหมาย

ข้อ ๒๒ ให้การ ทงหลาย ที่ บริษัท จะ ต้อง เรียง หรือ พิมพ์ ชื่อ ของ บริษัท ๆ กรรมการ ผู้มาชิก เอเย่น ตุ๊กจิ่ง แดคนใด ๆ ที่ ทำการ ฝ่าย บริษัท นั้น จะ ต้อง เขียน หรือ พิมพ์ ว่า ทุน จำกัด หรือ ท.จ.ก. ไว้ ต่อท้าย ชื่อ บริษัท เหมือน ว่า เปน ชื่อ ด้วย มิฉะนั้น ให้ปรับ เป็น จำนวน เงิน ไม่เกิน ๑๐๐ บาท หรือ ถือ ว่า ผู้ ที่ ทำผิด นี้ ใด ทำการ ทำ สัญญา ใน ส่วน ตนเอง ๆ ต้อง รับ ผิด ข้อบ

ข้อ ๒๓ ให้บริษัท เขียน บาย ชื่อ ของ บริษัท ไว้ ใน ภาษาไทย มี คำ ทูจจำกั ด ต่อ ท้าย ไว้ ที่ ประตู ออก ฟังค์ ของ บริษัท แดทุก แห่ง ที่ ทำการ กับ ผู้ อื่น ตัว หนังสือ หรือ บาย นั้น ต้อง ให้ อ่าน ได้ โดย สดวก มิฉะนั้น ให้ปรับ เป็น จำนวน เงิน ไม่เกิน ๑๐๐ บาท ทุก ครั้ง ที่ ทำการ ผิด หรือ ทุก วัน ที่ ทำการ ผิด ดัง นั้น

ข้อ ๒๔ ให้บริษัท มีอำนาจ ทำการ แต่เฉพาะ ที่ ได้ พรรณา ไว้ ใน หนังสือ กำหนดอำนาจ ถ้าได้ ที่ เการ เเกิน อำนาจ นั้น ไปไม่ ให้ ถือ ว่า ใช้ ได้ ใน กฎหมาย มายัน เขา แก่ ผู้ อื่น หรือ ผู้ อื่น มายัน เขา แก่ บริษัท เว้นไว้ แต่การ ที่ ทำไป นั้น พอ ถึง เห็น ได้ ว่า โดย คำ เนิร การ ตาม ความ ประสงค์ ที่ ปรากฏ ใน หนังสือ กำหนด อำนาจ ของ บริษัท นั้น

12/10/2566

ข้อ ๒๕ ให้บริษัท มี บานูชี่ คน เชา แซร์ หรือ สมาชิก ไว้ ที่ ออก ฟังค์ ที่

นับตั้งแต่วันที่ที่ได้จดทะเบียน แต่ให้ส่งไปทุกครั้งที่ได้แบ่งกำไร อย่างน้อยที่สุดปีหนึ่งครั้งหนึ่ง แต่งบบัญชีนั้นต้องแจ้งความว่าแชร์ได้ตั้งเงินแล้วเท่าใดทรัพย์สินของบริษัทที่มีเท่าใด ยังต้องชี้แจงให้เท่าไร ได้กำไรเท่าไร เป็ต้น

ข้อ ๓๐ สมุดหนึ่งเล่มแต่บัญชีทุกอย่าง เด็ดตัวเงิน หรือ การงานของบริษัทที่ค้าขายอยู่ รัฐมนตรีมีอำนาจให้เจ้าพนักงานไปตรวจได้ทุกเมื่อ ถ้าเขตรับให้ปรับเป็นจำนวนเงิน ๒๐๐ บาททุกคราวหรือทุกวันที่มีความผิดเช่นนี้ และบรรดาผู้ควบคุมหรือผู้จัดการของบริษัททุก ๆ คนที่อนุญาตหรือยอมให้ตรวจเช่นนี้ ต้องมีโทษปรับเป็นเงินไม่เกินกว่า ๒๐ บาทสำหรับทุกวันที่มีความผิดเช่นนี้

ข้อ ๓๑ ผู้ถือแชร์มีอำนาจที่จะตรวจบัญชีและงบบัญชีได้

ข้อ ๓๒ ถ้าสมาชิกหรือผู้ถือแชร์ของบริษัทนั้น ตกลงจนไม่ถึง ๗ คนแต่บริษัทยังคงทำการอยู่ต่อไปเกิน ๖ เดือน นับตั้งแต่วันที่บริษัทนั้นมีสมาชิกน้อยกว่า ๗ คน สมาชิกผู้ใดรู้เหตุดังนั้นจะต้องเป็นผู้รับชี้แจงแทนกับศาลนั้น จึงเต็มเป็นส่วนตัวคนที่ได้มีขึ้นในเวลานั้น

ข้อ ๓๓ เจ้าหน้าที่กระทรวงเกษตรราชการ มีอำนาจที่จะตรวจการของบริษัทนี้ได้ทุกอย่าง แต่ถ้บริษัทจะแก้ไขหนังสือที่กำหนดอำนาจหรือข้อบังคับแล้ว หรือตกลงจะออกตัวจำหน่ายหรือให้ทรัพย์สินเป็น

12/10/2566

ประกันก็ได้ หรือจะเลิกการของบริษัทนั้นก็ได้ ต้องได้รับอนุญาต

ของ เสนาบดีกระทรวงเกษตรธิการ เป็น ดายลักษณ์อักษรไว้ก่อน จึงให้
ถือ ว่า ความ ที่ ตกลง นั้น ใช้ ได้ ตาม กฎหมาย

ข้อ ๓๔ เสนาบดี กระทรวงเกษตรธิการ มีอำนาจที่จะ เรียก ค่า
ธรรมเนียมใน การ จด ทะเบียน หรือ สิ่ง หนังสือต่าง ๆ ตาม ประกาศ น
ได้ ตาม แต่ เสนาบดี นั้น จะ กำหนด พอ สมควร

ข้อ ๓๕ ถ้า มี ศัตรู ระหว่าง บริษัท กรรมการ สมาชิก ผู้ ถัดแถว หรือ
ผู้ อื่น ใน กัน แต่ กัน ให้ ทำต พิจารณา ตามกฎหมาย แต่ ธรรมเนียม ของบริษัท
ที่ ได้ ตกลง สำหรับ ค่าขาย หาสถ ประโยชน์ มี ทุน เป็น จำกัด แต่ ตาม
หนังสือ กำหนด อำนาจ แต่ ข้อ บังคับ ของ บริษัท นั้น เว้นไว้ แต่ ทงหลาย น
จะมี ข้อ ความ ที่ ขัด กับ ประกาศ นี้

ข้อ ๓๖ (๑) ถ้า ได้ ทรง พระกรุณา โปรด ยก คั้น ประกาศ นี้ กัด
(๒) ถ้า บริษัท ตกลง จะ เลิก การ แต่ ได้ รับ อนุญาต เสนาบดี กระทรวง
เกษตรธิการ แล้ว กัด (๓) ถ้า บริษัท ไม่ สามารถ จะ ใช้ หนี้ กัด (๔) ถ้า
สมาชิก มี น้อย คน กว่า ๗ กัด ให้ จดการ เลิก บริษัท นี้ เสีย

โดย ประกาศ นี้ ให้ คน ทง ทดวย ว่า ตั้ง แต่ วันที่ บริษัท อยู่ ตาม เสน
ทุน จำกัด ได้ จด ทะเบียน ที่ กระทรวงเกษตรธิการ ตาม วิธี ที่ ได้ กล่าว
มา แล้ว บริษัท อยู่ ตาม เสน ทุน จำกัด เป็น บุคคลใน กฎหมาย คน ละ พแนก
จาก สมาชิก นั้น ๆ แต่ ดำมารถ ที่ จะ ใช้ หนี้ ได้ ตาม ทุน แต่ ทพย ซึ่ง เป็น
๑๒/๑๙/๒๕๖๖
ผล ของ ทุน นั้น หรือ ที่ เรียก ว่า ทุน จำกัด แต่ มี อำนาจ ที่ จะ ถัด ทพย

ฉบับถึงวันที่ ๔ เดือน มกราคม วันพฤหัสบดี ศก ๑๖๗ นั้น จาก
ตาเด็กชานเดอร์ โรส ข้อความแห่งสัญญานี้ได้กล่าวไว้ โดยตั้งแปล
ใน ข้อ ๗ แห่งหนังสือแจ้งความแล้ว

๒ เพื่อกระทำการ อยู่เร็ว แล ธุรกรรม การ ช่างกล เช่น เปน
เจ้าของ ตู้ซ่อม เรือ ค่อเรือ กัดไฟ เรือ แล ประกอบ ทั้ง ทำ เครื่องจักร
ต่าง ๆ การ ช่างไฟ พัวสร้าง สพาน ทำเครื่อง เหล็กใช้ ใน การ ก่อสร้าง
ขายสิ่งของ ต่าง ๆ สำหรับใช้การ โรงดี แล การ ช่างกล แล รับ เหม
ทำการ ซ่อมแซม ต่าง ๆ ซึ่ง เปน การ เกี่ยวเนื่อง แก่การ ของ บริษัท นี้

๓ เพื่อรับซื้อ การ ซึ่ง ผู้เป็นเจ้าของ อยู่ใน เวลานั้น ได้ทำสัญญา รับ
เหม่า ทำ รัง ทำ ค่าง อยู่ แล การ ที่ กำลัง ทำ อยู่ ตาม ราคา ซึ่ง จะได้ ตกลง
กัน ใน ระหว่าง เจ้าของ แล ผู้แทน บริษัท แล รับทำการ นั้น ต่อไป จนสำเร็จ

๔ เพื่อสร้าง บำรุง แล แก้ไข บรรดา เรือในโรง เครื่อง อยู่ สพาน
ทำเรือ ที่ สำหรับ เค้า เรือ ซ่อม ซ่อม รถราง แล รถไฟ โรงไว้ สิ้นค้า บ้าน
เขื่อน สำหรับ ชาติ รอย เรือ กัดไฟ เรือ หรือ การ ก่อสร้าง อย่าง อื่น ซึ่ง เปน
การ จำเปน สำหรับ การ ทำ ธุระการ ของ บริษัท เอง

๕ เพื่อสร้าง แก้ไข บำรุง หรือ จัดการ โรงเครื่อง ต่าง ๆ โรงดี เข้า
แล การ อย่าง อื่น อัน จะ เปน ทาง เพิ่ม ผล ประโยชน์ ของ บริษัท

๖ เพื่อรับซื้อ สิ่งของ แล รับจัดการ ธุระ สัมบค แล หนี้สิน ของ
บุคคล ๆใด หรือ ของ บริษัทใด ซึ่ง กระทำ ธุระ อย่างใด อย่างหนึ่ง ที่

บริษัทใด รับอนุญาตทำ หรือ ซึ่ง มี สัมบัติ ที่ ใช้ ได้ สำหรับ ประโยชน์ ของ บริษัท นี้ หมดทั้ง สั้น หรือแค่ ส่วน เดียว

๗ เพื่อคิดค่าให้สำหรับ สัมบัติ แต่ ชุระ ที่ รับซื้อ โดยให้ ประโยชน์ ต่อมา แทน แก่ ผู้ หนึ่ง ผู้ ใด หรือ บริษัทใด บริษัท หนึ่ง ซึ่ง กระทำ ประโยชน์ ให้ แก่ บริษัท นี้ เป็น หุ้น ส่วน (ซึ่ง จะ ได้ ถือ ว่า เป็น หุ้น ส่วน ที่ ได้ ให้ เงิน ค่า หุ้น ส่วน นั้น ครบถ้วน หรือได้ ให้แค่ ส่วน เดียว) หรือ เป็น ตัวเงิน หรือ เป็น หุ้น ส่วน บาง เป็น ตัวเงิน ว่าง คือ ที่ เรียก ว่า ค่า นายหน้า

๘ เพื่อให้ ประโยชน์ ต่อมา (เป็น ตัวเงิน หรือ ทรัพย์สิน สัมบัติ อย่างอื่น หรือ โดย ยก หุ้น ส่วน ให้ ซึ่ง เป็น หุ้น ส่วน ที่ ได้ คิด เงิน ให้ ครบถ้วน หรือ คิด ให้แก่ ส่วน เดียว หรือ โดย วิธี อื่น อย่างใด อย่างหนึ่ง) เป็น บำเหน็จ แก่ ผู้ หนึ่ง ผู้ ใด หรือ บริษัทใด บริษัท หนึ่ง สำหรับการ ที่ ผู้ หนึ่ง หรือ บริษัท หนึ่ง ได้ ช่วย เหลือ หรือ จะ ช่วย เหลือ บริษัท ใน การ จำหน่าย หุ้น ส่วน หรือ ใน การ ตั้ง แต่ เพิ่ม ประโยชน์ บริษัท นี้ หรือ ใน กิจ ชุระ อย่างใด ของ บริษัท นี้ หรือ ใน วิธี จัดการ ทำ กิจ ชุระ นั้น

๙ เพื่อ ทำ ชุระ จำหน่าย เงิน ของ บริษัท ที่ ไม่ ต้อง การ ใช้ โดยทันที หา ประโยชน์ อย่าง หนึ่ง อย่าง ใด โดยมี ประณิน หลักถาน หรือ โดย วิธี ใด วิธี หนึ่ง ตาม ซึ่ง จะ ได้ กำหนด ตกกลง เป็น ครั้ง คราว แต่ไม่ ไซ้ ให้ กู้ บืม เงิน โดยคิด เขา ค่า ตอกเบี้ย หมายความว่า แต่ เฉพาะ ฝาก เงิน อย่าง เดียว

๑๐ เพื่อ ถูยืมเงิน แดงจตุการ ไชยหนดินที่ ไคกั ยืมพนตาม ช่ง บริษัท จะ เห็น คอว

๑๑ เพื่อ ถูยืม แดงรับ ช่อ หุ่น ส่วน หรือ หุ่น รังอ ลำคณู คู้ มอ แห่ง ทวพย ส้มโคต ของ บริษัทอื่น ที่ มี ประโยชน์ ทำการ อย่าง เดียวกัน กับ บริษัทนี้ หรือ ทำการ บาง อย่าง ที่ ค่อย คดถึง กัน

๑๒ เพื่อ จำนำ อำนาจ หรือ กรรมสิทธิ์ ของ บริษัท ที่ดิน หรือ แต่ ส่วนหนึ่ง แก่บุคคล หรือ บริษัทใด บรรดา ที่ ชัย ไค อำนาจ พระราชกำหนด กฎหมาย สยาม

๑๓ เพื่อ รวม ทำการกับ บริษัทอื่น บรรดา ที่ ชัย ไค อำนาจ กฎหมาย สยาม ที่ มี ประโยชน์ ทำการ อย่าง เดียว กัน กับ บริษัทนี้ หรือ ทำการ บาง อย่าง ที่ ค่อย คดถึง กัน

๑๔ เพื่อ ขาย กรรมสิทธิ์ ของ บริษัทนี้ นอก จาก การ ขายของ ที่ ไม่ จำเป็น จะ ใช้ ต่อไป หรือ เป็นของ ที่ ได้ ทำเต็ม ใจ จำหน่าย แก่บุคคล หรือ บริษัทใด ที่ อยู่ ใน พระราช กำหนด กฎหมาย สยาม

๑๕ เพื่อ ทำการ อื่น ทุก อย่าง ซึ่ง เกี่ยว กับ บริษัทนี้ หรือ จะ เป็น ทาง ให้ สำเร็จ ประโยชน์ แก่ บริษัทนี้ ซึ่ง กล่าว มา เบอง ตน นี้ ทุก ประการ หรือ ประการ หนึ่ง ประการ ไค

๕ ความ รับผิดชอบ ของ ผู้ ถูยืม ส่วน นี้ กำหนด เท่า จำนวน เงิน ประจำ หุ่น ส่วน ที่ ยัง มิ ได้ ส่ง เงิน ให้ บริษัท

๒. คุณ สำหรับ บริษัทได้กำหนดไว้เป็นจำนวนเงิน ๑๗๕,๐๐๐ บาท แบ่ง ออก เป็น หุ้นส่วน ๑,๗๕๐ หุ้น ๆ ละ ๑๐๐ บาท

ข้าพเจ้าทั้งหลาย ซึ่ง ปราบกฏ นาม แด่ ดำเนียบบ้าน ช่าง ต่าง นี้ มีความปราถนาที่จะตั้ง ให้เป็น บริษัท ตาม ข้อ ความแห่ง หนังสือ กำหนดอำนาจนี้ แด่ ข้าพเจ้า ยอม ตกดง ที่จะ รับ ถือ หุ้น ส่วน ในหุ้น ของ บริษัท ตามจำนวนคงได้จดไว้ดวง นาม ของ ข้าพเจ้า นน แด่ ดำเนียบ บ้าน ของ ผู้ ที่ เขาซื้อ ถือหุ้น ส่วน จำนวน หุ้นส่วนที่ ดัง ชื่อรับ

อาเล็กซานเดอร์ ไรค์	กรุงเทพ ฯ	๑	หุ้น
หลวงโสภณเพชรรัตน์	กรุงเทพ ฯ	๑	หุ้น
มิสเตอร์ บี ชาวด	กรุงเทพ ฯ	๑	หุ้น
หลวงจิตรีจำนง	กรุงเทพ ฯ	๑	หุ้น
วเดียม ชิตนี้ ตีมาต	กรุงเทพ ฯ	๑	หุ้น
นายชม	กรุงเทพ ฯ	๑	หุ้น
วเดียม ตันกัน	กรุงเทพ ฯ	๑	หุ้น

วันที่ ๗ มกราคม รัตนโกสินทร ศก ๑๒๗

ผู้เขาซื้อ ถือ หุ้นส่วน ที่ ได้กล่าว นามมา เบื้องต้น นี้ ได้ ลงนาม ต่อ หน้า

อาเล็กซานเดอร์ ไรค์ เอต. โคนดลชนัน ผู้ตรวจ บัญชี กรุงเทพ ฯ

12/10/2566

ซึ่ง เปน พยาน

ประกาศแก้คำ
ใน พระราชบัญญัติ เครื่องราชอิสริยาภรณ์

ข้างเผือก

รัตนโกสินทร ศก ๑๒๘

มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ ให้แก้คำใน พระราชบัญญัติ
เครื่องราชอิสริยาภรณ์ ข้างเผือก รัตนโกสินทร ศก ๑๒๘ มาตรา ๓
ว่าด้วยดวงตราทั้ง ๘ ชนิด ดังนี้

ในส่วนตราชั้นสูงสุด มหาปรมาภรณ์ คำว่า “แพรแถบขนาดใหญ่
สีแดงล้วน” นั้น แก้เป็น “แพรแถบขนาดใหญ่สีแดงริมเขี้ยว มีริ้วน้ำเงิน
ริ้วเหลือง ขนาดเล็ก คอปกัน ทั้งสองข้าง”

ในส่วนตราชั้นที่ ๑ มหาจักษุภรณ์ คำว่า “แพรแถบขนาดใหญ่
สีแดงริมเขี้ยว มีริ้วน้ำเงินริ้วเหลืองคอปกันทั้งสองข้าง” แก้เป็น “แพรแถบ
ขนาดใหญ่สีแดงริมเขี้ยว มีริ้วน้ำเงินริ้วเหลืองขนาดใหญ่คอปกันทั้งสองข้าง”
นอกนั้น คง ตาม เดิม

ประกาศ มา ณ วันที่ ๗ พฤศจิกายน รัตนโกสินทร ศก ๑๓๐

(ตงพระนาม) ประจักษ์ศิลปาคม

พิกัดอัตราอากรสวนใหญ่

มณฑลนครไชยศรี มณฑลราชบุรี และมณฑลปราจีนบุรี

ด้วยตามประกาศพระราชทานยกเงินอากรสวนใหญ่ ซึ่งค้างทับถมแก่เจ้าของสวน แต่การเดินสำรวจต้นไม้ใหม่สำหรับเก็บเงินอากรสวนใหญ่...

Table with columns: รายการชื่อต้นไม้ (Item Name), พิกัด (Classification), and จำนวนเงินอากร (Amount). Rows include items like ทุเรียน, มังคุด, กล้วย, มะม่วง, มะพร้าว, มะขาม, etc.

ฉบับนี้ให้เก็บเขาในสวนใหญ่เฉพาะ มณฑลปราจีนบุรี แต่เมื่อได้เก็บในอัตราสวนใหญ่แล้วให้ยกเลิกเก็บทางสมภักศรัลเสีย ส่วนมณฑลอื่นให้คงเก็บทางสมภักศรัลตามเดิม...

12/10/2566

ประกาศตั้งผู้ รุ่งเสนาบดี

กระทรวง ขรรคมการ

มี พระบรมราชโองการ ดำรัสเห็นะเกล้าฯ ๑ ตั้งว่า ราชการ กระทรวง ขรรคมการ กำตั้ง เติร อยู่ แด จะ เติร เร็ว ขึ้น ทุก วัน เปน การ ยาก ที่ เสนาบดี เจ้า กระทรวง ที่ มีความ ซวาทุพตภาพ จะ ดำเนิร ราชการ ให้ทัน กับ ความ เจริญ ของ ราชการ จึง ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ๑ พระราชทาน พระบรมราชานุญาต ให้ เจ้าพระยาวิเศษตุมพิกโร ออกจากตำแหน่ง เสนาบดี กระทรวง ขรรคมการ พระราชทาน เปียบ บิรนาญ ใน ตำแหน่ง เสนาบดี ชั้นสูง แด ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ๑ ให้ พระยาวิเศษตุมพิกโร รุ่งเสนาบดี กระทรวง ขรรคมการ เปน ผู้ รุ่ง เสนาบดี กระทรวง ขรรคมการ ตั้งแต บัดนี้ ไป ๒

ประกาศ มาณวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน วันโกสินทร ศก ๑๓๐
 เปนวันที่ ๓๒๘ ในรัชกาลปัจจุบันนี้

ประกาศแก้คำในพระราชกำหนด

เครื่องแต่งตัวทหาร เรือ ร.ศ. ๑๒๔

มี พระบรมราชโองการ ดำรัสเห็นะเกล้าฯ ๑ ตั้งว่า กำหนด การ ใช้ เครื่อง แต่งตัวต่าง ๆ สำหรับ นาย ทหาร เรือ ชั้น สัญญาบัตร ตาม ที่ได้ กล่าวไว้ ใน มาตรา ๖ แห่ง พระราชกำหนด เครื่อง แต่งตัว ทหาร ร.ศ. ๑๒๔ นั้น คำที่ ใช้ เรียก เครื่อง แต่งตัวต่าง ๆ ได้ กำหนดไว้ ตาม ความ นิยม

12/10/2366

เข้าใจกัน อยู่ในราชการ สมัยนั้น หาตรง กับ ระเบียบ การ ซึ่งได้ทรง
พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ ใช้สำหรับ การ แต่งตัว ข้าราชการ ฝ่ายทหารบก
กับ ข้าราชการ ฝ่าย พลเรือน ใน ปัจจุบันสมัยนี้

จึง ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้แก้ไข คำบางคำใน มาตรา ๒ แห่ง
พระราชกำหนด เครื่อง แต่งตัว ทหาร เว็ ร.ศ. ๑๒๕ ดังต่อไปนี้

๑. ที่ เรียกว่า “ เต็มยศดำ ” ให้แก้เป็น “ เต็มยศ ”
๒. ที่ เรียกว่า “ ครึ่งยศดำ ” ให้แก้เป็น “ ครึ่งยศใหญ่ ”
๓. ที่ เรียกว่า “ ครึ่งยศขาว ประดับ เครื่องราชอิสริยาภรณ์ ” ให้
แก้เป็น “ ครึ่งยศ ”
๔. ที่ เรียกว่า “ ครึ่งยศขาว ประดับ เหรียญ ” นั้น ให้ยกเลิก เสีย

ทั้ง บท

ทั้งนี้ แต่ บัดนี้ เป็นต้นไป

ประกาศมา ณ วัน พุธ ที่ ๑๕ เดือน พฤศจิกายน วันโกสินทร ศก ๑๓๐
เป็น วันที่ ๓๗๐ ในรัชกาลปัจจุบันนี้

ประกาศ

ยกเลิก อัตราค่าธรรมเนียม เฉพาะ ตาราง ๑

ท้าย พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาความแพ่ง ศก ๑๒๗ นั้น

ใช้ อัตราค่าธรรมเนียมใน ตารางท้าย พระราชบัญญัตินี้ แทน เป็นต้นไป

มีพระบรมราชโองการใน พระบาท สมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระมกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ให้ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า อัตราค่าธรรมเนียม ตาราง ๑ ใน ท้าย พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาความแพ่ง ศก ๑๒๗ นั้น ไม่สมควร แก่ กาด สมัย ที่ จะ ใช้ ใน เจตานั้น

จึง ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ยกเลิก อัตราค่าธรรมเนียม ตาราง ๑ ท้าย พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาความแพ่ง ศก ๑๒๗ นั้น เสีย ด้ย ไป ให้ ผู้ พิพากษา คัด ทิ้ง ปวง แต่ ผู้ มี อรรถคดี ใช้ อัตรา ค่า ขธรรมเนียม ความใน ตาราง ท้าย พระราชบัญญัตินี้ แทน กำหนดให้ ใช้ ตั้ง แต่ วันที่ ๑ มกราคม ร.ศ. ๑๓๐ เป็นต้นไป

ประกาศ มา ณ วันที่ ๑๘ พฤศจิกายน วันโกสินทรศก ๑๓๐ เป็นวันที่ ๓๗๓ ในรัชกาลปัจจุบันนี้

อัตราค่าธรรมเนียมความตามที่แก้ไขในตาราง ๑ ทายพระราชบัญญัติ
วิธีพิจารณาความแพ่ง ร.ศ. ๑๒๗

ค่าธรรมเนียม	ค่าอุทธรณ์	ค่าตีพิมพ์ คดีธรรมดา คดีมรดก	ค่าตีพิมพ์ คดีธรรมดา คดีมรดก	ค่าตีพิมพ์ คดีธรรมดา คดีมรดก	ค่าตีพิมพ์ คดีธรรมดา คดีมรดก	ค่าตีพิมพ์ คดีธรรมดา คดีมรดก	ค่าตีพิมพ์ คดีธรรมดา คดีมรดก
๑ ค่าตีพิมพ์เรื่อง คำร้องขอ คำฟ้อง	๒๐ บาท	๑๐ บาท	๕ บาท	๕ บาท	๕ บาท	๕ บาท	๕ บาท
๒ ค่าหนังสือ คำฟ้อง	๕ บาท	๖ บาท	๕ บาท	๕ บาท	๕ บาท	๕ บาท	๕ บาท
๓ ค่าหนังสือ คำฟ้อง	๕ บาท	๖ บาท	๕ บาท	๕ บาท	๕ บาท	๕ บาท	๕ บาท
๔ ค่าหนังสือ คำฟ้อง	๕ บาท	๖ บาท	๕ บาท	๕ บาท	๕ บาท	๕ บาท	๕ บาท
๕ ค่าหมายเรียก คดีธรรมดา	๒๐ บาท	๑๐ บาท	๕ บาท	๕ บาท	๕ บาท	๕ บาท	๕ บาท
๖ ค่าตีพิมพ์ คำฟ้อง	๕ บาท	๖ บาท	๕ บาท	๕ บาท	๕ บาท	๕ บาท	๕ บาท

คำขรมเพิ่ม	คำอุทรณ์	คำถ่มม บุษกรม คำถ่มมชด	คำเมอ	คำดปรดง คำดขระง	หมย เหตุ
<p>๗ คำขรมด้นหรือหนึ่งด้อดง ๆ ที่ จะส่งเป็นพษนด้องเด็คำขรม เมยเมบด</p> <p>๘ เว้นเดไปเดร้งภษชกรให้ เบยกรงรับหนึ่งไม่ให้กรกว่า</p>	<p>๒ บาท</p> <p>๘ บาท</p>	<p>๑ บาท ๕๐๕ดงค</p> <p>๖ บาท</p>	<p>๑ บาท</p> <p>๔ บาท</p>	<p>---</p> <p>๒ บาท</p>	<p>คความ ดองเดย คำเดย ทงทวย ดงทก</p>
<p>๙ คำหมยบงคบฏ) หมยด้าง</p>	<p>๘ บาท</p>	<p>๖ บาท</p>	<p>๔ บาท</p>	<p>๒ บาท</p>	

ค่าธรรมเนียมน	ค่าอุทธรณ์	ค่าดำเนินการยุติกรรมแต่ศาลบนศาล	ค่าต้นเรื่อง	ค่าไต่สวนคดี	หมายเหตุ
๙ ค่าคัดค้านฎหมาย ถ้าคดีความคดีเองไม่ตั้งเสียค่าคดี ถ้าคัดค้านให้ศาลชั่งน้ำหนัก ๑ บาท ต่อไปร้อยละ ๒๕ สี่ตัวก็ แต่ค่าตั้งขอทานฉบับละ ๒ บาท	๘ บาท	๒ บาท	๔ บาท	๒ บาท	
๑๐ ค่ายอมความเบี่ยงเทียบ					

ถ้าศาล มณฑลทำการ ในพื้นที่ ศาลเมือง ให้เรียกค่าธรรมเนียม เท่าอัตรา ศาลเมือง

ถ้า ศาลเมือง ทำการ ในพื้นที่ ศาลแขวง ให้เรียกค่าธรรมเนียม เท่าอัตรา ศาลแขวง

ประกาศเพิ่มเติมพระราชกำหนด

เครื่องแต่งตัวพลเรือน ร.ศ. ๑๓๐

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระนเรศร์วรฤทธิ รับพระบรมราชโองการ
 ได้เกล้า ฯ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ประกาศทราบทั่วกัน ว่า
 ตามความใน มาตรา ๑๐ แห่งพระราชกำหนดเครื่องแต่งตัวข้าราชการ
 พลเรือน ร.ศ. ๑๓๐ ว่าด้วยเครื่องแต่งตัวนั้นไม่นับว่าเป็น หัตถ์ ของ
 พระราชกำหนด เช่น เสื้อสำหรับใช้เดินป่า แต่หมวกกันแดดเป็นต้น
 ให้เสนาบดีเจ้ากระทรวง เป็นผู้รับพระบรมราชโองการ กำหนดให้ใช้ตาม
 ดัสมควร นั้น

บัดนี้ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ พระราชทาน พระบรมราชานุญาต
 ให้ข้าราชการ กระทรวง โยธาธิการ ใช้หมวกกันแดดแต่เครื่องเดิน ทางโดย
 กำหนดไว้ดังนี้ คือ

ข้อ ๑ หมวกกันแดดสำหรับใช้กับ เครื่องแต่งตัวปกติ ตามพระราช
 กำหนดนั้น เป็น หมวกรูปอย่างเฮดเมด หุ้มแพรสีไฟ แต่พื้นผ้า (เหมือน
 อย่างที่ข้าราชการใน พระราชสำนักนั้นใช้อยู่ ผิดกันแต่) มีดี ตามกระทรวง
 ซอนไดนาพัน หมวก ขาง ดังจับ ๑

ข้อ ๒ เสื้อเดินทางนั้น เป็นเสื้อแบบราชการ ติดแผ่นกำมะหยี่
 หมายถึงที่ ป่า เหมือนที่กล่าวไว้ใน พระราชกำหนด ผิดกัน แต่
 จะเป็น สัตว์ หรือ สัตว์ ก็ดี

ข้อ ๓ ทางเง จะใช้ทางเงขาว หรือทางเงดำ ดีกว่า หรือใช้สีก็
ก็ได้เหมือนกัน ถ้าใช้ทางเงสี จะใช้ร่องเทาสูง หรือสีน้มน้ำ หรือ
ผาปนแข็ง สีดำ หรือสีถ้ำก็ได้เหมือนกัน

ข้อ ๔ ผมน้ำ ใช้กับเครื่องแต่งตัวเดินทาง นั้น จะใช้ผาใหม่ สีน้ำเงิน
หรือผาปนสีน้ำเงินก็ได้

ข้อ ๕ หมวกที่ใช้กับเครื่องแต่งตัวเดินทาง ให้ใช้หมวกกันแดด
ที่ถ่วงมาแต่ในข้อ ๑ นั้น

ประกาศ มา ณ วันที่ ๑๗ พฤศจิกายน วันโกสันทศก ๑๓๐

พระราชบัญญัติ ตักษณ ต้ม ตะถาย

วันโกสันทศก ๑๓๐

มีพระบรมราชโองการ ใน พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล
พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสดีเหมือนเกล้า ๆ ให้ประกาศให้ทราบ
ทั่วกัน ว่า การค้าขาย แตะ พาณิชยกรรม จำเริญขึ้น โดยลำดับ พร้อมกัน
ความวัฒนาแห่ง พระนคร ส้มควร จะจัดแก้ไข ขยาย พระราชบัญญัติ
ต้ม ตะถายให้ดีขึ้น เพื่อ สดวกแก่การ พิจารณา จึงทรง พระกรุณา
โปรดเกล้า ๆ ให้ตรา พระราชบัญญัติโดยบท มาตราไว้ดังต่อไปนี้

ความ เบื้อง ต้น

มาตรา ๑

นาม พระราช พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า พระราชบัญญัติ ต้ม

บัญญัติ ๑๒/๑๐/๒๕๖๖ ตะถาย วันโกสันทศก ๑๓๐

มาตรา ๒

วันใช้พระราชบัญญัติ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้เป็นกฎหมายตั้งแต่วันที่ ๓๐ พฤศจิกายน วันโกสінทรศก ๑๓๐ เป็นต้นไป

มาตรา ๓

ยกเลิกกฎหมายเก่า บรรดาพระราชกำหนดกฎหมายที่มีแจ้งอยู่ต่อไปนี้ กับกฎหมายบังคับ ซึ่งได้คงขึ้นตามพระราชกำหนดกฎหมายนี้ ๆ คือ

- (๑) พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม ทัศนกำหนดขึ้น วันโกสінทรศก ๑๓๐
- (๒) พระราชบัญญัติล้มตาย วันโกสінทรศก ๑๒๗

มาตรา ๔

ตั้งเจ้าพนักงานรักษาทรัพย์สิน (๑) ให้เสนาบดีกระทรวงยุติธรรมมีอำนาจตั้งบุคคลผู้ใดคนหนึ่งตามที่เห็นสมควร จะเป็นคนเดียวหรือหลายคนก็ได้ จะตั้งโดยเนมิราชตัวหรือโดยตำแหน่งหน้าที่ของผู้หนึ่งก็ได้ ให้เป็นเจ้าพนักงานรักษาทรัพย์สินสมบัติของผู้ล้มตาย แต่ให้มีอำนาจถอนคนที่ได้ตั้งขึ้นนั้น ออกเสียจากตำแหน่งหน้าที่ได้ เจ้าพนักงานรักษา

ทรัพย์สิน ให้นับว่าเป็นเจ้าพนักงาน ของ ค้าต และ เป็น
เจ้าพนักงาน ตาม ข้อบัญญัติ แห่ง ประมวล หมาย ด้วย

(๒) ให้ได้มาดี กระทั่ง ยุติกรรม มีอำนาจ ตั้ง
เจ้าพนักงาน ขึ้น ๆ โดย เฉพาะ ตัว หรือ โดย ตำแหน่ง นำ
ที่ กัด จะ ตั้ง อยู่ ชั่ว คราว หรือ ให้ ประจำ อยู่ กัด ตาม
แต่ ที่ เห็น ว่า เป็น การ จำ เปน เพื่อ จะ จัด การ ให้ เป็น ไป
ตาม พระราช บัญญัติ นี้ แต่ จะ กำหนด ให้ เจ้าพนักงาน
นั้น ๆ มี นำ ที่ อย่าง ไต ๆ ตาม ที่ เห็น สมควร ก็ได้
แต่ จะ ถอน ออก เด็ด จาก ตำแหน่ง นำ ที่ กัด ได้

มาตรา ๕

เซตว ใ้ พระ
ราชบัญญัติ

พระ ราชบัญญัติ นี้ ให้ ใ้ ใช้ แต่ ใน มณฑล กรุง เทพ ๆ
แต่ เมื่อ เห็น สมควร จะ ให้ ใ้ ใน มณฑล อื่น มณฑล ไต
เมื่อ ไต จะ ได้ ประกาศ ใน ราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๖

อธิบาย ถ้อย
คำที่ ใ้

ถ้อย คำ ต่าง ๆ ที่ จะ ใ้ ต่อ ไป ใน พระราชบัญญัติ นี้
ให้ หมาย ความ ตาม ที่ ได้ อธิบาย ไว้ ต่อ ไป นี้ เว้น แต่ คำ
ไต จะ ปรากฏ ใน ที่ ไต อื่น มี เนื้อ ความ ขัด กัน กับ คำ อธิบาย
นี้ จึง ให้ ถ้อย เขา เนื้อ ความ ใน ที่ นั้น เป็น ไหญ่
คำว่า “ตกลง ขรรฆว” นั้น หมาย ความ ว่า

ความตกลงใน ที่ประชุม พวก เจ้าหน้ โดยวิธี ออกคะแนน
 คัดเลือก และ เป็น ความ ตกลง ของ พวก เจ้าหน้ ฝ่าย ที่ มี
 จำนวน เงิน ที่ ย่าง ถูกหน้ นน มากกว่ากัน ซึ่งได้ มา
 ประชุม เอง หรือ แต่ง ผู้แทน มา ประชุม

คำว่า “ตกลง พิเศษ” นั้น หมายถึง ความ ว่า

ความตกลงใน ที่ประชุม พวก เจ้าหน้ โดยวิธี ออกคะแนน
 คัดเลือก และ เป็น ความ ตกลง ของ เจ้าหน้ ฝ่าย ที่ มากคน
 กว่ากัน แต่ มีจำนวน เงิน ที่ ย่าง ถูกหน้ มาก เท่า ส่วน ส่วน
 ใน ส่วน ของ จำนวน เงิน ทั้ง ส่วน ซึ่ง พวก เจ้าหน้ ที่
 มา ประชุม เอง หรือ แต่ง ผู้แทน มา ประชุม นั้น ยัง คง
 อยู่ แก่ ถูกหน้

คำว่า “เจ้าหน้ ผู้เป็น โจทย์” หมายถึง ความ ตัดขาด

ถึง เจ้าหน้ ที่ ได้ ตั้ง ขน ตาม มาตรา ๑๐ แห่ง พระราช
 บัญญัติ นี้ ด้วย

คำว่า “เจ้าหน้ มี ประกัน” หมายถึง ความ ว่า ผู้

ซึ่ง มี หลักฐาน โดยทาง จำนำ หรือ ยึดทรัพย์ ต่างหน้ หรือ
 โดยมีอำนาจ เรียก ร้อง ใน ทรัพย์ สัมบัติ ของ ผู้ ตม ตะตาย
 ทั้ง หมัด หรือ แค่อันใดส่วน หนึ่ง เป็น ประกัน หน้สิน
 ซึ่ง ผู้ ตม ตะตาย เป็น หน้ อยู่

คำว่า “เจ้าพนักงาน กองหมาย” ให้ความ
ตลอดถึง บรรดาเจ้าพนักงาน ซึ่งมีหน้าที่จัดการ ตาม
หมาย หรือ คำสั่ง อย่างอื่น ๆ

คำว่า “การ พิจารณาคดีล้มละลาย” ให้ความ
ตลอดถึง บรรดา การ พิจารณา ที่ ใช้อยู่ ที่ ศาล หรือ
ที่ เจ้าพนักงาน วิชา ทฤษฎี ตั้งแต่ชั้น ยื่นฟ้อง จนถึง
ชั้น คำสั่ง อันเด็ดขาดด้วย

การ พิจารณาคดีล้มละลาย นี้ ให้นับว่าเป็น การ
พิจารณา ผายศดากการ ตาม ข้อบัญญัติ แห่ง ประมวล
อาญาแต่ พระราชบัญญัติว่าด้วยการเอา ความแพ่ง อันนี้

คำว่า “ผู้ล้มละลาย” นั้น หมายความว่า ตลอด
ถึง ผู้เริ่ม คิดตั้ง การ ผู้ อำนวย การ ผู้ อำนวย แล จัดการ
หรือ เดิม ยื่น พนักงาน ของ บริษัท ที่ ล้มละลาย นั้น แต่ให้
เป็นที่เข้าใจว่า ผู้เริ่ม คิดตั้ง การ ผู้ อำนวย การ
ผู้ อำนวย แล จัด การ หรือ เดิม ยื่น พนักงาน นั้น ๆ ต้อง
เป็นผู้รับผิดชอบ ต่อ การงานที่คนได้กระทำ หรือ ละเว้น
เสียไม่กระทำ ใน เมื่อ ตน ยัง เป็นผู้ ประกอบ กิจการ
งาน ของ บริษัท อยู่นั้น ด้วย

หมวดที่ ๑

ว่าด้วยวิธีพิจารณาตั้ง ค่าเช่า พ้อง จน ถึง คำตั้ง

ให้ผู้ دم ทยาย พน จากคดี

มาตรา ๗

ผู้ ต มีอำนาจ พ้อง เจาหน คน เดียว ซึ่ง มีจำนวน หนึ ोन กำหนด ราคา ได้
 คัดลม ทยาย หนึ่ง ोन เปน เงิน ตัง ก่ ๑๐๐๐ บาท ขึ้นไป หรือ
 เจาหน ตัง ก่ ๒ คน ขึ้นไป ซึ่ง มีจำนวน หนึ ोन กำหนด
 ราคา ได้ หนึ่ง ोन รวม กัน เปน เงิน ตัง ก่ ๑๐๐๐ บาท
 ขึ้นไป มีอำนาจ ที่จะ ร้อง ขอให้ ศาล พิจารณา ให้ ตัก
 หน เปน ผู้ دم ทยาย ได้ เมื่อ ตัก หน ตัง การ ใช้ เงิน

มาตรา ๘

เหตุ ผล ซึ่ง เจาหน ตา เจาหน ผู้ เปน โจทก์ เปน เจ หนึ มี ประกัน
 มี ประกัน จะ มี ใน พ้อง ต้อง กล่าว ว่า เมื่อ ศาล พิจารณา ให้ ตัก หน
 อำนาจ พ้อง คัด ลม ทยาย แล้ว เจาหน ผู้ เปน โจทก์ หนึ เต็ม ใจ ยินยอม
 ให้ เอา ทรัพย์ ที่ เปน ประกัน มา ฉดัย ใน ระหว่าง เจาหน
 ทัง ทยาย หรือ มี ฉน หนึ จะ ตัง ก่ ประมาณ ราคา ทรัพย์ ที่
 เปน ประกัน มา ก็ได้ แถ ถ้า ได้ กะ ประมาณ ราคา ทรัพย์
 ที่ เปน ป ระกัน มา เช่น หนึ ก็ ให้ ศาล ยอม รับ เจาหน ผู้
 หนึ เปน โจทก์ เฉพาะ จำนวน เงิน ที่ ชาด เมื่อ ได้ หัก ราคา ทรัพย์

ที่กระ มา ซอกจากจำนวนหนี้เดิมแล้ว แต่ให้ ถึขเหมือน
อย่าง วา เป็น เจ้าหนี้ ไม่มี ประกัน ใน จำนวน นั้น

มาตรา ๙

ฟ้อง คอง มีค่า
ด้าบาดประกอบ

(๑) ฟ้อง คัด ถัม ติเตย ทุก ฉบับ ต้อง ให้ เจ้าหนี้
หรือ ผู้ หนึ่ง ผู้ ใด แทน เจ หนี้ ซึ่ง เป็น ผู้ วั เหตุการ ที่ เป็น มา
นั้น ทำ ค่า ด้คัย ด้าบาด คัว ว่า การ เป็น จริ่ง คุจ ค่า ฟ้อง

(๒) เมื่อ โจทย์ ไท ยื่น ฟ้อง ด้ว ศาล ค้อง
นัด วัน แด เวลา ที่ จะ พิจารณา คดี แด ค้อง ออก หมาย
ด้ง ด้าเนา ฟ้อง ให้ ฎก หนี้ ทราบ ด้ง นำ ไม่ ค้า กว้า ๗ วัน

มาตรา ๑๐

นำ ทัของ เจ้าหนี้
ผู้ เป็น โจทย์

(๑) เมื่อ เวลา ยื่น ฟ้อง คัด ถัม ติเตย ให้ เจ้าหนี้
ผู้ เป็น โจทย์ นำ เงิน มาวาง ไว้ ใน ศาล เป็น เงิน ๕๐ บาท
แต่ ให้ เป็น ผู้ ระวัง ประโยชน์ ใน การ ที่ จะ ว่า คัด ถัม ติเตย
นั้น ค้อไป แด ให้ ด้ว เจ้าพนักงาน รักษา ทรัพย์สิน โดย ด้ม
ความสามารถ ใน การ ที่ จะ จำ หนึ ย ทรัพย์สิน ด้ม บัด ของ ผู้
ติเตย แต่ เจ้าหนี้ ผู้ เป็น โจทย์ จะ ต้อง เป็น ผู้ รับผิดชอบ
ใน บรรดา ค่า ธรรมเนียม ค่า เส็บ หาย แด ค่า ใช้ จ่าย ด้ง ฎ
ใน คดี ติเตย นั้น อนึ่ง เจ้าพนักงาน รักษา ทรัพย์สิน จะ
เรียก เงิน ไว้ เป็น ประกัน จาก เจ้าหนี้ ผู้ เป็น โจทย์ ตาม

จำนวนที่เห็นจำเป็น การจำเป็น เพื่อจะ บังคับ ไม่ ให้
เจ้าพนักงาน รักษาทรัพย์ ต้องเสียหายในเวลาใดๆ ก็ได้

(๒) ถ้าเจ้าหนี้ผู้เป็นโจทก์จัดขึ้น หรือ ตระคายไม่
ช่วยเจ้าพนักงาน รักษาทรัพย์ ในการ ที่จะ คัดตม ตระคาย
นั้นต่อไป แต่ไม่ นำเงิน มาวาง เพน ประกัน ตาม
ข้อความในมาตรา นี้ภายใน เจ็ดวัน นับแต่วันที่ ได้ รับ คำ
แจ้งความ จากเจ้าพนักงาน รักษาทรัพย์ ให้กระทำเช่นนั้นๆ
ก็ ให้เจ้า พนักงาน รักษาทรัพย์ มีอำนาจ ตั้ง เจ้าหนี้ คนอื่น
ที่มีความ สามารถ แต่เต็มใจ ให้เป็น ชูระ จักกร ว่า
คัดตม ตระคาย นั้นต่อไป แต่ต้อง ให้ เชน ไป ตาม ข้อความ
ที่บัญญัติไว้ใน มาตรา นี้ ก่อน ที่จะ ตั้ง ชื่อนั้น เจ้าหนี้
ผู้นั้น จะ ต้อง นำเงิน มาวาง เพน ประกัน จนเป็นที่ พอใจ
ของเจ้าพนักงาน รักษาทรัพย์ แต่เมื่อได้ ทำ ตั้งนั้นแล้ว ก็
ให้ ถอล เชนคนอย่าง ว่าเจ้าหนี้ผู้นั้น เป็นเจ้าหนี้ผู้เป็นโจทก์
ทุกประการ แต่ให้ มีความ ชอบธรรม ที่จะ ได้รับ
ค่าชดเชยตาม ที่บัญญัติ ไว้ ใน มาตรา ๕๗

(๓) โดยความตกลงของรวมกันในที่ประชุมเจ้าหนี้
ครั้งหนึ่ง ครั้งใด พวกเจ้าหนี้ มีอำนาจที่จะตั้งผู้หนึ่งผู้ใด
ในพวกเจ้าหนี้ นั้น ซึ่ง มีความ สามารถ แต่เต็มใจ ให้
เป็น ชูระ จักกร ว่า คัดตม ตระคาย นั้นต่อไป แทนเจ้าหนี้

12/10/2566

ผู้เป็นโจทก์หรือเจ้าหนี้ ซึ่งเจ้าพนักงาน วิชา ทพย์ ได้
ตั้งขึ้น กับที่จะได้ตั้งขึ้นตามข้อนี้ เจ้าหนี้ผู้นั้น
จะต้องนำเงินมาวางเป็นประกัน จนเป็นที่พอใจ
ของเจ้าพนักงาน วิชา ทพย์ แต่เมื่อได้ทำดังนั้นแล้ว
ก็ให้ถือเหมือนอย่างว่าเจ้าหนี้ผู้นั้น เป็นเจ้าหนี้ผู้เป็น
โจทก์ทุกประการ แต่ให้มีความชอบธรรมที่จะได้
รับค่าธรรมเนียมตามที่บัญญัติไว้ใน มาตรา ๕๗

(๔) ถ้าเจ้าหนี้ผู้เป็นโจทก์ขัดชั้น หรือ ละเอียด ไม่
กระทำดังที่ควรไว้ใน มาตรา นี้ แต่ภายในเวลา ๑ เดือน
นับแต่วันที่ได้ขัดชั้น หรือ ละเอียด นั้น ไม่มีเจ้าหนี้ผู้
อื่นที่สามารถแต่เต็มใจที่จะรับทำการตามหน้าที่ ๆ
ได้กล่าวนี้ต่อไป ก็ให้เจ้าพนักงาน วิชา ทพย์ มี
อำนาจที่จะรายงานต่อศาล แต่ให้ศาลมีอำนาจยกเลิก
คดีมตะถายนั้นเสีย หรือจะมีคำสั่งอย่างอื่นประการ
ใดก็ได้ ตามแต่ศาลจะเห็นสมควร

มาตรา ๑๑

ตั้งผู้รักษา
ทรัพย์ชั่วคราว แล้ว

(๑) ในเวลาใด ๆ เมื่อได้ยื่นฟ้องคดีมตะถาย
แต่ก่อนที่ศาลได้ออกคำสั่งให้มตะถายนั้น

ถ้าเจ้าหน้าที่ในโรงพยาบาล ร้องขอ แต่ ต. น. เงิน มาวาง เป็นประ
 ณี ตามจำนวน ที่ ศาลเห็นสมควร แล้ว ก็ให้ศาลตั้ง
 เจ้าพนักงาน รักษาทรัพย์ เป็น ผู้รักษา ทรัพย์ สืบ บัด ของ
 ถูกหน้ไว้ชั่วคราว แต่ตั้งให้เจ้าพนักงาน สืบ บัด ของ
 หนี้นั้นทันที

(๒) เมื่อศาลได้ ตั้งผู้รักษาทรัพย์ชั่วคราว ก่อนที่
 ผู้ใดออกคำสั่งให้ล้มละลายแล้ว ในพระราชบัญญัตินี้ ถือ
 ว่า ผู้นั้นเป็นผู้รักษาทรัพย์ชั่วคราวนั้น เป็นอันออกคำสั่งให้
 ล้มละลาย

มาตรา ๑๒

การฟ้อง
 ทรัพย์ สืบ บัด
 ของถูกหน้ซึ่ง
 ถึงแก่กรรม

(๑) ถ้าถูกหน้ตาย เจ้าหน้ ผู้หมั้น สืบ เกษ ความ
 อยู่ ซึ่ง ถ้าถูกหน้ ยัง คง มีชีวิต คอย แล้ว เจ้าหน้ ผู้หมั้น อาจ
 ฟ้องเป็นคดีล้มละลายได้เช่นนี้ เจ้าหน้ นั้น มีอำนาจ
 ที่จะยื่นฟ้อง ต่อศาล ภายใน ๖ เดือน นับตั้งแต่วันที่
 ถูกหน้ตายไปนั้น ขอให้ศาล มีคำสั่ง ให้จัดการ ทรัพย์
 สืบ บัด ของ ถูกหน้ ผู้ตายตาม กฎหมาย ลักษณะ ล้ม ละตาย
 ก็ได้ แต่ให้ศาลสั่ง ให้ส่งหมาย ให้แก่ผู้รับมรดก หรือ
 ผู้จัดการ ทรัพย์ สืบ บัด หรือ ผู้ใดผู้หนึ่ง ซึ่ง ปกครอง
 ทรัพย์ สืบ บัด ของ ผู้ตาย นั้น

มาตรา ๑๓

การพิจารณา
แต่คำสั่งใน
คดีที่เจ้าหม

(๑) ในเวลาพิจารณาฟ้องคดีล้มตายนั้น ศาล
ต้องปรึกษาลักษณะพยานหาความจริงในข้อเหต
นั้นก่อน

เป็นโจทก์ฟ้อง

- (ก) จำนวนหนี้ของเจ้าหนี้ผู้เป็นโจทก์
- (ข) ข้อเท็จจริงหนี้ผู้เป็นจำเลยงดการชำระเงิน
- (ค) ได้ตั้งหมายแต่ดำเนินฟ้องให้จำเลยแล้ว

(๒) ถ้าพิจารณาได้ความจริงดังที่ได้กล่าวมา
แล้ว ก็ให้ศาลพิพากษาให้ถูกหนี้เป็นผู้ล้มตาย

(๓) ถ้าในการพิจารณา ศาลไม่เชื่อหลักฐาน
ในข้อความที่กล่าวแล้วข้างต้นผู้กู้ดี หรือถูกหนี้
ได้นำสืบให้ศาลเชื่อว่าตนอาจจะใช้หนี้สินให้หมดได้
ก็ดี หรือว่ามีเหตุอื่น ๆ ซึ่งไม่ควรจะออก
คำสั่งก็ดี ถ้าเป็นเช่นนั้น ศาลจะยกฟ้องของโจทก์เสีย
แต่เด็กถอนคำสั่งให้รักษาทรัพย์สินไว้ชั่วคราว (ถ้าได้
สั่งไว้) ด้วยก็ได้

(๔) ถ้าถูกหนี้ขม้างต่อศาลเป็นที่เชื่อได้ว่า

ซึ่งควร และมีเหตุอันสมควรที่จะเชื่อว่า ลูกหนี้
 ยังพอจะสามารถใช้หนี้ของคนได้หมดเช่นนี้แล้ว ศาล
 จะผ่อนเวลาให้ลูกหนี้มีกำหนดไม่เกิน ๑ ปี โดย
 ให้มีข้อสัญญาประกาใดตามแต่ศาลจะเห็นสมควร
 ก็ได้

(๕) ถ้าลูกหนี้ได้มาแก้คดีตามฟ้อง แต่ปฏิเสธ
 ว่าไม่ได้เป็นหนี้ โจทย์ที่เดียว หรือว่าเงินอยู่
 เพียงจำนวนซึ่งโจทย์ไม่มีอำนาจจะฟ้องได้ เมื่อเป็น
 เช่นนี้ ถ้าลูกหนี้ได้นำเงินหรือหาประกันมาให้ไว้
 คดีศาลตามจำนวนที่ศาลเห็นสมควรให้พอใช้หนี้ของ
 โจทย์ ในเมื่อการพิจารณาต่อไปจะได้ความจริงว่า
 เป็นหนี้จริง ก็ให้พอใช้ค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ใน
 การที่จะต้องพิจารณาสืบให้ได้ความนั้น เช่น
 แล้วศาลมีอำนาจที่จะงดการพิจารณาตามฟ้องคดีล้ม
 ตระทายนั้น ไว้ภายในกำหนดเวลาที่จะต้องพิจารณา
 สืบสวนในเรื่องหนี้สินนั้นก็ได้

(๖) เมื่อได้งดการพิจารณาไว้เช่นนี้แล้ว ศาล
 จะพิจารณาให้ลูกหนี้เป็นผู้ล้มตระทายตามฟ้องของเขา
 12/10/2566
 หนคนอื่น ๆ ต่อไปก็ได้ แต่เมื่อทำดังนี้แล้วก็ได้

ค่าชดเชยซึ่งได้ตั้งการพิจารณาไว้ ดังกล่าวแล้ว
นั้นเสียโดยจะตั้งประการใด ๆ ตามแต่จะเห็น
สมควรก็ได้

(๗) เมื่อผู้ใดได้ยื่นฟ้องคดีล้มละลายแล้ว ห้าม
ไม่ให้ถอนฟ้องโดยไม่ได้ขออนุญาตของศาล

มาตรา ๑๔

ผลของคำสั่ง ในระหว่างเวลาที่ตั้งแต่ได้มีคำสั่งให้รักษาทรัพย์สิน
ไว้รักษาทรัพย์สินชั่วคราว หรือคำสั่งให้ล้มละลาย ไปจนถึงการ
ชั่วคราวหรือเลิกถอนคำสั่งเช่นนี้ หรือจนเสร็จสิ้นการพิจารณา
คำสั่งให้ล้มละลายก็ดี ให้ทำตามข้อบังคับดังต่อไปนี้
ละเลย คือ

(๑) บรรดาทรัพย์สินล้มละลายของผู้ล้มละลายนั้น ต้อง
ตกอยู่ในความปกครองของเจ้าพนักงานรักษาทรัพย์สินทั้ง
สิ้น ตลอดถึงทรัพย์สินใด ๆ ซึ่งจะได้ตกมาเป็น
ของผู้ล้มละลายโดยทางมรดก ทางยกให้ หรือโดย
ทางอื่น ๆ ด้วย

(๒) ให้เจ้าพนักงานรักษาทรัพย์สินผู้เดียว เป็นผู้
อำนาจที่จะจัดการเกี่ยวของด้วยทรัพย์สินล้มละลายของผู้ล้ม

ตะตายเป็นแต่ที่จะรับเงินหรือทรัพย์สินซึ่ง
ผู้ล้มตะตายเป็นควรจะได้รับ

(๓) ให้เจ้าพนักงานรักษารักษทรัพย์อำนาจที่จะเก็บ
รวบรวมเงินหรือทรัพย์สินอื่น ๆ ซึ่งผู้ล้ม
ตะตายเป็นเจ้าหนี้ให้แก่ทายาทหรือทายาท
ทายาทหรือผู้แทน หรือแก่บุคคลอื่น ๆ ได้ แต่ให้
มีอำนาจที่จะปรานีปรานอมยอมความที่ถ่วงหา แต่
ที่จะฟ้องร้องหรือต่อสู้คดีใด ๆ ที่เกี่ยวกับทรัพย์สิน
ของผู้ล้มตะตายเป็น กับทั้งมีอำนาจที่จะกระทำการ
ค้าง ๆ ที่จำเป็น เพื่อให้เป็นผลดำเนินไปในเรื่อง
กิจการทรัพย์สินของผู้ล้มตะตายเป็นด้วย

(๔) ให้เจ้าพนักงานรักษารักษทรัพย์ เป็นผู้แทนผู้ล้ม
ตะตายเป็นบรรดาคดีที่เกี่ยวข้องด้วยทรัพย์สินอื่น ค้าง
พิจารณาอยู่ ซึ่งผู้ล้มตะตายเป็นโจทก์ จำเลย หรือ
เป็นผู้นับคำร้องนั้นทั้งหมด

(๕) ห้ามมิให้บรรดาเจ้าหนี้ทั้งหลาย ซึ่งผู้ล้ม
ตะตายเป็นถูกหน้อยด้วยหนี้สินอื่นจะพิสดารได้ในคดี
ผู้ล้มตะตายเป็น มีอำนาจฟ้องร้องว่ากล่าวเร่งรัด

หน้แก่ศอ หรือ เกษรพยัฒมบค ของ ผู้ตม ตะตาย โดย ทาง
อื่น ๆ นอกจาก จะ พอง ร้อง ว่า กถ้าว ตาม ข้อ ความ
ที่ บัญญตไว้ ใน พระราช บัญญต นเปน อัน ขาด

(๒) กิจการ ต่าง ๆ ที่ เกี่ยวด้วย ทรพยัฒมบค หรือ
บานช้ หน้ตม ของ ผู้ตม ตะตาย ซึ่ง ผู้ตม ตะตายได้
กระทำไปนั้น จะ ถัด ว่า เปน การ ขอบตวย กฎหมาย
ไม่ได้ เว้นไว้แต่ กิจการ นั้น ๆ จะ ได้ กระทำไป โดย
คำสั่ง ของ ที่ ประชุม พอง เจ้าหน้ หรือ ของ เจ้าพนักงาน
รักษา ทรพยัฒมบค ดัง ได้ กำหนดไว้ ใน มาตรา ๒๓ แต่ ๓๔
เท่านั้น

มาตรา ๑๕

คำ ช้แจง
เรื่อง หน้ ส่วน

เมื่อ ได้ มี คำ พิกษา ให้ ตม ตะตาย แดง ภายใน เวลา
๒๔ ชั่วโมง นับ ตั้งแต่ เวลา ที่ ผู้ตม ตะตาย ได้ รับ
หมาย ทราบ คำ พิกษานัน ให้ ผู้ตม ตะตาย ยื่น คำ
ดำบาส คำ ช้แจง บอ ก ช้แจง แดง ที่ อยู่ ของ ผู้ที่ มี หน้ ส่วน อยู่
ในการ คำ ขาย ของ ผู้ตม ตะตาย ทั้งหมด โดย ความ ดีศย
สุจริต แต่ โดย ถูกต้อง ให้ ยื่น ที่ ๆ ทำการ ของ เจ้าพนักงาน
รักษา ทรพยัฒมบค ถ้า ถูก หน้ ช้แจง ว่า ไม่มี หน้ ส่วน ก็ ให้
ยื่น คำ ดำบาส คำ ช้แจง เป็น ดง นั้น ภายใน กำหนด เวลา ที่ ได้
กถ้าว แดง คำ ดำบาส คำ ช้แจง ที่ ได้ ยื่น เช่น นี้ ใน พระ

ราชบัญญัตินี้ ให้นับเขาเป็นคำชี้แจงด้วยเรื่องกิจการ
ทรัพย์สินของลูกหนี้ตามที่กล่าวในมาตรา ๒๐ แห่ง
พระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๑๖

ผู้รักษาทรัพย์สิน เมื่อใดมีคำสั่งให้รักษาทรัพย์สินชั่วคราว หรือให้
อำนาจยึดทรัพย์สิน ตม ตระตายแล้ว ให้ผู้รักษาทรัพย์สินชั่วคราว หรือ
ผู้บังคับของผู้ เจ้าพนักงาน รักษาทรัพย์สิน เข้ายึด บรรดาทรัพย์สิน ผู้บังคับต้อง
ล้มละลาย ตราแต่ทรัพย์สิน ผู้ใดหนึ่งถือ ตายลักษณะ อื่น
ต่าง ๆ ของผู้ล้มละลาย ซึ่งผู้ล้มละลาย หรือผู้ใด
ผู้หนึ่ง เป็น ผู้ยึดถือ ปกครอง ชย นั้น โดยทันที

คำสั่งให้รักษาทรัพย์สินชั่วคราวหรือคำสั่งให้ล้มละลาย
นั้น ให้ถือ ประจักษ์ หนึ่งว่า เป็น หมายถึง ของ คำสั่ง ซึ่ง สั่ง
ให้ ยึด แต่ มอบ ทรัพย์สิน ผู้บังคับ ตราแต่ ผู้ใด
ตาย ลักษณะ อื่นต่าง ๆ ของผู้ล้มละลาย หรือผู้ใด
ผู้หนึ่ง ยึดถือ ปกครอง ชย นั้น ให้แก่ ผู้รักษาทรัพย์สินชั่วคราว
หรือแก่ เจ้าพนักงาน รักษาทรัพย์สิน นั้นทีเดียว

มาตรา ๑๗

คำล้มอำนาจ ในเวลาใดหรือ เมื่อ ภายหลังจากที่มีคำสั่งให้รักษาทรัพย์สิน
ออกหมายจับ ชั่วคราว หรือให้ล้ม ตระตาย ก็ได้ คำสั่งมีอำนาจที่จะสั่ง
ลูกหนี้ได้ ให้ ออก หมาย จับ ตัว ลูก หนี้ มา ถัด จึง ได้ จน กว่า ลูก

หนึ่ง จะไปหาประกัน มาให้เป็นที่พอใจของศาล หรือ
จนกว่าจะครบ กำหนดเวลาตามที่ ศาลจะเห็นสมควรก็
ได้ ถ้าคดีมีเหตุผลด้วยประการใด ๆ ทั้งจะได้กล่าว
ต่อไปนี้ คือ

(ก) เมื่อปรากฏแก่ศาลว่ามีเหตุอันน่าเชื่อได้ว่า
ลูกหนี้หนีได้หลบหนี หรือกำลังจะหลบหนี เพื่อจะหลีกเลี่ยง
หรือ ประวิงหรือ กระทำ ให้ขัดข้องแก่การพิจารณา
คดีถึง ปลายทาง ซึ่ง ตามเป็น จำเลย นั้น กัด

(ข) เมื่อปรากฏแก่ศาลว่ามีเหตุอันน่าเชื่อได้ว่า
ลูกหนี้ นั้น ได้กระทำ หรือ กำลังจะ กระทำ ความผิด ซึ่ง
จะต้อง รับโทษ ตาม พระราชบัญญัติ นี้ กัด

แต่อย่างไร กัด ใน ขณะหรือก่อนเวลาจับกุมลูกหนี้
เช่น นี้ ให้เป็นที่เข้าใจว่า ได้ส่งหมายแต่สำเนาฟ้อง
ให้แก่ลูกหนี้ นั้น เด็ดขาด

ส่วน ค่าใช้จ่ายในการ เดียงดู บุคคลที่ ต้องคุม ซึ่งตาม
ความใน มาตรา นี้ ให้ผู้ที่ ร้อง ขอนั้น เสียไปก่อน เป็น
ครั้งแรก ให้เสียให้ กับ เจ้าพนักงาน รักษาทรัพย์ ซึ่ง
เป็นผู้รับ แทน เจ้าพนักงาน คุม ซึ่ง

มาตรา ๑๘

เจ้าพนักงาน
รักษาทรัพย์
เป็นผู้ออก
ประกาศคำสั่ง
ให้รักษา
ทรัพย์ชั่วคราว
หรือคำสั่งให้
ล้มละลายใน
หนังสือพิมพ์

(๑) เมื่อเจ้าพนักงานรักษาทรัพย์ได้รับคำสั่งซึ่งเป็น
ผู้รักษาทรัพย์ในคดีล้มละลายเรื่องใดแล้ว ให้
เป็นผู้ทำหน้าที่นำคำสั่งให้รักษาทรัพย์ชั่วคราว หรือ
คำสั่งให้ล้มละลายนั้น ออกประกาศในราชกิจจานุ
เบกษาแต่ในหนังสือพิมพ์รายวันฉบับใด ๆ ทีเดียว
แต่จะเห็นว่าเป็นการจำเป็น

(๒) ในประกาศคำสั่งให้ล้มละลายนั้น ต้อง
แจ้งกำหนดให้บรรดาเจ้าหนี้ของผู้ล้มละลายทำคำร้อง
ขอรับเงินยืมต่อเจ้าพนักงานรักษาทรัพย์เสียแต่ภายใน
กำหนด ๒ เดือนด้วย

มาตรา ๑๙

ผู้ล้มละลาย
ต้องมอบสิ่ง
ทรัพย์สมบัติ
ของตนให้แก่
ผู้รักษาทรัพย์

เมื่อได้รับหมายรวบรวมคำสั่งให้ล้มละลาย หรือ
ให้รักษาทรัพย์ชั่วคราวแล้ว ผู้ล้มละลายต้องมอบสิ่ง
บรรดาทรัพย์สมบัติของตนพร้อมด้วยดวงตราสัณฐาน
แต่หนังสือตายลักษณะอักษรต่าง ๆ ซึ่งอยู่ในความยึด
ถือปกครองของตน อันเกี่ยวข้องกับทรัพย์สมบัติ หรือ
กิจการทรัพย์สมบัติของตนนั้น ให้แก่เจ้าพนักงาน

มาตรา ๒๐

คำสั่งแจ้ง กิจ
การทรัพย์สิน
สมบัติของผู้
ตาย

(๑) ภายในเวลา ๗ วัน นับตั้งแต่วันที่ ผู้ ตาย
ได้ รับ หมาย ทราบ คำพิพากษา ต้ม ตาย หรือ ในเวลา
คือ ๆ ไป ตาม ที่ เจ้าพนักงาน รักษา ทรัพย์ จะ ยอม เห็น
กำหนด ให้ ผู้ ตาย ต้อง ทำ คำ ชี้ แจง ด้วย เรื่อง กิจ
การ แด่ ทรัพย์ ด้ม บค ของ ผู้ ตาย ตาม แบบ พิมพ์ ด้ม
เจ้าพนักงาน รักษา ทรัพย์ คำ ชี้ แจง นี้ ต้อง มี คำ ดี คย
ด้ม บค ประ กอบ ด้ม บค เป็น ความ จริง แด่ ต้อง ชี้ แจง ด้ม
เหตุ ผล ที่ ต้อง ชำ ดท น ไม่ มี ทรัพย์ ด้ม บค พอ ที่ จะ ใช้ หนี้
ชี้ แจง ด้ม บค ทรัพย์ ด้ม บค ที่ เหนือ อยู่ โดย เติ ด้ม บค ด้ม บค
หนี้ ด้ม บค ที่ เกี่ยว ค้าง อยู่ แด่ ความ รับ ด้ม บค ชอ บค ด้ม บค
ที่ ชย แด่ วิ ชา หา กิน ของ เจ้า หนี้ ทง หด ย ด้ม บค
ซึ่ง เจ้า หนี้ เหนือ ด้ม บค ยึด ด้ม บค ด้ม บค ด้ม บค แด่ ด้ม บค
ไป ด้ม บค ด้ม บค แด่ ด้ม บค ด้ม บค ด้ม บค แด่ ด้ม บค ด้ม บค
ตาม ด้ม บค ที่ เจ้าพนักงาน รักษา ทรัพย์ จะ ต้อง การ

มาตรา ๒๑

การประชุม
เจ้าหนี้ 2/10/2566

(๑) เมื่อ ศาล ได้ ออก คำ สั่ง ให้ ผู้ ด้ม บค
ตาย ด้ม บค ให้ เรียก ประชุม เจ้า หนี้ ทง หด ย โดย ด้ม บค

ที่สุด (ซึ่งในพระราชบัญญัตินี้จะเรียกว่า ประชุมเจ้า
หน้ ครั้งแรก) เพื่อจะได้ดำริเห็นว่า จะควร ยอมรับคำ
ขอคดง ในเรื่อง หน้ หรือไม่ แต่เพื่อดำริห้การ ต่าง ๆ
ทั่วไปที่จะจัดการใน ทรัพย์สินสมบัติ ของ ผู้ตม ติเตาย

(๒) เมื่อจะมีการ ประชุมเจ้าหน้ ครั้ง แรกแต่ครั้ง
หลัง ๆ ค่อไปทุกครั้ง เจ้าพนักงาน รักษา ทรัพย์สินของ นอก
แจ้ง ความให้บรรดาเจ้าหน้ทุกคนทราบล่วงหน้าก่อน ๗ วัน

(๓) ลูก หน้ ซึ่งคอง คำพิพากษาให้ตม ติเตาย คอง
ไปที่ที่ ประชุมเจ้าหน้ ครั้ง แรกแต่ครั้ง หลัง ๆ ทุกครั้ง
แต่ คอง ยอมให้ ได้ ส่วน ชัก ถาม แด แจ้ง ขอ ความต่าง ๆ
ค่อที่ ประชุม แล้วแต่ที่ ประชุมจะ คอง การ

มาตรา ๒๒

เจ้าหน้ คอง ผู้
แทนได้

(๑) ในที่ ประชุมเจ้าหน้ เจ้าหน้ ทุกคนมี อำนาจ
ที่จะ ออกความเห็น เป็น คะแนน ตัดสิน ด้วย ตนเอง ก็ได้
หรือโดย มอบ อำนาจ ให้ผู้อื่นออกความเห็น แทน ก็ได้

(๒) ผู้เป็น เจ้าหน้ กติ หรือ ผู้ใด ผู้หนึ่งซึ่ง เป็น ผู้
แทน กติ ห้าม ไม่ ให้ออกความเห็น เป็น คะแนน ตัดสิน
ใน ปัญหา อย่าง ใด ที่ เห็น ด้วย ใน ขอ ปฎกษา ขอ หนึ่ง ขอ
ใด ซึ่ง จะ กระทำ ให้ตัวผู้ แทนเอง กติ หรือ ผู้ที่ ม หน้

ส่วน กับ ผู้นั้น กัด หรือผู้ซึ่งได้เป็น ผู้มอบอำนาจ กับ
 ผู้นั้น มากัด ให้ ได้รับ ผล ประโยชน์อย่าง หนึ่ง อย่าง
 ใดจาก ททรัพย์ สัมบัติ ของ ผู้ล้ม ณะตาย โดย ตรง กัด
 หรือโดย ไม่ตรง กัด นอกจาก ซึ่ง ควร จะ ได้รับ โดย
 ถาน เป็น เจ้า หนี้ ตาม ส่วน เจดีย์ เหมือน อย่าง เจ้า หนี้ ทง
 หลาย ทั่ว ไป

มาตรา ๒๓

อำนาจ ตั้ง ผู้
 จัดการ

ในเวลา ประชุม เจ้า หนี้ ครั้ง หนึ่ง ครั้ง ใด พวก เจ้า
 หนี้ มี อำนาจ ที่จะ ตก ลง โดย ความ ตกลง ธรรมดา คง ผู้ หนึ่ง
 ผู้ ใด คน เดียว กัด หรือ หลาย คน กัด (ตัว ผู้ ล้ม
 ณะตาย เอง กัด) ให้ เป็น ผู้ จัด การ ททรัพย์ สัมบัติ ของ
 ผู้ ล้ม ณะตาย ให้ มี อำนาจ ต่าง ๆ สุด แดง แต่ เจ้า พนักงาน
 รักษา ททรัพย์ จะ กำหนด ให้

(๑) ให้ ผู้ จัด การ หา ประกัน แดง ทำ บาญชี ขึ้น ตาม
 แต่ ที่ เจ้า พนักงาน รักษา ททรัพย์ จะ ตั้ง

(๒) ให้ ผู้ จัด การ มี อำนาจ ที่ จะ ได้รับ ค่า บำ เหน็จ
 (ถ้า ใด ตก ลง จะ ให้ มี บา เหน็จ) ตาม แต่ ที่ พวก เจ้า
 หนี้ จะ ใด ตก ลง กำหนด ให้ โดย ความ ตกลง ธรรมดา ใน
 ที่ ประชุม ครั้ง หนึ่ง ครั้ง ใด กัด หรือ ถ้า พวก เจ้า หนี้ ไม่

ได้ตกลงกำหนดให้ กีดกันแล้วเจ้าพนักงาน รักษาทรัพย์
จะกำหนดให้

มาตรา ๒๔

การได้ส่วน
ผู้ล้มตาย
โดยเปิดเผย

(๑) เมื่อได้ประชุม เจ้าหนี้ ครั้ง แรกเสร็จแล้ว ให้
ศาลจัดการ ได้ ส่วน ใน เรื่อง ความ ประพฤติ การ คำ ขาย
แต่ทรัพย์ สัมบัติ ของ ผู้ล้ม ตาย เสียโดยเร็ว ตามแต่
จะเห็น เป็น การ สดวก

(๒) ให้เจ้า พนักงาน รักษาทรัพย์แจ้ง ความ ให้ผู้
ล้ม ตาย แต่ พวกเจ้า หนี้ รื้อน กำหนด การ ได้ ส่วน ของ
ผู้ล้ม ตาย ตั้ง น้ ำไว้ ๗ วัน

(๓) เจ้า หนี้ คน หนึ่ง คนใด ซึ่งได้ ยื่น คำ ขอพิศุคร
หนี แต่มี อำนาจ ที่จะซัก ถาม ผู้ล้มตาย ในกิจการทรัพย์
สมบัติ ของ ผู้ล้ม ตาย แต่ เหตุผล ที่ ต้อง ขาด ทูน ถึง กับ
ล้ม ตาย นั้น ก็ ได้ หรือ จะ ตั้ง ผู้ใด มา ซัก ถาม แทน
โดย มี หนังสือ มอบ ฉันทะ เป็น ภาย ดักษณ อักษร ก็ได้

(๔) ให้เจ้าพนักงานรักษาทรัพย์เป็นธุระช่วยเหตุ
ในการได้ส่วน ซักถามผู้ล้มตาย แต่ให้มีอำนาจ
จ้าง หมอ ความ หรือ ทนาย ใน การ นี้ ด้วย

(๕) ใน การไต่ สืบ นั้น ผู้ ตม ๕ ตาย ต้อง สืบ บาด คดี แต่ จำ เป็น ต้อง คอบ คำ ถาม ทุก ข้อ ซึ่ง คำ ถา จะ ไต่ ถาม หรือ อนุญา ตให้ ถาม ๕ รายงาน การ ไต่ สืบ นั้น ให้ จด ไว้ เป็น ตาย ดักษณ อักษร แต่ ต้อง อ่าน ให้ ผู้ ตม ๕ ตาย ฟัง แล้ว ให้ ตง ตาย มือ ไว้ แต่ ให้ ใช้ เป็น พยาน ยืน ยืน แก่ ผู้ ตม ๕ ตาย ได้ ให้ ศำ ต ทำ สำเนา ที่ รับ ร้อง ว่า ถูก ตอง ๕ ส่ง ไป ให้ เจา พน กงาน รักษ ๕ ทรัพย์ ๑ ฉบับ

(๖) เมื่อ ศำ ต เห็น ว่า ไต่ ไต่ สืบ ใน กิจการ แต ทรัพย์ สัม บค ของ ผู้ ตม ๕ ตาย ได้ ความ เพียง พอ แลว ก็ ให้ ศำ ต ทำ เป็น คำ สั่ง แด่ ตง ว่า เป็น อิน เสร็จ การ ไต่ สืบ แต่ คำ สั่ง นี้ ไม่ เป็น การ ตัด ขำ นาจ ของ ศำ ต ที่ จะ สั่ง ให้ ไต่ สืบ ถึง กิจการ ความ ประพุดิ แต ทรัพย์ สัม บค ของ ผู้ ตม ๕ ตาย นั้น ต่อ ไป อีก เมื่อ เห็น สัม ควร

มาตรา ๒๕

การไต่ สืบ
เมื่อ ผู้ ตม
๕ ตาย เป็น
คน เสี่ยง ริต

ถ้า ผู้ ตม ๕ ตาย เป็น คน เสี่ยง ริต หรือ เป็น ผู้ ม ตัญญา ๕ วิปลาค หรือ ประกอบ ด้วย โรครภัย ใน ร่างกาย อย่าง ไต อย่าง หนึ่ง ซึ่ง ศำ ต เห็น ว่า ไม่ สามารถ ที่ จะ มา ใน การ ไต่ สืบ โดย เบ็ด แผ ยนั้น ได้ ก็ ให้ ศำ ต มี ขำ นาจ ที่ จะ สั่ง ไม่ ให้ มี การ ไต่ สืบ เช่น นั้น หรือ สั่ง ให้ ไต่ สืบ โดย วิธิ ๕ อย่าง ไต ประการ ไต ใน ที่ ไต ตาม ที่ ศำ ต เห็น สัม ควร ก็ ได้

มาตรา ๒๖

การ ยก คดี
เรื่อง ตม ติเตียน

(๑) เมื่อ คดี ปรากฏ เป็น ที่ พอ ใจ ของ ศาล ว่า หนี
ดิน ของ ผู้ ตม ติเตียน ได้ ไซ้ ไป โดย เต็ม จำนวน หมด แล้ว
ก็ ให้ ศาล มี คำ สั่ง ยก คดี เรื่อง ตม ติเตียน นั้น เสีย แต่ มี
คำสั่ง ใน เรื่อง ค่า ธรรมเนียม ประการ ใด ๆ ตาม ที่ เห็น
สมควร ก็ ได้

(๒) เมื่อ ศาล ได้ ยก คำ พิพากษา ตม ติเตียน เสีย ตาม
มาตรานี้ แล้ว การ ใด ๆ ซึ่ง เจ้า พนักงาน รักษา ทรัพย์
กัก หรือ ผู้ ซึ่ง ได้ รับ อำนาจ จาก เจ้า พนักงาน รักษา ทรัพย์
กัก หรือ ศาล กัก ได้ กระทำ ไป แล้ว นั้น ก็ ให้ คง เป็น
อัน ไซ้ ได้ ตาม กฎหมาย แต่ ส่วน ทรัพย์ สัมบัต ของ ตุลา
กัน ซึ่ง คง คำ สั่ง ให้ ตม ติเตียน นั้น ให้ โอน กรรม สิทธิ์
กลับ คืน ไป อยู่ ใน ตัว ตุลา กัน ตาม เดิม

(๓) ให้ เจ้า พนักงาน รักษา ทรัพย์ จัด การ ประกาศ
คำสั่ง ยก คำ พิพากษา ตม ติเตียน นั้น ใน ราชกิจจานุเบกษา
แต่ คง แจ้ง ความ ใน หนังสือ พิมพ์ ราย วัน อย่าง น้อย หนึ่ง ฉบับ

(๔) ตาม ข้อ ความ ใน มาตรา นี้ ให้ ถือ ว่า หนี
ดิน ซึ่ง ตุลา กัน ยัง ปฏิเสธ ต่อ สู้ อยู่ เป็น หนี สิ้น ซึ่ง ได้ ไซ้ โดย
เต็ม จำนวน แล้ว ถ้า หาก ว่า ตุลา กัน ยอม ทำ กรรม กรรม

แต่หาประกันให้ไว้ตามที่ศาลจะเห็นสมควรว่าจะใช้เงินให้ตามจำนวนหนี้สินพร้อมทั้งค่าธรรมเนียมด้วย
 หนี้สินซึ่งหาตัวเจ้าหนี้ไม่ได้คดี หรือไม่รู้จักตัวเจ้าหนี้คดี ให้ถือว่าได้ใช้เต็มจำนวนแล้ว เมื่อถูกหนี้ให้นำเงินตามจำนวนนั้นมาวางไว้ต่อศาล

มาตรา ๒๗

คำสั่งให้พิน
 จากคดี

(๑) ในเวลาหนึ่ง เวลาใดเมื่อเสร็จการไต่สวนโดยเปิดเผยแล้ว ผู้ล้มละลายมีอำนาจที่จะร้องขอต่อศาล ขอให้สั่งให้ผู้ล้มละลายพินจากคดีได้ แล้วให้ศาลกำหนดนัดวันพิจารณาคำร้องขอ นั้นในศาลโดยเปิดเผย

(๒) ก่อนที่ผู้ล้มละลายจะร้องขอให้พินจากคดีเช่นนั้น ให้ผู้ล้มละลายนำเงินมาวางเป็นประกันไว้ต่อเจ้าพนักงานรักษาทรัพย์ ตามจำนวนที่เจ้าพนักงานรักษาทรัพย์เห็นสมควร เพื่อเป็นประกันในเงินค่าธรรมเนียม แต่ค่าใช้จ่ายซึ่งจะได้เกิดขึ้นจากการที่ร้องขอ นั้น แต่ไม่ให้เกิน ๕๐ บาท

(๓) ให้เจ้าพนักงานรักษาทรัพย์แจ้งกำหนดวันพิจารณาคำร้องขอ นี้ ให้เจ้าหนี้ทุกคน ซึ่งได้พิสูจน์

หนึ่งแตรุดวงหน้า ๑๔ วัน แต่ให้ตั้งประกาศแจ้ง
 ความในราชกิจจานุเบกษา แต่หนังสือพิมพ์รายวัน อย่าง
 น้อย ๑ ฉบับ ค่าธรรมเนียมอำนาจที่จะพึงขอชี้แจงของ
 เจ้าพนักงาน รักษาทรัพย์ แต่เจ้าหน้าที่หนึ่งคนใด
 หรือผู้แทนเจ้าหน้าที่หนึ่งคนใดก็ได้ ในเวลาพิจารณา
 ค่าตั้งให้ผู้ล้มละลายสามารถขอให้การ และจะพิจารณา
 พึงคำพยานตามที่เห็นสมควรก็ได้

(๔) ใน การ พิจารณานั้น ให้ศาลพิจารณา

ตาม รายงาน ของเจ้าพนักงาน รักษาทรัพย์ซึ่ง รายงาน
 ถึงกิจการ ความ ประพฤติ ของผู้ล้มละลายในเวลาก่อน
 แต่ระหว่าง เวลาที่ล้มละลายนั้น แต่ค่าตั้งอำนาจที่จะ
 ออกคำสั่งอนุญาต ให้ผู้ล้มละลายพ้นจากคดีเดียวก็
 ได้หรือไม่อนุญาตก็ได้ หรือเมื่อออกคำสั่งแล้วจะ
 กำหนดเวลาที่ให้คำสั่งนั้น เป็นอันใช้ได้เมื่อใดก็ได้
 หรือจะออกคำสั่งอนุญาต แต่กำหนดขอบบังคับประการ
 ใด ๆ ลงไว้ตามที่ศาลเห็นสมควรก็ได้ อย่างไรก็ดี
 ถ้าผู้ล้มละลายได้กระทำความผิดของโทษตามพระราชบัญญัติ
 นี้ อย่างใดอย่างหนึ่งแล้ว ห้ามไม่ให้ศาลยอมออก
 คำตั้งให้ผู้ล้มละลายพ้นจากคดีได้ นอกจากที่จะมี

ถ้าพิจารณาได้ความ อย่างใด อย่างหนึ่ง ดังที่กล่าวไว้ใน ข้อ (๕) แล้ว ศาลต้อง กระทำ อย่างใด อย่างหนึ่ง ต่อไปนี้ คือ

- (ก) ไม่ยอม ออก คำสั่ง ให้พ้น จาก คดี
- (ข) หรือ ตัด คำสั่ง ให้พ้น จาก คดี ไว้ ภายใน กำหนด เวลา ไม่เกิน ๒ ปี
- (ค) หรือ ตัด คำสั่ง ให้พ้น จาก คดี ไว้ จน กว่า เจ้าหนี้ จะ ได้ รับ ใช้ หนี้ ส่วน เหลือ ไม่ ต่ำ กว่า ๕๐ ใน ๑๐๐
- (ง) หรือ ตาม หนี้ ใน การ ที่ จะ ออก คำสั่ง หนี้ ให้ มขอ บังคับ ให้ ผู้ ตม ตระ ดาย ยอม ให้ ศาล พิพากษา ให้ ตน เป็น ผู้ จะ ต้อง ใช้ เงิน ให้ แก่ เจ้า พนักงาน วิชา ทรัพย์ ตาม จำนวน หนี้ อัน จะ พิสูจน์ ได้ ใน คดี ตม ตระ ดาย หนี้ ซึ่ง ยัง คง คง อยู่ ยัง ไม่ได้ ใช้ เสรี จ ใน วัน ที่ จะ ออก คำ สั่ง หรือ ส่วน ใด ส่วน หนึ่ง ของ จำนวน หนี้ ที่ ยัง คง คง อยู่ นี้ เงิน หนี้ ผู้ ตม ตระ ดาย จะ ต้อง ใช้ ออกจาก ทรัพย์ สัมปत्ติ หรือ อด ประ โยชน์ หนี้ ซึ่ง จะ ไตร รับ ใน ภาย หลัง ตาม ที่ ศาล จะ สั่ง แต่ ห้าม ไม่ ให้ บังคับ ตาม คำ พิพากษา เช่น นี้ โดย ไม่ได้ อนุญา ต ของ ศาล ก่อน ศาล มี อำนาจ ที่ จะ อนุญา ต ให้ บังคับ ตาม คำ พิพากษา นี้ ได้

เมื่อใดก็ตามที่ ค่างแต่ผู้ล้มตายพ้นจากคดีไปแล้ว ผู้ล้มตายได้รบ ทศพยสัมพันธ์ หรือ ผล ประโยชน์ซึ่งจะเอามาใช้หนี้ได้

อย่างไรก็ดี เมื่อศาลได้มีคำสั่งไปอย่างหนึ่งอย่างใดตาม มาตรา ๒๒๖ กำหนด เวลา ๒ ปี แล้ว ถ้าผู้ล้มตายนำสืบจนเป็นที่พอใจของศาลว่า คนไม่สามารถที่จะกระทำตาม ข้อความที่บังคับไว้ในคำสั่งนั้นได้ ก็ให้ศาลมีอำนาจที่จะเปลี่ยนแปลงแก้ไขข้อความที่บังคับไว้ในคำสั่งนั้น โดยประการใดแต่ให้มีข้อความอย่างไรก็ตามแต่ ศาลจะเห็นสมควรก็ได้

- (๕) เหตุผลตามที่กล่าวในข้อ (๔) นั้น คือ
- (ก) เมื่อปรากฏว่าทรัพย์สินของผู้ล้มตายไม่มีเหลือพอถึงส่วน ๕๐ ใน ๑๐๐ ของหนี้ที่ไม่มีประกัน เว้นแต่ผู้ล้มตายจะได้แสดงให้เป็นที่พอใจของศาลว่า เหตุที่เป็นมานั้นเป็นเหตุผลซึ่งตามความยุติธรรมไม่ควรจะตัดโทษผู้ล้มตายได้
- (ข) หรือปรากฏว่าผู้ล้มตายไม่ได้มีสัมปทานสัญญาต่าง ๆ ซึ่งตาม ขรรณตา ควร จะมี ใน กิจ การ งาน หรือ การ

๕๒๒
๕๒๓
๕๒๔
๕๒๕
๕๒๖
๕๒๗
๕๒๘
๕๒๙
๕๓๐
๕๓๑
๕๓๒
๕๓๓
๕๓๔
๕๓๕
๕๓๖
๕๓๗
๕๓๘
๕๓๙
๕๔๐
๕๔๑
๕๔๒
๕๔๓
๕๔๔
๕๔๕
๕๔๖
๕๔๗
๕๔๘
๕๔๙
๕๕๐
๕๕๑
๕๕๒
๕๕๓
๕๕๔
๕๕๕
๕๕๖
๕๕๗
๕๕๘
๕๕๙
๕๖๐
๕๖๑
๕๖๒
๕๖๓
๕๖๔
๕๖๕
๕๖๖
๕๖๗
๕๖๘
๕๖๙
๕๗๐
๕๗๑
๕๗๒
๕๗๓
๕๗๔
๕๗๕
๕๗๖
๕๗๗
๕๗๘
๕๗๙
๕๘๐
๕๘๑
๕๘๒
๕๘๓
๕๘๔
๕๘๕
๕๘๖
๕๘๗
๕๘๘
๕๘๙
๕๙๐
๕๙๑
๕๙๒
๕๙๓
๕๙๔
๕๙๕
๕๙๖
๕๙๗
๕๙๘
๕๙๙
๖๐๐
๖๐๑
๖๐๒
๖๐๓
๖๐๔
๖๐๕
๖๐๖
๖๐๗
๖๐๘
๖๐๙
๖๑๐
๖๑๑
๖๑๒
๖๑๓
๖๑๔
๖๑๕
๖๑๖
๖๑๗
๖๑๘
๖๑๙
๖๒๐
๖๒๑
๖๒๒
๖๒๓
๖๒๔
๖๒๕
๖๒๖
๖๒๗
๖๒๘
๖๒๙
๖๓๐
๖๓๑
๖๓๒
๖๓๓
๖๓๔
๖๓๕
๖๓๖
๖๓๗
๖๓๘
๖๓๙
๖๔๐
๖๔๑
๖๔๒
๖๔๓
๖๔๔
๖๔๕
๖๔๖
๖๔๗
๖๔๘
๖๔๙
๖๕๐
๖๕๑
๖๕๒
๖๕๓
๖๕๔
๖๕๕
๖๕๖
๖๕๗
๖๕๘
๖๕๙
๖๖๐
๖๖๑
๖๖๒
๖๖๓
๖๖๔
๖๖๕
๖๖๖
๖๖๗
๖๖๘
๖๖๙
๖๗๐
๖๗๑
๖๗๒
๖๗๓
๖๗๔
๖๗๕
๖๗๖
๖๗๗
๖๗๘
๖๗๙
๖๘๐
๖๘๑
๖๘๒
๖๘๓
๖๘๔
๖๘๕
๖๘๖
๖๘๗
๖๘๘
๖๘๙
๖๙๐
๖๙๑
๖๙๒
๖๙๓
๖๙๔
๖๙๕
๖๙๖
๖๙๗
๖๙๘
๖๙๙
๗๐๐
๗๐๑
๗๐๒
๗๐๓
๗๐๔
๗๐๕
๗๐๖
๗๐๗
๗๐๘
๗๐๙
๗๑๐
๗๑๑
๗๑๒
๗๑๓
๗๑๔
๗๑๕
๗๑๖
๗๑๗
๗๑๘
๗๑๙
๗๒๐
๗๒๑
๗๒๒
๗๒๓
๗๒๔
๗๒๕
๗๒๖
๗๒๗
๗๒๘
๗๒๙
๗๓๐
๗๓๑
๗๓๒
๗๓๓
๗๓๔
๗๓๕
๗๓๖
๗๓๗
๗๓๘
๗๓๙
๗๔๐
๗๔๑
๗๔๒
๗๔๓
๗๔๔
๗๔๕
๗๔๖
๗๔๗
๗๔๘
๗๔๙
๗๕๐
๗๕๑
๗๕๒
๗๕๓
๗๕๔
๗๕๕
๗๕๖
๗๕๗
๗๕๘
๗๕๙
๗๖๐
๗๖๑
๗๖๒
๗๖๓
๗๖๔
๗๖๕
๗๖๖
๗๖๗
๗๖๘
๗๖๙
๗๗๐
๗๗๑
๗๗๒
๗๗๓
๗๗๔
๗๗๕
๗๗๖
๗๗๗
๗๗๘
๗๗๙
๗๘๐
๗๘๑
๗๘๒
๗๘๓
๗๘๔
๗๘๕
๗๘๖
๗๘๗
๗๘๘
๗๘๙
๗๙๐
๗๙๑
๗๙๒
๗๙๓
๗๙๔
๗๙๕
๗๙๖
๗๙๗
๗๙๘
๗๙๙
๘๐๐
๘๐๑
๘๐๒
๘๐๓
๘๐๔
๘๐๕
๘๐๖
๘๐๗
๘๐๘
๘๐๙
๘๑๐
๘๑๑
๘๑๒
๘๑๓
๘๑๔
๘๑๕
๘๑๖
๘๑๗
๘๑๘
๘๑๙
๘๒๐
๘๒๑
๘๒๒
๘๒๓
๘๒๔
๘๒๕
๘๒๖
๘๒๗
๘๒๘
๘๒๙
๘๓๐
๘๓๑
๘๓๒
๘๓๓
๘๓๔
๘๓๕
๘๓๖
๘๓๗
๘๓๘
๘๓๙
๘๔๐
๘๔๑
๘๔๒
๘๔๓
๘๔๔
๘๔๕
๘๔๖
๘๔๗
๘๔๘
๘๔๙
๘๕๐
๘๕๑
๘๕๒
๘๕๓
๘๕๔
๘๕๕
๘๕๖
๘๕๗
๘๕๘
๘๕๙
๘๖๐
๘๖๑
๘๖๒
๘๖๓
๘๖๔
๘๖๕
๘๖๖
๘๖๗
๘๖๘
๘๖๙
๘๗๐
๘๗๑
๘๗๒
๘๗๓
๘๗๔
๘๗๕
๘๗๖
๘๗๗
๘๗๘
๘๗๙
๘๘๐
๘๘๑
๘๘๒
๘๘๓
๘๘๔
๘๘๕
๘๘๖
๘๘๗
๘๘๘
๘๘๙
๘๙๐
๘๙๑
๘๙๒
๘๙๓
๘๙๔
๘๙๕
๘๙๖
๘๙๗
๘๙๘
๘๙๙
๙๐๐
๙๐๑
๙๐๒
๙๐๓
๙๐๔
๙๐๕
๙๐๖
๙๐๗
๙๐๘
๙๐๙
๙๑๐
๙๑๑
๙๑๒
๙๑๓
๙๑๔
๙๑๕
๙๑๖
๙๑๗
๙๑๘
๙๑๙
๙๒๐
๙๒๑
๙๒๒
๙๒๓
๙๒๔
๙๒๕
๙๒๖
๙๒๗
๙๒๘
๙๒๙
๙๓๐
๙๓๑
๙๓๒
๙๓๓
๙๓๔
๙๓๕
๙๓๖
๙๓๗
๙๓๘
๙๓๙
๙๔๐
๙๔๑
๙๔๒
๙๔๓
๙๔๔
๙๔๕
๙๔๖
๙๔๗
๙๔๘
๙๔๙
๙๕๐
๙๕๑
๙๕๒
๙๕๓
๙๕๔
๙๕๕
๙๕๖
๙๕๗
๙๕๘
๙๕๙
๙๖๐
๙๖๑
๙๖๒
๙๖๓
๙๖๔
๙๖๕
๙๖๖
๙๖๗
๙๖๘
๙๖๙
๙๗๐
๙๗๑
๙๗๒
๙๗๓
๙๗๔
๙๗๕
๙๗๖
๙๗๗
๙๗๘
๙๗๙
๙๘๐
๙๘๑
๙๘๒
๙๘๓
๙๘๔
๙๘๕
๙๘๖
๙๘๗
๙๘๘
๙๘๙
๙๙๐
๙๙๑
๙๙๒
๙๙๓
๙๙๔
๙๙๕
๙๙๖
๙๙๗
๙๙๘
๙๙๙
๑๐๐๐

- (ค) หรือ ปรากฏว่าผู้ล้มตายได้ ชน กระทำการ ค้าขาย ต่อไปเมื่อวันแล้วคืนไม่มีทรัพย์สินสมบัติพอที่จะใช้หนี้
- (ข) หรือผู้ล้มตายได้ทำหนี้สินอันจะพิสูจน์ได้ ในคดีล้มตายโดยในเวลาที่ทำนั้นไม่มีเหตุผลอันสมควร หรือ น่าจะ เห็นได้ว่าจะมีทางที่จะใช้หนี้หนี้ได้ (เหตุผลอันสมควร เช่นนี้ ให้เป็นหน้าที่ของผู้ล้มตาย จะต้อง นำสืบ)
- (ง) หรือผู้ล้มตายแสดงให้เป็นที่พอใจไม่ได้ว่าทำไมทรัพย์สินสิ่ง หายไป กัด หรือ ว่าทำไมจึงมีทรัพย์สินสมบัติไม่พอ กับ หนี้สิน กัด
- (จ) หรือ ปรากฏว่าการล้มตายได้เกิดขึ้น โดยเหตุ หรือเนื่อง จากเหตุที่ผู้ล้มตายได้กระทำการอันน่ากลัว จะขาดทุน หรือกระทำโดยไม่ไตร่ตรอง หรือโดยใช้สรวอยพุ่มเพอຍเกินกว่าที่ควร หรือโดยเล่นการพนัน หรือโดยทะเล่เดินเล่นในกิจการ ค้าขาย ของ คน

- (ด) หรือ ปรากฏว่า ผู้สมัครตายได้กระทำให้เจ้าหน้าที่ใด
 หนึ่งต้องเสียทรัพย์สินไม่จำเป็น โดยที่ผู้สมัครตาย
 ได้แกง คือ ผู้มีความโง่ ไม่มีมูลในคดีซึ่งเจ้าหน้าที่
 พ้องร้องขึ้นเป็น การ ดำเนินการ จะ พ้อง ร้อง เช่น นั้น
- (ข) หรือ ปรากฏว่า ใน ระหว่าง เวลา ๓ เดือน ก่อน วันที่
 โจทก์ พ้อง ขอให้ ตม ตาย นั้น ผู้สมัคร ตาย ได้
 กระทำ ให้ เสีย ทรัพย์สิน ของ คน โดย ใช้ เหตุ โดย นำ
 คดี ข้อ ไม่มี มูล มา พ้อง ร้อง
- (ค) หรือ ปรากฏว่า ใน ระหว่าง เวลา ๓ เดือน ก่อน วันที่
 โจทก์ พ้อง ขอให้ ตม ตาย นั้น ใน เมื่อ ผู้สมัคร ตาย
 ไม่ สามารถ จะ ใช้ หนี้สิน ของ คน ตาม กำ หนด ที่ จะ
 ต่อ ใช้ แล้ว ผู้สมัคร ตาย ได้ ตา ธิง ให้ เปรียบ แก่
 เจ้าหน้าที่ ใด หนึ่ง โง่ โดยใช้ เหตุ
- (ฅ) หรือ ปรากฏว่า ใน ระหว่าง เวลา ๓ เดือน ก่อน วันที่
 โจทก์ พ้อง ขอให้ ตม ตาย นั้น ผู้สมัคร ตาย ได้
 หา หนี้สิน ได้ ทั่ว หมด เพื่อ กระ ทำ ให้ ทรัพย์สิน หมด ของ
 คน มี เพียง ส่วน ๕๐ ใน ๑๐๐ ของ จำนวน หนี้
 สิน ที่ ไม่มี ประกัน
- (ฉ) หรือ ปรากฏว่า ผู้สมัคร ตาย ได้ เคย ต้อง คำ พัก กษา
 ให้ ตม ตาย มา ครั้ง หนึ่ง ครั้ง ใด ก่อน แรก กติ หรือ

ได้เคยตกลงตกลงในเรื่องนี้ อย่างใดอย่างหนึ่ง กับเจ้าหน้าที่ของ ตน มาครั้งหนึ่งแล้วก็ตาม

(๑) หรือ ปรากฏว่าผู้ ตม จะ ตายได้กระทำการ ทุจริตใด โกง อย่างใดอย่างหนึ่ง

(๒) หรือ ปรากฏว่าใน ระหว่าง เวลา ๓ เดือน ก่อน วันที่ โจทย์ฟ้อง ขอให้ ตม ตาย นั้น ผู้ ตม จะ ตายได้ ส่ง สิ้น ค้ำ ออกไป นอก จำนวน ค่าดี โดยเหตุผิด ซึ่ง ควร จะ เชื่อได้ว่าไม่ได้กระทำ โดยการ ค้ำขายอัน ทุจริต

มาตรา ๒๘

การ ที่จะพิจารณา ความ ข้อ ความ ใน มาตรา ก่อน นี้ ให้ คำนึง ถึง ความ ข้อ สันนิฐาน ดังต่อไปนี้

(ก) ถ้าใน เวลาใด เวลาหนึ่ง เมื่อ คำนึง ได้ พิพากษา ให้ ตม ตาย แล้ว พบ ไปแล้ว ๖ เดือน เจ้าพนักงาน รัชชา ทรมณ์ ได้ รายงาน ต่อ ศาล ว่า ทรมณ์ สมบัติ ของ ผู้ ตม จะ ตาย ที่ได้ มา แล้ว รวม กับ ราคา ทรมณ์ ที่ ประมาณ จะ ได้ นั้น มี จำนวน ไม่พอ ที่จะ ชำ สิ้น เติ้ม เพียง ๕๐ ใน ๑๐๐ ของ จำนวน หนี ที่ได้ พัด ด้ แล้ว ใน คดี ตม จะ ตาย นั้น เช่น นี้ ให้ คำนึง สันนิฐาน

ว่า ผู้ตม ตะตายไต ขน ค้าขาย ต่อไป ในเมื่อ คน รู้สึก
หรือ มี เหตุ ซึ่ง ควร จะ เชื่อ ได้ แล้ว ว่า คน ไม่ สามารถ จะ ใช้
หนี้สิน ของ คน ไ้ (ให้ คัด สืบ นิรฐาน เช่น นั้น จน กว่า
การ พิจารณา จะ ได้ ความ อย่าง อื่น)

(ข) ใน การ ที่ จะ มี ขาด ว่า ใน เวลา ไ้ ผู้ตม ตะตาย ไม่ มี ทรัพย์
พอ จะ คืน หรือ ว่า ผู้ตม ตะตาย ไ้ รู้ สึก หรือ มี เหตุ
ที่ ควร จะ เชื่อ ได้ ว่า คน ไม่ มี ทรัพย์ พอ ไ้ หนี้ นั้น ห้าม
ไม่ ให้ เขา หนี้ นั้น กับ ผู้ เป็น หนี้ ผู้ ตม ตะตาย อยู่ ซึ่ง ตุ ก หนี้
อยู่นอก อื่น จาก คัด แต่ ไ้ เป็น หนี้ มา เกิน ๑๒ เดือน
แต่ มา คิด เข้า ในการ คัด ราคา ทรัพย์ สัม บัต ของ ผู้ ตม ตะตาย
แต่ ใน การ คัด ราคา ทรัพย์ สัม บัต นี้ ให้ ถือ เหมือน อย่าง ว่า
หนี้สิน เช่น นั้น ไม่ ไ้ ทรัพย์ สัม บัต ของ ผู้ ตม ตะตาย

(ค) ถ้า หาก ว่า ผู้ตม ตะตาย ไ้ ค้าขาย ต่อไป ในเมื่อ ความจริง
คน ไม่ สามารถ จะ ใช้ หนี้สิน ไ้ แต่ ประ กอบ ด้วย เหตุ
ผล อย่าง ไ้ อย่าง หนึ่ง ไ้ ๒ ข้อ ค้ ไป นี้ แล้ว ก็ ให้
ถือ ว่า ผู้ตม ตะตาย ไ้ ขน ค้าขาย ต่อไป ในเมื่อ คน รู้สึก
หรือ มี เหตุ อื่น ควร จะ เชื่อ ได้ แล้ว ว่า คน ไม่ สามารถ จะ ใช้ หนี้
สิน ไ้ เหตุ ผล นั้น คือ

12/10/2566

ข้อ ๑ ผู้ตมจะตายแสดงให้เป็นทีพอใจของศาล
ไม่ได้ว่า ตนม่เหตุอื่นควรเชื่อว่าเป็น
สามารถจะใช้หนี้สินได้

ข้อ ๒ ถ้าผู้ตมจะตายนำบัญชีทุนกำไรอัน
ต้องแต่เฉพาะมี ๑ ๆ มาแสดงต่อศาล
ไม่ได้สำหรับจำนวน ๓ ปีก่อนที่ตมจะตาย
โดยไม่มีเหตุแก้ตัวโดยสมควร (เหตุแก้ตัว
นี้ให้เป็นนำที่ของผู้ตมจะตายจะตมให้นำดับ)
บัญชีทุนกำไรนั้นต้องเป็นบัญชีที่ได้ทำ
ภายในเวลาอันสมควรเมื่อสิ้นปี ๑ ๆ ไป
แล้ว แต่ต้องแสดงให้เห็นกิจการทรัพย์สิน
สัมพันธ์กับทุนกำไรของผู้ตมจะตายในเวลา
สิ้นปีนั้นโดยถูกต้อง

(๓) การที่ผู้ตมจะตายได้จำเียงให้เปรียบเทียบแก่เจ้าหนี้คน
ใดคนหนึ่ง ในระหว่างเวลา ๓ เดือนก่อนวันที่โจทก์
ฟ้องขอให้ตมจะตายนั้น ให้ถือว่าเป็นการให้
เปรียบเทียบโดยใช้เหตุ (จนกว่าทางพิจารณาจะได้
ควมเป็นอย่างอื่น)

มาตรา ๒๕

ผลของคำสั่ง
ให้พ้นจากคดี

(๑) ถึงแม้ศาลจะไต่ถามคำสั่งให้ผู้ตมตายพ้น
จากคดีแล้วก็ตาม ก็ให้ผู้ตมตายนั้นคงมีหน้าที่
จะช่วยเหลือเจ้าพนักงานรักษาทรมณ์ ตามแต่เจ้าพนักงาน
รักษาทรมณ์จะต้องการในการจำหน่ายขายแต่แบ่งทรมณ์
สมบัติของผู้ตมตายนั้ ซึ่งติดอยู่กับเจ้าพนักงานรักษาทรมณ์
ถ้าผู้ตมตายนั้ละเลยเสียไม่กระทำตามขอความ
ที่ว่านั้น ต้องมีความผิดฐานละเมิดอำนาจศาล แต่
ศาลมีอำนาจที่จะถอนคำสั่งให้พ้นคดีนั้นเสียด้วยเมื่อ
เห็นสมควรก็ได้ แต่การถอนเช่นนี้ไม่ให้เป็นข้ออุป
ตางเสียหายต่อกรณีใดสิ่งหนึ่งซึ่งได้กระทำไปในเวลา
ที่มีคำสั่งให้พ้นคดีแล้วแต่ก่อนเวลาที่ได้ถอนเสีย

(๒) คำสั่งให้พ้นคดีไม่กระทำให้ผู้ตมตายนั้หลุด
พ้นจากหนังสือความรับผิดชอบ ตามหนังสือทนายบด
ที่ไต่ถามไว้ต่อเจ้าพนักงาน หรือหนังสือความรับผิดชอบซึ่ง
รัฐบาลหรือผู้ใดผู้หนึ่งมีอำนาจจะฟ้องร้องผู้ตมตายนั้
ถานกระทำผิดคือพระราชกำหนดกฎหมายที่ว่าด้วยการ
ภาษีอากรต่าง ๆ แพนกใด ๆ ก็ได้ หรือหนังสือความ

รับผิดชอบตามหนังสือ ประกันตัวผู้ใดผู้หนึ่งที่ต้องการ
 ว่าได้กระทำผิดต่อ พระราชกำหนดกฎหมาย ที่กล่าว
 เช่นนี้ ๆ ก็คือ หนี้สิน เหล่านี้ ผู้ล้มละลายไม่หลุดพ้น
 เว้นแต่เจ้าหนี้ กระ ทรวง พระคลังมหาสมบัติ จะได้อภัยให้
 อนุญาตโดยสายกับ ฆนอักษรนิพนธ์มาให้ หลุดพ้นได้ อนึ่ง
 คำสั่ง ให้ พ้น จากคดีนี้ไม่กระทำให้ ผู้ล้มละลาย หลุด พ้น
 จาก หนี้สิน หรือ ความ รับผิดชอบ อัน จะ พิสูจน์ ไม่ได้ ใน
 คดีล้มละลาย หรือ หนี้สิน ความรับผิดชอบซึ่งได้เกิด
 ขึ้นโดย ความ พุจริต ข้อ โกง หรือ ซึ่ง เจ้า หนี้ ได้ ยินยอม
 บัดยให้ เป็น หนี้สิน ต่อ มาโดย ความ พุจริต ข้อ โกง ซึ่ง
 ผู้ล้มละลายได้ เป็น ผู้เกี่ยวข้อง ของ สัม รุ ด้วย

(๓) คำสั่ง ให้ พ้น จากคดีนี้ ให้ ผู้ล้มละลายหลุดพ้น
 จาก บวรดา หนี้สินต่าง ๆ ที่ ไม่ได้ จำแนกไว้ ข้าง บน นี้
 ซึ่ง เป็น หนี้สิน อัน จะ พิสูจน์ ได้ ใน คดีล้มละลาย

(๔) คำสั่ง ให้ พ้น จากคดีนี้ ให้ ถือเป็นหลักฐาน
 พยานโดย มี นัยอันว่า ผู้หนี้ได้ล้มละลายจริง แต่ให้
 ถือว่าการ พิจารณาพิพาทต่าง ๆ ที่ ได้ กระทำมาใน คดี
 ล้มละลายนั้น ได้กระทำโดยชอบด้วยกฎหมายทุกประการ

12/10/2566

แต่ ตาม คดี เกิดขึ้นซึ่ง ผู้ล้มละลายขอ ไตรวน คำสั่ง ให้

เจ้าพนักงานรักษาทรัพย์ ก้น (เงิน แต่ คดี
ที่ฟ้อง เรียก สิ้นใหม่ค่าเสียหาย ตาม ประ
ทษฐฎาย ต่อ คน เอง)

(๑) ในกำหนด ๖ เดือนครั้งหนึ่ง ให้ ผู้ ต้ม ติเตาย
ทำ บาญชี เงิน แด ทรัพย์ สัมบัต ซึ่ง คน ได้ รับ
เป้น ผล ประ โยชน์ ดำหรับ คน เอง ใน ระหว่าง
เวลา ๖ เดือน ที่ ถ่วง มา แด วน นั้น ยื่น ต่อ
เจ้าพนักงานรักษาทรัพย์ แด ให้ ส่ง เงิน แด ทรัพย์
สัมบัต ต่าง ๆ ซึ่ง เกิด ือ จาก การ ใช้ จ่าย เดียง
ชีพ ของ คน เอง แด ครอบ ครว ษ์ น เจ้าพนักงาน
รักษา ทรัพย์ ได้ ยิน ยอม อนุญาต ให้ แก่ เจ้า
พนักงานรักษาทรัพย์ ทง ด้้น

(๓) ห้าม ไม่ ให้ ผู้ ต้ม ติเตาย ออก ไป เดียง จาก เซตร์
อำนาจ ของ ค้าต โดย ไม่ ได้ รับ อนุญาต ของ
เจ้าพนักงาน รักษา ทรัพย์ หรือ ของ ค้าต เป้น ตาย
ลักษณะ อักษร ก่อ่น

(๒) ถ้า ผู้ ต้ม ติเตาย ไม่ ะ ทำ ตาม ข้อ ความ ที่ ได้
บัญญัติ ไว้ ใน มาตรา นี้ ให้ ถือ ว่า ผู้ เ่น มี ความ ผิด ตาม

มาตรา ๓๑

เจ้าพนักงาน
รักษาทรัพย์
พ้นจากหน้าที่

(๑) เมื่อ เจ้าพนักงาน รักษา ทรัพย์ จำหน่าย ทรัพย์
สมบัติ ของ ผู้ ตม ตระ ดาย ได้ หมด ทุก สิ่ง ทุก อย่าง หรือ
จำหน่าย ได้ หมด เพียง ที่ เห็น ว่า จะ จำหน่าย ได้ โดย ไม่ ให้
เป็น การ เน้น ช้ำ แก่ การ พิจารณา โดย ใช้ เหตุ แต่ ได้
แบ่ง ส่วน เล็ก น้อย ครั้ง ที่ สู้ แล้ว (ถ้า มี แบ่ง) หรือ
เมื่อ เจ้าพนักงาน รักษา ทรัพย์ ได้ หยุด กระ ทำ การ โดย ที่ ได้
มีการ ตก ลง หนี หนี ค้า ตัด ได้ เห็น ชอบ ด้วย แล กัด ให้
เจ้าพนักงาน รักษา ทรัพย์ ยื่น รายงาน ต่อ ศาล ชี้แจง บัญชี
เงิน ของ ผู้ ตม ตระ ดาย ทั้ง หมด ที่ ได้ รับ แล จ่าย ไป แต่ มี
คำ ขอให้ พ้น จาก หน้าที่ เจ้าพนักงาน รักษา ทรัพย์ เมื่อ
เป็น เช่น นี้ ศาล จะ ยอม อนุ ญา ตให้ พ้น จาก หน้าที่ หรือ จะ
งด ใ้ ก่อน ก็ ตาม

(๒) ถ้า ศาล ได้ งด ใ้ ไม่ ยอม อนุ ญา ตให้ เจ้าพนักงาน
รักษา ทรัพย์ พ้น จาก หน้าที่ แต่ ได้ มี เจ้า หนี้ หรือ ผู้
มี ผล ประ โยชน์ นี้ เกี่ยว ของ คน หนึ่ง คน ใด ร้อง ขอ ชี้ น มา
ก็ ให้ ศาล มี อำนาจ ที่ จะ มี คำ สั่ง ตาม ที่ เห็น ว่า เป็น ยุติ กรรม
ให้ เจ้าพนักงาน รักษา ทรัพย์ รับผิดชอบ ใน การ อย่าง หนึ่ง
อย่าง ใด ซึ่ง เจ้าพนักงาน รักษา ทรัพย์ ได้ กระ ทำ หรือ ตระ เวน

กระทำโดยเป็น การ ผิด ต่อ หน้า ที่ ของ คน เว้น แต่ ใน
ข้อ ความ ที่ ได้ บัญญัติ ไว้ ข้าง คน นี้

(๓) ถ้า ศาล ได้ มี คำ สั่ง อนุญาต ให้ เจ้าพนักงาน รักษา
ทรัพย์สิน จาก หน้า ที่ แล้ว ให้ ถือ ว่า เจ้าพนักงาน รักษา
ทรัพย์สิน หัก คุ้ม จาก ความ รับผิดชอบ ต่าง ๆ ในการ
ที่ ได้ กระ ทำ หรือ ละเว้น กระ ทำ ใน ระหว่าง จัด การ ทรัพย์สิน
ล้ม หมด ของ ผู้ ตม ตะ ตาย หรือ ในการ อื่น ๆ ที่ เกี่ยว
กับ หน้า ที่ ของ เจ้าพนักงาน รักษา ทรัพย์สิน

มาตรา ๓๒

เจ้าหนี้
อำนาจ ตรวจ ดู
สำรวจ หนังสือ
ตาย ลักษณะ
อักษร ใน คดี
ล้ม หมด ตาย ได้

เจ้าหนี้ คน ใด คน หนึ่ง ของ ผู้ ตม ตะ ตาย มี อำนาจ ที่ จะ
ตรวจ ดู ล้ม หมด หนังสือ ตาย ลักษณะ อักษร ต่าง ๆ ซึ่ง อยู่ใน
ความ ยึด ถือ ปก ครอง ของ เจ้าพนักงาน รักษา ทรัพย์สิน ใน คดี
ล้ม หมด ตาย ได้ ตาม เวลา อัน ตม หมด จะ ตรวจ ดู ด้วย ตน เอง
หรือ โดย ผู้ แทน แต่ จะ ถอล กัด ดำ เนินา หนังสือ ฉบับ ใด ๆ ที่
มี อยู่ใน ก ใด

มาตรา ๓๓

เจ้าพนักงาน รักษา
ทรัพย์สิน เป็นผู้ ออก
ประกาศ เจ้ง
ความ ต่าง ๆ

ให้ เจ้าพนักงาน รักษา ทรัพย์สิน เป็น ผู้ ตั้ง ประกาศ เจ้ง
ความ ใน การ ประชุม เจ้าหนี้ ครั้ง แรก โดย ตาย ลักษณะ
อักษร ไป ยัง เจ้าหนี้ ทุก คน ที่ ตน รู้จัก แต่ ให้ ตั้ง ประกาศ
เจ้ง ความ ใน หนังสือ พิมพ์ ราย วัน ฉบับ หนึ่ง ด้วย

ประกาศแจ้งความอย่างอื่น ๆ ที่จะต้องไปยังเจ้าหนี้
 ที่หลายนั้น จะเขียนเป็นหนังสือบอกไป หรือจะ
 ตงประกาศโฆษณาในหนังสือพิมพ์รายวันฉบับใดฉบับ
 หนึ่ง ตามแต่เจ้าพนักงานรักษาทรัพย์จะเห็นสมควร
 ก็ได้

หมวดที่ ๒

ว่าด้วยการพิจารณาคดีล้มละลายซึ่ง

จำเลยเป็นหุ้นส่วน

มาตรา ๓๔

คำสั่งให้รักษา
 ทรัพย์ชั่วคราว
 ของจำเลยซึ่ง
 เป็นหุ้นส่วน

เมื่อโจทก์ได้ยื่นฟ้องคดีล้มละลาย ซึ่งจำเลย
 เป็นหุ้นส่วนต่อศาลแล้ว ก็ให้ศาลตั้งผู้รักษาทรัพย์
 ชั่วคราวขึ้น เพื่อจัดการดูแลทรัพย์สินของบุคคล
 ซึ่งมีชื่อตามฟ้องว่าเป็นผู้ถือหุ้นอยู่ในหุ้นส่วนนั้น แต่
 ต้องเป็นที่เข้าใจว่าได้มีพยานหลักฐานของตนมาแสดง
 ให้เห็นแล้วว่าบุคคลเหล่านั้นได้เป็นผู้ถือหุ้น
 ในกรณีที่ จะอนุญาตให้ตั้งผู้รักษาทรัพย์ ชั่วคราว
 เพื่อจัดการดูแลทรัพย์สินส่วนตัวของผู้ถือหุ้นนั้น
 ศาลมีอำนาจที่จะสั่งให้เจ้าหนี้ที่เป็นโจทก์ นำเงิน
 12/10/2558 วางเป็นประกันตามแต่ศาลจะเห็นสมควร เพื่อ

ให้พอแก่ค่าเสียหายซึ่งจะเกิดขึ้นต่อภายหลังก็ได้
 ถ้าภายหลังได้ความปรากฏว่า บุคคลผู้ที่เป็น
 เจ้าของทรัพย์สินนั้น ซึ่งศาลได้ตั้งผู้รักษาทรัพย์สิน
 ชั่วคราวไว้นั้น หาใช่เป็นผู้ที่ถือหุ้นในหุ้นส่วนนั้น
 ไม่แล้ว ก็ให้ศาลถอนการตั้งผู้รักษาทรัพย์สินนั้นเสีย
 ถ้าแต่บุคคลผู้นั้น ต้องรับความเสียหายอย่างใด
 อย่างหนึ่ง โดยเหตุที่ศาลได้ตั้งผู้รักษาทรัพย์สินชั่วคราว
 ขึ้นนั้นแล้ว ก็ให้ศาลอนุญาตคิดค่าเสียหายนั้น ๆ
 ให้ โดยจะให้เจ้าหน้าที่เป็นโจทก์เป็นผู้ชี้ หรือให้
 คิดหักเอาจากทรัพย์สินสมบัติของผู้ล้มละลายก็ได้ สุด
 แล้วแต่จะสั่งตามที่เห็นควร

มาตรา ๓๕

คำสั่งให้หุ้นส่วน
 ล้มละลาย

เมื่อใด มีคำสั่งให้หุ้นส่วนใด ๆ ล้มละลาย โดย
 นามของหุ้นส่วนนั้นแล้ว ในเวลานั้นก็ดี หรือภายหลัง
 เมื่อเจ้าหน้าที่เป็นโจทก์ได้ยื่นคำร้องขึ้นก็ดี หรือเมื่อ
 เจ้าพนักงานรักษาทรัพย์สินได้ร้องขึ้นก็ดี ให้ศาลพิพากษา
 ดังต่อไปนี้ บรรดาบุคคลซึ่งโจทก์ได้นำพยานหลักฐาน
 พอใจของศาลว่าเป็นผู้ถือหุ้นผู้นั้น เป็นผู้ล้มละลาย
 ทุกคนใน การ ที่เป็นสมาชิกของหุ้นส่วนนั้น

มาตรา ๓๖

หุ้นส่วนที่
จดทะเบียน
ถ้าหุ้นส่วนนั้น เป็นหุ้นส่วนที่ได้จดทะเบียนแล้ว ให้
ถือว่าสำเนาบัญชีรายชื่อผู้ถือหุ้น ซึ่ง นายทะเบียน
ผู้มีหน้าที่ออกต้อง ได้รับรองส่งมานั้น เป็นความจริงว่า
บุคคลที่มิใช่ชื่อเช่นนั้น เป็นผู้ถือหุ้นในหุ้นส่วนนั้น ๆ

มาตรา ๓๗

หุ้นส่วนที่
มิใช่จำกัด
ถ้าหุ้นส่วนนั้น เป็นหุ้นส่วนจำกัดทุนแล้ว ศาลจะ
สั่งให้ ผู้ถือหุ้นซึ่ง ต้องรับผิดชอบโดยจำกัดนั้น เป็น
ผู้ล้มละลายไม่ได้ เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ชัดเป็นที่
พอใจของศาล ว่าผู้ถือหุ้นนั้น ยังไม่ได้ใช้เงินส่วน
หุ้นของตนโดยเต็มจำนวนเท่านั้น

หมวดที่ ๓

ว่าด้วย การรวบรวมจำหน่ายทรัพย์สินเป็นตั่วเงิน

มาตรา ๓๘

หน้าที่ของผู้
ล้มละลายใน
การรวบรวม
แต่จำหน่าย
ทรัพย์สิน
(๑) ถ้าเจ้าพนักงานรักษาทรัพย์สิน หรือผู้จัดการ
ทรัพย์สินจะ สั่ง ให้กระทำการที่ดี หรือ มีข้อบังคับทั่วไป
กำหนดให้กระทำการที่ดี หรือศาลจะได้ มีคำสั่งพิเศษใน
เฉพาะเรื่องหนึ่งเรื่องใดให้กระทำการที่ดี ให้ผู้ล้มละลาย
ทรัพย์สินตามคำสั่ง คำบังคับนั้นในการต่อไปนี้ ก็คือต้อง

ไป คอย ฟัง คำสั่ง เจ้าพนักงาน รักษา ทรัพย์ หรือ ผู้จัดการ ทรัพย์ แต่ ต้อง กระทบ การ อื่น ๆ ทุก สิ่ง ทุก อย่าง อื่น เกี่ยว ด้วย ทรัพย์ สัมบัติ ของ คน แต่ ใน การ ที่ จะ เชื้อย เงิน ไซ้ หนี้ เจ้า หนี้ ทง หาย สุด แล้ว แต่ จะ ได้ มี คำ สั่ง คำ บัง คับ ให้ กระทบ คง ถ้าว แล้ว ขาง คน นี้

(๒) ให้ ผู้ ต้ม ณะ ตาย เป็น ชุระ ชั่ว ย เติช โดย เต็ม ความ สามารถ ใน การ จำ หน่าย ขาย ทรัพย์ สัมบัติ แต่ ใน การ เชื้อย เงิน ไซ้ หนี้ ใน ระหว่าง เจ้า หนี้ แต่ ใน การ อื่น ๆ ที่ จะ ต้อง กระทบ ด้วย นั้น ถ้า เจ้า พนักงาน รักษา ทรัพย์ มี คำ สั่ง ผู้ ต้ม ณะ ตาย จะ ต้อง ยอม ตอบ คำ ชัก ถาม ต่าง ๆ แต่ ต้อง ยอม ให้ แพทย์ ตรวจ แต่ ต้อง กระทบ การ ต่าง ๆ ที่ จำ เปน ใน การ ที่ จะ ทำ สัญญา ประ กัน ชีวิต ผู้ ต้ม ณะ ตาย

มาตรา ๓๙

การ รวบ รวม (๑) เมื่อ ศาล ได้ พิพากษา ให้ ตัก หนี้ คน หนึ่ง คน ทรัพย์ สัมบัติ โด ต้ม ณะ ตาย แล้ว เจ้า พนักงาน รักษา ทรัพย์ เอง หรือ ของ ผู้ ต้ม ณะ ตาย ศาล โดย คำ ร้อง ขอ ของ เจ้า พนักงาน รักษา ทรัพย์ มี อำนาจ ที่ จะ ออก หมาย เรียก ผู้ ต้ม ณะ ตาย มา ได้ ส่วน ผู้

ผู้ล้มตาย หรือ ภรรยา ผู้ล้มตาย กีด หรือ ผู้ใด ผู้
 หนึ่ง ซึ่งใด ความ หรือ ตั้งได้ ว่า เป็น ผู้เก็บทรัพย์
 ผู้ใด ผู้ใด หนึ่ง ผู้ใด ของ ผู้ล้มตายไว้ กีด หรือ ผู้ใด
 ผู้หนึ่ง ซึ่ง ค้าต หรือ เจ้าพนักงาน รักษาทรัพย์ เห็น ว่า
 สามารถ ที่จะ บอกแจ้ง ความ ถึง เรื่อง ผู้ล้มตาย หรือ
 กิจ การ ทรัพย์ ผู้ล้มตาย กีด แต่ ค้าต หรือ
 เจ้าพนักงาน รักษาทรัพย์ มีอำนาจ ที่จะ บังคับให้ บุคคล
 ผู้ใด ผู้หนึ่ง ที่ ใด กีด มา แล้วยื่น หนังสือ สำคัญ
 อันใด อัน หนึ่ง ซึ่ง อยู่ใน ความ ปกครอง หรือ อำนาจ
 ของ ผู้หนึ่ง อัน เกี่ยว ด้วย ผู้ล้มตาย หรือ กิจ การ
 ทรัพย์ ผู้ล้มตาย กีด

(๒) ในการ ที่ ค้าต หรือ เจ้าพนักงาน รักษา
 ทรัพย์ ใดส่วน หนึ่ง ถ้า ผู้ใด ระบุว่า มี ทรัพย์ ผู้ล้มตาย ผู้
 หนึ่ง ผู้ใด ของ ผู้ล้มตาย อยู่ใน ความ ปกครอง ของ ตน
 ก็ ให้ ค้าต มีอำนาจ ที่จะ ตั้ง เมื่อใด มี คำ ขอร้อง ของ
 เจ้าพนักงาน รักษาทรัพย์ ให้ ผู้หนึ่ง ส่ง ทรัพย์ ผู้ล้มตาย
 หนึ่ง ให้ แก่ เจ้าพนักงาน รักษา ทรัพย์

มาตรา ๕๐

ให้เจ้าพนักงาน
 รักษาทรัพย์
 ทำบัญชี
 ตกหนของ
 ตมตตาย

(๑) ภายในเวลาเร็วที่สุดที่จะทำได้ เมื่อได้
 มีคำพิพากษาให้ตกหนคนใด ตมตตายแล้ว ให้
 เจ้าพนักงาน รักษาทรัพย์ ทำบัญชีรายชื่อผู้ที่
 ตกหนของ ตมตตาย ยื่นต่อศาล ให้มีจำนวนหนี้
 ที่เกี่ยวข้องกำกับรายชื่อไปด้วย แต่ก่อนที่จะ
 แนนอนในชั้นที่สุด ที่จะเอาชื่อแต่จำนวนหนี้
 ผู้ใดลงในบัญชีนั้น ให้เจ้าพนักงาน รักษาทรัพย์
 แจ้งความเป็นตาย ตักษณ อักษร ให้ผู้นั้นทราบ
 ถ่วงหน้า ๑๕ วัน ว่าได้เอาชื่อผู้นั้นลงในบัญชี
 ตกหนของ ตมตตายตามจำนวนในคำแจ้งความ
 แต่ชี้แจ้งว่า ถ้าผู้นั้นไม่แจ้งความเป็นตาย ตักษณ อักษร
 ให้เจ้าพนักงาน รักษาทรัพย์ ทราบเสียใน
 เวลาที่กำหนดแจ้งความของเจ้าพนักงาน รักษาทรัพย์
 ว่าตนตั้งใจจะปฏิเสธต่อสู้ในเรื่องหนี้สินนั้นแล้ว
 จะถือว่าผู้นั้นยอมรับว่าเป็นหนี้ ตมตตายอยู่ตามจำนวน
 ที่กำกับตามรายชื่อของ ตน และจะถือตามบัญชีนั้น
 เป็นแน่นอน

(๒) ผู้ใดผู้หนึ่ง มีชื่ออยู่ในบัญชีลูกหนี้ แต่ไม่แจ้งความว่าตนตั้งใจจะปฏิบัติตามข้อสัญญาหนี้ในกำหนดเวลาดังกล่าวแล้ว ให้ถือว่าผู้นั้นเป็นลูกหนี้ตามบัญชีเป็นแน่นอน แต่เมื่อเจ้าพนักงานรักษาทรัพย์ร้องขอ ก็ให้ศาลมีอำนาจที่จะออกหมายบังคับ และยึดทรัพย์ผู้นั้น ตามจำนวนเงินตามรายชื่อในบัญชี เหมือนอย่างที่ได้มีคำพิพากษาให้ผู้นั้นชำระเงินนั้น ให้เจ้าพนักงานรักษาทรัพย์

(๓) ผู้ใดผู้หนึ่ง ซึ่งต้องสันนิษฐานว่ามีชื่อเป็นลูกหนี้ของผู้ล้มละลายดังกล่าวดังแล้ว มีอำนาจที่ยื่นคำร้องต่อศาล ภายในเวลาที่กำหนดไว้ในแจ้งความขออนุญาตต่อสัญญาหนี้สิน หรือต่อคู่จำนวนหนี้สินนั้น แต่ถ้าศาลเห็นสมควร ก็มีอำนาจที่จะสั่งให้พิจารณาในข้อนี้ ตามแต่จะเห็นว่าเป็นการสมควรก็ได้ แต่ต้องให้ผู้นั้นยื่นคำร้องนั้น หาประกันไว้ไว้ต่อศาล สำหรับค่าธรรมเนียม แต่คำที่ต้องหาว่าเป็นหนี้ผู้นั้นตามแต่ศาลจะเห็นสมควร

มาตรา ๔๑

เจ้าพนักงานรักษา เมื่อ มี ด้ยญา หรือ ทรพย์ ด้ยมบค ัน ประกอบ ด้ย
 ทรพย์ มีอำนาจ ความ รบผิด ชอบ อยู่เกิน คัว ตก มา เป็น กกรรมดิท
 ปฏิเสธ ทรพย์ ของเจ้าพนักงาน รักษา ทรพย์ ภาย ใน เวลา ๓ เดือน
 ด้ยความ รบผิด นับ ด้ย แล้ว ด้ยได้ ทราบ ว่า มี ด้ยญา หรือ ทรพย์ เช่น ัน
 ชอบ เกิน คัว เจ้าพนักงาน รักษา ทรพย์ มีอำนาจ ที่ จะ ปฏิเสธ ด้ยญา หรือ
 ทรพย์ ัน ด้ย แต่ ด้ยใด ด้ยหนึ่ง ด้ยรับ ความ ด้ยหาย โดย
 ที่ เจ้าพนักงาน รักษา ทรพย์ ปฏิเสธ เช่น ัน มีอำนาจ ที่ จะ
 เขา พัดศร เป็น เจ้า ัน ใน คดี ด้ยตาย ตาม จำนวน ที่
 ด้ย ด้ยหาย ัน

มาตรา ๔๒

ทรพย์ ด้ยมบค ที่ (๑) ทรพย์ ด้ยมบค ของ ด้ย ด้ยตาย ที่ จะ แบ่ง ด้ย
 จะ แบ่ง ด้ยได้ ัน ใน ระหว่าง เจ้า ัน ัน ห้าม ไม่ ให้ เขา ทรพย์ ด้ย
 ใน ระหว่าง เจ้า ัน มา ด้ย คือ เครื่อง มือ ซึ่ง ด้ยใช้ ใน วิชชา หา ด้ย
 ของ ด้ย ด้ยตาย กับ เครื่อง แต่ง ด้ย นุ่ง ด้ย หด ัน ของ
 ด้ย ด้ยตาย แต่ บุค ัน ัน มี ราคา รวม ด้ย ัน ทั้ง
 เครื่องมือ แล เครื่อง นุ่ง ด้ย หด ัน ด้ย ัน ไม่ เกิน ๑๐๐ บาท
 (๒) ทรพย์ ด้ยมบค ที่ ด้ย ด้ยตาย ด้ยไป ัน ให้ แบ่ง ด้ย
 ด้ย คือ บรรดา ทรพย์ ด้ย ของ ด้ย ัน ทุก ด้ย ทุก ด้ย
 ัน ใน เวลา ที่ ด้ย ด้ยตาย ด้ยอยู่ ใน ความ ปกครอง หรือ ใน

อำนาจ หรือใน ความ บังคับบัญชา ของ ผู้ ตมตะตาย ใน การ คำขาย หรือ วิชา หากิน ของ ผู้ ตมตะตาย โดย ที่ ผู้ ที่ เป็น เจ้าของ ทวพย ตั้ง ของ นินไต ยินยอม อนุญาต แต่ โดย กิริยา ซึ่ง จะ เห็น ได้ ว่า ผู้ ตมตะตาย เป็น ตัว เจ้าของ

มาตรา ๔๓

การ ยึด ทวพย ตมบต ของ ผู้ ตมตะตาย

ผู้ ตมตะตาย เป็น ผู้ กระทำ ตามหมาย ของ คำต มี อำนาจ ที่ จะ ยึด ทวพย ตมบต อย่างใด ๆ ของ ผู้ ตมตะตาย ซึ่ง อยู่ใน ความ ยึด ถือ หรือ ปกครอง ของ ผู้ ตมตะตาย กัด หรือ ของ ผู้ อื่น กัด แต่ ใน การ ที่ จะ เขา ยึด เช่น นั้น มี อำนาจ ที่ จะ หลบ พัว เขา ไป ใน บ้าน ตก เรือน โรง เคหะ สถาน หรือ ห้อง ของ ผู้ ตมตะตาย ซึ่ง คิด ว่า ผู้ ตมตะตาย จะ อยู่ ที่ นั้น กัด หรือ ใน บ้าน ตก เรือน โรง หรือ สถาน ที่ ต่าง ๆ ของ ผู้ ตมตะตาย ซึ่ง คิด ว่า มี ทวพย ตมบต อย่างหนึ่ง อย่างใด ของ ผู้ ตมตะตาย อยู่ กัด แต่ เมื่อ ได้ ความ เป็น ที่ พอใจ ของ คำต ว่า มี เหตุควร เชื่อ ได้ ว่า ทวพย ตมบต ของ ผู้ ตมตะตาย มี ซุก ซ่อน อยู่ใน บ้าน เรือน เคหะ สถาน หรือ ที่ใด ๆ อัน ไม่ ใช่ เป็น ของ ผู้ ตมตะตาย ถ้า คำต เห็น ตมควร ก็ ให้ คำต มี อำนาจ ที่ จะ ออก หมาย ค้น มอม อำนาจ ให้ เจ้าพนักงาน พดตระเวน หรือ เจ้าพนักงาน ของ คำต แต่ ให้ เจ้าพนักงาน ผู้ นั้น มี อำนาจ จัดการ ให้ เป็น ไป ตาม ข้อความ ใน หมาย นั้น

มาตรา ๔๔

อำนาจของเจ้าพนักงานรักษาทรัพย์ที่จะได้รับเงินที่เจ้าพนักงานกองหมายยึดทรัพย์ชายทอดตลาด

(๑) ลูกหนี้ผู้ใดต้องยึดทรัพย์ตามคำพิพากษาซึ่งให้ใช้เงินมีจำนวนเกินกว่า ๒๐๐ บาทขึ้นไป ต้องขายทอดตลาดทรัพย์ดังกล่าว หรือให้นำเงินมาชำระเพื่อไม่ให้ขายทอดตลาด ให้เจ้าพนักงานกองหมายหักค่าธรรมเนียมของกองหมายกับค่าธรรมเนียมของเจ้าหนี้ ขณะที่ออกจากจำนวนเงินที่ได้รับไว้ เหลือเท่าใดให้ยึดไว้ ๑๔ วัน แต่ภายในระหว่างเวลา ๑๔ วันนี้ เจ้าพนักงานกองหมายได้รับค่าแรงความว่า ได้มีผู้ฟ้องลูกหนี้ที่แพคดีเป็นคดีล้มละลาย แต่ศาลได้มีคำสั่งรักษาทรัพย์ลูกหนี้นั้น ก็ให้เจ้าพนักงานกองหมายจ่ายเงินที่เหลือให้แก่เจ้าพนักงานรักษาทรัพย์เพื่อยึดไว้เป็น ส่วน ทรัพย์ล้มบด ของผู้ล้มละลาย

(๒) ถ้าเจ้าหนี้ผู้ล้มละลายได้ขอให้เจ้าพนักงานกองหมายขายหรือยึดทรัพย์ล้มบด อย่างใด ๆ ของผู้ล้มละลายไว้ แต่เมื่อได้รับค่าแรงความว่า ศาลได้มีคำสั่งให้ลูกหนี้ล้มละลายแล้ว ก็ให้เจ้าพนักงานกองหมายขายทอดตลาดทรัพย์นั้น ๆ เสีย แล้วหักค่าธรรมเนียมแต่ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่เจ้าหนี้ผู้ล้มละลายได้เสีย

ไปตามการ ที่ควร นั้น จากจำนวน เงิน ที่ รวบรวม จำหน่าย
ได้ ในการ ขาย ทอดตลาด เหลือเงินเท่าใดก็ให้ ส่งไปให้
เจ้าพนักงานรักษาทรัพย์

เจ้าหน้ ๕๒๒ ๕๒๓ ๕๒๔ ๕๒๕ ๕๒๖ ๕๒๗ ๕๒๘ ๕๒๙
ผู้ชนะ คดี มีอำนาจ ที่จะ พิสูจน์ หน้ ที่ ค้าง
สำหรับค่า ชนวนเนี้ยม แต่ค่าใช่ จ่ายค่าง ๕ ใน คดี ต้ม
ตะตวย ได้

มาตรา ๔๕

การ โอน ทรัพย์ การที่ ผู้ต้ม ตะตวย ได้ โอน ทรัพย์ สัม บัด ๒๒ อย่าง หนึ่ง
โดยไม่มี สิ้นจ้าง ๒ อย่างใดในระหว่างเวลา ๒ ปี ก่อน คำพิพากษา ให้ต้มตะตวย
หรือโดย ๒๒ นั้น ถ้า เจ้าพนักงาน รักษา ทรัพย์ ร้อง ขอ ก็ให้ คำ ต้ม
ใช้ ไม่ได้ คำตั้ง แสดง ว่า การ โอน นั้น จะ ใช้ ยื่น ยื่น กับเจ้า พนักงาน
รักษา ทรัพย์ ไม่ได้ เว้นแต่ผู้รับโอน จะ แสดง ให้ เป็น
ที่ พอใจ ของศาล ได้ว่า การ โอน นั้น ได้ กระทำ โดย สุจริต
แต่โดย มี สิ้น จ้าง ตาม กฎหมาย

มาตรา ๔๖

การ โอน ทรัพย์ สัม บัด หรือ การ กระทำ ๒๒ อย่างใด ๒๒ ซึ่ง
ผู้ต้มตะตวยได้ กระทำ หรือ ยินยอม ให้ กระทำ เพื่อให้ เจ้าหน้
คนใดคนหนึ่งได้ เปรียบแก่ เจ้าหน้ อื่น ๒๒ นั้น ถ้า ผู้ต้ม

ตาย ถูกฟ้อง คดีตมตตายภายใน ๓ เดือน ตั้งแต่วันที่ โอน หรือ กระทำ แต่ต้อง คำพิพากษาให้ตมตตายแล้ว ให้ถือว่า การที่ โอน หรือ กระทำนั้น จะใช้ ยืนยัน แก่ เจ้าพนักงาน รักษาทรัพย์ ไม่ได้ แต่ขอความใน มาตรา นี้ ไม่เป็น การคัดอำนาจ ของ ผู้ใด ที่ ได้รับ โอนอำนาจ คัดไป จาก เจ้าหน ของ ผู้ ตมตตาย โดยสุจริตไม่ ทราบ ว่า มี คดีฟ้อง ตมตตาย นั้น แต่โดย มี สัน จ้าง ตาม กฎหมาย

มาตรา ๔๗

ไม่ ข้อของ ต่อ นอกจาก ตาม ข้อความ ที่ได้บัญญัติไว้ดังได้กล่าว มา การที่ได้กระทำ แล้วในพระราชบัญญัติ นี้ ที่ว่าด้วยการ ตมตตายจะมีผล โดยสุจริตที่ ต่อการ ยึดทรัพย์ตามคำพิพากษา แลการขายทรัพย์อย่างไร ไม่ทราบเหตุ แลการให้ เบรียบ แก่เจ้าหน เป็น การใช้ ไม่ได้ เพียงไร นั้น พระราชบัญญัติ นี้ไม่กระทำให้ การต่าง ๆ ที่จะได้กล่าว ต่อ

ไปนั้นเป็นการใช้ ไม่ได้ เมื่อเกิดตมตตายขึ้น กล่าวคือ

- (ก) การที่ ผู้ ตมตตาย ได้ ใช้ เงิน แก่เจ้าหน คน หนึ่ง คนใด ก็ ดี
- (ข) การที่ ผู้ หนึ่ง ผู้ใด ได้ ใช้เงินหรือส่งทรัพย์ อย่าง หนึ่ง อย่างใด แก่ผู้ ตมตตาย ก็ ดี

(ค) การที่ผู้ล้มละลายได้ กระทำสิ่งใด หรือผู้
หนึ่งผู้ใดได้ กระทำกรสิ่งใดกับผู้ล้มละลาย
โดยมีสิ่งจาง ตาม กฎหมาย กติ แต่คง อยู่
ใน ข้อที่บัญญัติไว้ ต่อไปนี้ คือ

(๑) ได้ ใช้ เงิน หรือกระทำการ ก่อน คำพิพากษา
ให้ ล้มละลาย แต่

(๒) ใน เวลา ใช้ เงิน หรือ กระทำ การ นั้น ผู้ที่
กระทำการ นอกจาก ตัวผู้ล้มละลาย ไม่ได้ ทราบ เรื่อง การ
งด ใช้ เงิน ของผู้ ล้มละลาย อัน เป็น มูล เกิด แห่ง อำนาจ
ที่ เจ้าหนี้ จะฟ้องคดีล้มละลาย นั้น

หมวดที่ ๔

वादด้วย การ พิสูจน์ หนี้

มาตรา ๔๘

เจ้าหนี้ มีอำนาจ ภายในกำหนดเวลา ๒ เดือน นับแต่วันที่ ได้ ลง ประกาศ
ร้องขอรับเงินค่า คำพิพากษา ให้ ลูกหนี้ เป็น ผู้ล้มละลาย ในราชกิจจานุเบกษา
หนี้สิน ภายใน เป็น ต้นไป นั้น อนุญาต ให้ บรรดา เจ้าหนี้ ของ ผู้ล้ม
กำหนด เวลา ละตาย ทำคำร้อง โดยมี คำปฏิญาณ สำนัดตัว ยื่น ต่อ เจ้า
๒ เดือน พนักงาน วิชา ทรพัย เพื่อ ขอ รับ เงิน ค่า หนี้ สิน ของ
ตนได้

มาตรา ๔๙

ขข บังคับวิธี

(๑) เจ้าหนี้ ต้อง ทำ คำ ปฏิญาณ สำนาค ทุก ฉบับ

พิสดาร หนี้

ด้วย คน เอง หรือ โดย มอบ อำนาจ ให้ ผู้ ใด ผู้ หนึ่ง ทำ แทน ก็ได้ ถ้า มี ผู้ แทน เช่น นี้ ใน คำ ปฏิญาณ สำนาค นั้น จะ ต้อง ชี้แจง อำนาจ ที่ เจ้าหนี้ ได้ มอบ ให้ แต่ ชี้แจง ว่า เหตุใด ตน จึง มีความ รู้ เห็น ใน เรื่อง หนี้ ๆ

(๒) คำ ปฏิญาณ สำนาค ตัว ต้อง ชี้แจง หรือ กล่าว

ถึง บานฐิติ ที่ เกี่ยว ค้าง กับ ระยะเวลา เจ้าหนี้ กับ ลูกหนี้ ให้ เห็น รายละเอียด ของ หนี้ นั้น แต่ ถ้า มี หลักฐาน สิ่ง สำคัญ ใดๆ ก็ ให้ ชี้แจง ด้วย เจ้าพนักงาน รักษาทรัพย์ มี อำนาจ ที่ จะ เรียก ดู หลักฐาน สิ่ง สำคัญ นั้น ใน เวลา ใด ๆ ก็ได้

(๓) คำ ปฏิญาณ สำนาค ตัว พิสดาร หนี้ สิ้น ทุก ฉบับ

ต้อง เสีย ค่า ชกรรม เนียม ๔ บาท

(๔) เจ้าหนี้ ต้อง เป็น ผู้ เสีย ค่า ชกรรม เนียม ใน การ

พิสดาร หนี้ สิ้น ของ ตน เว้น แต่ ศาล จะ ได้ สั่ง อย่าง อื่น

มาตรา ๕๐

มีหนี้สินเกี่ยว
 กาง กน ทั้งสอง
 ฝ่ายให้หักกัน
 การอื่น ๆ อย่างใด อย่างหนึ่ง เกี่ยว กาง กน แด กัน อยู่
 ให้ คิด บัญชี ดูว่า ใคร เกี่ยว กาง ไคร อยู่ เท่าใด ทั้ง สอง
 ฝ่าย แลว ให้ หัก กัน เหลือ เท่าใด จึง ให้ คิด เบน หนี้สิน
 ที่ จะ เรียก รง ขอ ให้ ไซ้ หรือ ที่ จะ ต้อง ไซ้ ต่อ กัน เฉพาะ
 จำนวน ที่ เหลือ เท่านั้น

มาตรา ๕๑

หนี้ ซึ่ง จะ พิสูจน์
 ไม่ได้ ใน คดี
 ตมตะตาย
 ห้าม ไม่ ให้ บรรดา เจ้าหนี้ ซึ่ง จะ กัด ถ่า ต่อ ไป นี พิสูจน์
 หนี้ ใน คดี ตม ตะตาย คือ
 (๑) เจ้าหนี้ ผู้ ที่ โท ตม ตะตาย กระทำ หนี้ ขึ้น ใน
 เวลา ที่ ตน รือ อยู่ แลว ว่า ได้ มี ผู้ ยื่น พ้อง คดี ตม ตะตาย
 ต่อ ตู ทน นั้น แลว
 (๒) เจ้าหนี้ ผู้ ที่ มี ได้ ทำ คำ รง โดยมี คำ ปฏิญาณ
 สำนัด ตัว ยื่น ต่อ เจ้า พน กงาน วิชา พหุ ย์ ใน ภายใน
 เวลา ที่ ได้ กำหนดไว้

มาตรา ๕๒

การพิสดารหนี้
ของเจ้าหนี้
ที่มีประกัน

(๑) ถ้าเจ้าหนี้ ที่มี ประกันจำหน่าย ขาย ททรัพย์สิน
ประกัน เมื่อ เห็นจำนวน ที่ ขาย คงได้ เงิน เท่าใด แล้ว
ยังไม่พอ เซหนี้ อีก มาก น้อย เท่าใด เจ้าหนี้ มีอำนาจ
พิสดาร ใน จำนวน ที่ ยัง ขาดหนี้ได้

(๒) ถ้าเจ้าหนี้ ที่มี ประกัน ยอม ตั้งทรัพย์สินที่ประกัน
มาให้เจ้าพนักงาน วิชา ททรัพย์สิน เพื่อ แบ่ง แฉดยแก่เจ้าหนี้
ทั้งหลาย เจ้าหนี้ ผู้ มี อำนาจ พิสดาร ใน จำนวน หนี้
ทั้งหมด

(๓) ถ้าเจ้าหนี้ ที่มี ประกันไม่ จำหน่าย ททรัพย์สิน
ประกัน แต่ไม่ ยอม ตั้ง มาให้เจ้าพนักงาน วิชา ททรัพย์สิน
ก่อน ที่ จะ มีอำนาจ ได้ ส่วน แฉดย ให้เจ้าหนี้ ผู้ นั้น ชี้แจง
ใน คำพิสดาร หนี้ ถึง รายละเอียด แห่ง ททรัพย์สิน ที่ ประกัน แต่
ให้ ชี้แจง ว่าได้ ให้ เป็น ประกันไว้ แต่เมื่อใด แต่กำหนด
ที่ ราคา เท่าใด แต่ให้เจ้าหนี้ ผู้ นั้น ได้ รับ ส่วน แฉดย แต่
ในจำนวน ที่ ขาด ยังไม่พอ กับ หนี้ เมื่อใด หัก ราคา ททรัพย์สิน
ประกัน ตาม ที่ ได้ ต่ มา นั้น ออก แล้ว

(๔) (ก) แต่เมื่อเจ้าหนี้ ได้ ต่ ราคา ททรัพย์สิน ที่ ประกัน
มา เช่นนี้ เจ้าพนักงาน วิชา ททรัพย์สิน มีอำนาจ ที่ จะ ถ้าย
ก่อน ททรัพย์สิน นั้น ใน เวลาใด ๆ โดยใช้ เงิน ให้เจ้าหนี้ ตาม
ราคาที่ ได้ ต่ มากี่ได้

(๕) ถ้าเจ้าพนักงานรักษาทรัพย์เห็นว่า ราคาทรัพย์สินที่ค้ำประกันไม่เป็นราคาอย่างสมควร เจ้าพนักงานรักษาทรัพย์มีอำนาจที่จะให้ขาย ทดสอบราคาทรัพย์สินอันเป็นประกันนั้นในเชิงตลาดทันทีได้ ตามแต่เจ้าพนักงานรักษาทรัพย์จะตกลงกัน หรือถ้าตกลงกันไม่ได้ก็ตามแต่ที่ศาลจะสั่ง เจ้าหนี้เอง หรือ เจ้าพนักงานรักษาทรัพย์ผู้แทน ทรัพย์สินนั้นของผู้เดิม ทยอย มีอำนาจที่จะขึ้นราคา หรือ ชื่อ ทรัพย์สินนั้นก็ได้

(๕) ถ้าเมื่อเจ้าหนี้ได้ ตราราคาทรัพย์สินอันเป็นประกันมาแล้ว ภายหลังการขายเขาทรัพย์สินนั้นจำหน่ายขายได้เงินก็ต่อหรือทรัพย์สินนั้น ได้จำหน่ายขาย ได้ เงิน ตาม ราคาค่าในมาตรฐานที่ดี คงได้ตัวเงินเช่นจำนวนเท่าใด ให้ถือว่าเป็น ราคา ทรัพย์สินแทน ราคาที่เจ้าหนี้ได้ คำนวณค่าเดิม ได้ ถือเหมือนกัน อย่างไรก็ตาม ข้อ เกี่ยวกับ ราคา เดิม นั้น ทุก

ประการ

(๖) ถ้าเจ้าหนี้ไม่กระทำตาม ข้อความที่ได้บัญญัติไว้ดัง กล่าว มาแล้ว ห้ามไม่ให้เจ้าหนี้ ผู้มีอำนาจ

มาตรา ๕๓

หนี้ที่ไม่มีจำนวน (๑) ถ้ามีหนี้ หรือ ความรับผิดชอบอื่น จะ
 หนี้ นอก พิสูจน์ได้ดัง กล่าวแล้ว ซึ่งยังไม่มีการกำหนดจำนวน หนี้
 นอก ให้เจ้าพนักงาน รักษาทรัพย์ เป็น ผู้กำหนดประมาณ
 ราคาว่า เป็นจำนวนเท่าใด

(๒) ถ้าผู้หนึ่งผู้ใดเห็นว่าเจ้าพนักงานรักษาทรัพย์
 กำหนดราคาไม่สมควร ผู้หนึ่งมีอำนาจที่จะร้อง
 อุตธรณ์ต่อศาลภายใน ๑๔ วัน นับตั้งแต่วันที่ได้
 ทราบข้อความที่เจ้าพนักงานรักษาทรัพย์กำหนดราคาดัง
 นั้น ให้ศาล มีคำสั่ง ตามแต่จะ เห็นสมควร

(๓) ถ้าศาลเห็นว่าหนี้สิน หรือ ความรับผิดชอบ
 นั้น ไม่มีทางที่จะ กำหนดราคาโดยสมควรได้ ก็
 ให้ศาล มีอำนาจที่จะมีคำสั่งว่า เป็นเช่นนั้น แต่เมื่อ
 เป็นดังนี้แล้ว ในพระราชบัญญัติว่าให้ ถือว่า หนี้สิน
 หรือ ความรับผิดชอบนั้น เป็นหนี้ที่จะ พิสูจน์ไม่ได้

มาตรา ๕๔

เมื่อใดจะพิสูจน์
คอกเบี้ยได้
แต่ไม่ได้

(๑) เมื่อมีหนี้สินเป็นจำนวนเงินแน่นอน แต่มีกำหนดจะใช้ในเวลานั้นนอนหรือไม่ถึง แต่ไม่มีสัญญาหรือไม่ใดตกลงจะให้ มีคอกเบี้ย ถ้าในกรณีที่คำพิพากษาให้ตกหมดล้มตายนั้นถึงเวลาที่ควรจะใช้เงินแล้ว แต่เงินนั้นก็เป็นอย่างที่จะพิสูจน์ได้ในคดีล้มตาย เช่น เจ้าหนี้มีอำนาจที่จะพิสูจน์เรียกเอาคอกเบี้ยในอัตราไม่เกินร้อยละครึ่งต่อปี ถ้าเงินหนี้สินนั้นมีหลักฐานเป็นลายลักษณ์อักษร มีกำหนดเวลาที่จะใช้โดยแน่นอน ก็ให้คิดคอกเบี้ยตั้งแต่วันครบกำหนดใช้เงินจนถึงวันที่มีคำพิพากษาล้มตายถ้ามีหนี้ ให้คิดตั้งแต่วันที่เจ้าหนี้ได้มีหนังสือไปทวงเงินนั้นเป็นลายลักษณ์อักษร หนังสือทวงต้องบอกให้ตกหมดทวงว่า จะคิดเอาคอกเบี้ยตั้งแต่วันที่ทวงจนกว่าจะใช้เงิน

(๒) ถ้ามีหนี้สินรายใดอันใดพิสูจน์แล้ว แต่จำนวนหนี้สินนั้น รวมทั้งคำคอกเบี้ยหรือเงินอื่น ๆ อันเป็นค่าบริวารแทนคอกเบี้ยด้วย ในการที่จะ

12/10/2566

เจ้านาย หรือ รัชทายาท หรือ บุคคลอื่นใด ซึ่งได้รับมอบหมายให้
ตรวจตราไม่เก็บ หรือ ระงับ ครึ่ง ต่อไป แต่ที่ว่านี้ไม่
ขัดขวาง ต่อ อำนาจของเจ้าเหนือ ที่ จะได้รับ ดอก เบี้ย ใน
อัครราชกุมารนั้นไป เมื่อ บรรดา หนี้สิน อันได้ พิสูจน์
ใน คดี นี้ มี ภาระ นั้น ได้ รับใช้ โดย เต็ม จำนวนหมดแล้ว

มาตรา ๕๕

ยอมรับ หรือ ไม่
รับ การ พิสูจน์
หนี้

(๑) เจ้าพนักงานรักษาทรัพย์ต้อง ตรวจดู คำ พิสูจน์
แต่ หลักฐาน ดัง สำคัญ ใน หนี้สิน ทุก ราย แล้ว ต้อง ดัง
เป็น ตาม ตักขณ อักษร ว่า จะ ยอม รับ หรือ ไม่ ยอม รับ หนี้
นั้น ทั้ง หมด หรือ ส่วนใด ส่วนหนึ่ง ก็ได้ หรือ จะ ต้อง การ
หลักฐาน พยาน ประกอบ ต่อ ไป อีก ถ้า เจ้าพนักงาน รักษา
ทรัพย์ ไม่ ยอม รับ พิสูจน์ หนี้ ราย ไต ให้ ชัดแจ้ง เหตุ
ผล คือ เจ้าหนี้ เป็น ตาม ตักขณ อักษร ใน การ ที่ ไม่ ยอม
รับ นั้น

(๒) เจ้าหนี้ คนใด ไม่ ยินยอม ตาม คำ คัดสิน ของ
เจ้าพนักงาน รักษา ทรัพย์ ใน เรื่อง พิสูจน์ หนี้ ราย ไต มี
อำนาจ ที่จะ ร้อง อุทธรณ์ ต่อ ศาล ภายใน ๑๕ วัน ตั้ง แต่
ได้ ทราบ คำ คัดสิน ของ เจ้าพนักงาน รักษา ทรัพย์ การ
ร้อง อุทธรณ์ เช่น นี้ ให้ คา เป็น คำ ร้อง แต่ เจ้าหนี้ ต้อง เสีย

ค่าชั้น ค่าต รัชย ตระต้อง ครั้ง แต่ ค่า ชรรมเนียม ค่าต

ต่าง ๆ ในจำนวน ทูช ทรัชย์ นั้น เหมือน อย่าง คดีชรรมต

(๓) เมื่อเจ เห็นคนหนึ่งคน ไตรอง ขอแต่เจ้าพนักงาน
รักษาทรัพย์ไม่ เขาเถยว ของ กัด คาน ดวย กัด หรือใน
เรื่อง ที่ เจ้าหน กับ ถูก เหนได้ ตกตง กนใน เรื่อง หน เมื่อ
ตดู หนได้รอง ขอ กัด ก็ให้ ค่าต มีอำนาจ ที่จะ ยก หรือ
ตต จำนวน หน ที่ พัดศร์ รายได้ เสีย กัดได้

หมวดที่ ๕

ว่าด้วย การ แบ่ง ทรัพย์

มาตรา ๕๖

ประกาศแต่แบ่ง
ส่วนเฉลี่ย

(๑) เมื่อได้หลักเงินไว้สำหรับใช้ค่า ชรรมเนียม ใน
การ จัดการ ทรัพย์ หรือการ อื่น ๆ เสร็จแล้ว โดย
เร็วตามแต่จะ เปน การ สะดวก เจ้าพนักงาน รักษาทรัพย์
ต้องรับ ประกาศว่าเฉลี่ย ทรัพย์ ได้ส่วนเท่าใด แต่ต้อง
รับแบ่ง ส่วนใน ระหว่างเจ้าหน ซึ่งได้ พัดศร์ หน แล้ว

(๒) ก่อนที่จะประกาศ ส่วนเฉลี่ย ให้เจ พนักงาน
รักษาทรัพย์แจ้ง ความต้งนำ ๗ วันในราชกิจจานุเบกษา
แต่ใน หนังสือ พิมพ์ รายวัน ๑ ฉบับ

(๓) เมื่อเจ้าพนักงาน รักษาทรัพย์ ได้ประกาศ ส่วน แฉ่งย แฉ่งย ให้แจ้ง ความไปยัง เจ้าหน้ ทุกคน ซึ่งได้ พิสูจน์ หน้ แฉ่งย ว่า เจ้าหน้ คน นั้น ๆ จะได้รับ ใช้ ส่วน หน้ เป็น จำนวน เท่าใด แต่ จะช่วย เงิน ให้เมื่อไร แต่โดยวิธี อย่างไร

(๔) ห้ามไม่ให้จ่าย ส่วน แฉ่งย หน้ ให้ แก่เจ้าหน้ คนใด ถ้าส่วน แฉ่งย นั้น มีจำนวนไม่ถึง ๑ บาท

มาตรา ๕๗

หน้ที่จะได้รับใช้ ก่อนแต่หลัง

(๑) ในการ แบ่ง ทรัพย์ ของ ผู้ล้ม ทรัพย์ เพื่อใช้ หน้ หน้ ให้ หลั ทรัพย์ เงิน ซึ่ง จะ ได้ กล่าว ต่อ ไป นี้ ก่อน หน้ อื่น ๆ แต่ให้ ทรัพย์ ตาม ลำดับ ดัง ต่อ ไป นี้

- (ก) บรรดา ค่า ใช้ จ่าย ต่าง ๆ ที่ เจ้าพนักงาน รักษาทรัพย์ ได้ ออก ไป ใน การ จัด การ ทรัพย์
- (ข) ค่า ธรรมเนียม รอย ณะ หัก ใน จำนวน เงิน ที่ คง ได้ จาก การ จำหน่าย ทรัพย์ โดย ทาง สัม ทรัพย์ หรือ โดย ทาง ที่ เจ้าหน้ กับ ผู้ตก หน้ ได้ ตก ลง กัน ใน เว้น หน้
- (ค) ค่า ธรรมเนียม ของ เจ้าหน้ เป็น โจทย์ รวม ทั้ง ค่า ทนาย ด้วย ตาม ที่ ศาล หรือ เจ้าพนักงาน รักษาทรัพย์ จะ กำหนด อนุญาต ให้

(๒) เมื่อได้ ใช้เงินต่าง ๆ ดัง กล่าว มา ชำ
บนนี้ โดยเต็มจำนวนแล้ว จึงให้ ใช้เงินที่จะได้
กล่าวต่อไปนี้ โดยส่วนเท่า ๆ กัน คือ

(ก) บรรดาเงิน ภาษี อากรใน ที่ดินต่าง ๆ หรือเงิน
ภาษี อากรอื่น ๆ ซึ่งผู้ ตม ะตายยังไม่ได้ เสียใน
วัน ที่มี คำ พิพากษา ตม ะตาย แต่ ซึ่งได้ ถึง เวลา
ครบ กำหนด เสีย มาภายใน ๖ เดือน ก่อน คำ พิพากษา
ตม ะตาย

(ข) สรรพ ค่าจ้าง หรือ เงิน เดือน เดิม คน ใช้ คน งาน ของ
ผู้ ตม ะตาย ดำ หริบ จำนวน ๒ เดือน ก่อน คำ พิพากษา
ตม ะตาย ซึ่ง มี จำนวน ไม่ เกิน ๓๐๐ บาท

(ค) สรรพ ค่าเช่า ที่ คง สำหรับ เรือน โรง เคาหะ สถานที่ ผู้
ตม ะตาย ปะ ครอง อยู่ ใน จำนวน ๒ เดือน ก่อน
คำ พิพากษา ตม ะตาย

มาตรา ๕๘

หนี้อื่น ๆ ได้
ส่วนเท่ากัน

(๑) บรรดา หนี้ ต่าง ๆ ที่ได้ พิ สุต ร ใน คดี ตม
ะตาย นอกจาก หนี้ ต่าง ๆ ที่ได้ กล่าว ไว้ ใน มาตรา ๕๗
แล้ว ให้ ได้ รับ ด้ โดยส่วนเท่า ๆ กัน

(๒) ถ้าเมื่อใดใช้หนี้หมดแล้วยังมีเงินเหลืออยู่ให้เอาไปใช้ค่าชดเชยบรรเทาหนี้ทั้งหมดที่ได้ออกร้อยโดยอัตราร้อยละเจ็ดครึ่งต่อปี คิดตั้งแต่วันออกคำสั่งรักษาทรัพย์

(๓) ในการคิดเฉลี่ยแต่แบ่งส่วนหนี้ให้เจ้าพนักงานรักษาทรัพย์หักเงินไว้สำหรับหนี้สินซึ่งยังค้างอยู่ แต่สำหรับค่าใช้จ่ายในการจัดการทรัพย์และการอื่น ๆ แต่เมื่อใดทำตามข้อความที่ได้กล่าวมาแล้ว ก็ให้เอาเงินที่อยู่ในมือแบ่งเฉลี่ยไปจนหมด

มาตรา ๕๘

จ่ายเงินใช้หนี้ส่วน เมื่อเจ้าพนักงานรักษาทรัพย์ได้รวบรวมจำนวนทรัพย์เต็มยศของผู้ล้มละลายหมดแล้ว กติ หรือได้จำหน่ายหมดตามแต่ที่จะจำหน่ายได้ โดยไม่ต้องกระทำให้การเนิ่นช้าโดยไม่จำเป็น กติ ให้เจ้าพนักงานรักษาทรัพย์ประกาศส่วนเฉลี่ยครั้งที่สุด แต่ก่อนที่จะประกาศเช่นนี้ให้แจ้งความล่วงหน้า ๑๔ วันไปยังผู้ซึ่งได้วางภายในกำหนดเวลา ๒ เดือน อ่างว่าเป็นเจ้าหนี้ แต่ซึ่งยังไม่ได้นำตัวให้เป็นที่พอใจของเจ้าพนักงานรักษาทรัพย์

12/10/2566 นั้นว่า ถ้าไม่นำตัวให้ ได้ความในระหว่างเวลาที่ให้ส่ง

นำเงินแล้ว เจ้าพนักงาน วิชา ทวิ พย จะจัดการประกาศส่วน
เฉลี่ย ครั้ง ที่ สุก โดยไม่ตอ ถึง หนอื่น ที่คนเหต่าน หนอง

มาตรา ๒๐

เรียกรองเอาค่าจ้าง (๑) ก่อนที่จะ ประกาศส่วน เฉลี่ย ครั้ง ที่ สุก ให้
การงานจากเจ้า เจ้าพนักงาน วิชา ทวิ พย แจกความ เป็น ตายตักษณ อักษร
พนักงานวิชา ไป ยิง บรรดา ผู้ ที่ มี เกี่ยว คาง ค่าจ้าง การ งาน ที่ ได้ กระทำ
ทวิ พย หรือเงินที่ ได้ ออกไป โดย ก้าง ตั้ง ของ เจ้า พนักงาน วิชา
ทวิ พย ใน การ รวบรวม ทวิ พย ส้มบคิ ของ ผู้ ตม ตะตาย หน
ให้ ส่ง บานูชีเงิน ที่ เกี่ยว คาง ต่อ เจ้า พนักงาน วิชา ทวิ พย
ภายใน ๑๔ วัน ตั้ง แล้ว วันที่ ได้ รับ แจก ความ

(๒) ถ้า ผู้ใด ไม่ ส่ง บานูชีภายใน เวลา ที่ กำหนด
นี้ หรือใน เวลา ค่อ ๆ ไป ตาม แต่ เจ้า พนักงาน วิชา
ทวิ พย จะ กำหนด อนุญาต ให้ ก็ ให้ เจ้า พนักงาน วิชา
ทวิ พย ประกาศ แต่ มั่ง ส่วน เฉลี่ย หน ครั้ง ที่ สุก โดย
ไม่ตอ ถึง ตอ ถึง เงิน ที่ เกี่ยว คาง ชย หน แต่ตอ ไป ก็ ให้ ถัด
ว่าเงิน ที่ คาง หน เป็น หน ยกเด็ก จะ เรียกรอง เอา แก่
เจ้าพนักงาน วิชา ทวิ พย โดย ส่วน คว หรือ จะ เรียกร
อง เอา จาก ทวิ พย ส้มบคิ ของ ผู้ ตม ตะตาย ไม่ ได้ ทง ดัน

มาตรา ๖๑

ทรัพย์สินที่เหนือ

เมื่อใด ใหน ให้เจ้าหนทั้งหมดโดยเค็มจำนวน พรอม
ทั้ง ดอกเบียตาม ที่ บัญญัติ ไว้ ใน พระ ราช บัญญัติ นี้ กับ
บรรดาค่า ธรรมเนียม แต่ค่าใจ่ายต่าง ๆ ใน คดี ตม
ตาย นั้น หมด แล้วยัง มี ทรัพย์สินที่เหนือ อยู่เท่า ไใ ให้ ตม
ตาย มี อำนาจ ใรับ ไป

หมวดที่ ๖

ว่าด้วยความตกลงในเรื่อง หนี้

มาตรา ๖๒

อำนาจของเจ้า
หนี้ที่จะทำ
ความตกลงใน
เรื่องหนี้

(๑) โดย ความ ตกลง ตาม ธรรมดา ใน ที่ ประชุม
พวก เจ้าหนี้ มีอำนาจที่จะ ยอมรับ หรือ เห็นชอบ ด้วยคำ ขอ
ของ ผู้ ตม ตาย ซึ่ง ขอ ตกลง ในเรื่อง หนี้ หรือ ขอให้
จัดการ ทรัพย์สิน ตม ตาย

(๒) ห้ามไม่ให้ ถือว่า การตกลง หนี้ อย่าง หนึ่งอย่าง
ใด นั้น เปน การ ชอบด้วย กฎหมาย เว้น แต่ เจ้าหนี้ จะ
ใรับ รอง เห็น ชอบด้วย ใน ที่ ประชุม คราว หลัง โดย มี
ความ ตกลง พิเศษ อีก ครั้ง หนึ่ง แต่ คำใด เห็น ชอบด้วย

(๓) เจ้าหนี้ คนใด ได้ พัด ด้ หนี้ ของ ตน แล้วยัง มี อำนาจ
ที่จะ ขอ ก ความ เห็น ๆ ชอบด้วย หรือ คัด คำน ใน การ

ตกลง หนึ่ง โดย มี หมายความว่า เจ้างาน ไป ยัง เจ้างาน
 รักษา ทรัพย์ ให้ ได้ วิชา ไม่ วิชา กว่า วิชา ก่อน วิชา ที่ วิชา ประชุม
 คราว หนึ่ง แต่ ให้ ก็ เหมือน อย่าง ว่า เจ้างาน ซึ่ง เห็น
 ด้วย หรือ คิด คำน เช่น นี้ ได้ มา ออก ความ เห็น โดย วิชา
 ศักดิ์ วิชา ใน ที่ ประชุม วิชา ด้วย

(๔) การ ประชุม คราว หนึ่ง ให้ เจ้างาน รักษา
 ทรัพย์ เป็น ผู้ เรียก ประชุม แต่ บอก ต้อง นำ ไป ยัง
 เจ้างาน ทั้ง หนึ่ง ไม่ น้อย กว่า ๗ วัน แต่ ให้ บอก ชี้แจง
 ว่า วิชา ประชุม เพื่อ วิชา ด้วย

(๕) เมื่อ เจ้างาน วิชา ยินยอม เห็นชอบ ด้วย การ ตก
 ตกลง หนึ่ง อย่าง หนึ่ง อย่าง วิชา แต่ ผู้ ตม ตระสาย หรือ เจ้างาน
 รักษา ทรัพย์ มี อำนาจ ที่จะ ร้อง ขอให้ ศาล ตั้ง เห็นชอบ ด้วย
 แต่ เมื่อ วิชา พิจารณา คำ ร้อง วิชา เมื่อ วิชา แต่ ให้
 ความ ให้ เจ้างาน ทั้ง หนึ่ง ทราบ ต้อง นำ ๗ วัน เหมือน
 กัน คำ ร้อง วิชา เช่น นี้ ให้ ร้อง แต่ พิจารณา ใน ศาล โดย
 เบ็ด วิชา

(๖) ก่อน ที่ ศาล จะ ตั้ง เห็น ชอบ ด้วย ใน การ ตก
 ตกลง หนึ่ง อย่าง หนึ่ง อย่าง วิชา ให้ ศาล ดู รายงาน ของ

เรื่อง หน้ ๕๕ แต่รายงาน ว่าด้วย ความ ประพศุค ของ
๒๒ ผู้สม ณะถาย แต่ ๕๔๒๒๒๒ ของ เจ้า หน้ ๕๕ หน้
๒ คนใด ก็ ให้ ค้าต พิจารณา ดู

(๗) ถ้า ค้าต เห็น ว่า ข้อ ความ ที่ ตกลง ลง ใน เว้ง
หน้ ๕๕ ได้ กระทำ ตาม บัญญัติ ของ ข้อ ๑ ถึง ข้อ ๖ หน้ ไม่
กัค หรือ ข้อ ความ ใน การ ตกลง เว้ง หน้ ๕๕ กระทำ
ให้ เจ้า หน้ ต่อ เจ้า หน้ ใด เบ่รยบ แต่ เบ่รยบ ต่อ กัค โดย
ใช้ เหตุ กัค ก็ ให้ ค้าต ออก คำ สั่ง ไม่ ยอม เห็น ด้วย ใน
การ ตกลง เว้ง หน้ ๕๕ เสีย

(๘) ใน เหตุ การ อื่น ๆ อย่าง หน้ ๕๕ ใด หน้
ให้ ค้าต ยอม ลง หน้ เห็น ชอบ ด้วย ใน การ ตกลง หน้ แต่
ให้ ทำ ความ เห็น หน้ ลง เป็น คำ สั่ง ของ ค้าต ด้วย การ
ตกลง หน้ ทุกราย ที่ ค้าต เห็น ชอบ ด้วย หน้ ให้ ลง แจง ความ
ใน ราชกิจจานุเบกษา แต่ ใน หน้ สือ พิมพ์ ราย วัน ฌบ ใด
สุด แล้ว แต่ เจ้า หน้ กงงาน รักษา ทพ พย จะ สั่ง ภายใน ๗ วัน
หน้ ๕๕ แต่ ที่ ค้าต ได้ สั่ง เห็น ชอบ ด้วย

(๙) การ ตกลง หน้ ราย ใด ที่ เจ้า หน้ ใด ยน ยอม
แต่ ค้าต ได้ เห็น ชอบ ด้วย ตาม ข้อ ความ ใน มาตรา ๕๕ ให้
เป็น การ มัด เจ้า หน้ ทุคน ใน จำนวน หน้ ที่ ผู้ สม ณะ ถาย
เป็น หน้ ๕๕ ซึ่ง จะ พลุศร ใด ใน ๕๕

(๑๐) เมื่อ ค้าต เห็น ชอบ ด้วย การ ตก ลง หน้ แดว ให้ ค้าต มี อำนาจ ที่จะ ดั่ง ให้ ยก เด็ดการ ต้ม ตระ ดาย หน้ แดว แต่ ให้ กรรม สิทธิ์ ใน ทร พย์ สัม บค โอน มา อยู่ กับ ตก หน้ หรือ กับ ผู้ ไต ผู้ หน้ โดย จะ มี ข้อ บัง คับ แด ข้อ ตก ลง อย่าง หน้ อย่าง ไต ตาม แต่ ค้าต จะ เห็น สัม ควร ก็ ไต

(๑๑) ค้าต ต้อง ไม่ ยอม เห็น ชอบ ด้วย การ ตก ลง หน้ อย่าง หน้ อย่าง ไต ซึ่ง ไม่ มี ข้อ ความ ให้ ไช หน้ ก่อน แต่ หจ ตาม ตำ ดบ ที่ บัญ ญัติ ไว้ ใน การ แบ่ง ทร พย์ สัม บค ของ ผู้ ต้ม ตระ ดาย

(๑๒) ถ้า ไม่ มี การ ข้อ โกง ทุจริต อย่าง หน้ อย่าง ไต แด ให้ ถอ เขา หน้ ด้อ แจ ความ ของ เจ้า พน กงาน ริ กษา ทร พย์ ที่ แด ดง ว่า การ ตก ลง หน้ อน เจ้า หน้ ไต ยิน ยอม แต่ ค้าต ไต เห็น ชอบ ด้วย แด หน้ เป็น พยาน โดย แน่ นอน ว่า การ ตก ลง หน้ หน้ ๆ เป็น อน ไช ไต ตาม กฎ หมาย

(๑๓) ถ้า ถึง กำหนด จะ ไช เงิน แดว ไม่ ไต ไช ตาม งวด ที่ ไต ตก ลง ใน เว็ ง หน้ กัด หรือ เมื่อ ปรา กฏ แก่ ค้าต ว่า การ ที่ ค้าต ไต มี คำ สั่ง เห็น ชอบ ด้วย หน้ ไต เป็น โดย ความ หจ ออก ดง ทุจริต อย่าง หน้ อย่าง ไต กัด เมื่อ เจ้า หน้ คน ไต ไต ร้อง ขอ ถ้า ค้าต เห็น สัม ควร ก็ ให้ ค้าต มี อำนาจ ที่ จะ กด บ พิ พาก ษา ให้ ถก หน้ ต้ม ตระ ดาย อี ก แด ยก การ ตก

ตงหนึ่ หรือคำตั่งที่ศาลไต่ตั่งไปอย่างใด ๆ นั้นเสีย
 ถึ่ได้ แต่ที่วั้นไม่เป้น การขัดขวางต่อการขย้งหนึ่
 อย่างใดที่ไต่กระทำไปแล้วตามข้อตกลงหนึ่นั้น บรรดา
 หนึ่สินซึ่งตงหนึ่ได้กระทำขึ้นก่อนที่ศาลสถบัพิพากษา
 ให้ตม ตะตาย เช่นนี้ ให้พิสตร์ไต่ในคดีตม ตะตาย
 หนึ่ทงตั้น เว้นแต่ตาม ข้อความที่บัญญัติไว้ใน
 พระราชบัญญัตินี้

หมวดที่ ๗

ว่าด้วยความผิดแลเบี่ยงปรับใหม่ต่างๆ

มาตรา ๖๓

ใคร มีอำนาจ
ฟ้อง

(๑) ถ้าไต่ระหว่างจัด การตม ตะตาย ได้ความ
 ปราบกฏแก่เจ้าพนักงาน รักษา ทรยี่ว่า มีเหตุควรเชื่อได้
 ว่า ผู้ตม ตะตายหรือผู้ใดผู้หนึ่ได้กระทำคามผิดอย่าง
 ไต่ อย่าง หนึ่ ตาม พระราช บัญญัตินี้ หรือตาม ประมวล
 อาญา ให้เป้น น้าที่ ของเจ้าพนักงาน รักษา ทรยี่จัด
 การ ฟ้อง ร้อง ผู้ตม ตะตาย หรือคน ที่ กระทำผิด นั้น

(๒) เมื่อผู้ตม ตะตาย ไต่กระทำผิดอย่าง หนึ่อย่าง
 ไต่แล้ว ตั้งแมผู้ตม ตะตายนั้น จะไต่ มี การ ตก ลงหนึ่
 ซึ่งเจ้าหม ได้ ยิน ยอม แล คังได้ เห็น ชอบด้วยกั้ ก็ไม่
 กระทำให้ผู้ตม ตะตาย หุดต พ้นจาก การที่จะถูกฟ้องร้องได้

มาตรา ๖๔

ผู้ล้มละลายไม่
ทำตามความใน
มาตรา ๑๙-๒๐
๒๑ หรือ ๓๘

ถ้าผู้ล้มละลายมิได้กระทำตามข้อความอย่างใดอย่าง
หนึ่ง ที่บัญญัติไว้ใน มาตรา ๑๙-๒๐-๒๑ หรือ ๓๘
นั้น โดยไม่มีเหตุอันสมควร จะแก้ตัวได้แต่
ให้ตั้งโทษจำคุกไม่เกิน ๖ เดือน

มาตรา ๖๕

ผู้ล้มละลายไม่
ทำตามกำหนด
เวลา

เมื่อศาลกัก เจ้าพนักงานรักษาททรัพย์ กิด หรือที่ประชุม
เจ้าหนี้ กิด ต้อง การให้ผู้ล้มละลาย มาขอฟัง การงาน
ของ คน ตาม ข้อความแห่ง พระราชบัญญัตินี้ แต่ผู้ล้ม
ละลาย มิได้ มา ตาม กำหนด เช่น นั้น โดยไม่มีเหตุอัน
สมควร จะแก้ตัวได้แต่ ให้ตั้งโทษจำคุกไม่เกิน ๖ เดือน

มาตรา ๖๖

ผู้ล้มละลาย
ที่ทุจริต

ผู้ล้มละลายใด ๆ กระทำ ความ ผิด อย่างใดอย่างหนึ่ง
ดังจะกล่าวต่อไปแล้ว ให้ตั้งโทษจำคุกไม่เกิน ๒ ปี คือ

(๑) ถ้าเมื่อใด มีผู้ยื่นฟ้อง คดีล้มละลายแล้ว กิด
หรือใน ระหว่าง เวลา ก่อนที่ ได้ ยื่นฟ้องคดี ผู้ล้มละลายได้
ซุกซ่อน โอน หรือ มอบ สิ่ง ทรัพย์สิน ใด ส่วน ใด ส่วน หนึ่ง
ของตน ให้แก่ บุคคลใด ๆ โดยเจตนา ทุจริต เพื่อ บังคับ

มิให้ทรัพย์สินสมบัติของคนต้องขายหรือถูกยึด หรือคน
ได้ทำให้ทรัพย์สินสมบัตินั้นต้องมีความรับผิดชอบ หรือ
ได้ใหม่ อันกระทำเช่นนั้น หรือได้ยอมทนให้ศาลใด
ศาลหนึ่งพิจารณาให้ตนใช้เงินที่มีควรจะต้องใช้

(๒) ถ้าเมื่อใดมีผู้ยื่นฟ้องคดีล้มละลายแล้ว กัด
หรือในระหว่างเวลา ๔ เดือนก่อนที่ใด ยื่นฟ้อง กัด ผู้ล้ม
ละลายได้ซุกซ่อน ทำลายเปลี่ยนแปลง หรือปลอม
ดวงตราสัมมูลทรัพย์ หรือ หนังสือ อย่างหนึ่งอย่างใด อัน
เกี่ยวข้องกิจการ หรือทรัพย์สินของคน แต่โดย
ที่หาเป็นการขัดขวางกับการลงโทษ ถอนปลอมแปลง
ดังได้กำหนดไว้ในประมวลอาญาไม่

(๓) ถ้าเมื่อใดมีผู้ยื่นฟ้องคดีล้มละลายแล้ว กัด
หรือในระหว่างเวลา ๔ เดือนก่อนที่ใด ยื่นฟ้อง กัด ผู้ล้ม
ละลายได้เว้นการจ่ายข้อความใดๆ เสีย หรือได้จัด
ถ้อยคำ หรือข้อความเท็จใดๆ ลงในสมุดบัญชี
หรือ หนังสือ อย่างหนึ่งอย่างใด อันเกี่ยวข้องกิจการ
หรือทรัพย์สินของคน แต่โดยที่หาเป็นการขัด
ขวางกับการลงโทษ ถอนกระทำพยานเท็จดังได้กำหนดไว้
ในประมวลอาญาไม่

(๔) ถ้าเมื่อผู้ตม ตระตายเป็นเวณ การ จต ขัธ ความ
 สำคัญ ไต ๆ เสิย หรือไต จต ขัธ ความ เทีจ ดง ใน ถ้อย
 คำ ไต ๆ อันเกี้ยว ด้วย กิจ การ หรือ ทรพัย สัมบัต ของ ตน
 แดเป็น การ ที่ ตน ทำ ยัน คือ ค้ำถ กัด เจาพนงานรักษา
 ทรพัย กัด หรือต่อที่ ประชุมเจา หน กัด

(๕) ถ้าเมื่อไต มีผู้ย่นพอง คตตม ตระตายเป็นเวณ ผู้
 ตม ตระตายเป็นบิต พดว ไม่ยอม หรือ บ้อง กั้น การ ดั่ง ดวงตรา
 ล่มุต บาญช หรือ หน้งลือ อย่าง ไต อย่าง หน้ง อัน เกี้ยว
 ด้วย กิจ การ หรือ ทรพัย สัมบัต ของ ตน

(๖) ถ้าเมื่อไต มีผู้ย่น พอง คตตม ตระตายเป็นเวณ ผู้ตม
 ตระตายเป็นไต พยายามอ้าง เหตุ ไน การ ที่ ทรพัย สัมบัต ส่วน ไต
 ส่วน หน้ง ของ ตน ขาดไป ก็เพรเพราะ ว่า ตน ไต ขาด ทุน หรือ
 ไต ไซจายไป หน้ง โดยไม่เป็นการ จริง

(๗) ถ้าเมื่อผู้ตม ตระตายเป็นเวณ ไต รุ ดัก หรือ มีเหตุ ผลที่
 ควร เชื่อ ว่า ไต มีผู้นำ หน้ง ลิน อัน เป็น เทีจ มา พิสดร ใน
 คตตม ตระตายเป็นเวณ แดว ผู้ตม ตระตายเป็นเวณ เเตยเสี้ย ไม่แจง
 ความ โดย ตาย ดักษณ อักษร ให้เจาพนงาน รักษา ทรพัย
 ทราบภายในเวตา ๑ เเตือน

(๘) ถ้าผู้ตม ตระตายเป็นเวณ การกระทำกรทุจริตอย่าง ไต อย่าง
 หน้ง กัด หรือ ถ้าตน ขอให้ หรือยอมให้ หรือ

ตกลงจะยกผลประโยชน์อย่างใด ๆ อันสมควรจะได้
ตามกฎหมายให้แก่บรรดาเจ้าหนี้ หรือแก่เจ้าหนี้ คนใด
คนหนึ่ง ของคุณ โดยประสงค์จะได้รับความยินยอม
ของเจ้าหนี้ นั้น ๆ คือ การตกลงในเรื่องหนี้ อย่างใด
อย่างหนึ่ง หรือต่อข้อสัญญาตกลงอันเกี่ยวข้องกับกิจ
การทรัพย์สินบุคคล หรือการล้มละลายของคุณ เป็นต้น

มาตรา ๖๗

ผู้ล้มละลายซึ่ง
ยังไม่พ้นจาก
คดีรับความ
เชื่อถือไม่ได้
ถ้าผู้ล้มละลายซึ่งยังไม่พ้นจากคดี
ได้รับความ
เชื่อถือจากผู้ใดคนหนึ่ง มีจำนวนตั้งแต่ ๑๐๐ บาท
ขึ้นไป โดยไม่ได้แจ้งเป็นตายลักษณะอักษรให้ผู้นั้น
ทราบ ว่าคนเป็นผู้ล้มละลายที่ยังไม่ได้พ้นจากคดี
นั้นแล้ว ให้ตั้งโทษจำคุกไม่เกินกว่า ๒ ปี

มาตรา ๖๘

การปรับใหม่
ผู้รับผลประโยชน์
โดยยินยอม
เจ้าหนี้คนใดเรียกหรือรับ หรือยอมว่าจะรับผลประโยชน์
อย่างใดอย่างหนึ่งที่ตนสมควรจะได้ตามกฎหมาย
ไว้เป็นอาณัติประโยชน์แก่ตัวเอง หรือให้แก่ผู้อื่น เพื่อ
ประสงค์จะยอมต่อการตกลงในเรื่องหนี้เหล่านี้ มีความผิด
ให้ปรับเป็นเงินไม่เกินกว่า ๕ เท่าราคาผลประโยชน์
อันสมควรจะได้

มาตรา ๖๙

ตง โทษเจ้าหน้
ที่ทุจริต

เจ้าหน้ คนใด เรียก หรือ รับ หรือ ยอม ว่า จะ รับ
ผล ประโยชน์ อย่าง ใด อย่าง หนึ่ง ที่ คน มี ควร จะ ได้ ตาม
กฎหมาย ได้ เปน อนุญาต ประโยชน์ แก่ ตัว เอง หรือ ให้
แก่อื่น เพื่อ ประสงค์ จะ งวด การ คัด คำน หรือ เพื่อ
จะ ยอม ให้ ผู้ ตม ณะ ตาย หลุด พ้น จาก คดี เช่น นี้ มี ความ
ผิด ให้ ปรับ เปน เงิน ไม่ เกิน ๓ เท่า ราคา ผล ประโยชน์
อัน มี ควร จะ ได้ นั้น

มาตรา ๗๐

การ ปลด อ้อม ด้ว
เปน เจ้าหน้

ผู้ใด ผู้หนึ่ง ก่อ ต่ ว อ่าง ำ เก้ จ โดย เขียน เปน ตาย ด้ กษณ
อีก ขว่า คน เปน เจ้าหน้ ของ ผู้ ตม ณะ ตาย เพื่อ ประสงค์
จะ ได้ ตู หรือ คัด สำน ำ หนึ่ง สื่ อ ย่าง หนึ่ง อย่าง ใด อื่น เก้ ยว
กั บ การ ตม ณะ ตาย นั้น ผู้ นั้น มี ความ ผิด ให้ ปรับ เปน
เงิน ไม่ เกิน ๕๐๐ บาท

หมวดที่ ๘

หน้าที่ของเจ้าพนักงานรักษาทรัพย์

มาตรา ๗๑

เจ้าพนักงานรักษา (๑) ให้เจ้าพนักงานรักษาทรัพย์ เปน ผู้ มี
ทว พญ เกยว ของ หน้าที่ ทง ใน ส่วน กิริยา ความ ประพ ลุ คี ของ ผู้ ตม ณะ ตาย
อย่าง ไร 12/10/256๕ กั บ ทง ใน ส่วน จัด การ ทว พญ ส ม บ ด้ ของ ผู้ ตม ณะ ตาย ด้ ว ย

(๒) ในกรณีที่ผู้หนึ่งผู้ใด จะทำคำสั่งชี้แจงตาม
 กติ ด่วน การ พิจารณา หนึ่ง กติ หรือ ด่วน คำของ
 พ้อง กติ หรือใน การอื่น ๆ ทั่วไป ตาม ข้อความ
 ใน พระราชบัญญัติ ให้เจ้าพนักงาน รักษา ทรมาน มี
 อำนาจ ที่จะให้ ผู้หนึ่ง ผู้ใด ตามที่

(๓) ในกรณีที่เจ้าพนักงานให้ไปเป็นไปตามหน้าที่ของ
 เจ้าพนักงาน รักษา ทรมาน เจ้าพนักงาน รักษา ทรมาน มี
 อำนาจ ออกหมาย เรียก หรือ หมาย พยาน เพื่อให้
 ผู้หนึ่ง ผู้ใด มา เบิกความ เสนอ พยาน หรือ ยื่น หนังสือ
 อย่าง หนึ่ง อย่างใด ก็ได้

มาตรา ๗๒

ว่าด้วยความ ใน ส่วนต่อ ผู้ ตม ตาย ให้เจ้าพนักงาน รักษา
 ประพฤติของ ทรมาน มี หน้าที่ ดัง ต่อไป นี้ คือ

- ผู้ ตม ตาย
- (๑) ต้องได้สั่งจนถึง กิริยา ความ ประพฤติ ของ ผู้
 ตม ตาย แล้ว ยื่น รายงาน การ ได้ส่วน นั้น คือ คำ
  - (๒) ต้อง รายงาน ต่อ คำถึง ข้อความอื่น ๆ อัน
 เกี่ยว ด้วย กิริยา ความ ประพฤติ ของ ผู้ ตม ตาย ตาม ที่

(๓) ต้อง เป็น ข้าราชการช่วยเหลือในการ พ้อง ร้อง ผู้ใด
ผู้หนึ่ง ซึ่ง ต้อง หาว่าได้ กระทำผิด อย่าง หนึ่ง อย่าง ใด
ตาม พระราช บัญญัติ นี้ ตาม ที่ ศาล จะ สั่ง

มาตรา ๗๓

ว่าด้วยทรัพย์สินสมบัติ ในส่วนทรัพย์สินของ ผู้ ตมตะตาย ให้เจ้าพนักงาน
ของ ผู้ ตมตะตาย รักษาทรัพย์สินนั้น ดัง ต่อไป นี้ คือ

(๑) ต้อง เป็น ผู้ รักษาทรัพย์สินของ ผู้ ตมตะตาย
แต่เมื่อไม่ได้ตั้ง คนอื่นเป็นผู้จัดการ ต้อง เป็น ผู้
จัดการ ด้วย

(๒) ต้อง ถู เงิน หรือ ให้อำนาจเงิน เพื่อ ประโยชน์ แก่
ทรัพย์สินนั้น เมื่อ เห็น ว่า จำเป็น

(๓) ต้อง เรียก ประชุมเจ้าหนี้ ตามเวลาที่ เห็น
สมควร หรือ ตาม ที่ ศาล จะ สั่ง หรือ เมื่อ พวก
เจ้าหนี้อื่น มีจำนวน หนึ่ง เท่า ๑ ใน ๔ ของจำนวน
เจ้าหนี้ที่ได้ พัดครหน แล้วได้ร้องขอเป็นลายลักษณ์อักษร

(๔) ต้อง เป็น ประธาน ในการ ประชุมเจ้าหนี้ ตาม
พระราช บัญญัติ ทุก คราว

(๕) ต้อง เป็น ผู้ ประกาศ โฆษณา คำสั่ง ให้ รักษา
ทรัพย์สินชั่วคราว คำสั่ง ให้ ตม ตระตาย วัน นิต ได้ ส่วน ผู้
ตม ตระตาย โดย เบ็ด เหย แต่ เหตุ การ อื่น ๆ ที่ จำ เป น
ต้อง ประกาศ โฆษณา

(๖) ถ้า มี ทรัพย์สิน อย่าง หนึ่ง อย่าง ใด อื่น มี ขวรม
ชาติ หรือ มี เหตุ พิเศษ ที่ จะ ขาย ทรัพย์สิน หรือ ขาย ให้ ได้ ผล ดี
ไม่ได้ ต้อง เป็น ผู้ จด การ แบ่ง ตัว ทรัพย์สิน นั้น ใน ระหว่าง
เจ้าหน้าที่ ตาม ส่วน ราคา โดย ประมาณ เขา

(๗) แต่ ต้อง กระทำ การ ทุก สิ่ง ทุก อย่าง ตาม แค
จะ เป น การ จำ เป น ที่ จะ จำ นำ ย รว ม รว ม ทรัพย์สิน มบ คน นั้น
ซึ่ง เป น การ ที่ ผู้ ตม ตระตาย จะ มี อำนาจ ทำ ได้ ถ้า หาก
ว่า ผู้ นน ไม่ ได้ ถูก พพา กษา ให้ ตม ตระตาย เสีย

มาตรา ๗๔

นาม ใน ตำแหน่ง ใน การ ที่ เจ้า พนักงาน รักษา ทรัพย์สิน จะ เป น โจทย์
ฟ้อง หรือ จะ ต้อง ถก ฟ้อง เป น จำ เหย นน ให้ มี อำนาจ
ใช้ นาม ใน ตำแหน่ง ได้ ดังนี้ “เจ้า พนักงาน รักษา ทรัพย์สิน
ด มบ ค..... ผู้ ตม ตระตาย” ให้ ได้
ชื่อ ผู้ ตม ตระตาย ใน ช่องว่าง แต่ ใน นาม ใน ตำแหน่ง
เช่น นี้ เจ้า พนักงาน รักษา ทรัพย์สิน มี อำนาจ ที่ จะ ถ้อ

กรรมสิทธิ์ ใน สรรพ ทรัพย์สิน สัมบัติ ต่าง ๆ ทุกสิ่ง ทุกอย่าง
มี อำนาจ ที่จะ กระทำ สัญญา ที่จะ พ้อง แต่ ถูก พ้อง
ที่จะ ทำ สัญญา มัด ตนเอง แต่ จะ ใ้ รับ น้ าท ที่ แทน
ตนเอง ไป แต่ กระทำ การ อื่น ๆ ที่ จำ เป็น ที่ จะ จัด การ ให้
เป็น ไป ตาม น้ าท ของ เจ้าพนักงาน รักษา ทรัพย์สิน

มาตรา ๗๕

ของกันเจ้า
พนักงาน

ถ้า จะ พ้อง ร้อง ก่อตัวหา เจ้าพนักงาน รักษา ทรัพย์สิน หรือ
ผู้ ใ้ รับ น้ าท ที่ กระทำ การ ตาม พระราช บัญญัติ นี้ ใน
การ ที่ ใ้ กระทำ หรือ ตะเวน กระทำ อย่างใด อย่างหนึ่ง
ตาม ข้อ ความ ใน พระราช บัญญัติ นี้ ให้ พ้อง ร้อง ภาย
ใน กำหนด ๖ เดือน นับ ตั้งแต่ ที่ เกิด อำนาจ พ้อง ร้อง
เมื่อ พ้น กำหนด นี้ แล้ว ห้าม ไม่ ให้ พ้อง ร้อง ได้

หมวดที่ ๗

ว่า ด้วย ข้อความทั่วไป

มาตรา ๗๖

กฎ ข้อบังคับ
และการอื่น ๆ

(๑) ให้ ใ้ เสนาบดี กระทรวง ยุติธรรม มี อำนาจ
ที่จะ ใ้ กฎ ข้อ บังคับ เพื่อ จัด การ ให้ เป็น ไป ตาม ความ
ประสงค์ ของ พระราช บัญญัติ นี้

(๒) ในการพิจารณาต่าง ๆ ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาความแพ่ง รัดวันโกดินทร ศก ๑๒๗ ตามแต่ที่ควรจะใช้ได้

(๓) การร้องขอคัดอย่างหนึ่งอย่างใดให้ทำเป็นคำร้อง แล้วให้คัดส่งให้หมายถึงเจ้าพนักงานรักษาทรัพย์สินอื่น ๆ ที่คำร้องนั้นเกี่ยวข้องกับ หรือเห็นได้ว่าจะเกี่ยวข้องกับ

มาตรา ๗๗

หลักเกณฑ์

(๑) ข้อความอย่างหนึ่งอย่างใด ที่ปรากฏในประกาศแจ้งความที่ลงในราชกิจจานุเบกษา ตามพระราชบัญญัตินี้ หรือตามกฎข้อบังคับซึ่งได้ตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ถือเอาหนังสือราชกิจจานุเบกษา ที่มีประกาศแจ้งความนั้น ๆ เป็นหลักเกณฑ์ พยานได้ว่า เป็นจริงตามข้อความที่ปรากฏ

(๒) เมื่อผู้ใดยื่นหนังสือราชกิจจานุเบกษาอื่นที่มีประกาศแจ้งความถึงคำพิพากษาที่มีผลโดยเด็ดขาด หรือคำสั่งให้รักษาทรัพย์สินชั่วคราวกัก หรือคำสั่งให้ยกคดีตามระบอบรายใดกัก ให้ถือเป็นความจริงโดยแน่นอนในการพิจารณาพิพากษาคดีทั้งปวง ว่าได้มีคำ

พิพากษา หรือ คำสั่ง นั้น จริง ตามวันที่ปรากฏ

(๓) รายงาน การ ประชุม เจาหน้ ตาม พระราช
 บัญญัติน้ ที่ เจาพนักงาน รักษา ทรัพย์ ได้ ลง ชื่อ หรือ
 ได้ มี ผู้ ลง ชื่อ แทน เจาพนักงาน รักษา ทรัพย์ น้น ให้ ถือ
 เปน หลัก ดานได้ โดยไม่ต้อง การ พยาน อื่น ต่อ ไป อีก

(๔) ข้อ ความ ต่าง ๆ ที่ ก่อ ใน รายงาน ของ เจา
 พนักงานรักษา ทรัพย์ ที่ ยื่น ต่อ ศาล น้น ใน ชั้น ตน ให้ ถือ เปน
 ความจริง ตาม รายงาน น้น ๆ

มาตรา ๗๘

อุทธรณ์ จาก
 เจาพนักงาน
 รักษา ทรัพย์

(๑) ถ้า ผู้ ตม ตระ ตาย กัด หรือ ผู้ ได้ ผู้ หนึ่ง กัด เห็น
 ว่า การ ที่ เจาพนักงาน รักษา ทรัพย์ ได้ กระทำ หรือ
 ตัดสิน อย่าง หนึ่ง อย่าง ได้ ไม่ เปน การ ถูก ต้อง ผู้ น้น มี
 อำนาจ ที่ จะ ร้อง ต่อ ศาล ภายใน ๑๔ วัน ตั้ง แต่ ได้
 รับ แฉง ความ ถึง การ ที่ เจาพนักงาน รักษา ทรัพย์ ได้
 กระทำ หรือ ตัดสิน น้น

(๒) ศาล มี อำนาจ ที่ จะ ยิน ตาม หรือ กัด บั หรือ แก่
 ข้อ ความ ที่ เจาพนักงาน รักษา ทรัพย์ ได้ กระทำ หรือ
 ตัดสิน ซึ่ง มี ผู้ ร้อง น้น แต่ จะ ตั้ง อย่าง หนึ่ง อย่าง ได้ ก็ ได้

มาตรา ๗๙

อุทธรณ์
จากศาล

บรรดาคำสั่ง ของ ศาล ให้อุทธรณ์ไปยังศาล
อุทธรณ์ได้แต่ เมื่อ ศาล อุทธรณ์ คัดสิน แล้ว ห้ามไม่
ให้ อุทธรณ์ รื้อไปยัง ศาล ฎีกา เว้นไว้แต่ จะ เป็น
ปัญหาใน ข้อ กฎหมาย

มาตรา ๘๐

การบังคับบัญชา
โดยไม่ต้องรอ
อุทธรณ์

เมื่อได้ มีคำสั่ง หรือ คำพิพากษา อย่างใด อย่างหนึ่งตาม
ความใน พระราช บัญญัติ นี้ แล้ว ให้จัดการ บังคับ
ไป ตาม คำสั่ง หรือ คำพิพากษานั้น โดยไม่ต้อง รอ
อุทธรณ์ ทีเดียว เว้นไว้แต่ เมื่อ คำสั่ง หรือ คำ พิจารณา
นั้น ๆ ได้กำหนดไว้ ให้ เป็น อย่าง อื่น เท่านั้น
การ ร้อง อุทธรณ์ ตาม พระราช บัญญัติ นี้ ให้แจ้ง
ความให้ เจ้าพนักงาน รักษา ทรัพย์ ทราบ ทุก ราย

ประกาศ

กระทรวงว่าการต่างประเทศ

เด่นาบดีว่า การต่างประเทศ ขอ ประกาศให้ทราบทั่วกัน
ด้วย ก็โฮกูโย โอมุเน ซึ่ง ขณะ นั้น เป็น คนใน บังคับ ชาติญี่ปุ่น
ได้ทำ เรื่อง รวบรวม ต่อ เด่นาบดีว่า การต่างประเทศ เมื่อวันที่ ๒๖ สิงหาคม
รัตน โกสินทร ศก ๑๓๐ ขอ แปลง ชาติ เป็น คนใน บังคับ สยาม ตาม
ลักษณะ กฎหมาย แปลง ชาติ ร. ศ. ๑๓๐

เสนาบดีว่าการต่างประเทศได้เห็น ทศก ตาม เป็น ที่ พอใจ แล้ว ว่า ผู้
ร้อง ขอได้ ปฏิบัติ ถูก ต้อง ตาม ลักษณะ กฎหมาย แปลง ชาติ ร.ศ. ๑๓๐ จึง
ได้นำความ ขึ้น กราบ บังคม ทูล พระกรุณา ขอ รับ พระราชทาน พระบรม
ราชานุญาต

บัดนี้ ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ พระราชทาน พระบรมราชานุญาต
แก่ ผู้ร้อง ขอได้ ถัด นำ พจนนัตถยานุสัถย คือ พระบาท สัมเด็จพระเจ้า อยู่ หัว
ด้วย แล

เพราะ ฉะนั้น จึง ขอ ประกาศ ให้ ทราบ ทัด กัน ว่า กิโยกุโย โอมุเน
ได้แปลง ชาติ เป็น คน ใน บังคับ สยาม ผู้หนึ่ง แล

ประกาศ มา ณ วันที่ ๒๘ พฤศจิกายน วันโกสินทรศก ๑๓๐

(ตงพระนาม) เหวงวงษ์โวประการ

เสนาบดีว่าการต่างประเทศ

.....
เสนาบดีว่าการต่างประเทศ ขอ ประกาศ ให้ ทราบ ทัด กัน

ด้วย หลวงบุรีรัฐพิจารณ์ (บี. เคม. เซอร์ฟ) ซึ่ง ขณะ นั้น เป็น คน
ใน บังคับ ชาติ อังกฤษ ได้ทำเรื่อง รាយขึ้น ต่อเสนาบดีว่าการต่างประเทศ
เมื่อวันที่ ๓๐ สิงหาคม วันโกสินทรศก ๑๓๐ ขอแปลง ชาติ เป็น คน
ใน บังคับ สยาม²⁵⁶⁶ตาม ลักษณะ กฎหมาย แปลง ชาติ ร.ศ. ๑๓๐

เสนาบดีว่าการต่างประเทศได้เห็น หลั กาน เป น ที่ พอใจ แล้ วว่า ผู้ ร้อง ขอได้ ปฏิบัติ ถูก ตั ง ตาม ตักขณ กฏหมาย แปลง ชาติ ร. ศ. ๑๓๐ จึง ไต่ นำ ความ ขัน กราย บังคัมภูต พระกรุณา ขอรับ พระราชทาน พระบรม ราชานุญาต

บัด นี้ ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ พระราชทาน พระบรมราชานุญาต แด่ ผู้ ร้อง ขอได้ ไต่ นำ พพมณส์คยานุด้ชย คอ พระบาท ส้มเตีจ พระเจ้า อยู่ หัว ด้วย แล้

เพราะ ฉนั้น จึง ขอ ประกาศ ให้ ทราบ ทู กัน ว่า หลวงบุรีรัฐพิจารณ (บี. เอ็ม. เซอริฟ) ได้ แปลง ชาติ เป น คน ใน บังคัม สยาม ผู้ หนึ่ง แล้

ประกาศ มา ณ วันที่ ๒๘ พฤศจิกายน รัตนโกสินทรศก ๑๓๐ (ลงพระนาม) เทอดวงษ์วิโรประการ
เสนาบดีว่าการต่างประเทศ

เสนาบดีว่าการต่างประเทศ ขอ ประกาศ ให้ ทราบ ทู กัน ด้วย เ. เอ. ดอชัน ซึ่ง ฉนะ นั้น เป น คน ใน บังคัม ชาติ อังกฤช ได้ ทำ เรือ ง รว ยัน ตัด เสนาบดีว่าการต่างประเทศ เมื่อ วันที่ ๑๒ กันยายน รัตนโกสินทรศก ๑๓๐ ขอ แปลง ชาติ เป น คน ใน บังคัม สยาม ตาม ตักขณ กฏหมาย แปลง ชาติ ร. ศ. ๑๓๐

เสนาบดีว่าการต่างประเทศได้เห็น หลั กาน เป น ที่ พอใจ แล้ วว่า ผู้ ร้อง ขอได้ ปฏิบัติ ถูก ตั ง ตาม ตักขณ กฏหมาย แปลง ชาติ ร. ศ. ๑๓๐ จึง

ได้นำความขึ้นกราบบังคมทูลพระกรุณา ขอรับพระราชทานพระบรม
ราชานุญาต

บัดนี้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานพระบรมราชานุญาต
แก่ผู้ร้องขอไว้ ถ้อยนำพดด้วงผู้ตั้งชื่อนี้ คือ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
ด้วยแล้ว

เพราะฉะนั้น จึงขอประกาศให้ทราบทั่วกันว่า เย. เย ตอซัน
ได้แปลงชาติเป็นคนในบังคับสยามผู้หนึ่งแล้ว

ประกาศมา ณ วันที่ ๒๘ พฤศจิกายน รัตนโกสินทรศก ๑๓๐

(ตงพระนาม) เหวดงษ์วโรประการ

เสนาบดีว่าการต่างประเทศ

เสนาบดีว่าการต่างประเทศ ขอประกาศให้ทราบทั่วกัน

ด้วย เอมโบรด์ ตอซัน ซึ่งขณะนั้นเป็นคนในบังคับชาติอังกฤษ
ได้ทำเรื่องราวขึ้นขอเสนาบดีว่าการต่างประเทศ เมื่อวันที่ ๓๑ สิงหาคม
รัตนโกสินทรศก ๑๓๐ ขอแปลงชาติเป็นคนในบังคับสยาม ตาม
ลักษณะกฎหมายแปลงชาติ ร.ศ. ๑๓๐

เสนาบดีว่าการต่างประเทศ ได้เห็นหลักตามเป็นที่พอใจแล้วว่า ผู้
ร้องขอไว้ ปฏิบัติถูกต้องตามลักษณะกฎหมายแปลงชาติ ร.ศ. ๑๓๐ จึง
ได้นำความขึ้นกราบบังคมทูลพระกรุณา ขอรับพระราชทานพระบรม

บัดนี้ ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ พระราชทาน พระบรมราชานุญาต
แก่ผู้ร้อง ขอ ใต ถอน น้ ำ พพพณส์ด้วย นุ้ สัตย์ ค้อ พระบาท ส้ม เต้จ พระเจ้า อยู่ หัว
ด้วย แล

เพราะ ฉนั้น จึง ขอ ประกาศให้ทราบ ท้ กั น ว่า เอนโบรด์ ถยซัน
ได้แปลง ชาติ เป็น คน ใน บังคับ สยาม ผู้ หนึ่ง แล

ประกาศ มา ณ วันที่ ๒๘ พฤศจิกายน รัตนโกสินทรศก ๑๓๐

(ตงพระนาม) เหวดองษ์วโรประการ

เสนาบดีว่าการต่างประเทศ

เสนาบดีว่าการต่างประเทศ ขอ ประกาศให้ทราบ ท้ กั น

ด้วย ปอต. อะเตเรียน. รอตช. มอนเดกกี ซึ่ง ฉะนั้น เป็น คน ใน บังคับ
ชาติ ฝรั่งเศส ได้ทำ เรื่อง ยื่น ค้อ เสนาบดีว่าการต่างประเทศ เมื่อ
วันที่ ๒๐ กันยายน รัตนโกสินทรศก ๑๓๐ ขอแปลง ชาติ เป็น คน ใน
บังคับ สยาม ตาม ตักษณกฎหมายแปลง ชาติ ร.ศ. ๑๓๐

เสนาบดีว่าการต่างประเทศได้เห็น หลัก ถาน เปน ที่ พยใจ แลว่า ผู้
ร้อง ขอได้ ปฏิบัติ ถูก ค้อง ตาม ตักษณกฎหมายแปลง ชาติ ร.ศ. ๑๓๐ จึง
ได้นำ ความ ขึ้น ทราบ บังคมหุต พระกรุณา ขอ รับ พระราชทาน พระบรม
ราชานุญาต

บัดนี้ ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ พระราชทาน พระบรมราชานุญาต
แก่ผู้ร้อง ขอใต ถอน น้ ำ พพพณส์ด้วย นุ้ สัตย์ ค้อ พระบาท ส้ม เต้จ พระเจ้า อยู่ หัว
ด้วย แล

เพราะ ฉะนั้น จึง ขอ ประกาศให้ทราบทั่วกัน ว่า โปรด. ละเตรียม.
 รอดช. มอนเตกัต ได้แปลง ชาติเป็น คนใน บังคับ สยาม ผู้หนึ่ง แล้ว
 ประกาศ มา ณ วันที่ ๒๘ พฤศจิกายน รัตนโกสินทรศก ๑๓๐

(ลงพระนาม) เหวะวงษ์วิโรประการ
 เสด็จมาตั้งว่าการต่างประเทศ

เสด็จมาตั้งว่าการต่างประเทศ ขอ ประกาศให้ทราบทั่วกัน
 ด้วยเดช. จี. เบต ซึ่ง ขณะนั้น เปง คนใน บังคับ ชาติยังกฤษได้ทำ
 เรื่อง รวดยื่น ค่อยเสด็จมาตั้งว่าการต่างประเทศ เมื่อวันที่ ๓๐ สิงหาคม
 รัตนโกสินทรศก ๑๓๐ ขอแปลง ชาติเป็น คนใน บังคับ สยาม ตาม
 ดัชนีณ กฎหมายแปลง ชาติ ร.ศ. ๑๓๐

เสด็จมาตั้งว่าการต่างประเทศได้เห็น หลีก ด.น เปน ที่ พอใจแล้ว ว่า ผู้
 ร้อง ขอได้ ปฏิบัติ ถูกต้อง ตามดัชนีณ กฎหมายแปลง ชาติ ร.ศ. ๑๓๐ จึง
 ได้นำความ ขึ้น กราบ บังคมทูล พระกรุณา ขอรับ พระราชทาน พระบรม
 ราชานุญาต

บัดนี้ ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ พระราชทาน พระบรมราชานุญาต
 แด่ผู้ร้อง ขอได้ ถิ่น นำ พัพฒนัตติยานุสัจย์ต่อ พระบาท สมเด็จพระเจ้า อยุ่หัว
 ด้วย แล้ว

เพราะ ฉะนั้น จึง ขอ ประกาศให้ทราบทั่วกัน ว่า เชช. จี. เบต
 ได้แปลง ชาติเป็น คนใน บังคับ สยาม ผู้หนึ่ง แล้ว

ประกาศ มา ณ วันที่ ๒๘ พฤศจิกายน รัตนโกสินทรศก ๑๓๐

(ลงพระนาม) เทววงษ์วโรประการ

เสนาบดีว่าการต่างประเทศ

เสนาบดีว่าการต่างประเทศ ขอ ประกาศให้ ทราบทั่วกัน

คือ ยอน. เยมซ. เคเมอร์ ซึ่ง ขณะ นั้น เป็น คน ใน บังคับ ชาติ อังกฤษ ได้ ทำ เรื่อง รว ยื่น ต่อ เสนาบดีว่าการต่างประเทศ เมื่อ วันที่ ๘ กันยายน รตนโกสินทรศก ๑๓๐ ขอ แปลง ชาติ เป็น คน ใน บังคับ สยาม ตาม ตักษณ กฎหมาย แปลง ชาติ ร.ศ. ๑๓๐

เสนาบดีว่าการต่างประเทศ ได้ เห็น หตัก ถาน เป็น ที่ พอใจ แล้ว ว่า ผู้ ร้อง ขอ ได้ ปฏิบัติ ถูกต้อง ตาม ตักษณ กฎหมาย แปลง ชาติ ร.ศ. ๑๓๐ จึง ได้ นำ ความ ขึ้น กราบ มังคม ทูล พระกรุณา ขอ รับ พระราชทาน พระบรม ราชานุญาต

บัด นี้ ทรง พระกรุณา โปรดเกล้า ฯ พระราชทาน พระบรมราชานุญาต แต่ ผู้ ร้อง ขอ ได้ ถอน นำ พพชนลัตยานลัตย ต่อ พระบาท สมเด็จ พระเจ้า อยุ่ หัว ด้วย แล้ว

เพราะ ฉนั้น จึง ขอ ประกาศให้ ทราบทั่วกัน ว่า ยอน. เยมซ. เคเมอร์ ได้ แปลง ชาติ เป็น คน ใน บังคับ สยาม ผู้ หนึ่ง แล้ว

ประกาศ มา ณ วันที่ ๒๘ พฤศจิกายน รตนโกสินทรศก ๑๓๐

(ลงพระนาม) เทววงษ์วโรประการ

เสนาบดีว่าการต่างประเทศ

เดนมาร์ก ว่าการต่างประเทศ ขอประกาศให้ทราบทั่วกัน
 ด้วย หาดวงสิงห์หุดส์คร (เฮ. แอฟ. ยี. คิสส์ก) ซึ่ง ขณะ นั้น เป็น คน
 ใน บังคับ ซาติ อังกฤษ ได้ ทำ เรื่อง รวดยื่น คือ เดนมาร์ก ว่าการต่างประเทศ
 เมื่อวันที่ ๒๕ กันยายน รัตนโกสินทรศก ๑๓๐ ขอแปลง ซาติ เป็น คน
 ใน บังคับสยาม ตาม ตักษณ กฎหมาย แปลง ซาติ ร.ศ. ๑๓๐

เดนมาร์ก ว่าการต่างประเทศ ได้ เห็น หลัก ถาน เป็น ที่ พอใจ แล้ว ว่า ผู้
 ร้อง ขอ ได้ ปฏิบัติ ถูก ต้อง ตาม ตักษณ กฎหมาย แปลง ซาติ ร.ศ. ๑๓๐ จึง
 ได้ นำ ความ ขึ้น กราบ บังคม ทูล พระกรุณา ขอ รับ พระราชทาน พระบรม
 ราชานุญาต

บัดนี้ ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทาน พระบรมราชานุญาต
 แก่ ผู้ ร้อง ขอ ได้ คือ เจ้าพจนนัตยานุัติยศ คือ พระบาท สมเด็จ พระเจ้า อยู่หัว
 ด้วย แล้ว

เพราะ ฉนั้น จึง ขอ ประกาศ ให้ ทราบ ทั่ว กัน ว่า หาดวงสิงห์หุดส์คร
 (เฮ. แอฟ. ยี คิสส์ก) ได้ แปลง ซาติ เป็น คน ใน บังคับ สยาม ผู้ หนึ่ง แล้ว

ประกาศ มา ณ วันที่ ๒๘ พฤศจิกายน รัตนโกสินทรศก ๑๓๐

(ลงพระนาม) เหว่องษ์โรประการ

เดนมาร์ก ว่าการต่างประเทศ

ประกาศเพิ่มเติมพระราชกำหนด

เครื่องแต่งตัวพระเวชนี ร.ศ. ๑๓๐

เจ้าพระยามรราช เสนาบดีกระทรวงนครบาล รับพระบรมราช
 โองการได้เกล้า ฯ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ประกาศ ทราบ
 ทัดกันว่า ตามลوائحใน มาตรา ๑๐ แห่งพระราชกำหนดเครื่อง แต่ง ตัว
 ข้าราชการพลเรือน ร.ศ. ๑๓๐ ว่าด้วยเครื่อง แต่ง ตัว นั้นไม่นับว่าเป็น
 ผลิต ของ พระราชกำหนด เช่น เสื้อ สำหรับใช้เดินป่า แต่ หมวก กั้น แดด
 เป็นต้น ให้เสนาบดี เจ้ากระทรวงเป็นผู้รับ พระบรมราชโองการ กำหนด
 ให้ ใช้ตาม สัตถกน นั้น

บัดนี้ ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ พระราชทาน พระบรมราชานุญาต
 ให้ข้าราชการใน กระทรวงนครบาล ใช้หมวก กั้นแดด แดเครื่องเดินทาง โดย
 กำหนดดังนี้ คือ

ข้อ ๑ หมวก กั้นแดด สำหรับใช้ กับ เครื่องแต่ง ตัว ปรกติ ตามพระราช
 กำหนดนั้น เป็น หมวก เซตเมต หิมแปร์สี โพล แดพื้นผ้า (เหมือนอย่าง
 ข้าราชการในพระราชสำนักใช้ อยู่ ผิด กั้นแดด) มีผ้าสีตามกระทรวงชั้น
 ไตเยพิน หมวก ข้าง ต่ำจิม ๑

ข้อ ๒ เสื้อเดินทาง นั้น เป็น เสื้อแบบ ราชการ คิตแผ่น กำมะหยี่
 หมายถึงที่ ผ้า เหมือนที่ ก่อถ่วง แล้วใน พระราชกำหนด ผิด กั้นแดด เสื้อ
 เดินทาง ให้เป็นเสื้อคอพับ แดจะ เป็น สีดำ หรือ สีเทา ก็ได้

ข้อ ๓ ทางเก่ง จะใช้ ทางเก่ง ยาว หรือ ทางเก่ง สั้น คำ หรือ สี่เทา ก็ได้เหมือน กัน ถ้าใช้ ทางเก่ง สั้น จะใช้ ร่อง เท้า สูง หรือ ส้นบั้ง หรือ ผาพนแข้ง สี่ตา หรือ สี่หน้าตา หรือ สี่กาก็ได้เหมือน กัน

ข้อ ๔ ผ่าหนัง ใช้ กับ เครื่อง แต่ง ตัว เดิม ทาง นั้น จะใช้ ผ่าใหม่ สั้น งาม หรือ ผ่าพน สั้น งาม ก็ได้

ข้อ ๕ หมวก ที่ ใช้ กับ เครื่อง แต่ง ตัว เดิม ทาง ให้ ใช้ หมวก กันแดด ที่ ถ้าว มา แล้ว ใน ข้อ ๑ นั้น

กระทรวงนครบาล

ประกาศ มา ณ วันที่ ๑๘ ธันวาคม วันขึ้นโกสินทรศก ๑๓๐

ประกาศ ข้อ ทราบ เก็บ ค่า ภาค หลวง แร่ สังกะสี

ตาม ความ ใน พระราชบัญญัติ การ ทำเหมืองแร่ ร.ศ. ๑๒๐ มาตรา ๘๒ มีว่า ให้ เลื่อน บัด มี อำนาจ ที่ จะ ตั้ง กฎ เพื่อ กำหนด ค่า ภาค หลวง แร่ ค่าธรรมเนียม ต่าง ๆ ซึ่ง ยังมี ได้ กำหนด ข้อ ทราบ ได้ ใน พระราชบัญญัติ แต่ เมื่อ ได้ ประกาศ ใน หนังสือ ราชกิจจานุเบกษา แล้ว ให้ ใช้ ได้ เป็น ล่วง ทิ้ง ใน พระราชบัญญัติ นั้น

บัด นี้ ความ ทราบ ผิด ของ ชุด พระบาท ว่า มี ผู้ ขอ ทำ เหมือง แร่ สังกะสี ขึ้น ใน พระราชอาณาเขต ทั่ว ราชอาณาจักร นั้น คน ที่ จะ ตั้ง ข้อ ทราบ ค่า ภาค หลวง แร่ สังกะสี ให้ เป็น ระเบียบ เสีย ด้วย จึง ทรง พระกรุณา โปรดเกล้า ฯ

ให้เสนาบดี กระทรวงเกษตราธิการ ตั้ง อัตราเก็บค่าภาคหลวงแร่ดังกล่า มี
อัตราตันเมตริก ละ ๑ บาท ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ประกาศ มา ณ วันที่ ๑๘ ธันวาคม วันขึ้นปีใหม่ ค.ศ. ๑๓๐

(ลงนาม) อดุลยเดช

เสนาบดี กระทรวงเกษตราธิการ

กฎข้อบังคับสำหรับจัดการโอนน้ำแปลงชาติ

ด้วย พระราชบัญญัติ แปลง ชาติ ร.ศ. ๑๓๐ มาตรา ๒ มีว่า ให้
เสนาบดีว่าการต่างประเทศ มีอำนาจ ทำ ข้อ บังคับ สำหรับจัดการ ให้สำเร็จ
ตาม พระราชบัญญัติ นั้น ประการ หนึ่ง ตามความ ใน มาตรา ๔ มีว่า
ผู้ร้อง ขอ แปลง ชาติ ต้อง ถอนน้ำ พระพิพัฒน์สัตยาณด้วย อีก ประการ
หนึ่ง ผู้ ซึ่ง ขอ แปลง ชาติ ทั้งหลาย ย่อม เป็น ผู้ ถอน น้ำ ถอน ชาติ ต่าง ๆ
กัน อยู่ จึง เป็น การ สมควร ที่ จะ วาง แบบ คำ สำบด ถอนน้ำ พระพิพัฒน์
สัตยาณด้วย สำหรับใช้ ตาม พระราชบัญญัติ นี้ ให้ ถูก ต้อง ตาม แบบ ค่าย
ที่ใช้ ได้ ทด ไป แก่ ผู้ ถอน ชาติ ต่าง ๆ อย่าง มี ใน บวระภาค ทั้ง บวง จึง ได้
ทำ ข้อ บังคับ ไว้ ใน เรื่อง สำบด ตาม พระราชบัญญัติ แปลง ชาติ นั้น แต่ ได้
นำ ความ ขึ้น กราบ บังคม ทูล พระกรุณา ทราบ ผาต ของ รูด พระบาท แต่ ทรง
พระกรุณา โปรดเกล้า ฯ พระราชทาน พระบรมราชานุญาต แล้ว บัด นี้ จึง
พิมพ์ ประกาศ ไว้ ใน ราชกิจจานุเบกษา ให้ ทราบ ทั้ง กัน ดัง คือ ไป

ข้อ ๑ ถ้าผู้ร้อง ขอ แปลง ชาติ เป็น คน นับถือ ศาสนาใด ๆ แล้ว ให้

ใช้คำสาบานตั้งหน้าว่า “ข้าพระพุทธเจ้า (ตั้งชื่อผู้ร้อง ขอแปลงชาตินั้น)”
 ขอกระทำตั้งจารีขีฐานสาบานตนไว้ว่า ข้าพระพุทธเจ้า มีความซื่อสัตย์
 สุจริต แต่มีความภักดี นับถือ พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล
 พระมกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทั้งรัชทายาทและผู้สืบสันตติวงศ์ของพระองค์
 ตามพระราชกำหนดกฎหมายนั้น ว่าเป็นเจ้านายอันแท้จริงของข้า
 พระพุทธเจ้า เมื่อข้าพระพุทธเจ้ามีความซื่อสัตย์ซื่อตั้งนี้ ขอให้เทพยเจ้า
 อันมีมเหศวรศักดิ์จงอภิบาลรักษาข้าพระพุทธเจ้าด้วยเทอญ

ข้อ ๒ แต่ถ้าผู้ร้องขอแปลงชาติแสดงตนว่า เป็นผู้ไม่ซื่อ
 สด่าหาใด ๆ แล้ว ให้ใช้คำปฏิญาณแทนสาบานตั้งหน้าว่า “ข้า
 พระพุทธเจ้า (ตั้งชื่อผู้ร้อง ขอแปลงชาตินั้น)” ขอกระทำตั้งจารีขีฐาน
 ปฏิญาณตนไว้ว่า ข้าพระพุทธเจ้า มีความซื่อสัตย์สุจริต แต่มีความภักดี
 นับถือ พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระมกุฎเกล้าเจ้า
 อยู่หัว ทั้งรัชทายาทและผู้สืบสันตติวงศ์ของพระองค์ ตามพระราชกำหนด
 กฎหมายนั้น ว่าเป็นเจ้านายอันแท้จริงของข้าพระพุทธเจ้า

ข้อ ๓ ในกรุงเทพฯ นั้น ให้เดิมนับว่าการต่างประเทศ ฤ็
 ปลัดทูลฉลอง กระทรวงการต่างประเทศ ฤ็ที่ปรึกษาทั่วไป ผู้ใดผู้หนึ่ง
 พร้อมกันมีกำหนด ๒ นาย เป็นผู้บังคับการให้ ถอนน้ำพระพิพัฒน์
 สัตยานุสสัย ในเวลาเมื่อได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้แปลง
 ชาติแล้ว ตามแบบคำสาบานซึ่งกล่าวมาข้างต้นนี้ แต่ในมณฑล
 ต่าง ๆ นั้น ^{12/10/2566} ให้หาหลวงเทศาภิบาล แต่ปลัดมณฑลนั้น ๆ เป็นผู้

กำกับจัดการให้ ถอนน้ำ พระพพัฒน์เสด็จมานุสัถยตง ถัดมาข้าง ต้น ตาม
ความใน ประกาศว่า ด้วยผู้หนึ่ง กำกับ ถอนน้ำ แปลง ชาติ ตั้ง วันที่ ๘ มกราคม
รศ ๑๓๐

ข้อ ๔ ถ้าผู้ร้อง ขอแปลง ชาติ นั้น เป็นผู้ ซึ่งยังไม่ สิ้นคิดใน ภาษา
ไทย จะให้กระทำการ จัจจาชิมฐาน ใน ภาษา ต่าง ประเทศ ภาษา หนึ่ง ภาษาใด
ที่ผู้หนึ่ง กำกับจัดการ ถอนน้ำ เข้าใจ ดีด้วย ก็ใช้ ได้ เหมือน กัน ตาม แบบ
ใน ภาษาต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ ให้

ข้อ ๕ เมื่อผู้ร้อง ขอแปลง ชาติ ที่ ได้รับ พระราชทาน พระบรม
ราชานุญาต ให้แปลง ชาติ แล้ว นั้น ได้ ถอนน้ำ พระพพัฒน์เสด็จมานุสัถยตาม
แบบที่กล่าว มาข้าง ต้น นี้ แล้ว ให้เขียน ชื่อ ของ ตน ลง ใน แบบ คำ
สำบาต แต่ให้ตั้งชื่อผู้หนึ่ง กำกับไว้ เป็น พยาน ข้าง ท้าย แต่เขียน ชื่อ
คำบดวัน เตือน บัด ได้กระทำการ จัจจาชิมฐาน นั้น ลงไว้ด้วย ถ้า เป็น การ
ที่กระทำใน มณฑลต่าง ๆ แล้ว ให้ส่ง แบบ คำ สำบาต นั้น เข้าไป ยัง
กระทรวงว่าการต่าง ประเทศ จะได้ ออก ประกาศ ตาม ความใน มาตรา ๙
แต่ จะได้รับ หนังสือ สำคัญ ตาม ความใน มาตรา ๑๐ แห่ง พระราชบัญญัติ
แปลง ชาติ นั้น

กฎให้ ไว้แต่ศาล ว่าการต่าง ประเทศ ณวันที่ ๘ มกราคม รศ ๑๓๐
ศก ๑๓๐

(ลงพระนาม) เสด็จออกชื่อไว้ประการ
เสด็จบตีว่าการต่างประเทศ

ประกาศ

ผู้กำกับ ดือน้ำตาม พระราชบัญญัติ แปลง ชาติ

มี พระบรมราชโองการ คำว่าดี เห็นชอบเกล้า ๆ สั่งให้ ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า ในกรณีที่ จะให้ ผู้แปลง ชาติ กระทำ ดีด้วย สำมาต นั้น สมควรที่จะ ให้ เสนอ บัญชี ว่า การต่าง ประเทศ บัดนี้ ทอดตลอด กระทั่ง ว่า การต่าง ประเทศ ที่ ปกฤษา ทั่วไป ข้าง หลวงเทศาภิบาล ทั้ง ปดรัมนณฑ เป็น ผู้หนึ่ง กำกับ จิตการ ดือน้ำตาม พระราชบัญญัติ เด ชัยบังคับ สำหรับ พระราชบัญญัติ นั้น

เพราะ เหตุนี้ จึง ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ๆ ให้ ประกาศ กระแส พระบรมราชโองการ นี้ไว้ เพื่อไม่ให้ มี ที่ สงสัย ใน การที่ ผู้ ซึ่ง รับราชการ ทุก ๆ ตำแหน่ง ชั้น กต่าง มา ข้าง ต้น นั้น ได้ เป็น พนักงาน ผู้กำกับ ดือน้ำตาม พระราชบัญญัติ แปลง ชาติ แล้ว แต่ ทรง พระราชดำริ เห็นว่า การ ที่ ได้ จัดไว้ ดือน้ำมาก่อน ประกาศ นี้ ก็ เป็น อัน ได้ กระทำ ถูก ต้อง ตาม กระแส พระบรมราชโองการ แล้ว ด้วย

ประกาศ มา ณ วันที่ ๘ มกราคม วันดี โสสินทร ศก ๑๓๐ เป็น วันที่ ๔๒๔ ในรัชกาล บัคย์ บัคย์

ประกาศพระราชทานเงินค่าราชการ
ซึ่งค้างตั้งแต่จำนวน ร.ศ. ๙๒ ถึง ร.ศ. ๑๒๖

มีพระบรมราชโองการ ใน พระบาท สมเด็จพระปรมนทรมหาอริยวงศ
พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ให้ ประกาศให้ ทราบทั่วกัน ว่า จำนวนเงินค่า
ราชการในชั้นที่ ให้เจ้าแม่ ซึ่ง เป็นผู้ควบคุมไฟ เก็บเงินค่าราชการ
จากตัวไฟ ตาม หม่อมทอง ซึ่งควบคุมอยู่ นำเงิน ส่งต่อ กรมพระสุรัสวดี
นั้น ครั้นต่อมาได้เปลี่ยนแปลง การ ให้ ผายเทศาภิบาล ซึ่ง ปกครอง
ท้องที่ เป็นผู้ที่เก็บเงินค่าราชการ ส่วนเงินค่าราชการชั้น
เก่าที่เจ้าแม่ผู้ควบคุมไฟ เป็นหน้าที่เก็บ ซึ่งเงิน ยี่ ค้าง อยู่กับตัวไฟ
แต่เจ้าหม่นายทอง นั้น กระทรวงกระต่าใหม่ซึ่ง บังคับบัญชากรมพระ
สุรัสวดีได้เร่งรัดเงิน ค้างเก่าตาม ที่กล่าวนี้ ให้เงินส่ง ตามระเบียบ
ราชการอยู่เนื่อง ๆ ตลอดมา ที่ยัง ค้าง อยู่อีกบง รายตั้งแต่ ร.ศ. ๙๒
ถึง ร.ศ. ๑๒๖ รวม ๑๔๔๐ รายเป็นเงิน ๑,๒๒๑๖,๖๖๑ บาท

บัดนี้ได้ทราบ มาตของอุทิศพระบาทว่า ประชาชนผู้ ที่ต้องเร่งรัดเงิน
ค่าราชการ ค้างเก่า บางคนก็มีเงิน ผันคืน บางคนก็ขัดขีด ขัดสน
เป็นการเดือดร้อน จึงทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานเงินค่า
ราชการค้างเก่าตาม ที่กล่าวนี้ ซึ่งยัง ค้าง อยู่กับตัวไฟ แต่เจ้าหม่นาย
ทอง นั้น ให้แก่ตัวไฟแต่เจ้าหม่นายทอง ที่ ยี่ ค้าง อยู่ นั้นไม่ต้อง ส่ง
เงินค่าราชการใช้ต่อไป ขอให้เจ้าที่ เร่งรัดเงิน รายนี้ต่อไปโดย

ประกาศมา ณ วันที่ ๑ มกราคม รัตนโกสินทรศก ๑๓๐
เป็นวันที่ ๑๑๙ ในรัชกาล บัดนี้

พระราชบัญญัติศักดิ์กินาทหารบก

รัตนโกสินทร ศก ๑๓๐

มีพระบรมราชโองการ ใน พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาราชกุมาร พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้าฯ สั่งว่า ตามพระราชบัญญัติศักดิ์กินาทหารบก ที่มีอยู่แต่ก่อนนั้น เวลาที่ยศถาบรรดาศักดิ์ทหารบกได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมแล้วบ้าง ไม่ตรงกับพระราชบัญญัติเดิม ซึ่งมีอยู่ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้ใหม่ ตั้งต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า พระราชบัญญัติศักดิ์กินาทหารบก รัตนโกสินทร ศก ๑๓๐

มาตรา ๒ ให้กำหนดศักดิ์กินาข้าราชการทหารบกตามยศทหาร ดังนี้

จอมพล	ถือศักดิ์กินา ๑๐๐๐๐
นายพลเอก	ถือศักดิ์กินา ๗๐๐๐
นายพลโท	ถือศักดิ์กินา ๖๐๐๐
นายพลตรี	ถือศักดิ์กินา ๕๐๐๐
นายพันเอก	ถือศักดิ์กินา ๓๐๐๐
นายพันโท	ถือศักดิ์กินา ๒๐๐๐

นายพันตรี	ถือศักดินา	๑๕๐๐
นายร้อยเอก	ถือศักดินา	๑๐๐๐
นายร้อยโท	ถือศักดินา	๘๐๐
นายร้อยตรี	ถือศักดินา	๗๐๐
นายตบ	ถือศักดินา	๖๐๐
จ่านายสิบ	ถือศักดินา	๕๐๐
นักเขียนนายร้อย	ถือศักดินา	๔๐๐
นายสิบเอก	ถือศักดินา	๔๐๐
นายสิบโท	ถือศักดินา	๓๐๐
นายสิบตรี	ถือศักดินา	๒๕๐

พลทหารราบที่ ๑ (มหาดเล็กรักษาพระองค์ใน พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว) ถือศักดินา ๒๐๐

พลทหารกรมอื่น ถือศักดินา ๑๕๐

มาตรา ๓ พระราชบัญญัติฯ แด่กฎ ขอบบังคับ ซึ่ง ว่า ด้วย ศักดินา ทหารบก มาแต่ก่อน พระราชบัญญัติฉบับนี้ ให้ยกเลิกเสีย ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันนี้ไป

พระราชบัญญัติฯ ตรี. ๖๘ ๑๘๘๖ ๑๘๘๖ มกราคม รัตนโกสินทรศก ๑๓๐ (เป็นวันที่ ๕๓๕ ในรัชกาลปัตยุมันนี้)

ประกาศ

ให้ใช้พระราชบัญญัติลักษณะ ทาย ศก ๑๒๔

ในมณฑลพายัพ

มีพระบรมราชโองการในพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล
พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้าฯ ให้ประกาศจงทราบ
ทั่วกันว่า ตามความในพระราชบัญญัติลักษณะ ทาย มณฑลพายัพ
รัตนโกสินทร ศก ๑๑๙ ให้ตัดคำตัว ทาย เสดย ทั้ง ชาย แล หญิง ให้
น้อยลง แต่ให้ตัว ทาย มีโอกาสได้ก่อนได้ ถ้า ทาย เสดย หรือ ทาย
สิ้นได้มีอายุครบ ๖๐ ปีแล้วให้พ้นคำตัวเป็นไทย แต่บรรดาถูกทาย ทั้งปวง
เกิดในวันที่ ๑๖ ธันวาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๑๖ หรือภายหลัง
วันที่ ๑๖ ธันวาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๑๖ ให้พ้นคำตัวเป็นไทยนั้น
ความแจ้งอยู่ในพระราชบัญญัติลักษณะ ทาย มณฑลพายัพ รัตนโกสินทร
ศก ๑๑๙ นั้นแล้ว

บัดนี้ ทรงพระราชดำริเห็นว่า ในเวลานี้ การซื้อ ชายตัว ลงเป็น
ทายในมณฑลพายัพคงมีอยู่จำพวกเดียว คือ คนที่เกิดก่อนวันที่ ๑๖
ธันวาคม รัตนโกสินทรศก ๑๑๖ เท่านั้น คนจำพวกนี้ยังมีโอกาสที่
จะพ้นคำตัวเป็นไทยอีกหลายสิบปี หากันความเจริญของบ้านเมือง
ความ ^{12/๑๒๑๖6} ^{๑๒๑๖6} แต่ครั้งใด มีประกาศให้ตัดหย่อนคำตัว ทาย เป็นแบบ

แผนอื่นใด ซึ่งไม่เป็นที่เดือดร้อนแก่ผู้ที่มีความคุ้นเคยใช้ดีร่อย ทาษ มา
แล้ว สัมควร ที่จะใช้พระราชบัญญัติ ทาษ รัตนโกสินทร ศก ๑๒๔ ใน
มณฑลพายัพได้ จึง ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ ใช้พระราช บัญญัติ
ทาษ ซึ่งได้ ออกประกาศใช้เมื่อ วันที่ ๑ เมษายน รัตนโกสินทร ศก ๑๒๔
นั้น ใน มณฑล พายัพ แต่ให้ลดค่าตัวตั้งแต่วันที่ ๑ เดือนเมษายน
รัตนโกสินทร ศก ๑๓๑ เป็นต้นไป

ประกาศ มา ณ วันที่ ๑๖ เดือน มกราคม รัตนโกสินทร ศก ๑๓๐
ตรงกับวันที่ ๔๓๒ ในรัชกาลปัจจุบันนี้

กฎ

ว่าด้วย การ ตั้ง นายทหาร ชั้น ประทวนใน กองทัพบก
รัตนโกสินทร ศก ๓๓๐

ด้วย ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ เสด็จมาตั้ง กระจวง กระจาใหม่
ออก กฎว่าด้วย การ ตั้ง นายทหาร ชั้น ประทวนใน กองทัพบก ชั้นไว้ ดังข้อ
ไปนี้

ยศ นายทหาร ชั้น ประทวนมี ๕ ชั้น

ข้อ ๑ ยศ นายทหาร ชั้น ประทวนใน กองทัพบก นั้น ให้กำหนดเป็น ๕
ชั้น ตามลำดับยศดังนี้ คือ นายตาม เจ้านายสิบ นายสิบเอก นายสิบโท
นายสิบตรี

2/10/2566

ยศนายตบ

ข้อ ๒ ผู้ที่จะมียศเป็น นายตบ ต้องเป็นผู้ที่สอบวิชา นายตบ ได้แล้ว

ข้อ ๓ พระราชทาน พระบรมราชานุญาต ให้เสนาบดีกระทรวง กระจายใหม่ ออกคำสั่ง ตั้ง นายตบ แต่ให้ ออก ประทวน ตราพระคลังให้ ตั้ง นายตบ ตามที่ ออกคำสั่ง นั้น

ยศจ่านายสิบและนายสิบ

ข้อ ๔ ผู้ที่จะมียศเป็น จ่านายสิบ หรือ นายสิบ คือเป็นผู้ที่สอบ วิชาได้ตามชั้นยศ นั้น อย่างหนึ่ง หรือ เป็นผู้ที่มีความชอบความดีใน ราชการ อย่างหนึ่ง

ข้อ ๕ ประทวน ตั้ง จ่านายสิบและ นายสิบ พระราชทาน พระบรม ราชานุญาตให้ ออก ประทวนตราตำแหน่ง ที่ได้กล่าวไว้ใน ข้อนี้ ตั้ง จ่า นายสิบ นายสิบที่ สังกัดใน กรมกอง ซึ่ง อยู่ในบังคับบัญชาชั้นนี้ได้ คือ

- ก. เสนาบดี กระทรวงกระจายใหม่ ออก ประทวนตั้งได้ทั่วไป
- ข. แม่ทัพ และผู้ที่มีตำแหน่งเทียบชั้น แม่ทัพ ออก ประทวนตั้ง โดยอนุมัติ ของ เสนาบดี กระทรวง กระจายใหม่
- ค. ผู้บัญชาการ กอ. พลที่ ชั้น ตรง ต่อเสนาบดีกระทรวง กระจายใหม่ ออก ประทวนตั้ง โดย อนุมัติ ของ เสนาบดี กระทรวง กระจายใหม่

ข้อ ๖ ผู้ที่ ออก ประทวน ตั้ง จ่านายสิบ นายสิบได้ตาม ความหมาย ข

๒ 12/10/2566

และ ก ในข้อ ๕ นั้น ให้ออกประทวนตั้งได้แต่ผู้ที่ได้ว่าที่ในชั้นยศ
ที่จะตั้งนั้นอยู่แล้ว กับทั้งเป็นผู้ที่ได้ จนจะเวียน ทหารแล้ว เมื่อได้
ออกประทวนตั้งแล้วให้ส่ง หมายชี้รายชื่อที่ได้ ออกประทวนตั้งนั้น ต่อเสนา
บดีกระทรวง กระจายใหม่ ภายใน กำหนด ๗ วัน

ข้อ ๗ ห้ามไม่ให้ ออกประทวนตั้ง ข้ามชั้นยศ และ ห้ามไม่ให้
ออกประทวนเลื่อนยศก่อน ภายใน ๖ เดือน ที่ได้ รับประทวน มาแล้ว
ถ้าผู้ใดสมควร จะได้รับ ประทวน ข้ามชั้น ยศ หรือ รับ ประทวน เลื่อนยศภายใน
๖ เดือน เว้น พิเศษ ต้อง รับประทวน ตรงตั้ง จาก เสนาบดี

ว่าที่จ่านายสิบ และ นายสิบ

ข้อ ๘ บรรดาผู้ที่จะได้ว่าที่จ่านายสิบ หรือ ว่าที่นายสิบชั้นใด ให้
แม่ทัพ หรือ ผู้ที่มีตำแหน่ง เกือบชั้น แม่ทัพ หรือ ผู้บัญชาการ กองพล
มีอำนาจ ออกคำสั่ง ให้ผู้ซึ่ง อยู่ใน กรมกอง ที่บังคับบัญชาอยู่นั้น ว่าที่ได้ แต่
ห้ามไม่ให้ว่าที่ ข้ามชั้น ยศ ที่ ยัง ไม่ได้ รับประทวน เมื่อได้ ออกคำสั่งให้
ว่าที่แล้ว ต้อง ส่ง หมายชี้รายชื่อ ภายใน ๗ วัน ตามลำดับ ชั้นบังคับ
บัญชาจนถึง เสนาบดีกระทรวงกระจายใหม่

ข้อ ๙ ผู้ที่ ว่าที่ จ่านายสิบ หรือ นายสิบ ครบ ๖ เดือนแล้วยังไม่ได้
รับประทวน ตั้ง ต้อง ออก จากยศ ซึ่ง ว่าที่ นั้น ถ้าจะให้ว่าที่ต่อไปต้อง
ออกคำสั่ง และ ส่ง หมายชี้ตาม ที่กล่าวไว้ ในข้อ ๘ อีกต่อไป

ข้อ ๑๐ เสนาบดีกระทรวงกระจายใหม่ มีอำนาจที่จะ ออกคำสั่งให้
ว่าที่ชั้นยศใดก็ได้

ว่าด้วย การถอดจกยศ

ข้อ ๑๑ ผู้ที่ได้รับประทวน ตั้งแต่วันนั้น แม้มีความผิดจะต้อง
 ถอดจกยศ ต้องได้รับอนุญาตจากเสนาบดีกระทรวงกระตาดใหม่เสียก่อน
 แต่ถ้าจะให้ผู้ใด ออกจากว่าที่ โดยความผิดนั้นแล้ว ถ้าเมื่อว่าที่นั้น
 ผู้มีอำนาจขึ้นใด ออกคำสั่งให้ว่าที่ ผู้มีอำนาจขึ้นนั้น ออกคำสั่งให้
 ออกจากว่าที่ใด แล้วต้องส่งรายงานภายใน ๗ วัน ตามลำดับชั้น
 บังคับบัญชาจนถึงเสนาบดีกระทรวงกระตาดใหม่ เช่นเดียวกันกับเมื่อ
 .ให้ว่าที่

บายุชฌายทหารชั้นประทวน

ข้อ ๑๒ บายุชฌายทหาร ชั้นประทวน และผู้ซึ่งว่าที่ ทั้งสิ้นในกอง
 ทักษก ให้กรมปลัดทัพบก เป็นหน้าที่ตรวจทำได้

กฎให้ไว้ ณ วันที่ ๒๓ มกราคม รัตนโกสินทรศก ๑๓๐

(ตงพระนาม) จักรพงษ์

แทนเสนาบดีกระทรวงกระตาดใหม่

ข้อบังคับ สำหรับ การ จด รุเบียง

ตงชั้น ตาม พระราชบัญญัติลักษณะ เจ้า หนึ่ ส่วน แดบบริษัท ร.ศ. ๑๓๐

ข้อ ๑ หอ รุเบียง สำหรับ มณฑล กรุงเทพ ฯ ให้ตั้ง อยุ่ที่ กระทรวง
 ยุติธรรม ส่วน หอ รุเบียง สำหรับ มณฑลอื่น ๆ (ซึ่ง ค่อไปนี้ จะได้เรียก

ว่า หอ ฐุเบียงร มณฑล) ให้ตั้งอยู่ที่ศาลมณฑล แต่ให้ยกกรรมสิทธิ์ของศาลมณฑลนั้น ๆ เป็นเจ้าหน้าที่งาน ฐุเบียงร ตามความใน พระราชบัญญัติ

ข้อ ๒ บรรดาคำร้องขอจัด ฐุเบียงร ให้เขียนลงในแบบพิมพ์ที่ถูกต้อง (ถ้าว่ามี) และให้ยื่นต่อตราดูราชการค่าธรรมเนียมตามอัตราที่มีอยู่ในตารางต่อท้ายข้อบังคับนี้ ถ้าคำร้องขอจัด ฐุเบียงร จะต้องทำเป็น ๒ ฉบับด้วยกัน ให้ยื่นคำธรรมเนียมแต่ฉบับเดียว บรรดาค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ที่จะต้องเสียนั้น ให้ขอตราดูราชการยื่นแล้วให้เจ้าพนักงาน ฐุเบียงร เป็นผู้จัดทำตราดูราชการนั้น ๆ

ข้อ ๓ เจ้าพนักงาน ฐุเบียงร ต้องทำสำเนาลำดับเลขแต่ละสำเนาลำดับตัวอักษรไว้ทั้ง ๒ อย่าง สำเนาลำดับตัวอักษรนั้น ทำไว้เพื่อประสงค์จะช่วยให้การค้นหาเลขเฉพาะของห้างแต่ข้อความอันเกี่ยวข้องด้วยการจัด ฐุเบียงร ของห้างหุ้นส่วนหรือของ บริษัทใด ๆ ใต้โดยสะดวก แต่หาได้เป็นกรณีรับประกันว่าจะเป็นที่แน่นอนตามลำดับตรงตามสำเนานั้นเสมอไม่

ข้อ ๔ เมื่อเจ้าพนักงาน ฐุเบียงร ได้รับคำร้องขอจัด ฐุเบียงร ของห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทใด ๆ แล้ว ให้ตรวจดูคำร้องนั้น ถ้าแต่คำร้องนั้นได้เขียนในแบบพิมพ์ที่ถูกต้อง และได้มีตราดูราชการติดต่อบตามอัตราค่าธรรมเนียม แต่ได้ทำถูกต้องตามข้อความในพระราชบัญญัติแล้ว ก็ให้ส่งเลขเฉพาะให้แก่ห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทนั้น เลขหนึ่งแล้วให้จัดเลขเฉพาะนั้นส่งไว้ในสำเนาลำดับตัวเลขก่อนนั้นไป ให้

เจ้าพนักงาน ฐเบียร เก็บรวบรวมหนังสือ หลัก ถาน ซึ่ง เป็น สิ่ง ที่ จำ เเน่ จะ
ตั้ง การ ดำ ด้ว งไว้ ใน เลข เณาะ นั้น อึ่ง เมื่อ กฏหมาย บัญญัติ ให้
ออกใบ สำ คัญ ใน การ จด ฐเบียร ให้ ด้วย แล้ว ก็ ให้ เจ้าพนักงาน ฐเบียร
ออกใบ สำ คัญ ซึ่ง แสดง ว่า ได้ มา จด ฐเบียร ไว้ แล้ว นั้น ให้ แก่ ผู้ ที่ มา ขอ
จด ฐเบียร ไป ฉบับ นั้น

ข้อ ๕ ถ้า เจ้าพนักงาน ฐเบียร ได้รับ คำ ร้อง ขอ จด ฐเบียร ไต ๆ ที่
เนื่อง จาก ห้าง หุ่น ส่วน หรือ บริษัท ไต ๆ ที่ หลั ค่อ มา อี ก ก็ ให้ ทำ ตาม
วิธี อัน เดียว กัน แต่ การ จด ฐเบียร ไต ๆ ที่ ได้รับ ขอ ใน ครั้ง หลั ค่อ
มา เช่น นี้ จะ ต้อง จด ลง ตาม เลข เณาะ แรก ซึ่ง ไต ให้ แก่ ห้าง หุ่น ส่วน
หรือ บริษัท นั้น ๆ ดัง ที่ ได้ กล่าว ไว้ ใน ข้อ ๔ แห่ง ข้อ บัญ ชี

ข้อ ๖ คำ ร้อง ขอ จด ฐเบียร ทั้ง หมด แด หนังสือ หลัก ถาน ต่าง ๆ ซึ่ง
จะ ต้อง จด ฐเบียร ใน หอ ฐเบียร มณฑล นั้น ให้ ทำ ยัน ค่อ เจ้าพนักงาน
ฐเบียร มณฑล ๒ ฉบับ คู่ กัน ให้ เจ้าพนักงาน มณฑล ฐเบียร เก็บ ไว้
๑ ฉบับ แล อี ก ฉบับ นั้น (ฉบับ ที่ มี ตัว ตรา กุษากร บีด) นั้น ให้ ส่ง
มา เก็บ ยัน กระทรวง ยุคิธรรม เพื่อ ความ มี น้ คง ถาวร พ้น จาก อัน ตราย

ข้อ ๗ เจ้าพนักงาน ฐเบียร ทั้ง หลด ย จะ ต้อง ส่ง ราย การ จด ฐเบียร
ที่ มี อยู่ ใน ฐเบียร ของ คน โดย ย่อ มา ให้ กระทรวง ยุคิธรรม ดง ประกาศ
โฆษนา ใน หนังสือ พิมพ์ ราชกิจจานุเบกษา ทุก เดือน ตาม แบบ ที่ มี อยู่

นหอ รัฐโยธา มณฑล			
ตำราเลข เลขของ ห้าง หุ่นยนต์หรือ บริษัท	ชื่อผู้ หมายของห้าง หุ่นยนต์หรือ บริษัท	รายการ ที่ ระบุ ระบุ	ที่ เดือน เดือน ระบุ

ข้อ ๘ เจ้าพนักงาน รุเบียร กัด หรือเจ้าพนักงาน ผู้หนึ่ง ผู้ใด ซึ่ง
 เสนอบัญชี กระทรวง ยุติกรรม จะ ได้ตั้ง ขึ้น เป็น พิเศษ สำหรับ การ เวียง นัน
 มีอำนาจ รับรอง สำเนา หนังสือ หรือ การ คัด ดึง ต่าง ๆ ตามความ ใน
 มาตรา ๑๑ แห่ง พระราช บัญญัติ ลักษณะ เข้า หุ่น ส่วน แด บริษัท ได้

ข้อ ๙ การ เห็น ชื่อ ใน คำร้อง ขอ ทุก อย่าง ต้อง เห็น ค่ะ หน้า เจ้า
 พนักงาน รุเบียร หรือ ค่ะ หน้า บุคคล บาง คน ซึ่ง เสนอบัญชี กระทรวง ยุติกรรม
 จะ ได้ตั้ง ขึ้น เป็น พิเศษ สำหรับ การ นั้น แด ให้ เจ้าพนักงาน ผู้ ซึ่ง ได้ เห็น
 การ เห็น ชื่อ นั้น ตั้ง ชื่อ เป็น พยาน ไว้ ด้วย

ข้อ ๑๐ ใน เวล ที่ ผู้ใด ผู้หนึ่ง มา ขอ ตรวจ ดู ล้อย คำ สำนวน อย่าง
 ใด ๆ นั้น ห้าม ไม่ ให้ สด ดอล จด หรือ ใช้ ดิน สือ ปากกา หรือ เครื่อง
 มือ อย่าง อื่น สำหรับ เขียน ดอก ข้อ ความ โดย ทิวิชา อากา หรือ เพื่อ
 ประโยชน์ อย่าง หนึ่ง อย่าง ใด เลย เป็น อัน ชาติ ถ้า ผู้ใด จะ ต้อง การ คัด
 ข้อความ หรือ คัด สำเนา หนังสือ ใด ๆ ก็ ให้ ข้ ขอ ที่ ต้อง การ นั้น ค่ะ เจ้า
 พนักงาน รุเบียร

ข้อ ๑๑ เมื่อ คัด ต้อง การ จะ ให้ สัก หนังสือ หัก ถาน หรือ สำนวน ใด ๆ
 ค่ะ คัด ก็ ให้ คัด มี หมาย เรียก ตรง ไป ยัง เจ้าพนักงาน รุเบียร ส่วน
 เจ้าพนักงาน รุเบียร เมื่อ ได้รับ เงิน ค่า ขรม เนียม ถูก ต้อง แด ก็ ให้ นำ
 สัก หนังสือ หลัก ถาน หรือ สำนวน ตาม ที่ ต้อง การ นั้น ค่ะ คัด แต่ ห้าม
 มิ ให้ คัด หนึ่ง เหมียว ยัด ถือ เอา หนังสือ หลัก ถาน หรือ สำนวน นั้น ๆ ไว้

ข้อ ๑๒ เมื่อศาลจะมีคำสั่งถึงเจ้าพนักงานรัฐเบียร์ในเรื่องกักย
 คำดำเนินคดีใดๆ ก็ให้ศาลส่งคำสั่งพร้อม กับสำเนาข้อ ๒ ฉบับซึ่งได้
 เขียนลงในแบบพิมพ์ที่ถูกต้องนั้น ไปยังเจ้าพนักงานรัฐเบียร์ฝ่าย
 เจ้าพนักงานรัฐเบียร์นั้น เมื่อได้รับเงินค่าธรรมเนียมถูกต้องแล้ว
 ก็ให้จัดรัฐเบียร์ข้อความตามเรื่องนั้นลงไว้

ข้อ ๑๓ เมื่อศาลต้องการจะทราบคำสั่งแจ้งในข้อความอันเกี่ยว
 ด้วยกิจการในหอรัฐเบียร์แล้ว ก็ให้มีหมายเรียกตรงไปยังเจ้าพนักงาน
 รัฐเบียร์ ส่วนเจ้าพนักงานรัฐเบียร์นั้น เมื่อได้รับเงินค่าธรรมเนียม
 ที่ควรแล้ว ก็ให้ไปเบิกความต่อศาลที่ชอบด้วยกฎหมาย หรือ
 มิฉะนั้นจะให้พนักงานในหอรัฐเบียร์คนหนึ่งไปแทนตน เพื่อเบิกความ
 ต่อศาลก็ได้

ข้อ ๑๔ บุคคลผู้ใดมาทำคำร้องขอจัดรัฐเบียร์นั้น จะต้องคอย
 ระวังเรียกเขาไปเสร็จจากเจ้าพนักงาน สำหรับการที่ได้ยื่นคำร้อง
 แดงการที่ได้เสียค่าธรรมเนียมไปแล้วนั้น

ข้อ ๑๕ เมื่อเจ้าพนักงานรัฐเบียร์ใดๆ มีความเห็นว่า ผู้หนึ่ง
 ผู้ใดได้กระทำความผิดขึ้นตามพระราชบัญญัตินี้ ก็ให้ยื่นรายงาน
 เหตุการณ์นั้นต่อเสนาบดีกระทรวงยุติธรรมโดยเร็ว เพื่อจะได้จัดการให้

ค่าธรรมเนียมจดทะเบียนบริษัท ให้เก็บตามอัตราต่อไปนี้ :-

(๑) บริษัทมีทุนไม่เกิน ๒๐๐๐๐ บาท ค่าจดทะเบียนเป็นเงิน ๘๐ บาท ทุนเกินกว่า ๒๐๐๐๐ บาท แต่ไม่เกิน ๒๕๐๐๐ บาท ค่าจดทะเบียนเป็นเงิน ๙๐ บาท

ทุนเกินกว่า ๒๕๐๐๐ บาท แต่ไม่เกิน ๓๐๐๐๐ บาท ค่าจดทะเบียนเป็นเงิน ๑๐๐ บาท

ทุนเกินกว่า ๓๐๐๐๐ บาท แต่ไม่เกิน ๓๕๐๐๐ บาท ค่าจดทะเบียนเป็นเงิน ๑๑๐ บาท

ทุนเกินกว่า ๓๕๐๐๐ บาท แต่ไม่เกิน ๔๐๐๐๐ บาท ค่าจดทะเบียนเป็นเงิน ๑๒๐ บาท

ทุนเกินกว่า ๔๐๐๐๐ บาท แต่ไม่เกิน ๔๕๐๐๐ บาท ค่าจดทะเบียนเป็นเงิน ๑๓๐ บาท

ทุนเกินกว่า ๔๕๐๐๐ บาท แต่ไม่เกิน ๕๐๐๐๐ บาท ค่าจดทะเบียนเป็นเงิน ๑๔๐ บาท

ทุนเกินกว่า ๕๐๐๐๐ บาท แต่ไม่เกิน ๑๐๐๐๐๐ บาท ค่าจดทะเบียนเป็นเงิน ๒๗๐ บาท

ทุนเกินกว่า ๑๐๐๐๐๐ บาท แต่ไม่เกิน ๑๕๐๐๐๐ บาท ค่าจดทะเบียนเป็นเงิน ๒๐๐ บาท

ทุนเกินกว่า ๑๕๐๐๐๐ บาท แต่ไม่เกิน ๒๐๐๐๐๐ บาท ค่าจก
รัฐเบียร์ เป็นเงิน ๒๓๐ บาท

ทุนเกินกว่า ๒๐๐๐๐๐ บาท แต่ไม่เกิน ๒๕๐๐๐๐ บาท ค่าจก
รัฐเบียร์ เป็นเงิน ๒๖๐ บาท

ทุนเกินกว่า ๒๕๐๐๐๐ บาท แต่ไม่เกิน ๓๐๐๐๐๐ บาท ค่าจก
รัฐเบียร์ เป็นเงิน ๒๙๐ บาท

ทุนเกินกว่า ๓๐๐๐๐๐ บาท แต่ไม่เกิน ๓๕๐๐๐๐ บาท ค่าจก
รัฐเบียร์ เป็นเงิน ๓๒๐ บาท

ทุนเกินกว่า ๓๕๐๐๐๐ บาท แต่ไม่เกิน ๔๐๐๐๐๐ บาท ค่าจก
รัฐเบียร์ เป็นเงิน ๓๕๐ บาท

ทุนเกินกว่า ๔๐๐๐๐๐ บาท แต่ไม่เกิน ๔๕๐๐๐๐ บาท ค่าจก
รัฐเบียร์ เป็นเงิน ๓๘๐ บาท

ทุนเกินกว่า ๔๕๐๐๐๐ บาท แต่ไม่เกิน ๕๐๐๐๐๐ บาท ค่าจก
รัฐเบียร์ เป็นเงิน ๔๑๐ บาท

ทุนเกินกว่า ๕๐๐๐๐๐ บาท แต่ไม่เกิน ๖๐๐๐๐๐ บาท ค่าจก
รัฐเบียร์ เป็นเงิน ๔๕๐ บาท

ทุนเกินกว่า ๖๐๐๐๐๐ บาท แต่ไม่เกิน ๗๐๐๐๐๐ บาท ค่าจก
รัฐเบียร์ เป็นเงิน ๕๓๐ บาท

คดี ๑๓๐

หน้า ๔๓๕

คุณเกินกว่า ๗๐๐๐๐๐ บาท แต่ไม่เกิน ๘๐๐๐๐๐ บาท ค่าจตุ
รเบี้ยร เป็นเงิน ๔๔๐ บาท

คุณเกินกว่า ๘๐๐๐๐๐ บาท แต่ไม่เกิน ๙๐๐๐๐๐ บาท ค่าจตุ
รเบี้ยร เป็นเงิน ๔๕๐ บาท

คุณเกินกว่า ๙๐๐๐๐๐ บาท แต่ไม่เกิน ๑๐๐๐๐๐๐ บาท ค่าจตุ
รเบี้ยร เป็นเงิน ๔๖๐ บาท

บริษัทที่มีคุณเกินกว่า ล้าน บาทขึ้นไป ค่าจตุรเบี้ยร เป็นเงิน
๕๐๐ บาท

(๒) ค่าธรรมเนียมที่จตุรเบี้ยรเพิ่ม จำนวนเงินทุนขึ้นอีก ให้คิด
เหมือนหนึ่งว่า ทุนที่เพิ่ม ขึ้นอีกนั้น เป็น ส่วน หนึ่ง ของ ทุนเดิม

(๓) บริษัทใดที่ได้จตุรเบี้ยร ที่กระทรวง เกษตรา ธิการ แล้ว ไม่
ต้องเสีย ค่า ธรรมเนียมจตุรเบี้ยร อีก

(๔) ค่าธรรมเนียมอื่น ๆ คงให้เสีย เท่ากับ ค่า ธรรมเนียมจตุ
รเบี้ยร สำหรับ ห้าง หุ่น ส่วน

กฎให้ ไว้ ณ วันที่ ๒๕ มกราคม รัตนโกสินทร ศักราช ๑๓๐

อัตราค่าธรรมเนียม

ซึ่งเกี่ยวข้องกับการจดทะเบียนห้างหุ้นส่วน

	สามัญ		จำกัดสินใช้	
	บาท	สตางค์	บาท	สตางค์
๑ ค่าจดทะเบียนห้างหุ้นส่วน.....	๒๕	—	๕๐	—
หุ้นส่วนที่มีผู้ถือหุ้นเกินกว่า ๕ คน ต้องเสียเพิ่มอีกคนละ.....	๑	—	๑	—
๒ ค่าขอแก้ไขทะเบียนละ.....	๕	—	๕	—
หุ้นส่วนที่มีผู้ถือหุ้นเกินกว่า ๕ คน ต้องเสียเพิ่มอีกคนละ.....	๑	—	๑	—
๓ ค่าขอจดทะเบียนเลิกหุ้นส่วน.....	๒๕	—	๕๐	—
๔ ค่าขอจดทะเบียนในกิจการอื่นๆ.	๕	—	๕	—
๕ ค่าขอตรวจทะเบียนสำหรับผู้ตรวจคน หนังสือละ.....	๑	—	๑	—
๖ ค่าขอใช้สำเนาข้อความในทะเบียน ร้อยครั้งละ.....	๑	—	๑	—
ทุก ๆ ครั้งสำเนา หรือ เศษจากร้อย ครั้งละ.....	—	๕๐	—	๕๐

ศก. ๑๓๐

ปี ๕๓๖

	สามัญ		จำกัด สิทธิ	
	บาท	สตางค์	บาท	สตางค์
๗ ค่าใบสำคัญ ที่ ๖ ตามมือ เช่นชื่อของเจ้าพนักงาน ฐเบียง คิด ตามตามมือเช่นชื่อครั้งละ.....	๒	—	๒	—
๘ ค่ายื่น จำนวน ต่อศาล เรื่องละ.....	๑๐	—	๑๐	—
๙ แบบพิมพ์ แดกระดาษต่าง ๆ แผ่นละ.....	—	๑๐	—	๑๐

ประกาศ

ยกเว้นไม่เก็บเงิน ฮากร ค่านาคศ ๑๒๙

ในเขตฯ แขวง มณฑลนครไชยศรี

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระดำรงราชานุภาพ เสด็จมาตี กระทบวง
มหาศไทย รับ พระบรมราชโองการได้เกล้าฯ ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ
ให้ ประกาศให้ ทราบทั่ว กัน ว่า ตาม ข้อ ความใน มาตรา ๑๑ ข้อ ๓
แห่ง พระราชบัญญัติ ลักษณะ เก็บเงิน ฮากร ค่านาคศ ๑๑๙ ซึ่ง มีความ ว่า
“ ถ้านาคศโคใน หัวเมืองใด ทำไม่ได้ผล ส้มควร จะ ถด หย่อน เงิน ค่านา
พระราชทาน หัวใจ จะ ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ ถด หย่อน เป็น
ครึ่ง คราว ตาม แต่ จะ ทรง พระราชดำริ ที่ เห็น ส้มควร ” แต่ ตาม ประกาศ
แก้ วิถี พิทักษ์ ละ ชั้น เก็บเงิน ฮากร ค่านา ศก ๑๒๔ ข้อ ๖ มีความ ว่า
“ ปีใด มี อุบัติเหตุ ราษฎร แห่งใด ทำนา ไม่ได้ผล ปี นั้น จะ ถด หย่อน
เงิน ค่านา หรือ ยกเว้น เงิน ค่านา ใน ที่ นั้น พระราชทาน ตาม ควร แก่การ ” นั้น
มี ต้น ได้ ทรง ทราบ ได้ ว่า ข้อ ของ ชู้ดี พระบาท ว่า ใน ศก ๑๒๙ เป็น ปี ที่
ฝน แฉก การ ทำนา ของ ราษฎร ใน เขตฯ แขวง มณฑลนครไชยศรี บาง
ตำบล ที่ ตั้ง อยู่ ใน ที่ ตอน ราษฎร ได้ เพาะ หว่าน ต้น ข้าว ลง ใน นา แล้ว น้ำ ไม่
พอ ต่อ เตยง ต้น ข้าว แต่ ที่ นา ใน ท้อง ที่ บาง แห่ง ตั้ง อยู่ ใน ที่ ดุ่ม เมื่อ
ระตุ น้ำ หดาก นามากไหลท่วม ต้น ข้าว เสียหาย ไป ไม่ได้ เก็บ เกี่ยว ชู้ชาย เป็น

ระตุ น้ำ 12/10/2๕66

อาณาประโยชน์ เนื้อที่นาที่ราษฎรทำไม่ได้ผล เมืองสุพรรณบุรี ๘๐,๔๖๘ ไร่ เงินอากร ๕๑,๗๖๐ บาท ๖๔ สตางค์ อำเภอตลาดใหม่ แขวงเมือง นครไชยศรี ๑๓,๔๘๓ ไร่ ๓ งาน ๕๙ ไร่ ๑๓,๕๐๘ บาท ๒ สตางค์ รวมเนื้อที่นาทั้งสิ้น ๙๓,๙๕๑ ไร่ ๓ งาน ๕๙ ไร่ ๑๓,๕๐๘ บาท ๒๖ สตางค์ ซึ่งเป็นภาระเหลือ วิสัยที่ราษฎรจะบ่อนกันได้ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ยกเว้น ไม่เก็บเงินอากร ค่านาคัก ๑๖๙ ในเขตแขวงมณฑลนครไชยศรี ซึ่ง ทำไม่ได้ผล รวมเนื้อที่ ๙๓,๙๕๑ ไร่ ๓ งาน ๕๙ ไร่ ๑๓,๕๐๘ บาท ๒๖ สตางค์ ไร่ คักหนึ่ง เพื่อเป็นการบำรุงการหา เติงชีพของราษฎรในท้องถิ่น

ศาลาว่าการมหาดไทย

ประกาศมาณวันที่ ๒๕ มกราคม รัตนโกสินทรศก ๑๓๐

พระยามหาอำมาตยาธิบดี

ราชปลัดทูลฉลองเซ็นแทน

พระราชบัญญัติห้ามใช้เครื่องหมายกาะบาทแดง

มีพระบรมราชโองการ ในพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว คำรับสั่งเหนือเกล้าฯ ให้ประกาศทราบทั่วกันว่า ด้วยนานาประเทศทั้งหลายได้ชุมนุมปรึกษากันครั้งที่ ๒ ณเมืองเฮนเฟอว่า

12/10/25๒6

ทำหนังสือสัญญาไว้ ซึ่งกันแต่กัน ฉบับ ๑ เมื่อวันที่ ๖ กรกฎาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๒๕ ว่าด้วย การรักษาพยาบาลคนที่ บ่อยเจ็บ ของ กองทัพ ทั้งหลายใน สยามให้ ดีขึ้นกว่าแต่ก่อนแล้ว แต่ หนังสือสัญญาฉบับนี้ ได้ทรง พระราชดำริเห็นว่า เห็น ชอบ มีพระบรมราชานุญาตไว้แต่วันที่ ๒๙ มกราคม รัตนโกสินทร ศก ๑๒๕ นั้นแล้ว แต่มีพระราชประสงค์จะ กระทำตามความ ข้อ ๒๓ แต่ ข้อ ๒๗ ใน หนังสือสัญญานั้นให้สำเร็จ ในส่วน กรุงสยาม ด้วยให้ มีความไว้ ใน กฎหมายตั้ง กล่าว ไว้ ใน พระราชบัญญัตินี้ จึงทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราเป็น ข้อ พระราชบัญญัติไว้ดัง ต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ ให้เรียกว่า “กฎหมายห้ามใช้เครื่องหมายกากระบาทแดงในที่ผิด ร.ศ. ๑๓๐”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน รัตนโกสินทร ศก ๑๓๑ เป็นต้นสืบไป

มาตรา ๓ ห้ามไม่ให้ผู้ใดผู้หนึ่ง ซึ่งไม่ได้รับ หนังสือ อนุญาต ตามสมควรแล้ว ใช้เครื่อง หมาย เป็น ตรา รูป กากะบาทสีแดง บน พัน ขาว อัน เป็น รูป อย่าง ถัดมา ของ กรุงสวิสเซอร์แลนด์ ที่มี กากะบาท ขาว บน พัน แดง นั้นก็ดี ถ้าใช้คำว่า กากะบาท ถ้าคำว่า กากะบาทเมือง เยเนฟวานั้น เพื่อประโยชน์ อย่างใดอย่างหนึ่ง เป็น อัน ขาด แต่ห้ามไม่ให้ บรรทุก ของ ขายของ ฤกษ์ของออกขาย ใน สิ่งหนึ่ง สิ่งใดที่จะ

มีเครื่องหมาย เช่น กล่าวมานี้ ๕ กับสิ่งของที่มีเครื่องหมายเช่น กล่าวมานี้ ๕
ไว้ด้วย ถ้าผู้ใดกระทำความผิด ๕ ๕ ๕ ต้องให้ มีโทษปรับผู้หนึ่งเป็น
เงินไม่เกิน ร้อยบาท ๕ ถ้าจำซึ่งไม่เกินกว่าเดือนหนึ่ง ๕ ถ้ามีโทษทั้งปรับ
แต่จำด้วยทั้ง ต้อง อย่าง

เครื่องหมาย อย่างเช่นว่ามานี้ ๕ กับสิ่งของที่มีเครื่องหมายเช่น กล่าวมานี้ ๕
ต้องให้ รับผิดชอบทุก อย่าง ไม่เอาไคร่ตามเหตุที่ใด พิจารณาผู้กระทำความผิด
นั้นว่าเป็นสิ่งใดแล้ว ๕ ๕ ๕

มาตรา ๔ หนังสืออนุญาตสำหรับ ให้ ใช้เครื่องหมาย อย่าง เช่น ว่า
มานี้ ๕ ให้เสนาบดีกระทรวงกระต่าใหม่ เป็นผู้ออกให้ แต่ให้เสนาบดีนั้น
มีอำนาจที่จะ ถอนคืน อนุญาตนั้นในเวลาใด ๆ ได้ด้วย

มาตรา ๕ บรรดาเครื่องหมาย กะบาทแดง ๕ ที่จะได้ มีผู้คิดแก้ไข
เปลี่ยนแปลง ยก ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ถ้าเครื่องหมายที่ แก้ ๕ ๕ นั้น
เป็นสิ่งที่ พึงจะเห็นได้ว่า ๕ คน อาจ จะเข้าใจว่าเป็น เครื่องหมาย กะบาท
แดง นั้นเอง แล้ว ๕ ก็ให้ นับว่า เครื่องหมายที่ แก้ ๕ ๕ เปลี่ยนแปลง อย่าง
ว่านี้ ๕ อยู่ใน ข้อยกห้าม ตามความใน พระราชบัญญัตินี้ ด้วย

มาตรา ๖ ข้อยกห้าม ใน พระราชบัญญัตินี้ ๕ ไม่เกี่ยวข้อง
ต่อผู้ซึ่งได้ มีอำนาจ เป็นเจ้า ของ ยี่ห้อ ใน การ ค้าขาย ๕ ที่มีเครื่องหมาย
ตุ้มคำ ๕ อย่าง เช่น กล่าวมานี้ ๕ ใช้ อยู่ใน เวลาที่ มีกบให้ ๕ ใช้ พระราชบัญญัติ
นี้ ๕ ให้ผู้ มีอำนาจ เช่น นั้น ๕ ยี่ห้อ การ ค้าขาย เช่น ว่านี้ ๕ ต่อไป ใน กำหนด

หน้า ๔๔๑

ศก ๑๓๐

ไม่เกินกว่าห้าปี ตั้งแต่เวลาที่ตราพระราชบัญญัตินี้ และอนุญาตให้
บรรพบุรุษ ชาย แดงตั้งชาย ของที่มีเชื้อ การค้า ชายเช่น ถ้าว มาให้
ตลอดเวลาห้าปีดัง ถ้าว มาแล้วด้วย

มาตรา ๗ การที่จะฟ้องคดีตาม พระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงาน
อัยการ เป็นโจทก์ผู้ฟ้องฝ่ายเดียวเท่านั้น

ประกาศ มา ณ วันที่ ๗ มกราคม วันโกสสินทร ศก ๑๓๐
เป็น วันที่ ๔๔๓ ในรัชกาลปัจจุบันนี้

ประกาศกำหนดนี้ เว้นชั้นอุดมศึกษา
ตามความใน พระราชบัญญัติ ลักษณะเกณฑ์ทหาร

มีพระบรมราชโองการ ดำรัสเหนือเกล้าฯ ให้ประกาศทราบทั่วกัน ว่า
ตามความใน ประกาศแก้ไข พระราชบัญญัติลักษณะเกณฑ์ทหาร ลงวัน
ที่ ๒๗ ธันวาคม วันโกสสินทร ศก ๑๒๙ มาตรา ๑๓ ข้อ ๒ ซึ่งยก
เว้น นักเรียนวิชาที่รัฐบาลได้กำหนดว่าเป็นวิชาชั้น อุดมศึกษา ไม่ต้อง
เกณฑ์เป็น ทหาร ตลอดเวลาเรียนภายใน อายุ ๓๐ ปี และได้ประกาศ
กำหนดนักเรียน อุดมศึกษา มาแล้วแต่ก่อน นั้น ทรงพระราชดำริเห็นว่า การ
เล่าเรียน หนังสือวิชาสามัญในโรงเรียนต่าง ๆ ได้จัดการศึกษาสูง ขึ้นตาม
ลำดับมา แล้ว สมควร จะ ขยาย ชั้น อุดมศึกษาให้สูง ขึ้นไปเพื่อเป็น ทาง
บำรุง การ ศึกษาวิทยาการ ของ บ้านเมือง ให้ ถึง ชั้น เพราะฉะนั้นไม่ควร

จะให้ มีนักเรียน และโรงเรียน ชั้น วิชา หนึ่งต่อ มี อยู่ใน ชั้น อุดมศึกษา คือ ไป
 จึง ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ ประกาศ กำหนด นักเรียน วิชา ชั้น อุดม
 ศึกษา ตาม ความ ใน พระราชบัญญัติ ลักษณะ เกณฑ์ ทหาร ชั้น ใด ใหม่ ดัง คือ
 ไปนี้

ข้อ ๑ ให้ นักเรียน ที่ กำหนด ไว้ ใน ข้อ นี้ ซึ่ง ได้ เป็น ไป ตาม ความ ใน
 ข้อ ๒ แล้ว นั้น เป็น นักเรียน วิชา ชั้น อุดม ศึกษา ตาม ความ ใน พระราช
 บัญญัติ ลักษณะ เกณฑ์ ทหาร คือ

๑	นักเรียนราชการพลเรือน	ในโรงเรียนข้าราชการพลเรือน
๒	นักเรียนฝึกหัดอาจารย์	ในกระทรวงธรรมการ
๓	นักเรียนราชแพทยาลัย	„ „
๔	นักเรียนแผนที่	ในกรมแผนที่กระทรวงกระตาคม
๕	นักเรียนการศตอง	ในกระทรวงเกษตรธิการ
๖	นักเรียนเพาะปลูก	„ „
๗	นักเรียนโตหกิจ	„ „
๘	นักเรียนช่างเรือ	ในกระทรวงมหาดไทย
๙	นักเรียนอัยการ	„ „
๑๐	นักเรียนตำรวจ	„ „
๑๑	นักเรียนป่าไม้	„ „
๑๒	นักเรียนกฎหมาย	ในกระทรวงยุติธรรม

ข้อ ๒ บรรดา นักเรียน ที่ กต่างไว้ใน ข้อ ๑ ให้เป็น นักเรียนวิชา
ชั้นอุดมศึกษาได้แต่เฉพาะผู้ที่มีความรู้วิชาชั้นต้นแล้ว คือ วิชา
หนังสือซึ่งไม่ต่ำกว่าชั้นมัธยมบริบูรณ์ หรือเทียบเท่ากับชั้นมัธยมบริบูรณ์
ของ กรมศึกษาธิการ กับผู้มีเจ้ากระทรวง หรือผู้มีหน้าที่บังคับปกครอง
โรงเรียนได้ตั้งรายชื่อ นักเรียน ต่อ กระทรวง กระจาใหม่ แล้วด้วย

ข้อ ๓ ตามประกาศกำหนดนักเรียนวิชาชั้นอุดมศึกษา ซึ่งตั้งวันที่
๔ มีนาคม ร.ศ. ๑๒๗ ฉบับ ๑ ตั้งวันที่ ๑๙ เมษายน ร.ศ. ๑๒๙
ฉบับ ๑ ตั้งวันที่ ๔ กันยายน ร.ศ. ๑๒๙ ฉบับ ๑ ตั้งวันที่ ๑๑ สิงหาคม
ร.ศ. ๑๓๐ ฉบับ ๑ รวม ๔ ฉบับ ที่ กต่างนี้ ให้ยกเลิกเสีย ไม่ใช่ต่อไป

ประกาศมาณวันที่ ๓๐ มกราคม รัตนโกสินทร์ศึก ๑๓๐
เป็นวันที่ ๔๔๖ ในรัชกาลปัตยุบนี้

ประกาศกระทรวงธรรมการ

พเนกกรมศึกษาธิการ

เปิดการสอนชั้นมัธยมสามัญชันในโรงเรียนมัธยมพิเศษ

เทศศวินชรรอกแห่งหนึ่ง

ดวยการศึกษาศันต่ำ คคือ ชันมดแต ชันประถมในเจตนาที่ตำเนรแพ
หลายมากชัน จำนวนนักเรียนที่สอบได้ ประโยค ประถมได้ จึงทวิช
ตามตำดับ โรงเรียนมัธยมสามัญ อิมแปนชัน กต่างสำหรับรับผู้ที่เรียน
จบวิชาชันประถมแล้วเขาเรียนต่อ ตามจำนวนที่มีอยู่แล้ว จึงไม่พอ

แก่จำนวนนักเรียนที่จะเข้าเล่าเรียน กระทรวงธรรมการ จึงได้ ให้เปิด
 การสอน ชั้นมัธยมสามัญขึ้นที่ โรงเรียนมัธยมพิเศษ เทพศิรินธร อีกแผนก
 หนึ่ง ตั้งที่เทอมต้น ศก ๑๓๑ คือ วันที่ ๑๖ พฤษภาคม ร.ศ. ๑๓๑
 เป็นต้นไป ส่วนค่าเล่าเรียนนั้น โรงเรียนจะเก็บตามอัตราชั้นมัธยม
 สามัญ โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย คือเดือนละ ๒ บาท ผู้ใดจะ
 ตั้งบุตรหลานเข้าเล่าเรียน ก็ให้ไปแจ้งความ ประสงค์ต่อผู้ปกครอง
 โรงเรียนนั้นได้

ประกาศ ณ วันที่ ๓๑ มกราคม วันน โทสินทรศก ๑๓๐

(ลงนาม) วิสุทธรัตติกัต

ผู้รั้งตำแหน่ง

ประกาศกระทรวงธรรมการ

พแนก กรมศึกษาธิการ

เพิ่มอัตราอัตราเงินค่าเล่าเรียน

ชั้นมัธยมสูง มัธยมพิเศษ มัธยมสามัญ และมุดพิเศษ

ด้วยการเก็บเงินค่าเล่าเรียนชั้นมัธยมสูง มัธยมพิเศษ มัธยมสามัญ
 และมุดพิเศษ ซึ่งเป็นอยู่ในทุกวันนี้ บางโรงก็สูงไปแต่บางโรงก็ต่ำไป
 ไม่เหมาะแก่สมัยที่ การงานดำเนินเปลี่ยนแปลงมา กระทรวงธรรมการ
 จึงได้ตั้งอัตราเก็บเงินค่าเล่าเรียนชั้นมัธยมสูง มัธยมพิเศษ มัธยมสามัญ
 และมุดพิเศษใหม่ดังนี้

12710/2566-55

หน้า ๔๔๕

ศก ๓๑๐

มัธยมสูง โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เดิมเก็บเดือนละ ๑๒ บาท
ลดลงเก็บเพียงเดือนละ ๔ บาท

ชั้นมัธยมพิเศษทุกโรงเรียน เดิมเก็บเดือนละ ๖ บาท ลดลงเก็บ
เพียงเดือนละ ๔ บาท

ชั้นมัธยมสามัญ โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เดิมเก็บเดือนละ ๑ บาท
เพิ่มขึ้นเก็บเป็นเดือนละ ๒ บาท

ชั้นมูลพิเศษ โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เดิมเก็บเดือนละ ๑ บาท
เพิ่มขึ้นเก็บเป็นเดือนละ ๒ บาท

จะได้เก็บตามอัตราตั้งแต่วันที่ ๑๓ เดือนกันยายน ค.ศ. ๑๙๑๑
ร.ศ. ๑๓๑ เป็นต้นไป

ประกาศมาณวันที่ ๓๑ มกราคม วันขึ้นปีใหม่ ค.ศ. ๑๙๑๑

(ลงนาม) วิสุทธสิริวิศวัต

ผู้รั้งตำแหน่ง

ประกาศตั้งข้าหลวงจัดที่ดิน

สร้างทางรถไฟหลวงสายใต้ ในแขวงมณฑลชุมพร

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระนครสวรรค์วรพตังษ์ เสนาบดีกระทรวงโยธา
ธิการ ขอประกาศให้ทราบทั่วกันว่า ตามที่ได้ทรงพระกรุณาโปรด
เกล้าฯ ให้ออกประกาศในการจัดที่ดินสร้างทางรถไฟหลวงสายใต้
ตั้งแต่วันที่ ๑ สิงหาคม วันขึ้นปีใหม่ ค.ศ. ๑๙๑๑ มีความ ๑๑ ข้อ แด่ความ

ในข้อ ๑ นั้น มีว่า จะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งข้าหลวง
ดำรงบังคับที่ดินสองฝ่าย คือ ข้าหลวงโยธาฝ่ายหนึ่ง และข้าหลวง
ท้องที่ฝ่ายหนึ่ง ผู้ใดเป็นข้าหลวงทำการแขวงใดมณฑลใด จะได้
ประกาศในราชกิจจานุเบกษาให้ทราบทั่วกันนั้น มีข้อความแจ้งอยู่แล้ว

บัดนี้ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานพระบรมราชานุญาต
ให้ตั้งมิสเตอร์ ซี. คัมมอน ซึ่งเป็นแขกชั้นอินทินี้ย ประจำทำการอยู่
เมืองชุมพร เป็นข้าหลวงโยธาจัตที่ดินอันต้องสร้างทางรถไฟในท้อง
ที่อำเภอเมืองชุมพร อำเภอประทิว และอำเภอสวี แขวงเมืองหลังสวน
อีกนายหนึ่ง ส่วนข้าหลวงท้องที่ให้หลวงเทพศิรินทร์สุรสงคราม ๑
นายเพ็ญ นายอำเภอประทิว ๑ อำเภอสวี ปลัดจวนรังการแทน ๑ เป็น
ข้าหลวงทำการในท้องที่อำเภอเหล่านั้น ๆ พร้อมด้วยข้าหลวงโยธาสืบไป

ข้าหลวงทั้งสองฝ่ายที่ออกนามมาแล้วนี้ มีหน้าที่จะได้จัดที่ดิน
ในแขวงเมืองแต่ตำบลตั้งกล่าวตามความในประกาศ ตั้งวันที่ ๑
สิงหาคม รัตนโกสินทรศก ๑๒๔๘ นั้น ให้เจ้าของที่ดินซึ่งถูกทาง
รถไฟว่ากล่าวในเรื่องที่ดินด้วยข้าหลวงผู้ซึ่งทำการอยู่ในแขวงเมือง
แต่ตำบลนั้นต่อไป

ประกาศมา ณ วันที่ ๒๗ มกราคม รัตนโกสินทรศก ๑๓๐

(ลงพระนาม) นเรศวรฤทธิ์

เสนาบดีกระทรวงโยธาธิการ

ประกาศตั้งและเปลี่ยนแปลงข้าหลวง

จัดที่ดินสร้างทางรถไฟหลวง สายใต้ ใน มณฑลชุมพร

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระนครสวรรค์วรพินิต เสด็จขึ้นกระบวน โยธาธิการ ขอ ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า ตามความใน ประกาศ พระราชทาน พระบรมราชานุญาต ตั้ง ข้าหลวงโยธา แล ข้าหลวงท้องถิ่น จัดที่ดินสร้างทางรถไฟหลวง สายใต้ ลงวันที่ ๑๖ กรกฎาคม วันขึ้นโกศินทร ศก ๑๒๙ ว่าใน แขวง มณฑลชุมพร ตั้งแต่อำเภอตำพูน มา อำเภอพุมเรียง แลพุมพิน จนถึง เมืองหลังสวน ให้ มีสเคอร์ โกศ คือ ชันอินนิเยน ซึ่ง ประจำทำการ อยู่ที่ บ้านดอน เป็น ข้าหลวงโยธา ส่วน ข้าหลวงท้องถิ่น ให้ นายอำเภอที่ประจำตำบล เป็น ข้าหลวง ทำการ ใน ที่ อำเภอ นั้น ๆ มีข้อความแจ้งอยู่แล้ว

บัดนี้ มีสเคอร์ โกศ คือ ชันอินนิเยน ผู้ เป็น ข้าหลวงโยธา ได้ ออกจากตำแหน่งไปแล้ว จึง ทรง พระกรุณา โปรดเกล้า ฯ ให้ตั้ง มีสเคอร์ อี. โคริง ผู้รั้ง ตำแหน่ง คือ ชันอินนิเยน บ้านดอน เป็น ข้าหลวงโยธา จัดที่ดินในเขตต์ แขวง ตั้ง กล่าว นั้น แทน มีสเคอร์ โกศ ดังไป

ส่วน ข้าหลวงท้องถิ่น เฉพาะ อำเภอ เมืองหลังสวน ซึ่ง ตาม ประกาศ เดิม มีว่า ให้ หลวงเทพศิรศิริสุรสงคราม ปลัดเมือง เป็น ข้าหลวงท้องถิ่น โปรดเกล้า ฯ ให้ เปลี่ยน เป็น พระวิศศิริวิทยากร ปลัดเมือง เป็น ข้าหลวงท้องถิ่น

ที่ทำการในอำเภอเมืองหลังสวน แทน หอวงเทพศิรีศรีสุรสงครามสืบไป
ข้าหลวง นอกจาก ที่กล่าว นี้คง เป็นไปตาม ประกาศ นี้

แต่ ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตั้ง หอวงนิชยากรพิทักษ์ นายอำเภอ
เมืองไชยา เป็น ข้าหลวงท้องถิ่น ใน อำเภอเมืองไชยา อีก นายหนึ่ง มีหน้าที่
ทำการ ตาม ประกาศ จดที่ ดิน สว่าง ทาง รถไฟหลวง สายใต้ ลง วันที่ ๑
สิงหาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๒๘ ให้เจ้าของที่ดิน ซึ่ง ถูก ทางรถไฟว่า
กล่าวใน เรื่อง ที่ ดิน ด้วย ข้าหลวง ผู้ ซึ่ง ทำ การ อยู่ใน แคว้น ตำบล นั้น สืบไป
ประกาศ มา ณ วันที่ ๒๗ มกราคม รัตนโกสินทรศก ๑๓๐

(ลงพระนาม) เปร็ศวรฤทธิ

เสนาบดีกระทรวงโยธาธิการ

ประกาศเปลี่ยนข้าหลวงท้องถิ่น

จดที่ ดิน สว่าง ทาง รถไฟหลวง สายใต้ เฉพาะ อำเภอเมืองสังขต

มณฑลนครศรีธรรมราช

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระนครสวรรค์วรฤทธิ เสนาบดีกระทรวงโยธา
ธิการ ขอ ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า ตามความใน ประกาศ พระราชทาน
พระบรมราชานุญาต ให้ย้ายและเปลี่ยน ข้าหลวงท้องถิ่น จดที่ ดิน สว่าง ทาง
รถไฟหลวงสายใต้ ใน มณฑลราชบุรี แด นครศรีธรรมราช ลง วันที่ ๒๒
พฤษภาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๓๐ ซึ่งมีว่า ใน มณฑลนครศรีธรรมราช
ท้องถิ่นอำเภอเมืองสังขตฯ ให้ หลวงรัตนมนตรี เป็น ข้าหลวงท้องถิ่น มีขอ
ความ แจ้ง อยู่ แด

หน้า ๔๔๙

ศก ๑๓๐

บัดนี้ ได้มีใบบอก มณฑลนครราชสีมาว่า หลวงรัตนมนตรี
นายอำเภอ เมืองสงขลา ย้ายไปรับราชการ ตำแหน่งอื่นแล้ว จึงทรง
พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตั้ง หลวงนายนานิกมิจารย์ นายอำเภอ เมือง
สงขลา ทำการ เป็น เจ้าหลวงท้องถิ่น อำเภอเมือง สงขลาแทน หลวงรัตน
มนตรี ดับไป เจ้าหลวง นอกจากที่กล่าวนี้ คงให้เป็นไปตาม ประการนั้น
ทุกประการ

ประกาศ มา ณ วันที่ ๒๗ มกราคม รัตนโกสินทรศก ๑๓๐

(ลงพระนาม) นครศรีธรรมราช

เสนาบดีกระทรวงโยธาธิการ

ประมวลกฎหมายอาญา

คุ้มครอง พระพุทธเจ้าสมณกาล เป็น อัครภาคถ้อง
แต่ปี ๒๔๕๔ พุทธศักราช บัญญัติภาค จันทรคตินิยม
คุ้มครองจักรวรรดิ มาจนมาศ กัณโฑบักซ์ ฉดิลชัษะวาร
สุริยคติภาต รัตนโกสินทรศก ๑๓๐ กุมภาพันธ์มาศ
อัฐิมาศาคฤณพิเศษ บริเตศภาตกำหนด

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทร มหาจสิรวุฒ เอก
บรมมหาบุรุษบรมนราธิราช พิษิต ประชาหารดมหา
สัมมตวงษ์ อคิศจัษะพงษ์วิมสรณ์ วัชรวิคตยราชนิค
โรดม จาตุรันตบรม มหาจักรพรรดิราชสังกาศ
อุภโตสุชาติสังสุทธเคราะหณี จักรบรมนารถ สุฟ้า

องกรณราชวรางกูร บรมมกุฏนเรนทร์สูร์รัตนดิวงษ
 วิสิษฐ สุธาธิศบูรพาจิกร อดุลยภักษภูพานินหาร
 อดิเรกบุญฤทธิ จัญญ์ษณวิจิตร ได้ภากยศวรพวงค์
 มนาศ โนคตะมางคประณตบาทบงกชชุกด ประสิทธิ์
 ธีรพศุภผลอุดมบรมสุขุมาลัย ทิพยเทพาคาร
 ไพศาลเกียรติคุณอดุลยพิเศษ ธีรพเทเวศร์นารักษ์
 บุริมศักดิ์สมญาเทพทวารวดี ศรีมหาบุรุษสุดสัมบัติ
 เส้นางคิกรรัตนอัศวโกศต ประพนชปรีชามหิดลมา
 จาร บริบูรณ์คุณธำรุธยามาทินครวรุฒเมกราชดิถก
 มหาปรีวารนายภอนันต มหันตวรฤทธิเดช ธีรพ
 วิเศษวิรินธร บรมชนกาศิศร์สมมต ประสิทธิ์อวยศ
 มโหดมบรมราชสัมบัติ นพปฏุตเสวตณิศร์ราติฉัตร
 ศิริรัตโนปลัษณมหาบรมราชามิเศภาภิสิต ธีรพ
 ทศทิศวิชาติไชย สกตมไหสรวินมหาเสวามินทร์
 มเหศวรมหินทรมหารามาธิราชวโรดม บรมนารก
 ชาติอาชาวไศรย พุทธชาติไทรรัตนธรรนารักษ์ อดุลย
 ศักดิ์อรรคนเรศร์รามธิบัติ เมตตากฤษณะสถิตฤไทย
 อโนนโมยบุญญการ สกตไพศาลมหารัษฎาธิเบนทร์
 ประเมนทรชรมิกมหาราชาราช บรมนารกบพิตร
 พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

พระราชปรารภ

ทรง พระราชดำริเห็นว่า

พระบรมมณูศาล

ทหารบก แด่ พระบรมมณูศาล ทหารเรือ ซึ่งโปรด

เกล้า ฯ ให้ตราเป็น พระราชบัญญัติขึ้นไว้ เมื่อ

รัตนโกสินทรศก ๑๒๖๒ ถึง ๑๒๗๗ นั้น เป็น

แต่ พระราชกำหนดสำหรับจัดการ แด่กำหนดนี้ที่

แต่ อำนาจ ศาลทหารบก แด่ ศาลทหารเรือแต่ ประมวล

กฎหมายอาญา ซึ่งโปรดเกล้า ฯ ให้ตราเป็น

พระราชบัญญัติขึ้นไว้เมื่อ รัตนโกสินทรศก ๑๒๗๗ นั้น

ก็บัญญัติแต่เฉพาะ ดัชนีโทษ แห่งความผิดต้อง

เดมิคดีต่อ พระราชกำหนด กฎหมาย ตำมัญ

บัดนี้ ส้มควรว จะมี พระราชบัญญัติ กำหนดดัชนี

โทษแห่งความผิดต่าง ๆ อันเป็น ฐานต้องเดมิคดี

ต่อ กฎหมาย แต่ฉบับธรรมเนียมฝ่ายทหาร ขึ้นไว้

เป็น หลัก ฐาน แต่ทรง พระราช ปรารภว่า การ

กระทำผิดต่อ กฎหมาย แต่ฉบับ ธรรมเนียมฝ่าย

ทหาร นั้น แม้เป็น การ ซึ่ง เกิดจากความ ประพฤติ

ของ บุคคล ที่ เป็น ทหาร เสียเป็น พัน ก็จริง แต่มี

บาง อย่าง ที่ อาจ เกิดขึ้น จาก ความ ประพฤติ ของ

บุคคล ตำมัญ ก็ได้ ใน พระราชบัญญัติเช่นนี้ ควร มี

บทกฎหมาย บาง อย่าง ให้ ใช้ ได้ตลอดทั้ง บุคคล

ที่ เป็น ทหาร แต่ บุคคล ดังมีนี้ แด่ใช้แต่เท่านั้น
บุคคล ซึ่ง เป็น ทหาร ย่อม กัง อยู่ใน ใต้อำนาจ ควบคุม
รวบรวม หนี ย้าย ทหาร

เมื่อ กระทำ ผิด เช่น คือ พระราช กำหนด กฎหมาย
อย่าง คน ดังมีนี้ ความ ผิด นั้น ย่อม มี ถึง ษณ การ
ละเว้น ความ ควร ประพฤติ ใน หนี ทหาร เจอ ไป ด้วย
สมควร มี โทษ หนัก ยิ่ง กว่า ผู้กระทำ ผิด เช่น เดียว กัน
ซึ่ง เป็น คน ดังมีนี้

เพราะ ฉะนั้น จึง ทรง พระกรุณา โปรดเกล้า ฯ ให้
ตราไว้ เป็น พระราชบัญญัติ ดังต่อไปนี้

ภาค ๑

ว่าด้วย ชื่อบุคคลต่าง ๆ

นาม

มาตรา ๑ ให้ เรียก พระราชบัญญัติ นี้ ว่า ประ
มวล กฎหมาย อาญา ทหาร

กำหนด ทั่วไป

มาตรา ๒ ให้ ใช้ พระราชบัญญัติ นี้ เป็น กฎหมาย
ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน วัน วัน โทศมาส คี ๑๓๑๑ เป็น
ต้นไป

ยกเลิก กฎหมายเก่า

มาตรา ๓ ตั้งแต่วันที่ ใช้ กฎหมาย นี้ ต้นไป
ให้ ยกเลิก

๑) กฎหมาย ตัก্ষณ เขตศึก

๒) ข้อความใน พระราชกำหนดกฎหมาย แด
กฎ ข้อบังคับอื่น ๆ ซึ่ง เกี่ยวกับ บรรดา ความผิด
ที่กฎหมาย นี้ บัญญัติว่า ต้อง มีโทษ

อธิบายคำ, ทหาร

มาตรา ๔ ในกฎหมายนี้ คำว่า “ทหาร”
นั้น ท่าน หมายถึง ความว่า บุคคล ซึ่ง อยู่ใน อำนาจ
กฎหมายฝ่าย ทหาร เช่น บุคคล ที่ ก่อร่างไว้ ใน
มาตรา ๔๘ แห่ง พระธรรมนูญศาล ทหารบก รัตน
โกสินทร ศก ๑๒๖ แต่ในมาตรา ๔๓ แห่ง พระ
ธรรมนูญศาล ทหารเรือ รัตนโกสินทร ศก ๑๒๗

เจ้าพนักงาน

คำว่า “เจ้าพนักงาน” ที่ ใช้ ใน ประมวล
กฎหมายตัก্ষณ อาญา นั้น ท่าน หมายถึง ความ ตลอด
ถึง บรรดา นายทหารบก นายทหารเรือ ซึ่ง ด้บัญญัติ
แต่ชั้น ประทอน ที่ อยู่ใน กอง ประจําการ นั้น ด้วย

ราชสัตว์

คำว่า “ราชสัตว์” นั้น ท่าน หมายถึง ความ ตลอด
ถึง บรรดา คนมี อาวุธ ที่ แสดง ความ แข็งแรง ต่อ
อำนาจ ยี่ โหญ่ หรือ ที่ เปน ขอบ หรือ เปน โจร
สัตว์ หรือ ที่ ก่อ การ ฆตราช

ค่อ หน้า ราชสัตว์

คำว่า “ค่อหน้าราชสัตว์” นั้น ท่าน หมายถึง
ความ ตลอดถึง ที่ อยู่ใน เขตฯ ซึ่ง กองทัพได้กระทำ
สงคราม นั้น ด้วย

คำสั่ง

คำว่า “คำสั่ง” นั้น ท่าน หมาย ความ ว่า บรรดา ข้อความที่ นายทหาร ผู้ ถ้อ อำนาจ อัน สัมควร เปน ผู้สั่งไปโดย สัมควร แก่ กาด สัมมัย แต่ ชอบ ด้วย พระราชกำหนด กฎหมาย คำสั่ง เช่น นั้น ท่าน ว่า เมื่อ ผู้รับ คำสั่ง นั้น ได้ กระทำ ตาม เด็ด ก็ เปน อัน หมด เขต ของ การ ที่ สั่ง นั้น

ข้อบังคับ

คำว่า “ข้อบังคับ” นั้น ท่าน หมาย ความ ว่า บรรดา ข้อบังคับ แต่ กฎ ต่าง ๆ ที่ ให้ ใช้ อยู่ เดิม ซึ่ง นาย ทหาร ผู้ ถ้อ อำนาจ อัน สัมควร ได้ ออก ไว้ โดย สัมควร แก่ กาด สัมมัย แต่ ชอบ ด้วย พระราชกำหนด กฎหมาย

ความผิดซึ่งมิได้บัง ใจ ใน ประมวลนี้

มาตรา ๕ ทหาร คนใด กระทำ ความ ผิด อย่าง ใด ๆ นอก จาก ที่ บัญญัติ ไว้ ใน ประมวล กฎหมาย อาญา ทหาร นี้ ท่าน ว่า มัน ควร รับ อนุญา ตาม ตักขณ พระราชกำหนด กฎหมาย ถ้า กฎหมาย นี้ มิได้ บัญญัติ ไว้ ให้ เปน อย่าง ขึ้น

การตงอาญา ประหารชีวิต

มาตรา ๖ ผู้ใด ค้อง คำ พิพากษา คัด ทหาร บก หรือ คัด ทหาร เรือ ให้ ตง อาญา ประหาร ชีวิต ท่าน ให้ เข้ามัน ไป ยิง เสีย ให้ ตาย หรือ คัด ศรี ษะ สู้ ตดั แต่ คำ ตง จะ สั่ง ใน คำ พิพากษา

อำนาจลงอาญาที่ทำ

มาตรา ๗ นายทหารผู้มีอำนาจบังคับบัญชา

ผิดต่อดินัยทหาร

ใดนั้น ท่านให้ มี อำนาจ ลง อาญา แก่ ผู้ ที่ กระทำ
ผิดต่อดินัยทหาร ตาม ลักษณะ กฎ หรือ ข้อบังคับ
ทหารบก ทหารเรือ ซึ่ง จะ ทรง พระกรุณา โปรด
เกล้า ฯ ให้ ตั้ง ขึ้น ได้

ความผิดประมวถัน

มาตรา ๘ การกระทำ ความผิด อย่างใด ๆ

ถึงโทษกานตระเมิด

ที่บัญญัติไว้ ใน มาตรา ๒๑, ๒๓, ๒๔, ๒๗,

ต่อดินัยทหารได้

๒๘, ๒๙, ๓๐, ๓๑, ๓๒, ๓๓, ๓๔, ๓๕,

๓๖, ๓๗, ๓๙, ๔๑, ๔๒, ๔๓, ๔๔, ๔๖,

๔๗ แห่ง ประมวลกฎหมายนี้ ถ้า เป็นการ

เล็กน้อยไม่สำคัญ ท่านให้ ถือว่า เป็น ความผิด

ต่อดินัย ทหาร ควร มี โทษ ที่ บัญญัติไว้ ใน มาตรา ๗

เว้นไว้แต่ ถ้า นายทหารผู้มีอำนาจ ตั้ง ศาล ทหาร

ขึ้น มี หน้าที่ พิจารณา พิพากษา คดี เช่น นั้น จะ ตั้ง

ให้ ตั้ง ตัว ผู้ กระทำผิด ไป พิจารณา หรือว่า จะ มี

การ ป้อง คดี ความผิด นั้น ต่อ ศาล พลเรือน ตาม

ความใน มาตรา ๕๔ แห่ง พระธรรมนูญศาลทหารบก

รัตนโกสินทร ศก ๑๒๒ หรือใน มาตรา ๔๘ แห่ง

พระธรรมนูญศาลทหารเรือ รัตนโกสินทร ศก ๑๒๗

ฉบับนี้ จึง ให้ เป็น ไป ตาม ที่ ว่า นั้น

ความผิดละหุโทษ

มาตรา ๙ ความที่บัญญัติไว้ใน มาตรา ๘ นั้น
กำหนดให้ ใช้ตลอดถึง ความผิดฐานละหุโทษ ดัง
ที่บัญญัติไว้ใน ประมวลกฎหมายลักษณะอาญา แต่
ถ้าความผิดอย่างอื่น ๆ อันต้อง ระวางโทษจำคุก
ไม่เกิน กว่าเดือนหนึ่ง หรือ ปรับไม่เกิน กว่าร้อย
บาท หรือ ทั้ง จำทั้ง ปรับ เช่นว่า มา นี้

เปลี่ยนโทษปรับ
เป็นโทษจำ

มาตรา ๑๐ บรรดาบทในพระราชกำหนดกฎ
หมายที่กำหนดแก่ โทษ ปรับ ด้ฐานเดียว ถ้า
จำเลยเป็น ทหาร ซึ่งไม่ ใช้ชั้นสัญญาบัตร หรือ ชั้น
ประทวน ทำน ว่าถ้า ศาลวินิจฉัย เห็น สมควร จะ
ให้จำเลยรับ โทษ จำคุก แทน ค่าปรับ ตาม ดัชนีที่
บัญญัติไว้ ใน มาตรา ๑๔ แห่ง ประมวล กฎหมาย
ลักษณะอาญานั้น ก็ได้

เปลี่ยนโทษระบุ
เป็นปรับ

มาตรา ๑๑ ความผิดฐาน ละหุโทษก็ดี ความ
ผิดอันต้อง ด้วยโทษจำคุก ไม่เกิน กว่าเดือนหนึ่ง
หรือ ปรับไม่เกิน กว่าร้อย บาท หรือ ทั้ง จำทั้ง ปรับ
เช่น นั้น เป็นโทษ ที่หนัก ก้ดี ถ้า จำเลย เป็น ทหาร
ทำน ให้ ศาล วินิจฉัยตาม เหตุ การ ถ้า เห็น สมควร
จะ เปลี่ยน ให้ เป็น โทษ ซึ่ง ไม่เกิน กว่า สาม เดือน ก็ได้

การชำนคำพิพากษา มาตรา ๑๒ เมื่อ ศาล ทหารบก หรือ ศาล
 ทหารเรือ ศาลใด พิพากษาเด็ดขาดให้ลงโทษแก่
 ทหาร คนใด ท่าน ว่าให้นาย ทหาร ผู้มีอำนาจสั่ง
 ให้ลงโทษ ตาม คำพิพากษา นั้นวินิจฉัย ตาม เหตุ การ
 ถ้าเห็น สัมควร จะ สั่งให้ ชำน คำพิพากษา ให้จำเลย
 พัง ต่อ หน้า ประชุม ทหาร หมู่ หนึ่ง หมู่ ใด ตาม ที่ เห็น
 สัมควร ก็ได้

ภาคที่ ๒

ว่า ด้วย ตักษณ ความผิดโดยเจตนา

ชะเคยศึกเสียดักษัย มาตรา ๑๓ ชะเคยศึกคนใด ท่าน ปลดปล่อยตัวไป
 โดยมีให้คำสัตย์ไว้ว่า จะไม่กระทำการ รบพุ่ง
 ต่อ ท่าน อีกจน ตลอด เวลา สงคราม คราว นั้น ถ้า
 แต่มัน เสียดักษัยนั้นใช้ ท่าน จับตัว มาได้ ท่าน
 ให้ ประหารชีวิต มันได้ย หรือ จำคุก มันไว้จนตลอด
 ชีวิต หรือ มีฉนวน ให้จำคุก มันไว้ตั้ง แต่ ห้า บัน
 ไปจนถึง ยี่สิบ ปี

คนต่อคนนม มาตรา ๑๔ ผู้ใด เป็น ราชดักษัย แต่มัน
 ปลดอมตัว ดวง เข้าไปใน บ่อม ค่าย เรือรบ
 หรือ สถานที่ใด ๆ อัน เป็น ของ ดำหรับ ทหารบก

ทหารเรือ หรือ มี ทหารบก ทหารเรือ ของ ส้มเต๋จ
พระเจ้า อยู่ หัว ตั้ง อยู่ ใช้ ท่าน ว่า มั่น เป็น ผู้ ตัก ถอบ
ดัด แขน ให้ เอา ตัว มั่น ไป ประหาร ชีวิต เสีย
หรือ มิฉะนั้น ให้ จำคุก มั่น ๖ เดือน ตัดออก ชีวิต

ปกบืดหรือช่วย
คนดัดแขน

มาตรา ๑๕ ผู้ใด บิด บัง ซ่อน เร้น หรือ ช่วย
ราชศัตรู ที่ กระทำ เช่น ว่า มา โน มาตรา ๑๔ โดย ที่
มั่น รู้ ชาติ ว่า เป็น ราชศัตรู ก็ ตี มั่น บิด บัง ซ่อน เร้น
หรือ ช่วย ผู้ ตัก ถอบ ดัด แขน โดย ที่ รู้ ชาติ แล้ว ก็ ตี
ท่าน ว่า โทษ มั่น ถึง ต้อง ประหาร ชีวิต หรือ มิฉะนั้น
ให้ จำคุก มั่น ๖ เดือน ตัดออก ชีวิต

ทหารเกณฑ์ด้อมคน
เข้าเป็นพวกศัตรู

มาตรา ๑๖ ผู้ใด เป็น ทหาร แต่ มั่น บัง อาจ
เกลี้ย กด้อม คน ให้ ไป เข้า เป็น พวก ราชศัตรู ท่าน
ว่า โทษ มั่น ถึง ต้อง ประหาร ชีวิต หรือ มิฉะนั้น ให้
จำคุก มั่น ๖ เดือน ตัดออก ชีวิต

ยอมแพ้หรือยกกอง
ทหารที่มั่น หรือเรือ
ให้แก่ศัตรู

มาตรา ๑๗ ผู้ใด ท่าน ใช้ ให้ เป็น นายทหาร
บังคับ กอง ทหาร ใหม่ น้อย บั้ม ค่าย เรือรบ
หรือ ตัณฑ์ ที่ อย่าง ไต ๆ ของ กรม ทหารบก ทหารเรือ
ของ ส้มเต๋จ พระเจ้า อยู่ หัว ถ้า ยัง มี คน สิ้น ก่า ตั้ง

แต่สามารถที่มัน จะ บัง ถน แต่ ต่อ ตู ชาติ กั้น มัน
 ขอม แพยก กอง ทหาร บ้อม ค่าย เว็ รบ
 หรือ สดาม ที่ นัน ๆ ให้ กั ราช สัต รู เสี้ย ไซ้ ท่าน
 ว่า โทษ มัน ถึง ประหาร ชีวิต หรือ จำ กุ จน ตลอด
 ชีวิต หรือ มิ ฌน ให้ จำ กุ มน ใจ ตัง แต่ หา บ ชน ไป
 จน ถึง ยี่ สิบ ปี

ยุ หรือ ช่ม ชน ใจ ผู้ บัง
 คับ การ ให้ ขอม แพ
 แก่ สัต รู

มาตรา ๑๘ ผู้ใด ของ หรือ ช่ม ชน ใจ หรือ
 ส้ม คบ กั้น เพื่อ ของ หรือ ช่ม ชน ใจ ให้ ผู้ บัง คับ กอง
 ทหาร ใหญ่ น้อย บ้อม ค่าย เว็ รบ หรือ สดาม
 ที่ ใด ใด ๆ ของ กรม ทหาร บก ทหาร เว็ ของ
 ส้ม เต็จ พระ เจ้า อยู่ ให้ ขอม แพ แก่ ราช สัต รู ท่าน
 ว่า โทษ ของ มัน ถึง ประหาร ชีวิต หรือ จำ กุ จน
 ตลอด ชีวิต หรือ มิ ฌน ให้ จำ กุ มน ใจ ตัง แต่ หา บ
 ชน ไป จน ถึง ยี่ สิบ ปี

นาย เว็ ดำ ถอย เว็ รบ
 ออก เสี้ย จาก ที่ รบ

มาตรา ๑๙ ผู้ใด เป็น นาย เว็ ท่าน ไซ้ ให้
 ความ คม เว็ ดำ หนึ่ง ดำ ใด ของ กรม ทหาร บก ทหาร เว็
 ของ ส้ม เต็จ พระ เจ้า อยู่ ให้ ใน ขณะ กระ ทำ การ รบ
 พัง ถ้า ใด และ มัน ถอย ออก เสี้ย จาก ที่ รบ มัน โดย ไม่
 มี เหตุ ฌน ส้ม คว ร ท่าน ว่า โทษ ของ มัน ถึง ประหาร

ชีวิต หรือจำคุกจนตลอดชีวิต หรือมีเงินให้
จำคุก มีเงินไต่ ตัง แต่ห้าปีขึ้นไปจนถึงยี่สิบปี

นายเรือท่าหรือปล่อย มาตรา ๒๐ ผู้ใดเป็นนายเรือ ท่านใช้ให้
ให้เรือทหารเป็น ความคุ้มครองเรือดำหนึ่งดำโต ของ กรมทหารบก ทหารเรือ
อันตราย ของ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และมีจงใจกระทำ
หรือ ปล่อยให้เรือนั้น ชำรุดหรืออับปาง ท่านว่า
โทษ ของ มัน ถึง จำคุก ตัง แต่ห้าปีขึ้นไปจนถึง
ยี่สิบปี

ความผิดในมาตรา มาตรา ๒๑ ผู้ใดเป็น นายเรือ ท่านใช้ให้
๒๐ ซึ่งมีขึ้นโดย ความคุ้มครองเรือดำหนึ่งดำโต ของ กรมทหารบก ทหารเรือ
ความ ประมาท ของ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และมี กระทำ หรือ ปล่อย
ให้เรือนั้น ชำรุด หรือ อับ ปาง ด้วย ความ ประมาท
ของ มัน ใช้ ท่านว่าโทษ ของ มัน ถึง จำคุกไม่เกิน
กว่า สามปี

บุคคลทำหรือปล่อยให้ มาตรา ๒๒ ผู้ใดเจตนากระทำ หรือปล่อยให้
เรือของกรมทหารบก เรือดำหนึ่งดำโต ของ กรม ทหารบก ทหารเรือ ของ
ทหารเรือเป็นอันตราย สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ชำรุด หรือ อับ ปาง ท่าน
ว่า โทษ ของ มัน ถึง จำคุก ตัง แต่สามปีขึ้นไปจนถึง
สิบห้าปี

ความผิดในมาตรา ๒๓ ผู้ใดกระทำหรือปล่อยให้เรือดำ
 ๒๒ ซึ่งมีชนโดย หนึ่งดำใด ของ กรม ทหารบก ทหารเรือ ของ ส้มเต๋จ
 ความ ประมาท พระเจ้า อยู่หัว ชำ รุด หรือ อับ ปาง ด้วย ความ
 ประมาท ของ มันใช้ ท่านว่าโทษ ของ มัน ถึง จำคุก
 ไม่เกิน กว่าสอง ปี

ความผิดในมาตรา ๒๔ ถ้า เรือ นั้น เป็น เรือ สำหรับ ใช้ เติร
 ๒๐ ถึง ๒๓ ทำขึ้นแก่ ใน ด่าน้ำ ท่านว่า ควร ตด อาญา อย่าง หนัก ที่
 เรือ ที่ ใช้ เติร ใน ด่าน้ำ บัญญัติ ไว้ ใน มาตรา ๒๐, ๒๑, ๒๒, ๒๓,
 นั้น ตง ถึง หนึ่ง และ มี ให้ คัด ตัด ถ้อย ตาม อาญา
 อย่าง เบาล์ ที่ บัญญัติ ไว้ นั้น ๆ เปน ประมาณ ใน การ ที่
 จะ ปรับ โทษ ผู้ กระทำ ผิด

นาย ผู้ ควบคุม เรือ ๒๕ ผู้ ใด เปน นาย เรือ ท่าน ใช้
 เติร ทะ เถดะ ทัง เรือ ให้ ควบคุม เรือ เติร ทะ เถดะ ด่าน้ำ หนึ่ง ดำ ใด ของ กรม
 เเวธา เกิด เหวร้าย ทหาร บก ทหาร เรือ ของ ส้ม เต๋จ พระ เจ้า อยู่ หัว ถ้า มี
 เหวร้าย เกิด ขึ้น เช่น พยุ เปน ต้น และ มัน ไม่ พาก
 เพียร จน ถึง สิ้น ความ สามารถ ที่จะ แก้ ไข ให้ เรือ นั้น
 พ้น อันตราย เสีย ก่อน มัน จะ ทัง เรือ นั้น ไป เสีย ใช้
 ท่าน ว่า โทษ ของ มัน ถึง จำ คุก ไม่ เกิน กว่า สาม ปี

นายผู้ควบคุมเรือ
เคียวทะเลตะวันออก
ที่ยังมีคนอยู่

มาตรา ๒๖ ผู้ใดเป็นนายเรือ ท่านใช้ให้
ควบคุมเรือเคียวทะเลดำหนึ่งดำโต ของ กรม
ทหารบก ทหารเรือ ของ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ถ้า
มีเหตุร้ายเกิดขึ้น เช่นเรือเกยตื้นคน หรือจวนขอบปาง
มันรู้ว้ายังมีคนอยู่ในเรือนั้น แต่มันจงใจไป
เสียจากเรือนั้นใช้ ท่านว่าโทษของมันถึงจำคุก
ไม่เกินกว่าห้าปี

ทหารฆ่าตายทรัพย์สิน
สิ่งของใช้สำหรับ
การยุทธ

มาตรา ๒๗ ผู้ใดเป็นทหาร ถ้ามันมีได้มี
เหตุอันสมควรที่จะกระทำได้ แต่มันบังอาจฆ่าตาย
หรือละทิ้งเครื่องศาสตราวุธ กระสุนดินปืน เล็บยิง
ม้า หรือเครื่องยุทธนาการอย่างใด ๆ ก็ดี หรือ
ทำให้ของนั้น ๆ วิปลาศบุบฉลายไปก็ดี ท่านว่า
มันมีความผิดต้อง ระหว่างโทษตามสมควรแก่เหตุ
ตั้งจะว่าต่อไปนี้ คือ

ต่อหน้าราชศัตรู

๑) ถ้ามันได้กระทำความผิดนั้นต่อหน้าราช
ศัตรู ท่านให้ลงอาญามันเป็นสามสี่ฐาน คือ
สี่ฐานหนึ่งให้ประหารชีวิต สี่ฐานหนึ่งให้จำคุก
จนตลอดชีวิต สี่ฐานหนึ่งให้จำคุกตั้งแต่ปีหนึ่ง
ขึ้นไปจนถึงยี่สิบปี

เวดาสังคราม

๒) ถ้ามันมิได้กระทำคามผิดนั้นต่อหนาราช
สัตว์ แต่ได้กระทำใน เวดาสังคราม หรือใน
เขตรซึ่ง อยู่ใน อำนาจ กฏอัยการศึก ท่านให้ตั้ง
อาญาจำคุกมันไว้จน ตลอดชีวิต หรือผิดนั้นให้
จำคุกมัน ตั้ง แต่บหนึ่งขึ้นไปจนถึงยี่สิบปี

เวดาปรกติ

๓) ถ้ามัน กระทำคามผิดนั้น ในเวดา
หรือที่อื่น นอกจากที่ว่า มาแล้ว ท่านให้ตั้ง อาญา
จำคุกมันไม่เกินกว่ายี่สิบปี

ทำอนตรายหรือ

มาตรา ๒๘ ของซึ่งได้ มีพระบรมราชานุญาต

หมิ่นประมาท

ให้ใช้ในราชการ เป็นเครื่อง หมายถึงสำหรับ

ธงหมายตำแหน่ง

ประเทศก็ดี รัฐบาดก็ดี หรือสำหรับเรือรบ

หลวงหรือกรมกองทหารใด ๆ ก็ดี หรือเป็น

เครื่อง หมายถึงสำหรับเกียรติยศ หรือตำแหน่งหน้าที่

ราชการ ของบุคคลใด ๆ ก็ดี เหล่านี้ ถ้าในเวดา

เจาพนักงานได้ชักขึ้นไว้หรือ ประดิษฐานไว้ หรือ

เชิญไปมาแห่งใด ๆ เพื่อเป็นเครื่อง หมายถึงตั้งที่

ว่านั้น ผู้หนึ่งผู้ใด บ้าอาจ ตด ต้ม หรือกระทำ

แก่ของนั้นให้ออนตราย ชำรุด หรือเปื้อนเประอะเสียด

หายโดยไม่มีเหตุอันสมควรใช้ ท่านว่ามันมี

ความผิดฐาน สืบประมาท ของ ต้อง ระวางโทษ
จำคุกไม่เกินกว่า ๑ ปี

ทำ อันตราย หรือ
หมิ่น ประมาทของ
หมาย เกียรติยศ

หนึ่ง ถ้า ของ หมิ่น สืบ ประมาท นั้น เป็น ของ เครื่อง
หมาย สำหรับ พระเกียรติยศ ของ สมเด็จพระเจ้า อยู่หัว
ก็ คือ สมเด็จพระมหากษัตริย์ มกุฎราชกุมาร หรือ
ผู้สำเร็จราชการแผ่นดิน เวตราชักษาการต่าง
พระองค์สมเด็จพระเจ้า อยู่หัว หรือ พระราชโอรส
พระราชธิดา ใน สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวไม่ว่ารัชกาล
ใด ๆ ก็ดี ท่านไม่ประสงค์จะให้เอาความใน
มาตรานี้ไปใช้บังคับอาญา ที่ท่านได้บัญญัติไว้
สำหรับความผิด ฐาน แฉก ความ อาชญา มาท ร้าย
แต่ หมิ่น ประมาท ดังได้กล่าวไว้ใน ประมวล
กฎหมายลักษณะอาญาสำหรับ พระราชอาณาจักรสยาม
มาตรา ๕๕ หรือ มาตรา ๑๐๐ นั้น

ทหารตะกวดนำที่

มาตรา ๒๕ ผู้ใด เป็น ทหาร ท่านให้
อยู่ยาม รักษาการ ก็ดี ท่าน มอบหมายให้กระทำ
การ ตาม บังคับ หรือ คำสั่ง อย่างใด ๆ ก็ดี ถ้า
และ มี ตะ กวด นำที่ นั้น เสีย หรือ มันไป เสีย จาก
นำที่ โดย มิ ได้ รับ อนุญาต ก่อน ท่านว่า มัน มีความ

ผิด ต้อง ระวังโทษ ตาม ส้มควรว แก่ เหตุตั้ง จะ ว่า
ต่อไปนี้ คือ

ค่อหน้าราชสัตว์

๑) ถ้ามันได้กระทำความผิดนั้น ค่อหน้าราช
สัตว์ ท่านให้ตั้ง อาญามัน เปน ส้มฐาน คือ
ฐานหนึ่งให้ประหารชีวิตเสีย ฐานหนึ่งให้จำคุก
จนตลอดชีวิต ฐานหนึ่งให้จำคุกตั้งแต่ห้าปี
ขึ้นไปจนถึงยี่สิบปี

เวลาสงคราม

๒) ถ้ามันมิได้กระทำความผิดนั้น ค่อหน้า
ราชสัตว์ แต่ได้กระทำใน เวลาสงคราม หรือ
ในเขตซึ่ง อยู่ใน อำนาจกฎอัยการศึก ท่านให้ตั้ง
อาญาจำคุกมันตั้งแต่หนึ่งขึ้นไปจนถึงยี่สิบปี

เวลาปรกติ

๓) ถ้ามันได้กระทำความผิดนั้น ใน เวลา หรือ
ที่อื่น นอกจากที่ ว่ามา แล้ว ท่านให้ตั้ง อาญาจำคุก
มันไม่เกินกว่าสิบปี

ทหารขัดขืนหรือ
ตะเลยไม่ทำตาม
คำสั่ง

มาตรา ๓๐ ผู้ใด เปน ทหาร และมันขัด
ขืน หรือ ตะเลย มิกระทำความ คำสั่งอย่างใด ๆ ท่าน
ว่า มัน มีความผิด ต้อง ระวังโทษ ตาม ส้มควรว
แก่ เหตุตั้ง จะ ว่าต่อไปนี้ คือ

ค่อหน้าราชสัตว์

๑) ถ้ามันได้กระทำความผิดนั้น ค่อหน้าราช
สัตว์ ท่านให้ตั้ง อาญามัน เปน ส้มฐาน คือ

ฐานหนึ่งให้ประหารชีวิตเสีย ฐานหนึ่งให้จำคุก
จนตลอดชีวิต ฐานหนึ่งให้จำคุกตั้งแต่สามปี
ขึ้นไปจนถึงยี่สิบปี

เวลาสงคราม

๒) ถ้ามันมิได้กระทำความผิดนั้นต่อหน้าราช
ศัตรู แต่ได้กระทำใน เวลาสงคราม หรือใน
เขตซึ่ง อยู่ใน อำนาจ กฎอัยการศึก ท่านให้ตั้ง
อาญาจำคุกมัน ตั้งแต่หนึ่งขึ้นไปจนถึงยี่สิบปี

เวลาปกติ

๓) ถ้ามันได้กระทำความผิดนั้นในเวลา หรือ
ที่อื่น นอกจากที่ จำ มาแล้ว ท่านให้ตั้ง อาญา
จำคุกมันไม่เกินกว่า ห้าปี

ทหารขัดขืนไม่

ทำตามคำสั่ง

โดยองอาจ

มาตรา ๓๑ ผู้ใดเป็นทหาร และ มัน ขัด
ขืน มิ กระทำ ตาม คำสั่ง ใดๆ โดยมัน แสดง
ความ ขัด ขืน ด้วย กิริยา หรือ วาจา องอาจ ต่อ หน้า
หมู่ทหาร ถือ ราวๆ ด้วยใช้ ท่านว่า มัน มี ความ ผิด
ต้อง ระวางโทษ ตาม สัมควร แก่ เหตุ ดัง จะ ว่า ต่อ
ไปนี้ คือ

ต่อ หน้า ราชศัตรู

๑) ถ้ามันได้กระทำความผิดนั้น ต่อ หน้า ราช
ศัตรู ท่านให้ตั้ง อาญามัน เป็น ตาม ฐาน คือ
ฐานหนึ่งให้ประหารชีวิต ฐานหนึ่งให้จำคุกจน

ตลอดชีวิต ฐานหนึ่งให้จำคุกตั้งแต่ห้าปีขึ้นไป จนถึงสิบปี

เวลาสงคราม

๒) ถ้ามันมิได้กระทำความผิดนั้นคือ หนาราชสัตว์ แต่ได้กระทำในเวลาสงคราม หรือในเขตซึ่งอยู่ในอำนาจกฏอัยการศึก ท่านให้ตั้งอาญาจำคุกมันตั้งแต่สามปีขึ้นไป จนถึงสิบปี

เวลาปรกติ

๓) ถ้ามันได้กระทำความผิดนั้นในเวลาหรือที่อื่นนอกจากที่ว่ามีแล้ว ท่านให้ตั้งอาญาจำคุกมันไม่เกินกว่าสิบปี

ทหารซัดเซหรือ
ตะเอยไม่ทำตาม
ข้อบังคับ

มาตรา ๓๒ ผู้ใดเป็นทหาร และมีซัดเซน หรือ ตะเอยมิกระทำตาม ข้อบังคับ ใดๆ ท่านว่า มัน มีความผิด ต้อง ระวังโทษ ตามสมควร แก่เหตุตั้งจะว่าต่อไปนี้ คือ

ต่อ หน้า ราชสัตว์

๑) ถ้ามันได้กระทำความผิดนั้นต่อ หน้า ราชสัตว์ ท่านให้ตั้งอาญาจำคุกมันตั้งแต่หนึ่งปีขึ้นไป จนถึงสิบปี

เวลา สงคราม

๒) ถ้ามัน มิได้กระทำความผิดนั้น ต่อ หน้า ราชสัตว์ แต่ได้กระทำในเวลาสงคราม หรือในเขตซึ่ง อยู่ในอำนาจ กฏอัยการศึกใช้ ท่านให้ตั้งอาญาจำคุกมัน ตั้งแต่สามปีขึ้นไป จนถึงห้าปี

เวลา ปรกติ

๓) ถ้ามันได้กระทำ ความผิดนั้นในเวลา หรือที่อื่น นอกจากที่ ว่ามาแล้ว ท่านให้ตั้ง อาญาจำคุก มันไม่เกินกว่า สามปี

ทหารขัดขืนไม่ทำตามข้อบังคับ โดยของอาจ

มาตรา ๓๓ ผู้ใดเป็น ทหาร และมี ขัดขืน มีกระทำให้ ขัด ขัง ขัง อย่างใด ๆ โดยมันแสดง ความ ขัด ขืน นั้น ด้วย กิริยา หรือ ฉาวา ของอาจ ต่อหน้า หมู่ ทหาร ถือ อาวุธ ด้วย ใช้ ท่าน ว่า มัน มีความ ผิด ต้อง ระวางโทษ ตาม สัมภพว แก่เหตุ ตั้ง จะว่าต่อไป นี้ คือ

ต่อ หน้า ราชสัตว์

๑) ถ้ามันได้ กระทำ ความ ผิด นั้น ต่อ หน้า ราชสัตว์ ท่านให้ตั้ง อาญาจำคุก มัน ตั้งแต่ สามปี ขึ้นไป จน ถึง สิบปี

เวลาดังคราม

๒) ถ้ามันมิได้ กระทำ ความ ผิด นั้น ต่อ หน้า ราชสัตว์ แต่ได้กระทำ ใน เวลา คัก สงคราม หรือ โน เซอร์ ซึ่ง อยู่ใน อำนาจ กฎอัยการ คัก ท่านให้ตั้ง อาญาจำคุก มัน ตั้งแต่ ห้า ปี ขึ้นไป จน ถึง สิบปี

เวลา ปรกติ

๓) ถ้ามันได้ กระทำ ความ ผิด นั้น ใน เวลา หรือที่อื่น นอกจากที่ ว่ามาแล้ว ท่านให้ตั้ง อาญาจำคุก มันไม่เกินกว่า ห้าปี

ทหารยามนอน
หรือเมา

มาตรา ๓๔ ผู้ใดเป็น ทหาร ท่านใช้ ให้
เป็น ยามรักษาการ หรือ อยู่ยาม ประจำหน้าที่
และมี นอนเสียในหน้าที่ กัด หรือ เมาสุราใน
หน้าที่ กัด ท่านว่า มัน มีความผิด ต้อง ระวังโทษ
ตามสมควร แก่เหตุ ตั้ง ว่าจะว่าต่อไป นี้ คือ

ข้อ หน้าราชศัตรู

๑) ถ้า มัน ได้ กระทบ ทำความ ผิด นั้น ต่อ หน้าราช
ศัตรู ท่านให้ ลงอาญา จำคุก มัน ตั้ง แต่ หนึ่ง ชันไป
จน ถึง เจ็ด ปี

เวลา สงคราม

๒) ถ้า มัน ได้ กระทบ ทำความ ผิด นั้น ต่อ หน้าราช
ศัตรู แต่ ได้ กระทบ ในเวลา สงคราม หรือ ใน
เขตที่ ซึ่ง อยู่ใน อำนาจ กฎอัยการศึก ท่านให้ ลง
อาญา จำคุก มัน ตั้ง แต่ สาม เดือน ชันไป จน ถึง สาม ปี

เวลา ปรกติ

๓) ถ้า มัน ได้ กระทบ ทำความ ผิด นั้น ใน เวลา หรือ
ที่อื่น นอก จาก ที่ ว่า มา แล้ว ท่านให้ ลง อาญา
จำคุก มัน ไม่เกิน กว่า สอง ปี

ทหารยามมีความ
ประมาทในหน้าที่

มาตรา ๓๕ ผู้ใดเป็น ทหาร ท่านใช้ ให้
เป็น ยาม รักษาการ หรือ อยู่ยาม ประจำหน้าที่ แต่
ปรากฏว่า มัน มิได้ เฝ้า ใจใส่ หรือ มัน มีความ
ประมาทในหน้าที่ นั้น ใช้ ท่านว่า มัน มีความ ผิด

ต้อง ระวางโทษตามสมควรแก่เหตุ ดังจะว่าต่อไปนี้ คือ

ข้อ หน้าราชสีห์ ๑) ถ้ามันได้กระทำความผิดนั้นต่อหน้าราชสีห์ ท่านให้ตั้ง อาญาจำคุกมันตั้งแต่สามเดือนขึ้นไปจนถึงห้าปี

เวลาสงคราม ๒) ถ้ามันมิได้กระทำความผิดนั้นต่อหน้าราชสีห์ แต่ได้กระทำในเวลาสงคราม หรือในเขตต์ ซึ่ง อยู่ใน อำนาจ กฏ อัยการศึก ท่านให้ตั้ง อาญาจำคุกมันไม่เกิน กว่า สามปี

เวลาปรกติ ๓) ถ้ามันได้กระทำความผิดนั้นในเวลา หรือ ที่อื่น นอก จากที่ ว่า มาแล้ว ท่านให้ตั้ง อาญาจำคุกมันไม่เกิน กว่า สองปี

ทำร้ายแก่ ทหาร ยาม มาตรา ๓๖ ผู้ใดบังอาจใช้กำลัง ทำร้ายแก่ทหาร ยาม วิชา การ กัด หรือแก่ ทหาร ช้อยยามประจำ หน้า ที่ กัด ท่าน ว่า มัน มีความผิดต้อง ระวางโทษ ตามสมควรแก่เหตุ ดังจะว่าต่อไปนี้ คือ

ข้อ หน้าราชสีห์ ๑) ถ้ามันได้กระทำความผิดนั้น ต่อหน้าราชสีห์ ท่าน ให้ตั้ง อาญา มัน เปน ตาม สฎฐาน คือ สฎฐาน หนึ่ง ให้ ประหาร ชีวิต สฎฐาน หนึ่ง ให้ จำคุก

มัน จนตลอดชีวิต   ๕) ส่วนหนึ่งให้จำคุกมันตั้งแต่ห้าปีขึ้นไป จนถึงยี่สิบปี

เวลาสงคราม

๒) ถ้ามันมิได้กระทำความผิดนั้น ต่อหน้าราชสำนัก แต่ได้กระทำในเวลาสงคราม หรือในเขตซึ่ง อยู่ใน อำนาจกฎอัยการศึก ท่านให้ตั้งอาญาจำคุกมันตั้งแต่ห้าปีขึ้นไป จนถึงยี่สิบปี

เวลาปกติ

๓) ถ้ามันได้กระทำความผิดนั้นในเวลาหรือที่อื่น นอกจากที่ว่ามีแล้ว ท่านให้ตั้งอาญาจำคุกมันไม่เกินกว่าห้าปี

ทำร้ายแก่ทหาร

ถ้าละในการ ประท้วงช่วยหนี มันทำให้

ยาม จนถึง ตาย

เขาถึงตาย หรือให้เขา มีบาดเจ็บถึง สิ้นสติด้วยไว้ ท่านว่าถ้ามันสมควร รับโทษหนักยิ่ง กว่าที่บัญญัติไว้ ใน มาตรานี้แล้ว ก็ให้มัน ผู้กระทำความผิดนั้นรับอาญาตาม ดัชนีที่ท่านบัญญัติไว้ ใน มาตรา ๒๕๐, ๒๕๑, และ ๒๕๗ แห่ง ประมวลกฎหมาย ดัชนี อาญา

ชู้เชียว หรือหมิ่นประมาท ทหาร ยาม

มาตรา ๓๗ ผู้ใดหมิ่นประมาทหรือชู้เชียวว่า จะกระทำความร้ายแก่ทหาร ยามรักษาการ ชู้ชยามประจำหน้าที่ ท่านว่ามัน มีความผิดต้องระวางโทษตามสมควร แก่เหตุ ตั้ง ว่าค่าชู้ไปนี้ คือ

ต่อหน้าราชสีห์

๑) ถ้ามันได้กระทำความผิดนั้น ต่อหน้าราชสีห์ ท่านให้ลงอาญาจำคุก มัน ตั้งแต่ปีหนึ่งขึ้นไป จนถึงสิบปี

เวลาสงคราม

๒) ถ้ามันมิได้กระทำความผิดนั้น ต่อหน้าราชสีห์ แต่ได้กระทำในเวลาสงคราม หรือในเขตซึ่ง อยู่ใน อำนาจ ฏอัยการศึก ท่านให้ลงอาญาจำคุก มัน ตั้งแต่สามเดือนขึ้นไป จนถึงห้าปี

เวลาปกติ

๓) ถ้ามันได้ กระทำความผิดนั้น ในเวลาหรือที่อื่น นอกจากที่ ว่ามาแล้ว ท่านให้ลง อาญาจำคุก มันไม่เกิน กว่า สามปี

ทหาร ทำร้าย แก่ผู้ บังคับ บัญชา

มาตรา ๓๘ ผู้ใดเพิก ทหาร และ มัน บังอาจกระทำการ ประทุษร้าย ด้วยกำลังกาย แก่ทหารคนใด ที่มี อำนาจ บังคับ บัญชาเหนือ มัน ไซ้ ท่านว่า มัน มีความผิด ต้อง ระวังโทษ ตาม สัมควร แก่เหตุ ดังจะว่าต่อไปนี้ คือ

ต่อหน้าราชสีห์

๑) ถ้ามันได้ กระทำความผิดนั้น ต่อหน้าราชสีห์ ท่านให้ลงอาญา มัน เป็น ตาม ฐาน คือ ฐานหนึ่งให้ประหารชีวิต เดียว ฐานหนึ่งให้จำคุก มัน ตลอดชีวิต ฐานหนึ่งให้จำคุกมัน ตั้งแต่ห้าปีขึ้นไป จนถึง ยี่สิบปี

เวลาสงคราม

๒) ถ้ามีผู้ได้กระทำความผิดนั้น ต่อหน้า
ราชสีห์ แต่ได้กระทำในเวลาสงคราม หรือใน
เขตฯ ซึ่งอยู่ในอำนาจ กฏอัยการศึก ท่านให้ตั้ง
อาญาจำคุกมัน ตั้งแต่หนึ่งจนไปถึงสี่ปี

เวลาปกติ

๓) ถ้ามีผู้ได้กระทำความผิดนั้น ในเวลา
หรือที่อื่น นอกจากที่ว่ามีแล้ว ท่านให้ตั้งอาญา
จำคุกมัน ตั้งแต่หนึ่งจนไปถึงเจ็ดปี

ทหารทำร้ายแก่
ผู้ใหญ่มีศักดิ์สูง

มาตรา ๓๙ ผู้ใดเป็นทหาร และมีบัญชา
ใช้กำลัง ทำร้ายแก่ทหารผู้ใหญ่ ซึ่งเป็นผู้ใหญ่เหนือ
มันใช้ ท่านว่า มัน ควรรับอาญาจำคุกไม่เกิน
กว่าห้าปี

ทหารทำร้ายแก่ผู้
บังคับบัญชา หรือแก่
ผู้ใหญ่จนถึงตาย
หรือ บาดเจ็บสาหัส

มาตรา ๔๐ ถ้าละเว้น การกระทำผิด เช่นว่า
มาในมาตรา ๓๘ และ ๓๙ นั้น เป็นเหตุ
ให้ผู้ต้อง ประทศุร้ายถึงตาย หรือต้อง บาดเจ็บ
ถึงสาหัสด้วยใช้ ท่านว่า ถ้ามัน สัมควรรับโทษหนัก
ยิ่งกว่าที่บัญญัติไว้ใน มาตรา นั้นแล้ว ก็ให้ตั้งอาญา
แก่มัน ผู้กระทำความผิดนั้น ตามลักษณะที่ ท่านบัญญัติไว้
ในมาตรา ๒๕๐, ๒๕๑ และ ๒๕๗ แห่ง ประ
มวลกฎหมายลักษณะ อาญา

ทหาร ชู้เชียวจะทำร้าย มาตรา ๔๑ ผู้ใดเป็น ทหาร และ มั่น บังอาจ หรือ หมิ่น ประมาท แสดง ความ อาฆาต มาท ร้าย ต่อ ทหาร ผู้ใด ซึ่ง มี ต่อ ผู้ บังคับ บัญชา ยำนาจ บังคับ บัญชา หรือ เป็น ผู้ใหญ่ เหนือ มั่น หรือ ต่อ ผู้ใหญ่ หรือ มั่น หมิ่น ประมาท ได้ ความ หรือ โฆษณา ความ หมิ่น ประมาท อย่างใด ๆ ก็ดี ท่าน ว่า มั่น มี ความ ผิด ต้อง ระวัง โทษ จำคุก ไม่เกิน กว่า สี่ปี

ทหาร กำเริบ มาตรา ๔๒ ถ้า ทหาร มี วัง สุ่ม กัน ณ ที่ใด ๆ ใด แต่ ห้า คน ขึ้น ไป ไซ้ ก่อ ตั้ง ทำร้าย หรือ ชู้เชียว ว่า จะ ทำร้าย ก็ดี หรือ มั่น กระทบ การ อย่างใด ๆ ชู้ ให้ วุ่นวาย ใน บ้าน เมือง ของ ท่าน ก็ดี ท่าน ว่า มั่น มีความ ผิด ฐาน กำเริบ ต้อง ระวัง โทษ ตาม ส้ม กวร แก่ เหตุ ด้วย กัน ทุก คน ตั้ง จะ ว่า ต่อ ไป นี้ คือ

ต่อ หน้า ราชสัตว์ ๑) ถ้า มั่น ได้ กระทบ ทำ ความ ผิด นั้น ต่อ หน้า ราชสัตว์ ท่าน ให้ ตั้ง อาญา มั่น เป็น ตาม สฐาน คือ สฐาน หนึ่ง ให้ ประหาร ชีวิต เสีย สฐาน หนึ่ง ให้ จำคุก มั่น จน ตลอด ชีวิต สฐาน หนึ่ง ให้ จำคุก ตั้ง แต่ สี่ปี ขึ้น ไป จน ถึง ยี่สิบปี

เวลา สงคราม ๒) ถ้า มั่น มี ได้ กระทบ ทำ ความ ผิด นั้น ต่อ หน้า ราชสัตว์ แต่ ได้ กระทบ ใน เวลา สงคราม หรือ ใน

เวลาปรกติ

๓) ถ้ามันได้กระทำความผิดนั้น ในเวลา หรือที่อื่น นอกจากที่นำมาแล้ว ท่านให้ตั้ง ฮาญา จำคุกมันไม่เกินกว่าสิบปี

ทหาร กำเว็บบอมเด็ก ไปโดยดี

มาตรา ๔๔ เมื่อเจ้าพนักงาน ผู้มีตำแหน่งหน้าที่ได้บังคับ ทหาร ที่กระทำการ กำเว็บบอมเด็กไปเสีย ถ้าและพวก ทหาร ที่กระทำการ กำเว็บบอมเด็กนั้น คนใดที่ยังมีไต ไซ่กำลัง ทำร้ายอย่างใด แล้วเด็กไปตาม บังคับ นั้นโดยดี ท่านว่าให้ตั้งโทษ แก่มัน ตามที่บัญญัติไว้ใน มาตรา ๔๒ และ ๔๓ นั้น แต่ทั้งนี้

อธิบาย ความผิด ถาน หตบ หนี การ ทหาร

มาตรา ๔๕ ผู้ใดเป็นนายทหารชั้นสัญญาบัตร ชั้น ประทวนชั้นนายสิบชั้นจ่า หรือเป็น พลทหารบก ทหารเรือก็ดี ถ้าแต่ มัน ขาด จาก หน้าที่ ราชการ โดยมีได้รับ อนุญาต หรือมัน ขาด จาก ราชการใน เมื่อ มัน กำหนด อนุญาต ทั่วแล้วก็ดี แม้เป็นไป ด้วย ความ เจตนา จะ หลีก เลี่ยง จาก ราชการ ตาม คำสั่ง ให้ เติร กองทหาร หรือ เติร เว้อ ไป จาก ที่ หรือ คำสั่ง เรียก ระดม เตรียม คัก นั้นไซ่ ท่าน ว่า มัน มี ความ ผิด ฐาน หนี ราชการ อีกนัย หนึ่ง มัน ขาด จาก ราชการ จน ถึง กำหนด ที่ จะ ถ้าว ต่อ ไป นี้ คือ

๑) ขาด ๒๔ ชั่วโมง ต่อหน้า ราชสัตว์

๒) ขาด ๓ วัน ถ้ามิใช่ต่อหน้า ราชสัตว์ แต่ในเวลาสงคราม หรือในเขตที่ใชฏฏอัยการศึก

๓) ขาด ๑๕ วัน ในที่และเวลาอื่น ๆ นอกจากที่กล่าว มาแล้วดังนี้ใช้ ท่าน ก็ว่า มัน มีความผิดฐาน หนี ราชการ ตูจกัน

โทษ หนี ราชการ ทหาร

มาตรา ๔๖ ผู้ใด กระทบ ความสำเร็จ ฐาน หนี ราชการ ท่าน ว่า มัน ต้อง ระวัง โทษ ตาม สมควร แก่ เหตุ ตั้ง จะว่าต่อไป นี้ คือ

ไป เข้ากับ ราชสัตว์

๑) ถ้า มัน หลบ หนี ไป เข้า อยู่กับ พวก ราชสัตว์ ท่าน ว่า โทษ มัน ถึง ตาย

ต่อ หน้า ราชสัตว์

๒) ถ้า มัน กระทบ ความสำเร็จ ฐาน ต่อ หน้า ราชสัตว์ ท่าน ให้ ตั้ง อาญา จำคุก มัน ไว้ จน ตลอด ชีวิต หรือ มีฉนั้น ให้ จำคุก มัน ไว้ ยี่สิบ ปี

เวลา สงคราม

๓) ถ้า มัน มี ได้ กระทบ ความสำเร็จ ฐาน ต่อ หน้า ราชสัตว์ แต่ ได้ กระทบ ใน เวลา สงคราม หรือ ใน เขต ซึ่ง อยู่ ใน อำนาจ ภูฏอัยการศึก ท่าน ให้ ตั้ง อาญา จำคุก มัน ไว้ ตั้ง แต่ หนึ่ง ชน ไป จน ถึง สิบ ห้า ปี

เวลา ปรกติ

12/10/2566

๔) ถ้า มัน กระทบ ความสำเร็จ ฐาน ใน เวลา หรือ

ที่อื่น นอกจากที่ ว่ามา แล้ว ท่านให้ตั้ง อาญาจำคุก
มัน ผู้กระทำความผิดนั้นไว้ ไม่เกิน กว่า ห้าปี

ทหาร เจ้านาย ทวิพย์
สิ่ง ของ ไซ โท การ
ทหาร

มาตรา ๔๗ ผู้ใดเป็น ทหาร ท่านให้
มีหน้าที่ จิต ซื่อ หรือ ทำ หรือ ปกครอง รักษา ทวิพย์
สิ่งใด ๆ ของ กรม ทหารบก ทหารเรือ ถ้า และ
มัน บังอาจเอา ของอื่น ปลดอม หรือ ปัน กับ ทวิพย์ สิ่ง
นั้น ๆ ให้เสื่อมลง ก็ได้ หรือ มัน ปลดอม ให้ ผู้อื่น
กระทำ เช่น นั้น โดย มัน รู้ เห็น เป็น ใจ ด้วย ก็ได้ ท่าน
ว่า มัน มีความผิด ต้อง ระวางโทษ จำคุก ตั้งแต่ สาม
เดือน ขึ้นไป จนถึง เจ็ดปี และ ปรับตั้งแต่ ร้อย บาท
ขึ้นไป จนถึง สอง พัน บาท ด้วย อีก ใด หนึ่ง

ทหาร จำย ทวิพย์ ที่ มี
ของอื่น เจ้านาย
หรือ ปลดอม

และ ทหารคนใด ท่านให้ มีหน้าที่ จิต ซื่อ หรือ
ทำ หรือ ปกครอง รักษา สิ่งใด ๆ ของ กรม ทหารบก
ทหารเรือ ถ้า และ มัน บังอาจ จำย ทวิพย์ สิ่งใด ๆ
ที่ มัน ร้อย ว่า มี ของอื่น ปลดอม หรือ ปัน เช่น ว่ามา
แล้ว ก็ได้ หรือ มัน ปลดอม ให้ ผู้อื่น กระทำ เช่น นั้น
แล้ว มัน ไม่รับ ร้อง เรียง ค่าย ผู้ใหญ่ ที่ เห็น มัน ก็ได้
ท่าน ว่า มัน มีความผิด ต้อง ระวาง โทษ เช่น ว่ามา ใน
มาควาน แล้ว มัน ตูจกัน

ปราศจากความ
เมตตาต่อคน บ่อย
และแย่งทรัพย์สิน ใน
เวลาสงคราม

มาตรา ๔๘ ในเวลาสงคราม ถ้าผู้ใด
กระทำการ ปราศจากความเมตตา แก่คนที่ถูก
อาชุรฆาตเจ็บ หรือ แก่คนที่ บอยเจ็บใน กองทัพ
ฝ่ายหนึ่ง ฝ่ายใดก็ตาม หรือกระทำการ ปล้น ทรัพย์สิน
แย่ง ทรัพย์สินอย่างใด ๆ ที่ท่านบัญญัติไว้ใน มาตรา
๒๔๙ ถึง มาตรา ๒๕๙ และมาตรา ๒๘๘
ถึง มาตรา ๓๐๓ แห่ง ประมวลกฎหมายลักษณ
อาญานั้น ท่านให้เพิ่มโทษ มีผู้ กระทำผิดของ
ระวางโทษตามที่ท่านบัญญัติไว้ สำหรับความเช่นนั้น
ชั้น ด้วย อีก กึ่ง หนึ่ง

ไซ้ ซง หรือ เครื่อง
หมาย กากะบาท แดง
ใน ที่ ผิด

มาตรา ๔๙ ในเวลาสงคราม ถ้าผู้ใด
ซง กากะบาท แดง หรือ เครื่อง หมาย กากะบาท แดง
โดย ผิด ข้อ บังคับ แห่ง หนังสือ สัญญา นานาประเทศซึ่ง
ทำที่ เมืองยี่นัว เมื่อวันที่ ๖ กรกฎาคม ค.ศ. ๑๒๕๓
ที่ ท่าน ว่า มัน มีความ ผิด ต้อง ด้วย อาญา
ซึ่ง บัญญัติไว้ ใน มาตรา ๑๕๘ แห่ง ประมวล
กฎหมายลักษณอาญา

ทหารทำผิดต้องเพิ่ม
โทษ อีก กึ่ง หนึ่ง

มาตรา ๕๐ ผู้ใด เป็น ทหาร และ มัน กระทำ
ความผิดอย่างใด ๆ ที่ท่าน บัญญัติไว้ ใน มาตรา
ต่าง ๆ แห่ง ประมวลกฎหมายลักษณอาญา ดังจะ
กล่าวต่อไป นี้ คือ

มาตรา ๙๘ ถึงมาตรา ๑๐๐ ความผิดฐานประทุษร้าย

ร้ายต่อ พระบรม ราชตระกูล

มาตรา ๑๐๒ ถึง มาตรา ๑๐๔ ความผิดฐาน ชนด

ภายใน พระ ราชอาณาจักร์

มาตรา ๑๐๕ ถึง มาตรา ๑๐๘ ความผิดฐานชนด

ภายนอก พระราช อาณาจักร์

มาตรา ๑๑๒ ถึง มาตรา ๑๑๕ ความผิดต่อทาง

พระราชไมตรี กับต่าง ประเทศ

มาตรา ๑๑๖ ถึง มาตรา ๑๒๔ ความผิดต่อ

เจ้าพนักงาน

มาตรา ๑๕๑ ความผิดฐานกระทำให้เสื่อมเสียอำนาจ

ศาล

มาตรา ๑๕๔ ความผิดฐานช่วยผู้ หนีให้ หนี หมาย

อันควร รับโทษ ตาม กฎหมาย

มาตรา ๑๖๓ ถึง มาตรา ๑๖๕ ความผิดฐานหลบ

หนี จากที่คุมขัง

มาตรา ๑๗๗ ถึง มาตรา ๑๘๒ ความผิดฐาน

ล้มคบ กัน เป็น อนิจย์ และ เป็น ล้อขังโจร

ผู้ร้าย

มาตรา ๑๘๓ และ มาตรา ๑๘๔ ความผิดฐานก่อ
การจลาจล

มาตรา ๑๘๕ ถึง มาตรา ๒๐๑ ความผิดฐาน
กระทำให้เกิดภัยอันตรายแก่สาธารณชน
ฐานกระทำให้สาธารณชนปราศจาก
ความสดวกในการไปมา และการตั้ง
ข้าวและของถึงกันและฐานกระทำให้
สาธารณชนปราศจากความชุ่มฉ่ำ

มาตรา ๒๕๓ ความผิดฐานเกี่ยวข้องในที่วิวาทต่อสู้
กัน ซึ่งมีผู้ถึงแก่ความตาย

มาตรา ๒๕๔ ถึง มาตรา ๒๕๙ ความผิดฐาน
ประทุษร้ายแก่ร่างกาย

มาตรา ๒๖๘ ถึง มาตรา ๒๗๗ ความผิดฐาน
กระทำให้เสื่อมเสียชื่อเสียง

มาตรา ๒๘๘ ถึง มาตรา ๒๙๖ ความผิดฐาน
ตักทรัพย์

มาตรา ๒๙๗ ถึง มาตรา ๓๐๒ ความผิดฐานฉ้อ
โกง ฐานชิงทรัพย์และฐานปล้น
ทรัพย์ และ ฐานลักทรัพย์

มาตรา ๓๐๓ ความผิดฐานกันโชค

มาตรา ๓๒๗ ถึง มาตรา ๓๓๐ ความผิดฐานบุกรุก

ท่านว่า มันผู้กระทำ ความผิด ต้องระวางโทษตามที่กำหนดบัญญัติไว้สำหรับความผิดเช่นนั้น และให้เพิ่มโทษนั้น ในด้วย อีกกึ่งหนึ่ง

ทหาร ยามทำผิด
ต้องเพิ่มโทษ
ทว่า

มาตรา ๕๑ ผู้ใดเพนทหาร ถ้ามันกระทำ ความผิดอย่างหนึ่ง อย่างใด ดังที่ว่า มาใน มาตรา ๕๐ ในเวลาที่ ท่านใช้มัน เป็น ยาม รักษาการ หรือ อยู่ ยาม ประจำที่ หรือ ให้กระทำการ อย่างใด ๆ ที่มี สำครวญ ของ หตวง ประจำตัว ด้วยใช้ ท่านว่า มันโทษหนักให้ดัง อาญา แก่ มันตาม ที่ท่านบัญญัติไว้ใน ประมวลกฎหมายลักษณะ อาญา สำหรับความผิด เช่น นั้น ทว่า

เจ้าพนักงานหอสมุด

กฎ

ว่าด้วยอำนาจลงอาญาทหารบก

ด้วยตาม ความใน ประมวลกฎหมาย อาญา ทหาร
 มาตรา ๗ มีว่า “นายทหาร ผู้มีอำนาจ บังคับ
 บัญชาได้ นั้น ท่านให้ มี อำนาจ ลงอาญา แก่ ผู้
 ที่ กระทำผิด ต่อ วินัย ทหาร ตาม ตักษณกฎ หรือ
 ข้อ บังคับ ทหารบก ทหาร เรือ ซึ่ง จะ ทรง พระ
 กรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ตั้ง ขึ้นได้” นั้น

บัดนี้ ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ พระราชทาน
 พระบรมราชานุญาตให้เสนาบดี กระทรวงกระตม
 ตั้ง กฎขึ้นไว้ดัง ต่อไปนี้

ความผิด ที่ จะลง
 อาญาได้

ข้อ ๑ นายทหารบก ผู้ บังคับ บัญชาตาม ตำรับ
 ขึ้น มีอำนาจ ที่ จะ ลง อาญา แก่ ผู้ ที่ อยู่ใน ใต้ บังคับ
 บัญชา ของตนได้ โดยไม่ต้อง นำคดี ขึ้น ศาล ทหารบก
 ดัง จะ ก่อว่าต่อไป นี้

ผิดต่อวินัย ทหาร

- (๑) ความผิดต่อวินัยทหาร เป็น ต้น คือ
  - ก, ข้อคำสั่ง หรือ ไม่ กระทำ ตาม คำสั่ง
- โดย ถ้วน ถึ

ข, สืบ, เกียรติ คราน, หรือเดินเดือต้อ

ม่ได้ ราชการ

ค, ถ้าว ความเท้จ หรือใช้วาจาซ้อ

ง, ประ พฤติ กิริยาซ้อ

จ, เด้พยัธูรา หรือเกือของ ของเมา

ต่าง ๆ จนม่ได้สามารถ จะ ครอง ด้คิของ ตน

ได้ กัด หรือเมาจน ประ พฤติ กิริยาอาการ

ผู้มวอยใน ที่ใด ๆ กัด

ผิดต่อ ประมวล

(๒) ความผิดต่อ กฎหมายอาญา บาง อย่างซ้อ

กฎหมายอาญา

ได้บัญญัติ ไว้ ใน มาตรา ๘ แถ ๙ แห่ง ประมวล

กฎหมาย อาญาทหาร

ชนิดโทษ

ข้อ ๒ อาญาสำหรับตงโทษต่อผู้กระทำผิดต่อ

วินัย ทหาร นั้น ให้ มี ก้าหนดเป็น ๗ สถาน ดังนี้

- ๑ สถาน หนึ่ง โบาย
- ๒ สถาน หนึ่ง จำซ้อ
- ๓ สถาน หนึ่ง กัดซ้อ
- ๔ สถาน หนึ่ง ซ้อมัด
- ๕ สถาน หนึ่ง กักยาม
- ๖ สถาน หนึ่ง ทัณฑ์กรรม
- ๗ สถาน หนึ่ง ภาค ทัณฑ์

โทษโมย

ข้อ ๓ โทษโมยนั้น คือ โยยที่ขาดด้วยไม้ หรือ หวายโต ไม่เกินกว่า ๑ ซองติเมตร ผู้ที่จะ ต้องรับโทษโมยจะต้องให้แพทย์ตรวจดูก่อน เมื่อ ได้ตรวจและเห็น จะ ทนโทษนี้ ได้ จึง ให้ตั้ง มือโยย และ เวลาโยย นั้น แพทย์ จะ ต้อง ประจำ อยู่ด้วย ถ้า ผู้ที่ ต้อง รับโทษ ต้อง โทษ โมย ครัง ที่ ๒ อีก คน หนึ่ง ให้ รอจน แผลเก่าหาย ปรกติ แล้ว จึง โยย

โทษจำขัง.

โทษจำขัง นั้น คือ จำตรวน แล้ว ขัง ใน ที่ ควบคุม

โทษ กักขัง.

โทษ กักขัง นั้น คือ ขัง ใน ที่ ควบคุม แต่ เฉพาะ คนเดียว หรือ รวม กัน หลายคน แล้ว แต่ คำสั่ง

โทษ ขังมืด.

โทษ ขังมืด นั้น คือ ขัง ไว้ แต่ ผู้เดียว ใน ห้อง ที่ มืด จน ไม่มี แสง สว่าง ที่ สามารถ จะ อ่าน หนังสือ ได้ แต่ ให้ อากาศ ไปร่ง พอ สัมควร กับ การ หายใจ และ ห้าม มิ ให้ ผู้ต้อง ขัง พบ ประพุดจา กับ ผู้หนึ่ง ผู้ใด หาก จะ เปิด ห้อง มืด นี้ ได้ ก็ แต่ เวลา รับ ประทาน อาหาร หรือ เวลา จำ เป็น อย่าง อื่น ๆ เท่านั้น

โทษ กักขาม.

โทษ กักขาม นั้น คือ กักตัว ไว้ ใน บริเวณ ใด บริเวณ หนึ่ง ตาม แต่ จะ กำหนด ให้

โทษ ทัณฑ์กรรม.

โทษ ทัณฑ์กรรม นั้น คือ ให้ กระทำ การ ต่าง ๆ เช่น เช็ด ต้าง กวาด ถูพื้น ใน บริเวณ โรง ทหาร หรือ กระทำ การ อย่าง อื่น ๆ แบบ พิเศษ เพิ่ม จาก น้ำ ที่ การ ความ ชรรมตา

โทษภาคทัณฑ์.

โทษ ภาค ทัณฑ์ นั้น คือ ผู้กระทำผิด มีความ ผิด อันควร ต้อง รับ โทษ ฐาน หนึ่ง ฐาน ใด ตั้ง ถ้าว มาแต่ ใด แต่ มี เหตุ อันควร ปรานี จึง เป็น แต่ แสดง ความ ผิด ของ ผู้ นั้น ให้ ปรากฏ ได้ หรือ ให้ ทำ ทัณฑ์ บณ

นอกจาก อาญา ที่ กล่าว ไว้ นี้ ห้าม มิให้ คิด ฐาน ใหม่ หรือ ใช้ วิธี ตง โทษ อย่าง อื่น เป็น อันขาด

อัตราที่จะตงโทษ และรับโทษ

ข้อ ๔ ใน การ ที่ ผู้ บัง คับ บัญชา จะ ตง โทษ นั้น จะ ตง โทษ ได้ เฉพาะ ตาม ลำดับ กำหนด โทษ ที่ จะ ได้ กล่าว ต่อ ใ้ นี้ (ให้ดู ตาราง)

ผู้ตั้งโทษ	โทษโบย			โทษจำขัง		กักขัง							โทษกักขาม							ทัณฑ์ขกกรรม		หมายเหตุ
	ผู้รับโทษ			ผู้รับโทษ		ผู้รับโทษ							ผู้รับโทษ							ผู้รับโทษ		
	นายหมู่	นักเรียนนายร้อย	พลทหาร	นายหมู่	พลทหาร	ผู้บังคับการกรม	ผู้บังคับกองพัน	ผู้บังคับกองร้อย	นายหมวด	นายหมู่	นักเรียนนายร้อย	พลทหาร	ผู้บัญชาการกองพล	ผู้บังคับการกรม	ผู้บังคับกองพัน	ผู้บังคับกองร้อย	นายหมวด	นายหมู่	นักเรียนนายร้อย	พลทหาร	นายหมู่	
เสนาบดี	๕๐ ที่	๓๐ ที่	๕๐ ที่	๖ เดือน	๙ เดือน	๑๕ วัน	๑ เดือน	๒ เดือน	๓ เดือน	๔ เดือน	๔ เดือน	๖ เดือน	๑ เดือน	๕๐ วัน	๒ เดือน	๓ เดือน	๔ เดือน	๕ เดือน	๕ เดือน	๖ เดือน	๑๕ วัน	๑๕ วัน
แม่ทัพ	๓๐ ที่	๒๐ ที่	๕๐ ที่	๓ เดือน	๖ เดือน	—	๑๕ วัน	๑ เดือน	๒ เดือน	๓ เดือน	๓ เดือน	๔ เดือน	๑๕ วัน	๑ เดือน	๔๕ วัน	๒ เดือน	๓ เดือน	๔ เดือน	๕ เดือน	๕ เดือน	๑๕ วัน	๑๕ วัน
ผู้บัญชาการกองพล	๒๐ ที่	๑๕ ที่	๓๐ ที่	๑ เดือน	๓ เดือน	—	—	๑๕ วัน	๑ เดือน	๒ เดือน	๒ เดือน	๓ เดือน	—	๗ วัน	๑๕ วัน	๒๑ วัน	๑ เดือน	๓ เดือน	๓ เดือน	๔ เดือน	๑๕ วัน	๑๕ วัน
ผู้บังคับการกรม	๑๕ ที่	๑๐ ที่	๒๐ ที่	๒๐ วัน	๒ เดือน	—	—	๗ วัน	๑๕ วัน	๑ เดือน	๑ เดือน	๒ เดือน	—	—	๗ วัน	๑๕ วัน	๒๑ วัน	๒ เดือน	๒ เดือน	๓ เดือน	๑๕ วัน	๑๕ วัน
ผู้บังคับกองพัน	๑๐ ที่	๕ ที่	๑๕ ที่	๑๕ วัน	๑ เดือน	—	—	—	๗ วัน	๑๕ วัน	๑๕ วัน	๑ เดือน	—	—	—	๗ วัน	๑๕ วัน	๑ เดือน	๑ เดือน	๒ เดือน	๑๕ วัน	๑๕ วัน
ผู้บังคับกองร้อย	—	—	—	—	—	—	—	—	—	๗ วัน	๑๐ วัน	๑๕ วัน	—	—	—	—	๗ วัน	๑๕ วัน	๑๕ วัน	๑ เดือน	๓ วัน	๗ วัน
นายหมวด	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	๗ วัน	๗ วัน	๑๕ วัน	๒ ชั่วโมง	๓ วัน
นายหมู่	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	๑ วัน	—	๒ ชั่วโมง

คำอธิบาย

- กำหนดโทษในตารางนี้ คือ กำหนดที่สูงที่สุด ผู้ตั้งโทษจะส่งโทษเกินกำหนดนี้ไม่ได้ แต่ต่ำกว่านั้นได้
- โทษทัณฑ์ขกกรรมนั้น ที่กำหนดไว้เป็นวัน ๆ คือ หมายความว่าหากทัณฑ์ขกกรรมทุก ๆ วันจนกว่าจะครบ ในวันหนึ่งนั้น ผู้ที่ส่งโทษจะกำหนดทัณฑ์ขกกรรมกี่ ชั่วโมง ก็ตามใจ แต่มิให้เกินกว่าวันละ ๒ ชั่วโมง
ผู้ใดจะส่งโทษทัณฑ์ขกกรรมให้กำหนดโดยชัดแจ้งว่า ทัณฑ์ขกกรรมกี่ วัน และ วัน ละ กี่ ชั่วโมง ส่วนที่กำหนดอำนาจไว้เป็น ชั่วโมง นั้น หมายความว่าส่งโทษได้เฉพาะวันเดียว ภายในกำหนดเท่านั้น ชั่วโมง

ศก ๑๓๐

หน้า ๔๘๘

เทียบตำแหน่งการ

ข้อ ๕ ตำแหน่งผู้ชำนาญไทย หรือรับ

ดงไทยและรับไทย

ไทยที่เป็นข้าราชการ ใน กระทรวง กระจายใหม่ตาม
ทำเนียบ บางตำแหน่ง หากตรงกับตำแหน่ง ผู้มี
ชำนาญไทย ตาม ซึ่งได้บ่งไว้ใน ตาราง ข้อ ๕ นั้น
ไม่ จึงให้เทียบยศและตำแหน่ง สำหรับ ทั้ง ในการ
ดงไทยและรับไทย ดังนี้

แม่ทัพ

ก) เทียบชั้นแม่ทัพ

- ๑) ผู้ช่วยเสนาบดี
- ๒) จเรทัพบก
- ๓) เสนาธิการ ทหารบก
- ๔) ต้นมหาราชวงศ์

ผู้บัญชาการกองพล

ข) เทียบชั้นผู้บัญชาการ กองพล

- ๑) หัวหน้ากรมใหญ่ ที่ชั้น ตรง
ต่อเสนาบดี
กระทรวง กระจายใหม่
- ๒) หัวหน้ากรมที่ ชั้น ตรง ต่อ ชั้นแม่ทัพ
- ๓) นายพล

ผู้บังคับการกรม

ค) เทียบชั้นผู้บังคับการ กรม

- ๑) ตำรวจใหญ่ ทหารบก
- ๒) เสนาธิการ กองทัพ

- ๓) หัวหน้ากรมหรือกองที่ขึ้นตรงต่อกรมใหญ่
- ๔) ปลัดหรือผู้ช่วยหัวหน้ากรมใหญ่
- ๕) ฉัยการ กระทรวง กรม กรม
- ๖) ที่ปลัดราชการแพทย์แผนกยาฝรั่ง
- ๗) ผู้บังคับการโรงเรียนนายร้อย
- ๘) นายพันเอก

ผู้บังคับกองพัน

ข) เทียบชั้นผู้บังคับกองพัน

- ๑) หัวหน้าแผนกในกระทรวงกรม กรม
- หรือกรมบัญชาการ กองพล
- ๒) สจ๊วตมณฑล
- ๓) อธิบดีแพทย์ใหญ่
- ๔) ราชองครักษ์ประจำ
- ๕) นายพันโท.ตรี.

ผู้บังคับกองร้อย

ง) เทียบชั้นผู้บังคับกองร้อย

- ๑) หัวหน้ากอง (หรือแม่กอง) ซึ่งขึ้นต่อหัวหน้าแผนก
- ๒) หัวหน้าครู
- ๓) สจ๊วตเมือง
- ๔) ปลัดกรมใน กรม ทหาร

๕) นายเวร กองทัพ, กองพล, หรือ
กรมใหญ่

๖) นายร้อยเอก

ผู้บังคับหมวด

๑) เทียบชั้น นายหมวด

๑) นายเวร กรมทหาร และ โรงเรียน
นายร้อย

๒) แพทย์ประจำกรมทหาร และ
โรงเรียน นายร้อย

๓) สุ่มหาบัญชีกรมทหาร และ โรงเรียน
นายร้อย

๔) ครู ที่เป็น นายทหาร ชั้นสัญญาบัตร

๕) นายดาบ

๖) จำนำสิบ ที่ ทำการ ซึ่ง ต้อง
บังคับบัญชา นายสิบ หรือ เดิมชั้น
พนักงาน

๗) นายร้อยโท.ตรี.

นายหมู่

๓) เทียบชั้น นาย หมู่

๑) นายสิบ

๒) หัวหน้าหมวด นักเรียน นายร้อย

นักเรียน

ข) เทียบชั้นนักเรียน นายร้อย

๑) นักเรียน นายตาบ

พลทหาร

ข) เทียบชั้น พลทหาร

๑) นักเรียน นายสิบ

ตำแหน่งที่ไม่ได้
เทียบไว้

ข้อ ๖ ตำแหน่งทหารผู้ที่รับราชการกระทรวง
กระทรวงใหม่ ซึ่งมีได้เทียบชั้นไว้ ตามความผิดจะ
ต้องรับโทษแล้ว ก็ให้ถือตำแหน่งที่ได้รับราชการ
อยู่ในเวลาที่กระทำ ความผิดนั้น ชั้นเทียบเคียง
กับชั้นที่คล้าย หรือเสมอกัน ตามข้อ ๕ แห่ง กฎนี้

เทียบยศ หรือตำแหน่ง
ที่สูง เป็นเกณฑ์

ข้อ ๗ ยศ ก็คือตำแหน่งก็ได้ ซึ่งได้เทียบชั้น
ไว้ทั้ง ๒ อย่าง แต่มิได้เทียบไว้ในชั้นเดียวกันนั้น
ให้ถือยศ หรือตำแหน่งที่เทียบไว้ในชั้นที่สูง เป็น
เกณฑ์ในการ ลงโทษ หรือรับโทษ ตามกฎนี้

ลงโทษ กว่า ๒
สถานไม่ได้

ข้อ ๘ กำหนดอำนาจลงโทษตามที่ตราไว้ มี
ผู้มีอำนาจลงโทษ ตั้งลงโทษได้เต็มที่ ในสถานใด
สถานหนึ่ง แต่ สถานเดียว ถ้าตั้งลงโทษทั้ง ๒
สถานพร้อมกัน ต้องกำหนดโทษไว้เพียง กึ่งหนึ่ง
ของอัตราใน สถานนั้น ๆ กับห้ามมิให้ลงโทษ
มากกว่า ๒ สถาน

วินิจฉัยความผิดก่อน
แล้วจึงลงโทษ

ข้อ ๙ ก่อนที่ผู้มีอำนาจลงโทษจะลงโทษครั้ง
คราวใดก็ตาม ให้พิจารณาเสียให้ถี่ถ้วนแน่นอนก่อนว่า
ผู้ที่ต้องรับโทษนั้น มีความผิดจริงแล้วจึงสั่งลง
โทษ ต้องระมัดระวังอย่าให้เป็น การลงโทษไปโดยโทษะ
จริต หรือลงโทษแก่ผู้ที่ไม่มีความผิดโดยชัดเจน
นั้น เป็น อันขาด เมื่อพิจารณาความผิดเรียบร้อยแล้ว
ต้องชี้แจงความผิดต่อผู้กระทำผิดนั้น ให้เข้าใจชัด
แจ้งว่ากระทำผิดในข้อใด เพราะเหตุใดแล้ว
จึงลงโทษ

ลงโทษนายทหาร
ชั้นสัญญาบัตร

ข้อ ๑๖ ผู้มีอำนาจบังคับบัญชาลงโทษ นั
ราชการ ชั้นสัญญาบัตร ซึ่งหรือ ถักยามตั้งแต่
๑๕ วันขึ้นไป ต้องส่ง รายงาน การลงโทษแล้ว
นั้น เสนอ ตาม ตำรับจนถึง เสนาบดี กระทรวง
กระต่าใหม่

โทษเกินอำนาจ
ต้องรายงานต่อไป

ข้อ ๑๑ เมื่อผู้มีอำนาจบังคับบัญชาได้ทราบ
ว่าผู้ซึ่งอยู่ในบังคับบัญชาของตน มีความผิดจน
ปรากฏแน่นอนแล้ว แต่ความผิดนั้น ควรรับโทษ
ที่เหนืออำนาจจะสั่งกระทำได้ ก็ให้ทำรายงาน
ชี้แจงความผิดของผู้ที่กระทำ ความผิดนั้น ทั้ง ออก

โทษหนักการทวาร

ความเห็น ว่าควร ตงโทษ เพียงใด เสนอ ตาม คำตัดสิน
ถึง ผู้มีอำนาจ ตงโทษได้ พอดี กับ ความ ผิด เพื่อ
ให้ผู้นั้น ตั้ง การ ต่อไป แต่ถ้า เป็นโทษ ถาน ซาต
หนัก ราชการ ซึ่งมี วิถี วาง อัตรา กำหนด โทษไว้ โดย
แน่นอน แล้ว หาก กำหนดโทษ นั้น เห็นว่าอำนาจ ของ
ผู้บังคับบัญชา ที่ จะ ตั้ง ตงโทษ ได้ ก็ ให้ นำ เสนอ ตาม
คำตัดสิน ถึง ชั้น ผู้บัญชาการ กองพล เท่านั้น แม้ว่า
กำหนดโทษ นั้น จะ เห็นว่าอำนาจ ผู้บัญชาการ กองพล ก็
ให้ ผู้บัญชาการ กองพล มีอำนาจ ตั้ง ตงโทษ ได้ ที่ เดียว
ไม่ต้อง นำ เสนอ ตาม คำตัดสิน ต่อไป อีก

คุมทหารไปแต่ดำฟัง
ตงโทษได้เหนือ
ตำแหน่ง

ข้อ ๑๒ นายทหาร นอกจาก ผู้บัญชาการ กอง
พล หรือ ผู้ที่ เทียบ ชั้นนี้ ถ้า เป็น หัวหน้า ควบคุม ทหาร
ไปแต่ดำฟัง มี อำนาจ ที่จะ ตงโทษ ผู้ อยู่ ใต้ อำนาจ ใน
ระหว่าง เวลา ที่ ควบคุม อยู่ นั้น เดิม ผู้มี อำนาจ เหนือ
จาก ตำแหน่ง ของ คน นั้น ไป อีก ชั้น หนึ่ง ได้

ห้ามมิให้ตงโทษ
ซ้ำจนเกินอำนาจ

ข้อ ๑๓ ถ้า ผู้มี อำนาจ ตั้ง ตงโทษ ได้ ตั้ง ตง
โทษ ผู้กระทำความผิด ใน ถาน จำขัง หรือ ขัง แล้ว และ ผู้ที่
รับโทษ จำขัง หรือ ขัง อยู่ นั้น กระทำความผิด ซ้ำ อีก ผู้มี
อำนาจ ตงโทษ จะ ตั้ง เพิ่มโทษ ก็ได้ พิจารณา กำหนด

โทษที่ผู้ใดได้เจมนั้นก่อน และห้ามมิให้เพิ่มกำหนด
 เวลาให้ ทหาร ต้องถูกจำขัง หรือ กักตัง ซึ่ง ทั้ง กำหนด
 เกิน และ กำหนด ที่ เพิ่ม ใหม่ รวมกัน เกิน กว่า
 กำหนดอำนาจของผู้ตั้งโทษนั้น เป็นอันขาด หาก
 ผู้กระทำผิดนั้น ควรต้องรับโทษ เกินกว่ากำหนดอำนาจ
 ของผู้ที่จะตั้ง โทษ นั้น แล้ว ก็ให้ปฏิบัติ การ ตาม ที่
 กติกาไว้ใน ข้อ ๑๑ นั้น

ผู้ไม่เซ็ดหตาบ

ข้อ ๑๔ ผู้ใดเคยต้องรับโทษจำ ขัง หรือ ขัง
 เดี่ยว หรือ ขังรวม เพราะได้เจตนา กระทำ ความผิดต่อ
 วินัย ทหาร อย่าง หนึ่ง อย่างใด มา แล้ว ไม่น้อย กว่า ๒
 ครั้ง เมื่อพ้นโทษ แล้ว และไป กระทำ ความ ผิด ซ้ำ
 อีก ภายใน กำหนด ๑ ปี นับ แต่ วันที่ ได้ พ้น โทษ ไป ใช้
 เรียกว่าผู้ไม่เซ็ดหตาบ

ซึ่ง มีคนผู้ ไม่เซ็ด
 หตาบ ก็ได้

ข้อ ๑๕ ผู้ใดเป็นผู้ ไม่เซ็ดหตาบ ผู้มีอำนาจ
 บังคับ บัญชา ตัง แต่ชั้น ผู้บัญชาการ กองพล ขึ้นไป จะ
 ให้ วัชระโทษ โดยให้ ซึ่งมีตก็ได้

กำหนดเวลาขังมีต

ข้อ ๑๖ การ ขังมีต เช่น นี้ จะ ขังได้เพียง ครั้ง
 ละ ๑ ยก (คือ ๕ วัน หรือ ๑๒๐ ชั่วโมง)

12/10/2566 เท่านั้น แต่ ถ้า จะ ขัง มีต ต่อ ไป ก็ ต้อง ให้ อยู่ใน ที่

ต่ำกว่าเล็กน้อยไม่น้อยกว่า ๒๔ ชั่วโมง จึงให้
มีมติออกใบไปโดยรวม ซึ่งมีต้น ความผิดคราวเดียวกัน
ต้องไม่เกินกว่า ๓ เอก

ซึ่งมีมติของเทียบ
อัตราซึ่งธรรมดา

ข้อ ๑๗ ก่อนที่จะกำหนดให้ลงโทษ ซึ่งมี
ให้คงเกณฑ์กำหนดโทษจำคุก หรือ ซึ่งเดียว
หรือ ซึ่งรวม ตาม ตาราง อัตราโทษใน ข้อ ๔ แห่งกฎ
นี้เสียก่อน แล้วจึงให้เทียบ กำหนดโทษ ซึ่งมีตาม
อัตราดังนี้คือ

ซึ่งมีมติ ๑ วัน

จำคุก หรือ ซึ่งเดียว หรือ ซึ่ง รวม มีกำหนด
ตั้งแต่ ๕ วันขึ้นไปแต่ไม่ถึง ๙ วัน เทียบ
เท่ากับซึ่งมีมติ ๑ วัน

ซึ่งมีมติ ๒ วัน

จำคุก หรือ ซึ่งเดียว หรือ ซึ่ง รวม มีกำหนดตั้งแต่
๙ วันขึ้นไปแต่ไม่ถึง ๑๔ วัน เทียบเท่า
กับซึ่งมีมติ ๒ วัน

ซึ่งมีมติ ๓ วัน

จำคุก หรือ ซึ่งเดียว หรือ ซึ่ง รวม มีกำหนด
ตั้งแต่ ๑๔ วันขึ้นไป แต่ไม่ถึง ๒๑ วัน เทียบ
เท่ากับซึ่งมีมติ ๓ วัน

ซึ่งมีมติ ๔ วัน

จำคุก หรือ ซึ่งเดียว หรือ ซึ่ง รวม มีกำหนดตั้งแต่
๒๑ วันขึ้นไป แต่ไม่ถึง ๑ เดือน เทียบ
เท่ากับซึ่งมีมติ ๔ วัน

ขงมีต ๑ ยก

จำขง หรือ ขง เดียว หรือ ขง รวม มีกำหนด
ตั้งแต่ ๑ เดือนขึ้นไป แต่ไม่ถึง ๓ เดือน เทียบ
เท่ากับ ขงมีต ๑ ยก

ขงมีต ๒ ยก

จำขง หรือ ขง เดียว หรือ ขง รวม มีกำหนด
ตั้งแต่ ๓ เดือนขึ้นไป แต่ไม่ถึง ๖ เดือน เทียบ
เท่ากับ ขงมีต ๒ ยก

ขงมีต ๓ ยก

จำขง หรือ ขง เดียว หรือ ขง รวม ๖ เดือน เทียบ
เท่ากับ ขงมีต ๓ ยก

ดวงเสยเวลาการ
ลง อาญา แล้ว
ลงโทษไม่ได้

ข้อ ๑๘ นับแต่วัน ที่ผู้ท กระทำผิด ซึ่ง จะ ตง
โทษ ตาม กฎ นี้ ถ้าผู้ มี อำนาจ ลงโทษ มิ ได้ จัดการ
ที่จะ ให้ ผู้ นั้น ด้รับ โทษ ภายใน กำหนด ๓ เดือน เป็น
อัน นับว่า ดวงเสย เวลา ที่จะ ตง โทษ ตาม กฎ นี้ เสีย แล้ว
จะ ตั้ง ตง โทษ โดย อำนาจ ตนเอง มิ ได้ ต้อง นำ ขึ้น ค่า
เงิน เสีย แต่ ผู้ กระทำผิด นั้น ขาด หนี ราชการ เสีย
แต่ เมื่อ ก่อน ครบ กำหนด ๓ เดือน จึง มิ ให้ นับ วัน ที่
ขาด หนี เขา ใน กำหนด เวลา ดวงเสย ให้ นับ ตั้งแต่
วันที่ ได้ ตง ผู้ นั้น กลับ มา ยัง ที่ รับ ราชการ

การเบียดเบียนแปลง
โทษ 12/10/2566

ข้อ ๑๙ เมื่อผู้ มี อำนาจ ได้ ตั้ง ตง โทษ ตาม กฎ นี้
แล้ว ผู้ ที่ ตั้ง ตง โทษ หรือ ผู้ ที่ มี อำนาจ บังคับ บัญชา

ผู้ที่ส่ง ตงโทษ นั้น มีอำนาจเพิ่มโทษ หรือลดโทษ
หรือ ยกโทษ เสียได้ แต่ ถ้าเพิ่มโทษ แล้ว โทษที่
ตั้งเพิ่ม ขึ้น นั้น รวมกับที่ ตั้งไว้ แล้ว เดิม ต้อง มีให้
เกิน อำนาจ ของผู้ที่ ส่งตงโทษ นั้น

กฎให้ ไว้วันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์

รัตน โกสินทร ศก ๑๓๐

(ตงพระนาม) จักรพงษ์

แทน เลื่อนามดี กระทรวง กระจายโทษ

เจ้าพนักงานหอสมุด

ประกาศแก้ไขเพิ่มเติม

พระราชกำหนดเครื่องนุ่งห่มทหารบก

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระมฤคกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว มีพระบรมราชโองการ ตัดรัศมีออกเสียฯ สั่งว่า ตามความใน พระราชกำหนดเครื่องนุ่งห่มทหารบก รัตนโกสินทร ศก ๑๒๙ นั้น ให้แก้ไขเพิ่มเติม ความใน พระราชกำหนด ดังต่อไปนี้

๑) ตามความใน ข้อ ๑ แห่ง มาตรา ๒๖ ใน ประกาศฉบับที่ ๙ มกราคม รัตนโกสินทร ศก ๑๒๙ นั้น ให้ยกเลิกเสีย ให้ใช้ความดังต่อไปนี้แทน

“ข้อ ๑ ตำแหน่ง ราชองครักษ์ เวลากลางเครื่องเต็มยศ ครึ่งยศ ขรรชมดา และ ราชการสนาม อย่างใด ๆ ก็กั ให้ใช้สายยงยศ ถักสองเส้น เกิดยงสองเส้น คันสาย รวมคอก ที่แผ่นผ้าผ่าขวา ให้สายเกิดยงสายถัก อยู่ข้าง หน้า ถัดของสาย ข้างหลัง ถัดของสาย ถัดคอก แขนเข้าในวง สายเกิดยง ข้าง หลัง แล้ว ถัดคอกสายถัก ข้างหลัง ถัดคอกได้ แขน มา รวม กับ สาย ถักสายเกิดยง ข้าง หน้า รวม ห่วง คอก ที่ ตุ่ม คอก เลื่อ (คือใช้สายขนาด ย่อม ตาม ตัว อย่าง ที่ กรมยกรบตรี ทัพบก) ถ้าแต่ง เครื่อง เต็มยศ ครึ่งยศ ขรรชมดา อย่างใด ๆ ก็ให้ใช้สายทอง ถ้าแต่ง เครื่อง ราชการสนาม ให้ใช้สายไหมเหลือง แม้เวลาเข้าเฝ้า ประจำการในหน้าที่

ราชองค์รักษ์หรือแห่งซึ่งตามเสด็จฯ ให้ใช้วัดประกาศตีพายุจากบ้าน
ไปซ้ายหรือขวาต่าง (ถึงจะตั้งตัวเต็มยศก็ให้คงใช้ตีพายุไม่
ต้องคาดเอว)''

๒) หมวกเก็บ ความในพระราชกำหนดนั้นให้เพิ่มเติมดังนี้
จอมพลตรี นายพล ขอบ หมวกสีดำตั้งตรง นานเย็น เป็นแถบสีดำเส้น
ดวดกลาง หู ของ ขอบ หมวก เป็น สี ดำเงิน กว้าง (อย่าง ตี กางเกง
มีแถบ)

บรรดานายทหาร พล ทหาร กอง พล รักษาพระองค์ เสด็จนักเรียน นายร้อย
นักเรียน นายดาบ ขอบ หมวก สีดำ แถบ ความ ดี บำยส์ เป็น แถบ เดี่ยว
แต่ไฟ ส่วน นักเรียน นายร้อย นักเรียน นายดาบนี้ เมื่อถึงเวลาออกไป
สำรวจราชการ ตาม กรม กอง ให้ ใช้ หมวก เก็บ เหมือน กับ ที่ ใช้ อยู่ใน
กรม กอง ที่ ตน ออกไป สำรอง ราชการ นั้น

นายทหารโรงเรียน นายร้อย ทหาร บก ขอบ หมวก สีดำ แถบ ความ
ดี บำยส์ เป็น แถบ เดี่ยว ถ้าไม่ได้ ดัง กติ ราชการ ใน โรงเรียน นายร้อย
ทหารบก เมื่อใด ผู้ที่มีใช้ เป็น นายทหาร กองพล รักษาพระองค์ เป็น
อัน คิดว่า แถบ ดี บำยส์ ที่ ขอบ หมวก อีก ต่อไปไม่ได้

ทั้งนี้ให้ใช้ทั้งหมวกที่สวมปลอกสีขาวแต่สีเทาให้เห็นแถบสีที่ขอบ
ทุกเมื่อ เว้นแต่เวลาเดินทัพเข้าตีนามรบแต่การประดองยุทธจึงไม่
ต้องใช้หรือไม่ต้องให้เห็นขอบที่ เป็น สี แถบ ดี ขอบ หมวก นี้ จะ คิด ที่

ขอปลดออก หมวก หรือ คิวกี่ ขอของ หมวก แล้วทำ ปลดออก สรรวม ขย้า ให้ปัด ขอบก็ได้

๓) เวลา สรรวม เดี่ยว อย่างใด ๆ ที่ต้อง ใช้ หมวก กับ ถ้า เสือ ดี เทา ให้ ใช้ หมวก กับ ปลดออก ดี เทา ถ้า เสือ ดี ขาว ให้ ใช้ หมวก กับ ปลดออก ดี ขาว

๔) ให้เติม ความมีตง ใน มาตรา ๖ แห่ง พระราชกำหนด ดังนี้

ข้อ ๕ นักเรี้น นายตาม ใช้ เครื่อง แต่งตัว เหมือน นายสืบ พด ทหาร ใน กรม ที่ ตน ขึ้น ทะเบียน มี พม ขึ้น คือ

๑) ที่ บ้ายศรี มี เส้น ทอง ขนาด เล็ก พาด ขวาง บ่า

๒) หมวก แดง มีตม มี ตรา แผ่นดิน ที่ หน้า หมวก มี ใช้ รัตกลาง

๕) ตาม ความใน พระราชกำหนด เครื่อง แต่งตัว ทหารบก แห่งใด ที่ ขัดกับ ความใน ประกาศ ฉบับ นี้ ให้ ยกเลิก เสีย ให้ ใช้ ตาม ประกาศ ฉบับ นี้ ต่อไป

๖) ให้ ใช้ ตาม ประกาศ นี้ ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน รัตนโกสินทร

ประกาศ มา ณ วันที่ ๗ กุมภาพันธ์ รัตนโกสินทร ๒๓๐๐
เป็นวันที่ ๔๕๔ ใน รัชกาลปัจจุบัน นี้

ประกาศแก้กฎหมายลักษณะล้มตาย

ด้วย พระราชบัญญัติลักษณะล้มตาย ร.ศ. ๑๓๐ ซึ่งได้ตั้งพิมพ์
ในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ร.ศ. ๑๓๐ นั้น ข้อ
บัญญัติแห่งความในบางมาตรายังคลาดเคลื่อน แต่ขาดตกบกพร่อง
อยู่บ้าง

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศแก้ไขให้ถูกต้องดังนี้ คือ
พระราชบัญญัติลักษณะล้มตาย ร.ศ. ๑๓๐ ซึ่งลงในราชกิจจา
นุเบกษาเล่ม ๒๘ ตอนพิเศษ ดงวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ร.ศ. ๑๓๐
นั้น ในมาตรา ๑๒ ความยังขาดอยู่ ให้เติมข้อความต่อท้าย
มาตรานั้นอีกตอนหนึ่ง ดังนี้ “ (๒) ในคดีเช่นนี้ให้ศาลจัดการได้
ส่วน แต่ถ้าได้ความว่าทรัพย์สินของผู้ตายไม่พอที่จะใช้หนี้ ก็ให้
ศาลมีคำสั่งให้ทรัพย์สินนั้นต้องด้วยความล้มตาย แต่การจัดการ
ทรัพย์สินนั้น ก็ให้เป็นไปตามข้อความในพระราชบัญญัตินี้ ตาม
แต่จะเป็นไปได้ ในเหตุผลนั้น ๆ ”

ในมาตรา ๒๗ (๔) (๕) ซึ่งมีว่า “หรือองค์คำสั่งให้พ้น
จากคดีไว้ภายในกำหนดเวลา ไม่เกิน ๒ ปี ” นั้น คำที่ว่าไม่เกิน
ผิดไป ให้แก้เป็น ไม่ต่ำกว่า ๒ ปี จึงจะถูกต้อง

12/10/2566

ในมาตรา ๒๖ (๑) ซึ่งมีว่า “ถ้าเมื่อใดมีผู้ยื่นฟ้องคดีล้ม

จะตายแล้วก็ได้ หรือในระหว่างเวลาที่ก่อนที่ได้ ยื่นฟ้อง กติ ๑๓๑” นั้น ให้เติมคำว่า “๔ เดือน” ลงในระหว่างคำที่ว่า “เวลาที่ก่อน” คือให้อ่านได้ความว่า “หรือในระหว่าง เวลา ๔ เดือน ก่อนที่ได้ ยื่นฟ้อง กติ ๑๓๑” เช่นนี้จึงจะถูกต้อง

ข้อความอื่น นอกจากที่ได้ ประกาศ แก่ โฉนนี้ ให้คงใช้ ไปตามเดิม ประกาศ มาฉบับที่ ๒๙ กุมภาพันธ์ รัตนโกสินทร ศก ๑๓๐

จุรฎุศักดิ์

เสนาบดีกระทรวงยุติธรรม

ประกาศเกี่ยวกับกฎหมายลักษณะเข้าหุ้นส่วนแต่บริษัท

ด้วย พระราชบัญญัติลักษณะเข้าหุ้นส่วนแต่บริษัท ร.ศ. ๑๓๐ ซึ่งได้ตั้งพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๑๗ กันยายน ร.ศ. ๑๓๐ นั้น ในมาตราในบาง มาตราที่มีคำว่า “หัก” มาตราแต่มาตรา ยาง คดาศ เคื่อน ก้าว กาย กัญ อยู่

จึง ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศ แก่ โฉนให้ถูกต้องดังนี้ คือ พระราชบัญญัติลักษณะเข้าหุ้นส่วนแต่บริษัท ร.ศ. ๑๓๐ ซึ่งตั้งในราชกิจจานุเบกษาเดิม ๒๘ ตอนที่ ๒๕ ตั้งวันที่ ๑๗ กันยายน ร.ศ. ๑๓๐ นั้น ในมาตรา ๗, ๑๓, ๒๘, ๔๒, ๑๔๙, ๒๖๖, ๒๖๗ และ ๒๘๘ ซึ่งมีว่า มาตรา येย ๆ นั้น ยังไม่ถูก ให้เติมคำว่า

12/10/2566

หน้า ๕๐๓

คดี ๑๓๐

“หลัก” ดังไป คงให้อ่านเป็น “หลักมาตรา” จึงจะถูก ส่วนใน
มาตรา ๑๑๙, ๑๒๑, ๑๓๒, ๑๓๓, ๑๕๑, ๑๗๗, ๑๗๘, ๒๐๘,
๒๕๕ แต่ ๒๙๗ ซึ่งมีว่า หลักมาตรานั้นยังไม่ถูก ให้ถ้อยคำว่า
“หลัก” ออกเสีย คงให้อ่านเป็น “มาตรา” เฉย ๆ จึงจะถูก

ในมาตรา ๒๖๘ ซึ่งมีว่า หลักมาตรานั้นยังไม่ถูก ให้แก้แต่บาง
มาตรานั้นเป็นตอน (ก) แต่ตอน (ข) ดังนี้ คือ

มาตรา ๒๖๘ (ก)

ผู้ชำระบัญชี อาจเรียกผู้เป็นหุ้นส่วนในห้าง หรือผู้ถือหุ้นในบริษัท
ให้ใช้เงินค่าเช่าหุ้นที่ยังค้าง มีได้ชำระเต็มจำนวนได้

หลักมาตรา ๒๖๘ (ข)

แต่เงินที่ค้างชำระนี้ ท่านบังคับว่าให้ใช้ทันที ถึงแม้ว่าจะได้
มีสัญญาห้างหุ้นส่วน หรือ ข้อบังคับ ของบริษัท ว่ายังจะเรียกต่อภายหลัง
ถึงเวลานั้นดังนี้ ก็ไม่ไหวทีเดียว

ขอความขึ้น นอกจากที่ได้ประกาศแก่ ไซนี้ ให้คงใช้ ไปตามเดิม
ประกาศมาวันที่ ๒๙ กุมภาพันธ์ วันโกสินทรศก ๑๓๐

เจริญศักดิ์

เสนาบดีกระทรวงยุติธรรม

ประกาศใช้บอกศักราชตามสุริยคติ

พระยาวิสุทธสุริยคติ ผู้รั้งตำแหน่งเสนาบดีกระทรวงธรรมการ รับ
 พระบรมราชโองการเหนือเกล้าฯ คำว่าตั้งว่า สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ
 กรมพระยาวชิรญาณวโรรส ถวายพระพร ทูลว่า การบอกศักราชนั้น
 แต่เดิมก็เป็นบอกวันตามที่ใช้นั้นอยู่ในสมัย มาบัดนี้ในราชการใช้
 นับเวลาตามสุริยคติแล้ว แต่การบอกศักราชนั้นยังเป็นไปตามแบบ
 เดิมหาสมแก่สมัยไม่ ทรงเห็นควรจะแก้แบบบอกศักราชให้เป็นไป
 ตามสุริยคติ จัดระเบียบใหม่ให้เขากัน เมื่อจะใช้อย่างนี้จำจะต้อง
 กำหนดวันขึ้นพุทธศักราชใหม่ถึงวันสุริยคติ จะถึงวันวิสาขบูชาที่มี
 เหมือนอย่างเดิมไม่ได้ ทรงเห็นควรกำหนดเอาวันที่ ๑ เมษายน เป็น
 วันขึ้นพุทธศักราชใหม่ เพื่อจะได้เข้ากับจารีตของบ้านเมือง อันจะต้อง
 หลีกเลี่ยงสุริยคติภาค เช่นนี้ ทรงเห็นไม่ผิดต่อการพระศาสนา เห็นว่า
 ฝ่ายพระศาสนายอมใช้นับเวลาตามจารีตของบ้านเมือง แต่ในครั้งนั้น
 จารีตของบ้านเมืองใช้สุริยคติภาค ในฝ่ายพระสงฆ์จึงได้ใช้ตาม
 ทรงชักเรื่องในวัดสุปัฏนาลัยขึ้นชกษะคัมภีร์ มหาวรรคมาตำรา เรื่องนั้นว่า
 ครั้งหนึ่งพระเจ้าพิมพิสาร ครีดีใช้ราชบุรุษไปกราบทูลสมเด็จพระพุทธเจ้า
 ด้วยเรื่องจะตั้งนฤคุณคือทอดอกมาศท้ายนฤคุณ ขอให้ภิกษุสงฆ์
 เดือนวัน เจ้าพรหมฯ ออกไปชักชวนศักราชบ้างนำคือชักเดือนหนึ่ง สมเด็จพระ

พระพุทธเจ้าตรัสให้อนุตตรตาม บัดนี้บ้านเมืองได้สุขุขเป็นหนักจะ
 ใช้ อย่างนี้ ก็ควร สวมด้วย บาฬมทาบเทศาฝ่ายพระวินัยว่า สิ่งใด
 พระตถาคตไม่ได้ ทรงพระอนุญาตไว้ แต่อนุโตมสิ่ง จึงได้ทรงพระอนุญาต
 ไว้แล้ว สิ่งนั้นควร แต่พุทธศักราชนี้ ก็ตั้ง เมื่อสมเด็จพระพุทธเจ้า
 นิพพานแล้ว จะแก้ไขก็ไม่มีเหตุคิดขัดในทางพระพุทธบัญญัติ ทั้งได้
 ทรงปรกษาความชอบกับผู้มีใจในโพธศาสตร์ ทั้งคุณผู้บรรพชิต มี
 พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระเทวะวงศ์วโรปการ เป็นต้น เห็นว่าควร
 แก้ไขได้ ได้ทรงวางระเบียบที่จะใช้ แต่แบบบอกลักราชไว้เป็น อย่าง
 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระราชดำริเห็นชอบแต่ทรงพระอนุ
 มัติตาม โปรดเกล้าฯ ให้ใช้แบบบอกลักราชนี้ ในราชการ ตั้งแต่วันที่
 ๑ เมษายน ร.ศ. ๑๓๑ แบบขึ้นไป ขอพระภิกษุผู้จะถวายเทศนา
 จึงบอกลักราชตามแบบที่วางไว้

ประกาศมา ณ วันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ รัตนโกสินทรศก ๑๓๐

(ลงนาม) วิสุทธสุริยศักดิ์

ผู้รับเสนาบดี

ระเบียบที่จะใช้

- ๑ สลัหมับแต่พระพุทธเจ้านิพพานเป้งบ่ขัตติ เปด่ยนศกใหม่ใน
 วันที่ ๑ เมษายน เช่นวันที่ ๑ เมษายน ร.ศ. ๑๓๑ นัับพุทธศัศ ๒๔๕๕ ๗
- ๒ เตียนจัตเปน ๑๒ คงที่ ไม่มีชชิกมาศ มีข้อแฉจำนวนวัน

จากคดี	วันที่	วันที่	๔
บัญชี	”	”	๕
บัญชี	”	”	๖
คดีคดี	”	”	๗
บัญชี	”	”	๘
นวนิ	”	”	๙
ทศน	”	”	๑๐
เอกาทศน	”	”	๑๑
ทวารทศน	”	”	๑๒
เตรศน	”	”	๑๓
จตุทศน	”	”	๑๔
บันนรศน	”	”	๑๕
โสฬศน	”	”	๑๖
สัตตศน	”	”	๑๗
อัฐศน	”	”	๑๘
เอกนวิศน	”	”	๑๙
วิศน	”	”	๒๐
เอกวิศน	”	”	๒๑
พาวศน	”	”	๒๒

เดวิดส์ติม	ทิน	วันที่	๒๓
จตุรวิสต์ติม	”	”	๒๔
บัญญัติวิสต์ติม	”	”	๒๕
ฉัพทวิสต์ติม	”	”	๒๖
สัตตวิสต์ติม	”	”	๒๗
อัฐวิสต์ติม	”	”	๒๘
เอกนคัศวติม	”	”	๒๙
คัศวติม	”	”	๓๐
เอกคัศวติม	”	”	๓๑

๕ วันแห่ง สัตตาทะเรยกวาร มีชื่อ ดังนี้

- ๑ อาทิจจวารो วันอาทิตย์
- ๒ จันทวารो วันจันทร์
- ๓ ภูมิฬวารो วันอังคาร
- ๔ วุชวารो วันพุธ
- ๕ วิหัมปตวารो วันพฤหัสบดี
- ๖ สุกกวารो วันศุกร์
- ๗ โสรววารो วันเสาร์

ชื่ออื่นซึ่ง เป็นไวพจน์ของ ชื่อเหล่านี้ ก็ใช้ได้ เช่น วิจวารो วัน
 อาทิตย สัณวารो วันจันทร์ เป็น ตัวอย่าง ฯ

แบบบอกกล่าวชดวายเทศนา

(วันที่ ๓๐ พฤษภาคม ร.ศ. ๑๓๑)

อิทานิ คัสสั ภาวโก อรหโต สัมมาสัมพุทฺธัสสั บริณีพพาน
โตมัฏฐาย มัญญปัณฺเณตัสสัวัจฺจจรุตรจตุสสาธิกานิ เทว สัวัจฺจจรุทฺธัสสันิ
อภิกถันตานิ ฯ บัจจุบฺบิณฺณภาตวธเน เวตฺถามาตัสสั คัสสัคิมิ ทินฺนวารวธเนปน
วิหิปปักวาโร โทสิ ฯ เอว คัสสั ภควโต บริณีพพานา ตาตฺถนํยุทถ
คณนา สัสสัคิระชตฺถพาทิ ฯ

ศุภมสิตุ พระพุทธเจ้าตํนายกาถ จำเดิมแต่ บริณีพพาน แห่ง พระองค์
สัมเด็จพระผู้มีพระภาค อรหันต สัมมาสัมพุทฺธเจ้าหนึ่ บัดนี้ล่วงแล้ว
๒๕๕๕ พรรษา บัคฺชบิณฺณตมฺมัย พฤษภาคมมาถ วันที่ ๓๐ พฤษหับศิวาร ฯ
พระพุทธเจ้าตํนายกาถ จำเดิมแต่ บริณีพพาน แห่ง พระองค์ สัมเด็จพระผู้มี
พระภาคเจ้าหนึ่ มีนย อัมจะ พัง กำหนด นบัตวัย ประกาถ ถึ่ ขอ ถวาย
พระพร ฯ

ถ้าวินฺทึ ๒๙ กุมภภาพนฺธิ ใน บมฺมอจฺจิทิน ว่าตังนี้

อิทานิ ฯ ต ฯ บัจจุบฺบิณฺณภาตวธเน มาชมาตัสสั อจฺจิกุกฺคิ เอกุณตัสสัคิมิ
คิมิ ฯ ต ฯ บัคฺชบิณฺณตมฺมัย กุมภภาพนฺธมาถ วันที่ ๒๙ เปนอจฺจิทิน ฯ ต ฯ

ประกาศกระทรวงว่าการต่างประเทศ

เสนาบดีว่าการต่างประเทศ ขอ ประกาศให้ทราบทั่วกัน

ด้วย **อับดุลราฮิม** ซึ่ง ขณะ นั้น เป็น คนใน บังคับ ชาติ อังกฤษ

ได้ ทำ เรื่อง รวบรวม ขึ้น ต่อเสนาบดีว่าการต่างประเทศ เมื่อวันที่ ๒๘ กันยายน
รัตนโกสินทรศก ๑๓๐ ขอ แปลง ชาติ เป็น คนใน บังคับ สยาม ตาม
ลักษณะ กฎหมาย แปลง ชาติ ร.ศ. ๑๓๐

เสนาบดีว่าการต่างประเทศ ได้ เห็น หัก ฎหมาย เป็น ที่ พอใจ แล้ว ว่า ผู้
ร้อง ขอได้ ปฏิบัติ ถูก ต้อง ตาม ลักษณะ กฎหมาย แปลง ชาติ ร.ศ. ๑๓๐ จึง
ได้ นำ ความ ขึ้น กราบ บังคม ทูล พระกรุณา ขอ รับ พระราชทาน พระบรม
ราชาอนุญาต

บัด นี้ ทรง พระกรุณา โปรดเกล้า ฯ พระราชทาน พระบรมราชาอนุญาต
แก่ ผู้ ร้อง ขอได้ ถึง นำ พิพัฒน์ สัตย์ ยาน สัตย์ ต่อ พระบาท สมเด็จ พระเจ้า อยู่หัว
ด้วยแล้ว

เพราะ ฉะนั้น จึง ขอ ประกาศ ให้ทราบทั่วกัน ว่า **อับดุลราฮิม**
ได้ แปลง ชาติ เป็น คนใน บังคับ สยาม ผู้หนึ่ง แล้ว

ประกาศ มา ณ วันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ รัตนโกสินทรศก ๑๓๐

(ลงพระนาม) เทวะวงษ์ไโรประการ

เสนาบดีว่าการต่างประเทศ

ประกาศแยกหน้าที่กรมราชเลขาณูการ

แต่ตั้ง กระทรวงมุรชาธร

แต่เปลี่ยนเสนาบดีกระทรวงต่าง ๆ

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทร มหาอหิวิราชอุ พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว
 มีพระบรมราชโองการ ดำรัสสั่งว่า ราชการใน กรมพระอดิศัย ซึ่ง มี
 ราชการ บาง อย่าง จุกจิก ช้อย่มาก เช่น การ ทำ ทะเบียน ยศ บรรดาศักดิ์
 ข้าราชการ การ ทำ ทะเบียน เครื่องราชอิสริยาภรณ์ต่าง ๆ อันเป็นภาระ
 อันใหญ่ ซึ่ง กรมพระอดิศัย แด่กรมราชเลขาณูการ ได้ร่วม ทำกัน อยู่
 นี้ แต่จะ ทั่ว มาก ขึ้น ทุกวันไป เหตุที่ เจ้านาย จะ กระทำไป ให้เรียบร้อย
 ได้ โดยมี ได้ มีทั้ง ราชการ ดัง เช่น ที่ กล่าว แล้ว นั้น แต่ เฉพาะ อย่าง
 เดียว ราชการใน ที่ ราชเลขาณูการ ที่ ต้อง ทำ อยู่ทุกวัน นี้ ก็มี มาก ขึ้น
 อยู่เสมอ ทรง พระราชดำริ เห็น ว่า ควร จะ ถอน เอา ราชการ เหล่า
 นี้ มารวม ทำใน กระทรวง หนึ่ง อีกต่าง หาก คือ กระทรวงมุรชาธร ซึ่ง
 ได้ เสนอ ว่าง มา นาน แล้ว นั้น ให้ มี นาย ทำ การ ใน พันธ ทำ แด่ รัชชา
 ทะเบียน ฉะนั้น ครั้น ได้ ข้าราชการ ทั้ง ฝ่าย ทหาร แด่ พลเรือน ทั้ง พระราช
 อาณาจักร แด่ ทำ รัชชา ทะเบียน เครื่องราชอิสริยาภรณ์ต่าง ๆ ทำ แด่
 รัชชา ทะเบียน ของ คราต่าง ๆ จึง ใช้ ประจํา ใน ราชการ ของ กระทรวงต่าง ๆ
 ซึ่ง กระทรวง ใด เคย ทำ มา แล้ว ทำ แด่ รัชชา ทะเบียน ของ ครา สำหรับ

บุคคล ซึ่งจะได้ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ พระราชทาน พระบรมราชา
 อนุญาตให้ ใช้ต่อไป

ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระนคร
 วรฤทธิ เสด็จตั้งกระทรวงโยธาธิการ เป็นเสนาบดีกระทรวงมูรชาช
 ให้พระยาศรีสุนทรโวหาร เจ้ากรมพระอาตักขณ เป็น ปลัดทูลฉลอง
 กระทรวงมูรชาช ส่วนตำแหน่ง เสด็จตั้ง กระทรวงโยธาธิการ ซึ่งว่าง อยู่
 นั้น ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้เจ้าพระยาวงษานุประพัทธ์ เสด็จตั้ง
 กระทรวงเกษตราธิการ เป็นเสนาบดีกระทรวงโยธาธิการ แต่ให้พระเจ้า
 พี่ยาเชอ กรมหมื่นราชบุรดีเรกฤทธิ เป็นเสนาบดี กระทรวงเกษตราธิการ
 รับราชการ ตามตำแหน่งหน้าที่ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน ร.ศ. ๑๓๖ เป็นต้นไป

ประกาศ มา ณ วันที่ ๔ มีนาคม วันคนโกลืนทร ศักราช ๑๓๐
 เป็นวันที่ ๔๘๐ ในรัชกาลปัตยุบันนี้

ประกาศใช้ พระราชบัญญัติสัตว์พาหนะ ร.ศ. ๑๑๙
 ในมณฑลต่าง ๆ ทุก มณฑล ซึ่งขึ้นต่อ กระทรวงมหาดไทย

มีพระบรมราชโองการ ในพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอชิราวุธ
 พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้า ฯ ให้ประกาศจงทราบทั่วกันว่า
 เดิมเมื่อ ณ วันที่ ๒๘ พฤษภาคม วันคนโกลืนทร ศักราช ๑๒๒ พระบาทสมเด็จพระ
 พระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์ พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรง พระ

พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศให้ใช้พระราชบัญญัติสัตว์พาหนะ รัตนโกสินทร ศก ๑๑๙ ในหัวเมือง มณฑล ซึ่งขึ้นต่อกระทรวงมหาดไทย แต่เฉพาะ บาง มณฑล คือ มณฑลทวายเก่า ๑ มณฑลนครสวรรค์ ๑ มณฑลพิษณุโลก ๑ มณฑลนครไชยศรี ๑ มณฑลราชบุรี ๑ มณฑลปราจีนบุรี ๑ มณฑลนครราชสีมา ๑ รวม ๗ มณฑลนั้น

บัดนี้ทรงพระราชดำริเห็นว่า เป็นเวลายาวสมควรที่จะใช้พระราชบัญญัติสัตว์พาหนะ รัตนโกสินทร ศก ๑๑๙ ให้ตัดออกไปในมณฑลต่าง ๆ ซึ่งขึ้นต่อกระทรวงมหาดไทยทั่วทุกมณฑลได้แล้ว เพราะฉะนั้นจึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ใช้พระราชบัญญัติสัตว์พาหนะ รัตนโกสินทร ศก ๑๑๙ ในมณฑลจันทบุรี มณฑลชุมพร มณฑลนครศรีธรรมราช มณฑลปัตตานี มณฑลภูเก็ต มณฑลเพชรบูรณ์ มณฑลอุดร มณฑลอิสาน แต่มณฑลพายัพ ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน รัตนโกสินทร ศก ๑๓๑ เป็นต้นไป

ประกาศมาณวันที่ ๙ มีนาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๓๐
 เปนวันที่ ๔๘๕ ในรัชกาลปัจจุบันนี้

กฎเสนาบดี

เรื่องให้ยกเลิกการตั้งสัตว์พาหนะ
และเลิกใช้ตัวรูปพรรณชนิดเก่า

ด้วยตามความใน มาตรา ๒๙ แห่งพระราชบัญญัติ สัตว์พาหนะ
ร.ศ. ๑๑๙ ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เสนาบดีที่มีอำนาจที่จะตั้ง
กฎข้อบังคับสำหรับจัดการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติ แต่พระบาท
สมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์ พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรง
พระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทาน พระบรมราชานุญาตให้ประกาศให้
ใช้กฎข้อบังคับเสนาบดี กระทรวงมหาดไทย ในการทำทะเบียน หมายคำหนี
สัตว์ตามความใน มาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติ สัตว์พาหนะ ร.ศ. ๑๑๙
เมื่อ ณ วันที่ ๒๘ พฤษภาคม รัตนโกสินทรศก ๑๒๒๒ นั้น

บัดนี้ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์ พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว
ทรง พระราชดำริเห็นว่า การตั้งสัตว์พาหนะ เพื่อให้เป็นเครื่อง หมายว่า
เป็นสัตว์ที่โตดัง ทะเบียนแล้ว ซึ่งได้ ใช้กัน ชะงักทุกวันนี้ นั้น หาเป็น
ผลอันดีสำเร็จตามความ ประสงค์ไม่ โดยเหตุว่า รอยสักนั้น อาจจะลบ
เดือนไปได้ โดยง่าย จะใช้เป็นเครื่อง หมายสำหรับการ ตรวจตราของ
เจ้าพนักงาน มิได้ต่อไป

เพราะฉะนั้น จึง ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ยกเลิกการตั้งหู หมาย

คำหีบห่อ พาทหาร ตาม กฎเสนาบดี กระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการทำ
 ทะเบียน หมายถึง คำหีบห่อ คำความใน มาตรา ๕ แห่ง พระราชบัญญัติศัพท์
 พาทหาร รัตนโกสินทร ศก ๑๑๙ ซึ่งได้ประกาศมา ณ วันที่ ๒๘ พฤษภาคม
 รัตนโกสินทร ศก ๑๒๒ นั้น เดิม ตั้งแต่ วันที่ ๑ เมษายน รัตนโกสินทร
 ศก ๑๓๑ เป็นต้นไป ส่วนข้อความอื่น ๆ นอกจาก การลี้ภัยซึ่งปรากฏ
 อยู่ใน พระราชบัญญัติศัพท์พาทหาร ร.ศ. ๑๑๙ แต่ใน กฎเสนาบดี กระทรวง
 มหาดไทยในการ ทำทะเบียน หมายถึง คำหีบห่อ คำความใน มาตรา ๕
 แห่ง พระราชบัญญัติศัพท์พาทหาร ร.ศ. ๑๑๙ นั้น ให้คง เป็นไปตาม
 พระราชบัญญัติ แต่ กฎเสนาบดี อย่าง เดิม

ซึ่ง ตั้ง พิมพ์รูปพรรณ ชนิดเก่า ซึ่งไม่มี ภาพศัพท์ แต่ ช่องไว้สำหรับ ตง
 เครื่อง หมายถึง หมายถึง ขวัญศัพท์นั้นให้ยกเลิกเสีย ให้ ใช้ตัว พิมพ์
 รูปพรรณ อย่าง ใหม่ ซึ่งมี รูป ภาพศัพท์ แต่ ช่องไว้สำหรับ ตง เครื่อง หมายถึง
 สำหรับ หมายถึง ขวัญศัพท์ตาม แบบใหม่ ของ กระทรวงมหาดไทย แทน ตั้งแต่
 วันที่ ๑ เมษายน รัตนโกสินทร ศก ๑๓๑ เป็นต้นไปด้วย

ให้ข้าหลวงเทศาภิบาล ผู้ว่าราชการเมือง แด่ กรมการ ข้าเถอก ปฏิบัติ ให้
 ถูก ต้อง ตาม กฎ ฉบับนี้ สืบไป

๓

ศาลาว่าการมหาดไทย

ประกาศ มา ณ วันที่ ๙ มีนาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๓๐

(ลงพระนาม) ดำรงราชานุภาพ

เสนาบดี กระทรวงมหาดไทย

ประกาศใช้พระราชบัญญัติศุขาภิบาล

ในตำบล ถนน เยาวราช ถึง ตลาด ท่ามกลอง ถนน วิจิตรสงคราม
 ถึง โรง พยาบาล จีน ถนน เทพ กระจับปี่ ถึง วัด โศภนเกษ
 ถนน เจ้าฟ้า ถึง ล้วน จีน เองหิน แล ถนน ซอย สาย แยก ทั้ง ปวง
 ที่ ถนน ทั้ง ๔ ท้อง ที่ อำเภอ เมือง ภูเก็ต
 เปน รอบ นอก ของ ท้อง ที่ ศุขาภิบาล

มี พระ บรมราชโองการ ดำรัส เหนือเกล้า ฯ ให้ ประกาศ ทราบ ทัดถน
 ว่า ตาม ความใน พระราชบัญญัติ จัด การ ศุขาภิบาล ตาม หัว เมือง รัตน
 โกสินทร ศก ๑๒๗ มาตรา ๒ มีความว่า ถ้า จะ โปรดเกล้า ฯ ให้
 ใช้ พระราชบัญญัติ นี้ ใน ตำบลใด เมื่อใด จะ ได้ ประกาศ ใน หนังสือ ราชกิจจานุ
 เบกษา แล ใน ท้อง ที่ ๆ จะ ใช้ พระราชบัญญัติ นี้ ด้วย เปน สำคัญ นั้น

บัดนี้ พระยารัษฎานุประดิษฐ์ ข้าหลวงเทศาภิบาลสำเร็จราชการ
 มณฑลภูเก็ต มี โบบอก เข้า มา กราบ บังคม ทูล ว่า ที่ อำเภอ เมือง เปน ที่ ตั้ง
 ศาลา รัฐบาล มณฑล แล เปน ที่ ประชุม การ กิจ ภาย มี บ้าน เรือน แล ผู้คน
 มาก สมควร จะ จัด การ ศุขาภิบาล ตาม พระราช บัญญัติ ศุขาภิบาล ได้ ด้วย
 ความ สมบูรณ์ ของ ท้อง ที่ ตำบล นี้ ประการ ๑ แล เพราะ เหตุ เปน ที่ ประชุม
 ชน มาก มัก เกิด โรค โภย ไข้ เจ็บ ใน ที่ เหล่า นี้ ถ้า จัด การ ศุขาภิบาล ขึ้น จะ เปน
 การ มี ประโยชน์ อัน ตราย แก่ มหาชน ด้วย ประการ ๑ แต่ การ ที่ จะ จัด

10/2566

ศุขามิชาติ นี้ เป็น การ แรกตั้งขึ้นใหม่ ควร จะ จัด ตั้ง ใน ตำบล ถนน
 เขาวราช ถึงตลาดสาม กอง ถนน วิชิตสงครามถึงโรงพยาบาลจีน ถนน
 เทพกระษัตริ์ ถึง วัดโลกแซก ถนนเจ้าฟ้าถึง ส่วนจีนเองหิน แต่ ถนน ซอย
 ด้ายแยกทั้งปวง ที่ ถนน ทั้ง ๔ ท้องที่ อำเภอเมือง ภูเก็ต เหล่านี้ ก่อน
 ด้วยเหตุนี้ พระยารัษฎานุประดิษฐ์ จึงได้เรียกประชุม กำนันผู้ใหญ่บ้าน
 แต่ศฤหบดีใน ตำบล ถนน เขาวราช ถึง ตลาดสาม กอง ถนน วิชิตสงคราม
 ถึงโรงพยาบาลจีน ถนน เทพกระษัตริ์ ถึงวัดโลกแซก ถนนเจ้าฟ้าถึง ส่วน
 จีนเองหิน แต่ ถนน ซอย ด้ายแยกทั้งปวง ปฏิบัติ เห็น ชอบ พร้อม กัน ว่า
 ควร จะ จัด การ ศุขามิชาติตาม พระราชบัญญัติขึ้น ใน ท้องที่ เหล่านี้ ก่อน ที่
 อื่น แล้วจึง ขยายเขตต่อไปใน มณฑลภูเก็ต พระยารัษฎานุประดิษฐ์
 จึงได้ มี บอกรับเข้า มา กราบ บังคม ทูล ขอ พระราชทาน พระบรมราชานุญาต

เมื่อได้ ทรง ทราบ ความ ตาม ใบ บอกรับ นั้น ทรง พระราชดำริ เห็น ชอบ
 ด้วย จึง ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ พระราชทาน พระบรมราชานุญาต
 ให้จัด การศุขามิชาติที่ ตำบล ถนนเขาวราชถึง ตลาดสาม กอง ถนน วิชิต
 สงครามถึง โรง พยาบาลจีน ถนน เทพกระษัตริ์ ถึงวัด โลกแซก ถนนเจ้าฟ้า
 ถึง ส่วนจีนเองหิน แต่ ถนน ซอย ด้ายแยกทั้งปวง ตั้งแต่วันที่ ๑๓ เดือน
 ๒

ศึก ๑๓๐ เป็ ต้นไป ตั้งนี้

๑ ศุขามิชาติ จะ จัดตั้ง ขึ้น นี้ จัด อย่าง ศุขามิชาติ เมือง ตาม พระ

๒ กำหนดเขตฯ สู่ชาติบาตไนชั้นต้นนี้ คือ ด้านเหนือตอนหนึ่งของ
 ถนนเทพกระษัตรี ตั้งแต่ หน้าวัดโคกแซก ตรงมา ถึง ถนนภายในตลาดใหญ่
 ด้านใต้ ถนนภูเก็ต แด ถนนซ้ายแยก ครัวนอกตั้ง แต่ ถนนมนตรี ถนนครึ่ง
 ถนนอำเภอ ถนนผู้ใหญ่บ้าน ด้าน ครัวนอก ถนน วิชิตสงคราม ถนน
 เขาวราช ถนนแม่ต๋อน ถนนเจ้าฟ้า แด ถนนที่อยู่ ใน วงภายใน ถนนนี้
 ทุกสายดังนี้ ถ้าต่อไปเมื่อ จะ ขยายเขตฯ สู่ชาติบาตยิ่ง กว่า คำบด เหล่านี้
 ออกไปทางใดเพียงใด จะ ได้ ประกาศต่อไปโดยลำดับ

๓ ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ พระราชทานเงิน ภาษีโรงเรือน ภาษี
 พาหนะ แด ภาษีบำรุง ถนน ที่ เก็บได้ ในเขตฯ สู่ชาติบาต ให้เป็นผล
 ประโยชน์สำหรับจ่ายใช้ ในการ สู่ชาติบาต ตาม พระราชบัญญัติ
 ประกาศ มาณวันที่ ๑๓ มีนาคม รัตนโกสินทรศก ๑๓๐
 เป็นวันที่ ๔๘๙ ในรัชกาลปัจจุบันนี้

ประกาศแก้ไขตราเก็บเงินภาษีโรงเรือน

ภาษีพาหนะ แด ภาษีบำรุง ถนน ในเขตฯ สู่ชาติบาต
 ตำบลถนนเขาวราช ถึง ตลาดสามกอง ถนน วิชิตสงคราม ถึง โรง
 พยาบาลจีน ถนนโคกกระษัตรี ถึง วัดโคกแซก ถนนเจ้าฟ้า
 ถึง ครัวนอกตั้ง แด ถนนชยซ้ายแยกทั้งปวง มณฑลภูเก็ต

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระดำรงราชานุภาพ เสนาบดีกระทรวง
 มหาดไทย 21/1/1906
 รับพระบรมราชโองการได้เกล้า ฯ ให้ ประกาศให้ทราบทั่ว

กันว่า ตามที่ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศใช้พระราชบัญญัติ
จัดการสุขาภิบาลตามหัวเมืองรัตนโกสินทร์ศก ๑๒๗ เหนือตำบลถนน
ยาวราช ถึง ตลาดสามกอง ถนนวิชัยคีรีความ ถึง โรงพยาบาลจีน ถนน
เทพกระษัตรี ถึง วัดโลกเขก ถนนเจ้าฟ้า ถึง สวนจีนอะหิน แดถนนซอย
สายแยกทั้งปวง เป็นสุขาภิบาลเมืองแล้วนี้

บัดนี้ พระยารัษฎานุประดิษฐ์ ข้าหลวงเทศาภิบาลสำเร็จราชการมณฑล
ภูเก็ต มีใบบอกเข้ามากราบบังคมทูล พระกรุณาว่า ได้ประชุมเด็ก
ทั้ง กรรมการ สำหรับจัดการสุขาภิบาลรวม ๙ นาย ครอบคณะสำหรับ
สุขาภิบาลเมืองตามพระราชบัญญัติแล้ว แต่ได้ประชุมกรรมการ ปลูกษา
หรือเห็นพร้อมกันว่า เงินภาษีเรือนโรงร้าน ภาษีพาหนะ แดภาษี
บำรุงถนน ซึ่งทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานสำหรับบำรุงรักษา
การสุขาภิบาลนั้นต่อไปควร เก็บโดยอัตราดังนี้ คือ

๑ บ้านเรือนโรงแต่ที่ดิน ถ้าให้เช่าเก็บ ๑๐ ซัก ๑ ในราคาค่าเช่า
เรือนโรงร้าน ที่ดินที่ไม่ให้เช่า กรรมการที่อัตราค่าเช่าแล้ว ๆ
เก็บ ๑๐ ซัก ๑ ต่อปีในราคานี้

- ๒ ภาษีรถ ๔ ล้อ เก็บคัน ๑ ปีละ ๑๘ บาท
- ๓ ภาษีรถ ๒ ล้อ เกวียน ๒ ล้อ เก็บคัน ๑ ปีละ ๑๒ บาท
- ๔ ภาษีรถตัก เก็บคัน ๑ ปีละ ๒ บาท
- ๕ บำรุงถนน เก็บจากหญิง ผัวได้เกณฑ์คน ๑ ปีละ ๑๒ บาท

๕_{12/4072568}

ทรง พระราชดำริเห็น ชอบด้วยแล้ว จึง ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ
 ให้ประกาศ เก็บเงิน ภาษี เรือน โรง ร้าน ภาษี พานะ แด ภาษี บำรุง ถนน
 สำหรับการ คุ้ชาภิบาล แก่ ผู้ ซึ่ง อยู่ใน เขตรัศมี ชาภิบาล เมือง ภูเก็ต มีอัตรา
 ตามที่ ข้าหลวงเทศาภิบาล แด กรมการ ประชุม ปฤชา คก ลง กัน ซึ่ง ได้
 ว่า มา แด ใน ประกาศ นี้ แด รัตน โกสินทร์ ศก ๑๓๑ เป็นต้น ไป

ประกาศ มา ณ วันที่ ๑๓ มีนาคม รัตนโกสินทร์ ศก ๑๓๐

(ตงพระนาม) ดำรงราชานุภาพ

เสนาบดี กระทรวงมหาดไทย

พระราชกำหนดเครื่องแต่งตัวทหารเรือ

ร.ศ. ๑๓๑

พระบาท สมเด็จพระปรเมนทรมหาอชิราวุธ พระ มงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว
 ทรง พระราชดำริว่า พระราชกำหนดเครื่อง แต่งตัว ทหาร เรือ ได้ ครา
 ขึ้นไว้ ตั้งแต่ รัตน โกสินทร์ ศก ๑๒๔ แด ค่นั้น มา ได้ ทรง พระกรุณา
 โปรดเกล้า ฯ ให้ แก่ ใจ เพิ่มเติม เบียดขนแปลง การ บาง สิ่ง บาง อย่าง ใน
 พระราชกำหนด นั้น เป็น หลายครั้ง หลายครา บัด นี้ สมควร จะ ครา พระ
 ราชกำหนดเครื่อง แต่งตัว ทหารเรือ ขึ้น เสียใหม่ เพื่อให้ เป็น การ สดวก

แก่ผู้ที่จะต้องปฏิบัติตาม หนึ่ง ทรงพระราชดำริเห็นว่า ทหารเรือย่อม
มีหน้าที่ต้องไปราชการต่าง ประเทศ เป็น ครั้งคราว ควร กำหนด เครื่อง
แต่งกายไว้ให้พอ กับ ความ สดวกแก่ ถูกกาลทั่ว ไป จึง มี พระบรมราช
โองการ เห็นชอบ ว่า ดำริสั่ง ให้ตรา พระราชกำหนด นั้นขึ้นไว้ มี ข้อ
ความ ดัง สะกดว่า ต่อไป

หมวดที่ ๑

ว่าด้วย การใช้ พระราชกำหนด

มาตรา ๑

พระราชกำหนดนี้ ให้ มีนามว่า “พระราชกำหนด เครื่อง แต่งตัว
ทหารเรือ ร.ศ. ๑๓๑”

มาตรา ๒

ให้ใช้ พระราชกำหนด นี้ ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน รัตนโกสินทร ศก ๑๓๑
เป็น ต้นไป

มาตรา ๓

เมื่อใช้ พระราชกำหนด นี้ แล้ว ให้ยกเลิก พระราชกำหนด เครื่อง แต่งตัว
ทหารเรือ ร.ศ. ๑๒๔ กับทั้ง บรรดา ข้อ กำหนด ที่ได้ ประกาศ แก่ ใช้
เปลี่ยนแปลง หรือ เพิ่มเติม พระราชกำหนด เครื่อง แต่งตัว ทหารเรือ
ร.ศ. ๑๒๔ นั้นเสีย

มาตรา ๔

เครื่องแต่งตัวทหารเรือ บางอย่าง ซึ่งมีค่าหรือมีความสำคัญในพระราชกำหนดนี้ คดออกจนถึง ซึ่งเป็นเครื่องประกอบกับเครื่องแต่งตัวอื่น เป็นเครื่องประดับ หมายถึง วิชาความรู้ หมายถึง เหน่า หรือ นาค หรือ วุฒิกฎก็ตาม หรือ เป็นเครื่องใช้ในราชการ การเดินเรือแต่การส่งนามก็ตาม เหน่าหรือทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้ได้แนบกับกระทรวงทหารเรือ มีอำนาจกำหนดไว้ ได้เป็นกฎหรือข้อบังคับตามสมควรแก่ราชการ แต่เมื่อกฎหรือข้อบังคับที่วางไว้ ได้รับพระราชทานพระบรมราชานุมัติประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งแห่งพระราชกำหนดนี้

หมวดที่ ๒

ว่าด้วยเครื่องแต่งตัว

มาตรา ๕

เครื่องแต่งตัวพลทหาร

ข้อ ๑ มีหมวด ๓ อย่าง คือ

อย่างที่ ๑ หมวดลูกหลานตี่ชาม รูปหมวกกระดาดสี ที่เชิงหมวกมีสายแถบคำพันรอบ ที่สายแถบชาน่ามีอักษรแจ้งนามเรือแต่นามกองซึ่งสังกัด และมีอักษรพระบรมนามาภิไธยย่อกำกับข้างหน้าแต่ข้างท้ายพรรค อักษรนั้นทอด้วยไหมทอง

อย่างที่ ๒ หมวกผ้าขาว รูปแต่มีสายแถบ ประกอบ อย่าง เดียว
กัน กับ อย่าง ที่ ๑

อย่างที่ ๓ หมวกสาน รูปกลมแบบของ กระทรง ทหารเรือ มี
สายแถบเช่นว่าไว้ โห่ อย่าง ที่ ๑ หนึ่งรอบ

ข้อ ๒ มีเสื้อ ๔ อย่าง คือ

อย่างที่ ๑ เสื้อ สักหลาด สักขาว รูปเสื้อ กระดาด แขน ยาว รวบที่
ข้อมือ

อย่างที่ ๒ เสื้อผ้าขาว รูปเสื้อ กระดาด แขนสั้น เพียง คอก

อย่างที่ ๓ เสื้อผ้าสีขาบ รูปเหมือน อย่าง ที่ ๒

อย่างที่ ๔ เสื้อ ธรรมดา หนึ่งหน้า เป็น เสื้อ สักหลาด สักขาว รูปคอ
แฉกร ใต้คอหุดคอ มีตุ้มตรงกลางกับพระเกี้ยว ๒ แถว ๆ ละ ๔ ตุ่ม ยาว
ชายเสื้อ จุกเหนือเข้าเพียง กึ่ง ขา สำหรับ ธรรมดา ซ้อนเสื้อ ทั้ง ๓ อย่าง
ที่ว่ามา แฉง เพื่อ กันหนาว (เสื้อ อย่าง นี้ไม่มีเครื่อง หมายถึง)

ข้อ ๓ เสื้ออย่าง ที่ ๑ ถึง ที่ ๓ ที่ว่ามา ใน ข้อ ๒ นั้น มีผ้าพันคอ
สีท่า ดัดทิด ชายเสื้อ ปก หลัง ผูก รวบไว้ ที่ คอก เป็น เครื่อง ประกอบ ทั้ง

๓ อย่าง

ข้อ ๔ เสื้ออย่าง ที่ ๑ และ ที่ ๒ ที่ได้ว่ามา ใน ข้อ ๒ นั้น มีผ้า

ปก หลัง ดี หน้าเงิน ขอบขาว ซ้อน ชายเสื้อ ปกหลัง ได้ ชก ชั้น หนึ่ง แปลง
เป็นเสื้อได้มียศ

ข้อ ๕ มีกางเกง ๓ อย่าง คือ

อย่าง ที่ ๑ กางเกง สั้นเรียดดี ขาบ รูป กางเกง กระดาด

อย่าง ที่ ๒ กางเกง ผ่า ดี ขาบ รูป เหมือน กัน กับ อย่าง ที่ ๑

อย่าง ที่ ๓ กางเกง ผ่า ดี ขาบ รูป เหมือน กัน กับ อย่าง ที่ ๑

ข้อ ๖ มี รองเท้า หนึ่ง ตัว รูป บิด เคย หนึ่ง นอก เวลา เข้าแถว พระ

ราชทานพระบรมราชานุญาตให้ ใช้ รองเท้า สี ไม้ ดี ขาบ รูป บิด เคย หรือ
รูป ชูก็ได้

มาตรา ๖

เครื่อง แต่ง ตัว นายทหาร ชั้น ๑

เหมือน กัน กับ เครื่อง แต่ง ตัว พลทหาร ซึ่ง ได้ กำหนด ไว้ ใน มาตรา ๕
ทุก ประการ แต่ เครื่องหมายยศ ดัง จะ ได้ กำหนด ไว้ ใน มาตรา ๑๕
ต่อไป ข้าง ด้วง

มาตรา ๗

เครื่อง แต่ง ตัว นายทหาร ชั้น พันจ่า

ข้อ ๑ มี หมวก แกม ดีก หาด ดี คำ ทรง หม้อ ตาล กระบัง หนึ่ง ตัว มี แถบ
ผ้า ทอ เป็น ริ้ว พัน เชิง หมวก โดย รอบ ที่ กาง ผ่า แถบ ตรง ศูนย์ ย่อ ดง นำ
หมวก มี ตรา พระ เกี้ยว กับ สีม่อ ทำ ด้วย ทองแดง พิมพ์ เป็น เครื่อง ประดับ
มี ฉาย รัต ตรา หนึ่ง ตัว พาด ไว้ ที่ เชิง หมวก เหนือ กระบัง โยง ด้าย ดุม ทอง
ตรา พระ เกี้ยว กับ สีม่อ ขนาด ย่อม ดีก ที่ เชิง หมวก ชาย กระบัง ข้าง ด้วง ๑ ดุม
12/10/2566

ข้อ ๒ หมวกที่เข้ามาในข้อ ๑ นี้ มีปกดอกผ่าห่มได้ ๒ อย่าง

คือ ปกดอกผ่าขาว อย่างหนึ่ง ปกดอกผ่าดำ อย่างหนึ่ง

ข้อ ๓ มีเสื้อ ๖ อย่าง คือ

อย่างที่ ๑ เสื้อสีฟ้าคาดสีดำ รูปตุนึก มีคุมทอง คราพระเกี้ยว

กับส้มอม ๒ แถว ๆ ละ ๔ คุม ชายเสื้อเบื้องบนแหวกที่อก ๒ ชาย

ขดิม ถวดคทองเด็กที่ขอบ คอเสื้อคงตั้งเพียง ๓ ส่วน ๔ แห่ง คอขดิม

ถวดคทองเด็กที่ขอบบน

อย่างที่ ๒ เสื้อสีฟ้าคาดสีขาว รูปเหมือนอย่างที่ ๑ แต่ที่คอ
แดงที่ชายแหวกอกไม่มีสีฟ้าคาด ขาวหุ้ม แถงไม่มีถวดคทองขดิม

อย่างที่ ๓ เสื้อสีขาวแบบราชการ มีคุมทอง คราพระเกี้ยวกับ

ส้มอม ๑ แถว ๕ คุม

อย่างที่ ๔ เสื้อผ่าดำแบบเด็วกัน กับอย่าง ที่ ๓

อย่างที่ ๕ เสื้อผ่าสีขาวแบบเด็วกัน กับอย่าง ที่ ๓

อย่างที่ ๖ เสื้อสีกรมกันหนาว เป็นเสื้อสีฟ้าคาดสีขาว รูปโอเวอร์
โค๊ต ชายเสื้อเบื้องล่างเพียงกึ่งหนึ่ง มีคุมทองกับพระเกี้ยว ๒ แถว

แถวละ ๔ คุม มีแถบสีฟ้าคาด รัตติง ขดิมคุมทอง คราพระเกี้ยวกับส้มอม

ที่ปลายแถบข้างละ ๑ คุม เสื้อนี้สำหรับสีกรม ขอนเสื้อทั้ง ๔ อย่างที่

เข้ามาแล้ว เพื่อกันหนาว (เสื้ออย่างนี้ไม่มีป้ายค์)

ข้อ ๔ มีป้ายค์ทำด้วยแผ่นสีฟ้าคาดสีดำ รูปสี่เหลี่ยมยาว ปลาย

รวมโดยกว้าง ๕ เส้นตีเมตร ยาวตามควร แก่ส่วน บ่ามุกคด ที่
 มุมรวมเห็น บ่ามคุดุมของ คราพระเกี่ยว กับ ส้มอ ขนาด ย่อม ๑ ตุม มี
 แถบทอง เด็ก พาด ขวาง บ่า เริ่ม ตั้งแต่ ส่วน ด่าง แห่ง บ่า ตั้งแต่ ๑ แถบ
 ถึง ๓ แถบ ตามลำดับยศ (ดูมาตรา ๑๖) มีแถบตี หมายถึง
 พาดที่ สันย กต่าง ตามยาว แห่ง บ่า (ดูมาตรา ๑๒)

ข้อ ๕ มีกางเกง ๔ อย่าง คือ

อย่าง ที่ ๑ กางเกง สักหัดดี ขาบ ขาว

อย่าง ที่ ๒ กางเกง ผา ขาว รูป อย่าง เดียว กัน กับ อย่าง ที่ ๑

อย่าง ที่ ๓ กางเกง ผา กากี รูป อย่าง เดียว กัน กับ อย่าง ที่ ๑

อย่าง ที่ ๔ กางเกง ผาสี ขาบ รูป อย่าง เดียว กัน กับ อย่าง ที่ ๑

ข้อ ๖ มี รองเท้า หนึ่ง คู่ รูป บิด สูง ถึง นิ้วอง (แบบ เจดถึงคัน)

หรือ รองเท้า หนึ่ง คู่ รูป บิด เตย หนึ่ง คู่ แต่ง ขนรมตา แขน นอก เหวดง เข้า แถว
 พระราชทาน พระบรมราชานุญาต ให้ ใช้ รองเท้า ผา ใบ สี ขาว หรือ หนึ่ง
 เหลือง ก็ได้

มาตรา ๘

เครื่อง แต่งตัว นกเวียน นายเรือ นายช่าง กด

ข้อ ๑ มี หมวก เหมือน ที่ ได้ กกล่าวไว้ ใน มาตรา ๗ ข้อ ๑ แต่

ข้อ ๒ เจน แต่ คราพระเกี่ยว กับ ส้มอ หน้า หมวก เป็น แผ่น กำมะหยี่ บักดิน

คือ พระเกี่ยว บักดวยคินทอง ส้มอ บักดวยคินเงิน กรอบใบ ไชยพฤกษ์

12/10/2566

๒ ข้าง ๆ ตะ ๒ ใบ บักดวยคินทอง

ข้อ ๒ มีเส้น ๒ อย่าง เหมือน กับที่ ว่าไว้ใน มาตรา ๗ ข้อ ๓
แต่ใน อย่างที่ ๑ ถึงที่ ๕ เพิ่ม รูปของ หมายถึง ชั้น คัดที่ คอ เสื้อ ข้าง ตะ

๑ คุม (คุม มาตรา ๒๐)

ข้อ ๓ มี บ้ายค์ ทำด้วย แผ่น ด้าย หลาดสี กว้าง รูปร่าง เหลี่ยม ยาว ปลาย
รวบ โดย กว้าง ๕ เซ็นติเมตร ยาวตาม คอว แต่ บ้ายค์ กัด ที่ มุม รวม
เหนือ บ้ายค์ คุมของ ตรา ส้ม กับ พระ เกี้ยว ขนาด ย่อม ๑ คุม มี แถบ ของ
เด็ก พาด ที่ สัน นัย ถ้าง บ้ายค์ ติด ตาม ขว ของ บ้ายค์ แต่ นักเรียน นาย ข้าง กัด
มี แถบ ผ่า ตัด ติด หมู กว้าง ๑ เซ็นติเมตร พาด ตาม ยาว บ้ายค์ ได้ แถบ ของ
เด็ก นน (นักเรียน นาย คอ มี เครื่องหมาย ดัง แจง ใน มาตรา ๒๑)

- ข้อ ๔ มี กางเกง ๕ อย่าง คือ
- อย่าง ที่ ๑ กางเกง คำ ขาว ยาว มี แถบ ของ กว้าง ๒.๕ มิลลิเมตร
  - อย่าง ที่ ๒ เหมือน อย่าง ที่ ๑ ใน มาตรา ๗ ข้อ ๕
  - อย่าง ที่ ๓ เหมือน อย่าง ที่ ๒ ใน มาตรา ๗ ข้อ ๕
  - อย่าง ที่ ๔ เหมือน อย่าง ที่ ๓ ใน มาตรา ๗ ข้อ ๕
  - อย่าง ที่ ๕ เหมือน อย่าง ที่ ๔ ใน มาตรา ๗ ข้อ ๕

ข้อ ๕ มี รองเท้า เหมือน อย่าง ที่ ๕ กว้าง ไว้ ใน มาตรา ๗ ข้อ ๖

นับ แต่ ๒ แต่ ฉาก ๒ ขรรฆ มา แต่ นอก จาก เวลา เข้า แถว มี พระบรม

12/10/2566

ราชานุญาตให้ ใช้ รองเท้า ผ้า โม่ สี ขาว หรือ หวี หนึ่ง เหล็ดอง ได้

มาตรา ๙

เครื่องแต่งตัว นายทหารชั้นสัญญาบัตร

ข้อ ๑ มีหมวด ๓ อย่าง คือ

อย่าง ที่ ๑ หมวดแพร ชนิดคำ รูปปักอกแปด ขลิบแพรดำ เว้นแต่ นายทหารชั้นนายพล ขลิบทาง และมีเครื่องประดับข้างหมวกเบื้องขวา ค้าง ๆ กัน คือ ชั้นนายพล เกี้ยวทองใหญ่ ๒ เกี้ยวไขว่กัน อยู่กลาง เกี้ยวทองน้อย ๒ ข้าง เกี้ยวทองใหญ่ นั้น อีกข้าง ตะ ๒ เกี้ยว นายทหารชั้นอื่น ๆ มี เกี้ยวทองใหญ่ ๑ เกี้ยว หรือเครื่องหมายเหตุนายพล ขลิบทอง ซึ่งจะได้อีกต่างต่อไปใน มาตรา ๑๒

อย่าง ที่ ๒ หมวดเสดเมตลขาว มีผ้าขาวจับพริบรอบ และมีชายผ้าสีขาวแซมจากผ้าจับนั้นที่ ขอบบนโดยรอบ

อย่าง ที่ ๓ หมวดเก็บเหมือนที่ได้กล่าวไว้ใน มาตรา ๙ ข้อ ๑ และข้อ ๒ เว้นแต่ตราพระเกี้ยวกับ ส้มอ่น่า หมวกเป็นแผ่น กำมะหยี่ บกตน คือ พระเกี้ยวปักด้วยตนทอง ส้มอ่น่าปักด้วยตนเงิน กรอบใบไชย พุกฤษ์ ๒ ข้าง ส้มอ่น่า ข้าง ตะ ๔ ใบ บกเป็นต้นทอง

ข้อ ๒ มีเสื้อ ๙ อย่าง คือ

อย่าง ที่ ๑ เสื้อใหญ่ เป็นเสื้อตั้งห้าทาดสี่คำ รูปปักอกปัก ชายเสื้อ เบื้องล่างเพียงเข้า มีคุมทองตราพระเกี้ยวกับ ส้มอ่น่า ๒ แถว ๆ ตะ ๔ คุม ชายเสื้อ เบื้อง บนแหวกที่อก ๒ ชาย ขลิบตลอดของเล็กที่

ขอพบ คือเสื้อตั้งสูงเพียง ๓ ส่วน ๔ แห่ง คือ ขั้วติดตลอดของเสื้อที่
 ขอบบน ถ้าเป็นเสื้อ นายทหาร ชั้นนายพล มีดัดหาคาด ขาว ห่ม ชายเสื้อ
 แหวก ที่อกแดงที่ คอด้วย ที่แขนเสื้อ มีเครื่องหมาย ต่าง ๆ กัน ดังจะ
 ได้กล่าวต่อไปใน มาตรา ๑๗ ข้อ ๒

อย่าง ที่ ๒ เสื้อ ถวาย เป็นเสื้อดัดหาคาดสีขาวรูปพริ้วอกไก่ ชายเสื้อ
 เบื้องล่างเพียง เข้า มีคุมทอง คราพระเกี้ยว กับ ส้มอ ๒ แถว ๆ ละ
 ๔ คุม คอเปิด พับชาย แหวกที่อก ๒ ชาย ที่แขนเสื้อ มีเครื่องหมาย
 ต่าง ๆ กัน ดังจะ ได้กล่าวต่อไปใน มาตรา ๑๗ ข้อ ๒

อย่าง ที่ ๓ เสื้อ น้อย เป็นเสื้อดัดหาคาดสีขาว รูปคูนิก มีคุมทอง
 คราส้มอกกับพระเกี้ยว ๒ แถว ๆ ละ ๔ คุม คอเปิด พับชาย แหวกที่อก
 ๒ ชายที่แขนเสื้อ มีเครื่องหมาย ต่าง ๆ กัน ดังจะ ได้กล่าวต่อไปใน
 มาตรา ๑๗ ข้อ ๒ (เสื้อ อย่าง นี้ไม่มีบายส์)

อย่าง ที่ ๔ เสื้อขาวเหมือนเสื้อที่ ได้กล่าว ในมาตรา ๑๗ ข้อ ๓ อย่าง ที่ ๓

อย่าง ที่ ๕ เสื้อ ผากาก เหมือนที่ ได้กล่าว ในมาตรา ๑๗ ข้อ ๓

อย่าง ที่ ๔

อย่าง ที่ ๖ เสื้อ สโมลด์ำ เป็นเสื้อ ดัดหาคาดดำ เบียดอกรูปมดด้
 แยกเกิด มีคุมทอง คราพระเกี้ยว กับ ส้มอ ๒ แถว ๆ ละ ๒ คุม กับ
 มีคุมคู่ อย่างเดียวกัน ขั้ว หว่าง รังคุมบน ๑ คู่ มีเครื่องหมาย ต่าง ๆ กัน

ดังจะ ได้กล่าวต่อไปใน มาตรา ๑๗ มีเสื้อ กัดสักหาคาดดำหรือผ้าขาว สวม

ภายใต้เลข ๒ ที่เลข ๒ มีคุมทอง คราพระ เกี้ยว กับ คีมอ ขนาด ย่อม

๑ แกว ๓ หรือ ๔ คุมตามความพอใจ (เลขอย่างนี้ไม่มีบ้ายค์)

อย่าง ที่ ๗ เลข ดีโมสร ชาว เป็น เลข ผา ชาว มีรูป เดด กษณ เหมือน กับ กับ อย่าง ที่ ๖ ทุก ประการ เว้น แต่ ไม่มี เครื่อง หมายถึง ที่ แขน มี เลข ๒ อย่าง เดียว กับ กับ อย่าง ที่ ๖ แต่ ไม่มี เลข กำดำ

อย่าง ที่ ๘ เลข ดีรวม กับ หนวด เหมือน ที่ ได้ ว่า ใน มาตรา ๗ ข้อ ๓ อย่าง ที่ ๖ ถ้า เป็น เลข นายทหาร ชั้น นายพล ให้ มี ชับ ใน เป็น ลัก หลาด ดี ชาว

อย่าง ที่ ๙ เลข คุด กับ หนวด รูป คีบ ยาว เพียง กิ่ง น่อง คอ พับ ห้อย ชาย กว้าง ๑๕ เซ็นติเมตร ที่ ชาย เลข กิ่ง ๒ ข้าง เพียง ยอด ออก มี แผ่น ทอ เหลือง วง กลม รูป หัว ข้าง ชาย ๒ ข้าง ๑ แผ่น มี ห่วง คลอง ดี รย ทอง เหลือง สำหรับ ยึด เลข นิน บิด ไหว ที่ ออก ถ้า เป็น เลข นายทหาร ชั้น นายพล ให้ มี ชับ ใน เป็น ลัก หลาด ดี ชาว

ข้อ ๓ เลข อย่าง ที่ ๒ ที่ ๓ แต่ ที่ ๖ ที่ ๗ ที่ ว่า มา ใน มาตรา นี้ ต้อง ดี รวม ประกอบ กับ เลข เช็ด คอ เช็ด แต ผ่า ผูก คอ คือ

ก. เลข กตาง เช็ด ชาว ออก แข่ง หรือ ช้วน คอ เช็ด แข่ง ผ่า ผูก คอ แพร ตำ เงื่อน กระตาลี แต่ ถ้า ประทับ เครื่อง ราช อิศริยาภรณ์ อย่าง ดี รวม รอบ คอ ด้วย ให้ ใช้ ผ่า ผูก คอ เงื่อน หุ กระต่าย

อย่างที่ ๑ กางเกง ตำ ขาว ยาว แขน ทอง กว้าง ๓๒ นิ้ว

อย่างที่ ๒ เหมือน อย่างที่ ๑ ใน มาตรา ๗ ข้อ ๕

อย่างที่ ๓ เหมือน อย่างที่ ๒ ใน มาตรา ๗ ข้อ ๗

อย่างที่ ๔ เหมือน อย่างที่ ๓ ใน มาตรา ๗ ข้อ ๕

อย่างที่ ๕ เหมือน อย่างที่ ๔ ใน มาตรา ๗ ข้อ ๕

ข้อ ๘ รองเท้าบูต หรือ ชูโซ่ ได้ทุกชนิด ที่ ทำด้วยหนัง สี ดำ หรือ สี เหลือง หรือ ผ้า ขาว ความ ควณ แต่ การ ซึ่ง ได้ กำหนด คือ ไม่ น้อย กว่า ๒๕

มาตรา ๑๐ อาวุธ เครื่องใช้ และ เครื่องมือ

นักเรียน นายเรือ นักเรียน นายช่าง กติ นาย ทหาร ชั้น ชั้น

แต่ นายทหาร ชั้น ตัญญา บักร์ ให้ มี อาวุธ สำหรับ ยี่สิบ ประกอบ กับ คุกร์ ของ

ข้อ ๑ นักเรียน นายเรือ แต่ นักเรียน นายช่าง กติ มี มีด เข็ม

ดา เครื่อง ทอง ห้อย กับ สาย แต่ เข็ม ขัด หน้า ต้า ที่ หัว เข็ม ขัด มี ตรา ต้ม

ข้อ ๒ นายทหาร ชั้น พันจ่า มี กระบี่ หน้า ต้า เครื่อง ทอง ห้อย

ข้อ ๓ นายทหาร ชั้น ตัญญา บักร์ มี มีด เข็ม อย่าง เดียว กับ กับ

ข้อ ๑ แต่ มี กระบี่ อย่าง เดียว กับ ใน ข้อ ๒ แต่ เข็ม ใหม่ๆ

12/10/256๑

ชก ๔ นักเขียน ทำ การ นาย เว็ นักเขียน ทำ การ นาย ช่าง กด

มี อาวุธ เหมือน กับ นาย ทหาร ชั้น สัญญาบัตร

หมวดที่ ๓

ว่าด้วย เครื่อง หมาย ต่าง ๆ

มาตรา ๑๑

เครื่อง หมาย น้ำ ที่ พิเศษ

เจ้า แด พด ทหาร ซึ่ง ทำ การ เป็น น้ำ ที่ พิเศษ นอก จาก พด รบ สำมัญ ให้ มี เครื่อง หมาย ประกอบ กับ เครื่อง แต่ง ตัว ให้ ปราบกฎ คือ เครื่อง หมาย ทำ ด้วย แผ่น ทอง เหล็ก รูป กว้าง ๆ กัน ติด ที่ แขน เสื้อ ซึ่ง ขาว ตรง ศูนย์ กตาง ระหว่าง ไหล่ กับ ศอก เครื่อง หมาย ที่ ว่า น้ำ ที่ พิเศษ ใด ควร เป็น รูป พระ ณ อย่าง เด ให้ ได้ งาม ดี กระ ทรง ทหาร เว้น มี น้ำ ที่ กำหนด ไว้ เป็น ครัง คราว ตาม ควร แก่ ราชการ

มาตรา ๑๒

เครื่อง หมาย เหล็ก

นายทหาร ชั้น พันจ่า แต่ ชั้น สัญญาบัตร (เว้น แต่ ชั้น นาย พด เว็) ให้ มี เครื่อง หมาย ประกอบ กับ เครื่อง แต่ง ตัว ให้ ปราบกฎ เหล็ก ตาม น้ำ ที่ แถว วิชา ความ รุ่ง ตั้ง ต่อ ไป นี้

ชก ๑ นายทหาร เหล็ก วิชา ความ รุ่ง การ เติร เว็ ไม่ คง มี เครื่อง

หมาย เหล็ก ให้ มี เติม อย่าง ใด

ข้อ ๒ นายทหาร เหล่าวิชาความรู้ อย่าง ชื่น นอกจาก การ เติ
เรือ ให้ มี เครื่องหมาย เหล่า คือ

ก. นายทหาร ชั้น พันจ่า แต่ ชั้น สัญญาบัตร มี เครื่องหมาย เหล่า
เป็น แถบ สีก หาด สี ต่าง ๆ กว้าง ๑๕ มิลลิเมตร สี ที่ สุนัข กวาง
ม้า ชก ตาม ขาว ของ ม้า

ข. นายทหาร ชั้น สัญญาบัตร ให้ มี แถบ สีก หาด สี เหล่า กว้าง
เท่า กัน กับ ที่ กว้าง แล้ว ใน ก. สี ที่ แขน เดือใหญ่ สี กวาง สี
น้อย แต่ สี สโมสร์ ดำ กับ ที่ หมวก แพร ขน ดำ ชก ได้ ค. ห้าง ด้วย
คือ ที่ ตรง ศูนย์ กลาง แขน เดือ ด้าน นอก ทั้ง ๒ ข้าง พาด คง แยก ขอบ ดั้ง
แห่ง แถบ ทอง หมายเลข แถบ ดำ ที่ สู้ ขึ้น ไป ตาม ขาว แห่ง แขน เดือ ขาว
๑๐ เซ็นติเมตร แต่ ที่ สุนัข กวาง หมวก แพร ขน ดำ ด้าน ขวา คง แยก ขอบ
ดั้ง ขัด ยอด บก หมวก มี ลูม ของ ครว ด้ม อ กับ พระ เกี้ยว กิ่ง ที่ ขัด
แถบ ผาน

ข้อ ๓ เครื่องหมาย เหล่า ที่ ไ้ กว้าง มา ใน มาตรา ๒ ข้อ ๒ นั้น เ็น
ไตควร ไร่ สี่ ไ้ เป็น เครื่องหมาย ให้ เ็น นบ ตี กระหวง ทหาร เรือ
มี อำนาจ กำหนด ไร่ ไ้ ได้ เป็น ครั้ง คราว ตาม คว แก่ ราชการ

มาตรา ๑๓

เครื่องหมาย สังกัด

ข้อ ๑ เจ้า แต่ พด ทหาร มี เครื่องหมาย สังกัด เป็น อักษร ทอง ที่
แถบ พัน หมวก ดัง ไ้ กว้าง มา แล้ว ใน มาตรา ๕ ข้อ ๑ นั้น

ข้อ ๒ นาย ทหาร ชั้น พันจ่า แต่ ชั้น สัญญาบัตร จำพวก ประจำ การ

กองหนุน แด่ ออก จาก ราชการ แพศย์ เบี้ย นำ นาย ให้ มี เครื่องหมาย
สังกัด เป็น อักษร ย่อ นาม กรม ๑ อักษร คือ

ก. ทำ ด้วย ทอง เหลือง สำหรับ นาย ทหาร ชั้น พันจ่า ติด ที่ นั้
ยศ ทั้ง ๒ ข้าง เหนือ บั้ หมายถึง

ข. ทำ ด้วย ทอง เหลือง ถ้า ให้ ของ สำหรับ นาย ทหาร ชั้น สัญญา
บัตร ติด ที่ นั้ นั้ ยศ ทั้ง ๒ ข้าง เหนือ บั้ หมายถึง แต่ ติด ที่ นั้ นั้
ทั้ง ๒ ข้าง ที่ สัน นั้ กต่าง นานา ใช้ ป้าย นั้ กับ ทั้ง ติด ที่ แขน เลื่อใหญ่
เลื่อ กต่าง เลื่อ น้อย แต่ เลื่อ สั้ มส์ ตั้ ทั้ง ๒ ข้าง เหนือ บั้
หมาย ยศ อีก สั้ ตหนึ่ง ด้วย

ข้อ ๓ เครื่องหมาย สั้ กัด นั้ ควร จะ มี อย่างใด บาง ให้ เสนอ ตั้
กระทรวง ทวาร เื่อ มี อำนาจ กำหนด ไว้ ให้ ได้ เป็น ครั้ง คราว ตาม สอว แก่
ราชการ

มาตรา ๑๔

เครื่องหมาย ประเภท ราชการ

นาย ทหาร ชั้น สัญญา บั้ ตั้ อยู่ ระหว่าง ราชการ หรือ เป็น นาย

ทหาร กองหนุน นาย ทหาร นอก ราชการ ให้ มี เครื่องหมาย ให้ ปราบ กู คือ

ข้อ ๑ เครื่องหมาย ทำ ด้วย ทอง เหลือง ถ้า ให้ ตั้ นั้ ๑ ๑๕

ก. ใช้ พรัง เต็ย หมายถึง ความ ว่า นาย ทหาร ประจำ การ แพศย์ พงุ ม

ข. รูปดอกจันทร์ หมายความว่า ฉนวน ทหาร ประจำ การ แพนก
ผู้ช่วย พล รบ

ค. รูป ส้มอ ๑ คิ้ว หมายความว่า ฉนวน ทหาร กอง หนุน

ง. รูป ส้มอ ใจ ๒ คิ้ว หมายความว่า ฉนวน ทหาร นอก ราชการ
แพนก เบี้ย บำนาญ

จ. รูป ส้มอ ใจ ๓ คิ้ว ถูก เป็น วง ถม หมายความว่า ฉนวน ทหาร
พิเศษ นอก ตั้ง กัด กระทบ วง ทหาร เว็

ข้อ ๒ เครื่องหมาย ที่ ๑ มา ใน ข้อ ๑ ให้ คิด ที่ บ้าน อ ย ๒ ข้าง
เหนือ มัง หมาย ยศ แต่ คิด มา ใหม่ ที่ สุนัข ก ดาง วง รูป ใช้ ปลาย บ้าง ๒ ข้าง
กับ ทั้ง ที่ แขน เลื่อ ใหญ่ เลื่อ กลาง เลื่อ นอย แต่ เลื่อ สี่ โม ต ร ต้า ถ้า
ประดับ พร้อม กับ เครื่อง หมาย ตั้ง กัด ซึ่ ได้ ว่า มา ใน มา ต ร า ๓๓ ให้ คิด
ใน หนี อ แต่ คิด กับ เครื่อง หมาย ตั้ง กัด นั้น

มาตรา ๑๕

เครื่อง หมาย ยศ นายทหาร ชั้น ๑

มี บัง รูป หาง นก แสง แฉว เป็น แถบ กว้าง ๒๐ มิลลิเมตร คือ

- ก. แถบ โคน ทอง ตวิ้ง บน เหนือ สลัก หวด แดง สำหรับ ใช้ กับ เลื่อ เต็ม ยศ
- ข. แถบ สลัก หวด สี่ หน้า เงิน ขอบ ขาว สำหรับ ใช้ กับ เลื่อ ขาว จรรม ตา
- ค. แถบ สลัก หวด สี่ แดง สำหรับ ใช้ กับ เลื่อ สลัก หวด

มี บัง ๕๑ กว้าง ๑๑ นิ้ว มี เครื่องหมาย ๕๒
บัง ทอ ให้ ตัดที่ แขน เดือ ขาง ซ้าย รวบรวม กว้างระหว่างไหล่ กับ คอก

โดยกำหนด คือ

จำเอก ๓ บัง

จำโท ๒ บัง

จำตรี ๑ บัง

มาตรา ๑๖

เครื่องหมาย ยศ นายทหารชั้น พันจ่า

มี บัง ทอง เด็ก กว้าง ๘ มิลลิเมตร ตัด พาด ขวาง บ้าย ศตาม ความใน

มาตรา ๗ ข้อ ๔ โดยกำหนด คือ

พันจ่าเอก ๓ บัง

พันจ่าโท ๒ บัง

พันจ่าตรี ๑ บัง

มาตรา ๑๗

เครื่องหมายยศนายทหารชั้นสัญญาบัตร

ข้อ ๑ นายทหาร ชั้นสัญญาบัตร มี เครื่องหมาย ต่าง กัน ด้วย
บัง แถบ ทอง ๓ ขนาด คือ แถบ ทองใหญ่ กว้าง ๓๒ มิลลิเมตร
แถบ ทอง กว้าง ๑๖ มิลลิเมตร แถบ ทอง เด็ก กว้าง ๘ มิลลิเมตร
โดยเกณฑ์ตาม ลำดับ ยศ ดังต่อไปนี้ คือ

ก. นายเรือตรี บัง ขนาด กว้าง ๑ บัง

ข. นายเรือโท บัง ขนาด กลาง ๑ บัง   บัง ขนาดเล็ก เห็น ๑ บัง
ขนาด กลาง ๑ บัง

ค. นายเรือเอก บัง ขนาด กลาง ๒ บัง

ง. นายนาวาตรี บัง ขนาด กลาง ๒ บัง   บัง ขนาดเล็ก ๑ บัง

อยู่ระหว่าง บัง ขนาด กลาง ทั้ง ๒ บัง

จ. นายนาวาโท บัง ขนาด กลาง ๓ บัง

ฉ. นายนาวาเอก บัง ขนาด กลาง ๔ บัง

ช. นายพลเรือจัตวา บัง ขนาดใหญ่ ๑ บัง

ซ. นายพลเรือตรี บัง ขนาดใหญ่ ๑ บัง   บัง ขนาด กลาง ๑ บัง
อยู่เหนือ บังใหญ่ นั้น

ด. นายพลเรือโท บัง ขนาดใหญ่ ๑ บัง   บัง ขนาด กลาง ๒ บัง

อยู่เหนือ บังใหญ่ นั้น

ญ. นายพลเรือเอก บัง ขนาดใหญ่ ๑ บัง   บัง ขนาด กลาง ๓ บัง

อยู่เหนือ บังใหญ่ นั้น

ฎ. จอมพลเรือ บัง ขนาดใหญ่ ๑ บัง   บัง ขนาด กลาง ๔ บัง

อยู่เหนือ บังใหญ่ นั้น

ชอ ๒ บัง เหล่านี้ ให้ ตก ๓ แขน เดือใหญ่   เดือกลาง   เดือน้อย

งก เสือดำ โมงดำ   โดยจำนวน ตาม ลำดับ ชัก ทั้ง ๒ แขน ขอบต่าง

แห่ง บั้ต่าง ที่ สี่ นั้น ให้ มี ระยะห่าง จาก ปลาย แขน เดือ ๙ เซ็นติเมตร
เว้น แต่ ถ้า เป็น เดือ ตั้ง แต่ ชั้น นายพลเรือที่ ๑ ขึ้นไป ห่าง จาก ปลาย แขน
เดือ ๖ เซ็นติเมตร ระหว่าง บั้ทุก ชั้น ให้ ใ้ ระยะช่องไฟ ตาม สุ่มควร
แต่ ไม่ ห่าง เกิน กว่า ๘ มิลลิเมตร

ข้อ ๓ นอกจาก ที่ ว่า มา แล้ว ใน ข้อ ๒ ให้ คิด บั้ เหล่า บั้ ที่ บั้ ยศ
ทั้ง ๒ อย่าง คือ บั้ใหญ่ เริ่ม ต้น ตั้ง แต่ คอ บั้ บั้น้อย เริ่ม ต้น ตั้ง
แต่ ขอบ เบื่อรดำ แห่ง บั้ มี ระยะช่องไฟ ระหว่าง บั้ ตาม สุ่มควร แต่ ต้อง บั้
แต่ ไม่ เกิน กว่า ๒ มิลลิเมตร

อนึ่ง ยศ นายพลเรือ ที่ ๑ หมายถึง ที่ บั้ ห้าง ต บั้ใหญ่ เดือ เปลี่ยน เป็น
แถบทอง ขนาด กลาง ขลิบริม บั้ เป็น ขอบ โดย รอบ หลัง บั้ เป็น เครื่อง
หมาย แทน บั้ใหญ่

มาตรา ๕๘

เครื่องหมายราชองครักษ์

นายทหาร ชั้น เป็น ราชองครักษ์ ให้ มี เครื่อง หมาย ให้ ปราบกฎ ดัง ต่อ
ไป นี้

ข้อ ๑ มี แผ่น เงิน รูป อักษร พระบรมนามาภิไธย ย่อ กับ มหามงกุฎ ติด ที่
บั้ยศ ทั้ง ๒ ข้าง ทุก ชนิด

ข้อ ๒ มี ด้ายของยศ ถัก ๒ เส้น เกลี้ยง ๒ เส้น พัน สาย รวม
ติด ที่ บั้ยศ ข้าง ๑ ให้ สาย เกลี้ยง สาย ถัก ขยู่ ข้าง หน้า ๒ สาย ข้าง

หลัง ๒ สาย ตัดแซมเข้าในวง สายเกิดยา ช่างหลัง แล้วสอดสายถัก
ข้าง หลัง ดอตโตแซม มา รวม กับ สาย ถัก สาย เกิด ยิง ข้าง หน้า รวม ห่วง
คอของ ที่ ดุม เสื้อ ที่ ๑ เมื่อง ๒๒

สาย ยิงยศ ที่ ว่า นี มี ๒ ชนิด คือ

ก. สายใหม่ เหลือง สำหรับ ใช้ เวลา แต่ง เครื่อง ราชกรรณนาม แด
เวลา แต่ง ขรรพศร ระหว่าง เวล ก่า ตั้ง เติร ทะเต

ข. สายทอง สำหรับ ใช้ ใน การ แต่ง เต็ม ยศ ครั้ง ยศ แด แต่ง ขรรพศร
ใน เวลา อื่น ๆ นอก จาก ที่ ได้ ว่า มา ใน ก.

ข้อ ๓ ตาม ที่ ได้ ว่า มา ใน ข้อ ๒ ว่า ต้น สาย ยิงยศ ให้ รวม คิด ที่ มี
ยศ ข้าง ขวา นั้น ถ้า สรวม เสื้อ ชนิด ซึ่ง ไม่มี บายศ ให้ มี แผ่น นำ สัต
รูป ตาม แบบ ของ ทรราชวง ทหาร เวล คิด ที่ มี เสื้อ ข้าง ขวา ซึ่ง เดียว นี้ สำหรับ
โยยง สาย ยิงยศ แทน บายศ

อนึ่ง บน แผ่น ผ้า ที่ ว่า นี้ ให้ คิด แผ่น เงิน รูป อักษร พระบรมนามาภิธิย ยศ
กับ มหามงกุฎไว้ด้วย

ข้อ ๔ ราชองครักษ์ เวลา เข้า เเวร ประจำการ ใน หน้า ที่ ราชองครักษ์
หรือ แท้ แซง ตาม เด็ดๆ ให้ ใช้ รัศปคต เป็น สาย สพาย พาด มา ขวา
รวม ชาย ผูก ไว้ ที่ เหว ชาย ถ้า สรวม เสื้อ ใหญ่ หรือ เสื้อ กาง มด สพาย
รัศปคต เช่น นี้ ^{๒๕๖๖} ต้อง คาด เข็ม ขัด โยง สาย กระเบี่ นอก เสื้อ ทบ สาย รัศปคต

ที่ศพายนั้นเสมอไป แต่ถ้าแต่งเครื่องสโมสร ให้ศพายตายวัดปกคั้น
ภายใต้เศียรก็

มาตรา ๑๙

เครื่องหมายทหารบกของเรือพระที่นั่งรักษาพระองค์

ข้อ ๑ เจ้าแฉกทหารมีแผ่นทองเหลืองรูปอักษรพระบรมนามาภิไธย
ย่อ กับ มหามงกุฎ ติดที่แขนเสื้อข้างซ้าย รวบรวมศูนย์ กว้าง
ไหล่กับศอก

ข้อ ๒ นายทหารชั้นพันจ่า มีเครื่องหมายอย่างเดียวกันกับใน

ข้อ ๑ ติดที่อกเสื้อข้างซ้าย สูงเพียงแนวรักแร้

ข้อ ๓ นายทหารชั้นสัญญาบัตร มีเครื่องหมายอย่างเดียวกันกับ
ที่ดำมาในข้อ ๑ แต่ทำด้วยแผ่นเงินติดที่อกเสื้อข้างซ้ายโดยระเบียบ
เดียวกับในข้อ ๒

มาตรา ๒๐

เครื่องหมายชั้นวิชานักเรียน

นักเรียนนายร้อย แต่นักเรียนนายช่างกต มีตุ้มทองเหลืองเป็น
รูปพรรณต่าง ๆ กันติดที่คอเสื้อข้างตะ ๑ ตุ่ม (ดูมาตรา ๘ ข้อ ๒)
เป็นเครื่องหมายให้ปรากฏว่า ผู้ใดอยู่ระหว่างเรียนวิชาชั้นใดตาม
หลักสูตรเครื่องหมายนี้จะมีลักษณะ แต่เป็นรูปอย่างใดบ้าง ให้
เสนาบดีกระทรวงทหารเรือกำหนดเป็นข้อบังคับตามแต่จะเห็นสมควร

มาตรา ๒๑

เคืองหมายนักเรียนนายตอน แต่หัวหน้านายตอน

นักเรียนนายเรือ แต่ นายช่างกต ที่เป็น นายตอน มี ๑๐๐ เงิน ที่ กตง บำ
ช่าง ๑ ตัว แต่ นักเรียน ที่เป็น หัวหน้า นายตอน มี ๑๐๐ เงิน ๒ ตัว
ไซว ที่ กตง บำ ๑๐๐ ทั้ง ๑๐๐ ช่าง

หมวดที่ ๔

ว่าด้วยการแต่งกาย

มาตรา ๒๒

เจ้าตตพทหรร มีกำหนด การ แต่ง กาย เวตทาโต แต่ใน ราชการโต
อย่างใด ให้เสนาบดี กระทรวงทหารเรือ คราว ขอบบังคับ กำหนดไว้เป็น
ครั้ง คราว ตาม คราว แก่ ราชการ

มาตรา ๒๓

นายทหาร ชั้น พันจ่า มีกำหนด การ แต่ง กาย ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ เครื่องเต็มยศแต่ครั้งยศใหญ่

หมวก หนึ่ง บัดอก ผาขาว (ประเทษหนาว ถุดหนาว ไม่มีปลอก)
เสื้อ สักหัดาด อย่าง ที่ ๑ มีชายส์ กางเกง สักหัดาด รองเท้า บัดหนึ่งตัว
คาด กระบี่ โนเสื่อ

ข้อ ๒ เครื่องเต็มยศขาวแต่ครั้งยศ

เหมือน กับ ที่ ว่า ใน ข้อ ๑ เปลี่ยน แต่ เสื้อ เป็น เสื้อ ผาขาว

ข้อ ๓ เครื่องผูกหัด

ก. หมวกปิดอกผ่าขวา เสื้อ ผากก มีบายศรี กางเกงกาง
รองเท้ายัดดำ กระบี่คาดใน เสื้อ

ข. หมวกไม่มีปิดอก เสื้อสักหลาด อย่างที่ ๒ มีบายศรี กางเกง
สักหลาด รองเท้าแตะ กระบี่เหมือนใน ก. (สำหรับใช้ใน ถูคนาว หรือ
ประเทศ หนาว)

ข้อ ๔ เครื่องต้นาม

ก. เหมือน ข้อ ๓ ก. แต่คาด กระบี่นอก เสื้อ สักหลาด ซอง เข็มขัด
หนังเหลือง พร้อมทั้ง เครื่อง ประกอบ สำหรับ ราชการต้นาม แต่สวม รอง
เท้ายัด (แบบเวลดิงคัม) ที่กางเกง

ข. เหมือน ข้อ ๓ ข. แต่คาด กระบี่นอก เสื้อ สักหลาด ซอง เข็มขัด
หนังเหลือง พร้อมทั้ง เครื่อง ประกอบ สำหรับ ราชการ ต้นาม แต่สวม
รองเท้ายัด (แบบเวลดิงคัม) ที่กางเกง (สำหรับใน ถูคนาว หรือ
ประเทศ หนาว)

ข้อ ๕ เครื่องขรรคมดา

หมวกมีปิดอก หรือไม่มีปิดอก เสื้อสักหลาด อย่างที่ ๒ หรือ
เสื้อ ขาว หรือ เสื้อ กาก มีบายศรี กางเกงสักหลาด หรือ ขาว หรือ กาก
รองเท้าใช้ ได้ทุก อย่าง ซึ่ง กำหนดไว้ใน มาตรา ๗ ข้อ ๖ กระบี่จะ
คาด หรือ ไม่คาดก็ได้

อนึ่ง พนักงานช่างกลฝ่ายเรือแต่ฝ่ายบกในเวลาทำการห้องเครื่อง หรือโรงงาน ให้ใช้เสื้อแดงกางเกงสีขาวยาวได้

มาตรา ๒๔

พนักงานนายเรือ พนักงานช่างกล มีกำหนดการแต่งกายดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ เครื่องแต่งเต็มยศแต่ครึ่งยศใหญ่

หมวดหมู่พลตอผ้าขาว (ประเทศไหนฤดูหนาวไม่มีพลตอ) เสื้อสีฟ้าคาดขยงค์ ๑ มีป้ายสี กางเกงแถบทอง รองเท้าบูตดำเกดขยงค์ คาดเข็มขัด ห้อยมีดเหน็บในเสื้อ

ข้อ ๒ เครื่องเต็มยศขาวแต่ครึ่งยศ

เหมือนข้อ ๑ เว้นแต่เสื้อเป็นเสื้อผ้าขาว

ข้อ ๓ เครื่องฝึกหัด

เช่นเดียวกันกับที่กล่าวไว้ในข้อ ๓ มาตรา ๒๐ ทุกประการ เว้นแต่กระเป๋ให้เบ็ดเตล็ดเช่นมีดเหน็บ

ข้อ ๔ เครื่องต้นาม

ก. เหมือนข้อ ๓ ก. แห่งมาตรา ๒๐ แต่ใช้รองเท้าบูตหนังดำ สนับแข้งผ้าใบขาว เครื่องประกอบสำหรับราชการต้นาม แต่ฮาวุธอย่างพลทหาร

ข. เหมือนข้อ ๓ ข. แห่งมาตรา ๒๐ แต่ใช้รองเท้า

หมัดคำ สันนิษฐานว่าไปขาว เครื่อง ประกอบสำหรับ ราชการ ดินนาม
แต่อาจดูเหมือน พดทหาร (สำหรับใน ฤดูหนาว หรือประเทศ หนาว)

มาตรา ๒๕

นายทหาร ชั้นสัญญาบัตร มีกำหนดการ แต่ง กาย ตั้ง แจง คอไปนี้

มาตรา ๒๖

เครื่อง ราชอิสริยาภรณ์

การ ประดับ เครื่อง ราชอิสริยาภรณ์ แด่ เหยี่ยญ ประกอบด้วย เครื่อง แต่ง
ตัว ทหาร เวื่อ ให้เป็นไปโดยกำหนดที่จะ กล่าว คอไปนี้

ข้อ ๑ เจ้า แด พด ทหาร ที่ ได้รับ เหยี่ยญ ให้ประดับ เหยี่ยญ นันใน
เวลา สรวม เตื่อ เต็ม ยศ เต็มไป

ข้อ ๒ นายทหาร ชั้น พัน เจ้า แด นัก เรียน นาย เวื่อ นัก เรียน นาย
ช่าง กต ซึ่ง ได้รับ เหยี่ยญ ให้ประดับ เหยี่ยญ นันใน เวลา แต่ง เต็ม ยศ หรือ
ครั้ง ยศ ทุก คราว ส่วน เวลา แต่ง เครื่อง ทหาร เวื่อ อย่าง ขึ้น นอก จาก
ที่ ได้ กล่าว มา เต็มนี้ ให้ ใช้ แพร แถบ สี ของ เหยี่ยญ ทำเป็น แผ่น ผ่า
กว้าง ๒ เซนติเมตร ติด ที่ ออก เบื่อง ซ้าย แหวง ตุ่มที่ ๑ แต่ ถ้า เป็น
เสื้อ มี ชาย แหวง ออก ให้ ติด แถบ แพร แผ่น ผ่า บน ชาย เบื่อง ซ้าย
ชิด ขอบ บน แห่ง ชาย เสื้อ

ข้อ ๓ นายทหาร ชั้นสัญญาบัตร ซึ่ง ได้รับ พระราช ทาน เครื่อง

ราชอิสริยาภรณ์ แด่ เหยี่ยญ ให้ประดับ เครื่อง ราชอิสริยาภรณ์ แด่ เหยี่ยญ

ก. ในเวตาแต่ง เต็มยศ

ข. ในเวตาแต่ง ครึ่งยศ (ไม่มีสายสพาย) แดเวตาเยี่ยมคำนับ

ค. ในเวตาแต่ง ราตรี สโมสร์ (ไม่มีสายสพาย นอกจาก มีกำหนด
สำหรับงานว่าให้สวมสายสพายด้วย)

ง. เวตาแต่ง ทหาร เวช ข่าง ขึ้น นอกจาก ที่ใดกล่าว มาแล้ว นี้
ให้ ใช้ แพรแถบ สีของเครื่องราชอิสริยาภรณ์ แด เหยี่ยญ ทำเป็นแผ่นผ้า
กว้าง ๒ เซ็นติเมตร ติดที่ ออกเสื้อ เบื้องซ้าย แวดุมที่ ๑ ถ้าเป็นเสื้อ
เปิด คอติดเพียง แวดไหล่

ข้อ ๔ แต่งการ แต่งเครื่อง ราตรี สโมสร์ ซึ่งกำหนด ให้ประดับ
เครื่องราชอิสริยาภรณ์ แด เหยี่ยญ ตามที่ ว่าไว้ใน ข้อ ๓ ค. นั้น ถ้าเป็น
งาน ซึ่ง ไม่สำคัญ พระราชทาน พระบรม ราชานุญาต ให้ประดับ เครื่อง
ราชอิสริยาภรณ์ แด เหยี่ยญ จำกัดของ ขนาด ย่อม ห้อย กับแถบ ผ้าจำกัดของขนาด
ย่อม ติด ที่ ออกเสื้อ ข่าง ซ้าย แทนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ แด เหยี่ยญ ใหญ่ ได้
หรือ จะ ประดับ แต่ง เหยี่ยญ อย่างใด อย่าง หนึ่ง ตามขนาดเดิม แดงต
เครื่องราชอิสริยาภรณ์ เดียวก็ได้

ข้อ ๕ การแต่งตัว ซึ่ง กำหนดไว้ ในข้อ ๓ ง. ว่าให้ ใช้ แพรแถบ
ทำเป็นแผ่นผ้า ติดที่ ออกเสื้อ นั้น ถ้าแต่ง ขรรพตา ไป ในงาน พระราชพิธี
จะ ประดับ เหยี่ยญ หรือ เครื่องราชอิสริยาภรณ์ แด เหยี่ยญ จำกัดของ ดังใน ข้อ ๔
แทนแถบ แพร นั้น ก็ได้ ตามควร แก่งาน

หมวดที่ ๕

ว่าด้วยการ เบิกจ่าย เครื่องแต่งตัว

มาตรา ๒๗

ทหาร ซึ่ง อยู่ระหว่าง ประจําการ ทหาร เรือ ให้ได้รับพระราชทาน เครื่องแต่งตัว ของ หลวง บาง สิ่ง บาง อย่าง ตลอดเวลาที่ อยู่ในราชการ ประจําการ ตาม ซึ่ง กระทรวง ทหาร เรือ จะได้ กำหนดให้ เบิกได้ ให้ เสมอแก่ กระทรวง ทหาร เรือ มี อํานาจวาง ระเบียบไว้ เป็นข้อ บังคับว่า เครื่อง แต่งตัว อย่างใด เบิกจ่าย ของ หลวงได้ โดย กำหนด นาน เพียง ใด ต่อ ครั้ง

มาตรา ๒๘

ทหาร ที่ อยู่ นอก ราชการ ประจําการ ถ้า มี ความ ประสงค์ จะ แต่ง เครื่อง แต่งตัว ตาม พระราชกำหนดนี้ ต้อง จัด หาซื้อ ด้วย ตนเอง หาก จะได้รับพระราช ทาน ของ หลวง ก็ ต้อง เป็นไป โดย พระบรม ราชานุญาต พิเศษ แต่ ถ้า ยัง ไม่มี เครื่อง แต่งตัว ตาม พระราช กำหนดนี้ ก็ ให้ คง แต่ง เครื่อง แต่งตัว อย่าง เก่า ต่อ ไป อีก ใด ภายใน ๕ ปี นับ ตั้ง แต่ ได้ ใช้ พระราช กำหนด นี้ เป็น ต้นไป

หมวดที่ ๖

ว่าด้วย ผู้ กระทำผิด ต่อ พระราช กำหนดนี้

มาตรา ๒๙

บุคคล ใดๆ ใคร หรือ พวก ใด มิได้ มี ยศ ทหาร เรือ แต่งตัว เอง ก็ ตี หรือ

บุคคลผู้ใดจักให้ผู้อื่นมีชื่อที่หลวงหรือเรียกชื่อ ด้วยวิธีอื่นแต่ง
ตัวอื่นต่อ ด้วย พระราชกำหนดนี้ บุคคลผู้นั้น หรือ พวกผู้นั้น มีความผิด
ให้จำคุก ไม่เกินกว่า ๑ ปี หรือให้ปรับเงิน ไม่เกินกว่า ๕๐๐ บาท
หรือทั้งจำทั้งปรับด้วย ตาม ความผิด มาก แตะน้อย

หมวดที่ ๗

ว่าด้วยการ รักษา พระราชกำหนด

มาตรา ๓๐

เพื่อจะ บังคับ มิให้ มีความเชื่อใจผิดไป จาก พระราชกำหนดนี้ ให้
กระทรวง ทหาร เว้น ทำเครื่อง แต่งตัว ทุกสิ่ง ตาม พระ ราช กำหนดนี้ ขึ้นไว้
เป็นตัวอย่าง สำหรับ เปน แบบใน การสร้าง เครื่อง แต่งตัว ขึ้นไป

มาตรา ๓๑

ให้เสนาบดีกระทรวง ทหาร เว้น เปน ผู้รักษา การ ให้เป็น ไป ตาม พระ
ราช กำหนดนี้

พระราชกำหนดให้ไว้ ณ วันที่ ๒๑ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๗๐
เป็นวันที่ ๔๗๗ ในรัชกาลปัจจุบัน

การ	หมวด	ผู้	บ้ายศ	กางเกง	อาวู	วัดปก	รอง เท้า	หมายเหตุ
เต็มยศ	แพร ขน	ใหญ่	ใหญ่	แถบทอง	กระบี่คาดในเสื้อ	มี	บู๊ตดำ เกลี้ยง	๑. เต็มยศใหญ่ แต่ง เหมือน เต็มยศ ๒. ผู้ที่ สรวม เลือ ครุย ใช้ บ้าง น้อย แทน บ้างใหญ่ได้ ไม่ ขณะที่ สรวม เลือ ครุย
เต็มยศขาว	แพร ขน	ขาว	น้อย	แถบทอง	กระบี่คาดในเสื้อ	มี	บู๊ตดำ เกลี้ยง	
ครึ่งยศใหญ่	แพร ขน	กลาง	ใหญ่	ดีกหลายไม่มีแถบ	กระบี่คาดนอกเสื้อ	ไม่มี	บู๊ตดำ เกลี้ยง	มีกำหนดใช้ แต่ เวลาไป ต่างประเทศ ซึ่ง เป็น ประเทศ หนาว
ครึ่งยศ								
ก. ประเทศร้อน	แถบ ปัดอก ขาว	ขาว	น้อย	แถบทอง	กระบี่คาดในเสื้อ	ไม่มี	บู๊ตดำ เกลี้ยง	ใน อุตุ หนาว ประเทศ ร้อน จะ แต่ง อย่าง ข. ก็ได้ อุตุ หนาว ประเทศ หนาว ใช้ แถบ ไม่มี ปัดอก
ข. ประเทศหนาว	แถบ ปัดอก ขาว	กลาง	ไม่มี	ดีกหลายไม่มีแถบ หรือ กางเกง ขาว	กระบี่คาดนอกเสื้อ	ไม่มี	บู๊ตดำ เกลี้ยง	
เยี่ยมค่านับ								
ก. ประเทศร้อน	เฮดเน็ค	ขาว	น้อย	ขาว	กระบี่คาดในเสื้อ	ไม่มี	บู๊ตดำ เกลี้ยง หรือ บู๊ตขาว	
ข. ประเทศหนาว	แพร ขน	กลาง	ใหญ่	ดีกหลายไม่มีแถบ	กระบี่คาดนอกเสื้อ	ไม่มี	บู๊ตดำ เกลี้ยง	
ราศรี สโมสร								
ก. เครื่อง สโมสร ตำ	แถบ ปัดอก ขาว หรือ ไม่มี ปัดอก	สโมสร ตำ	ไม่มี	แถบทอง	ไม่มี	ไม่มี	บู๊ตดำ เกลี้ยง	เลือก ก ขาว หรือ ตำ ก็ได้ เลือก ก ขาว การ แต่ง สโมสร ทั้ง ๒ อย่าง ถ้า ไม่ เป็น งาน ใหญ่ จะใช้ รองเท้า หนัง มี ดีกว่า วัสดุ ธรรมดา ก็ได้ ถึง เท่า ตำ
ข. เครื่อง สโมสร ขาว	แถบ ปัดอก ขาว	สโมสร ขาว	น้อย	แถบทอง	ไม่มี	ไม่มี	บู๊ตดำ เกลี้ยง	
ผูก หด								
ก. ประเทศร้อน	แถบ ปัดอก กาก	กาก	น้อย	กาก	กระบี่คาดในเสื้อ	ไม่มี	บู๊ตดำ หรือ เหลือง	
ข. ประเทศหนาว	แถบ ไม่มี ปัดอก	น้อย	ไม่มี	ดีกหลายไม่มีแถบ	กระบี่คาดในเสื้อ	ไม่มี	บู๊ตดำ หรือ เหลือง	
เครื่อง สนาม								
ก. ประเทศร้อน	แถบ ปัดอก กาก	กาก	น้อย	กาก	กระบี่ สอดของ เข็ม ชัก หนัง เหลือง คาด นอก เสื้อ	ไม่มี	เวลถึง คมตำ	มี เครื่อง ประกอบ สำหรับ ราชการ สนาม ขาย กางเกง สอด ใน รองเท้า
ข. ประเทศ หนาว หรือ อุตุ หนาว	แถบ ไม่มี ปัดอก หรือ ปัดอก ขาว	น้อย	ไม่มี	ดีกหลายไม่มีแถบ	กระบี่ สอดของ เข็ม ชัก หนัง เหลือง คาด นอก เสื้อ	ไม่มี	เวลถึง คมตำ	
ขรรค์								
ก. ประเทศร้อน	แถบ ปัดอก ขาว หรือ ไม่มี ปัดอก หรือ เฮดเน็ค หรือ แถบ ปัดอก กาก	กลาง	ไม่มี	ดีกหลายไม่มีแถบ	กระบี่คาดนอกเสื้อหรือ มีด เข็ม หรือ กับ สาย เข็ม ขี่ ขาว คาด นอก เสื้อ ขาว เข็ม ไขว้ ที่ ขอบ หรือ กระบี่ คัด ใน เสื้อ หรือ ไม่มี กระบี่	ไม่มี	บู๊ตดำ หรือ ขาว หรือ เหลือง	๑. อย่าง ง. นั้น ใช้ ได้ แต่ เวลา ทำการ แด เติร ทาง ๒. แด ค. ถ้า ประดับ เหรียญ ด้วย คัด คาด กระบี่ จะใช้ มีด เข็ม ไม่ได้ แต่ ใช้ รองเท้า เหลือง ไม่ได้ ๓. ราชองครักษ์ ระหว่ง อยู่ เหว ประจํา การ หรือ ทัพ นำ แชน ตาม เดีจ ใน หน้าที่ ราชองครักษ์ คัด คาด กระบี่ จะ ใช้ มีด เข็ม ไม่ได้ ๔. ใน การ รายงาน ตน คือ ผู้ บัง คับ มัญชา ทุก ชั้น คัด คาด กระบี่ ๕. ถ้า แต่ง อย่าง ก. แถบ ปัดอก อาวู คัด คัด คัด เข็ม ขี่ ทั้ง สาย น้อย อาวู นั้น อยู่ ปัดอก แต่ อาวู ออก แถบ ส้ม ห่วง ที่ ปัดอก สาย ทั้ง สอง ไขว้ ด้วย กัน ๖. ถ้า คุม แถบ ทหาร คัด คัด กระบี่ ขาว ๗. เวลา ไม่มี อาวู ใน ข. ค. แด ง. ใช้ ไม่ เท่า ได้
ข. ประเทศหนาว		น้อย	ไม่มี	หรือ ขาว				
ข. ประเทศร้อน		ขาว	น้อย	ขาว				
ข. ประเทศหนาว	หรือ แถบ ปัดอก กาก	เล็ก	น้อย	กาก				

กฎ

ว่าด้วยอำนาจลงอาญาทหารเรือ

ด้วยใน ประมวลกฎหมาย อาญาทหาร มาตรา ๗ มีความว่า “นายทหาร ผู้ มีอำนาจ บังคับ บัญชาได้นั้น ท่านให้ มีอำนาจ ลงอาญาแก่ผู้ ที่กระทำผิดต่อวินัย ทหาร ตาม ดัชนีกฎ หรือ ข้อ บังคับ ทหารบก ทหารเรือ ซึ่ง จะ ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ตั้งขึ้นไว้” นั้น

บัดนี้ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ พระราชทาน พระบรมราชานุญาตให้ เสนาบดี กระทรวง ทหาร เรือ ตั้งกฎ ขึ้นไว้ดัง ต่อไปนี้

ข้อ ๑ นายทหารเรือ ผู้บังคับ บัญชา มีอำนาจ ลง อาญาแก่ผู้ ที่ อยู่ในอำนาจ บังคับ บัญชา ของคนได้ โดย ระเบียบ แห่ง กฎนี้ ใน ความ ผิดต่อวินัย ทหาร อย่าง หนึ่ง แต่ใน ความ ผิด บาง อย่าง ซึ่ง ท่านได้บัญญัติไว้ ใน ประมวลกฎหมาย อาญา ทหาร มาตรา ๘ และ ๙ ว่าให้ ถือว่า เป็น ความ ผิดต่อวินัย ทหาร นั้น อีก อย่าง หนึ่ง

ข้อ ๒ วินัย ทหาร นั้น คือ วินัย บัญญัติใน สิ่ง ซึ่ง ทหาร ต้องประพฤติ หรือต้อง ระวัง อัน เป็น นิยม บัญญัติใน ขนบธรรมเนียม ทหาร หรือเป็น บัญญัติ ด้วย กฎ ข้อ บังคับ หรือ โองาต คำสั่ง คำสอน ของ ผู้บังคับบัญชา

ทหาร ผู้ใด ประพฤติ เติมต ข้อวินัย บัญญัติ ที่ ว่า นี้ อย่างใด อย่าง หนึ่ง ดัง จะ ชักให้ เห็น เป็น ตัวอย่าง กว้าง ๆ คือ

- (๑) ต้อ หรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งโดยประณีต หรือขัดคำสั่ง
- (๒) เกษจครัน เดิมแต่ หรือ ย่อหรือ ต่อหน้าที่ราชการ
- (๓) ไม่สนใจงานการ ผักหรือ ตั้งสอน
- (๔) ก่อว ความแข็ง หรือ ใช้วาจาขี้
- (๕) ขาด หรือ นอกพ้องใน ความเคารพต่อผู้ใหญ่
- (๖) ประพฤติกิริยาชั่ว
- (๗) เมาสู่รา หรือ เมว
- (๘) ขาด ความสามัคคี ใน พวกเพื่อน ทหาร

เหล่านี้เป็น ต้น ซึ่ง ทหาร ผู้ นั้น กระทำผิด ต่อ วินัย ทหาร

ข้อ ๓ ธาญาสำหรับตั้งโทษแก่ผู้กระทำความผิดต่อวินัยทหาร นั้น ให้

มีกำหนดไว้เป็น ๗ สถาน ดังนี้

- สถาน หนึ่ง ให้ โขย
- สถาน หนึ่ง ให้จำขัง
- สถาน หนึ่ง ให้ตี
- สถาน หนึ่ง ให้ขม
- สถาน หนึ่ง ให้กักขาม
- สถาน หนึ่ง ให้ตั้งทัณฑ์กรรม
- สถาน หนึ่ง ให้ภาคทัณฑ์

ข้อ ๔ โฆษให้ โฆษนั้น คือ— โฆษที่ ขาดด้วยไม้หรือ หวาย หรือ เชือกโดยวัด คัดเส้น เส้นยัดยาวไม่เกิน กว่า ๑ เซนติเมตร

โฆษให้ ข้าง นั้น คือ— จำกรวน แดง ซึ่งไว้ ในที่ ความคุม หรือใน เว้นจำ ทหาร เวื่อ

โฆษให้ ถัด ข้าง นั้น คือ— ข้างไม้ ที่ ความคุม หรือ ใน เว้นจำ ทหาร เวื่อ แต่ เกาะ คน เขียว หรือ รวม กัน หลาย คน แดง แด่ คำสั่ง

โฆษให้ ขง มีด นั้น คือ— ขงไว้ แด่ ผู้ เขียว ใน ห้อง ที่ มีด จน ไม่มี แสง สว่าง ที่ สามารถ จะ ผ่าน หนึ่ง ดือได้ แต่ ให้ อากาศ โปร่ง พอ สมควร กับการ หายใจ แต่ ห้าม มี ให้ ผู้ ต้อง ขง พบปะ พูดจา กับ ผู้ หนึ่ง ผู้ ใด หาก จะ เปิด ห้อง มีด นี้ ได้ ก็ แต่ เวลา รับ ประทาน อาหาร หรือ เวลา จำ เปน อย่าง อื่น ๆ เท่านั้น

โฆษให้ ถัก ยาม นั้น คือ - ถัก ตัด ไว้ ใน บริเวณ โต บริเวณ หนึ่ง ตาม แต่ จะ กำหนด ให้

โฆษตั้ง ทัณฑ์ กรรม นั้น คือ— ให้ กระทำ การ ต่าง ๆ เช่น เช็ด ต่าง กวาด ดู พ้น ใน เวื่อ หรือ บริเวณ โรงทหาร หรือ กระทำ การ อย่าง อื่น ๆ เปน พิเศษ เพิ่ม จาก น้ำที่ การ ตาม ขรรคมดา

โฆษให้ ภาว ทัณฑ์ นั้น คือ— ผู้ กระทำ ผิด มีความ ผิด อื่น ควร ต้อง รับ โฆษ สถาน หนึ่ง สถาน ใด ตั้ง ถ้าว มา แด่ แต่ มี เหตุ อื่น ควร ปราณี จึง เปน แต่ แด่ แสดง ความ ผิด ของ ผู้ นั้น ให้ ปราบ ฎไว้ หรือ ให้ ทำ ทัณฑ์ เบน

หน้า ๕๕๓

ที่ก ๑๓๐

นอกจากอาญาที่กล่าวไว้นี้ ห้ามมิให้คิดขึ้นใหม่ หรือใช้วิธี
ลงโทษ อย่างอื่น เป็นอันขาด

ข้อ ๕ นายทหารเมื่อผู้บังคับบัญชา มีอำนาจที่จะลงอาญาแก่
ผู้กระทำความผิดต่อวินัยทหาร ซึ่งอยู่ในใต้อำนาจบัญชาของตนได้ตามลำดับ
ชั้นอำนาจ แลอัตราโทษดังต่อไปนี้ (ดูตาราง)

ผู้มีอำนาจ ลงโทษ นี้	อาญาสำหรับลงโทษ	ผู้ต้องรับโทษ นี้								คำอธิบาย
		ก.	ข.	ค.	ง.	จ.	ฉ.	ช.	ญ.	
๑	โทษ ไม่เกินกว่า						๕๐ ปี	๓๐ ปี	๕๐ ปี	๑. กำหนดโทษในตารางนี้ คือ กำหนดที่ สูงที่สุด ผู้ต้องโทษจะสั่ง ลงโทษเกิน กำหนดนี้ไม่ได้ แต่ต่ำกว่านี้ได้
	จำขัง ไม่เกินกว่า						๖ เดือน		๙ เดือน	
	กักขัง ไม่เกินกว่า		๑๕ วัน	๑ เดือน	๒ เดือน	๓ เดือน	๔ เดือน	๕ เดือน	๖ เดือน	
	กักขัง ไม่เกินกว่า	๑ เดือน	๕๐ วัน	๒ เดือน	๓ เดือน	๔ เดือน	๕ เดือน	๕ เดือน	๖ เดือน	
	ทัณฑ์ขกกรรม ไม่เกินกว่า						๑๕ ปี		๑๕ ปี	
๒	โทษ ไม่เกินกว่า						๓๐ ปี	๒๐ ปี	๓๐ ปี	๒. โทษทัณฑ์ขกกรรมนี้ ที่กำหนดไว้เป็นวัน ๆ คือ หมายความว่า ทำทัณฑ์ขกกรรมทุก ๆ วัน จนกว่าจะครบ ในวันหนึ่งนั้น ผู้ที่สั่ง ลงโทษจะ กำหนดทัณฑ์ขกกรรมที่ ชั่วโมงก็ตามใจ แต่มิให้เกิน กว่าวัน ละ ๒ ชั่วโมง
	จำขัง ไม่เกินกว่า						๓ เดือน		๖ เดือน	
	กักขัง ไม่เกินกว่า		๑๕ วัน	๑ เดือน	๒ เดือน	๓ เดือน	๓ เดือน	๓ เดือน	๔ เดือน	
	กักขัง ไม่เกินกว่า	๑๕ วัน	๑ เดือน	๑๕ วัน	๒ เดือน	๓ เดือน	๔ เดือน	๔ เดือน	๕ เดือน	
	ทัณฑ์ขกกรรม ไม่เกินกว่า						๑๕ ปี		๑๕ ปี	
๓	โทษ ไม่เกินกว่า						๒๐ ปี	๑๕ ปี	๓๐ ปี	ผู้ใดจะสั่ง ลงโทษทัณฑ์ขกกรรม ให้กำหนดโดยชัดเจนว่า ทัณฑ์ขกกรรมที่วันแต่วันละกี่ ชั่วโมง ส่วน ที่กำหนด อำนาจไว้เป็น ชั่วโมงนั้น หมายความว่า สั่ง ลงโทษได้เฉพาะวันเดียว ภายในกำหนดเท่านั้น ชั่วโมง
	จำขัง ไม่เกินกว่า						๑ เดือน		๓ เดือน	
	กักขัง ไม่เกินกว่า			๑๕ วัน	๑ เดือน	๒ เดือน	๒ เดือน	๒ เดือน	๓ เดือน	
	กักขัง ไม่เกินกว่า		๗ วัน	๑๕ วัน	๒๐ วัน	๑ เดือน	๓ เดือน	๓ เดือน	๔ เดือน	
	ทัณฑ์ขกกรรม ไม่เกินกว่า						๑๕ ปี		๑๕ ปี	
๔	โทษ ไม่เกินกว่า						๑๕ ปี	๑๐ ปี	๒๐ ปี	
	จำขัง ไม่เกินกว่า						๒๐ ปี		๒ เดือน	
	กักขัง ไม่เกินกว่า				๗ วัน	๑๕ วัน	๑ เดือน	๑ เดือน	๒ เดือน	
	กักขัง ไม่เกินกว่า			๗ วัน	๑๕ วัน	๒๐ วัน	๒ เดือน	๒ เดือน	๓ เดือน	
	ทัณฑ์ขกกรรม ไม่เกินกว่า						๑๕ ปี		๑๕ ปี	
๕	โทษ ไม่เกินกว่า						๑๐ ปี	๕ ปี	๑๕ ปี	
	จำขัง ไม่เกินกว่า						๑๕ ปี		๑ เดือน	
	กักขัง ไม่เกินกว่า					๗ วัน	๑๕ วัน	๑ เดือน	๒ เดือน	
	กักขัง ไม่เกินกว่า				๗ วัน	๑๕ วัน	๑ เดือน	๑ เดือน	๒ เดือน	
	ทัณฑ์ขกกรรม ไม่เกินกว่า						๑๕ ปี		๑๕ ปี	
๖	โทษ ไม่เกินกว่า									
	จำขัง ไม่เกินกว่า									
	กักขัง ไม่เกินกว่า						๗ วัน	๑๐ วัน	๑๕ วัน	
	กักขัง ไม่เกินกว่า					๗ วัน	๑๕ วัน	๑๕ วัน	๑ เดือน	
	ทัณฑ์ขกกรรม ไม่เกินกว่า						๓ ปี		๗ ปี	
๗	โทษ ไม่เกินกว่า									
	จำขัง ไม่เกินกว่า									
	กักขัง ไม่เกินกว่า									
	กักขัง ไม่เกินกว่า						๗ วัน	๗ วัน	๑๕ วัน	
	ทัณฑ์ขกกรรม ไม่เกินกว่า						๒ ชั่วโมง		๓ ปี	
๘	โทษ ไม่เกินกว่า									
	จำขัง ไม่เกินกว่า									
	กักขัง ไม่เกินกว่า									
	กักขัง ไม่เกินกว่า								๑ ปี	
	ทัณฑ์ขกกรรม ไม่เกินกว่า								๒ ชั่วโมง	

ข้อ ๖ ตามตารางอัตราอำนาจตงโทษในข้อ ๕ นี้มีข้าราชการทหารเรือชั้นใด มีอำนาจเป็นผู้ลงโทษชั้นใด แต่เป็นผู้รับโทษชั้นใด ให้มีกำหนดไว้เป็น ๒ เกณฑ์ คือ— (๑) ตำรับชั้นตามตำแหน่ง (๒) ตำรับชั้นตามยศ ดังแจ้งในตารางต่อไปนี้

ตำแหน่ง	เป็นผู้ลงโทษชั้น	เป็นผู้รับโทษชั้น
	(๑) ตำรับชั้น ตามตำแหน่ง	
เสนาบดี	๑ พเนกทหารฝ่ายเรือ	—
แม่ทัพเรือ	๒	—
ผู้บัญชาการ กรม	๒	ก.
ผู้บัญชาการ กระทบเรือ	๓	ก.
ผู้บังคับการ เรือ ชั้นที่ ๑	๔	ข.
ผู้บังคับการ เรือ	๕	ค.
ผู้บังคับการ เรือ ชั้นที่ ๓	๖	ง.
ผู้บังคับการ กองเรือตดชนที่ ๔	๕	ค.
ตนเรือชั้นที่ ๑	๕	ค.
ตนเรือชั้นที่ ๒	๖	ง.

ตำแหน่ง	เป็นผู้ตั้งโดย	.บ.บ.วิ ๒๕ พ.ร.บ.
ค. ๕. ๕. ๕. ค. ๕. ๕. ๕. ค. ๕. ๕. ๕. ค. ๕. ๕. ๕. ค. ๕. ๕. ๕. ค. ๕. ๕. ๕. ค. ๕. ๕. ๕.	๗	๑.
ค. ๕. ๕. ๕. ค. ๕. ๕. ๕.	๖	๑.
ค. ๕. ๕. ๕. ค. ๕. ๕. ๕.	๖	๑.
ค. ๕. ๕. ๕. ค. ๕. ๕. ๕.	๗	๑.
ค. ๕. ๕. ๕. ค. ๕. ๕. ๕.	๗	๑.
ค. ๕. ๕. ๕. ค. ๕. ๕. ๕.	๗	๑.
ค. ๕. ๕. ๕. ค. ๕. ๕. ๕.	๗	๑.
ค. ๕. ๕. ๕. ค. ๕. ๕. ๕.	๗	๑.
ค. ๕. ๕. ๕. ค. ๕. ๕. ๕.	๗	๑.
ค. ๕. ๕. ๕. ค. ๕. ๕. ๕.	๗	๑.
ค. ๕. ๕. ๕. ค. ๕. ๕. ๕.	๗	๑.
ค. ๕. ๕. ๕. ค. ๕. ๕. ๕.	๗	๑.
ค. ๕. ๕. ๕. ค. ๕. ๕. ๕.	๗	๑.
ค. ๕. ๕. ๕. ค. ๕. ๕. ๕.	๗	๑.
ค. ๕. ๕. ๕. ค. ๕. ๕. ๕.	๗	๑.
ค. ๕. ๕. ๕. ค. ๕. ๕. ๕.	๗	๑.
ค. ๕. ๕. ๕. ค. ๕. ๕. ๕.	๗	๑.

ตำแหน่ง	เป็นผู้ตั้งโทษชั้น	เป็นภัย โทษชั้น
ผู้บังคับการกองร้อย	๖	ง.
นายกราบของโรงเรียนพดทหารเรือ	๗	จ.
นายหมวด	๗	จ.
นายหมู่ นายคอน	๘	ฉ.
<u>พนักงานของนาเรียน</u>		
เจ้ากรมยุทธศึกษา	๒	ก.
ผู้บังคับการกองโรงเรียนนายเรือ	๔	ข.
แต่นายช่างกต		
ผู้บังคับการกองโรงเรียนจำ	๕	ค.
รองผู้บังคับการกองโรงเรียน	๕	ค.
นายเรือ นายช่างกต		
อาจารย์ใหญ่	๕	ค.
นายกราบของโรงเรียนนายเรือ	๖	ง.
แต่นายช่างกต		
ค้ำกองโรงเรียนจำ	๖	ง.
นายกราบโรงเรียนจำ	๗	จ.

ตำแหน่ง	เป็นผู้ลงโทษชั้น	เป็นผู้รับโทษชั้น
นักเรียนนายตอม	๘	ก.
นายคณนทของโรงเรียนจำ	๘	ก.
อาจารย์	—	ง.
<u>พนักงานช่างกต</u>		
ตำรวจตรวจเครื่อง	๔	ข.
คนกตเรือ ชั้นที่ ๑	๕	ก.
คนกตเรือ ชั้นที่ ๒	๖	ง.
คนกตเรือ ชั้นที่ ๓	๗	ค.
คนกตเรือ ชั้นที่ ๔	๘	ก.
<u>พนักงานช่างยุทธโยธา</u>		
ผู้บังคับการ	๓	ข.
รองผู้บังคับการ	๕	ก.
หัวหน้าพนักงาน	๖	ง.
หัวหน้าช่าง	๗	ค.

ตำแหน่ง	เป็นผู้ตั้งโทษชั้น	เป็นผูรับโทษชั้น
แพทย์หัวหน้าโรงพยาบาลตากดาว	๖	ง.
แพทย์ประจำกองทหาร	๗	จ.
ผู้บังคับการกองนคร	๖	ง.
นายตำรวจ	๗	จ.
นายเวรพิเศษ	๖	ง.
---	---	---

สำนักหอสมุด

ยศ	เลข ๖๕๖ ไทยชน	เลข ๖๕๖ ไทยชน
<u>(๒) ลำดับชั้น ตระกูล</u>		
นายพลเรือ	๓	ก.
นายนาวิกโยธิน	๔	ข.
นายนาวิกโยธินตรี	๕	ค.
นายเรือเอก	๖	ง.
นายเรือโท ตรี	๗	จ.
พันจ่าเอก โท ตรี	๘	ฉ.
จ่า	๙	ณ.
นักเขียนนายเรือ นายช่างกล	—	ข.
พลทหาร พลช่างไฟ พลบุตร)	—	ญ.
พลซุง นักเรียนจ่า นักเรียนช่าง)	—	ญ.

ข้อ ๖๗ ตามอัตรากำหนด ชั้น ผู้ตั้งโทษ แลรับโทษในข้อ ๖๖ นี้ ถ้า
ชั้น ที่ได้กำหนดไว้ตามตำแหน่ง มาตราฉบับนี้ไม่ตรงกัน ทั้ง ๒ ฝ่าย ก็
ให้ ถ้อยคดี หรือตำแหน่งใด เป็น กำหนด อัตรา ชั้น ที่ สูง เป็น เกณฑ์ ใน การ ตั้ง
โทษ หรือรับโทษตามกฎหมาย

ข้อ ๖๘ ตำแหน่ง ผู้ที่ รับราชการ ในกระทรวง ทหาร เว้น ซึ่งมิได้
กำหนดชั้นไว้ ถ้ามีความผิดจะ ต้อง รับโทษแล้ว ก็ให้ ถือตำแหน่ง
ที่ได้รับราชการ อยู่ใน เวลาที่ กระทำ ความ ผิด นั้น ซึ่งเทียบเคียง กับ
ชั้น ที่ สวรรค์ หรือ เสมอ กัน ตาม ข้อ ๖ แห่ง กฎนี้

ข้อ ๖๙ กำหนดอำนาจ ตั้งโทษ ตามที่ ตราไว้ ใน ตาราง ข้อ ๕ นี้
ผู้ มีอำนาจ ตั้งโทษ ตั้งโทษ ได้ เต็ม ที่ ใน สถานที่ สถานที่หนึ่ง แต่ สถานที่เดียว
ถ้า ตั้งโทษ ทั้ง ๒ สถานที่ พร้อมกัน ให้ตั้งโทษ ได้ แต่ เพียง กำหนดไม่
เกิน กว่า กึ่ง ของ กำหนดโทษ ใน สถานที่ นั้น ๆ กับ ห้ามมิให้ ตั้งโทษ มาก
กว่า ๒ สถานที่

ข้อ ๗๐ ก่อน ที่ผู้ มีอำนาจ ตั้งโทษ จะ ตั้งโทษ ครอง คราวใด ก็ให้
พิจารณา เรียง ให้ ถัดก่อน นั้น นอก ว่า ผู้ ที่ จะ ต้อง รับโทษ นั้น มีความผิด
จริง แล้ว จึง ตั้งโทษ ต้อง ระวัง อย่า ให้ เป็น การ ตั้งโทษ ไป โดย
โทษจริง หรือ ตั้งโทษ แก่ผู้ ที่ ไม่ มีความ ผิด โดย ชัด เจน นั้น เป็น ชั้น ซาก
เมื่อ พิจารณา ความ ผิด ละ อภัย แล้ว ต้อง ชัด เจน ความ ผิด คดี ผู้ กระทำ ผิด
นั้น ให้ เข้าใจ ชัด เจน ว่า กระทำ ผิด ใน ข้อใด เพราะ เหตุใด แล้ว จึง

ข้อ ๑๑ ผู้มีอำนาจบังคับบัญชาตงโทษ ข้าราชการชั้นสัญญาบัตร
ต้องตั้ง รายงาน การ ตงโทษ แล้ว นั้น เสนอ ความ คำดำรับ จน ถึง เสนอมาที่
กระทรวง ทหารเรือ

ข้อ ๑๒ เมื่อผู้มีอำนาจบังคับบัญชาได้ทราบ ว่า ผู้ซึ่ง อยู่ใน
บังคับบัญชา ของ ตน มีความ ผิด จน ปรากฏแน่นอน แล้ว แต่ความ ผิด
นั้น ควร รับโทษ ที่ เทียบ อำนาจ จะ ตั้ง กระทำ ได้ ก็ให้ ทำ รายงาน ชี้แจง
ความ ผิด ของ ผู้ ที่ กระทำ ความ ผิด นั้น ทั้ง ออกจาก เห็น ว่า ควร ตงโทษ
เพียงใด เสนอ ตาม คำดำรับ จน ถึง ผู้ มี อำนาจ ตงโทษ ได้ พร้อมกับ ความ ผิด
เพื่อให้ ผู้ นั้น ตั้ง การ ต่อไป

ข้อ ๑๓ นายทหาร ที่ เป็น หัวหน้า ควบคุม ทหาร ไป แต่ จำ พึง มี อำนาจ
ที่ จะ ตงโทษ ผู้ อยู่ ใต้ อำนาจ ใน ระหว่าง เวลา ที่ ควบคุม อยู่ นั้น เสนอ ผู้ มี
อำนาจ เห็น จาก คำหนึ่ง ของ ตน ขึ้น ไป อีก ชั้น หนึ่ง ได้ เว้นไว้แต่ นายทหาร
ซึ่ง มี อำนาจ เป็น ผู้ ตงโทษ ชั้น ที่ ๒

ข้อ ๑๔ ถ้า ผู้ มี อำนาจ ตั้ง ตงโทษ ได้ ตั้ง ตงโทษ ผู้ กระทำ ผิด ใน ถาน
จำขัง หรือ ชัง แล้ว แต่ ผู้ ที่ ดำรับ รับโทษ จำขัง หรือ ชัง อยู่ นั้น กระทำ ผิด
ซ้ำ อีก ผู้ มี อำนาจ ตงโทษ จะ ตั้ง เพิ่ม โทษ ก็ได้ พิจารณา ตู กำหนด
โทษ ที่ ตั้ง ไว้ เดิม นั้น ก่อน แต่ ห้าม มิ ให้ เพิ่ม กำหนด เวลา ให้ ผู้ กระทำ ผิด
ต้อง ถูก จำขัง หรือ ชัง ทั้ง กำหนด เดิม แต่ กำหนด ที่ เพิ่ม ขึ้น ใหม่ รวม กัน
เกิน กว่า กำหนด อำนาจ ของ ผู้ ตั้ง ตงโทษ นั้น เป็น อัน ขาด หาก ผู้ กระทำ

ผิดนั้น ควรต้อง รับโทษ เกิน กว่ากำหนด อำนาจ ของผู้ ที่จะ ตั้ง ลงโทษ นั้นแล้ว ก็ ให้ปฏิบัติ การ ตามที่ กล่าวไว้ ใน ข้อ ๑๒ นั้น

ข้อ ๑๕ ผู้ใดเคยต้อง รับโทษ จำจำ หรือ ชังเดี่ยว หรือ ชังรวม เพราะได้ เจตนา กระทำ ความ ผิด ต่อ วินัย ทหาร อย่างหนึ่ง อย่างใด หนึ่งแล้ว ไม่น้อยกว่า ๒ ครั้ง เมื่อ พ้นโทษ แล้ว แลไป กระทำ ความ ผิด ซ้ำ อีก ภายใน กำหนด ๑ ปี นับแต่วัน ที่ ได้ พ้นโทษ ไป แล้ว เรียกว่า ผู้ ไม่ เข็ดหลาบ

ข้อ ๑๖ ผู้ใดเป็นผู้ ไม่ เข็ดหลาบ จะใช้ วิธี ลงโทษ ให้ ชังมิด ก็ได้ นายทหาร ผู้ ซึ่งมี อำนาจ จะ ตั้ง ให้ ลงโทษ ชังมิด ได้ เช่นนี้ เฉพาะ แต่ นายทหาร ผู้ ซึ่งมี อำนาจ ลงโทษ ตั้งแต่ ชั้น ที่ ๓ ขึ้นไป จึง จะ ตั้ง ให้ ลงโทษ โดย วิธี ชังมิด นี้ ได้

ข้อ ๑๗ การ ชังมิด เช่นนี้ จะ ชังได้ เพียง ครั้ง ละ ๑ ยก (คือ ๕ วัน หรือ ๑๒๐ ชั่วโมง) เท่านั้น แต่ ถ้า จะ ชังมิด ต่อ ไป ก็ ต้อง ให้ อยู่ใน ที่ สว่าง เดี่ยว ก่อน ไม่น้อยกว่า ๒๔ ชั่วโมง จึง ให้ ชังมิด อีก ต่อ ไป ได้ รวม ชังมิด ใน ความ ผิด ครั้ง เดียว กัน ต้อง ไม่ เกิน กว่า ๓ ยก

ข้อ ๑๘ ก่อน ที่จะ กำหนด ให้ ลงโทษ ชังมิด นั้น ให้ คง เกณฑ์ กำหนดโทษ จำจำ หรือ จำ เดี่ยว หรือ ชังรวม ตาม ตาราง อัตราโทษ ใน ข้อ ๕ แห่ง กฎนี้ เสีย ก่อน แล้ว จึง ให้ เทียบ กำหนดโทษ ชังมิด ตาม อัตรา ดังนี้ คือ— จำจำ หรือ ชัง เดี่ยว หรือ ชัง รวม มีกำหนด ตั้งแต่ ๕ วัน ขึ้นไป แต่ ไม่ ถึง ๒/๑๗/๒๕๖ นี้ เทียบ เท่า กับ ชังมิด ๑ วัน

จำขัง หรือ ชัง เดียว หรือ ชังรวม มีกำหนดตั้งแต่ ๙ วัน ขึ้นไป แต่ไม่ถึง ๑๔ วัน เทียบเท่ากับ ชังมีต ๒ วัน

จำขัง หรือ ชัง เดียว หรือ ชังรวม มีกำหนด ตั้งแต่ ๑๔ วัน ขึ้นไป แต่ไม่ถึง ๒๑ วัน เทียบเท่ากับ ชังมีต ๓ วัน

จำขัง หรือ ชัง เดียว หรือ ชังรวม มีกำหนด ตั้งแต่ ๒๑ วัน ขึ้นไป แต่ไม่ถึง ๑ เดือน เทียบเท่ากับ ชังมีต ๔ วัน

จำขัง หรือ ชัง เดียว หรือ ชังรวม มีกำหนด ตั้งแต่ ๑ เดือน ขึ้นไป แต่ไม่ถึง ๓ เดือน เทียบเท่ากับ ชังมีต ๑ ยก

จำขัง หรือ ชัง เดียว หรือ ชังรวม มีกำหนด ตั้งแต่ ๓ เดือน ขึ้นไป แต่ไม่ถึง ๖ เดือน เทียบเท่ากับ ชังมีต ๒ ยก

จำขัง หรือ ชัง เดียว หรือ ชังรวม ๖ เดือน เทียบเท่ากับ ชังมีต ๓ ยก ข้อ ๑๙ ให้ผู้มีอำนาจ ตงโทษ ฟัง ตงโทษ ผู้กระทำความผิด คดีวินัย

• ทนาย ตาม ตักขณกรกฎ มี เสียดิน ภายใ น กำหนดเวลา ๓ เดือน นับแต่วัน กระทำความผิด เปรน ค่นำไป ถ้าพ้น ๓ เดือนไปแล้วไซ้ จะตั้ง ตงโทษโดย อำนาจ ตนเอง มิได้ เมื่อ ยัง จะเอาโทษแก่ผู้กระทำความผิด คดีไป ก็ให้ นำ คดี ๒๕๕ คัด นม ขึ้น ศาล

ข้อ ๒๐ เมื่อ ผู้ มีอำนาจ ตั้ง ตั้งโทษ ตามกฎนี้ แล้ว ผู้ ที่ ตั้ง ตงโทษ หรือ ผู้ มีอำนาจ บังคับ บัญชา ผู้ ที่ ตั้ง ตงโทษ นั้น มีอำนาจ เพิ่มโทษ หรือ ลดโทษ หรือ ยกโทษ เสียได้ แต่ ถ้า เพิ่มโทษ แล้ว โทษ ที่ ตั้ง เพิ่ม

ซึ่ง นน รวมกับ ที่ ตั้งไว้แล้วเดิม ต้อง มิให้เกิน อำนาจ ของ ผู้ ที่ ตั้ง ตั้ง โทษนั้น

กฎให้ ใช้แต่วันที่ ๑ เมษายน วันน โทสินทร ศก ๑๓๑

คำดำ ว่าการรกรกระทรวงทหารเรือ ๒

วันที่ ๒๑ มีนาคม วันน โทสินทร ศก ๑๓๐

(ตงพระนาม) บริพัตร

นายพล เรือเอก เล่นาบตี

ประกาศเพิ่มเติมพระราชกำหนด

เครื่องแต่งตัวข้าราชการพลเรือน ร.ศ. ๑๓๐

นายพลเอก ส้มเต๋จ พระเจ้าน้องยาเธอ เจ้าฟ้า กรมหลวงพิษณุโลก
ประชานารถ แทนเสนาบดีกระทรวงกระตาดโหม รับพระบรมราชโองการ
ไล่เกล้า ๆ ทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ๆ ให้ประกาศ ทราบทั่ว ถิ่น ว่า
ตาม ความใน มาตรา ๑๖ ของ พระราชกำหนดเครื่อง แต่ง ตัว ข้าราชการ
พลเรือน ร.ศ. ๑๓๐ ซึ่ง ว่าด้วย เครื่อง แต่ง ตัว ยืนไม่ห้ามว่า เป็น หลัด
ของ พระราชกำหนด เช่น เสื้อ สำหรับ ใช้ เติรับ แด หมวก กัน ตก เปน คั้น
ให้เสนาบดี เจ้ากระทรวง เป็น ผู้รับ พระบรมราชโองการ กำหนดให้ ใช้ ความ
สมควร นั้น

บัด นี้ของ พระกรุณาโปรดเกล้า ๆ พระราชทาน พระบรมราชานุญาต

ให้ข้าราชการ กระทรวงกระต่าใหม่ ที่ใช้เครื่องแต่งตัว ข้าราชการพลเรือน
ใช้หมวกกันแดด แด่เครื่องเคีรทางโดยกำหนดไว้ดังนี้ คือ

ข้อ ๑ หมวกกันแดด สำหรับใช้กับเครื่องแต่งตัว ปกติตาม พระราช
กำหนด เป็น หมวกเฮดเม็ค ดีเทา พนม (เหมือน อย่าง ข้าราชการใน
พระราชสำนักใช้อยู่ ผิดกันแต่) ผ่าที่พบนัน เป็น ผ่าสี่เหลี่ยม ผ่าสี่ตาม
กระทรวง ซอนโต ผ่าพนม หมวก ข้าง ดังจับ ๑

ข้อ ๒ เสื้อเคีรทาง เป็นเสื้อรูปแบบราชการ ติดแผ่นกำมะหยี่ หมวย
ยศที่โบ่า เหมือน ที่ ก่อตัวแล้วใน พระราชกำหนด ผิดกัน แต่เสื้อเคีรทาง
ให้เป็นเสื้อสีเทาซอหมั

ข้อ ๓ การเกง ดีมาเงิน แก่ ขาดัน จะใช้ ร่องเท้าสูง หรือ ส้นนั้ง
หรือ ผ่าพนมแดง ดีตา หรือ ดีหน้าคาด กัด

ข้อ ๔ ผ่านัง ใช้กับเครื่อง แต่งตัวเคีรทาง นัน จะใช้ มาใหม่ ดีมาเงิน
หรือ ผ่าพนม ดีมาเงิน กัด

ข้อ ๕ หมวกที่ใช้กับเครื่อง แต่งตัวเคีรทาง ให้ ใช้ หมวกกันแดด
ที่ก่ตัว มาแล้วใน ข้อ ๑ นั้น

คำสั่งว่าการกระต่าใหม่

ประกาศ มา ณ วันที่ ๑๖ มีนาคม รัตนโกสินทรศก ๑๓๐
(ตงพระนาม) จักรพงษ์

ประกาศยกเว้นเก็บเงินค่านา ศก ๑๓๐

แต่ยกเว้นเก็บเงินค่าราชการ ศก ๑๓๑

ในตำบลทุ่งหมอท้องที่อำเภอสังขะ

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระดำรงราชานุภาพ เสด็จมาตั้งกระทรวงมหาดไทย รับพระบรมราชโองการได้เกล้า ๆ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ๆ ให้ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า การทำนาของราษฎรในตำบลสังขะ บ้านคาใต้ บ้านปรก แต่บ้านควรกอ ตำบลทุ่งหมอท้องที่อำเภอสังขะ ศก ๑๓๐ นี้ ทำไม่ค่อยได้ผลเต็มบริบูรณ์เหมือนท้องที่ตำบลอื่น ๆ ทั้งราษฎรในตำบลเหล่านี้ก็มีความอดคึดขัดสนยากจนอยู่โดยมาก จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ๆ ให้ยกเว้นการเก็บเงินค่านาตำบลสังขะ บ้านคาใต้ บ้านปรก บ้านควรกอ ในตำบลทุ่งหมอท้องที่อำเภอสังขะ จำนวนศก ๑๓๐ ไร่สักหนึ่ง แต่ยกเว้นไม่เก็บเงินค่าราชการ ศก ๑๓๑ ในตำบลเหล่านี้ไร่ อีกสักหนึ่ง เพื่อเป็นการบำรุงการหาเลี้ยงชีพของราษฎรต่อไป

คำดำว่าการมหาดไทย

ประกาศมาณวันที่ ๑๕ มีนาคม รัตนโกสินทรศก ๑๓๐

(ตงพระนาม) ดำรงราชานุภาพ

เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย

ประกาศจัดราชการ

แต่เปลี่ยนนาม กระทรวงโยธาธิการใหม่
กับตั้งกรมศิลปากรขึ้นใหม่ กรมหนึ่ง

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระมกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว
มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ ว่า กระทรวงโยธาธิการ เป็น
กระทรวงสำคัญอันหนึ่ง ซึ่งเป็มน้ำที่ จะดำริห์แต่จัดการตั้ง ข้าราชการ
แต่ทำทางบกทางน้ำ เพื่อให้การไปมาค้าขายของ มหาชนในระหว่าง
กรุงเทพมหานคร กับหัวเมือง มณฑลต่าง ๆ ภายในระหว่างหัวเมือง กับหัว
เมืองในพระราชอาณาจักรสยาม แต่ในระหว่างพระราชอาณาจักรสยาม
กับอาณาเขตรของต่างประเทศได้ติดต่อกันได้ อันเป็นทางให้เจริญ
ผลประโยชน์แก่กรุงสยาม แต่เวลานี้มีราชการบาง อย่างยังไม่เป็น
ระเบียบอันดี มีการก้าว ก่ายกันอยู่บ้าง สมัยนี้สมควรที่จะจัดราชการ
ในกระทรวงโยธาธิการให้ตั้งระเบียบเป็นอันดี จึงมีพระบรมราชโองการ
ดำรัสสั่งว่า ให้ยกกรมคลอง จากกระทรวงเกษตราธิการ มาขึ้น อยู่ใน
กระทรวงโยธาธิการ อีกกรมหนึ่ง เป็นกรมทาง มีหน้าที่ ทำทางบก
แลทางน้ำ ส่วน การทำคลอง ฤๅทางน้ำซึ่งจะเป็นประโยชน์แก่การ
เพาะปลูกนั้น คงอยู่ในน้ำที่เสนาบดีกระทรวงเกษตราธิการ จะดำริห์
แต่ให้กรมคลอง เป็นผู้จัดทำต่อไป ให้ยกกรมโยธาออกจาก

กระทรวงโยธาธิการ แต่ให้แยกแผนกการช่างก่อสร้างส่วนหนึ่งมา
 บวกอยู่ใน กรมศุขาภิบาล กระทรวงนครบาล แยกการช่างที่เป็น ประณีต
 คิดปไว่ส่วนหนึ่ง แต่ให้ยก กรมพิพิธภัณฑ์จาก กระทรวงธรรมการ มา
 รวมกันตั้งขึ้นเป็น กรมศิลปากร มีผู้บัญชาการ กรมขึ้นตรงต่อพระเจ้า
 แผ่นดิน จะทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ผู้ใดใน กระทรวงใด ฤ
 กรมใดเป็นผู้บัญชาการ เมื่อใดก็ได้ แต่แต่จะทรง พระราชดำริเห็น
 เหมาะ กับบุคคล ในครั้งนั้นทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พระเจ้าบรม
 วงษ์เธอ กรมพระนเรศวรฤทธิ ซึ่งจะเป็นเสนาบดี กระทรวงมูรชากร
 ทรงเป็นผู้บัญชาการ กรมศิลปากร อีกส่วนหนึ่งด้วย

ส่วน กระทรวงโยธาธิการ ตามรูปใหม่นั้น ให้คงมีหน้าที่ดำริห์แต่
 จัดการ สิ่ง ข้าง ดาว แต่การ ทำทาง น้ำ ทางบก ดังได้กล่าวมา แล้วข้าง ต้น
 คงให้ มีกรมขึ้น กระทรวงนี้ คือ กรมรถไฟ ๑ กรมไปรษณีย์ โทรเลข ๑
 กรมทาง ๑

ส่วน การโยธาหัวเมือง ซึ่งมี ข้างหลวงโยธา อยู่ใน เวลานั้นนั้น ให้
 เลือกลง บุคคลผู้ชำนาญในการ ช่าง (อินนิเยอ) ไป ประจำ อยู่มณฑล
 ใดหนึ่ ฤกว่านั้น ตามแต่จะ สมควร ให้ มีหน้าที่ เป็นผู้ดำริห์แต่
 แนะนำ การโยธา แต่การบำรุง ฤทำทางไปมาทั้ง บกแต่น้ำทั้งปวง ใน
 จังหวัด มณฑลนั้น ๆ ส่วน การที่จะ กระทำให้ สำเร็จไปนั้น ให้มณฑล
 ฤเมืองเป็นผู้ทำตาม ความ แนะนำ ของ นายช่าง นั้น

ศก ๑๓๐

หน้า ๕๗๑

เมื่อไตร่ตรองระเบียบลงตั้งนี้แล้ว นามของกระทรวง ที่เรียกว่า

กระทรวงโยธาธิการ นั้น หาตรงกับ รูปการไม่ ให้เปลี่ยนนามกระทรวง

โยธาธิการ เป็น กระทรวงคมนาคม ดีไป ให้เจ้าหน้าที่ ทั้งปวง รับสั่ง

การต่อกันในวันที่ ๑ เมษายน รัตนโกสินทร ศก ๑๓๑ ๗

ประกาศมาณวันที่ ๒๗ มีนาคม รัตนโกสินทร ศก ๑๓๐

เป็นวันที่ ๕๐๓ ในรัชกาลปัจจุบันนี้

พระราชกำหนด การ ยิงสลูก

ร.ศ. ๑๓๑

พระบาท สมเด็จพระปรเมนทร มหาอหิวิราชูห พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

มีพระบรมราชโองการ ดำรัสเหนือเกล้าเหนือกระหม่อมสั่งว่า ในปี

รัตนโกสินทร ศก ๑๒๔ สมเด็จพระบรมชนกนาถ พระบาทสมเด็จพระ

พระปรมีนทร มหาจุฬาลงกรณ์ พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรง

พระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม พระราชทาน พระบรมราชานุมัติ ให้

กรมทหาร เรือ ตราขอ มังคป กำหนด ระเบียบ การ ยิง สลูกไว้ ซึ่ง หนังสือ มี

ข้อความตั้งที่ได้ประกาศไว้ในหนังสือราชกิจจานุเบกษา ปี ร.ศ. ๑๒๔
 เล่มที่ ๒๒ ตั้งวันที่ ๑๔ ธันวาคม ร.ศ. ๑๒๔ นั้นแล้ว บัดนี้ทรง
 พระราชดำริเห็นว่า สมควร จะแก้ไขเปลี่ยนแปลง หรือเพิ่มเติม หรือยก
 เลิก การ บางอย่าง ซึ่งได้กำหนดไว้ใน ข้อบังคับ นั้น ตามควร แก่การ ซึ่งดำเนิน
 ไปตาม สมัย แล้ว ยก ข้อบัญญัติเหล่านั้นขึ้น เป็น พระราชกำหนด จึง
 ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้ตราพระราชกำหนด การ
 ยิงสัตว์ขึ้นไว้ มีข้อความตั้งต่อไปนี้

หมวดที่ ๑

ว่าด้วยการใช้พระราชกำหนด

มาตรา ๑

พระราชกำหนดนี้ ให้มีนามว่า “พระราชกำหนด การยิงสัตว์
 ร.ศ. ๑๓๑”

มาตรา ๒

ให้ใช้พระราชกำหนดนี้ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน ร.ศ. ๑๓๑ เป็น
 ต้นไป

มาตรา ๓

นับตั้งแต่วันที่ ได้ใช้พระราชกำหนดนี้ฉบับนี้ไป ให้ยกเลิกข้อ
 บัญชีว่าด้วยการยิงสัตว์ ร.ศ. ๑๒๔ นั้นเสีย

หมวดที่ ๒

กำหนดการทั่วไป

มาตรา ๔

การ ยิง สัตว์ เป็น วิธื่ ำนำบ อยางหนึ่ ซึ่ง เรือรบ ป้อม หรือกองทหาร ปฏิบัติ เพื่อเคารพต่อ บุคคล แด่ วิตุ ัน พระราช ำหนดนี้ จะ ได้ บัญญัติ ไว้ต่อไปว่า เป็น บุคคล แด่ วิตุ ควร ได้ รับ ำนำบ ต่ ยการ ยิง สัตว์ แด่ ที่ เรียกว่า ยิง สัตว์ นั้น คือ ยิง บน ำใหญ่ ด้วยดิน ต้า หรือ คิน ควนี่ ่อชน มีจำนวน นิต บน เป็นเกณฑ์ตามควร แก่ เกียรติยศ ของ ผู้ แด่ วิตุ ที่ รับ ำนำบ

มาตรา ๕

เรือรบ ซึ่ง มี น้ำ ที่ ยิง สัตว์ คือ บรรดาเรือรบ ซึ่ง มี อตรา ำหนด ไว้ว่า ผู้บังคับ การ เป็น นายทหาร ชั้น นายนาวา แด่ ซึ่ง มี บน ยิง เรือ อยาง เาชนิต เดียวกัน เป็น จำนวน ทั้ง แด่ ๔ กระบอก ขึ้นไป แด่ บน เหล่า นี้ ตั้ง อยุ ใน ที่ ัน สสมควร ที่ จะ ยิง สัตว์ ได้ สดว เว้นไว้แต่เรือ พิฆาต ไม่มี น้ำ ที่ ยิง สัตว์ เลย

มาตรา ๖

ป้อม ซึ่ง มี น้ำ ที่ ยิง สัตว์ คือ บรรดาป้อม ที่ มี บน ซึ่ง จัด ไว้ สำหรับ ใช้ การ ยิง สัตว์ โดย เอกาะ

มาตรา ๗

โดยนัยที่ได้กล่าวไว้ในมาตรา ๕ แด่ มาตรา ๖ นี้ ให้ใช้นาบท

กระทรวง ทหาร เวช มีอำนาจกำหนดได้อีกชั้นหนึ่งว่า เวชดำใจ บ้อมใด มีน้ำหนักยิ่ง สัตต

มาตรา ๘

ในการยิงสัตต ให้ ใช้ปืนเป็นจำนวนไม่ต่ำกว่า ๔ กระบอก

มาตรา ๙

เวช ใช้ปืนยิง เวชอย่างเบาเป็น ๒ ขนาด ให้ ใช้ขนาดใหญ่ ในการยิง สัตต เวชใดแต่เมื่อปืน อย่างนี้มีจำนวนใน เวชต่ำกว่า ๔ กระบอก จึงให้ ใช้ อย่าง ขนาด รอง

มาตรา ๑๐

ในการยิง สัตต ห้ามมิให้ ใช้ปืน ขนาดที่ เส้นตัดศูนย์กลาง ปาก กระบอกใหญ่กว่า ๑๒๐ มิลลิเมตร ขึ้นไป เวชใดแต่ได้ มีคำสั่ง พิเศษ เฉพาะ คราว แต่ห้ามมิให้ ใช้ ปืน ประจำ เส้า เป็น อัน ชาติ

มาตรา ๑๑

ห้ามมิให้ เวช ดำหนึ่ง ดำใจ ซึ่ง เส้นขนาดที่ กระทรวง ทหาร เวช มีได้ กำหนด ไว้ว่า เป็น เวช ที่มีน้ำหนักยิ่ง สัตต ตาม พระราช กำหนด นั้นน ยิ่ง สัตต ในการใด แต่ เวช หนึ่ง เวชใด เป็น อัน ชาติ

มาตรา ๑๒

เวช ที่มีน้ำหนักยิ่ง สัตต นั้น ถ้า หาก ว่า ชำรุด หรือ อยู่ใน ระหว่าง ซ่อมแซม หรือ อยู่ใน ๑๒๕๐/๒๕๐๐ เหนือ ที่ ซึ่ง ไม่ สามารถ จะ ยิง สัตต ได้ หรือ ไม่ ควร ยิง สัตต

มาตรา ๑๕

โดยปรกติการ ห้ามมิให้ มีการ ยิง ด้ง ในระหว่าง เวลา ตั้ง
แต่ พระอาทิตย์ จะ ช้ยงถึง ไปจนถึง พระอาทิตย์ ุไทย เว้นไว้แต่ เปน
การ พิเศษ มี คำสั่ง เภาะ คราว

มาตรา ๑๖

ใน การ ยิง ด้ง ให้ วั ระยะ เวลา ระหว่าง นั้บ ๑๐ ฉิวาที เว้น
ไว้แต่ จะมี คำสั่ง เภาะ การ หรือ เภาะ แห่ง ให้ วั ระยะ เวลา ยาว
กว่า นั้น

มาตรา ๑๗

ถ้า เว็ รวม ทอด ช้ยง หลาย ฉ้าง เดียว กัน เว็ ใด จะ ยิง ด้ง ต้อง
ไ้ รับ อนุมัติ ของ นาย ทหาร ผู้ บัง คัม บัญชา ช้ยง ด้ง ใน ที่ นั้น ก่อน เว้นไว้
แต่ เปน การ ยิง ด้ง เพื่อ คำนี้บ นาย ทหาร ผู้ บัง คัม บัญชา ช้ยง ด้ง นั้น เอง

มาตรา ๑๘

นอกจาก การ ยิง ด้ง ซึ่ง จะ ไ้ รับ อนุมัติ ได้ ใน มาตรา ต่อ ๆ ไป ตาม
พระราช กำนัถ นั้น ห้ามมิให้ ยิง ด้ง ใน การ หนึ่ง การ ใด เว้นไว้แต่
เพื่อ เณติ ม พระ เกียรติ ใน เมื่ อ กองทัพ เว็ มี ชัย ชะนะ หรือ เมื่ อ มี คำสั่ง
ของ กระทรวง ทหาร เว็ ให้ ยิง ด้ง เปน การ พิเศษ อย่าง ใด อย่าง หนึ่ง

หมวดที่ ๓

ว่าด้วยสัตต หดวง

มาตรา ๑๙

คำว่า "สัตต หดวง" นั้น หมายความว่า การยิงสัตต มีจำนวน นิต บัน ๒๓ นิต

มาตรา ๒๐

คำว่า "สัตต หดวง พิเศษ" นั้น หมายความว่า การยิงสัตต มีจำนวน นิต บัน ๑๐๑ นิต แต่การยิง สัตต หดวง พิเศษ นี้ ให้มีได้ แต่เมื่อ มีคำสั่ง พิเศษ เฉพาะ คราว

มาตรา ๒๑

เรือรบ แล บัอม บรรดา ซึ่งมีหน้าที่ ยิง สัตต ตามความใน มาตรา ๕ ๖ แล ๗ แห่ง พระราชกำหนด นั้นนี้ ต้อง ยิง สัตต หดวง ถวาย คำนับ แต่พระบาท สัมเด็จ พระเจ้า อยู่หัว ในโอกาส ที่ จะ กล่าว ต่อไป นี้ คือ

ข้อ ๑ พระบาท สัมเด็จ พระเจ้า อยู่หัว เสด็จ พระราช ดำ เนิร ใน การ ไต่ ่ๆ ซึ่งมี กำหนด ให้ แต่ง เต็มยศ แล เสด็จ ถึง ตำบล หนึ่ง ตำบล ไต่ ซึ่งมี เรือ รบ ทอด อยู่ หรือ มี บัอม ตั้ง อยู่ เรือ รบ แล บัอม นั้น ่ๆ ต้อง ยิง สัตต หดวง ถวาย คำนับ พร้อม กัน ใน เวลา เสด็จ ถึง ครั้ง หนึ่ง และ ใน เวลา เสด็จ พระราช ดำ เนิร จาก ตำบล นั้น เป็น เดี๋ยว ชาติ อีก ครั้ง หนึ่ง และ ถ้า จะ มี การ ยิง สัตต ยิง สวด ๒ ครั้ง นั้นขึ้นไป ก็ ต้อง มี คำ สั่ง พิเศษ เฉพาะ งาน

ข้อ ๒ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินประทับ ณ เรือดำหนึ่งลำโต แต่ชักธง มหาราชใหญ่ขึ้นเป็นสำคัญ บรรดา เรือรบ ซึ่ง ทอด อยู๋ใน ที่ เดียว กัน กับ เรือ นั้น ต้อง ยิง สลุต หลวง ถวาย คำนับ ใน เวลา ที่ ชักธง มหาราชใหญ่ขึ้น คราว นั้น แต่ใน เวลา ที่ ชักธง นั้น ดง อีก คราว นั้น และ ถ้า เรือ ซึ่ง เสด็จ ขึ้น ประทับ นั้น เป็น เรือ รบ อยุ๋เอง เรือ ดำ นั้น ต้อง ยิง สลุต ใน คราว ที่ ชักธง มหาราชใหญ่ขึ้น แต่ ดง ด้วย เหมื่อน กัน แต่ ถ้า เสด็จ พระราชดำเนิน ประทับ เรือ กดเล็ก หรือ เรือ กั้น เขียง เรือ แจว พายไซร์ ถึง หาก จะ ชักธง มหาราชใหญ่ใน เรือ นั้น ก็ มี ให้ มี การ ยิง สลุต หลวง ดง ไคว่า มา นี้ เว้น ใด แล จะ ได้ มี คำ สั่ง พิเศษ เฉพาะ คราว

ข้อ ๓ เรือ รบ ลำโต เดิน ผ่าน หรือ ไป จอด ใน คำบด เดียว กับ เรือ ซึ่ง ชักธง มหาราชใหญ่ ใน ระยะเวลา ซึ่ง อาจ ทราบ สันฐาน แด ตักษณ แห่ง ชง ใด ด้วย จักยก ปรกคไซร์ เรือ รบ นั้น ต้อง ยิง สลุต หลวง ถวาย คำนับ ถ้า ไป ด้วย กัน หลาย ลำ ต้อง ยิง สลุต หลวง ถวาย คำนับ พร้อม กัน ทุก ลำ

ข้อ ๔ ถ้า เรือ ซึ่ง ชักธง มหาราชใหญ่ เดิน ผ่าน หรือ มา ทอด โกด บ่อม ใด ใน ระยะเวลา ซึ่ง อาจ ทราบ สันฐาน แด ตักษณ ของ ชง ใด ด้วย จักยก ปรกคไซร์ บ่อม นั้น ต้อง ยิง สลุต หลวง ถวาย คำนับ

อนึ่ง ถ้า มี การ ชักธง มหาราชใหญ่ขึ้น ดง ใน เรือ ลำโต ซึ่ง ทอด อยู๋ ใน ที่ โกด บ่อม ใน ระยะเวลา ที่ ว่า มา ข้าง บน นี้ ก็ ให้ บ่อม นั้น ยิง สลุต หลวง

ถวายคำนับ โดยระเบียบเดียวกันกับที่ได้กำหนดไว้สำหรับเรือตามความ
ในข้อ ๒ นั้น

ข้อ ๕ ถ้ามีขง มหาราชใหญ่ซักขึ้นอยู่บนยอดเสา บนบกแห่งใดแห่ง
หนึ่ง เป็นเคื่องหมายว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวประทับอยู่ณที่
นั้นไซ้ บรรดาเรือรบซึ่งแล่นผ่าน หรือไปทอดในที่ตั้ง อาจแล
เห็น ทราบด้วยญาณอื่นฐานแห่ง ขงนั้นได้ด้วยจักษุ ประคิ คยัง ยิง
สูดุด หลวง ถวายคำนับ

มาตรา ๒๒

ระเบียบการยิงสูดุดคำนับ ขงมหาราชใหญ่ที่ได้กล่าวไว้ใน มาตรา ๒๑
ข้อ ๒ ข้อ ๓ แลข้อ ๔ นั้น ให้ใช้ตออดถึง การยิงสูดุดคำนับ ขง
ราชินีใหญ่ เขาวราชใหญ่ แลราชวงษ์ใหญ่ด้วย

มาตรา ๒๓

ที่ใดมีเรือซักขงหมายราชตระกูลขงหนึ่งซนใด ห้ามมิให้มีการ
ยิงสูดุดคำนับ ขงขึ้นอย่างหนึ่งอย่างใด แลถ้ามีเรือตั้งแต่ ๒ ลำขึ้นไป
ซักขงหมายราชตระกูลหลายอย่างมาร่วมกันเขารนที่เดียวกัน จะยิง
สูดุดได้แต่เพียงคำนับ ขงราชตระกูลที่สูงสูดในท่นนเท่านั้น แต่ขอห้าม
บทนี้ไม่ทำไปถึง การยิงสูดุดระหว่าง นาน ๆ ประเทศ ซึ่งจะได้กล่าว
ต่อไปในหมวดที่ ๕

มาตรา ๒๔

ใน วันที่ จะ ถัด ไป นี้ คือ

ก. วันที่ นิยม ว่า ตรง กับ วัน พระราชสมภพ แห่ง พระบาท สมเด็จพระ เจ้า อยู่ หัว

ข. วันที่ เติม นคร รัช พระรา

ค. วันที่ นิยม ว่า ตรง กับ พระราช ประสูติ กาด แห่ง สมเด็จพระ บรม ราชินี นารถ แด สมเด็จพระ ราช

เหล่านี้ ให้ บรรดา เรือ รบ แต่ บัชม ซึ่ง มี น้ำ ที่ ยิง ถึง ตู ยิง ถึง ทอด ง เติม พระ เกียรติ ใน เวลา เคียง ๑ ครั้ง เว้น ใด แต่ จะ ได้ มี คำ สั่ง อย่าง อื่น เถาะ คราว

หมวดที่ ๔

ว่า ด้วย ผลิต ข้าราชการ

มาตรา ๒๕

ข. ราชการ ฝาย ทหาร เว้น ทหารบก แด ฝาย พด เว้น บาง ชน ให้ ได้รับ คำ คุ้ม ด้วย การ ยิง ถึง ตู โดย กำหนด แล ใน เขต รั ดึง แจ้ง ใน ครง ต่อ ไป นี้

ประเภท	ระดับชั้นยศหรือตามหน่วยราชการซึ่งควรได้รับสิทธิ	จำนวนนับคน	สิทธิขง จาก เว็ร รม ทดวง			สิทธิขง จาก บ็อม		หมายเหตุ
			ในเขตรโด	ใน การโด	ขง ใน เว็ร ดำเดยว กน ใด กั ครวว	ใน การโด	บ็อม เดยว กน ขง ใด กั ครวว	
๑	เสณนคักรทรวง ทหำรเว็ร	๑๙	ทุกแห่ง	ใน เวลลไป เชยม เว็ร รม แด เวลลไป จาก เว็ร นน กบ ทง เวลลข้น ๆ ที่ จะ ใด มี ค่ำล้ง	ใน ขำว ทำ เว็ร เดยว กน แด ใน เว็ร เดยว กน ขง ใด เดยว	ใน เวลลไป กขง แด ไป จาก บ็อม กบ ทง เวลลข้น ๆ ที่ จะ ใด มี ค่ำล้ง	ไม่มี กำหนด	นายพลเว็รจคควำ รบ สดต ใด แด เมือ ไม้ มี นายทวำ เอก ขง ใด รบ สดต บักร ขก ขน มี กอน นายพลเว็รจคควำ นน อยุ่ ใน ที่ ขน เดยว กน
	จยมพลเว็ร	๑๙	ทุกแห่ง	ตาม ที่ ใด กำหนด ไว้ ใน มำครวำ ๓๐	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	
	นายพลเว็รเอก	๑๗						
	นายพลเว็รโท	๑๕						
	นายพลเว็รตรี	๑๓						
นายพลเว็รจคควำ	๑๑							
ผู้ บง คำนการ ทหำรเว็ร	๗	๗		มี ค่ำ ใน การ คอบ สดต ทำ นน (คุมำครวำ ๓๐, ๓๑ แด ๔๑)				
๒	จยมพล	๑๙	ทุกแห่ง	ใน การ ไป เชยม เว็ร รม หรือ เณ เว็ร รม เพือ โดย สำน ให้ ขง ใน เวลลข้น เว็ร หรือ ไป แด ครวว เดยว	ก. ใน ทำ เว็ร นน เดยว กน เว็ร เดยว กน ขง ใด จาก เว็ร ดำเดยว ข. ใน นำน นำน คำนง ประเทศ รบ สดต ใด เพยง คร้ง เดยว ภย ใน ๑ บั แด ใน นำน นำน สำนง รบ สดต เว็ร ใด จะ ใด เชยม ขก ใน ระหวำง นน	ไม่มี	ไม่มี	
	นายพลเอก	๑๗						
นายพลโท	๑๕							
๓	เอกขรรควรชคชค	๑๙	ทุกแห่ง	ใน เมือ ไป ข้น เว็ร รม แด ใด โดย สำน เว็ร นน ไป เทล ใน เมือ ไป จาก เว็ร เต็ด ขำคอก คร้ง นน แด ขง จาก เว็ร ดำ ที่ งำน เอง	ไม่มี กำหนด	ใน เวลลไป กขง คำนง ที่ บ็อม คง อยุ่ หรือ ไป จาก ที่ นน เปน เต็ด ขำค	ไม่มี กำหนด	เสณนคักรทรวง คำนง ๆ นอก จาก ทหำรเว็ร เทยบ เทำ เอกขรรควรชคชค
	ขรรควรชคชค	๑๗	ก. ขง จาก เว็ร รม ที่ ไป สง ใน เวลลไป จาก เว็ร แด ขง จาก เว็ร รม ที่ บด คบ เปน เต็ด ขำค ใน เวลลคง เว็ร ข. ใน การ มำ เชยม เว็ร รม ขง ใน เวลลข้น เว็ร หรือ เวลลไป จาก เว็ร	แดว แด คำนง	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	
	ราชชค	๑๕						
อุปชค	๑๓	กขง ใน ระหวำง นน		ใน เว็ร เดยว กน ขง ใด เดยว แด รบ สดต ใด เพยง คร้ง เดยว ภย ใน ๑๒ เเดอน				

มาตรา ๒๖

ตามลำดับชั้น ยศ หรือตำแหน่งในคราว มาตรา ๒๕ นั้น ถ้าข้าราชการ
การผู้ใด มีตำแหน่ง หรือยศ เป็นชั้น ควร ได้รับ สดับตุ ๒ อย่าง ก็ให้ ยิง
สดับตุ ตามกำหนด สำหรับ ชั้น ที่ สูง แต่ อย่าง เดียว

มาตรา ๒๗

ข้าราชการ ผู้ใด รั้ง ตำแหน่ง หรือ ทำการ แทน ในตำแหน่ง ใด ๆ ซึ่ง
ควร ได้รับ สดับตุ ตาม คราว ใน มาตรา ๒๕ ให้ ได้รับ สดับตุ โดยเต็ม ตามควร
แก่ตำแหน่ง นั้น ตลอดเวลา ซึ่ง รั้ง หรือ ทำการ แทน ชั่ว

มาตรา ๒๘

ข้าราชการ ซึ่ง ควร ได้รับ สดับตุ ใน เวลา ขึ้น ลง จาก เว็อบ ตาม คราว ใน
มาตรา ๒๕ ประเภท — ๒, ๓, ๔, ๕, ๖ นั้น ถ้า ขึ้น ลง จาก เว็อบ
ซึ่ง มิได้ มีหน้าที่ ยิง สดับตุ ตาม ความ ใน มาตรา ๑๑ ใช้ นายทหาร เว็อบ
ผู้บังคับบัญชา สูง สุด ใน ที่ นั้น จะ สั่ง ให้ เว็อบ ดำเนิน ดำเนิน ชั่ว ชั่ว ใน
ที่ เดียวกัน ยิง สดับตุ แทน ก็ได้

มาตรา ๒๙

ห้ามมิให้ ยิง สดับตุ ให้ แก่ นายทหาร เว็อบ ผู้ใด ในขณะที่ มี นายทหาร
เว็อบอื่น ซึ่ง มี ยศ สูง กว่า นายทหาร เว็อบ ผู้ใด เดียวกัน

มาตรา ๓๐

ให้ เว็อบ ยิง สดับตุ แก่ นายพล เว็อบ โดยระเบียบ ดัง จะ กล่าว

ข้อ ๑ ยิงจากเรือของ นายทหาร ผู้บังคับบัญชาซึ่งมียศ รองจาก นายพลผู้บังคับบัญชาขึ้นไปเป็นครั้งสุดท้ายในที่นั้น

- ก. ในเวลาชักธงของนายพลขึ้นเป็นครั้งแรก
- ข. ในเวลาเปลี่ยนธงหรือย้ายธงในคราวที่เดือนยี่

ข้อ ๒ ยิงจากเรือรบดำเดี่ยวหรือหลายลำ ในเวลาพบกับเรือซึ่งชักธงของนายพลนั้นภายในเขตที่จำกัดต่อไปนี้ ข้อ ๔ แต่ถ้าเรือนี้จะยิงสูงสุดนั้นเป็นจำนวนครั้งเท่าใด ขึ้นไป แต่อยู่ในบังคับบัญชาของนายพลผู้นั้นเองไซ้ ให้เรือของนายทหารผู้บังคับบัญชาสูงสุดนั้นยิงสูงสุดคำนับของนายพลเรือนั้นแต่ดำเดี่ยว

ข้อ ๓ ยิงจากเรือของนายพลผู้บังคับบัญชาว่า

- ก. ในเวลาพบกับเรือซึ่งชักธงขึ้นควรสูงสุด
- ข. ในเวลาชักธงที่ดำขึ้นเป็นครั้งแรก
- ค. ในเวลาเปลี่ยนธงหรือย้ายธงในคราวที่เดือนยี่

ข้อ ๔ นายทหารเรือคนหนึ่งใด ๆ ใดยิงสูงสุดคำนับนายพลเรือผู้ใดครั้งหนึ่งแล้ว ถ้าคนยังอยู่ในตำแหน่งเดิมครบไตรมาส ห้ามมิให้ยิงสูงสุดคำนับนายพลผู้เดียวกันนั้นอีกต่อไป เว้นไว้แต่ในการเดือนยี่ของนายพลผู้นั้น

มาตรา ๓๑

ห้ามมิให้มีการยิงสูงสุดให้แก่ นายทหารเรือซึ่งมียศต่ำกว่านายพลเรือจัตวาขึ้นไป ๒๕๖๖ ในที่ใดที่หนึ่งภายนอกพระราชอาณาเขต

หมวดที่ ๕

ว่าด้วยสัตตคานา ประเทศ

มาตรา ๓๒

การ ยิง สัตตคานัม กระษัตริย์ หรือ ประธานาธิบดี หรือ เจ้าใน
ราชวงศ์ต่าง ประเทศ แต่ การ ยิง สัตตคานัม ของ บุคคล ประเทศ ที่ ชื่อนาม
มานี้ ให้ เป็น ไป โดย ระเบียบ เดียว กัน กับ ที่ ได้ กล่าว ไว้ ใน มาตรา ๒๑
แต่ ๒๒ นั้น ทุก ประการ ต่าง กัน แต่ ใน เวลา ที่ ยิง สัตต ให้ ชก ของ ชาติ
ของ ประเทศ นั้น ชน ที่ เส้าใหญ่ ด้วย

มาตรา ๓๓

ถ้า เรือรบ หรือ บ่อนค้า ประเทศ แห่งใด ยิง สัตต ใน การ นัก ชัก มงคง
สำหรับ ชาติ กล่าว คือ ใน วัน พระราช สัมภพ แห่ง กระษัตริย์ หรือ
พระ มเหสี ต่าง ประเทศ หรือ ใน งาน แด พิธี สำคัญ สำหรับ ชาติ ประเทศ
เหล่านี้ เป็น ต้น ไซ้ ถ้า มี เรือรบ สยาม ทอด อยู่ ใน ที่ เดียว กัน แต่
เรือรบ ต่าง ประเทศ ได้ แจง ให้ ทราบ ใน การ ที่ จะ ยิง สัตต นั้น ใน ทาง ราชการ
ด้วย ไซ้ ให้ เรือรบ สยาม ยิง สัตต ด้วย ทุก ลำ แต่ มี ให้ เกิน กว่า ๒๑ นัด
แต่ ให้ ชก ของ ชาติ ต่าง ประเทศ นั้น ชน ที่ เส้าใหญ่ ใน เรือ ของ ผู้ มงคบบัญชา
สูง สุด

มาตรา ๓๔

การ ยิง สัตตคานัม ซึ่ง กัน แ่ กัน ระหว่าง เรือรบ สยาม แต่ เรือรบ ต่าง
12/10/2566

สำนักหอสมุด

หรือ นาย พต ทหาร บก ต่าง ประเทศ ผู้ใด มาเยี่ยม เว็ รบ หลวง ให้ มีการ ยิง สัตู ใน เวลา ขึ้น เว็ แล ใน เวลา ไป จาก เว็ เป็น จำนวน นิตบั้น เท่ากับ ที่ ผู้ นั้น จะ พัง ได้ วั รับ สัตู จาก เว็ รบ แห่ง ประเทศ ของ เขา เอง หรือ เป็น จำนวน นิต เท่า ไ้ แล วั จะ เห็น ส้มคอร แต่ ไม่ เกิน กว่า ๑๕ นิต ขึ้น ไป

อนึ่ง ถ้า จำนวน นิต ซึ่ง ข้าราชการ ต่าง ประเทศ ผู้ นั้น จะ พัง ได้ วั รับ สัตู จาก เว็ รบ แห่ง ประเทศ ของ เขา เอง นั้น เป็น จำนวน ต่าง กัน กับ ที่ ได้ กำหนด ไว้ สำหรับ ชั้น ยศ หรือ ตำแหน่ง ที่ ตรง กัน ใน ตราง มาตรา ๒๕ นั้น วั ก็ ให้ ยิง สัตู ให้ แก่ ข้าราชการ ต่าง ประเทศ ผู้ นั้น ด้วย จำนวน นิต ที่ สูง

มาตรา ๓๗

• เว็ รบ สยาม ไม่ ทอด ใน อ่าว ท่า เว็ ต่าง ประเทศ แห่ง ไ้ ซึ่ง มี บั้ม คัง อยู่ หรือ มี เว็ รบ ของ ประเทศ นั้น ทอด อยู่ ให้ เว็ รบ สยาม นั้น ยิง สัตู ของ ชาติ ต่าง ประเทศ นั้น เป็น จำนวน ๒๑ นิต ถ้า เว็ รบ สยาม เป็น จำนวน หลาย ต่า ให้ ยิง จาก เว็ ผู้ บัง กับ บั้ม ชา สูง สุด แต่ ถ้า เต็ยว อนึ่ง การ ยิง สัตู ตาม ที่ ว่า นี้ ต้อง ให้ ได้ วั รับ สัตู คอบ หรือ ได้ วั รับ ความ พอใจ ใน ข้อ ช้ แง เหตุ ที่ ไม่ มี สัตู คอบ

มาตรา ๓๘

ถ้า เว็ รบ สยาม ต่า หนึ่ง หรือ หลาย ต่า พบ กับ เว็ รบ ต่าง ประเทศ ซึ่ง ช้ ก ของ นาย พต เว็ แล นาย พต เว็ ต่าง ประเทศ นั้น มี ยศ สูง กว่า

นายทหารเรือสยามผู้บังคับบัญชาสูงสุดไซ้ ให้เรือรบของ นาย
 ทหารสยามผู้ มียศสูงสุดนั้น ยิง สัตว์ คำนับ ของ นายพลต่างประเทศ ตาม
 อัดราโน มาตรา ๓๔ แต่ถ้ การที่พบนั้นเป็นที่ ในอ่าวท่าเรือ ให้ ยิง
 สัตว์ คำนับ ของ ชาติดังที่ ว่าไว้ใน มาตรา ๓๗ นั้นเสียก่อน

มาตรา ๓๙

การ ยิง สัตว์ ใน อ่าวท่าเรือ ต่าง ประเทศ ถ้าเป็น พืช ที่ ซึ่ง รัฐบาล
 ประเทศนั้น ห้าม การ ยิง สัตว์ ก็ ให้เรือรบ สยาม ปฏิบัติตาม

มาตรา ๔๐

การ ยิง สัตว์ คำนับ กระษัตริย์ หรือเจ้าใน ราชนษต่าง ประเทศก็ดี
 หรือ คำนับ ข้าราชการ ต่าง ประเทศก็ดี หรือ คำนับ ของ ต่าง ประเทศอย่าง
 ใดๆ ก็ ึ่ง บรรดาที่ ได้ มาใน หมวดที่ ๕ นี้ ให้ มีใช้ แต่เมื่อ บุคคล
 แล่ วัตถุ ซึ่ง จะ สัตว์ นั้น เป็น ชาต ซึ่ง มี รัฐบาล อัน รัฐบาล ของ สัมเด็จ
 พระเจ้า อยู่ ห่วงได้ ยอม รับ ร้อง นัย ถัด แล่ ใน ทาง ราชการ

หมวดที่ ๖

ว่าด้วย การ ยิง สัตว์ คอบ

มาตรา ๔๑

ตามระเบียบที่ ได้ ถัดว่าไว้ใน หมวดที่ ๓ แล่ ที่ ๔ นั้น การ ยิง สัตว์
 หตวง หรือ สัตว์ ข้าราชการ จากเรือรบ หรือ บ้อม กำหนดให้ มี การ ยิง
 สัตว์ คอบ หรือ ไม่มี ตัง จะ ถัดว่า ต่อไปนี้

ข้อ ๑ การ ยิง สัตว์ หาดวง ไม่มี สัตว์ คอบ

ข้อ ๒ การ ยิง สัตว์ คำนับ ขง เล่นาบตี ทหาร เวือ ไม่มี สัตว์ คอบ
เว้น ไวแคะ ที่ จะ กล่าว ต่อ ไป ใน มาตรา ๕๒ ข้อ ๕

ข้อ ๓ การ ยิง สัตว์ คำนับ ข้าราชการ ทหาร เวือ ให้ มี สัตว์ คอบ
ตาม อิศรา สำหรับ เกียรติยศ ผู้ ยิง สัตว์ คำนับ ตั้ง แจ่ง ใน ตราง มาตรา ๒๕
แต่ ถ้า การ ยิง สัตว์ คำนับ นั้น ได้ ยิง หตาย แห่ง พร้อม กัน ให้ มี การ
ยิง สัตว์ คอบ เป็น จำนวน นิด เท่า กับ อิศรา สำหรับ เกียรติยศ ผู้ ที่ ได้ รับ สัตว์
เพื่อ เป็น การ คอบ สัตว์ ทั่วไป

ข้อ ๔ การ ยิง สัตว์ คำนับ ข้าราชการ สยาม ประเภท อื่น นอก จาก ข้าราชการ
ทหาร เวือ นั้น ไม่มี การ ยิง สัตว์ คอบ อย่าง หนึ่ง อย่าง ใด

มาตรา ๕๒

ใน การ ยิง สัตว์ นาน ๆ ประเทศ ตาม ความ ใน หมวด ที่ ๕ นั้น ให้ มี
การ สัตว์ คอบ หรือ ไม่มี ตาม ความ ตก ลง ระหว่าง นาน ๆ ประเทศ
ดัง ต่อ ไป นี้

ข้อ ๑ การ ยิง สัตว์ จาก เวือ รบ หรือ บ้อม สยาม ซึ่ง ไม่มี การ ยิง
สัตว์ คอบ คือ

- ก. การ ยิง สัตว์ คำนับ กระษัตริย์ ประธานาธิบดี หรือ เจ้า ใน ราชวงษ์

12/10/2566

ต่าง ประเทศในเวลา ^{เดี๋ยวนั้น} ไป } ถึง หรือจาก อ่าวท่าเรือ ตำบลหนึ่ง หรือ

ในเวลา ^{เดี๋ยวนั้น} ไป } เข็มเรือ รบหลวง

ข. การ ยิง สัตว์ คำนับ ข้าราชการ ต่าง ประเทศ ฝ่ายทหารเรือ ทหารบก ทูตานุทูต หรือกงสุล หรือฝ่ายเทศาภิบาล ในเวลา ไป ถึง หรือจาก อ่าวท่าเรือ ตำบลหนึ่ง หรือในเวลาไป เข็มเรือ รบ

ค. การ ยิง สัตว์ คำนับ ข้าราชการ ต่าง ประเทศ ซึ่ง มียศสูง ในเวลา ไป เข็มเรือ รบ

ง. การ ยิง สัตว์ ใน โอกาส แห่ง วัน นัก ชัด มงคล ของ ชาติ ต่าง ประเทศ ข้อ ๒ การ ยิง สัตว์ จาก เรือ รบสยาม ซึ่ง ต้อง ได้ รับ ตอบ เท่า จำนวน นัดปืน ที่ ยิงไป คือ

ก. การ ยิง สัตว์ คำนับ ของ ชาติ ใน เวลาไป ทอดสมอใน อ่าวท่าเรือต่าง ประเทศ

ข. การ ยิง สัตว์ คำนับ ของ นายพลเรือต่าง ประเทศใน เวลา พบกันกลางทะเล หรือในอ่าวท่าเรือ

ข้อ ๓ ถ้า เรือ รบต่าง ประเทศ ยิง สัตว์ คำนับ เรือรบ หรือ บ้อมสยาม ให้ มีการ ยิง สัตว์ ตอบเท่า จำนวน นัดปืน ที่ เรือต่าง ประเทศ ได้ ยิง แต่ใน การ ยิง สัตว์ ตอบนี้ ถ้า เป็น ที่ มี บ้อม สยาม ตั้ง อยู่ ให้ ยิง จาก บ้อม ถ้า ไม่มี บ้อม ก็ ให้ ยิง ตอบ จาก เรือ ของ นายทหาร ผู้บังคับบัญชา สูงสุดในที่นั้น ^{๒๓/๑๙/๒๕๖๖}

ข้อ ๔ ถ้าเรือรบต่างประเทศยิงสูตค้ำนับของสยาม หรือค้ำนับ
 ของราชตระกูลสยาม หรือค้ำนับของข้าราชการสยาม ให้มีการยิง
 สูตคอบ หรือไม่มี โดยระเบียบเดียวกันกับที่ไตกล่าวมาแล้วใน
 ข้อ ๑ และข้อ ๒

ข้อ ๕ ถ้าเรือรบต่างประเทศยิงสูตค้ำนับของเดนมาร์กทหารเรือ
 ฝ่ายสยาม เดนมาร์กจะสั่งให้เรือรบดำหนึ่งดำใดที่ไปด้วยในกระบวน
 นั้นยิงสูตคอบเรือรบต่างประเทศแทนก็ได้

มาตรา ๔๓

ถ้าเรือสินค้าหรือเรือรับคนโดยสำนซึ่งมิใช่เรือหลวง จะเป็น
 เรือสยามก็ตาม หรือต่างประเทศก็ตาม ยิงสูตค้ำนับเรือรบสยาม
 ให้มีการยิงสูตคอบเป็นจำนวน ๕ นัด ถ้าเรือรบรทุกสินค้า หรือ
 เรือรับคนโดยสำนที่จำนี้ เดิมไปด้วยกันเป็นกระบวนเดียว มีจำนวน
 กว่า ๑ ตำรับไป ให้ยิงสูตคอบเป็นจำนวน ๗ นัด

หมวดที่ ๗

ว่าด้วยการชักธงในเวลายิงสูตค้ำนับหรือคอบ

มาตรา ๔๔

ในเวลาที่ยิงเรือรบหรือบ้อมสยามยิงสูตค้ำนับหรือคอบเรือรบหรือ
 บ้อมต่างประเทศ หรือยิงสูตค้ำนับบุคคลต่างประเทศให้ชักธงให้
 ปรากฏ ^{12/๑0/2566} โดยระเบียบที่จะกล่าวต่อไป

ข้อ ๑ ใน การ ยิง สัตว์ คำนับ กระษัตริย์ ประชามาชิต หรือ เจ้าใน
ราชวงศ์บาง ประเทศ ให้ ชัก ชง ซากิ ของ ประเทศ แห่ง ผู้รับ สัตว์นั้น ชน
ที่ ยอด เต่าใหญ่

ข้อ ๒ ใน การ ยิง สัตว์ ใน โอกาส แห่ง วัน นัก ชัก มงคต ของ ชาติ ต่าง
ประเทศ แต่ ยิง ใน ผ่าน หน้า สยาม หรือ ผ่าน หน้า ต่าง ประเทศ ก็ได้ ให้
ชัก ชง ซากิ ชั่ง เติลิม วัน นัก ชัก มงคต นั้น ชน ที่ เต่าใหญ่ ใน เวลา ที่ ยิง
สัตว์ แต่ ชัก ชง ใจ ต่อ ไป ตลอด เวลา ที่ เรือ รม ของ ชาติ นั้น มี การ
ชัก ชง รว แต่ง เรือ หรือ ถ้า ไม่มี เรือ รม ของ ชาติ นั้น อยู่ ใน ที่ นั้น ให้
คน ชัก ใจ เพียง กระทั่ง ถ้า เวลา พระอาทิตย์ ออ ฎง กั

ข้อ ๓ ใน การ ยิง สัตว์ ใน เมื่อ ทอด ส้มอ ที่ อ่าว ท่าเรือ ต่าง ประเทศ
ให้ ชัก ชง ซากิ ของ ประเทศ นั้น ชน ที่ ยอด เต่าใหญ่ ตลอด เวลา ที่ ยิง สัตว์

ข้อ ๔ ใน การ ยิง สัตว์ เมื่อ พบ กับ นาย พด เรือ ต่าง ประเทศ หรือ
หรือ ใน การ ยิง สัตว์ คอบ สัตว์ ของ นาย พด เรือ ต่าง ประเทศ หรือ
ของ เรือ รม ต่าง ประเทศ ให้ ชัก ชง ซากิ ต่าง ประเทศ นั้น ชน ที่ ยอด เต่า หน้า
ตลอด เวลา ที่ ยิง สัตว์ คำนับ หรือ คอบ นั้น

ข้อ ๕ ใน การ ยิง สัตว์ คำนับ ข้าราชการ ต่าง ประเทศ ฝ่าย ทหาร เรือ
ทหาร บก ฝ่าย ทดาม หุต กษัตริย์ แต่ ฝ่าย เทศาภิบาล หรือ ข้าราชการ
ต่าง ประเทศ อื่น ๆ ที่มี ศักดิ์ ใน เมื่อ มา เยี่ยม เรือ รม สยาม ให้ ชัก
ชง ซากิ ของ ประเทศ แห่ง ผู้ที่ รับ สัตว์ นั้น ชน ที่ ยอด เต่า หน้า ตลอด เวลา
ที่ สัตว์

ประกาศ

ยกเว้นไม่เก็บเงินค่านาแก่ราษฎร
 ซึ่งทำไม่ได้ผล รวม ๒๗๘ ตำบล
 ในเขตแขวง มณฑลกรุงเก่าไว้ ศึก หนึ่ง

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระดำรงราชานุภาพ เสนาบดี กระทรวงมหาดไทย รับพระบรมราชโองการได้เกล้าฯ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า ในศึก ๑๒๙ เป็นปีที่ฝนตกชุก การทำนาของราษฎรในเขตแขวง มณฑลกรุงเก่า ซึ่งตั้งอยู่ในที่ลุ่ม ราษฎรได้เพาะหว่าน บักดำคัน เข้าลงในนาแล้ว น้ำมากท่วมคันเข้าเสีย หายไปไม่ได้เก็บเกี่ยวซื้อ ขายเป็น อาณาประโยชน์ เป็น การเหลืออยู่ได้ ที่ราษฎรจะ บอ้ง กันได้ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ยกเว้นไม่เก็บเงินค่านาแก่ราษฎร ซึ่งทำไม่ได้ผล รวม ๒๗๘ ตำบล เนื้อที่นา ๔๕๙,๑๔๖ ไร่ ๑ งาน ๒๗ วา เงินอากร ๓๘๘,๘๑๑ บาท ๕๐ สตางค์นี้ ไว้ ศึก หนึ่ง

ศาลาว่าการมหาดไทย

ประกาศมา ณ วันที่ ๒๕ มีนาคม รัตนโกสินทรศก ๑๓๐

(ลงพระนาม) ดำรงราชานุภาพ

เสนาบดี กระทรวงมหาดไทย